T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞBAKANLIK DEVLET ARŞİVLERİ BELGELERİ IŞIĞINDA CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRKİYE-KÜBA İLİŞKİLERİNE KRONOLOJİK BİR BAKIŞ

Yüksek Lisans Tezi

Yoenia VALİDO SANTİESTEBAN

Ankara-2010

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞBAKANLIK DEVLET ARŞİVLERİ BELGELERİ IŞIĞINDA CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRKİYE-KÜBA İLİŞKİLERİNE KRONOLOJİK BİR BAKIŞ

Yüksek Lisans Tezi

Yoenia VALİDO SANTİESTEBAN

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Mehmet Necati KUTLU

Ankara-2010

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞBAKANLIK DEVLET ARŞİVLERİ BELGELERİ IŞIĞINDA CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRKİYE-KÜBA İLİŞKİLERİNE KRONOLOJİK BİR BAKIŞ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet Necati KUTLU

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı	**İmzası**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Tez Sınavı Tarihi .....

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(28/05/2010)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin
Adı ve Soyadı

Yoenia VALİDO SANTİESTEBAN

İmzası

……

ÖNSÖZ

Çocukluğumdan beri okuduğum kitaplarda geçen Türkiye adında bir ülke, belki de sadece Türkiye kelimesi hep merakımı uyandırmıştır. Sanırım o zamanlarda o kelimeyi okuyunca egzotik yerler, insanlar ve gelenekler aklıma geliyordu. Zaman geçtikçe masumiyetimizi kaybettiğimiz gibi hayallerimizi de yitiririz, ama hep aklımızda izleri kalır. Aklımdaki böylesi izleri takip ederken bir gün kendimi Havana Üniversitesi'nin Yabancı Diller Fakültesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı okurken buldum. Yine farklı yerler, insanlar ve gelenekler öğreniyordum.

Mezun olduktan sonra ve çevirmen olarak çalışırken bir gün Türkçe öğrenmek üzere Türkiye'ye gelme teklifiyle karşılaştım ve kabul ettim. İlk olarak bu ülkenin insanları, daha sonra M. Ö. ikinci bin yıla kadar uzanan tarihi ve onun çeşitliliği beni hayran bırakmıştı. Doç. Dr. Mehmet Necati Kutlu'nun teklifi üzerine bu ülke ile Küba arasında ilişkiler hakkında bir araştırma yapmaya karar verdim. Araştırma için gerekli kaynaklar bazı kütüphanelerden elde edilen basılı malzemeler, Küba Büyükelçiliği ile Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Arşivleri'nden sağlanmıştır.

Çalışma esnasında gösterdikleri yardım için tez danışmanım Doç. Dr. Mehmet Necati Kutlu'ya, sevgi ve sabır ile hep yol gösteren eski Küba Büyükelçisi Ernesto Gómez Abascal'a ve Regla Dolores Fernández González'e, eski Küba Büyükelçiliği Başkâtibi Alejandro Simancas Marín'e, eski Küba Büyükelçiliği Konsolosu Lourdes Aguilera León'a, her zaman tecrübeleri ile beni yönlendiren Küba Büyükelçiliği Ticaret Müsteşarı Jorge Luis Crespo Milán'a, her zaman sabır,

sevgi ve bilgelik ile beni yüreklendiren Esther Lidia Díaz Amaro'ya, Küba Büyükelçisi Jorge Quesada Concepción'a, María del Carmen Torres Brito'ya, destekleri için Küba Büyükelçiliği Başkâtibi Luis Ernesto Morejón Rodríguez'e, Küba Büyükelçiliği Konsolosu Hortensia Rodríguez Martínez'e, Hasan Can'a, Küba Büyükelçiliği Sekreteri Fatma Gül Yerinmez'e, Türkiye'de edindiğim ve daima koşulsuz bir şekilde yardıma hazır dostlarım Hasan Alım'a, Gözde Kök'e, Ali Somel'e, Tezcan Abay'a, Ceren Karaca'ya, Yiğit Bozkurt'a, Kübalı dostum Yana Brossard Reyes'e, Küba'dan her türlü desteği veren ve hayatım boyunca dostum olan, hep beni ve geleceğimi düşünen babam Heriberto Valido ve annem Emilia Santiesteban'a teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ……..i

İÇİNDEKİLER……..iii

GİRİŞ……..1

1) GENEL KAVRAMLAR……..3

1.1) XX. Yüzyıl Küba Tarihine Kısa Bakış……..4

1.2) XX. Yüzyıl Türkiye Cumhuriyeti Tarihine Kısa Bakış……41

1.3) XX. Yüzyıl Küba Tarihi Kronolojisi……..68

1.4) XX. Yüzyıl Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi……..88

2) TEMEL KAVRAMLAR……120

2.1) İkili İlişkilerin ve T. C. Cumhuriyet Arşivinde Küba ile İlgili Belgelerin Değerlendirilmesi……121

SONUÇ……169

KAYNAKÇA……176

EKLER……178

GİRİŞ

1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanı ile birlikte başlayan yeni dönemde Türkiye'nin Latin Amerika dışında kalan bölgeler ile ilişkileri daha geniş boyutlara ulaşmıştır. Türkiye'den çok uzak olan, hem yüzölçümü, hem de nüfus açısından Türkiye'ye nazaran çok küçük bir ada olan Küba ile Türkiye arasındaki ilişkileri günümüze kadar doğrudan incelenmemişti. Bu nedenle bu çalışmanın hedefi, günümüzde Küba ile Türkiye arasında Cumhuriyet dönemindeki ilişkilerin geçmişini incelemektir.

Konumun tarihsel açıdan sınırlanması Türkiye Cumhuriyeti tarihi esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Bunun bir nedeni de eşzamanlı olarak Kübalı Yüksek Lisans öğrencisi Yana Brossard Reyes tarafından İmparatorluk döneminde Türkiye-Küba ilişkilerinin çalışmış olmasıdır. Bu itibarla konu sınırlanmasının temel olarak 923-2000 yılları arasını kapsadığını söylemek mümkündür. Bu çalışmanın amacı esas olarak Türkiye-Küba ilişkileri hakkında daha önce doğrudan çalışılmamış olan Cumhuriyet Dönemi ile ilgili belgeleri bulmak ve bu belgeler ışığında ikili ilişkilerin gidiş hattını tespit edebilmektir.

Yöntem olarak öncelikle konu ile ilgili Türkiye'deki literatür taranmıştır. Daha sonra Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Arşivleri'nde Küba ile ilgili belgeler taranarak bu belgelerin doğrudan Küba ile ilgili olanları göz önünde bulundurularak derlenmişlerdir. Okumaları yapıldıktan sonra tasnifleri gerçekleştirilmiş ve analiz yapılarak çalışmamıza kullanılmıştır. Bu belgeler yazışma tarihlerine göre kronolojik sıraya konup Ek bölümünde sunulmuşlardır. Aynı şekilde Cumhuriyet'in ilk

döneminden itibaren Küba'ya ilişkin ziyaret, kongre ve konferans içerikli birçok belge taranarak bu çalışmanın ikinci bölümü bu belgelere dayanarak Küba ile Türkiye arasındaki ilişkilerinin ortaya konmasına ayrılmıştır.

Bu çalışmanın ilk kısmı ise teorik bölüme ayrılmıştır. Araştırılan dönemde iki ülkenin tarihleri özet olarak sunulmuş, tarihsel bağlamın anlaşabilmesi için olan ya da olmayan ilişkiler irdelenmiştir. İki ülkenin tarihsel kronolojisi ise daha ayrıntılı bir şekilde hazırlanmıştır.

1) GENEL KAVRAMLAR

1.1) XX. YÜZYIL KÜBA TARİHİNE KISA BAKIŞ

Küba Adası, 19. yüzyıl boyunca İspanyol işgalinden kurtulmak için yapılan kanlı mücadelelere tanık olmuştur. 1868 yılında başlayıp 20. Yüzyıla kadar devam eden kurtuluş savaşları Küba tarihi açısından önemli bir yere sahiptir. Kübalı *mambi*lerden[1] oluşan gruplar düşüncede olduğu kadar eylemde de örgütlenerek İspanya'ya karşı yapılan bu haklı mücadelede zafer elde etmeyi neredeyse başarıyorlardı ki gerçek niyetini tahmin edemedikleri Amerika Birleşik Devletleri'nin, sözde ada halkının bir müttefiki olarak Küba ve İspanya arasındaki ihtilafa müdahale etmeye başlamasıyla, o zamana kadar elde edilen başarılar ve Küba halkının elde edebileceği olası özgürlük kaybedilmiş oldu. Amerika Birleşik Devletleri, Kübalıları tanımamaktaki direncini sürdürürken diğer yandan da İspanya ile barış görüşmeleri gerçekleştiriyordu. Gerçekleştirilen bu görüşmelere Kübalıların taraf olarak katılmaları, Amerika Birleşik Devletleri tarafından bilinçli olarak engelleniyordu. Bu engellemenin nedeni, Amerika Birleşik Devletleri'nin Paris Antlaşması[2] (1898) sonucunda 1 Ocak 1899 yılından itibaren Küba'nın Amerika'nın bir parçası olarak geçişini kolaylaştırma arzusunu gütmesinden kaynaklanıyordu. Paris Antlaşması sonrası yaşananlar Amerika Birleşik Devletleri'nin Küba üzerindeki "İlk İstila" döneminin başlangıcı olarak kabul edilir.

Küba'nın resmi yönetimini üstlenmeden önce işgalciler Küba milletinin üç temsil organı olan Küba Devrimci Partisi, Kurtuluş Ordusu ve Küba halkının Temsil

[1] Mambi, Santo Domingo ve Küba'da 19. Yüzyılda İspanyollara karşı yapılan kurtuluş savaşlarında görev alan savaşçılara verilen ad.

[2] Paris Antlaşması 10 Aralık1898 tarihinde imzalanarak İspanya, Küba ve Amerika Birleşik Devletleri arasındaki savaşa son verdi. Antlaşma gereği Amerika Birleşik Devletleri, İspanya'ya Guam, Puerto Riko ve Filipinler için 20 milyon dolar ödedi. Ayrıca İspanya, Küba üzerindeki taleplerinden vazgeçip adanın bağımsızlığını ilan etti. Bu antlaşma İspanyol İmparatorluğu'na son vermiş ve Amerika Birleşik Devletleri'nin sömürgecilik sürecine yol açmıştır.

Meclisi'ni saf dışı bırakmak için önlemler aldılar. Ulusal kurtuluş hareketinin bu üç kurumunun tamamen saf dışı bırakılması ve Küba'nın savaştan sonra pek kötü bir durumda içinde bulunması, Amerika Birleşik Devletleri'nin Küba'da siyasi hakimiyet ve ekonomik nüfuz niyetlerini yerine getirmesi için oldukça uygun bir ortam yarattı. 19. Yüzyılın başlarından beri iki ülke arasında ekonomik bağlar oluşturulmaya başlandı ve 1880 yılında şeker sanayii ve madencilik alanında Amerika Birleşik Devletleri'nin dorudan yatırımları gerçekleşti. İşgalcilerin aldıkları ekonomik önlemler arasında, Amerika Birleşik Devletleri'ne giren Küba ürünlerine karşı kota uygulamasının devamı sağlamlaştırılırken, Küba'ya giren Amerika Birleşik Devletleri ürünlerine uygulanan kotaların düşürülmesi; Amerikan para biriminin serbest kullanımına dair kararnamenin çıkarılması ve bu kararname gereği tüm resmi ödemelerin Amerikan para birimi kullanılarak gerçekleştirilmesi, bunun sonucu olarak da Küba'da daha önceden kullanılan İspanyol ve Fransız para birimlerinin devalüasyonu bulunmaktadır.

John R. Brooke'un[3] (1838-1926) iktidarı devralması sonrası Küba, işadamı, tüccar ve spekülatör gibi birçok Amerikalının istilasına uğradı. Bu istilayı takiben ulusal kaynakların korunmasını amaçlayan Kübalı mücadeleciler birçok protesto gerçekleştirdiler. Gerçekleştirilen bu protestolarla aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri'nde çok güçlü olan şeker pancarı ve tütün sektörleri de kendi menfaatlerini korumak amacı ile Amerikan Kongresi'ne, Küba'nın işgali süresince Amerikalı yatırımcılara imtiyaz ve ayrıcalık tanınmasını yasaklayan Foraker Yasası'nı kabul ettirdiler.

[3] John Ruther Brooke, Amerikan İç Savaşı süresince Amerika Birleşik Devletleri ordusunun Tümgeneralı olup; sonradan İspanya, Küba ve Amerika Birleşik Devletleri arasındaki savaş süresinde Küba ve Puerto Riko'nun askeri valisi olarak atanmıştır.

Bahsedilen yasaya rağmen Amerikan hükümeti, Küba'nın şeker üretimi alanındaki tecrübesinin Amerika Birleşik Devletleri'ne dünya şeker piyasasının kontrolünü ele geçirme fırsatı vermesinden dolayı, Küba'daki tüm şeker üretimini ele geçirdi. Bundan sonra United Fruit Company, Cuba Company, McCann Sugar Refinery ve Gramerey Sugar Refinery gibi Amerikan şirketlerinin mülklerinde büyük ölçüde artışlar oldu. Aynı şekilde Amerikalılar, önceden İngilizlere ait olan demiryolu ağının büyük bir kısmını ele geçirdiler. Amerikan şirketleri yararına ortak çiftliklerin ve sığır çiftliklerinin sınırlarının belirlenmesini öngören 62 sayılı Askerlik Nizamı'nı çıkardılar. Bu şirketler, çiftlikleri Kübalı çiftçilerden neredeyse zararına olacak şekilde çok düşük fiyatlara satın alıyorlardı. Amerikalıların mülkleri öyle hızla arttı ki 1905 yılında Küba'nın toplam arazilerin yüzde 10'u onlara ait hale geldi. Ayrıca madencilik ile tütün üretimini ele geçirdiler. 1902 yılında Amerikan şirketleri, maden ihracatının yüzde 80'ini kontrol edip, puro ve sigara fabrikalarının çoğuna sahiplerdi.[4] İstila döneminde Küba'da yaşanan ekonomik artış bütün bunlardan ibaretti. Amerikalılarca istila edilen Küba'nın o günkü ekonomik durumu kısaca özetlenirse; Amerika Birleşik Devletleri'ne tam bağlı olan, tek bir ürünün yetiştirilmesine, tek bir ürünün ihracatına, kapsamlı olarak hammadde ve yüksek fiyata imal edilmiş ürünler ithalatına dayalı olduğu görülür.

Amerika Birleşik Devletleri Küba'yı bir eyalet olarak ilhak etme ve hatta onu bir himaye yönetimine çevirme hevesinden dolayı kamu sağlığı, eğitim ve başka alanlarda bir dizi tedbirler almak zorunda kaldı. Ancak bu tedbirler, ülkenin sorunlarını çözmeye değil, Amerika Birleşik Devletleri'nin egemenliğinin amaçlarına hizmet etmeye ve askeri işgalin olumlu bir görüntü sergilemesine

[4] José Cantón Navarro, *Historia de Cuba, el desafío del yugo y la estrella, biografía de un pueblo,* SI-MAR S.A., La Habana, 2001, s. 79.

yönelikti. Bu şekilde Sağlık Bakanlığı yerel yönetim seviyesine kadar oluşturuldu ve yüksek ölüm oranlarına sebep olan salgın hastalıklara karşı bir koruyucu kampanya düzenlendi; eğitim sistemi her seviyede örgütlendi ve eğitim zorunluluğu 14 yaşına kadar getirildi; okulların sayısı 4 kat arttı ve öğretmenleri yetiştirmek için bir sistem kuruldu: öğretmenlerin Amerika Birleşik Devletleri'nde yoğun bir ders programından geçmeleri gerekiyordu, yeni eğitim sistemini yöneten öğretim üyeleri Amerikalılardan oluşuyordu ve ilkokul metinleri de Amerika Birleşik Devletleri'nde hazırlanıyordu. Ayrıca Amerikalı öğretmenleri Küba'ya getirmeye çalıştılar, fakat Kübalı öğretmenlerinin itirazları üzerine hayata geçirilmedi.

Amerikalılar tarafından uygulanan her değişiklik, *mambi*leri temsil eden, dağıtılmış Kurtuluş Ordusu'nun bazı generalleri ve öteki mensupları, göçmen devrimci liderler, orta sınıfların en radikal kesimleri, emek hareketi ve adanın zayıf burjuvazisinin bazı bireysel temsilcileri gibi Küba'nın tam bağımsızlığını isteyen sınıflar ve sektörlerin reddi ile karşılaştı. Kübalıları dışlayan, Isla de Pinos'u adanın dışında bırakan ve Amerika Birleşik Devletleri'nin askeri işgaline sınır koymayan Paris Antlaşması'nı keskin bir dil ile eleştirdiler. İlhak yanlısı kampanyayı, Küba ulusunun temsilcisi olan yapıların ortadan kaldırılmasını, Amerika Birleşik Devletleri'nin ikiyüzlü "insani" tutumunu, özerklik yanlılarının hükümete katılımlarını ve işçilerin kamusal görevlere getirilmemelerini protesto ettiler. Bu ulusal duygular ülke çapında örgütlenmeler, yurtsever yürüyüşler ve çeşitli gazetelerde kınamalar ile dile getiriliyordu.

1899 Aralığı'nda ilhak yanlısı planlara karşı he Amerika Birleşik Devletleri hem de Küba'da şiddetli muhalefet karşısında Amerika Birleşik Devletleri Savaş Bakanı, bir Kurucu Meclis'in toplanacağı ve genel seçimlerden sonra adadaki

iktidarın Kübalılara devredileceğini ilan etmek zorunda kaldı. Bu geçiş sürecini izlemek için John R. Brooke yerine General Leonard Wood[5] (1860 -1927) tayin edildi. 15 Eylül 1900 tarihinde Kurucu Meclis'e 31 delege göndermek üzere yeni seçimler yapıldı. Kurucu Meclis seçimlerinde halk, bazı tutucu, ilerici ve özerklikçi adayların bulunduğu, bağımsızlıktan yana olan adaylar lehine oy kullandı. O yılın Kasımı'ndan 1901 Şubatı'na kadar meclis Cumhuriyet'in ilk Anayasası'nı hazırlayıp onayladı. Geçirilen Anayasa, çok sayıda *mambi* delegesinin katılımı sayesinde halkın demokrasi emelini büyük ölçüde yansıtacak bir içeriğe sahipti, fakat Meclis'in heterojen yapısından ve bağımsızlık yanlısı bazı aktivistlerin gösterdikleri tutarsız tavırlardan kaynaklanan bir dizi çelişki ve kısıt bulunuyordu.

Anayasa, tüm komşu adalar ve adacıklar üzerine Küba'nın egemenliğini koruyor ve cumhuriyetçi hükümet şeklini yerleştiriyordu. Küba'da yaşayan ve İspanyol olarak kaydedilmiş bulunan İspanyollara, köle veya azat edilmiş olan Afrikalılara vatandaşlık hakkı tanıyordu. Tüm vatandaşların yasalar karşısında eşit olduklarını ilan ediyor, fakat kadınlara oy hakkı tanımıyordu. Evrensel olarak kabul görmüş bireysel hak ve özgürlükleri, herhangi bir dine bağlı olup kurallarını uygulama hakkını ve Devlet ile Kilise ayrımını ilan ediyordu. Devlet erklerinin bileşim, yapı ve işlevlerini saptıyor ve kamu görevlilerinin yükümlülüklerini ve yetkilerini ortaya koyuyordu. 1901 Şubatı'nda Başkan McKinley, Kongre temsilcisi Orville Platt tarafından önerilen ve Senato'dan geçen bir tadilatı içeren Askeri Harcamalar Kanunu'nu imzaladı.

Platt Kanun Değişikliği, hükümetin, ulusal bağımsızlığa zarar veren veya toprakların bir kısmını yabancılara hediye eden antlaşmaların imzalanmasını

[5] Leonard Wood Amerikalı bir doktor ve askerdi. Amerika Birleşik Devletleri'nin Genelkurmay Başkanı olup Küba ve Filipinler'in genel valisi olarak atanmıştır.

yasaklıyordu (bu hükmü ilk çiğneyen Amerika Birleşik Devletleri hükümetiydi). Aynı Platt Kanun Değişikliği, Amerika Birleşik Devletleri yetkilileri vatandaşlarının hayat, mülkiyet ve haklarının tehlike altında olduğunu düşündüklerinde Amerika Birleşik Devletleri'ne Küba'yı asker ile işgal etme hakkı veren; Isla de Pinos ve diğer adaları Küba'dan dışlayan; ülkeyi üzerlerine deniz üsleri veya kömür istasyonları kurmak üzere Amerika Birleşik Devletleri'ne büyük toprak parçaları bahşetmeye zorlayan ve askeri işgal hükümetince yapılan tüm antlaşmaların kabulünü içeren bir kanun değişikliğiydi. Bu tadilatın, Kurucu Meclis tarafından tam olarak onaylanması ve Küba Cumhuriyeti Anayasası'na eklenmesi gerekiyordu. Platt Kanun Değişikliği'na karşı ülke çapında yapılan protesto eylemlerine karşı Amerika Birleşik Devletleri, tadilatın olduğu gibi onaylanmaması halinde ülkeden işgal birliklerini çekmemek ile tehdit etti. Tadilat dört oyluk fark ile onaylandı. Böylece Küba, özel mülkiyete ve Fransız İhtilali sonucu olan ilkelere saygı duyan, bu zamana kadarkinden daha yüksek bir kanun seviyesine sahip olan, ancak Amerika Birleşik Devletleri'nin yarısömürgesi olarak burjuva ve demokratik bir cumhuriyete dönüşüyordu.

Anayasanın kurulmasından sonraki adım seçimlere gitmekti. Cumhurbaşkanı, başkan yardımcısı, senatörler, temsilciler, valiler ve il danışmanları seçilecekti. Başkanlığa iki aday vardı: Biri ABD'nin tüm desteğini arkasına alan Amerika uyruklu Tomás Estrada Palma, diğeri ise bağımsızlık savaşlarını başlatanlardan, savaş sırasında Ayaklanmış Cumhuriyet Başkanlığını yapan ve bu seçimlerde halk desteğini en çok kazanan aday olan Bartolomé Masó'ydu. ABD'nin yaptığı hileler, baskılar ve kendi adayını kayırması sonucunda Masó seçimlerden çekildi ve böylece Estrada Palma galibiyetini garantiledi. 20 Mayıs'ta Estrada Palma başkanlığı

devralıp askeri işgale bir son verdi. Bunun akabinde sözde cumhuriyet dönemi başladı.

Kabinesini kurarken Estrada Palma hükümetinin ne tavır ortaya koyacağı belliydi: Bağımsızlık feragatinden ve Küba halkının çıkarları için yapılabileceklerden tamamen uzaklaşmak. Bunun üzerine, ne savaşla meydana gelen hasarların tamirine yönelik ne de Küba ekonomisinin kalkınmasına dönük adımlar atıldı. Estrada Palma hükümeti tarım konularını ihmal ettiği gibi Kurtuluş Ordusu'nun mensupların isteklerini dikkate almadı.

Bunun yanı sıra 1903 yılında Ticari Mütekabiliyet Antlaşması tamamlandı. Antlaşma, kısa bir liste oluşturan Küba mallarının ABD'ye girişte başka ülkelerin ürünlerine göre yüzde 20 daha düşük gümrük vergisine tabi tutulacağına, buna karşılık, uzun bir liste dolusu ABD malının Küba'ya girişte yüzde 25 ila 40 arası gümrük vergisi indiriminden yararlanacağı maddelerini içeriyordu. Görüldüğü gibi antlaşmada ABD malları göze batan ayrıcılığa sahipti. Unutmamamız gereken bir unsur da 1902 yılında Amerikalılar Küba'nın en büyük sigara ve tütün fabrikalara sahipti ve ülkenin mineral kaynaklarının ihracatlarının yüzde 80'i onların elleri altındaydı.

Daha sonra, Küba ve ABD arasında Platt Kanun Değişikliği'nin içerdiği sekiz maddeyi tekrarlayan Kalıcı Antlaşma imzalandı. Platt Kanun Değişikliği çerçevesinde Küba arazileri parça parça ABD'ye kiralanıyordu. Bu araziler batıdaki Pinar del Río ilinin kuzey kıyısında yer alan Bahía Honda ve doğudaki Oriente ilinin güney kıyısında yer alan Guantánamo körfezindeydi. ABD'nin burada deniz üssünün

inşa etmesinin nedeni Küba halkının iradesine karşın baskı yapmak ve tehdit etmektir.[6]

Böylece ABD'nin sermayesi şeker ve tütün sanayilerine, gayrimenkule, demiryollarına, madenlere ve ekonominin diğer alanlarına nüfuz edip İngiliz, Fransız, Alman ve İspanyol sermayelerini geride bıraktı. Estrada Palma mali tasarrufa dayalı bir politika izliyordu. Bundan dolayı, savaşın doğurduğu hasarları tamir etmek için ya da ekonomiyi kalkındırmak için elindeki kaynakları kullanmadı. Tarım ihmal edilmiş durumdaydı. Kurtuluş savaşı askerlerine hükümet bakmıyordu. Bayındırlık işleri çok az sayıda su kemeri, köprüler karayolu yapılarından ibaret kaldı.

Bütün bunlara karşı işçiler ve şeker işçileri başta olmak üzere halk eylemleri gerçekleşti ve iki silahlı ayaklanma meydana geldi. Eylem ve ayaklanmalar hepsi vahşice bastırıldı. 1903 yılından itibaren Marksist siyasi örgütler Küba'ya dönen devrimci göçmenlerin liderlerinin önderliğinde kurulmaya başladı.

23 Eylül 1905 tarihinde seçimler yapılacaktı ve Estrada Palma yeniden seçilmeye hazırlandı. Estrada Palma Ilımlı Parti'den ve General José Miguel Gómez Liberal Parti'den seçime katıldılar. Adaylardan hiçbiri halk çıkarları lehine bir program sunmadılar. Galibiyet için her türlü hileye başvuruldu. Las Villas ilinin Liberal önderi ve Bağımsızlık Ordusu Albayı Enrique Villanuevas bile öldürüldü. Bu suikast akabinde Liberal Parti seçimden çekilme kararı aldı. Estrada Palma tek aday olarak kaldığı için seçimlerde galibiyetini garantiledi. Fakat 1906'da Ağustos ayında Liberal önderleri ülkenin çeşitli bölgelerinde silahlandılar. Ağustos Savaşı olarak anılan ayaklanma Pinar del Río, Havana ve Las Villas illerinde daha güçlüydü ve

[6] José Cantón Navarro, *Historia de Cuba, el desafío del yugo y la estrella, biografía de un pueblo,* SI-MAR S.A., La Habana, 2001, s. 85.

başkenti tehdit edecek kadar şiddetlendi. Estrada Palma Kübalılar arasında barışçıl bir çözüm aramak yerine ABD müdahalesine başvurdu.

Sonuç olarak 29 Eylül 1906 tarihinde ABD Savunma Bakanı William H. Taft[7] (1857 -1930) Geçici Küba Valiliğini devraldı. *"Taft, meclis işlevlerini dondurdu, yasal yetkisini üzerine aldı, isyan güçlerini dağıttı ve Kırsal Muhafızları ABD denetimine sokarak buraya birçok ABD danışmanı yerleştirdi."*[8] Ancak asıl görevi, bütün müdahale sürecinde ülkeyi yönetecek olan Charles E. Magoon için temel kurmaktır. Bu dönem boyunca, kamu fonlarında ölçüsüz bir boşa harcama meydana gelmiştir. Siyasi yönetimde yolsuzlukların çoğalması Cumhuriyetin borçlarının artmasını da beraberinde getirmiştir. Bu nedenle, söz konusu dönemde sekiz saatlik işgünü, adil maaşlar, iş güvenliği ve düzgün sözleşmeler talep eden çalışanlara ve işçilere karşı şiddetli bir baskı uygulanmıştır. Bu dönemde başarıya ulaşan tek grev ise, değer kaybeden İspanyol parası yerine maaşların Amerika Birleşik Devletleri Dolarıyla ödenmesini amaçlayan "para grevi"dir. Şüphesiz, Magoon bu olay sayesinde Küba ekonomisi üzerindeki yanki kontrolünü güçlendirmek için yaralanmıştır.

Ada'da barışın sağlanmasından ve yankilerin Küba üzerindeki ekonomik hâkimiyetinin sağlanmasından sonra seçimlere gidildi. Seçimler için Liberal Parti Jose Miguel Gomez'i lider olarak ileri sürerken, Tutucu Parti ise eskiden ılımlı olan General Mario Garcia Menocal'in adaylığını kabul etmiştir. Liberal aday geniş bir

[7] William Howard Taft Amerika Birleşik Devletleri'nin 27. Başkanıdır. Başkan Theodore Roosevelt tarafından 1898'deki işgal sırasında Filipin'deki ABD üssüne subay olarak gönderildi. Bu görevdeyken dışilişkiler dalında ABD başkanlığı süresince kullanacağı tecrübeyi kazanarak uzman olarak terfi etti. 1906 yılında adada savaşın patlamasını önlemek üzere Küba Başkanı Tomás Estrada Palma talebi üzerine Roosevelt tarafından Küba'ya gönderilip burada Valilik görevini üstlendi.

[8] José Cantón Navarro, *Historia de Cuba, el desafío del yugo y la estrella, biografía de un pueblo,* SI-MAR S.A., La Habana, 2001, s.88

alanda başarı kazanarak, 28 Ocak 1909 tarihinde Cumhuriyet'in Başkanı olarak görevine başladı. Bu tarihe kadar müdahale iki yıl dört ay sürmüştü.

José Miguel Gómez 1909'dan 1913'e kadar süren dönem boyunca yönetimde kalmıştır. 1895 Savaşında bağımsız millet davasında general olmuştur ancak kısa süre sonra bu davadan dönmüştür. Demagoji yeteneği ve kendinin ve yandaşlarının zengin olmasını sağlayan büyük işleri ile öne çıkmış bir liderdir. Hükümeti döneminde ise horoz dövüşlerine izin vermiş, her yıl milyonlarca peso kazandıran oyun olan Milli Piyango İdaresi'ni yeniden kurmuştur. Planlanan çalışmalar, yöneticileri ve çalışmalar sebebiyle artan vergilerden dolayı halkın yararına görünen şirketleri daha zengin etmeye hizmet etmiştir. Senetlerle işçilere ödeme yapılmasını, toprağı olmayan çiftçi ailelere bir otlaklık toprak verilmesini ve kurumlarda çalışma saatlerinin belirlenmesini içeren bir takım kanunlar onaylanmış ancak bunlar hiçbir zaman yürürlüğe girmemiştir.

Rahatlama ve demagoji ile Gómez rejimi, işçilere uygulanan baskı ve halk karşıtlığına aynı şekilde devam etmiştir. Bu nedenle, Kalıcı Ordu kurulmuş, Kırsal Koruma yeniden örgütlenmiş ve silahlı kuvvetlerin yapısı güçlendirilmiştir. Bütün bu askeri teşkilatlanma, 1912 yılında şeker işçilerinin düzenlediği ve 1911 yılında kanalizasyon işçilerinin yaptığı grevler gibi protestoları ve ayaklanmaları bastırmak için yapılmıştır. Ancak en sert bastırma eylemi Bağımsız Renk Partisi'ne yönelik olan 20 Mayıs 1912'deki "siyahlar savaşı" olarak adlandırılan eylemdir. Bu parti, 1908'de ABD müdahalesi boyunca giderek artan ve sonraki dönemlerde de devam eden sömürge dönemi mirası ırk ayrımcılığına karşı kurulan Bağımsız Renk Topluluğu'nun siyasi kimlik kazanmasıyla doğmuştur. Siyahlar, resmi hareketlere katılamıyor, kamuda görev alamıyor, bankalar gibi kamu hizmetlerinde çalışamıyor,

önemli otellere ya da restoranlara, spor ve eğlence merkezlerine giremiyorlardı. Hareket hükümetin bütün güçleri tarafından bastırıldı ve katliam sonucu üç bin siyah hayatını kaybetti.[9]

Bu dönemin en dikkat çekici figürlerinden biri, Hükümet Sekreteri olarak görev yapan ve Bağımsız Renk Partisi'ndekilerin ve grev yapanların vahşice tutuklanmaları ve hatta bazı yöneticilerinin infaz edilmeleri emrini veren Gerardo Machado y Morales idi. Machado 1925'te Cumhuriyet'in Başkanı olmuştur.

20 Mayıs 1913'te Mario García-Menocal[10] (1866-1941) José Miguel Gómez'in yerine geçmiştir. Menocal 1921 yılına kadar arka arkaya iki dönem boyunca iktidarda kalmıştır. 1916 yılında "La Chambelona" ayaklanmasına neden olan bir dolandırıcılık skandalı aracılığıyla tekrar seçilmiştir. Ayaklanma hükümetin askeri üstünlüğü ve Amerika Birleşik Devletleri'nin adanın muhtelif noktalarına denizciler çıkarması sayesinde bastırılmıştır. Menocal'in göreve gelmesinden bir yıl sonra Birinci Dünya Savaşı patlak vermiştir. Derhal, Devlet Yönetiminin ekonominin bir parçasını kontrol etmesi, Hazine bonolarının yayılması, vergilerin artması, ipotekli borçlar üzerindeki faiz oranlarının yükselmesi, Ordunun ve Kırsal Korumaların tekrar düzenlenmesi, tütün için ihracat ek ödemelerinin belirlenmesi, denizcilik sigortasının oluşturulması ve resmi para basılması gibi önlemler içeren İktisadi Savunma Kanunu onaylandı.

Savaş Avrupa'da pancar üretimini tamamen durdurmuştu bu nedenle Küba şekerine talebin artmasıyla fiyatı da ayrı oranda yükselmişti. Aynı zamanda ülkenin

[9] Instituto de Historia del Movimiento Comunista y de la Revolución Socialista de Cuba Anexo al Comité Central del Partido Comunista de Cuba, *Historia del Movimiento Obrero Cubano,* Editora Política, La Habana, 1985, s. 167.

[10] Mario García Menocal muhafazakar bir siyasetçiydi. Amerika Birleşik Devletleri İlk İstilası sırasında Havana'nın Emniyet Müdürlüğü ve Bayındırlık Müfettişliği görevini üstlenmiştir. Sonradan 1913 ile 1917 ve 1917 ile 1921 yılları arasında Küba'nın Başkanlığına geçmiştir.

maden işletmeciliği de artmıştır, özellikle demir ve manganez madenleri önem kazanmıştır. İhracat ithalatı geçmiştir. Ancak bu işten öncelikle maden tekelleri ve şeker tekelleri, büyük ticari işletmeler ve özellikle Amerikan bankaları faydalanmıştır. Bu durum işçi sınıfı için ise böyle değildi. Savaş yüzünden tüketim maddeleri az bulunmaya başlamıştı, İngiliz tütün piyasası kapanmıştı ve ekonominin diğer alanları felç olmuştu. Bu nedenle üretimde kısıtlamalar meydana geliyor, fabrikalar kapanıyor ve bu sektörlerde büyük oranda işsizlik baş gösteriyordu. Şeker üretimini arttırmak için Camagüey ve Oriente'de, çiftlikleri ve ikamet edilmeyen kırsal alanları arttırarak modern merkezler kuruyorlardı.

Savaşın bitmesi ve karışıklıktan etkilenen şeker piyasasının yeniden kazanılması, Küba'da şeker fazlalığı meydana gelmesine neden olmuştur. Bu da fiyatlarda ani bir düşüşe neden olmuştur. Bu durum borçlanmayı kışkırtmış, hatta bankaların iflasına neden olmuştur çünkü ülkenin ana üretim maddesinin yüksek fiyatlarını temel alınarak kredi vermişlerdi. Hiç şüphesiz, asıl etkilenen bankalar, Amerika Birleşik Devletlerinin kredi sektörüne geçen Küba bankalarıydı. Bu bankalar, kriz yüzünden mahvolmuş yerli toprak sahiplerinin topraklarını ve çeşitli merkezlerini almak için yeterli desteğe güveniyorlardı.[11] Küba ani bir yükselişin ardından hemen bir ekonomik krize girmişti.

Bu dönemde Küba'da denizcilik, limancılık, demiryolları, tütün, inşaat, şeker, grafik ve bazı fabrikalarda birlikler, sendikalar, yerel federasyonlar artmıştır. Şiddet ile bastırılan bir takım gösteriler gerçekleştirilmiş, hatta bazı kongreler bile düzenlenmiştir. 1917 yılında Rusya'da meydana gelen Büyük Sosyalist Devrim, işçilere örgütlemeleri için cesaret vermiştir.

[11] Instituto de Historia del Movimiento Comunista y de la Revolución Socialista de Cuba Anexo al Comité Central del Partido Comunista de Cuba, *Historia del Movimiento Obrero Cubano,* Editora Política, La Habana, 1985, s. 212.

Sonraki seçimleri yani 1920 genel seçimini, Avukat Alfredo Zayas y Alfonso[12] kazanmıştır ve 20 Mayıs 1921'de ekonomik, mali ve siyasi bir krizin ortasında başkan olarak görevinin başına geçmiştir. Döneminde bozulma giderek artmış, kumar ve diğer kötü alışkanlıklara izin verilmiştir. İşin aslı kendisi de oyunlara katılmaktan zevk alıyordu ve iki kez Milli Piyango'da büyük ödülü kazanmıştır ve yolsuzluk yapanlara yönelik bir af kanununu da onaylamıştır. Yaptığı işlerden büyük halk tepkisine sebep olan bir tanesi, Santa Clara Manastırı'nın özel bir şirketten alınmasıydı. Küba'nın büyük bir ekonomik gelişme gösterdiği I. Dünya Savaşı yıllarında Kilise, manastırı bir milyon pesoya bu şirkete satmıştı, öte yandan böyle bir kriz zamanında devlet, manastırı iki milyon üç yüz bin pesoya satın alıyordu. Bu durum, On Üçlü'nün Protestosu[13] olarak anılan ve halk arasında büyük yankı uyandıran bir protestoya neden oldu.

Yönetimdeki bozulmanın yanı sıra, döneminin en önemli özelliklerinden biri de Amerika Birleşik Devletleri müdahalesidir. Dönem boyunca, devleti asıl yöneten Amerika Birleşik Devletleri temsilcisi Enoch H. Crowder[14] olmuştur. Crowder, dönemin Amerika Birleşik Devletleri Başkanı, Woodrow Wilson tarafından seçim yolsuzluklarını araştırmak ve kamu idaresini düzeltmek amacıyla gönderilmiştir. Ancak asıl geliş nedeni, 1920 krizi ve boşa harcamalar nedeniyle Hazinenin içinde bulunduğu kötü şartlardan dolayı Küba Hükümetinin verilen borçları ödemede,

12 Alfredo Zayas y Alfonso (1861 -1934) hukukçu, konuşmacı, şair ve siyasetçiydi. Savcı ve sonradan hakem olup Havana'nın Belediye Başkanlığı görevini üstlendi. 1906 yılında Senato'nun Başkanı, 1908 yılından 1913 yılına kadar Başkan Yardımcısı ve 20 Mayıs 1921 tarihinden 20 Mayıs 1925 tarihine kadar Küba Cumhuriyeti dördüncü Başkanı olmuştur.

13 On Üçlü'nün Protestosu Santa Clara manastırının hileli bir şekilde satın alınması sonucu olarak, Uruguaylı yazar Paulina Luissi'ye hürmeten Küba İlimler Akademisi'nde yapılan bir toplantı sırasında, avukat ve şair Rubén Martínez Villena, konuşmacı olarak katılan ve manastırın alışını onaylayan Adalet Bakanı Erasmo Regüeiferos'un yaptığı alışı kınadı. Villena'nın protestosuna 12 aydın daha katılmıştır.

14 Enoch H. Crowder Amerika Birleşik Devletleri'nin Küba'ya iki istilası sürecinde görev almış ve 1919 yılında Zayas'ın başkan olarak seçildiği seçimleri yönetmiştir.

sözünü yerine getirememesi yüzünden tehlikede olan Amerika Birleşik Devletleri Bankasının çıkarlarını korumaktır. Kamu idaresinde ve maliyede uzman kişilerden oluşan ekibiyle Crowder, Zayas'ın arşivlerini ve hükümetin istihbarat kaynaklarını manipüle etmek ve aralarında bütün kabinenin kendisi tarafından seçilerek yenilenmesi ve %5 oranında milli bütçeden indirim alınması gibi önlemlerin önceden alınmaları hususuna Zayas'a kabul ettirmek için 50 milyon peso borç verilmesini vaad etti.[15]

Küba zenginliklerinin *yanki* tekelleri tarafından sürekli işgal edilmesi, ülkenin siyasi hayatında Amerika Birleşik Devletlerinin müdahalesi ve iktisadi ve mali çöküş, bu dönemde Küba toplumunda büyük bir kızgınlık duygusuna neden oldu. Toplum ülkenin sorunlarını çözmek için yeni yollar aramaya başladı. Toplumun önemli katmanları Rus İhtilalinin zaferinden ve Meksika ve diğer ülkelerdeki milliyetçi duyguların artmasından olumlu bir şekilde etkileniyordu. Bunlarla birlikte, Havana Üniversitesinde öğrencilerin üniversitede güçlü bir pro-reform mücadelesi gerçekleştirmesine yardım eden 1918 yılında Kordoba Üniversitesinde başlayan reformist hareket de bulunuyordu. Öğrenciler, üniversitenin özerkliğini, üniversite yönetimine katılımı, bozulmuş öğretim üyelerinin tasfiyesini, çalışmaların programlarının güncellenmesini ilan ettiler. Amaçlarına ulaşmak için 1922 yılının Aralık ayında Üniversite Öğrencileri Federasyonunu kurdular ve 1923 yılında ise Milli Öğrenci Kongresini gerçekleştirdiler.

Kongre 1923 yılının Kasım ayında gerçekleştirildi ve üniversitelerin, İkinci Öğrenim Enstitülerinin, din okulları da dâhil özel kolejleri/ilkokulların, çeşitli gençlik derneklerinin ve gençlik dergilerinin temsilcilerini bir araya topladı. Önceki

[15] Instituto de Historia del Movimiento Comunista y de la Revolución Socialista de Cuba Anexo al Comité Central del Partido Comunista de Cuba, *Historia del Movimiento Obrero Cubano*, Editora Política, La Habana, 1985, s. 213-214.

talepleri ele almanın yanı sıra, kongrede Öğrencinin Görevleri ve Hakları Kanunu oluşturuldu. Devam eden bozulmayı suçlu ilan etti, işçilerin kültürel seviyesini yükseltmeye katkıda bulunmak için Jose Marti Halk Üniversitesi'nin kurulması konusunda anlaşmaya varıldı, Platt Önerisini ve yürürlükteki antlaşmanın iptalini ilan etti, Küba'nın içişlerine Amerika Birleşik Devletlerinin müdahalesinin durmasını talep etti, Evrensel emperyalizme, özellikler Amerika Birleşik Devletlerine, Monroe Doktrinine, sömürge ve bağımlı devletlerin maruz kaldıkları suistimallere, interamerikan ilişkilerde bazı ülkelerin korunmasına karşı dile getirildi, Sovyetler Birliğinin maruz kaldığı dışlanma eleştirildi ve Küba Hükümeti'nin diplomatik olarak Sovyetler Birliği'ni tanıması talep edildi. Kongrede, Latin Amerika Öğrenci Federasyonunun kurulması aracılığıyla bütün Latin Amerika öğrencilerini toplamaya ve sektörel, klasist, ulusal ve diğer talepler uyarınca işçilerle beraber hareket etmeye yönelik antlaşmalar sağlandı. Bu olayda, o yılların öğrenci hareketinin ve antiemperyalist hareketin ruhu olarak kabul edilen Antonio Mella[16] (1903-1929) dikkati çekti.

Öğrencilerin enerji dolu gösterileri yüzünden baskı altında olan Zayas sadece idaresi boyunca koruyacakları bir Üniversite reformu ile ilgili çeşitli taleplerle uyuşmak zorunda kaldı. 1923'te, bu onyılın başlarında başlayan feminist hareketin sonucu olarak ilk defa Ulusal Kadın Kongresi gerçekleştirildi. Kongrede veto hakkı, erkekler ile eşit haklara sahip olma, işyerinde kadınların maddi ve manevi olarak korunmaları, çocukların savunması kanunları ve diğer taleplerle birlikte Küba kadınının mücadelesi yolunda önemli bir adım atıldı. Gaziler ve Vatanseverler

[16] Julio Antonio Mella, babasının Dominik ve annesinin Amerikalı olmasına karşın Küba genliğinin lideri olmuştur. Mella, José Martí Halk Üniversitesi, Antipapaz Birlik, Anti-emperyalist Birlik ve Küba Komunist Partisi'ni kurmuştur. Yaşadığı kısa ömrün tamamı Latin Amerika ve Küba devrimi için mücadele ederek geçirmiştir.

hareketi de idari – siyasi yozlaşmaya karşı ve nezih bir kamu yaşantısı duruşlarıyla taleplerini genişletti. 1921 yılında oluşturulan, sosyalistler ve anarkosendikalistler tarafından yönetilen Havana İşçi Federasyonu (FOC) proletaryanın birliğine, mücadelelerine ve daha sonraları merkezi bir sendikanın kurulmasına önayak oldular. En çok ses getiren proletarya hareketi, üç yıl süren "Polar" birahanesindeki işçilerin grevidir. 1924 yılında Küba Demiryolu Kardeşliği kuruldu ve reformist unsurlarla yönetildi ve ilk hareketi 20 binden fazla sanayi ve tarım işçisinin seferberliğine dayanan, şirketler ve hükümet tarafından sendikaların, grev hakkının tanınmasını, iş koşullarının ve maaşlarının iyileştirilmesini amaçlayan 21 günlük bir grevdi. Zayas'ın idare ettiği borçlanmayı suçladılar.

Bu dönemde işçi hareketi iki önemli olay meydana getirdi: 1925 şubatındaki Cienfuegos Kongresi ve aynı yılın ağustos ayında düzenlenen ve Küba Ulusal İşçi Konfederasyonu (CNOC) olarak adlandırılan Küba'nın ilk merkezi sendikasının doğmasına neden olan Camagüey Kongresi. Bu sonuncusunun temelinde sınıf mücadelesi ve işçilerin uluslar arası birlik ilkeleri bulunuyordu bu sebeple ülkenin dört bir yanında 128 işçi örgütünün katılmasıyla bariz birleştirici bir karakter kazanmıştır. Burada aralarında anarkosendikalizm, reformizm ve komünizm gibi mevcut ideoloji akımlarıyla kardeşlik bağları sıkılaştırıldı. Kongre, millet ve ırk kaynaklı bütün ayrımcılığa ve savaşlara karşı, emperyalizme karşı karşıya kalan hakların birlikteliği lehinde olduğunu ve işçi sınıfı kitlelerinin siyasi, sosyal ve ekonomik taleplerinin yanı sıra Amerika'daki bütün işçileri birleştiren bir konfederasyonun oluşumunu ilan etti.

Sekiz gün sonra 1925 yılının Ağustos ayının 16 ve 17. Günü gerçekleştirilen kongrede Küba Komünist Partisi, 1922'den beri şekillenen komünist eğilimli

organizasyonlar tarafından oluşturuldu. Bunlar arasında daha sonraları Havana Komünist Topluluğu olarak anılacak olan Havana Sosyalist Topluluğu ve ülkenin çeşitli noktalarındaki diğer topluluklar da bulunmaktaydı. Carlos Balino ve Julio Antonio Mella en göze çarpan figürlerdir. Kongre yarı – illegal şartlarda ve bütün ülkenin Komünistlerini temsilen sadece 20 delege ile yapıldı. Bununla birlikte, siyasi –ideolojik hazırlıkları yoktu, bu sebeple sadece işçi ve çiftçiler için bir tanınma programını harekete geçirdiler ve 1919 yılında Lenin tarafından kurulan Uluslararası Komünizm Partisine üye olmanın yanı sıra, Partinin yapısını ve maddelerini oluşturdular. Düşük teorik seviyelerine ve katılımcıların sayısının azlığına rağmen başlamakta olan yeni tarihi dönemde gerek partinin kurulmasıyla gerekse ilk merkezi sendikanın oluşturulmasıyla önemli bir adım teşkil ettiler, "*Küba Proletaryasının bu büyük örgütsel zaferiyle birlikte, en büyük ideolojik zaferlerin azadına doğru (...) işçi ve devrimci harekete rehberlik etme kapasitesine sahip tek teori olan Marksizm ve Leninizm'in adapte edilmesi olduğu söylenebilir.*"[17]

1925 yılının 20 Mayısında, 1924 yılının Kasım ayında düzenlenen seçimleri kazanan General Gerardo Machado y Morales, Cumhuriyet'in başkanlığı görevini üstlendi. Kendinden öncekilere göre baskıcı olmasına rağmen, Machado, Küba'nın ilk işçisi olarak ülkenin yeniden yapılandırılmasını ana amaç olarak sunduğu demagojik düzeyi yüksek bir programla seçimlere katıldı. Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı bir seyahatte, bankaların temsilcileri, sanayiciler ticaretle uğraşanlar, siyasetçiler ve askerlerle bir araya geldi ve Küba'ya yapacakları

[17] Instituto de Historia del Movimiento Comunista y de la Revolución Socialista de Cuba Anexo al Comité Central del Partido Comunista de Cuba, *Historia del Movimiento Obrero Cubano*, Editora Política, La Habana, 1985, s. 233.

yatırımlar için araziyi Ada'nın düzeninin ve Amerika Birleşik Devletleri'ne olan bağlılığını garanti etmiştir.

Bu şekilde hükümete karşı bütün muhalifleri bastırarak ve halk hareketlerini tasfiye ederek idaresi başladı. Başlıca liderlere karşı suikastlar düzenlendi. Düzemece bir isyan bahanesiyle, kurulmasından iki hafta sonra Komünist Parti yöneticilerine karşı ilk defa dava açıldı, öğrencilere karşı sert önlemlerin alınmasını ve Mella'nın üniversiteden uzaklaştırılmasını sağladı. Mella kendisine karşı bir dava başlatılarak tutuklandı ve terörist olmakla suçlandı. 5 Aralık 1925'te Mella açlık grevine başladığını ilan edince, Mella'nın neredeyse hayatına mal olacak bir çöküşe maruz kaldığı sırada halk harekete geçerek, 19 gün sonra özgürlüğüne kavuşmasını sağladı. Machado aslında kendisini, akrabalarını ve arkadaşlarını zengin etmeye yarayan yapısal bir idareci imajı elde etmesini sağlayan bir kamu çalışmaları planı düzenledi. Bunlar arasında Merkez Karayolunun inşası, Capitolio'nun inşası bulunmaktadır. Plan da ayrıca rıhtım ve iskelelerin taranması, sokakların ve karayollarının kaldırım çalışmaları ve üniversite basamakları ve üniversite stadyumu gibi bazı başka kamu çalışmaları da görülmekteydi. İnşaat çalışmalarının %75'i Amerika Birleşik Devletleri menşeli bir şirket tarafından yürütülmekteydi ve finans sağlaması için Amerika Birleşik Devletleri bankası ile anlaşılmıştı, bu da ülkeye daha da fazla borçlandırıyordu; şöyleki, borcu ödemek için ulaşım, yakıt ve diğer önemli alanlar için yüksek vergi sistemi kurmuştu. Machado 1926'da bazı ekonomik sektörlere koruma sağlayan ve üretimde belirli bir gelişime imkan veren bir gümrük reformu oluşturdu, ancak reformdan etkilenmeyen ulusal ve yabancı büyük başkentlerin ani girişleriyle pek çok küçük üretici mahvoldu.

Ülkenin belirli bir ekonomik canlanması, Machado'nun ılımlı bir toplumsal destek kazanmasına neden oldu. Ancak hırslı planını ödemek için aldığı önlemler, kimi zaman çok suistimal edilen, işçi ve öğrenci hareketlerinin kısmen telafi edilmesiyle, özellikle diktatör idaresini uzatmayı hedeflerken, aldığı desteği zayıflattılar. Muhalefete rağmen Cumhuriyet Kongresi 1927 yılının Mart ve Haziran ayları arasında, Machado'nun idaresini 1931 yılına kadar uzatan projeyi onayladı. Daha sonra bir Kurucu Meclis için seçimlerie çağrıda bulundu. Bu da 1901 Anayasasını ihlal ederek, Machado'nun idaresinin 1935 yılına kadar uzatmaya ve senatör ve temsilcilerinkini ise iki yıllığına uzatmaya karar verdi. 1928'in Ocak ayında VI. Panamerikan Konferansı tekrar seçim işlemlerinin arasında gerçekleşti, rejim daha da baskıcı hale getirildi. Aralarında, 10 Ocak 1929'da Meksika'da öldürülen Mella'nın da bulunduğu suikastların sayısı arttı. Mella suikastı bütün Latin Amerika'da bir protesto dalgası başlattı. 1929 yılında Küba'yı derinden etkileyen büyük bir kapitalist ekonomik kriz patlak verdi ve Machado tarafından yürütülen şeker politikası sebebiyle vahimleşti. Diğer ülkeler üretimlerini arttırırken mahsüllerin kısıtlanmasını ilan etti. Bu, şeker fiyatlarının düşmesi ve Amerikan Birleşik Devletleri tarafından konulan Küba Şeker tarifelerinin artmasıyla birlikte, pek çok sanayi tesisinin kapanmasını, üretimin düşmesini, 13 yaş üzeri nüfusun %41'e kadar ulaşan işsizliğin artmasını ve %50'den fazla oranda maaşların düşmesini de beraberinde getirdi. Bu durumda karşı işçi hareketi mücadelesini attırdı. Halkı örgütleyerek çeşitli gruplara yönelik grevler sayı olarak ve etki olarak arttı. Machado bazı hareketleri tolere etti, ancak CNOC dâhil olmak üzere bazı proleter örgütleri yasadışı hale getirdi. Sonuç olarak işçi hareketi, neredeyse ülkenin tamamında iki yüz binden fazla çalışanın katıldığı bir genel grevi 20 Mart 1930'da

düzenledi. Grev büyük bir başarı kazandı, ancak lideri Ruben Martinez Villena ölüm cezasına çarptırıldığından, Sovyetler Birliği'ne gitmek üzere ülkeyi terk etmek zorunda kaldı.

Mücadeleye bazı burjuvazi kesimleri ve çiftçiler gibi sosyal kesimler de dâhil oluyorlardı. İşçi hareketlerine ise 30 Eylül 1930'da Başkanlık sarayının önünde, geniş bir gösterici grubu tiranının istifasını isteyince silahlı mücadele de eklendi. Ulusal isyan, aynı yılın Kasım ayında Machado bütün ulusal topraklarda savaş durumu ilan edinceye kadar artarak devam etti. 15 Aralık'ta rejimden kalanlar boyunca açık kalmaması için kapandı. 8 Ağustos'ta ülkenin pek çok yerinde yavaş yavaş silahlı ayaklanma başladı ve bu dönemde mahkumların toplu olarak öldürülmesi olağan hale geldi. 1932'de Şeker Sanayisi işçilerinin Ulusal Sendikası'nın kurulduğu önemli bir konferansta şeker sanayisi çalışanlarını ulusal temelde örgütlemeyi başardı. Böylece kısmi zaferlerin kazanıldığı grevlere işçilerle beraber katılan çiftçi dernekleri de oluşmaya başladı. Halk hareketlerinin bu yükselişi karşısında ve Amerika Birleşik Devletlerinin aracılık yaptığı Machado'ya muhalif olan eski siyasetçilerin arzularının duyulmasıyla Havana'daki Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçilisi, Benjamin Sumner Welles ile değiştirildi. Amaçları ise Amerika Birleşik Devletleri'ne karşı duyulan güçlü olumsuz duygulardan dolayı bir halk ayaklanması durumunda doğrudan bir askeri müdahaleyi önlemek için muhalif güçler ve Machado arasında bir antlaşma sağlamaktı. Fikirleri ise emperyalizmin imajını iyileştirmekti. Welles ayrı ayrı bazı örgütlerle görüşmeler yapıyordu ve Machado'yu gidişat hakkında bilgilendiriyordu. Ancak kimi örgütler sağlam bir duruş sergileyerek aracılığı kabul etmediler. Bunların arasında Komünist Parti ve CNOC bulunuyordu. Aracılıktan yana olan muhalefet ise Machado tarafından

uyarlanan bir takım taleplerde bulunuyorlardı. Ancak 27 Temmuzda Komünist Parti ve CNOC tarafından yönetilen ve bütün ülkeye yayılan bir grev başladı. Ekonomik ve sosyal talepler, plan demokratik özgürlükler ve sendikaların, Komünist Parti'nin, CNOC'un ve diğer örgütlerin yasallaştırılmasını istiyorlardı. Genel grev bütün ülkeyi felç etti ve Machado işçilerle tartışmaya boyun eğen bir mutabakatı denedi ancak artık başlıca talepleri, Machado'nun istifasıydı. 12 Ağustos 1933 yılında ülkeden kaçmasıyla bu talepleri yerine gelmiş oldu.

Aynı gece Kongre, Amerika Birleşik Devletleri'nin izleyen onayıyla Carlos Manuel de Cespedes'in başkanlık görevini üstlenmesine karar verdi. Ordu, ülkede yaşanan bütün ayaklanma durumuna karşı yetersiz kalmasına neden olan bir kriz içindeydi. Amerika Birleşik Devletleri, Welles'in isteği doğrultusunda iki savaş gemisi gönderdi ancak halk, Cespedes'in hükümetinin halk ayaklanmasının isteklerine cevap verecek başka bir hükümetle değiştirilmesini istiyordu. Bu devrime aralarında erlerin, onbaşıların ve yüzbaşıların da bulunduğu ordu mensupları da katılıyordu. Bu görevliler arasında göze çarpanlardan biri Daktilograf Yüzbaşı Fulgencio Batista'dır, yetenekli bir şekilde manipüle ederek, hareketin idaresini üstlendi, albay rütbesine ulaştı ve resmi olarak Genelkurmay Başkanı olarak atandı.

Sol örgütler darbeyi onayladılar ve askeri bir şehir olan Colombia'da neredeyse bir hafta süren ve beş üyeden oluşan bir hükümet kurdu. Daha sonra Ramon Grau San Martin başkan olarak atandı ve 10 Eylül'de idarenin başına geçti.

Grau Hükümeti boyunca çalışanlar ve öğrenciler için büyük yankı uyandıran önlemler alındı. Sekiz saatlik çalışma saatlerini düzenledi, maaşların vale ya da fişlerle ödenmesini yasakladı, Çalışma Sekreterliği'ni kurdu, Çalışanların %50'den fazlasının Küba doğumlu olmalarını sağlayan Ulusal Çalışma Kanunu'nu onayladı ve

üniversitelerin özerkliğini tanıdı. Grau 1901 Anayasasına uymadı ve Platt Önerisinin feshini istedi. Hükümetin antiemperyalist özelliğine tepki olarak çeşitli ayaklanmalar meydana geldi ve bunlar suikastlar düzenlenmesi için bahane olarak kullanıldı. Hükümette hakim olan akımlar arasında büyük çelişkiler bulunmaktaydı. Bu durum, Fulgencio Batista'nın 15 Ocak 1934'te Amerika Birleşik Devletleri desteği ile bir askeri darbe gerçekleştirmesi lehinde adımlar atılıyordu. Başkanlığı Albay Carlos Mendieta getirildi ve otomatik olarak daha önce yapılan büyük zaferleri iptal eden önlemler uygulanmaya başladı. Grevler ve sendika örgütlenmeleri yasaklandı. Askeri kurumları donanımları arttırıldı ve idam cezasını getirdi. Küba Komünist Partisi ile Küba İşçileri Ulusal Konfederasyonu, ülke çapında bir dizi grev düzenlediler. Bu grevlere Batista, zorbalıklar, saldırılar, tahliyeler, kovalamalar ve cinayetler ile karşılık verdi. Böylece militarist bir politikanın geçerli olduğu bir dönem başlamış oldu.

Tüm bu yaşananlara bağlı olarak Amerika Birleşik Devletleri, Küba halkı gözünde iyi bir imaj yaratmak amacı ile yeni bir strateji belirledi. 1934 Martı'nda Platt Kanun Değişikliği feshedildi. Ne var ki, eskilerinden içerik olarak Amerika Birleşik Devletleri'ne daha da yarar sağlayan maddeler içeren yeni bir Ticari Karşılıklılık Antlaşması imzalandı. Yapılan anlaşmaya karşı 6 Mart 1934'te tüm Küba'ya hızla yayılan bir grev başlatıldı. Grevin ulaştığı boyutlardan dolayı Mendieta tüm ülkede sıkıyönetim ilan edip, grevde bulunan tüm sektör işçilerine karşı büyük bir şiddet uygulamaya başladı. Uygulanan bu şiddetin sonucu olarak grev hareketi etkisiz hale geldi. Baskılar ile şimdilik etkisiz hale gelen hareket sonradan, tüm örgütler ile partilerden oluşan tek bir cephenin oluşturulmasının gerekliliğini göz önünde bulundurarak mücadeleye devam edecekti.

Amerika Birleşik Devletleri Latin Amerika ülkelerine yönelik izlediği politikada değişiklik yaparak daha anlayışlı bir politika izlemeye başladı. Bunun temel sebebi, Avrupa'da yükselen Nazi Hareketi'nin Amerika Birleşik Devletleri'nin ekonomik hakimiyeti altındaki Latin Amerika'ya yayılma olasılığıydı. Bu durum işçi ve öğrenci hareketlerinin örgütlenmesinde ve taleplerinin yerine getirilmesi konusunda az da olsa ilerleme kaydedilmesine sağladı. Yapılan seçimler sonrası Aralık 1936'da, Federico Laredo Brú[18] ülkenin başkanlığına geldi. Yönetimi süresince seçilmek için verdiği vaatleri yerine getirmesi için ülke çapında yürüyüşler yapıldı. Yürüyüşlerin sonucu olarak siyasi mahkumlara genel af çıkarıldı; Üniversite Öğrenci Federasyonu (FEU) yeniden kuruldu; 1939-1940 tarihleri arasında yeni bir Kurucu Meclis oluşturuldu ve 5 Haziran 1940'ta yeni bir anayasa onaylandı. Oluşturulan yeni anayasa, burjuvazinin çıkarlarını karşılayacak şekilde hazırlanmasına karşın içerisinde değinilen konular göz önünde bulundurulduğunda, sosyal açıdan o dönemin en ilerici anayasalarindan biri olduğu söylenebilmektedir. Anayasanın içeriğinde, tüm Kübalıların eşit olduklarının tanınması, cinsiyet, ırk, renk veya sınıf farklılıkları nedeni ile ayrımcılığın yasaklanması gibi hükümler mevcuttu.

Demokratik ve ilerici bir seçim programı sunduktan sonra, hileli seçimler sonrası Fulgencio Batista ülkenin yeni başkanı oldu. II. Dünya Savaşı'nın başlaması ile beraber Küba da antifaşist savaşa katkıda bulunmak üzere hazırlıklara başladı. Ülke çapında yapılan çağrılar ile halk birlik olmaya teşvik edildi. Tüm bu çağrılar sonrası kitleler hizmet sektörünü ve üretimini durduran grevler ya da yürüyüşler yapmama kararını aldılar. Askerlik hizmeti yaşındaki gençler dahil olmak üzere yüzbinlerce vatandaş Amerika Birleşik Devletleri'nin cephelerinde savaşmak için

[18] Federico Laredo Brú, Havana Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra Bağımsızlık Savaşı'na katılmış ve bu dönemde kendisine Albay rütbesini verilmiştir. 1 Haziran 1936 ile 10 Mart 1940 tarihleri arasında Küba Cumhuriyeti Başkanı olmuştur.

askere yazıldı. Amerika Birleşik Devletleri, savaşı bahane olarak göstererek ülkenin çeşitli bölgelerinde deniz üsleri inşa etti. Tüm bu gelişmeler yaşanırken Küba İşçileri Federasyonu (CTC) ve komünistlerin parlamentodaki etkisi ile maaşlarda arttırım oldu, işsizlere iş verildi ve emeklilik yasaları onaylandı. Savaştan kaynaklanan yoksulluk fiyatların artmasına neden olarak idari ve siyasi yolsuzlukların artmasına, devlet kaynakların istilasına ve tüm bunların sonucu olarak da halkta büyük bir hoşnutsuzluğa yol açtı.

11 Haziran1944'de yapılan genel seçimler sonrası Ramón Grau San Martín'in başkanlığında Küba Devrimci Partisi iktidara geldi. Grau 10 Ekim'de görevine başladı. Machado Hükümeti döneminden süre gelen siyasi gangster gruplar, Grau Hükümeti'nin ilk yıllarında güç kazanmaya başladılar. Yine de Grau, işçilerin yararına olan bir politika izlemeye başladı. Maaşlarda artışlar oldu ve işçilerin hiçbir kural tanımadan işten çıkarılmaları yasaklandı. 1945 yılında Küba Hükümeti, elde eldilen şekerin bir kısmını Latin Amerika ülkelerine satarak, Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı satıştan daha fazla kar elde etmiştir. Bu karlı satış sonrası Küba, şekerini Amerika Birleşik Devletleri'ne daha yüksek bir fiyatla satmaya başladı. Daha karlı şeker satışları işçilerin de yararına oldu. Grau Hükümeti yine bu dönemde, II. Dünya Savaşı sırasında Amerika Birleşik Devletleri tarafından Küba'da kurulmuş olan deniz üslerini kaldırdı. Tüm bu olumlu tedbirlerin gerçek nedeni, Grau'nun komünist senatörlerin ve milletvekillerinin desteğine ihtiyaç duymasıydı. Ne var ki Grau'nun bu ihtiyacının azalması ile işçilerin yararına olan tüm bu tedbirlerden vazgeçildi. Yolsuzluklar artarak devam etti ve hayat sürdürüleyemecek kadar pahalılaştı.

II.Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile birlikte dünyada soğuk savaş dönemi başladı. Dünya sosyalist blok ile batı bloğu arasındaki çekişmelere sahne oldu. Grau Hükümeti de soğuk savaş politikalarının ön gördüğü şekilde demokrasiyi yok edip, cinayetler işleyerek antikomünist saldırılarını başlattı. 1948 yılında, Carlos Prío Hükümeti süresince Truslow Planı[19] gerçekleştirildi. Bu plan gereği Amerika Birleşik Devletleri, Küba'ya adanın ekonomik durumunu değerlendirmek ve gerekli tedbirleri almak üzere 17 kişilik bir denetim heyeti yolladı. Amerikalı denetimciler tarafından alınan tedbirler tamamen Amerikan çıkarlarını koruyacak şekilde hazırlandı. Olumlu bir görüntü sergilemek isteyen Amerikalılar, 1940 Anayasası'nı tamamlayan ama halkın sorunlarını çözme konusunda çok yetersiz olan yeni yasalar çıkardılar.

Küba Halk Partisi (Ortodoks), 1945 yılındaki kuruluşundan beri gerek talepleri gerekse de ileri fikir ve ilkelerinden dolayı önem kazanmış bir partiydi. 1950 seçimlerinde, Küba Halk Partisi (Ortodoks) lideri Eduardo Chivás o tarihe kadar alınan en fazla oyu elde ederek senatör seçildi. Chivás'ın hedeflerinden biri, yönetimdeki yozlaşmayı sona erdirmekti. Chivás, zimmetine para geçirenlere karşı mücadelesinde dönemin eğitim bakanı Aureliano Sánchez Arango'yu açıkça suçlamıştır ve Pazar günleri yayınlanan radio programında somut kanıtlar ile bu iddiaları açıklayacağını belirtmiştir. Ancak Chivás kanıtları zamanında bir araya getirmeye başaramamıştır. Kısa bir konuşma yaptıktan sonra dürüstlüğünün kanıtı

[19] Truslow Planı, Amerika Birleşik Devletleri'nin tavsiyesi üzerine Küba Başkanı Carlos Prío Socarrás'ın ricası ile, Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası tarafından Küba'nın ekonomik durumunu inceleyip uygun tedbirleri önermek amacı ile Küba'ya gönderilen ve başında Francis Adams Truslow'un olduğu 17 üyelik bir misyonun tetkik sonucu hazırladığı rapordur. Bu rapor, temel sebeplerine değinmeden Küba'nın ekonomik ve teknik geriliği ile Amerikalı yatırımcılarının menfaatlerini karşılayan ekonomik, mali ve sosyal nitelikli tedbirler tavsiyeleri içermekteydi.

olarak hayatını ortaya koymuş ve 15 Ağustos 1951'de intihar etmiştir. Ölümü bütün ülkede şaşkınlığa ve üzüntüye neden olmuştur.

Chivás'ın ölümünün ardından ülke tekrar seçim sürecine girmiştir. Seçimlerde Birleştirici Hareket Partisi'nin adayı Fulgencio Batista, Ortodoks Parti'nin adayı Roberto Agramonte'dir. Seçimlere katılan Küba Devrimci Partisi'nin (Gerçek) adayı Carlos Hevia ise halk desteğinden yoksundu. Öte yandan halk militarizm temsilcisi olarak gördüğü Batista'ya da destek vermiyordu. Bu iki adaya duyulan olumsuz yaklaşım halkın Agramonte'ye karşı umut ile bakmasına neden olmuştur ve bu neden ile bütün anketlerde kazananın Agramonte olacağı yönünde sonuçlar çıkmaktadır. Bu sonuçlardan dolayı Batista, Amerika Birleşik Devletleri'nin desteği ile silahlı kuvvetler komutanlığını kullanarak 10 Mart 1952'de bir darbe düzenledi.

Darbe gerçekleştirilmeden önce bu olayın hazırlıklarının yapıldığını duyan Ortodoks Partisi üyesi ve genç avukat Fidel Castro Ruz[20] (1926) partinin radyo yayını aracılığı ile ilan etmek istedi ancak kendisine gerekli izinler verilmedi. Bu askeri hareketin gerçekleşmesinin hemen ardından darbecilerin gerçek amaçlarını ortaya koyduğu, ülkeye hakim olacak kaos ortamını öngördüğü ve diktatörlüğe karşı Küba halkını savaşa çağırdığı bir açıklama yaptı. Bu gelişmeden sonra bütün sol örgütler, sendikalar ve dernekler darbeye karşı mücadele etmek üzere bütün Kübalıları birleşmeye çağırmışlardır. Ortodoks Parti, Birleşmiş Milletler'e, Amerika Devletleri Örgütü'ne (OEA) temyizde bulundu ancak halkın darbeye karşı olmasına rağmen hiçbir sonuç alınamadı.

[20] Fidel Alejandro Castro Ruz Kübalı asker ve siyaset adamı olmakla birlikte hukuk doktorasına sahip olup diplomatik hukuk lisansına sahiptir. 1959 ile 1976 yılları arasında Küba'nın Başbakanı ve 1976 ile 2008 yılları arasında ise Küba'nın Cumhurbaşkanı olmuştur. Günümüzde Küba Komünist Partisi Genel Sekreteri ve Küba Silahlı Devrimci Kuvvetleri'nin (Küba Ordusu) Başkomutanıdır. Ayrıca Fidel Castro'ya Sovyetler Birliği tarafından Lenin Nişanı verilmiştir.

Batista'nın aldığı ilk kararların arasında 1940 Anayasası'nın feshedilmesi ile beraber, onun yerine Anayasal Kanunlar'ın dayatılması; Cumhuriyet Kongresi'nin dağıtıldıktan sonra düzenbaz politikacılar, toprak sahipleri, fırsatçı sendikacılar ve mafya mensupları gibi unsurlardan oluşan bir Danışma Konseyi kurulması; siyasi partilerin feshedilmesi; genel seçimlerin belirsiz bir tarihe ertelenmesi; belediye başkanlarının ve belediye meclisi temsilcilerinin azledilip yenilerinin keyfi biçimde atanması; siyasi konularla ilgili tüm radyo yayınlarının, her türlü kamusal toplantı, miting ve kamusal gösterilerin yasaklanması yer almaktadır. Aynı zamanda diktatörlük, ilerici ve solcuların tutuklanması, kaçırılması ve hapsedilmesi gibi yöntemler ile bütün gösterilere karşı koyup, herhangi bir siyasi partiye bağlı olmadıkları halde birkaç radyo istasyonuna, televizyon programına ve gazeteye saldırmıştır. Yeni hükümetin politikası kodamanların menfaatlerini karşılamaya yönelikti. Bunun için hükümet, ekonominin çoğu sektörlerinde hayat pahalılığına neden olan bir takım değişiklikler yapmıştır.

Batista ve hükümetine karşı yapılan protesto eylemleri ve mitingler çoğalırken tutuklama, hapsetme ve cinayetlerin sayısı da artmıştır. Ancak bu durum halkın birliğinin artmasına ve dayanışmasının güçlenmesine neden olmuştur. Bu sırada kendilerini kurtaracak bir hareket bekleyen Kübalılar ülkenin içinde bulunduğu durumda bir değişiklik olmayınca kendi hareketlerini kendileri yaratmak zorunda kalmışlardır. Bu nedenle, Fidel Castro ve genç mücadele arkadaşları, gerçekten devrim niteliği taşıyan bir hareket örgütlemeye karar vermişlerdir. Bu gençler tiranlığa karşı mücadelenin etkili yolunun halkın tamamını silahlı bir halk isyanında bir araya getirmek olduğunu düşünüyorlardı. Batista ise gücü elinde tutmak için her yolu denemeye hazırdı. Halk ise kendine korumak için yasal ve

barışçıl yollara güvenmeyi bırakmıştı. Fidel çok değişik savaş şekillerinin kullanımını taktik olarak belirlemişti. Bütün bölgede ayaklanma çıkarabilmek için önemli bir karargahı ele geçirmek amacı ile öncelikle silahlı ve askeri yönden hazırlanmış bir grup oluşturmak gerekiyordu. Seferberliği ulusal seviyeye taşıyabilmek için bir genel grev çağırısı yapmak uygun olacaktı. Eğer tiranlık bu şekilde yıkılmazsa, o zaman İspanya'ya karşı bağımsızlık savaşı veren *mambi*lerin yaptığı gibi dağlarda ve kırlarda bir düzensiz savaş başlatmak gerekecekti.

Bu planları gerçekleştirmek için en ideal bölge isyan geleneğinden dolayı doğu anlamına gelen Oriente'ydi. Çünkü XIX. Yüzyıldaki bağımsızlık savaşı buradan başlamıştı. Bölgenin Havana'dan uzak olması ek kuvvet gönderilmesini zorlaştırıyordu ve ülkenin en uzun sıradağları olan Sierra Maestra'nın burada bulunması savunmayı kolaylaştırıyordu. Bu nedenle Fidel ve arkadaşları, 1 000 kadar askerin bulunduğu ülkenin en önemli ikinci kalesi olan ve ülkenin güney sahillerinde bulunan ve dağlar ile çevrili olan Santiago de Cuba şehrindeki Moncada Kışlası'na saldırmaya karar verdiler. Kışla ele geçirildikten sonra ulusal polis, deniz polisi ve deniz kuvvetleri karakolları ve hatta halkı savaşa karşı teşvik etmek ve olayları bildirmek için bir radyo frekansını da ele geçirilecekti. Bu hareketi desteklemek için Bayamo şehrinde bulunan Carlos Manuel de Céspedes kışlasının eş zamanlı olarak ele geçirilmesi ile Santiago şehrine destek yollanmasını engellemek için birkaç köprünün havaya uçurulmasına karar verildi. Seçici bir örgütlenmenin ardından tam bir gizlilik içinde planlanan eylemler, karnaval günü olmasından dolayı 26 Temmuz pazar günü 131 kişi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Hem Moncada kışlası ve Carlos Manuel de Céspedes kışlasının saldırısı başarısızlıkla sonuçlandı ve Fidel geri çekilme kararı aldı. Batista Santiago şehrinde

sıkıyönetim ilan etti ve Moncada'ya saldıranlar için çatışmada ölen her askere karşılık olarak on devrimcinin katledilmesi emrini verdi. Saldırı sırasında çıkan çatışmada yalnızca altı asker ölmüştü, ancak yakalananlardan 55 devrimcinin yanı sıra olaylarla ilişkisi olmayan iki kişi de öldürüldü. Fidel ve iki arkadaşı 1 Ağustos 1953'te bir dağda pusuya düşürüldüler ve iki kere hayatlarını kurtaran Asteğmen Pedro Manuel de Sarría tarafından Santiago tutukevine götürüldüler. Santiago de Cuba'nın Yerel Mahkemesinde bir olağanüstü hal mahkemesi oluşturuldu. Fidel bu mahkemede "Tarih beni haklı çıkaracaktır." adıyla anılacak olan kendi savunmasını üstlendi. Bu yargılama mahkemenin hâkimlerinden birinin Cumhuriyet tarihinin en olağanüstü yargılamalarından biri olarak nitelendirdiği bir süreçle 15 yıl hapse mahkûm edildi. Sayıları otuzu bulan mahkum devrimcilerden sadece iki kadın mahkum hariç hepsi, Isla de Pinos'taki Model Hapishane'sine nakledilmişlerdir. Bu saldırının ardından ülke son derece baskıcı bir sürece maruz kalmıştır.

1 Kasım 1954'te Batista'nın kendi durumunu yasallaştırmak kaygısı yüzünden seçime gidildi. Karmaşadan, karışıklıktan ve siyasi manevralardan dolayı bu seçimlerde Batista tek aday olarak belirdi. 15 Mayıs 1955'te, Batista tarafından imzalanan bir af ile Moncada saldırısını düzenleyen mahkumlar serbest kaldılar. Fidel mücadelesine gözetim altında, hareketlerini sınırlayarak ve tehditler arasında devam etti. 12 Haziran'da 26 Temmuz Hareketi kuruldu ve Fidel 7 Temmuz'da Meksika'ya gitmek üzere yola çıktı. Meksika'da bulunduğu dönemde Hareket'in örgütlenmesiyle, programanın belirlenmesiyle, mücadele taktikleri geliştirmekle, hazırlanmakla ve tiranlığı yıkmayı hedefleyen 26 Temmuz gibi diğer örgütlerin hazırlanmasına katkıda bulunmakla ilgilendi. Eylül ayında, sonradan mücadeleye

katılacak olan Ernesto (Ché) Guevara ile tanıştı. Pek çok sıkıntının ardından 25 Kasım 1956 sabahı toplam 82 kişi Granma yatı ile yola çıktılar.

Yolcular, pek çok aksiliğin üstesinden gelmek zorunda kaldılar. Bu aksiliklerden ilki, havanın kötü olması sebebi ile yolculuğun gecikmesiydi. 30 Kasım'da Santiago de Cuba şehrinde bir ayaklanma meydana geldi. Şehri saatler boyunca esir alan bu ayaklanmanın amacı geminin gelişine destek olmaktı. Ancak aksilikler sebebi ile gemi hesaplanan tarihte gelmeyince isyancılar geri çekildiler, fakat geminin gelmesini tetikte beklediler. Gemi 2 Aralık 1952 günü Küba'nın güneybatı sahiline yanaştı. Bir saat sonra Batista'nın adamları tarafından takip edilmeye başlanan yolcular dağılmak zoruda kaldılar. Pek çoğu yakalanıp öldürüldü, diğerleri ise hapse atıldı. Kurtulanlar ise 26 Temmuz Hareketi ve ülkedeki diğer örgütler tarafından desteklenerek birleşmeye ve Sierra Maestra'ya ulaşmaya çalışacaklardı. 17 Ocak 1957'de gerillalar La Plata kışlasına saldırdılar. Saldırıda 32 kişi bulunuyordu ve buların sadece 22'si silahlı ve az sayıda mermisi vardı. Ancak yine de zafere ulaştılar. Çok sayıda silah ve cephanelik ele geçirdiler. Bu durum gerek birlikte gerekse halkta büyük bir rahatlamaya neden oldu çünkü tiranlığın yıkılması için doğru yolda olduklarını görmüşlerdi ve Batista Ordusu tarafından Fidel Castro ve arkadaşlarının öldüğüne dair yalanları ortaya çıkarmıştı. Bununla birlikte Fidel'i Sierra Maestra'da Herbert L. Matthews'a[21] (1900 -1977) verdiği röportaj da halkın Devrimin ilerlediğine dair inanışını güçlendirmişti.

Fidel, Sierra Maestra'dan Küba halkına yaptığı ilk açıklamada devrimin başarı kazanması için halkı birlik olmaya davet ederek yapılması gerekenleri dile getirmiştir. Tiranlık, gerillaları ortadan kaldırmayı başaramadığı için kitlesel

[21] Herbert Lionel Matthews 1957 yılında Sierra Maestra sıradağında bulunan gerilla kampında Fidel Castro ile yaptığı bir röportajla ün kazanan, New York Times gazetesinde çalışan bir muhabirdi.

cinayetler işleyerek devrimde önemli bir rol oynayan çifçilerin üzerinde baskı kurmaya yoğunlaştı. Gizli mücadele giderek şehirlerde de arttı. Bu nedenle Devrimci Direktörlük diğer örgütler ile birlikte 13 Mart'ta başkentte bulunan Başkanlık Sarayı'na Batista'yı öldürmek amacı ile bir saldırı düzenledi. Bu sırada Antonio Echeverría'nın başında olduğu bir diğer grup ise olayları bildirmek üzere Radio Reloj'un yayın merkezine saldırdı. Saldırı başarısızlıkla sonuçlandı ve aralarında Echeverría'nın da bulunduğu otuz devrimci hayatını kaybetti. 30 Temmuz günü polis ile girdiği bir çatışmada öldürülen 26 Temmuz Hareketi'nin genç yöneticisinin Santiago de Cuba'da düzenlenen cenaze töreni, bazı bölgelerde bir hafta kadar süren bir greve neden oldu. Daha sonra girilen çatışmalarda kazanılan zaferler, Sierra Maestra'nın çeşitli stratejik bölgelerinde İsyan Ordusu'nun operasyon alanının genişlemesini sağladı. Sierra Maestra'nın çeşitli stratejik bölgelerinde İsyan Ordusu'nun üç cephesi bulunuyordu. 1958'in başlarında dağlardaki silahlı mücadeleye pek çok örgüt de katıldı.

Amerika Birleşik Devletleri Batista hükümetine silah yollanmasını resmi olarak durdurdu. Bu gelişmenin ardından Batista tekrar genel seçime gidilmesini gündeme getirdiyse de daha sonra bu isteğinden vazgeçti. Ancak silah gönderimi değişik yollar kullanılarak devam etti. Asıl plan ise Amerika Birleşik Devletleri'nin tiranlıktan uzaklaştığı imajını vermekti. 9 Nisan 1958'de yapılan grev sonucunda Batista İsyanı kesin olarak bastırmak için Sierra Maestra'ya karşı bir saldırı düzenlemenin vaktinin geldiğine karar verdi. Iki aydan fazla bir süre boyunca Guantánamo'da bulunan Amerika Birleşik Devletleri askeri üssünden tedarikleri sağlanmış uçaklar isyancıların olduğu bölgeleri bombardımana tuttular. Ancak isyan ordusunun, aralarında askeri üsteki denizcilerin de bulunduğu 49 Amerikalı'yı ele

geçirmesinden dolayı Batista bombardımanı durdurmak ve birliklerini geri çekmek zorunda kaldı.

Ülkenin çeşitli bölgelerinde halka gerçeği ileten sayısız bültenin yayınlanması ile yoğun bir propaganda sürecine girildi. Aynı zamanda Fidel, hükümetin güçlerini Oriente bölgesine toplamasını önlemek için savaş alanını genişletmek gerektiğini düşünüyordu. Bu nedenle Pinar del Rio, Havana, Matanzas ve Las Villas gibi bölgelerde cepheler oluşturulmaya başlandı. Ayrıca batıya doğru iki istilalcı kolun gönderilmesine de karar verildi. Bunlardan birisi Komutan Camilo Cienfuegos idaresindeki 2 numaralı Antonio Maceo kolu 21 Ağustos'ta ve ikincisi ise Komutan Ernesto Che Guevara idaresindeki Ciro Redondo kolu ise 31 Ağustos'ta yola çıkmıştır. Yaklaşık 47 gün sonra Las Villas'a ulaştılar ve Escambray'da Pedrero Paktı imzalandı, bununla Devrimci Direktörlük'ün 26 Temmuz Haraketi ile birlikte hareket etmesi sağlanmış oldu. 15 Eylül'den itibaren 31 Aralık 1958'de düşen Santa Clara'ya gelene kadar pek çok şehri işgal etmeye başladılar. Aynı tarihlerde Fidel, Oriente bölgesindeki şehirleri işgal etmekteydi ve bölgenin başkenti Santiago de Cuba 1 Ocak 1959'de teslim oldu.

O gün Batista istifa edip ülkeden kaçtı ve bu durum yeni bir darbeyi gerçekleştirmek için çok uygun bir fırsat olmuştu. Bu durumu sezen Fidel, radyoda yaptığı birkaç açıklama ile halkı planan yeni darbeye karşı genel greve davet etti. Aynı zamanda Fidel, Camilo Cienfuegos ile Ché'ye Havana'ya ilerleyip orada bulunan, ülkenin en önemli askeri garnizonu olan La Cabaña Kalesi ile Küba'nın en üst askeri karargahı olan Columbia Kampı'nı ele geçirmelerini emretti. Halk silahlanıp devrimciler ile birlikte garnizonları ele geçirdi. 4 Ocak'a kadar süren grev tüm ülkeyi felç etti ve devrimci iktidar ülke çapında hakim olmaya başladı. 5 Ocak

1959 tarihinde göreve başlayan ve Manuel Urrutia Lleó (1908-1981) başkanlığında Geçici Devrim Hükümeti kuruldu. Fidel 8 Ocak 1959'da Havana'ya girdi ve Columbia karargahında büyük kalabalığa hitaben halkın birbirine kenetlenmesinin gerektiğini söyleyerek Devrim'in amaçlarını bir daha teyit etti. Muhafazakar insanlardan oluşan yeni kabine ise devrimci iktidar tarafından kararlaştırılan tedbirleri yerine getirmeye niyeti yoktu. Böylece ortaya çıkan çelişkiler yüzünden Şubat ortasında bütün kabine istifa etti ve o ana kadar İsyan Ordusu'nun Başkumandanı olan Fidel Castro Başbakanlık görevini üslendi.

Başkan Urrutia devrimci yasaların çıkarılmasına ayak diremesi karşısına Fidel Başbakanlıktan istifa edip televiziyonda başkanın duruşunu kınadı. Bunun üzerine halk, Urrutia'nın istifasını talep etti ve yerine Osvaldo Dorticós Torrado (1919 - 1983) Başkanlığa getirildi. Bundan itibaren Küba'da, ekonomik bağımsızlık, siyasi egemenlik, gerçek demokrasi ve sosyal adalet gibi eski rüyalarını yerine getiren birçok tedbirler alındı.

Yönetim düzenini yeniden tertip eden yasalar çıkarılmış; Tiranlık katilllerini kınayan mahkemeler kurulmuş; yolsuzluk ile elde edilmiş tüm mal ve mülkler kamulaştırılmış; eski ordu feshedilip, İsyan Ordusu silahlı kuvvetler rölünü üstlenmiş; polis kurumları ile diğer baskıcı organları ortadan kaldırılıp Ulusal Devrimci Polis kurulmuş; sağlık tesislerinin inşası başlatılmış; bu sektörün profesyonellerinin eğitimine hız verilmiş; dünyada en pahalı sayılan organ nakilleri, kanser ve lösemi gibi hastalıkların tedavisi, genel olarak tüm sağlık hizmetleri parasız hale getirilmiş; ırk veya sınıf nedeniyle ayrımcılık gibi her türlü sosyal önyargıyı yok etmek için ülke çapında çalışmalar başlatılmış; yeni okullar açılıp, gönüllü öğretmenlerin eğitimi başlamış; kışlalar okullara dönüştürülmüş; yeni

istihdam kaynakları yaratılmış ve şans oyunları, uyuşturucu trafiği ve organize kaçakçılığa son verilmiştir. Toprak sahipleri ve yabancı şirketler için ölümcül bir darbe olan 17 Mayıs 1959 tarihinde birinci Tarım Reformu Yasası imzalanmıştır. 14 Ekim 1960'ta Kent Reformu Yasası imzalanmış, sonradan Okuma-Yazma Seferberliği başlatılmış ve yabancı şirketler millileştirilmiştir.

Hemen akabinde Amerika Birleşik Devletleri tarafından planlanmış ve organize edilmiş saldırılar başladı. Bunlar arasında Devrimi yıkmak, Fidel Castro ve diğer Devrim liderlerine yönelik suikast düzenlemeleri için paralı askerler gönderilmesi; halkın daha da kenetlenmesine sebep olan, sonunda Devrimin sosyalist kimliğine kavuşmasını sağlayan ve ilk defa Amerika Birleşik Devletlerine savaş tazminatı ödemeye zorunlu kılan Domuzlar Körfezi çıkarması; Küba Füzeleri Bunalımı[22], Küba'ya karşı ekonomik ambargo uygulanması, diğer devletlerin Küba ile ilişkilerini kesmesine yönelik manipülasyon yapılması, Guantanamo üssünü kullanarak direkt provokasyon yapılması; beyin göçüne Kübalıların teşvik edilmesi, günümüze kadar süregelen ve Kübalıların hayatını derinden etkileyen biyolojik savaşın sürdürülmesi vardır.

Temmuz 1961'de Devrim örgütleri antlaşmaya vararak tek bir parti çatısı altında birleşmeye karar verdiler. Bu partinin adı Birleşik Devrimci Örgütler (ORI) idi. Bir sene sonra Küba Devrimci Sosyalist Birleşik Partisi (PURSC) ve son olarak aynı partinin adı Küba Komunist Partisi (PCC) olarak değiştirildi. Sosyal değişimi takip eden yıllarda ülkede orta ölçekli endüstriyel büyüme gerçekleşti. 1965 ile 1970 yılları arasında Küba on milyon tonluk şeker kamışı üretimini hedefledi fakat her ne

[22] Füzeler Krizi, Ekim 1962'de Küba, Sovyetler Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri arasındaki bunalıma verilen isimdir. Sovyetler tarafından Küba topraklarına yerleştirilen nükleer başlıklı füzelerin Amerika Birleşik Devletleri tarafından fark edilmesi ile bu üç ülke arasında patlak veren krizdir. Kriz 15 Ekim 1962'de füzelerin fark edilmesi ile başlayıp, 28 Ekim 1962'de Sovyetler Birliğinin füzeleri çekeceğini ilan etmesi ile sona ermiştir.

kadar istenen rakama ulaşılamadıysa da ülke tarihinin en yüksek şeker kamışı hasatı elde edildi. İlköğretime öncelikli önem verilerek eğitim alanında yüksek seviyelere ulaşırken, spor eğitiminde Küba öncü konumuna geçti. Sosyal güvenlik, tüm çalışanlara ve elinde olmayan sebeplerden çalışamayanlara kapsamlı bir hizmet sunmaya başladı. Uluslarası düzeyde Küba, dayanışmacı, kardeşçe ve ülkelerin egemenliklerine ve özgür iradelerine saygılı bir politika gütmüştür.

Kumandan Che Guevara ile birlikte bir grup muharip Kübalının yaklaşık olarak yedi ay boyunca Zaire'de Kongo kurtuluş hareketi ile işbirliğinden sonra 3 Ekim 1965'te, Küba Komünist Partisi'nin yaptığı bir toplantıda Fidel, Che Guevara'nın geri kalan Latin Amerika halklarını özgürleştirme mücadelesini başlatmak üzere Güney Amerika'ya gitmeden önce bıraktığı veda mektubunu okumuştur. 23 Ekim 1966 tarihinde Che Guevara, aynı mücadelede yer aldığı çok tecrübeli bir grup Kübalı yoldaşları ile gizli olarak Bolivya'ya gitmiştir. Che Guevara Bolivya'da kalkıştığı bir dizi eyleme rağmen Merkezi İstihbarat Ajansı'nın (CIA) başını çektiği takip sonucunda esir düştü ve 9 Ekim 1967'de öldürüldü. Küba, Angola, Etiyopya ve Nikaragua ile olan dayanışmasını geliştirerek günümüze kadar dayanışmasına ihtiyacı olan her ülke ile ilişkilerini korumuştur. Fidel'in Merkezi Komite Genel Sekreteri, Raul'un Genel Sekreter Yardımcısı oldukları Küba Komünist Partisi'nin 1975'te yapılan ilk kongresinde Cumhuriyet Anayasasının hazırlanması kararlaştırıldı. Anayasa, hazırlandıktan sonra kitle teşkilatları toplantılarında ve Parti Kongresinde onaylanmasının hemen akabinde 15 Şubat 1976'da referanduma sunulmuş ve aynı yılın 24 Şubat'ında yürürlülüğe girmiştir. Sonraki yıllarda, ülkenin kaynaklarını en yararlı biçimde kullanmak üzere koşullar yaratıldı ve bu şekilde kayda değer sosyal ve ekonomik gelişme sağlandı. 90'lı

yılların başında sosyalist birliğin çöküşü ve Sovyet Rusya'nın dağılması ile Küba, özellikle ekonomik alanda çok güçlü bir darbeye maruz kaldı. Amerika Birleşik Devletleri'nin Küba'ya uyguladığı ekonomik ambargodan dolayı barış döneminde bir özel süreç ilan etmek zorunda kaldı. Bu durum, devrim ile ulaşılan başarılardan ve Devrim ilkelerinden ödün vermeden ekonominin yeniden düzenlenmesini zorunlu kılan bir bunalım yarattı. Buna rağmen 1994 yılında günümüze kadar devam eden yavaş bir toparlanma dönemi başladı. Bu bunalımdan istifade etmek isteyen Amerika Birleşik Devletleri, Küba'ya karşı uyguladığı ambargonun şiddetini 1992'de Torricelli, 1996'da Helms-Burton yasalarını onayarak, ve ayrıca Küba hava sahasına girip ihlallerde bulunarak, bütün bunlara ek olarak uluslararası teşkilatların Küba'yı kınaması için provokasyonlarının dozunu arttırmıştır.

1998 yılında 21 ile 25 Ocak günleri arasında Küba'ya ziyarete gelen Papa II. Jean Paul'un o zamana kadar Küba hariç bütün Latin Amerika ülkelerini ziyaret etmiş olması uluslararası alanda spekülasyonlara neden olmuştu. Onu karşılamaya inanan inanmayan katolik mezhepine ve başka mezheplere mensup olan, Komünist Partisi'ne üye olan ve olmayan herkes katılmıştı. Halkın onu karşılaması çok sıcaktı ve Katoliklerin Ruhani Lideri de bu sıcak karşılamaya aynı şekilde karşılık verdi. Küba halkının göstermiş olduğu kadirşinaslık, Devrim yıllarının getirisi olan eğitim seviyesini ve ulaşılmış olan politik olgunluğu gözler önüne serdi. 2000 yılına gelindiğinde Küba, turizm başta olmak üzere ülke ekonomisine ait farklı sektörlerde ortaya çıkan canlanmayı tecrübe etmeye başladı. Bu sırada Küba'da kazanılması gereken yeni bir mücadele başlamıştı. 22 Kasım 1999'da annesi ve 12 Kübalı ile Amerika Birleşik Devletleri'nin sahillerine doğru yol alan bir salda bulunan beş yaşındaki Elián González salın batması sonucu Amerika'da bulunan akrabalarına

teslim edildi. Çocuğun geri iadesini isteyen babasının ve Küba halkının haklı çabaları neticesinde, Amerika'da Elián'nın akrabalarının çocuğu iade etmek istememesine rağmen 22 Nisan 2000'de Göçmen Bürosu görevlilerince eve yapılan baskından hemen sonra Elián González babasına iade edildi.

Liderinin de gösterdiği gibi Küba halkı, zorluklara karşı daima bilgili ve hazırlıklı olmayı öğrenmiştir. 31 Temmuz 2006 tarihinde, geçirdiği bir ameliyat sonrasındaki iyileşme döneminde, Fidel Castro tüm yetkilerini geçici olarak kardeşi Raúl Castro'ya devrettiğini açıkladı. 2008 yılında tüm yetkiler kesin olarak Raúl Castro'ya geçmiş ve Küba Başkanı olarak seçilmiştir.

1.2) XX. YÜZYIL TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİNE KISA BAKIŞ

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın[23] imzası ile Birinci Dünya Savaşı sona ermişti. Fakat İtilaf Devletleri'nin ateşkes anlaşmasına aykırı olarak ülkenin pek çok yerini işgal etmeye başlamaları, yerli azınlıkların da devletin çökmesi için el altından ya da açıktan çalışmalar yapmalarına neden oluyordu. Bu ülkelerin Osmanlı Devleti'nin milliyetçi fikirlerini kışkırtarak gayrimüslim azınlıkları kullanıyordu ve Türklerin içinde yaşayacağı sınırı sürekli kuzeye, Anadolu'nun içlerine doğru zorlayarak Birinci Dünya Savaşı'nda yenik çıkan devleti bölmeye çalışıyorlardı. Mustafa Kemal Paşa[24] (1881-1938) 9. Ordu Genel Müfettişi vazifesi ve maiyeti ile birlikte İstanbul'dan Samsun'a Bandırma Vapuru ile gitmiştir. Mustafa Kemal Paşa, Sultan Vahdettin'in[25] (1861-1926) buyruğuyla Osmanlı Ordusu'nun dağıtılması sürecini denetleme ve asayiş için görevlendirilmişti. Ülkeyi işgalden kurtarmak ve Türk halkı ile birlikte savaşmak amacı ile askerlikten istifa eden Mustafa Kemal'in önderliğinde Anadolu'da ortaya çıkan ulusal kurtuluş hareketi Erzurum(23 Temmuz-7 Ağustos 1919) ile Sivas Kongreleri(4-11 Eylül 1919)'nde örgütlenme işlerine başlamış ve bu kongrelerde mücadelenin ana hatları çizilmiştir:

"Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür; geçici bir hükümet kurulacaktır ve Mandat ile himaye sistemleri kabul edilemez."[26]

[23] Mondros Ateşkes Antlaşması, I. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında imzalanan ateşkes belgesidir.
[24] Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti 'nin ilk cumhurbaşkanı olan Türk mareşal ve devlet adamıdır. 1919 yılında başlattığı ulusal kurtuluş mücadelesinin önderliğini yapmış; daha sonra, modern Türkiye'yi oluşturan devrim ve reformları gerçekleştirmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin kurucusu ve ilk genel başkanı olan Mustafa Kemal Atatürk, Osmanlı ve Türk ordularında subay olarak görev yapmış; 1921 yılında "Gazi" unvanını almış ve mareşalliğe yükselmiştir.
[25] VI. Mehmet Vahidettin, Osmanlı Devleti 'nin 36. ve son padişahıdır .
[26] Oral Sander, *Siyasi Tarih, İlk Çağlardan 1918'e,* İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 1989, s. 408.

1920 yılın başlarında milletvekillerinin çoğu Milli Mücadele yanlısı olan Osmanlı Meclisi Mebusan'ı toplanmıştır ve bu son toplantısında Erzurum ile Sivas Kongreleri'nde biçimlenen ulusal kurtuluş hareketinin temel ilkeleri Misakı Milli (Ulusal Yemin) olarak onaylanmıştır. Altı maddesi gereğince Mondros Ateşkes Antlaşması sonucu, düşman işgaline düşmüş bulunan ve halkının çoğu Arap olan bölgelerin geleceğine kendi halkı karar verecektir; Kars, Ardahan, Batum ve Batı Trakya'da halkın oyuna başvurulacaktır; İstanbul kenti ve Marmara bölgesinin güvenliğini sağlanacaktır; karşılıklı olması halinde azınlık hakları kabul edilecek ve uygulanacaktır ve her türlü siyasal, adli ve mali ayrıcalıklar kaldırılacaktır. Misak-ı Milli, Osmanlı yönetim ve gelenekleri ile bağlantılarının kesildiğini açıkça göstererek ulusal ve bölünmez bir ülkeyi tasarlamıştı.

18 Nisan 1920'de başlayan ve İtalya'da gerçekleşen San Remo Konferansı'na İtilaf Devletleri katılıp Birinci Dünya Savaşı'ndan mağlup olarak çıkan Osmanlı Devleti'nin topraklarını paylaşmayı hedefliyorlardı. Konferans esnasında, sonradan Osmanlı Devleti ile imzalanacak "Sevres" Barış Antlaşması son hali tespit ediliyordu. Osmanlı ülkesini küçük bir toprak parçasıyla sınırlayan Antlaşma'nın kabulünü kolaylaştırmak ve "Sevres" hükümlerini uygulamak için İtilaf Devletleri'nin teşvik ve desteği ile Yunan ordusu 22 Haziran 1920'de Anadolu ve Trakya'da saldırıya geçti. Bursa, Balıkesir, Uşak ve Nazilli'nin ard arda işgali ile uygulanmasının yanı sıra Antlaşma maddelerinde herhangi bir değişikliğe meydan vermemek amaçlanmaktaydı. 10 Ağustos'ta Antlaşma'nın imzası ile boğazlar tüm devletlere açık bulundurulacak ve uluslararası bir komisyon tarafından idare edilecekti. Doğu Anadolu'da iki yeni devlet; Ermenistan ve Kürdistan kurulacaktı. İzmir ve çevresi ile Batı Trakya Yunanistan'a; Antalya ve Konya yöreleri ile İç Batı

Anadolu İtalya'ya; Suriye, Adana, Malatya ve Sivas çevreleri Fransa'ya ve Irak ile Arabistan İngiltere'ye verilecekti. Askerlik zorunluluğu olmayacak, asker sayısı azaltılacak ve orduda ağır silahlar bulundurulmayacaktı. Azınlıklara geniş haklar verilecek ve bütün devletler kapitülasyonlardan yararlanacaklardı.

> "Sevres*, yalnız eski, köhne ve yenilmiş bir imparatorluğu parçalayan antlaşma değildir.* Sevres*, Türkler'e "yaşama hakkını" tanımayan bir barış antlaşmasıdır. Aslında "barış antlaşması" da değil, bir ulus hakkında gerçek bir "ölüm fermanı"dır."*[27]

Sevr Antlaşması'na göre 18 Mart'ta Osmanlı Meclisi Mebusan'ın dahil olduğu Babıali'nin İngilizler tarafından işgal edilmesi ve milletvekillerin tutuklanmaları sonrası 23 Nisan 1920'de Ankara'da kurulan ve yapılan seçim sonrasında Mustafa Kemal'in başkanlığını yaptığı Büyük Millet Meclisi Türkiye'nin yönetimini ele almıştır. Ulusal Kurtuluş Savaşı boyunca bir yandan Anadolu topraklarının bir bölümü üzerinde yeni bir devlet kurmayı hedefleyen isyanlar ile diğer yanda saltanat ve hilafetin devamını amaçlayan isyanlar bastırılırken; Türkler işgalci devletlere karşı üç cephede çarpıştılar: Doğu, Güney ve Batı cepheleri. Doğu cephesinde Ermenistan'ı kurmak amacı ile savaşan Ermenilere karşı çarpışılmıştır. 1920 yılında saldırıda bulunan Ermeniler birkaç muharebeden sonra Kazım Karabekir (1882-1948) komutasındaki Türk Ordusu karşısında yenilgiye uğramaları sonucu 2 Aralık 1920'de Gümrü Antlaşması imzalanarak doğudaki harekât sona ermiştir. Böylece Sevr Antlaşması'na göre Ermenilere teslim edilen doğu bölgesi Türk sınırları içine alınmıştır; anılan sınırlar içinde Ermenilerin çoğunlukta

[27] a. g. e., s. 409.

bulunduğu hiçbir bölge olmadığı kabul edilmiştir ve Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında doğrudan bağlantı sağlayan Erzurum-Bakü demiryolu açılmıştır.[28]

16 Mart 1921'de Sovyetler Birliği ile Moskova Dostluk Antlaşması imzalanması ile Sovyet hükümeti Misak-ı Milli'yi tanımış ve Çarlık Rusyası ile Osmanlı Devleti arasındaki bütün antlaşmalar hükümsüz hale getirilmiştir. Bunu mümkün kılan unsurların arasında 10 Ocak'ta Türklerin zafere kavuştukları, dolayısıyla onların güç ve azmi gösteren, Yunan kuvvetleri ile yapılan İnönü Savaşı'nın önemli bir payı olmuştur. İnönü Savaşı sonrası İtilaf devletleri, Türkler ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin hükümeti ile kolay baş edemeyeceklerini anlayınca Londra Şehri'nde "Sevres" Antlaşması'nı değiştirecek bir konferans toplamışlardır, fakat çok az değişiklik önerdiklerinden başarısız olmaları ile birlikte Milli Mücadele'nin dünyaya duyurulmasını sağlamışlardır.

31 Mart 1921'de İkinci İnönü Zaferi kazanılması sonucu olarak İtalya, işgalini daha fazla sürdüremeyeceğini anladığı için Anadolu'dan askerlerini çekmiştir. Fransa ise güneyde Türk mücahitlerinden güçlü bir direniş görmesinden dolayı uzun bir süre dayanamayacağını sezmiş ama daha somut sonuçları bekleyecekti. Ancak 13 Eylül tarihinde Sakarya Zaferi kazanılmasına bağlı olarak Anadolu'da Türklere karşı koyamayacağını kesinlikle anlayan Fransa, iki ülke arasındaki savaş durumunu sona erdiren Ankara İtilafnamesi'ni imzalamıştır. Bu anlaşmada Türk dilinin resmi hale geldiği ve Türklerin kültürlerini geliştirme olanakları sağladıkları İskenderun Sancağı için özel bir yönetim biçimi saptanmış ve Türkiye ile Fransız mandası altındaki Suriye arasındaki geçici sınır çizilmiştir. Bu anlaşma ile Doğu ve Güney sorunu çözülmesinden sonra Misak-ı Milli amaçları

[28] Erik Jan Zürcher, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi,*İletişim Yayınları, 1995, s. 224.

büyük ölçüde gerçekleştirilmiş bulunuyordu. Bütün birlikler batı cephesine çekilerek daha güçlü bir şekilde Yunanistan'a karşı gelebilirlerdi.

1922 yılında Mustafa Kemal'in önderliği ile Türk Ordusu'nun en önemli görevi Yunan işgal kuvvetlerini Batı Anadolu ile Trakya'dan çıkararak Misak-ı Milli esaslarını yerine getirmekti. Bu amaçla gizli bir hazırlık döneminden sonra, Mustafa Kemal yönetimi ile 26 Ağustos'ta girişilen Büyük Taarruz sonrası, Yunan birliklerinin çoğu kısa bir zamanda imha edilip geri kalanı İzmir'e doğru geri püskürtülerek 30 Ağustos'ta taarruz başarılı bir şekilde sona erdirilmiştir. 30 Ağustos zaferi sonrasında Türk Ordusu 9 Eylül'de İzmir'e girmiştir. Büyük Taarruz'un ardından Batı Anadolu'nun tamamı ile Yunanlılardan arındırılıp Boğazlar, İstanbul ve Trakya bölgelerinin kurtarılması gerekiyordu. Durumdan hoşnut olamayan ve özellikle boğazların kendisinde kalmasını isteyen İngiltere, ilk başta direniş gösterdiği halde sonradan yalnız kalması nedeni ile ateşkes görüşmelerinin başlamasını kabul etmiştir.[29]

Bursa'nın Mudanya ilçesinde toplanması kararlaştırılan konferansa Yunanistan temsilcisi olmaksızın İngiltere, Fransa ve İtalya temsilcileri ile Türkiye adına Batı Cephesi Komutanı İsmet İnönü[30] (1884-1973) katılmışlardır. Gerilimli anlarla cereyan eden konferans 11 Ekim'de Ateşkes Antlaşması'nın imzası ile sona ermesi sonucu, Türkiye ve Yunanistan kuvvetleri arasında süren silahlı çatışmalar anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile sona erecektir; doğu Trakya, Meriç nehrinin sol kıyısına kadar boşaltılacak ve Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümetine bırakılacaktır; İstanbul ve Boğazlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetine

[29] a. g. e., s. 227.
[30] Mustafa İsmet İnönü, Osmanlı albayı ve Türkiye Cumhuriyeti 'nin eski orgenerali, siyasetçisi ve ikinci cumhurbaşkanıdır.

bırakılacaktır; Türkler, Doğu Trakya'da 800 jandarma bulunduracaktır ve İtilaf Devletlerinin kuvvetleri barış yapılıncaya kadar İstanbul'u terk etmeyecektir. Böylece Mondros Ateşkes Anlaşması geçerliliğini kaybederek yerine Mudanya Ateşkes Anlaşması imzalanmış olup Türk vatanının paylaşılma tasarıları sona ermiştir.

Mudanya Ateşkes Antlaşması sonrası, oldukça uzun ve tartışmalı geçen, yeni Türkiye Devleti'nin ulusal sınırlarının içinde tüm uluslararası alanda tanınmasını sağlayan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığının temeli olan 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Barış Antlaşması imzalanmıştır. Barış Antlaşması'nın önemli kararları şu şekilde özetlenebilir:

1. Sınır sorunları: Ankara İtilafnamesi ile saptanan Türkiye'nin güney sınırları bu antlaşma ile doğrulanmıştır. İngiltere tarafından, petrol bakımından zengin olmasından dolayı, Musul Şehri nüfusunun çoğunluğunu Türklerin oluşturmasına rağmen Türkiye'ye bırakılmadı. Sorunun çözümü için taraflar arasında dokuz aylık planlanmış görüşmeler sonrası çözüm olmaması durumunda Milletler Cemiyeti'ne başvurulması karalaştırıldı. Misakkı Milli'ye uygun olarak batı sınırı çizilmiştir. Çanakkale Boğazı'ndaki önemli stratejik konumlarından dolayı İmroz ve Bozcaada Türkiye'ye verildi. Öteki Ege Adaları silahtan arındırılarak Yunanistan'a verilmiştir.

2. Azınlıklar: Uluslararası hukukun tanıdığı haklar dışında başka bir ayrıcalık tanınmadı.

3. Kapitülasyonlar: Osmanlı Devleti'nin yıkımına neden olan, ekonomik kalkınmayı engellemiş olan ve bağımsız bir devletin veremeyeceği nitelikte olan ayrıcalıklar kaldırıldı.

4. Borçlar: Borçlar konusunda Lozan'da kısmen çözüme ulaşmıştır. Osmanlı tarafından alınan borçlar yeni Türkiye Devleti'nin sınırları dışındaki bölgelerde kullanılmıştı ve bu bakımdan yeni Türkiye Devleti'nin bu borçları ödemesi anlamsızdı. Borçlar sorunun kesin çözümü 1930'da gerçekleştirilecekti.

5. Boğazlar sorunu: Boğazlardan geçişi denetleyecek bir Boğazlar Komisyonu kurulup, boğazların güvenliği ve statüsü Milletler Cemiyeti'nin güvencesi altına alınarak bölge silahtan arındırılmıştır. Böyle bir düzenleme yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliği için yeterli görülmemiş ve 1936 tarihli Montrö Sözleşmesi ile boğazların denetimi Türkiye Cumhuriyeti'ne devredilmiştir.[31]

Uluslararası antlaşmalar ile sınırlarını belirleyen, uluslararası alanda kendini tanıtan, yeni Türkiye Devleti, Mustafa Kemal ve Büyük Millet Meclisi önderliğinde belirlenen hedefler doğrultusunda, devrimlere başlamıştır. İlk olarak 5 Kasım 1922'de meclis kurul kararı ile Osmanlı Saltanatı kaldırılmıştır. Yapılan savaşlar ve Osmanlı'dan kalan kötü ekonomik koşullar yeni Türkiye Devleti'ni ekonomi açısından zorunlu planlamalara itmiştir. Buna bağlı olarak 17 Şubat 1923'te İzmir İktisat Kongresi toplanmıştır. Bu kongre ile yeni kurulacak olan devletin ekonomik politikalarının temeli atılmıştır. Bu kongrede alınan başlıca kararlar, yurt içinde hammaddesi olan endüstri kollarının kurulması; özel girişimcilerin desteklenmesi; yatırımcılara kredi sağlayacak bankaların kurulması; günlük tüketim mallarına öncelik verilmesi; önemli kuruluşların ulusallaştırılması ve sanayiyi özendirici

[31] Sander, a. g. e., s. 412-414.

yasaların çıkarılması, özellikle gümrük tarifelerinin ulusal sanayinin kalkınma gereksinimlerine göre değiştirilmesidir.

Ekonomik alanda belli politikalar oluşturulması sonrası, devletin yürütme organında işlerliği arttırmak için 9 Ağustos 1923'te Halk Fırkası kurulmuştur. Halk Fırkası kurulması ile beraber Büyük Millet Meclisi'nde yeni seçimler olmuş ve ikinci dönemi açılan meclisten yeni devletin yeni yasaları çıkarılmaya başlanmıştır. Bu yasalardan biri 13 Ekim 1923'te Ankara'nın yeni kurulan devletin başkenti ilan edilmesidir. Çıkarılan yeni yasalardan belki de en zorlusu ve en önemlisi yeni kurulan devletin yönetim biçiminin belirlenmesi olmuştur. Çağdaş toplumların yönetim biçimi olmasından ve Anadolu halkının karakterine en uygunu olmasından dolayı, Mustafa Kemal ve arkadaşları yeni kurulmuş olan devletin yönetim biçiminin, cumhuriyet olmasının önerisini Büyük Millet Meclisine sunmuşlardır. Büyük tartışmalar sonrası 29 Ekim 1923'te Türk halkının yeni yönetim biçimi cumhuriyet olmuştur.

Cumhuriyetin ilan edilmesi ile beraber geçmişteki önemini tamamıyla yitiren halifelik de 3 Mart 1924'te kaldırılmıştır.

> *"Yeni yasama yılının 1 Mart'ta açılmasının hemen ardından beklenen darbe indi: hilafet kaldırıldı ve Osmanlı hanedanı mensuplarına ülkeden gitmeleri emredildi."*[32]

Böylece Osmanlı'dan arta kalan ve Mustafa Kemal'in yaratmak istediği laik cumhuriyet için bir engel daha ortadan kaldırılmış oldu. Aynı tarihte temelleri yeni atılmış olan cumhuriyetin gelecek kuşaklarına en iyi şekilde eğitim ve öğretim verilmesini amaçlayan Tevidi Tedrisat Kanunu kabul edildi. Bu kanunun gereğince

[32] a. g. e., s. 245.

Osmanlı döneminde uygulanan medrese mektep ayrımına son verilerek eğitim birliği sağlanmıştır. Böylece tekke, türbe, medrese gibi bilimsellikten uzak eğitim ve öğretim alanları kapatılarak ulusal ve kültürel bir hamle yapılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde gerçekleştirilen devrimleri koruyacak ve ileriye götürecek olan 1924 Anayasası 20 Nisan 1924'te yürürlüğe sokulmuştur. Mustafa Kemal Atatürk yaratılan yeni cumhuriyetin daha çağdaş ve daha demokratik bir anlayış içerisinde olabilmesi için 17 Kasım 1924'te Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasını kurdurmuş ve bu şekilde çok partili sisteme geçişi sağlamıştır. Yürürlülüğe konan tüm devrimlere ve oluşturulan demokratik cumhuriyete karşı iç ayaklanmalar da olmuştur. Bunlardan en önemlisi hilafeti geri isteyen, aşırı İslamcı ve Kürtçü öğeler taşıyan 13 Şubat 1925'teki Şeyh Sait Ayaklanmasıdır. Ayaklanma Anadolu'nun doğusunda Kürtlerin daha yoğun olarak yaşadığı bölgelerde ortaya çıkmıştı. Ayaklanma sırasında, İngilizlerin Kürtleri, yeni kurulmuş olan cumhuriyete karşı hem dinsel hem de ırksal olarak kışkırttığı o dönemki cumhuriyet yönetimi tarafından dile getirilmiştir. İsyanı bastırmak üzere İsmet İnönü Mustafa Kemal tarafından Ali Fethi Okyar'ın (1881-1943) yerine başbakanlığa getirilmiştir.

İsmet İnönü'nün göreve gelmesi ile birlikte TBMM tarafından 4 Mart 1925'te Takrir-i Sükun Kanunu yürürlüğe kondu. Yürürlüğe konan Takrir-i Sükun Kanunu sonrası Anadolu'nun doğusunda olağanüstü hal ilan edilerek isyancıları yargılamak amacı ile Ankara ve Diyarbakır'da İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. İsyancıların liderleri yakalanarak İstiklal Mahkemeleri'nde yargılanmış ve idam edilmişlerdir. Öte yandan ayaklanma ile ortaya çıkan gelişmeler çok partili sisteme geçişi de sekteye uğrattı. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın üyelerinin ayaklanmaya katılmasının saptanması üzerine 3 Haziran 1925'te Terakkiperver

Cumhuriyet Fırkası kapatıldı ve bunun sonucunda genç cumhuriyetin tek partili sistemde yönetilmesine devam edilmiştir.

İslam'ı ve Osmanlı'yı simgeleyen kılık kıyafet ile yine Osmanlı dönemi ibadethaneleri olan tekke, zaviye ve türbe gibi cumhuriyet karşıtı yapılanmalar Kasım 1925'te ortadan kaldırılmıştır. Çağdaş ve modern dünyayı yakalama arzusunda olan cumhuriyet yönetimi bu amaç ile Miladi takvimi, Medeni kanunu ve yeni Latin harflerini kabul etmiştir. Modernleşmeyi ülkü edinen Mustafa Kemal Atatürk ve cumhuriyet yönetimi gerek İslami gerekse Osmanlı anlayışına bağlı olarak hem ekonomik hem de kültürel alanda geri bırakılmış olan Anadolu kadınını ön plana çıkarmış ve 3 Nisan 1930'da ona seçme ve seçilme hakkı vermiştir. Toplumsal alanda yapılan bu yenilik birçok Avrupa ülkesinden daha önce gerçekleştirilmiştir.

Türkiye 10 Haziran 1930'da, önceki dönemde, ya da daha kesin hatlarla çizmek gerekirse 1923-1924 yıllarında gerçekleştirilen, Yunanistan'da yaşayan Türk nüfusu ile Kurtuluş savaşı sonrası Anadolu'da kalan Hıristiyan Rum nüfusunun değişimini öngören ahali mübadelesi yaşanmıştır.[33] Bu antlaşma ile Osmanlı sonrası Balkanlarda yaşayan Türk nüfusu oldukça azalmıştır. Nüfusunun büyük çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu bir ulus devleti haline gelen cumhuriyet için Mustafa Kemal, emperyalist güçlerin diğer devletlere dayattığı resmi tarihten korumak ve yaratılan bu ulus devletinin devamı için yeni bir tarih yazımının gerekliliğini görerek 15 Nisan 1931'de Türk Tarih Kurumunu kurmuştur. Ulus devlet ideolojisinin tarih ayağını Türk Tarih Kurumunu kurarak oluşturan Mustafa Kemal, ulus devlet projesinin diğer temel ayağı olan ulus dili için 12 Temmuz 1932'de Türk Dil Kurumu'nu kurmuştur.

[33] Damla Demirözü, *Savaştan Barışa Giden Yol*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2007, s. 31-15.

Türk Dil Kurumu'nun kurulması ile beraber Türkçe kökenli sözcükler hızla halkın kullanımına sokulmaya çalışılmış, bu çalışma ile dilde birlikteliği olan bir ulus yaratılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden hızla çıkarılan devrim niteliğindeki yasalar ile yeni oluşturulan Türkiye Cumhuriyeti'nin temelleri sağlama alınmaya çalışılmıştır. Bu yasalara bir örnek de 5 Ocak 1937'de meclisin verdiği önerge ile anayasaya ikinci madde olarak yerleştirilen "Türkiye devleti; cumhuriyetçi, halkçı, ulusçu, devletçi, laik ve inkılapçıdır" ibaresi olmuştur. Bu madde ile birlikte Cumhuriyet Halk Fırkası'nın ideolojisini oluşturan bu altı kavram yeni devletin de resmi ideolojisini oluşturmuştur. Bir yandan devrimler ile cumhuriyet yönetimine şekil veren Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları, diğer yandan da 29 Mayıs 1937'de Cenevre Antlaşması ile Hatay'ın bağımsızlığını ve 8 Temmuz 1937'de Türkiye-Irak-İran-Afganistan arasında imzalanan "Sadabat Paktı" ile sınırlarını sağlamlaştırılmıştır.

10 Kasım 1938'de düşünceleri ve eylemleri ile bağımsız, modern ve demokratik cumhuriyeti Türk halkına kazandıran Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamı son bulmuştur. Atatürk'ün ölümü ile beraber TBMM'de yeni cumhurbaşkanı olarak İsmet İnönü seçilmiştir. Atatürk'ün ölümüne yakın, Misakı Milli sınırlarına sokabilmek için çok çaba sarf ettiği Hatay 30 Haziran 1939'da Türkiye Cumhuriyeti'ne katılmıştır. Polonya'nın Adolf Hitler (1889-1945)[34] önderliğindeki Almanya tarafından işgali ile 1 Eylül 1939'da İkinci Dünya Savaşı başlamış oldu. Kurtuluş Savaşı'nı bitireli daha yirmi yıl bile geçmeden Türkiye Cumhuriyeti

[34] Adolf Hitler, 1933 itibari ile Almanya 'nın başbakanı ve 1934 'den ölümüne kadar Almanya'nın lideriydi (Führer). Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi'nin başkanıydı. Totaliter ve faşist bir rejim ile Hitler, saldırgan bir dış politika izleyerek Alman "yaşam alanı"nı genişletmek amacı ile Polonya'ya saldırdı. Yıldırım savaşı taktikleri ile Mihver Devletleri ittifakı ile birlikte Avrupa'nın büyük bölümünü ve Asya'nın bir kısmını istila etti.

kendini yine bir savaşın içerisinde bulmuştur. Dönemin Cumhurbaşkanı ki daha sonra "Milli Şef" unvanı alacak ve CHP Değişmez Genel Başkanlığı'na seçilecek olan İsmet İnönü, Türkiye'yi savaşan devletler arasında tarafsız konumda tutacak bir siyasi politika izlemiştir. Türkiye 19 Ekim 1939'da Fransa ve İngiltere ile üçlü yardım "Ankara Paktı" antlaşmasını imzalamıştır. Bu anlaşmaya göre Türkiye savaşta tarafsız kalacak, Türkiye'nin toprak bütünlüğünü tehdit edecek bir işgal olursa Fransa ve İngiltere Türkiye'ye yardım edecekti. 18 Haziran 1941'de Türkiye, Almanya ile de benzer bir antlaşma imzalayarak tarafsızlığının güvence altına almıştır.

18 Ocak 1940'ta Milli Koruma Kanunu'nun kabulü ile hükümete ekonominin yeniden düzenlenmesi için çok geniş yetki ve olanaklar verilerek, devletin ekonomiye müdahale olanakları genişlemiş, özel girişim ise tamamen devletin denetimi altına girmiştir. Saraçoğlu hükümeti döneminde mal yokluğunun ve karaborsanın önüne geçmek üzere bu önlemlerden vazgeçilmiştir. Fakat fiyatlar büyük ölçüde yükselirken karaborsa devam ettiğinden fazla etkisi olmaması nedeni ile iki önlem alınmıştır: Varlık Vergisi yasasına göre servet ve kazanç sahiplerinden servetleri ve olağanüstü kazançları üzerinden bir defaya mahsus olmak üzere olağanüstü bir vergi alınacaktı; uygulamada Müslüman Türklere hoşgörü gösterilirken ekonomide önemli rolleri olan gayrimüslim azınlıklara katı davranılmıştır. Ayrıca komisyonların vergi yükümlülüklerini ve vergi miktarını belirlemesinde siyasal etki ve nüfuzun, kişisel ilişkilerin önemli rolü olmuştur. Kırsal kesimdeki savaş zenginlerinden alınan Toprak Mahsulleri Vergisi ise büyük ölçüde eski aşar vergisinin bir benzeri olarak uygulamaya konmuştur.

1944'te kapatılmış olan muhalif Tan, Vatan, Tasvir-i Efkar gazetelerine 1945'te yeniden yayınlanmaları için izin verildi. Tek parti yönetimi boyunca kendilerini siyasal alanda yasal bir biçimde temsil ve ifade etme olanağı bulamayan değişik anlayıştaki muhalefet akımları 1945'te gerek uzun zamandır yönetime karşı oluşan birikimlerden ve gerekse savaş yıllarında izlenen ekonomik politikaların yarattığı ağır sosyo-ekonomik sorunlardan dolayı kendilerine geniş bir toplumsal taban bulma olanağına sahip olmuşlar. Ayrıca parti ve meclis içinde muhalif akım belirginleşmeye başlamıştı. Sonunda parti içi muhalefet 12 Haziran 1945'te CHP Meclis Grup Başkanlığı'na "Dörtlü Takrir" olarak bilinen, altında Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Karaltaş'ın imzaları bulunan ve genel olarak ülkede ve partide siyasal liberalleşme talep eden bir önerge vermiştir. CHP içindeki muhalefetin bu sıralardaki temel amacı parti içinde güçlü bir muhalefet akımı yaratmak ve bu sayede parti içi bir yönetim değişikliğini gündeme getirmekti. Önerge İnönü'nün talebi ile reddedilmiştir.

7 Ocak 1946'te Dörtlü Takrirci tarafından Demokrat Parti'nin kurulduktan birkaç ay sonra değiştirilmiş milletvekili seçim yasası uyarınca çoğunluk sistemi ile 21 Temmuz'da Türkiye'deki ilk tek dereceli milletvekili seçimleri yapılmıştır:

> *"Şaibeli seçim olarak bilinen 1946 seçimi, mevcut antidemokratik seçim yasası uyarınca yapılmıştı. Seçmen listeleri yargı denetiminde hazırlanmıyor, yörenin mülki amirlerince oluşturulan komisyonlar, muhtarlar bu işi yapıyorlardı.(...) Buna 1946 seçimlerin sırasında bulunduğum Ulukışla ilçesinde tanık oldum. Akşamüstü, saat dört sıralarında kaymakam, seçmen listesinde yer almayan geçici görevli memurları ve ailelerini oy kullanmaya çağırmıştı. Sonuçta ilçe*

merkezinde CHP, o zamanki deyimi ile 'kahir' bir çoğunlukla seçimi kazanmıştı.''[35]

Seçimler sonrası CHP'nin tek parti yönetimine karşı toplumsal muhalefet yaygınlaşıp yükselmiştir. DP söyleminde fazla değişik öneriler bulunmamasına karşın dönemin toplumsal hoşnutsuzluğunu kendi lehine kullanmayı başarmıştır. Üzerine büyük bir baskı olan insanlar; toprak sahipleri tarafından ezilmekte ve sömürülmekte olan küçük üreticiler; sendika kurma, toplu sözleşme ve grev hakları gibi temel haklarını elinden alınmış işçiler; memurlar, tüccarlar, sanayiciler, büyük toprak sahipleri ile beraber isterlerini yanıtlayan siyasi parti olarak DP'ye katılmışlardır. Bunun sonucu 14 Mayıs 1950'de halk sandıklara koşarak, özgür iradesi ile CHP iktidarına son vermiştir.

DP hükümetinin özellikleri, tek parti döneminin halk üzerindeki olumsuz izlerini kullanarak yığınların destekleri sağlanması; ekonomide serbest piyasa uygulamasının savunulması; ABD'nin "Marshall" yardımı ile karayolu ulaşımı, baraj, sulama kanalları ve elektrik santrallerinin yapılması kolaylaştırılması; tarıma o güne dek görülmemiş bir destek verilmesi ve ABD'nin demokrasisi ve komünist karşıtı politikasına özenerek sola karşı büyük bir baskı uygulanmasıydı. DP'nin mecliste sahip olduğu çoğunluk, özellikle 1954 seçimlerinden sonra parti önderlerine büyük bir güç duygusu veriyordu. Fakat muhalefet yıllarında Demokrat Parti çoğunluğun baskısı yönünde antidemokratik yollara başvurmaya başlamıştı. Basın yayına sınırlama ve kapatmalar getirilmiş, devlet memurlarının güvenceleri kaldırılmış ve üniversite özerkliği yok edilmiştir. Bütün buna karşın, iktidarın ilk yıllarında Türkiye'nin olağanüstü bir gelişme içine girerek üretim artmış, milli gelir

[35] Tevfik Çavdar, *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi*, İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 2008, s. 13-14.

hızla yükselmiş, karayolları, elektrik santralleri ve barajlar yapılmıştır. Köy enstitüleri kapatıldığı halde eğitimde kurumlar, öğretmenler ve öğrencilerin sayısı artmıştır.

DP iktidarının bir baskı yönetimine doğru gitmesi üzerine bu durumu onaylamayan kimi milletvekilleri partiden ayrılarak 20 Aralık 1955'te Hürriyet Partisini kurmuşlardır. 1957 seçimlerini yine DP'nin kazanmasına rağmen aldığı oy oranı %50'nin altına inmişti. Partiye verilen halk desteği giderek azalmaktaydı. Bu konuda ekonomik sıkıntıların artması çok etkili oluyordu. 1957 seçimlerinden önce engellenen muhalefetin güç birliği, 1958'de partiler arası birleşmelerle gerçekleştirilmişti. Türkiye Köylü Partisi Cumhuriyetçi Millet Partisine, Hürriyet Partisi de CHP'ye katıldı. DP'nin güç birliğine yanıtı Vatan Cephesi'ni kurmak olmuştur. Ayrıca ülke çapında örgütlenmeye Vatan Cephesi ocakları sistemi ile iktidara partinin verebileceğinden daha geniş bir taban bulunmaya çalışılıyordu. 1959'da DP iktidarı, TC'nin 11 yıldır sabit tutulan dış değerini düşürmek zorunda kalmıştır. Batıdan borç erteleme ve yeni kredi taleplerimize karşılık şart koşulan bir dizi istikrar önlemleri alındı. Yapılan devalüasyon sonucu 1 dolar, 2.80'den 9 TL'ye çıktı. Enflasyon %20'ye doğru tırmanmaya başlamıştı.

Silahlı kuvvetler 27 Mayıs 1960 sabahı, sonradan yargılanmaları amacı ile DP milletvekilleri gözaltına alınarak yönetime el koymuşlardır. Eylemin belirtilen amacı demokrasiyi yeniden kurmak ve serbest seçimlere gitmekti. 27 Mayıs öncesi günlerde öğrenci ayaklanması ve bunlara karşın polisin acımasız davranışları Türkiye'deki olağanüstü durumun belirtileriydi. Tahkikat Komisyonu'na ek olarak sıkıyönetimin de ilan edilmiş olması tam bir baskı havası gerçekleştirmişti. Türk silahlı kuvvetler 27 Mayıs'ta hükümete el koymasının gerekçelerini üç ana temele

dayandırdı: DP'nin demokrasiden sapmış olması; DP'nin kendi yandaşlarına değişik ve ayrıcalıklı işlem yaparak halkı ikiye bölmesi; DP'nin Atatürk devrimlerinden ödünler vermesi.[36] O dönemki Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Cemal Gürsel önderliğe getirilip darbeyi gerçekleştiren subayların isimleri uzun zaman açıklanmamıştı. Sonradan 38 subay " Milli Birlik Komitesi" üyeleri olarak saptanmıştır. Darbeyi izleyen gün 17 kişilik kabine ilan edilip komite bir meclis işlevi ile çalışmaya başlamıştır.

Milli Birlik Komitesi ordu ve üniversitelerde reform yapmaya karar vermiştir. Silahlı kuvvetlerin gençleştirme eylemi çerçevesinde 4 000 subay emekli edildi. Bunu 147 öğretim üyesinin üniversiteden emekli edilmesi izledi. Yeni anayasayı hazırlayacak olan kurucu meclisin açılış hazırlıklarına hız verilerek 1961'de göreve başlamıştır. Kurucu meclis "Milli Birlik" üyeleri ile bir "Temsilciler Meclisi"nde oluşuyordu. Temsilciler Meclisi siyasal partilerden, meslek örgütlerinden, üniversitelerden, sendikalardan, yargıçlardan ve oda temsilcilerinden kurulmuştur[37]. Meclisin açılmasından sonra siyasal partilerin etkinliklerine yeniden izin verilip yeni partilerin kuruluşu, komitenin önderi Cemal Gürsel tarafından desteklenmiştir. Adalet Partisi ve Yeni Türkiye Partisi'ne olan desteğinin temel nedeni ise, kapatılan DP'nin oylarını toplayacak olan siyasal partiyi denetim altında tutmak isteğiydi.

Kurucu meclisin yeni anayasa üzerinde çok yoğun çalışmalar yapması sonucu anayasa taslağı halkoylamasına sunulup seçmenlerin çoğu tarafından onaylanmıştır. Anayasa, demokrasiyi korumak için yeni kurumlar getiriyordu. Yasama meclisi üzerinde anayasanın egemenliğini sürdürmek için bir Anayasa Mahkemesi kurulmuştu. TBMM; meclis ve senato olmak üzere ikiye ayrılmıştı. Anayasa

[36] a. g. e., s. 88-89.
[37] a. g. e., s. 99

üniversitelere, radyo ve basına özerklik getiriyordu. Seçim ya da çoğunluk sisteminden nisbi seçim sistemine geçişi sağlayacak biçimde değiştirilmişti. Anayasa ile aydınların ve öğrencilerin işçi sınıfı ile birlikte siyaset yapabilmelerine ortam hazırlanmıştır. Ayrıca sistemin sol düşünceye açılmasına katkıda bulunmuştur. Ancak anayasaya yerleştirilen bir kurum olan Milli Güvenlik Kurulu aracılığı ile ordu adeta siyasal parti konumuna yükseltilmiştir[38].

Seçim sistemi değiştirilmiş olduğundan herhangi bir partinin tek başına çoğunluğu kazanmasının olasılığı düşüktü. Seçimlerin sonunda CHP en çok oyu toplamasına karşın tek başına iktidar olabilecek sayıda iskemle kazanamadı. Meclis, Cemal Gürsel'i cumhurbaşkanı olarak seçmiştir. İsmet İnönü'nün Gürsel tarafından başbakanlıkla görevlendirilmesi ile CHP ile AP ortak hükümeti 20 Kasım'da kurulmuştur. Ancak iki parti arasındaki temel toplumsal-ekonomik uzlaşmazlıkların, ortaklığın bozulmasına yol açması nedeni ile 7 ay süren ilk ortaklığın bitiminden sonra İnönü'nün başbakanlığındaki ikinci koalisyon hükümeti CHP, YTP ve CKMP'nin katılımı ile kurulmuştur. Ancak yine partilerin genel yaklaşımları arasında büyük ayrılıklar olduğundan hükümet bir süre sonra etkinliğini yitirdi. Ardından İnönü tarafından üçüncü hükümet kurulmuştur. Böylece CHP, bağımsızlar ile birlikte kabine oluşturmuştur. Fakat hükümetin 1965 yılı bütçesi mecliste deviren, dolayısı ile İnönü'nün görevden ayrılmasına sebep olan AP, YTP ve CKMP sağ koalisyonu bağımsız senatör Suat Hayri Ürgüplü'nün başkanlığında yeni hükümeti oluşturmuştur. 1965 seçimlerin sonunda ise AP tek başına iktidara gelmiştir.

1960 darbesinden sonra yaşanan askeri yönetimden sivil yönetime geçiş sürecinin en önemli sorunu, 1961 seçimlerinde oluşan, parlamentoyu dağıtarak

[38] a. g. e., s. 110.

iktidarı ele geçirmek isteyen subayların eylemleri olmuştur. Ordu üst kademelerinin, hükümete bağlı kalarak parlamentoya karşı gelişen bu tehditlerin etkisiz kalmasını sağlamalarına karşın, askerlerin siyasete karışmalarının krizi derinleştiren etkenler arasında çok önemli bir payı vardır. Kurmay Albay Talat Aydemir, çevresindeki subay ve askeri öğrencilerle 1962 ve 1965'te iki kez ayaklanma girişiminde bulunmuştur. İkincisi de başarısızlık ile sonuçlanınca taraftarları ile birlikte tutuklanarak askeri mahkemede yargılanmıştır[39].

Ülkenin toplumsal-ekonomik gelişmesi, kapitalizme dönük karma ekonomi çizgisinde süre giderken, çeşitli sınıf ve gruplar arasındaki ayrılıklar da büyüyordu. Bu durum, ortalama solcu görüşlerin güçlenmesine uygun bir nitelik kazandırıyordu. TİP mecliste sol adına çaba zarf ediyordu. Parti milletvekilleri gazetecilerden, üniversite profesörlerinden, sendikacılardan oluştuğu için partinin eylem ve görüşleri kamuoyunu oldukça yaygın bir biçimde yansıtılabiliyordu. Ancak soldaki bu gelişmeler sağcı grupların hoşgörüsüz tepkileri ile karşılaştı. Bu tepkiler bir süre sonra somut şiddet olaylarına dönüştü. TİP milletvekilleri mecliste AP milletvekilleri tarafından dövüldüler.

> *"TİP milletvekilleri yasama dönemi boyunca çeşitli saldırılara uğradılar. Özellikle Aybar ve Çetin Altan, bu saldırıların hedefi halindeydi. Bu arada Yunus Koçak, Meclis içindeki bir saldırıda başından yaralandı. Tutucu sağ partilerin ve yandaşlarının hücumları, İşçi Partisi faaliyetine devam ettiği sürece hiç dinmedi. Parlamento içerisinde adeta tecrid edilmesine rağmen başarılı bir yasama çalışması yaptılar."*[40]

[39] a. g. e., s. 121.
[40] a. g. e., s. 149.

60’lı yılların sonuna doğru milli kurtuluş ve sosyalizm akımı güçlenmeye başlaması ile birlikte Komünizm umacısı canlandırılmış; demokratik hakların kullanılışı hürriyet rejimini iceriden yıkma girişimi olarak nitelendirilmiş; besleme dernekler, gazeteler, dergiler aracılığı ile itiraflar, yalanlar, suçlamalar, taşlı saldırılar ve suitkastlar başlamıştır. Işçiler grev yaparken bastırmak için polis gönderilmiş ve grevi gizli komünist ajanlarının kışkırtığı söylenmiş; gençlik örgütlerine ajan sokularak gençler birbirine düşürülmüş ve olaylar komünistlerin işi olarak gösterilmiştir. Öğretmenler ve namuslu sendikacılar komünist olmakla suçlanmıştır. Halktan, emekten yasal bir parti olmuş ise kapatılması yoluna gidilmiştir. Militanlar, sendikacılar, yazarlar, karikatürcüler, hatta 15 yaşındaki çocuklar tutuklanmıştır.

12 Mart 1971 günü Türk Silahlı Kuvvetler adına genel kurmay başkanı ve üç kuvvet komutanı tarafından imzalanan bir muhtıra Cumhurbaşkanı’na, senato ve meclis başkanlarına verilmiştir. Bir süre sonra AP hükümeti görevi bırakmıştır. AP yıllardır karşısında yer aldığı 1961 anayasasının özgürlükleri genişleten maddelerini değiştirme olanağına kavuşurken AP’nin ekonomik ve siyasi görüşlerine şiddetle karşı çıkan aydın, işçi, öğrenci ve subay kesimi içinde dinamik muhalefet oluşturmayı başaran sosyalistleri devlet eliyle siyaset alanından uzaklaştırabilmişlerdir. 17 Mayıs 1971'de İsrail'in İstanbul Başkonsolosu'nun THKPC mensuplarınca kaçırılması bahane edilerek askeri makamlar ve polis tarafından AP hükümetine muhalefeti ile tanınan avukat, mühendis, yazar, sanatçı, profesör, öğretmen, öğrenci, sendikacı ve işçilerin yakalanarak hapsedilmeleri sırasında uygulanan devlet terörü ve ardından başlatılan siyasi yargılamalar 1971 müdahalesinin gerçekte hangi kesimleri hedef aldığının somut göstergesi olmuştur. 1971’de verilen 12 Mart Muhtırası şiddet eylemlerinin somut savunucusuydu.

Muhtıranın verilmesinden bir süre sonra İsrail konsolosu öldürülmesi sonucu devlet şiddeti başlamış, bütün sol düşünce cezalandırılarak bastırılmış ve ezilmiştir.[41]

Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç'ın, Faruk Gürler, Muhsin Batur ve Celal Eyiceoğlu ile birlikte hazırlayıp ilan ettiği muhtıradan sonra buldukları formüle göre tarafsız başbakanın başkanlığında AP ve CHP'nin temsil edildiği teknokratlar kabinesi ülke sorunlarına çözüm getirebilecekti. Bu amaçla CHP'den istifa ettirilen ve partiler üstü başbakan olarak görevlendirilen Nihat Erim başkanlığındaki hükümet kurulmuştur. Bu kabineden öncelikle teknokrat bakanların toprak, eğitim, maliye, adalet, yönetim, enerji ve madenle ilgili reform paketini parlemantodan geçirerek yürürlüğe koymaları bekleniyordu. Ancak beklenti gerçekleşememiş ve hükümet sekizinci ayda dağılmıştır. Türkiye'deki siyasi sorumluluk taşıyanların ve yöneticilerin, kendilerini yanlışlardan soyutlayarak, başarısızlıklarını anayasanın üzerine yıkmaları bir alışkanlık haline gelmiştir. 1961 Anayasası'nın bazı maddeleri değiştirilmiştir:

1. Temel hakların kullanılmasına yeni sınırlamalar getirilmiş, bu amaç ile genel bir yasak eklenmiştir.
2. Gözaltında tutma süresi önce 7, sonra 15 güne çıkarılmıştır.
3. Memurların sendikalara üye olması yasaklanmıştır.
4. Hükümete kanun gücünde kararname çıkartma yetkisi tanınmıştır.
5. TRT'nin özerkliği kaldırılmıştır.
6. Üye seçiminde hükümetin etkin olduğu DGM'lerin kurulması öngörülmüştür.

[41] a. g. e., s. 206.

14 Ekim 1973 seçimi beklenilmeyen bir şekilde sonuçlanmıştır. Yapılan tur oylamanın sonuçlarına göre bir AP'nin başarısı beklenirken CHP 185, AP ise 149 milletvekilliği kazanmıştır. Önceden dini siyasete alet ettiği gerekçesi ile anayasa mahkemesi tarafından kapatılan MNP'nin uzantısı olan MSP, seçimlerden üçüncü büyük parti olarak çıkarak 48 iskemle kazanmıştır. Seçimlere giren partilerden biri olan MHP ise toplumsal ve ekonomik görüşler açısından sağcı bir örgüttü. CHP'nin bu seçimdeki başarısının en önemli nedeni genç önderi Bülent Ecevit ve ekibinin seçmenler tarafından umut olarak görülmesiydi. Ecevit'in ortaya koyduğu "Ak Günlere" adı ile anılan seçim bildirgesi, değişen Türkiye'nin toplumsal ve ekonomik sorunları bakımından geçerli bir çözüm program olmaktaydı. Bunun dışında sağ kanattaki seçmenin bölünmüş olduğu da göz ardı edilmemelidir. AP dışındaki MHP, MSP ve Demokrat Parti'nin oyların bölünmesinde önemli payı olmuştur.

Seçimlerden sonra hükümetin kurulabilmesi için 3 ay geçmesi gerekmiştir. Birbirleri ile anlaşamayan sağ kanattaki partilerin hiçbiri, CHP ile ortak hükümet kurarak ötekilere etkili propaganda malzemesi vermek istemiyorlardı. Ekonomik olarak yoksul ve ezilmiş halk kesimi tarafından desteklenen CHP-MSP ortaklığı, tartışma ve belirsizlik ortamında gündeme gelmiştir. Seçmen, muhtıra sonrası dönemin ezmek ve yok etmek istediği sol görüşleri savunan bir partiyi bütün ötekilerden daha çok desteklemişti. Ancak hükümet uzun ömürlü olamamıştır. Özellikle MSP ortaklık kurarken gösterdiği esnekliği hükümette göstermemiştir. Kıbrıs sorununun yeniden ön plana çıkması ile hükümet ortakları arasındaki temel anlaşmazlıklar yeniden belirginleşmiştir. Kıbrıs'taki başarının Bülent Ecevit'e ün kazandırması üzerine CHP, bu durumu bir seçim zaferine dönüştürmek aması ile harekete geçmiştir. Nitekim, Ecevit başbakanlıktan istifa ederken erken seçim

önerisinde bulunmuştur. 1975'te Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından AP lideri Demirel başbakanlık görevine getirilmiştir. Türkiye uzun bir hükümet bunalımı geçirdikten sonra, 28 Mart 1975'te AP, MSP, CGP ve MHP arasında "Birinci Milliyetçi Cephe Hükümeti" kurulmuştur. Bu birleşmenin temel nedeni ise sola karşı bir cephe oluşturmak ve CHP iktidarını engellemekti. MC hükümeti döneminde halkın can ve mal güvenliğinin sürekli tehdit ve saldırı altında olmuştur.

5 Haziran 1977 seçimi sonuçlarına göre CHP 213 sandalye, AP 189 sandalye, MHP 16 sandalye kazanarak oylarını artırmışlardır. Hükümet kurma görevi Ecevit'e verilmişti. Ancak Ecevit mecliste güvenoylarını kaybedip ardından hükümet kurma görevini üstlenen Demirel, MSP ve MHP ile birlikte kendi deyimi ile "İkinci Milliyetçi Cephe Hükümeti"ni kurmuştur. İkinci Milliyetçi Cephe Hükümeti 29 Aralık 1977'de gensoru ile düşürülmüştür. Bu cumhuriyette gensoru ile düşürülen ilk hükümettir. Ardından Bülent Ecevit, hükümeti DP, CGP ve bağımsızlarla kurmuştur. Bu hükümetin en büyük krizi 22 Aralık 1978'de Kahramanmaraş'ta yaşanmıştır. Bir gün önce öldürülen iki öğretmenin cenazeleri sırasında olaylar başlamıştır. Elleri silahlı taşlı ve sopalı gruplar kente hakim olmuş, ordu dahil güvenlik kuvvetleri müdahale etmemişlerdi. Valilik binasını ele geçirmeye çalışan kişiler bazı mahallelere baskınlar yaparak bebekleri dahi öldürüyorlar, sokağa çıkma yasağına rağmen maskeli kişiler çeşitli sloganlar atarak gösteri yapıyorlar, önceden belirledikleri binaları ateşe veriyorlar, yaralıları hastaneye taşıyan cankurtaran araçlarını durdurup kurşunluyorlardı. Olaylar sonunda 109 kişi ölmüş, 176 kişi ağır şekilde yaralanmış, 500 ev ve işyeri tahrip edilmişti.

1979'daki ara seçimlerden AP'nin güçlenerek çıkması üzerine Ecevit hükümeti istifa etmiş, Demirel ise öteki sağcı partilerce desteklenerek AP azınlık

hükümetini kurmuştur. Bu hükümetin en önemli işi "24 Ocak Kanunları"nı uygulamaya koymasıydı. Esas olarak Uluslararası Para Fonu'nun "istikrar programı"nı Türkiye'ye uygulamasından ibaret olan bu program, Demirel'in ekonomik açıdan çıkış için önerdiği çözümdü.

> *"Ekonomik paketin getirdiği toplumsal huzursuzluğun yanı sıra siyası bunalım da her geçen gün doğruğa çıkıyordu. Beklenen, 12 Eylül günü gerçekleşti. Türk Silahlı Kuvvetleri, emir komuta zincirine uyumlu bir şekilde yönetime el koydu. Böylece son yirmi yıl içindeki üçüncü darbe de gerçekleşmiş oluyordu."*[42]

12 Eylül darbesi, Türkiye'ye vahşi, acımasız bir kapitalist düzeni yerleştirmek amacına yönelik faşist bir eylemdir. İşkence ve sorumsuz bir baskı o dönemin temel özelliğidir. Darbeden sonra batı dünyası da siyasal açıdan Türkiye'ye daha olumlu bir şekilde bakıyordu. 12 Eylül harekatını gerçekleştiren insanlar, ülkeyi 12 Eylül öncesine getiren koşulların 1961 Anayasasının ruhundan ve uygulamalarından kaynaklandığı görüşündeydiler. Bu nedenle de yeni Anayasa ve öteki yasalar, 1961 Anayasa'sının kurduğu mekanizmaları yeniden düzenlemeye yönelikti. Amacın daha merkeziyetçi bir yapı yaratmak olduğu hemen ortaya çıkmaktadır. Bu merkeziyetçi yapı, özellikle Cumhurbaşkanlığının yetkilerini artırarak kurulmak istenmişti. Ayrıca gerek yeni siyasal partiler ve seçim yasaları, gerekse öteki yasalarda yapılan değişiklik siyasal istikrar açısından da "güçlü hükümet" formülünü gerçekleştirmeye yönelikti. Seçim yasasına %10 barajı konulurken hükümetin yetkileri de artırılmıştı. Güçlü bir Cumhurbaşkanı ve güçlü bir

[42] a. g. e., s. 261.

hükümet Türkiye'de anarşi ve teröre karşı öngörülen reçete olarak uygulanmak istiyordu.

1982 Anayasası bu görüşle hazırlandı. Anayasaya "evet" diyenlerin Evren'i de Cumhurbaşkanı seçmiş olacakları belirtildi. "Anayasaya Hayır" yönünde yapılacak propagandalara izin verilmemiş ve oylama sırasında evet oyları için beyaz, hayır oyları için kırmızı oy pusulalarının kullanılması, zarf dışından görünmesi amacı ile bu pusulaların konulacağı zarflar ince kağıttan yapılmış olması, oylamanın olumlu bir şekilde sonuçlanmasını temin etmiştir. Böyle bir baskı ortamında yapılmış olan halkoylaması sonucu %91,4 "evet" ile onaylandı. Sonuç olarak:

- 1961 Anayasası ile getirilen mekanizmalar neredeyse tümü ile kaldırıldı. Muhalefeti engellemek gerekçesi ile ilgili örgüt, kuruluş ya da kuruma siyaset yasağı getiriliyordu.
- İlgili örgüt, kuruluş ya da kurumun üzerindeki merkezi denetim artırıldı ve özerkçe davranma olanağı kısıtlandı.
- Toplumsal, siyasal ve ekonomik bakımdan kişisel ve örgütsel hakların karşısında devlet daha güçlü kılındı.

Dernekler, odalar, sendikalar, üniversiteler gibi hükümet dışı kuruluşlar tümüyle merkezi otoritenin denetimi altına alındı. Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu da Atatürk'ün kişisel vasiyetini bozma pahasına bütünüyle değiştirilerek merkezi otoritenin denetimi altına alındı.

Anayasanın kabulü ve cumhurbaşkanının seçiminden sonra ülkenin yeni seçimlere gitmesine karar verilmiştir. Ancak Milli Güvenlik Konseyi seçimlere katılacak olan partileri ve adayları veto yetkisini de elinde tutuyordu. Dolayısıyla seçimlere girmesini istemediği SODEP ve DYP adaylarını veto ederek seçimlere

girmelerine izin vermedi. 6 Kasım 1983'te yapılan seçimler askerlerin kurduğu Milliyetçi Demokrasi Partisi, Halkın Partisi ve ANAP arasında yapılmıştır. Seçimleri Turgut Özal (1927-1993) %45 oy ile 211 milletvekili çıkararak kazanmış ve hükümeti kurmuştur. Özal dönemi, 12 Eylül Darbesi'ni yapan askerlerin arzuladığı şekilde, darbenin sivil bir uzantısı olarak gelişti. Böylece 1987 seçimlerine kadar rakipleri yasaklı olduğundan adeta mutlak bir otorite ile iktidar olmuştur. Özal bu dönemde %36 oy alarak sandalyenin %65'ini kazandı. Ayrıca Erdal İnönü'nün (1926-2007) liderliğinde kurulmuş olan SODEP, Halkın Partisi ile birleştikten sonra bu seçimlerde SHP kimliği ile ikinci olmuştur.

1991 seçiminde ANAP, Demirel'in DYP'sinin ardından ikinci sıraya düşmüştür. SHP ise üçüncü partiydi. Seçim sırasında DYP-SHP koalisyonu gündeme gelmiştir. Bu dönemde siyasal İslam'ın yükselişi devam ediyordu. Özal'ın bir kalp krizinden dolayı 1993'te ölmesi sonucu DYP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel Türkiye'nin 9. Cumhurbaşkanı olmuştur. Tansu Çiller (1944), DYP Genel Başkanlığı'na seçildikten sonra yeni DYP hükümeti güvenoyu aldı. Böylece cumhuriyet tarihinde ilk defa bir kadın politikacıya, önce parti liderliğinin, sonra da başbakanlığın yolu açılmış olmuştur. Çiller'in başbakanlığı Türkiye'nin dış ülkelerdeki imajı açısından çok olumlu etkiler yaratmıştır. 1994 Yerel Seçimleri sonucunda DYP % 21.4 ile birinci parti olmuş, SHP %13.6 oy ile dördüncü olabilmiştir. Her ne kadar üçüncü sırada görünüyorsa da seçimlerin esas galibi Refah Partisi idi. %10 dolayındaki oy potansiyelini ikiye katlayan Erbakan, İstanbul ve Ankara Belediye başkanlıklarını da kazanmıştı.

Doksanlar Türkiye'sinde siyasalaşan İslam'ın, politika üzerindeki etkisi giderek artmaktaydı. 24 Aralık 1995 Milletvekili genel seçimi sonrası dönemin

İslamcı partisi olan Refah Partisi Türkiye geleninde % 21.4 oy oranı ile 158 milletvekili sayısına ulaşmıştır. Refah Partisi ve onun temsil ettiği siyasal İslam korkusu tüm ülkeye egemen oldu. Buna bağlı olarak medya ve iş çevreleri Ana-Yol hükümetinin kurulması doğrultusunda baskı yapmaya başladı. 6 Mart 1996'da Ana-Yol hükümeti kurulmuştur. Kısa süre sonra TEDAŞ, TURBAN vb. gibi yolsuzluklar ortaya çıkması üzerine Ana-Yol koalisyonu dağıldı ve 30 Haziran 1996'da Refah-Yol hükümeti kurulmuştur. Türkiye'de 80'lerden sonra uygulanan ve Türkiye'deki düzenin yozlaşmasının başlangıç noktası kabul edilecek neoliberal politikaların uygulanması 90'ların ortasındaki Türkiye'sinde politikacı-mafya-sermaye ittifakının güçlenmesini ortaya çıkarmıştır. 1996'da meydana gelen ve tüm Türkiye'de "suzurluk kazası" olarak bilinen ve politikacı-mafya-sermaye ittifakını ortaya çıkaran olay Türkiye'de "derin devlet" kavramının ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Refah-Yol iktidarında, özellikle Refah Partisi lideri ve dönemin başbakanı Erbakan'ın İslami ülke ziyaretleri, antilaik uygulamaları sonrası postmodern darbe olarak adlandırılacak olan 28 Şubat kararları Milli Güvenlik Kurulu sonrası TSK tarafından kamuoyuna duyurmuştur. Tüm tepkilerin ve askerlerin brifingleri, açıklamaları sonucunda Erbakan başkanlığındaki Refah-Yol hükümeti 18 Haziran 1997'de sona ermiştir. 13 Temmuz 1997'de ANAP-DSP-DTP koalisyonunun oluşturduğu ve CHP'nin dışarıdan desteklediği 55. Hükümet olan ANA-SOL hükümeti kuruldu. Bu hükümetin ilk icraatlarından biri sekiz yıllık temel eğitim yasası oldu. Bu yasa ile birlikte özellikle İmam-Hatip okullarının orta bölümlerinin kapatılması aşırı İslamcıların tepkisini çekti. Bu hükümetin görevi sırasında meydana gelen en önemli olay, PKK önderi Öcalan'nın Kenya'dan Türkiye'ye getirilmesi olmuştur.

18 Nisan 1999'da normal süresinden bir yıl sekiz ay önce seçimler yapıldı. DSP-MHP-ANAP koalisyonun oluşturduğu 57. Hükümet kuruldu. Ekonomi bu hükümeti uğraştıran en önemli olay olarak karşımıza çıkmaktadır. IMF ile "stand by" anlaşması yapmak için verilen niyet mektubunda Türkiye'nin tüm ekonomik politikaları IMF isteklerine uygun bir şekilde belirleniyordu. Bu mektubun içeriği, IMF ile yapılan anlaşma, batan bankalar ve krizler 3 Kasım 2002'de seçimlere ilk kez giren AKP'nin iktidarı kazanmasını sağlamıştır. Yeni bir parti olan Ak Parti'nin üç temel sorunu vardı: IMF ile ilişkiler, AB uyum çalışmaları ve Irak krizi. ABD'nin Irak işgali için Türk topraklarının kullanılmasına izin verilmesi isteği 3 Mart 2003'te Türk Millet Meclisi'nde oylandı. Kabul oyların fazla olmasına rağmen gerekli çoğunluk sağlamadığı için ABD'ye izin verilmemiştir.

1.3) XX. YÜZYIL KÜBA TARİHİ KRONOLOJİSİ

10 Aralık 1898- Paris Antlaşması imzalandı.

1 Ocak 1899- İspanya tarafından Küba' nın ABD'ye teslim edilmesi ile ABD'nin ilk işgali başladı.

2 Mart 1901- Platt Kanun Değişikliği kabul edildi.

15 Mayıs 1902- Ticaret, sanayi ve tarımda çalışmak üzere Asya ve İspanya gibi bölgelerden gündelikçilerin Küba'ya getirilmesini öngören askeri kanun kabul edildi.

20 Mayıs 1902- Tomás Estrada Palma başkanlığa getirilerek kağıt üstünde bağımsız cumhuriyet kuruldu.

22-28 Kasım 1902- Tütün sektörü tarafından "Çırakların Grevi" olarak anılan cumhuriyet döneminin ilk genel grevi gerçeleştirildi.

11 Aralık 1902- ABD için oldukça avantajlı olan Ticari Mütekabiliyet Antlaşması imzalandı.

16 de febrero de 1903- Karbon ve Deniz Üsleri Kira Antlaşması imzalandı.

11 Mayıs 1903- Kalıcı Antlaşma imzalandı.

18 Kasım 1903- Sosyalist Propaganda Kulübü kuruldu.

Mart 1904- İşçi Partisi kuruldu.

20 Eylül 1905- Daha sonra Sosyalist İşçi Partisi adını alacak olan İşçi Partisi temel ilkelerini belirledi. İleride Sosyalist Propaganda Külübü İşçi Partisi'ne eklenecekti.

23 Eylül 1905- Hükümetin yaptığı hilelerin sonucunda seçimlerden Liberal Parti'nin çekilmesiyle Estrada Palma galip çıktı.

18 Nisan 1906- Manzanillo Sosyalist Partisi kuruldu.

Ağustos 1906- Ağustos Çatışması. Pinar del Rio, Havana ile Santa Clara şehirleri başta olmak üzere Liberal Parti'nin organize ettiği ayaklanma patlak verdi. Ayaklamanın sebebi seçimlerde galip gelen Tomas Estrada Palma'nın yaptığı hileler ve baskılardı.

29 Eylül 1906- Seçimlerde kullanıldığı hilelerin yol açtığı ayaklamanın ulaştığı boyut bahanesiyle Estrada Palma'nın isteği üzere İkinci Yanki İşgali meydana geldi. ABD Savaş bakanı William H. Taft Küba Cumhurriyeti geçici valiliğini üstlendi.

13 Ekim 1906- Charles Magoon ülkenin valiliğini devraldı.

13 Kasım 1906- Küba adasında ikamet eden bir grup İspanyol tarafından 1905'te kurulmuş olan Uluslararası Sosyalist Topluluğu ile Sosyalist Emek Partisi birleşip Küba Sosyalist Partisi'ni oluşturdular.

20 Şubat 1907- Madeni Para Grevi. Tütün işçilerinin başlattığı ve hükümet baskısı görmeyen tek işçi hareketidir. Grev 145 gün sürdü ve amacı İspanyol para birimi devalüe edildiği için işçilerin maaşlarının ABD para birimi üzerinden ödenmesi idi.

Eylül 1907- New York'tan getirilen işçilerin başlattığı Havana Demiryolu İşçileri grevi grev kırıcı işçiler ve hükümet tarafından bastırıldı.

Ocak 1908- Sürekli işten çıkarmalara maruz kalmaları nedeni ile tütün işçilerinin başlattığı *No Rebaja* grevi meydana geldi. Greve temelli işten çıkarmalar ve baskılarla son verildi.

1 Ağustos 1908- İl ve ilçe seçimleri gerçekleştirildi.

7 Ağustos 1908- 1910 yılında Siyah Bağımsız Partisi'ne dönüşecek olan Siyah Bağımsız Topluluğu kuruldu.

14 Kasım 1908- Başkanlık seçimleri gerçekleştirildi.

Aralık 1908- Mazanillo Sosyalist Partisi Küba Sosyalist Partisi'ne eklendi.

28 Ocak 1909- General Jose Miguel Gomez'in cumhuriyet başkanlık görevini devralması.

24 Haziran 1909- Liberal Parti'nin başvurusunu yaptığı Arteaga Yasası, Kongre ve cumhuriyet başkanının kabulü ile onaylandı. Arteaga yasası maaşların bonolarla ödenmemesini öngörüyordu. Yasa hiç uygulanmadı.

4 Mayıs 1910- Servet, sınıf, ırk ve ya kişisel ünvan temellerine dayanan örgütler kurulmasını yasaklayan Morua Kanun Değişikliği, Seçim Yasasının 17. Maddesine ek olarak onaylandı.

1910- 743. Hükümet kararnamesiyle özel şirketler ülkeye tarımla uğraşacak yabancı aileler getirebilir hale geldiler.

1911- Kanalizasyon Grevi. Havana Sosyalist Topluluğu öncülüğünde maaş zammı ve daha iyi bir kanalizasyon idareciliği talep eden 1500 kişi greve katıldı.

Ocak-Şubat 1912- Ada'nın doğusunda New Niquero Sugar Company'e ait olan Niquero Şekerkamışı Fabrikası'ndaki grev. Manzanillo Sosyalist Partisi'nin örgütlediği greve sekiz saatlik mesai talep eden binden fazla işçi katıldı.

20 Mayıs 1912- Doğu eyaletleri Pinar del Rio, Havana ve Las Villas'ta Bağımsız Siyahlar Partisi tarafından düzenlenen Siyahlar Çatışması patlak verdi. 3000 siyahın can kaybı ile savaş bastırıldı.

Ağustos 1912- Siyah hareketine tamamiyla son verildi.

8 Ekim 1912- 30 Mayıs 1913- I. Balkan Savaşı.

31 Mart 1913- Ulusal Feminist Parti ile Feminist Halk Parti'nin birleşmesiyle Ulusal Süfrajet Partisi (PNS) kuruldu.

20 Mayıs 1913- Mario Garcia Menocal Küba başkanlığını devraldı.

29 Hazıran- 10 Ağustos 1913- II. Balkan Savaşı.

1913- Küba'da dünya kojonktürden ortaya çıkan ihtiyaçlar nedeniyle şekerkamışı üretiminde hızla bir artış izlendi. Yıllar sürecek olan bu şekerkamışı üretiminin artışı kapsamında Antiller'den Preston Şekerkamışı Fabrika'sında çalışmak üzere Nipe Bay Şirketi'ne insan gücü getirmesine izin verildi.

1 Ağustos 1914- I. Dünya Savaşı başladı.

28-39 Ağustos 1914- 1400 işçi temsilcisinin katılımıyla İşçi Kongresi gerçekleştirildi.

23 Kasım 1914- Kübalı Kadınlar Süfrajet Partisi Ulusal Süfrajet Partisi'ne eklendi.

Şubat 1915- Guantanamo Sugar Company'yi protesto etmek amacıyla Guantánamo'daki şekerkamışı fabrikaları grevi düzenlendi.

Şubat 1916- Gemilerini savaşta kullamak üzere İngilitere'ye tütünün getirilmesini yasaklayan bir royal bildiri Küba'da onaylandı. Bahsedilen bildiri tütün sektöründe ağır bir krize yol açtı.

Haziran 1916- Küba hükümetinin yaptığı müzakere sonucunda İngiliz hükümeti Küba tütününden %33'ünü ithal etmeyi kabul etti.

Ekim-Kasım 1916- Maaş zammı talep eden 2500 işçinin katılımıyla inşaat işçileri grevi gerçekleştirildi.

4-25 Aralık 1916- Küba Demiryolu işçilerinin grevi.

10 Şubat 1917- Menocal'ın yeniden seçilmesine yol açan seçimlerde yapılan hilelere karşı La Chambelona ayaklanması.

Nisan 1917- Amerika Birleşik Devletleri, Merkezi Devletlere savaş ilan etti. Küba ABD lehine tutum takındı.

18 Temmuz 1917- Çocuk Kefaleti Yasası onaylandı. Bu yasa gereğince babaları ya da eşleri değil kadınlar kendi mülkiyetini idare edecektir.

3 Ağustos 1917- Menocal hükümeti onayladığı bir kararname doğrultusunda Antiller'den Haiti ve Jamaika başta olmak üzere ucuz işgücü olarak gündelikçilerin Küba'ya getirilmesine izin verdi.

1 Ekim 1917- Las Villas'ta yaklaşık yedi hafta süren Şekerkamışı İşçileri Grevi.

7 Kasım 1917- Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferi. (Jülyen takvimine göre 25 Ekim)

3 Temmuz 1918- Entelektüel kadınlar tarafından Küba Kadın Kulübü kuruldu.

30 Temmuz 1918- Boşanma Yasası onaylandı.

4 Kasım 1918- 12 Kasım- Genel grev boyutuna ulaşan Havana liman işçilerinin grevinin başlaması. Grev katılan 12000 işçinin lehine neticelendi.

11 Kasım 1918- I. Dünya Savaşı sona ermesi.

18 Kasım- 13 Aralık 1918- Camagüey'de demiryolu işçilerinin grevi. Grevle işçilerin %10 maaş zammına erişildi.

26 Ocak 1920- Öğretim programına yapılan yenilikleri protesto etmeyi hedefleyen öğrenci mitingi.

14-16 Nisan 1920- Ulusal İşçi Kongresi gerçekleştirildi.

10 Ekim 1920- Bankaların iflası patlak verdi. Bankaları korumak amacıyla borç ertelenmesini sağlayan bir karar onaylandı.

1 Kasım 1920- Başkanlık seçimleri gerçekleştirildi. Alfredo Zayas galip geldi.

26 Kasım 1920- Havana Emek Federasyonu kuruldu.

6 Ocak 1921- Başkan Garcia Menocal'e danışmalık yapmak üzere ABD'nin gönderdiği özel elçi olan Enoch Crowder Küba'ya geldi.

20 Mayıs 1921- Alfredo Zayas hükümeti dönemi başladı.

15 Eylül 1921- Havana Emek Federasyonu kuruldu.

30 Kasım 1921- Kadın toplulukları arasında birliği sağlamayı amaçlayan Küba Ulusal Kadın Topluluğu Federasyonu kuruldu. Federasyon'un üye sayısı 8000'e ulaştı. Federasyon, Küba Kadın Kulübü, Anneler Ulusal Kongresi, Kübalı Katolik Kadınlar Topluluğu, Hemşireler Ulusal Topluluğu ile Yeni Havana Kreşi Topluluğu gibi topluluklardan oluşuyordu.

16 Kasım 1921- General Enoch E. Crowder'e Fahri Doktor ünvanı verilmesine karşı Hukuk Fakültesi öğrencilerinin beyannamesi.

18 Kasım 1921- Maceo Parkı'ndan Başkanlık Sarayı'na kadar Crowder'i protesto eden öğrenci yürüyüşü gerçekleşti. Sekiz öğrenci Zayas başkanıyla görüştü. Görüşme sırasında başkan Crowder'e onursal derece verilmeyeceğini temin etti.

19-26 Kasım 1922- Latin Amerika Tıp Kongresi gerçekleştirildi.

4 Aralık 1922- Cerrahi kliniği Doçent doktor ve Plata Üniversitesi rektörü olan Dr. Jose Arce'ye Fahri Doktor ünvanı verildi. Dr. Arce Üniversite Devrimi'nin ortaya cıkmasına yol açan Arjantin Üniversitelerinin Evrimi adlı konferansı verdi.

20 Aralık 1922- Üniversite Öğrenci Federasyonu (FEU) Julio Antonio Mella tarafından kuruldu.

15 Ocak 1923- Profesor Rafael Menocal'in istifa etmesi talebiyle öğrenciler Havana Üniversitesi'ni devraldı.

17 Ocak 1923- Öğrenciler üniversiteyi rektör Carlos de la Torre'ye devretti.

20 Ocak 1923- Rektörün kararıyla profesör Rafael Menocal'ın işine son verildi.

22 Ocak 1923- Havana Emek Federasyonu Örnek Okulu açıldı.

29 Ocak 1923- Temsilciler Meclisi'nde yeni bir Havana Üniversitesi yönetmeliği için önerge verildi. Önerge okullarda öğrenci temsilciliği üzerine istekleri kapsıyordu.

11-12 Şubat 1923- Havana Üniversitesi kapandı. Başkan kararnamesi ile Santa Clara Manastırı'nın satın alınmasına izin verildi.

13 Mart 1923- Öğrenciler "Özgür Üniversite" ilan edip Mella geçici rektör olarak tayin edildi. Temsilciler Meclisi, Hazine Bakanı ve Başkan'ın onaylaması gerektiği gerekçesiyle Santa Clara Manastırı'nın satın alınmasının anayasaya aykırı olduğunu açıkladı.

17 Mart 1923- Başkan kararnamesi ile Üniversite Meclisi kuruldu. Üniversite Meclisi haklara eşit olarak sahip olan otuz öğrenci, otuz profesör ve otuz mezun üyeden oluşuyor.

18 Mart 1923- Havana Komünist Topluluğu kuruldu.

19 Mart 1923- Havana'da Santa Clara Manastırının satın alınmasında yolsuzluğa karşı On Üçlü'nün Protestosu meydana geldi. Ruben Martinez Villena önderliğinde entelektüellerden oluşan bir grup, Adalet Bakanı Dr. Erasmo Regüeiferos'u Santa

Clara Manastırı'nın satın alınmasına hilelerle izin veren kararnameyi çıkaran Başkan Zayas'ın yolsuzluk ortağı olduğu için kınadı.

20-22 Mart 1923- Rubén Martínez Villena tutuklandı ve On Üçlü'nün Protestosu'na katılan entelektüellere karşı 330 numaralı dava başlatıldı.

24 Mart 1923- Erasmo Regüeiferos Adalet Bakanlığı görevinden istifa etti.

1 Nisan 1923- On Üçlü'nün Protestosu'ndaki entelektüellerin katılımıyla Küba Hareketi Örgütü kuruldu.

1-7 Nisan 1923- Küba Kadın Topluluğu Ulusal Federasyonu tarafından Birinci Kadın Kongresi düzenlendi. Kongre kadınların oy kullanma hakkını kazanmalarını ve erkeklerin sahip olduğu haklara eşit olarak sahip olmalarını hedefledi.

2 Nisan 1923- Küba Ulusal Yenilenme Birliği'nin Bildirisi.

3 Ağustos 1923- Julio Antonio Mella'nın düzenlediği ve yönettiği José Martí Halk Üniversitesi kuruldu.

12 Ağustos 1923- Bağımsız Gazileri Ulusal Topluluğu Kongresi'nde Yurtsever ve Gaziler Hareketi oluşturuldu. Kongre'ye Mella, Üniversite Öğrencileri Federasyonu (FEU) temsilcisi olarak Vatansever ve Gazi Üst Kurulu üyesi olarak katıldı.

16 Ağustos 1923- Üniversite Meclisi'nin yeniden kurulmasını öngören başkanlık kararnamesi.

23 Ağustos 1923- 1225 numaralı başkanlık kararnamesi ile Üniversite Meclisi kuruldu.

15 Ekim 1923- Mella'nın FEU başkanı ve Kongre başkanı olarak katılımıyla Havana Üniversitesi amfisinde Birinci Öğrenci Ulusal Kongresi açılışı gerçekleşti.

23 Ekim 1923- Öğrenci Ulusal Kongresi'nde bir kaç gün boyunca yapılan konuşmalardan sonra belirleyici kararlar alındı.

3 Kasım 1923- Havana Üniversitesi amfisinde José Martí Halk Üniversitesi açıldı.

20 Şubat 1924- Camagüey'de merkezi olan Küba Demiryolu İşçileri Kardeşlik Derneği oluşturuldu.

8 Nisan 1924- Küba toplumunda yaşanan krizle ilgilenmeyen hispanik kökenli laik papazlara karşı Julio Antonio Mella tarafından Antipapaz Birlik kuruldu.

18 Ağustos 1924- Üniversite öğrencileri, lise öğrencileri ve eğitim fakültelerindeki öğrencileri bir araya getiren Küba Öğrencileri Konfederasyonu kuruldu.

1-15 Eylül 1924- Benito Mussolini hükümetinde dini propaganda çalışmalarını üstlenen İtalya adlı geminin Havana limanındaki varlığına karşı Antifaşist yürüyüşler/mitingler gerçekleşti.

1-30 Aralık 1924- Oriente ve Camagüey'deki şekerkamışı fabrikalarında büyük grevler meydana geldi.

15-19 Şubat 1925- Cienfuegos'ta İkinci Emek Ulusal Kongresi gerçekleştirildi.

13 Mart 1925- Pinos Adası'ndaki Küba egemenliğini tanıyan Hay-Quesada Anlaşması ABD senatosu tarafından onaylandı.

12-18 Nisan 1925- İkinci Kadın Kongresi gerçekleştirildi. Talepler arasında kadınların oy kullama hakkına ulaşması halen en başta yer almaktaydı.

20 Mayıs 1925- Gerardo Machado iktidara geldi.

27 Haziran 1925- Mella tarafından Anti-emperyalist Birlik kuruldu.

2-7 Ağustos 1925- Camagüey'de Üçüncü Ulusal İşçi Kongresi gerçekleştirildi. Küba İşçileri Ulusal Konfederasyonu kuruldu (CNOC).

16-18 Ağustos 1925- 1. Küba Komünist Partisi (PCC) kuruldu.

5 Aralık 1925- Tutuklanan ve kefalet hakkını kullanmasına izin verilmeyen Mella açlık grevine başladığını ilan etti.

6 Aralık 1925- Kübalılar, Küba'da sürgün hayatı yaşayan Venezuelalılar ve Perululardan oluşan Mella'nın Tahliye Edilmesi için Komite oluştu.

17 Aralık 1925- Mella'nın Tahliye Edilmesi için Komite'nin düzenlediği yürüyüşler polis müdahalesiyle bastırıldı. Bazı öğrenciler tutuklandı.

23 Aralık 1925- Mella'nin açlık grevi sırasında otuz beş kilo kaybetmesinden dolayı fiziki çöküntü yaşamasının ardından kefalet karşılığı serbest bırakılmasına izin verildi.

21 Nisan 1926- PCC yöneticileri ve sendika liderleri aleyhine Machado tarafından açılan 1361 numaralı dava reddedildi.

31 Mayıs 1926- Havana Üniversitesi Gerardo Machado'ya Fahri Doktor ünvanı verdi.

Ekim 1926- Machado, Ticari Karşılıklılık Antlaşması'na uyarınca ABD'nin menfaatlerinin zarar görmemesi için gümrük kanununda düzenlemelere imza attı.

28-29 Mart 1927- Temsilciler Meclisi'nde Machado'nun iktidarda kalma süresini ilk başta 1931'e sonra 1935 yılına kadar uzatmasını öngören anayasa değişikliği önerisi onaylandı.

30 Mart 1927- Machado'nun yeniden seçilmesi imkanını öğrenciler protesto etti.

Nisan 1927- Başkanlık yetkilerinin genişletilmesine karşı Üniversite Öğrencileri Direktörlüğü (DEU) oluşturuldu.

Mayo 1927- Machado Havana Üniversitesi'ni kapattı.

4 Temmuz 1927- Komünistlere karşı Komünist Davası olarak anılan 967 numaralı dava başlatıldı. Bu süreç içinde José Martí Halk Üniversitesi kapatıldı.

4 Ağustos 1927- 967 numaralı dava reddedildi. Tutuklananlar serbest bırakıldı.

16 Ocak 1928- 4. Panamerikan Konferansı Teatro Nacional'de açıldı.

11 Mayıs 1928- Başkan Machado Anayasa değişiklerini onayladı. Fakat 1933'teki Devrim'de yaşanan olaylardan dolayı değişikler tamamıyla yerine getirilemedi.

10 Ocak 1929- Mella Meksika'da öldürüldü. Mella'nın ölümünün ardından büyük bir cenaze yürüyüşü düzenlendi.

24 Ekim 1929- Wall Street borsası çöktü. Bununla birlikte Küba ekonomisinde ve toplumunda etkisi görülen Büyük Bunalım olarak anılan dünya kapitalist bunalımı patlak verdi.

20 Mart 1930- Birtakım ekonomik, toplumsal ve politik talepleri olan bir genel grev ortaya çıktı. Grev büyük başarıyla neticelendi.

1 Mayıs 1930- Düzenlenen mitingler kanlı bir şekilde Machado tiranlığı tarafından bastırıldı.

Mayıs 1930- Machado diktatörlüğüne karşı mücadeleye açıkça katılan İşçi Kadınları Birliği kuruldu.

Temmuz 1930- DEU reformist programından memnun kalmayan solcu öğrenciler ayrılıp Sol Öğrenci Örgütü'nü kurdular.

30 Eylül 1930- Yürüyüşe geçen işçiler ve öğrenciler başkanlık sarayının kapılarına dayandı. Yürüyüş, tiran Machado'nun istifasını talep eden eylemcilerin polisle girdikleri çatışmayla sonuçlandı.

Kasım 1930- Machado halk isyanına karşı savaş durumu ilan etti.

15 Aralık 1930- Havana Üniversite başta olmak üzere pek çok eğitim kurumu kapandı.

8 Ağustos 1931-Burjuvazinin Machado'ya karşı düzenlediği isyan patlak verdi. İsyana bastırıcı hareketlerle son verildi.

7 Mayıs 1933- ABD'nin yeni büyükelçisi arabuluculuk görevi üstlenen Benjamín Sumner Welles Küba'ya geldi.

26 Temmuz 1933- ABD hükümetinin arabuluculuğunu isteyen muhalefetin istediği taleplerin bir kısmını yürürlüğe koyan Machado bir af yasası çıkardı.

27 Temmuz 1933- Yanki müdahalesine karşı ve toplumsal ve ekonomik taleplerin dile getirildiği bir genel grev gerçekleştirildi.

12 Ağustos 1933- Genel grevle halkın yaptığı büyük baskıdan dolayı Gerardo Machado Küba'yı terk etti.

13 Ağustos 1933- Geçici bir hükümet oluşturuldu. ABD büyükelçisinin önerisi ile Carlos Manuel de Céspedes y Quesada başkan olarak tayin edildi.

4 Eylül 1933- Fulgencio Batista'nın düzenlediği astsubaylar ayaklanmasının ardından hükümet Batista ile bir kaç siyasi partinin oluşturduğu koalisyona devredildi. Ramón Grau San Martín'in önderliğinde Beş Üyeli(Pentarşi) bir hükümet oluşturuldu.

10 Eylül 1933- Pentarşi Hükümeti sona erdi. Havana Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden Profesör Dr. Ramón Grau San Martín devlet başkanlığı görevine getirildi. Çavuş Fulgencio Batista albaylığa terfi etti ve ordu başkanı olarak atandı.

6 Ekim 1933- İşçiler yararına ve toplumsal kararlar alan başkan Ramón Grau San Martín'nin 2059 numaralı kararı onaylaması ile Havana Üniversitesi özerkliğe kavuştu.

2 Ekim 1933- Hükümet halk yararına alınan kararlara karşı koyan gerici örgütleri bastırdığı gibi Ekim ve Kasım aylarında ortaya çıkan yürüyüşlere ve grev hareketlerine karşı da şiddet kullandı.

8 Kasım 1933- Gerici örgütler tarafından düzenlenen bir ayaklanma patlak verdi. Ayaklanma sırasında bir kaç kale istila edildi. Bir kaç saatin ardından ayaklanma yenilgiye uğradı.

12-16 Ocak 1934- CNOC 4. Kongresi gerçekleştirdi.

15 Ocak 1934- Başkan Grau San Martín'in istıfa etmesinin ardından iktidara gelen bir kaç başkan da istifa etti. Hem grev hareketleri hem de bunların kanlı bir şekilde bastırılması devam etti.

Mart 1934- Roosevelt hükümeti Platt Kanun Değişikliğini feshetti.

9 Mayıs 1934- ABD Başkanı Frankling D. Roosevelt tarafından Costigan-Jones Yasası'nı onaylandı. Yasa gereğince Amerikan piyasasına ithalat yapan başlıca ülkelere sabit kotalar kondu. Sonuç olarak Küba'nın şeker ihracatı önemli oranda azaldı.

Nisan 1934- Küba Komünist Partisi İkinci Kongresi gerçekleşti.

29 Mayıs 1934- ABD ve Küba arasında eski Kalıcı Antlaşma yerine ilişkileri düzenleyen yeni bir antlaşma imzalandı. Yeni antlaşma Guantanamo Üssüne ilişkin maddeler içeriyordu.

24 Ağustos 1934- Yeni bir Ticari Karşılıklılık Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ABD açısından oldukça avantajlı olan 1902 antlaşmasının yerini aldı.

Ocak 1935- Küba Komünist Partisi'ne bağlı gençlik örgütü olan Kübalı Gençler Kardeşlik Derneği ile Halk Gençleri Derneği kuruldu.

6 Mart 1935- Ülkenin savaş hali ilan edilmesine neden olan birkaç gün süren bir genel grev başladı. Grevin bastırılmasıyla 1933'de başlatılan halk devrimi çözüldü ve gerici militarist bir rejime yol açtı.

Şubat 1936- Devlete terörünün üzerini örtmek amacıyla Batista'nın hazırladığı demagojik planın bir parçası olarak ıssız bölgelerde sivil askeri okul ağı, Ulusal Sosyal Yardım Birliği ile Ulusal Verem Konseyi kuruldu.

24 Aralık 1936- Federico Laredo Brú Hükümeti başladı.

Ocak 1937- Eğitim Yasası onaylandı.

1 Mayıs 1937- Bütün ülkede yasal yürüyüşler gerçekleşti.

Eylül 1937- Şeker kamışı Üretimi Koordinasyon Yasası ilan edildi.

23-28 Ocak 1939- 789 sendikadan 1500 delegenin katılımıyla bir işçi konferansı gerçekleşti.

28 Ocak 1939- Kongre sonucu olarak Küba İşçileri Federasyonu (CTC) kuruldu.

1 Eylül 1939- II. Dünya Savaşı'nın başlaması.

Şubay-Haziran 1940- Küba Kurucu Meclisi olağan toplantısı gerçekleşti.

5 Temmuz 1940- Yapıldığı dönemin şartları dikkate alınarak Amerika kıtası çapında ilerici bir Küba Cumhuriyeti Anayasası ilan edildi.

10 Ekim 1940- Fulgencio Batista'nın ilk iktidara gelişi.

9 Temmuz 1941- Bütün ülkede şubesi bulunan Anti-faşist Komite oluşturuldu. Komite geniş ölçekte temsil ediliyordu ve halkla beraber anti-faşist harekete katkıda bulundu.

19 Ekim 1944- (Otantik) Küba Devrimci Partisi'nin iktidara gelişiyle Ramón Grau San Martín'in ikinci kez başkanlığa geldi.

Aralık 1944- CTC Dördüncü Kongresi gerçekleştirildi. Kongre'de tüm Küba'da tek bir sendikal yönetim olması garanti altına alındı.

2 Eylül 1945- II. Dünya Savaşı sona erdi.

24 Ekim 1945- Birleşmiş Devletler Örgütü'nün kuruluşu.

4-9 Mayıs 1947- CTC Beşinci Kongresi gerçekleştirildi. Kongre hükümet baskısıyla karşılaştı.

15 Mayıs 1947- (Ortodoks) Küba Halkı Partisi kuruldu.

10 Ekim 1948- Carlos Prío Socarrás hükümetinin kurulması

23 Aralık 1948- Küba Ulusal Bankası kuruldu.

6-8 Ağustos 1949- Aynı yılda Nisan ayında Paris'te gerçekleşen Birinci Barış Yandaşları Dünya Kongresi'nden esilenen Barış ve Demokrasi için Ulusal Kongre gerçekleşti.

8 Ağustos 1949- Barış ve Demokrasi Savunması için Kalıcı Ulusal Komite kuruldu.

31 Temmuz 1950- Başkan Prío'nun isteği üzerine Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Küba'ya üç ayda ekonomisinin sorunlarını incelemek ve çözüm önerileri getirmek üzere 17 üyeli bir heyet gönderdi. İşçilerin kitlesel mücadelesi tarafından engellenen bu inisiyatif Truslow Planı olarak bilinmektedir.

20 Aralık 1950- Küba Tarımsal ve Endüstriyel Destek Bankası(BANFAIC) kuruldu.

15 Ağustos 1951- Bir radyo programının canlı yayını sırasında Ortodoks Parti lideri Eduardo Chivas intihar etti.

10 Mart 1952- Fulgencio Batista, askeri darbe ile ikinci kez iktidara geldi. Columbia askeri kampında kendisini devlet başkanı ilan etti.

20 Mayıs 1952- Francisco şeker kamışı fabrikasında Batista'ya karşı gerçekleşen protesto eyleminin bastırılması sırasında bir kişinin öldürülmesi, tüm yurtta mitinglere yol açtı.

26 Temmuz 1953- Moncada ve Carlos Manuel de Céspedes kışlalarına baskın girişimleri oldu.

1 Ağustos 1953- Fidel iki yoldaşıyla sakladığı dağda tutuklanıp bir tecrit hücresinde haspedildi.

21 Eylül 1953- 1953 yılındaki 37 numaralı davada Moncada kışlasına baskın yapanların mahkemede ilk duruşması yapıldı.

16 Ekim 1953- Moncada baskınına katılan diğer yoldaşlarından ayrı tutulan Fidel Castro mahkemede *Tarih Beni Haklı Çıkaracaktır* adlı özsavunmasını yaptı. Mahkemede verilen 15 yıl hapis cezası ile Fidel Castro mahkum edildi. Moncada kışlasına saldıranlar başta olmak üzere siyasi tutuklulara af talep eden bir kampanya başlatıldı.

1954- *Tarih Beni Haklı Çıkaracaktır* özsavunmasını içeren broşür Fidel'in Havana'daki yoldaşları tarafından bastırılıp gizlice dağıtıldı.

1 Kasım 1954- Seçim döneminde ortaya çıkan sahtekarlık nedeniyle Batista'nın rakibi seçimlerden çekilmek zorunda kaldı ve Batista tek aday olarak kaldı.

Şubat 1955- FEU önderliğinde gizlice Devrimci Direktörlük kuruldu.

2 Mayıs 1955- Siyasi tutuklar için 113 numaralı Af Yasası onaylandı.

15 Mayıs 1955- Pinos Adası'ndaki hapisten Moncada kışlasına saldıranlar çıkarılıyor. Onların çıkması karşılığında Frank Pais önderliğinde Doğu Devrim Hareket Komandosu tarafından Santiago de Cuba Avcılar Kulübüne baskın yapıldı. Fidel, Isla de Pinos otelinde bir basın görüşmesinde Batista hükümetine karşı mücadeleye devam edeceği kararını ilan etti.

12 Haziran 1955- 26 Temmuz Hareketi kuruldu.

7 Temmuz 1955- Devamlı karşısına çıkan tehditler ve faaliyetlerinin engellenmesi nedeniyle Fidel ülkeyi terk edip Meksika'ya gitti.

8 Ağustos 1955- Fidel, *Küba halkına 26 Temmuz Hareketi 1 numaralı Manifesto*'yu yazdı.

16 Ağustos 1955- La Habana'da Ortodoks Militanları Kongresi gerçekleşti. Kongrede Fidel'in yazdığı bir mesaj okundu.

29 Nisan 1956- Matanzas'ta Goicuria Kışlası baskını gerçekleşti.

20 Hazıran 1956- Fidel, Ernesto Guevara ve bir Kübalı yoldaşı Meksika yetkilileri tarafından tutuklanıp daha sonra serbest bırakıldılar.

25 Kasım 1956- Meksika'dan, aralarında Ernesto Guevara'nın da bulunduğu 82 gerilla Küba'ya Granma adlı yatla yola çıktı.

27 Ekim 1956- Devrimci Direktörlük, Granma yatı gelişine destek olarak Askeri İstihbarat Servisi (SIM) Başkanı olan albay Antonio Blanco Rico'ya suikast girişiminde bulundu.

29 Kasım 1956- Santiago'da ulaşım işçileri grevi meydana geldi.

30 Kasım 1956- Granma yatının gelişinin beklendiği bu tarihte, kendilerine destek olarak Santiago de Cuba başta olmak üzere şehirlerde ayaklanmalar patlak verdi. Birkaç saatte Santiago de Cuba devrimcilerin elindeydi. Grev yayıldığında Granma yatı henüz Santiago sahillerinden uzaktaydı.

2 Aralık 1956- Granma yatı kötü hava şartları nedeniyle Las Coloradas adlı plaj civarına geldi. Burada Batista Ordusu tarafından tespit edildi.

4 Ocak 1957- Kadınlar, diktatörlük tarafından öldürülen gençler için, bu katliamların durdurulmasını talep eden bir miting gerçekleştirdiler.

17 Ocak 1957- Sierra Maestra'da, La Plata Kışlasına baskın yapıldı. 26 Temmuz Hareketi'nin ilk zaferi oldu.

17 Şubat 1957- Sierra Maestra'da Fidel Castro, *New York Times*'dan bir Amerikalı gazeteci olan Herbert L. Matthews ile görüştü. 26 Temmuz Hareketi ulusal önderliği toplandı.

13 Mart 1957- Batista'yı öldürmek üzere Başkanlık Sarayı'na saldırı gerçekleşti. Radio Reloj adlı radyo istasyonuna baskın yapıldı. FEU lideri José Antonio Echeverría öldürüldü.

28 Mayıs 1957- El Uvero Kışlası baskını ile isyan kuvvetlerinin olgunlaştığı görüldü.

31 Temmuz 1957- Bir gün önce öldürülen Frank País'in cenazesi için genel grev yapıldı. Grev bir hafta sürdü. Bu zaman diliminde radyo istasyonlarının basıldığı ve Ölen Şehirler manifestosunun ilan edildiği eylemler gerçekleşti.

5 Eylül 1957- Cienfuegos'da bir ayaklanma meydana geldi.

1 Kasım 1957- Muhalif toplumsal örgütler ve siyasi partilerin temsilcilerinin katılımıyla birkaç gün önce Miami'de gerçekleşen Miami Paktı'nda kararlaştırılan Küba Kurtuluş Konseyi kuruldu.

14 Aralık 1957- Fidel, Küba Kurtuluş Konseyi'nde 26 Temmuz Hareketi'nin temsilini tanımadığı ifade eden bir belge yazdı. Zira Miami Paktı'nda, Hareket'in haberi olmadan Hareket adına görüşmeler yapılmıştı.

17 Şubat 1958- Pino del Agua'da çatışma yaşandı.

24 Şubat 1958- Sierra Maestra'da La Mesa adlı bir yerde, Radyo Rebelde radyo istasyonu yayınları başladı.

1 Mart 1958- Radio Rebelde ilk yayını yaptı.

13 Mart 1958- ABD, Batista'ya mesafe koyduğunu göstermek üzere Küba'ya silah satışlarına ambargo koydu. Fakat gizlice silah sevk etmeye devam etti.

9 Nisan 1958- 26 Temmuz Hareketi'nin açtığı cephelerde gerçekleşen çatışmalarla desteklenen bir genel grev yapıldı.

3 Mayıs 1958- Ülke çapında Fidel Castro'nun 26 Temmuz Hareketi'nin Genel Sekreteri olarak ilan edildiği Altos de Mompié toplantısı yapıldı.

24 Mayıs 1958- İsyan Ordosunu tamamen bastırmak amacıyla, general Eulogio Cantillo ve general Alberto del Río Chaviano'nun önderliklerinde seferber edilen 40 bin silahlı adamla Batista tarafından Yaz Taarruzu başlatıldı.

11-20 Temmuz 1958- İsyan kuvvetlerinin Batista'nın bir taburunu yenilgiye uğrattığı El Jigüe çatışması yaşandı.

20 Temmuz 1958- Venezuela'daki Kübalı solcu örgütler arasında Karakas Paktı imzalandı.

8 Ağustos 1958- Tiranlığın yenilgisiyle Yaz Taarruzu sona erdi.

21 Eylül 1958- Silahlı Çiftçiler Kongresi gerçekleşti.

10 Ekim 1958- İsyan Ordusu 3 sayılı devrimci tarım reformunu yayınlandı.

20 Kasım 1958- Santiago civarında Guisa muharebesi yaşandı.

30 Kasım 1958- Guisa kasabası İsyan Ordusu'nun eline geçti. Bu zafer Sierra Maestra'da İsyan Ordusunun en büyük askeri zaferi olarak tanınmaktadır.

1 Aralık 1958- Escambray'da 26 Temmuz Hareketi ile 13 Mart Devrimci Direktörlük arasında El Pedrero Paktı imzalandı. İmzacılar Che ve Faure Chaumon'du. El Pedrero Paktı'nda Las Villas'ta birlik oluşturmak üzere devrimci kuvvetlere bir araya gelme çağrısı yapıldı.

8-9 Aralık 1958- Silahlı İşçiler Kongresi gerçekleşti.

28 Aralık 1958- Uzlaşmak amacıyla general Cantillo Fidel'le görüştü. Generalin Batista'yla bir manevra planladığını fark eden Fidel, Santiago'da taarruza devam edilmesi emrini verdi.

29 Aralık 1958- Che önderliğinde Santa Clara muharebesi başladı.

31 Aralık 1958- Camilo önderliğinde Yaguajay İsyan Ordusunun eline geçerken Santa Clara da Che önderliğinde düştü.

1 Ocak 1959- General Eulogio Cantillo'nun yardımıyla Fulgencio Batista sabah erkenden ülkeyi terk etti. Batista, silahlı kuvvetlerin liderliğini Cantillo'ya devretti.

3 Ocak 1959- Kumandan Che, La Habana'daki La Cabaña karargahını ele geçirdi.

4 Ocak 1959- Devrimci genel grev başarıyla tamamlandı.

5 Ocak 1959- Manuel Urrutia, Küba Cumhuriyeti Başkanı ilan edildi.

8 Ocak 1959- Fidel Castro, Havana'ya gelip Columbia kampında bir konuşma yaptı.

Daha sonra Devrimci Mahkemeler olarak adlandırılacak olan Acil Durum Mahkemeleri kuruldu.

7 Şubat 1959- 1959 Temel Yasası yayınlandı.

16 Şubat 1959- Fidel Başbakanlık görevini üstlendi.

24 Mart 1959- Küba Film Sanayi ve Sanat Enstitüsü (ICAIC) kuruldu.

17 Mayıs 1959- Tarım Reformu Yasası imzalandı.

17 Temmuz 1959- (2 Aralık 1976 tarihine kadar) Manuel Urrutia yerine Osvaldo Dorticós Torrado Küba Cumhuriyeti Başkanlığını devraldı.

26 Ekim 1959- Ulusal Devrimci Milisler (MNR) kuruldu.

28 Ekim 1959- Camagüey'de İsyan Ordusu şefi olan Kumandan Hubert Matos'un başlattığı ayaklanmayı bastırdıktan sonra Camilo Cienfuegos'un La Habana'ya dönüşte bindiği uçak ortadan kayboldu.

4 Mart 1960- Belçikadan silah taşıyan Fransız gemisi La Coubre, bir CIA tezgahı sonucu patlatıldı.

17 Mart 1960- ABD başkanı Eisenhower, Küba'yı işgal etmek üzere CIA başkanı olan Allen Dulles'a Küba sürgünlerine gizli askeri eğitim verme emrini verdi.

5 Temmuz 1960- ABD'ye ait tüm şirketler millileştirildi.

2 Eylül 1960- İlk Havana Deklarasyonu yayınlandı.

28 Eylül 1960- Devrim Savunma Komiteleri (CDR) kuruldu.

7 Ekim 1960- Küba Halklarla Dostluk Enstitüsü (ICAP) kuruldu.

19 Ekim 1960- ABD Küba'ya her türden ihracatı yasaklayan bir ambargo uygulamaya başladı.

21 Ekim 1960- İsyancı Gençlik Derneği (AJR) kuruldu.

31 Ekim 1960- Amerikalıların tüm mülklerinin millileştirilmesi tamamlandı.

26 Aralık 1960- Peter Pan Operasyonu başlatıldı.

1 Ocak 1961- Okuma Yazma Seferberliği başladı.

3 Ocak 1961- ABD Küba ile olan diplomatik ilişkilerini kesti.

23 Şubat 1961- Ulusal Spor Beden Bilimleri ve Rekreasyon Enstitüsü kuruldu.

5 Nisan 1961- ABD, Domuzlar Körfesi çıkartmasını gerçekleştirdi. CIA tarafından organize ve finanse edilen bir operasyonla, 1200 karşı devrimci Küba adasını işgal etmek üzere Nicaragua'dan yola çıktı. Kübalı devrimciler 72 saatten daha kısa bir zaman içinde paralı askerleri yenilgiye uğrattılar. Bu yenilgiden sonra ABD Firavunfaresi (Mongoose) Operasyonu başlattı. Amacı ekonomiye ağır zararlar veren sabotajlar yaparak, 1962 yılında ABD işgaline bahane olan iç ayaklanmayı başlatmaktı.

Temmuz 1961- 26 Temmuz Hareti, Halkçı Sosyalist Parti (PSP) ve 13 Mart Devrimci Direktörlük birleşerek Birleşik Devrimci Örgütler (ORI) kuruldu.

22 Ağustos 1961- Küba Yazarlar ve Sanatçılar Birliği kuruldu.

22 Aralık 1961- Küba, kendisini okuma-yazma sorununu aşmış ülke ilan etti.

31 Aralık 1962- Uruguay'da Punta del Este kentinde yapılan Dışişleri Bakanları 8. Toplantısında, «Amerika içi sistemle uyumsuzluğu» gerekçesi ile Küba, Amerika Devletler Örgütü üyeliğinden çıkarıldı.

3 Şubat 1962- John F. Kenedy tarafından ABD'nın Küba'ya empoze ettiği abluka yasalaştırıldı.

4 Şubat 1962- İkinci Havana Deklarasyonu ilan edildi.

4 Nisan 1962- İsyancı Gençlik Derneği'nden Genç Komünist Birliği kuruldu.

29 Mayıs 1962- Sosyalist Sovyet Cumhuriyetler Birliği (SSCB) Küba'ya orta menzilli füzeler yerleştirme önerisinde bulundu. Küba ABD'nin sürekli yaptığı saldırılar nedeniyle bu öneriyi kabul etti.

9 Temmuz 1962- Devrim başından beri düzenlediği sayısız saldırılardan biri olarak ABD uçaklarıyla 12 kez Küba'nın hava sahasın ihlal etti. Aynı zamanda Küba topraklarına roket fırlattı.

Ağustos 1962- Nükleer füzelerin yerleştirilme işlemi başladı.

31 Ağustos 1962- Keşif U-2 misyonu, Küba'da uçak-savar roketi bataryası bulunduğunu John F. Kennedy'e bildirdi.

16 Ekim 1962- ABD Başkanı John F. Kennedy'e Küba topraklarında Sovyet füzelerinin bulunduğu bildirildi.

23 Ekim 1962- Küba'daki Sovyet füzelerine karşı ABD adaya denizden ve havadan bir abluka başlatılması emrini verdi. Füzelerin Küba'dan kaldırılmaması halinde ABD adayı işgal etmekle tehdit etti. Küba'dan gerçekleşecek bir nükleer saldırının bir Sovyet saldırısı sayılıp karşılık verileceği uyarısında bulundu. Küba'da askeri alarm durumu ilan edildi.

28 Ekim 1962- Küba Devlet Başkanı'nın gıyabında Hruşçov ile Kennedy bir görüşme yapı. Görüşme neticesinde Hruşçov füzeleri Küba'dan çekmeyi kabul etti ve Kennedy de Türkiye'deki füzelerini çekme ve Küba'ya saldırmama garantisi verdi.

21 Kasım 1962- ABD'nin Küba sularından gemilerini çekmesiyle deniz ve hava ablukası sona erdi.

Aralık 1962- Kennedy, Küba limanlarına yanaşan kapitalist ülke gemilerine yaptırım uygulama kararı aldı. Küba'yla ticaret için kullanılan gemilerin ABD için mal taşımayacağını ilan etti. Küba'yla ticaret yapan ülkelere ekonomik ve askeri yardımı kesmekle tehdit etti.

Mayıs 1963- ORI, Küba Birleşik Sosyalist Devrim Partisi'ne (PURSC) dönüştü.

15 Temmuz 1963- Küba Gazeteciler Birliği (UPEC) kuruldu.

2 Ekim 1963- İkinci tarım reformu yapıldı.

Temmuz 1964- Amerika Devletler Örgütü Dışişleri Bakanları 9. Toplantısında, Küba'yla ilişkilerin kesilmesini teşvik eden bir karar imzalandı.

26 Temmuz 1964- Satiago de Cuba deklarasyonu ilan edildi.

1965-1970- 10 milyon tonluk şeker üretimini hedefleyen hasat seferberliği hayata geçirildi.

Ocak 1965- CIA'nın ajanlarının ve destek verdiği karşı devrimci grupların haydutluğu tamamen ortadan kaldırıldı. Ülke ekonomisine hatırı sayılır zarar veren ve can kaydına neden olan Küba'ya karşı ABD'nin yürüttüğü biyolojik savaş başladı.

3 Ekim 1965- Küba Birleşik Sosyalist Devrimi Partisi (PURSC) Küba Komünist Partisi'ne dönüştü. Fidel Che'ye ait veda mektubunu okudu.

Temmuz 1966- Porto Riko'da 10. Pan-Amerikan Oyunları sırasında Kübalı voleybolcular kaçırılmaya çalışıldı.

9 Ekim 1967- Bolivya'da Ernesto Guevara(Che) öldürüldü.

1975- 1989 yılına kadar süren Hataların Düzeltmesi Politikası başlatıldı.

24 Şubat 1976- İlk Küba Sosyalist Anayasası onaylandı.

Ağustos 1976- Buenos Aires'te Küba Büyükelçiliği'nden iki memur kaçırıldı ve kayboldu.

6 Ekim 1976- Barbados'tan Havana'ya uçan Cubana de Aviacion uçağını teröristler bombaladı. CIA tarafından düzenlenen eylem sonucu uçaktaki 73 kişi hayatını kaybetti. 57'si Kübalıydı.

3 Aralık 1976- Fidel Küba'da başkanlık görevini aldı.

12 Ekim 1979- Fidel, Bağlantısız Ülkeler Hareketi başkanı olarak BM Genel Kurul Toplantısı'nda olağanüstü bir performans sergiledi.

21 Nisan 1980- ABD'ye gitmek isteyen Kübalıların akrabalarını toplamak üzere Florida'dan gelen tekneler, 21 Nisan'da Mariel limanına varmaya başladı. Küba hükümeti, deniz yolunu açarak Mariel ve Florida arasında 125 bin insanın geçmesini sağlayan bir deniz köprüsü sağladı.

18 Eylül 1980- Kazakistan'da Baikonur uzay istasyonundan Sovyet kozmonot Yuri Romanenko ve ilk latin amerikalı kozmonot olan Kübalı yarbay Arnaldo Tamayo'dan oluşan mürettebat uzaya uçuş gerçekleştirdi.

1985- Küba dünyada ilk kez menenjit aşısını kullanıma soktu. Eczacılık ve biyotekloji endüstrisinde yüksek bir gelişmişlik seviyesine ulaştı.

28 Hazıran 1991- Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi (CAME) dağtıldı.

25 aralık 1991- SSCB dağıldı. Küba, ticaret ilşkilerinin büyük kısmını SSBC ile yapması nedeniyle çoğu ihracat ve ithalatını kaybetti. Dağılma ile beraber Küba'da barış zamanında bir özel dönem yaşandı.

23 Ekim 1992- ABD ablukasını sıkılaştıran Torricelli Yasası o dönemki ABD Başkanı George Bush (baba) tarfından imzalandı.

1995- Küba ekonomisini, yeniden düzenlenmesi sonucunda hafif bir yükseliş izlemeye başladı.

24 Şubat 1996- Kübalı karşı devrimciden oluşan "Kurtarıcı Kardeşler" örgütüne ait iki uçak, yeniden Küba sahasını ihlal edince Küba devletinin MiG-29 ve Mig-23 uçakları tarafından düşürüldü.

12 Mart 1996- Küba Devrimini çökertmeyi hedefi taşıyan Helms-Burton Yasası Bill Clinton tarafından imzalandı.

17 Ekim 1997- Che'nin ve silah arkadaşlarının naaşları, kendileri için Santa Clara'da inşa edilen bir anıta defnedildi.

21-25 Ocak 1998- Papa John Paul Küba'yı ziyarete geldi. Havana'da José Martí hava limanında Fidel Castro tarafından karşılandı.

12 Eylül 1998- Gerardo Hernández, Ramón Labañino, Antonio Guerrero, Fernando González y René González, Miami'de tutklanıp mahkum edildiler. İlerleyen 17 ay boyunca beş Kübalı'yı bir tecrit hücresinde tuttular. Savcılar tarafından barışçıl ve silahsız olarak Küba karşıtı terörist gruplara sızıp bu grupların devrime karşı düzenlediği saldırıları Küba yetkililere bildirmekle suçlandılar. Beş Kübalı'nın serbest bırakılması için günümüze sürdürülen bir mücadele başlatıldı.

31 Mayıs 1999- ABD devleti aleyhine insanlığa vermiş olduğu zararlar nedeniyle Küba halkı kınaması sunuldu.

15 Kasım 1999- Latin Amerika Tıp Okulu (ELAM) açıldı.

16 Kasım 1999- Havana'da 9. İbero-Amerikan Devlet Başkanları Zirvesi gerçekleşti. Fidel açılış konuşmasını yaptı.

ABD'ye yerleşmek isteyen Elizabeth Brotóns tarafından 6 yaşındaki oğlu Elián González Brotóns Küba'dan çıkarıldı. 25 Kasım Elián Florida kıyılarında bulundu. Küba'da Elián'nın iadesi talebiyle Fikir Mücadelesi adlı bir siyasi kampanya başladı.

3 Ocak 2000- ABD devletine Küba ekonomisine vermiş olduğu zararlar nedeniyle Küba halkı kınaması sunuldu.

28 Hazıran 2000- Elián Küba'ya döndü. Fikir Mücadelesi, sosyal değişikler gerçekleştirmeye yönelik devam etti.

31 Temmuz 2006- Fidel, Küba Başkomutanlık, Komünist Partisi Merkez Komite Genel Sekreterlik ve Devlet ve Bakan Konseyi Başkanlık görevlerini geçici olarak devretti.

30 Ekim 2007- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, büyük bir oy çokluğu ile ABD'nin Küba'ya karşı 45 yıldan fazla sürdürdüğü ve empoze etmiş olduğu ekonomik ambargoyu kınadı. BM Genel Kurulu, ABD'den Küba için 222 milyar dolar değerinde kayba neden olan ambargoyu 16. kez kaldırmasını istedi. Oy kullanımda 184 lehte, 4 aleyhte oy (ABD, İsrael, Palau ve Marshall Adaları) ve Mikronesya'nın çekimserliği ile Küba'ya destek gösterilmesinde rekor kırıldı.

18 Şubat 2008- Fidel, Devlet ve Bakanlar Kurulu Başkanlık ve Başkomutanlık görevlerinden istifa etti.

24 Şubat 2008- Raúl Castro Küba Devlet ve Bakanlar Kurulu başkanı olarak seçildi.

1.4) XX. YÜZYIL TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ KRONOLOJİSİ

19 Mayıs 1919: Mustafa Kemal'in Bandırma vapuru ile Samsun'a çıkması ile Kurtuluş Savaşı başladı.

28 Mayıs 1919: Havza Genelgesi.

22 Haziran 1919: Amasya Genelgesi.

8 Temmuz 1919: Mustafa Kemal Paşa askerlikten istifa etti.

23 Temmuz-7 Ağustos 1919: Erzurum Kongresi toplandı.

26-30 Temmuz 1919: Balıkesir Kongresi toplandı.

16-25 Ağustos 1919: Alaşehir Kongresi yapıldı.

4-11 Eylül 1919: Sivas kongresi toplandı.

20-22 Ekim 1919: Amasya Görüşmeleri yapıldı.

27 Aralık 1919: Mebusan Meclisi seçimleri tamamlandı.

12 Ocak 1920: Son Osmanlı Mebusan Meclisi toplandı.

28 Ocak 1920: Misak-ı Milli, Osmanlı Mebusan Meclisi'nde kabul edildi.

11 Şubat 1920: Fransızlar Maraş'tan çıkarıldı.

18 Mart 1920: Mebusan Meclisi İngilizler tarafından işgal edildi ve milletvekilleri tutuklandı.

18 Mart 1920: Balkan Savaşları başladı.

5 Nisan 1920: Salih Paşa kabilesi yerine Damat Ferit Paşa kabinesi kuruldu.

11 Nisan 1920: Son Mebusan Meclisi'nin Sultan Vahdettin tarafından resmen kapatıldığı ilan edildi.

18-26 Nisan 1920: San Remo Konferansı yapıldı.

18 Nisan 1920: Kuvay-ı İnzibatiye diye adlandırılan askeri bir gücü oluşturan kararname onaylandı-25 Haziran 1920:Kuvay-ı İnzibatiye'nin kaldırıldığı açıklandı.

23 Nisan 1920: TBMM açıldı.

29 Nisan 1920: Hıyanet-ı Vataniye kanununun kabul edildi.

22 Haziran 1920: Yunanlılar batı cephesinde Trakya ve Bursa yönlerine saldırıya geçtiler.

20 Temmuz 1920: Yunanlılar Tekirdağ'a asker çıkardılar.

8 Ağustos 1920: Düzce, Hendek ve Adapazarı ayaklanması.

10 Ağustos 1920: Sevres antlaşması imzalandı.

19 Ağustos 1920: Sevres antlaşmasını imzalayanlar ve onaylayanlar TBMM'nce vatan haini ilan edildiler.

10 Eylül 1920: Azerbaycan'nın başkenti Bakü'de yapılan kongre ile TKP (TKF) kuruldu.

11 Eylül 1920: İstiklal mahkemeleri kuruldu.

2 Ekim 1920: Konya ayaklanması.

30 Ekim 1920: TBMM 'ye bağlı birliklerin Ermenilere karşı Kars Zaferi'ni kazandılar.

16 Kasım 1920: Çerkez Anzavur yenilip İstanbul'a kaçtı.

2 Aralık 1920: TBMM ile Ermeniler arasında Gümrü Barış Antlaşması imzalandı.

27 Aralık 1920: Çerkez Ethem Kütahya dolaylarındaki düzenli kuvvetlere saldırdı.

6 Ocak 1921: Düşman İnönü mevzilerine saldırdı.

10 Ocak 1921: Türk ordusu İnönü'de karşı hücuma geçerek düşmanı püskürterek, birinci İnönü zaferini kazandı.

20 Ocak 1921: Yeni Türk Devleti'nin ilk anayasası kabul edildi.

2 Şubat 1921: Antlaşma Devletleri İstanbul Hükümeti'ni Londra konferansına çağırdılar.

9 Şubat 1921: Antep düşman eline geçti.

21 Şubat 1921: Londra Konferansı toplandı.

23 Şubat 1921: Gürcistan ile Batum Antlaşması imzalandı.

1 Mart 1921: Afganistan ile TBMM arasında antlaşma imzalandı.

12 Mart 1921: İstiklal Marşı TBMM tarafından kabul edildi.

16 Mart 1921: Sovyet Rusya ile Türkiye arasında Moskova Antlaşması imzalandı.

31 Mart 1921: İkinci İnönü zaferi kazanıldı.

5 Temmuz 1921: İtalyanlar Anadolu'dan askerlerini çektiler.

10-24 Temmuz 1921: Kütahya-Eskişehir muharebeleri.

5 Ağustos 1921: Mustafa Kemal'in TBMM tarafından başkomutanlığa getirildi.

7-8 Ağustos 1921: Tekâlif-i Milliye Buyrukları yayınlandı.

23 Ağustos 1921: Sakarya meydan muharebesi başladı.

13 Eylül 1921: Sakarya Zaferi kazanıldı.

19 Eylül 1921: Mustafa Kemal Paşa'ya mareşallik rütbesi ve gazilik ünvanı verildi.

13 Ekim 1921: Kafkas Cumhuriyetleri ile Kars Antlaşması imzalandı.

20 Ekim 1921: Fransızlarla Ankara Antlaşması imzalandı.

6 Mayıs 1922: Başkomutanlık kanunu süresi meclisçe tekrar uzatıldı.

26 Ağustos 1922: Büyük Taarruz başladı.

30 Ağustos 1922: Başkumandan meydan muharebesi.

2 Eylül 1922: Yunan orduları başkomutanı General Trikopis tutsak edildi.

9 Eylül 1922: Türk Ordusu İzmir'e girdi.

18 Eylül 1922: Anadolu düşmandan temizlendi.

11 Ekim 1922: Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalandı.

28 Ekim 1922: Antlaşma Devletleri Osmanlı Devleti ile TBMM Hükümeti'ni birlikte barış konferansına çağırdılar.

5 Kasım 1922: 1 Kasım Genel Kurul kararı ile Saltanat kaldırılması sonucu II. Meşrutiyet sona erdi.

18 Kasım 1922: Abdülmecit Efendi TBMM tarafından halife seçildi.

20 Kasım 1922: Lozan Konferansı başladı.

4 Şubat 1923: Lozan görüşmeleri kesildi.

17 Şubat 1923: İzmir İktisat Kongresi toplandı.

1 Nisan 1923: TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar verildi.

23 Nisan 1923: Lozan görüşmeleri yeniden başladı.

24 Temmuz 1923: Lozan Barış Antlaşması imzalandı.

9 Ağustos 1923: Halk Fırkası kuruldu.

11 Ağustos 1923: TBMM'nin ikinci dönemi açıldı.

2 Ekim 1923: İşgal kuvvetleri İstanbul'dan gitti. (İstanbul'un kurtuluşu) 13 Ekim 1923: Ankara başkent ilan edildi.

29 Ekim 1923: Cumhuriyet ilan edildi.

7 Şubat 1924: İstanbul'da Kadınlar Birliği kuruldu.

3 Mart 1924: Halifeliğin kaldırılması ile ilgili kanun kabul edildi. Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi.

20 Nisan 1924: 1924 Anayasası TBMM tarafından yürürlülüğe kondu.

19 Mayıs 1924: İngilizlerle İstanbul'da Irak sınır sorununun görüşülmesine başlandı.

17 Kasım 1924: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kuruldu.

13 Şubat 1925: Şeyh Sait ayaklanması.

17 Şubat 1925: Aşar vergisi kaldırıldı.

4 Mart 1925: Takrir-i Sükun Kanunu kabul edildi.

3 Haziran 1925: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatıldı.

5 Kasım 1925: Ankara Hukuk Mektebi açıldı.

25 Kasım 1925: Şapka giyilmesi hakkında kanun çıkarıldı.

30 Kasım 1925: Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması kanunu kabul edildi.

26 Aralık 1925: Miladi takvimi kabul edildi.

17 Şubat 1926: Medeni Kanunu kabul edildi.

2 Mart 1926: Maarif Teşkilatı Kanunu kabul edildi.

5 Haziran 1926: Ankara Antlaşması'nın imzalanmasıyla Irak ve Musul sorunları çözümlendi.

16 Haziran 1926: İzmir'de Atatürk'e suikast girişimi engellendi.

1 Temmuz 1926: Kabotaj Kanunu kabul edildi.

28 Mayıs 1927: Teşvik-i Sanayi Kanunu kabul edildi.

1 Ekim 1927: İkinci Dönem TBMM 'nin sona erdi.

15-20 Ekim 1927: Atatürk'ün otuz altı buçuk saat süren tarihî konuşmasını yaptı (Nutuk).

1 Kasım 1928: Yeni Türk harfleri kabul edildi.

3 Nisan 1930: Belediyeler Kanunu kabul edildi. Bu kanunla kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.

10 Haziran 1930: Türkiye-Yunanistan arasında 'Ahali Mübadelesi Antlaşması' imzalandı.

11 Haziran 1930: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanunu kabul edildi.

14 Haziran 1930: Askeri Yargıtay kuruldu.

22 Haziran 1930: Jandarma Genel Komutanlığı Kuruluş Kanunu kabul edildi.

25 Eylül 1930: İsmet Paşa Başbakanlıktan istifa etti.

27 Eylül 1930: İsmet Paşa Kabineyi yeniden kurdu.

30 Ocak 1931: Gümrük ve Tekel Bakanlığı kuruldu.

26 Mart 1931: Ölçüler Kanunu kabul edildi.

15 Nisan 1931: Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti (Türk Tarih Kurumu) kuruldu.

5 Mayıs 1931: Gazi M. Kemal Paşa yeniden Cumhurbaşkanı seçildi.

27 Temmuz 1931: Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı kuruldu.

30 Aralık 1931: Tarım Bakanlığı kuruldu.

19 Şubat 1932: Halkevleri kuruldu. (8 Ağustos 1951'de kapatıldı).

9 Temmuz 1932: Türkiye, Milletler Cemiyeti'ne katıldı.

12 Temmuz 1932: Türk Dil Kurumu kuruldu.

18 Temmuz 1932: Ezanın Türkçe okunması Diyanet İşleri Başkanlığınca ilgililere duyuruldu ve Ezan Türkçe olarak okunmaya başlandı.

27 Temmuz 1932: İzmir'de Atatürk Anıtı, İsmet Paşa tarafından açıldı.

26 Eylül 1932: 1.Türk Dil Kurultayı Dolmabahçe Sarayı'nda toplandı.

22 Nisan 1933: Osmanlı borçlarının tasfiyesi amacıyla, Türkiye ile Osmanlı Düyunu Umumiye Hamilleri arasında antlaşma sağlandı.

31 Mayıs 1933: İstanbul Darülfünun'un ilgasına ve Maarif Vekaletince yeni bir üniversite kurulmasına dair kanun kabul edildi.

3 Haziran 1933: Sümerbank'ın kurulmasına dair kanun kabul edildi.

8 Haziran 1933: Halk Bankası ve Halk Sandıkları kurulmasına dair kanun kabul edildi.

26 Ekim 1933: 'Genel Af' kabul edildi.

21 Haziran 1934: Soyadı Kanunu kabul edildi.

18 Ağustos 1934: 5 gün sürecek olan 2. Dil Kurultayı başladı.

5 Aralık 1934: İsmet İnönü ve 191 Milletvekilinin önergesiyle; Türk kadınına Milletvekili seçme ve seçilme hakkı verildi.

8 Şubat 1935: Milletvekili seçimleri yapıldı. (383 Erkek, 17 Kadın Milletvekili.)

1 Mart 1935: Atatürk, 4. Defa Cumhurbaşkanı seçildi.

18 Nisan 1935: İstanbul'da Uluslararası Kadınlar Kongresi toplandı.

9 Eylül 1935: 4. Halk Cumhuriyet Fırkası kurultayı yapıldı. Fırka "Cumhuriyet Halk Partisi" adını benimsedi.

9 Kasım 1935: Türk Mason Derneği, yayınladığı bir bildiriyle, çalışmasına son verdiğini açıkladı. Mallarını halkevlerine bağışladı.

13 Kasım 1935: İtalya'nın Habeşistan'a saldırması üzerine, Türkiye'de tedbirler alındı. Batı Anadolu'nun stratejik bölgelerine yığınaklar yapıldı.

1 Haziran 1936: Maliye Bakanlığı ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü kanunları yürürlüğe girdi.

8 Haziran 1936: 3008 sayılı ilk İş Kanunu kabul edildi.

20 Temmuz 1936: Montreux Antlaşması imzalandı. Lozan Barış Antlaşması'nda Türkiye'nin Boğazlar üzerindeki haklarını kısıtlayıcı maddeler bulunmaktaydı. Montreux Antlaşması ile Türkiye, Boğazlar üzerindeki bütün haklarına kavuştu. Bu Antlaşma ile ticaret gemilerinin geçmesi serbest bırakıldı, savaş gemilerinin geçişinde ise, şartlar ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

5 Ocak 1937: Malatya Milletvekili ve Başbakan İsmet İnönü ve 153 Milletvekilinin vermiş olduğu önerge ile Anayasa'nın 2.maddesi "Türkiye Devleti; Cumhuriyetçi, Halkçı, Devletçi, Laik ve İnkılapçıdır" şeklinde değiştirildi. Bu suretle 'Altı Ok' Anayasa'ya girmiş oldu.

29 Mayıs 1937: Türkiye ile Fransa arasında Hatay'ın mülki bütünlüğünü garanti eden antlaşma Cenevre'de imzalandı. Bu suretle Hatay, bağımsız oluyordu.

8 Temmuz 1937: Tahran'da Türkiye-Irak-İran-Afganistan arasında 'Sadabat Paktı' imzalandı.

20 Eylül 1937: Türk Tarih Kurultayı. İzinli bulunan Başbakan İnönü'nün yerine Vekaleten Celal Bayar atandı.

27 Eylül 1937: Büyük Dil Kurultayı, Dolmabahçe Sarayı'nda toplandı.

25 Ekim 1937: İsmet İnönü Başbakanlıktan çekildi. Kabineyi kurmakla Celal Bayar görevlendirildi.

10 Şubat 1938: Gölcük'te yeni bir Tersane yapılmasına karar verildi.

25 Şubat 1938: Başbakan Celal Bayar, Balkan Paktı hazırlıkları için, Yunan, Yugoslav ve Romen Başbakanlarıyla toplantı yaptı.

31 Mart 1938: Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği tarafından Atatürk'ün hastalığı ile ilgili ilk resmi tebliğ yayınlandı.

25 Nisan 1938: Başbakan Bayar ve Dışişleri Bakanı Saraçoğlu, Balkan Paktı ile ilgili görüşmeler için Atina'ya gittiler.

27 Nisan 1938: Yunanistan ile Dostluk Antlaşması imzalandı.

29 Haziran 1938: 150'liklerin Affedilmesine dair kanun Meclis'te kabul edildi.

5 Temmuz 1938: Türk Ordusu Hatay'a girdi.

8 Temmuz 1938: Hatay davası, Türkiye'nin istediği gibi çözümlendi.

2 Eylül 1938: 'Hatay Cumhuriyeti' bağımsızlığını ilan etti. Cumhurbaşkanlığına Tayfur Sökmen seçildi.

16 Ekim 1938: Atatürk'ün hastalığı hakkında günlük resmi bildiriler yayınlanmaya başlandı.

8 Kasım 1938: Atatürk'ün sağlık durumunun ciddi bir hal alması üzerine, sabah ve akşam olmak üzere iki ayrı tebliğ yayınlanmaya başlandı.

10 KASIM 1938: Atatürk; saat 09.05'de İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda vefat etti.

11 Kasım 1938: Anayasa'nın 34. maddesi uyarınca, Reisicumhur adayının seçilmesi için TBMM toplantısından önce Parti Grubu toplandı. İnönü yeni kabineyi kurmakla tekrar Celal Bayar'ı görevlendirdi.

21 Kasım 1938: Atatürk'ün Naaşı, törenle Ankara Etnografya Müzesindeki geçici kabrine konuldu.

26 Kasım 1938: İsmet İnönü'ye, Cumhuriyet Halk Partisi değişmez Genel Başkanı ünvanı verildi.

26 Aralık 1938: CHP Olağanüstü Kurultayı'nca Kemal Atatürk 'Ebedi Başkan', İsmet İnönü 'Değişmez Başkan' seçildi.

28 Aralık 1938: Milli Eğitim Bakanlığı'na Hasan Ali Yücel getirildi. Köy Enstitüleri projesine başlandı.

25 Ocak 1939: Celal Bayar, Başbakanlık'tan çekildi.

27 Ocak 1939: Kabine, TBMM'de oybirliği ile güvenoyu aldı. TBMM seçimlerin yenilenmesine karar verdi.

19 Şubat 1939: Ülke genelinde 158 ayrı yerde yeni Halkevleri açıldı.

26 Mart 1939: Milletvekili seçimleri yapıldı.

3 Nisan 1939: TBMM açıldı. İsmet İnönü, Meclisin oybirliği ile yeniden Cumhurbaşkanlığına seçildi.

12 Mayıs 1939: Türk-İngiliz Antlaşması imzalandı.

23 Haziran 1939: 'Türkiye ile Suriye arasında arazi mesailinin kati surette hallini mutazammın' antlaşma imzalandı. Bu antlaşmayla 'Hatay' sorunu çözümlendi. 29 Haziran 1939: Hatay'ın Türk olan yöneticileri Hatay Cumhuriyeti'nin Anavatana bağlanmasını istediler. Olağanüstü toplanan Hatay Meclisi oybirliği ile Türkiye'ye katılma kararı aldı.

30 Haziran 1939: TBMM, Hatay'ın Türkiye'ye katılmasını oybirliği ile onayladı.

5 Temmuz 1939: CHP İl Başkanlıkları, Valilerin uhdesinden alındı.

7 Temmuz 1939: Hatay İli kuruluş kanunu kabul edildi.

1 Eylül 1939: Alman orduları Lehistan'a girmesi ile İkinci Dünya Savaşı resmen başladı.

27 Eylül 1939: Moskova'da Türk-Sovyet görüşmeleri Dışişleri Bakanları Saraçoğlu-Molotof arasında başladı.

17 Ekim 1939: Moskova'da 21 gündür süren Türk-Sovyet görüşmeleri kesildi.
19 Ekim 1939: Türkiye-Fransa-İngiltere arasında Üçlü Yardım (Ankara Paktı) imzalandı.

27 Aralık 1939: Cumhuriyet tarihinin en büyük felaketlerinden birisi olan Erzincan depremi. 40.000 kişi öldü. Binlerce kişi evsiz kaldı.

18 Ocak 1940- Milli Koruma Kanunu kabul edildi.

17 Nisan 1940- 3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanunu çıkarıldı.

22 Haziran 1941- Türkiye'nin Alman-Sovyet savaşı karşısında 'tarafsızlık' ilkesini benimsediği açıklandı.

23 Haziran 1941- Refah şilebi (Refah Faciası) Mersin'den İskenderiye'ye giderken bir denizaltı tarafından Mersin açıklarında batırıldı.

1 Şubat 1944- Gerede, Bolu ve Çankırı'daki depremlerde 4 bin 611 kişi öldü.

3 Mayıs 1944- Milliyetçiler Hüseyin Nihal Atsız önderliğinde Turancılık Davası'yla ve Türklüğün ve milliyetçiğin ölmediğini kanıtladı.

1945- Terziler Tevkifatı diye bilinen tutuklamalar gerçekleştirilmeye başlandı.

3 Ocak 1945- Türkiye, Japonya ile ilişkisini kesti.

23 Şubat 1945- Almanya ve Japonya'ya savaş ilanı TBMM'de oybirliği ile kabul edildi.

11 Haziran 1945- 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu kabul edildi.

12 Haziran 1945- Dörtlü Takrir diye anılan önerge, CHP'li Celâl Bayar, Refik Koraltan, Adnan Menderes , Fuad Köprülü tarafından meclis grubunda açık olarak görüşülmek üzere verilmiştir.

26 Haziran 1945- Türkiye hükümeti, San Francisco'da Birleşmiş Milletler Antlaşmasını imzaladı.

2 Eylül 1945- Japonya teslimi ile İkinci Dünya Savaşı sona erdi.

24 Ekim 1945- Birleşmiş Milletler kuruldu.

17 Ekim 1945- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi açıldı.

7 Ocak 1946- Demokrat Parti kuruldu.

25 Ocak 1946- İş ve İşçi Bulma Kurumu kuruldu.

5 Haziran 1946- Milletvekili Seçim Yasası değiştirildi.

4 Temmuz 1946- Ankara Üniversitesi kuruldu.

21 Temmuz 1946- Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk çok partili genel seçimi Milletvekili olan genel seçimleri yapıldı.

7 Eylül 1946- TL devalüe edildi.

4 Kasım 1946- Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü kuruldu.

11 Mart 1947- Türkiye, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu'na (IMF) katıldı.

12 Mart 1947- Truman Doktrini izlenmeye başlandı.

Haziran 1947- Marshal Planı gerçekleştirilmeye başlandı.

1948- Türkiye OECD'ye katıldı.

1 Mayıs 1948- Hürriyet gazetesi kuruldu.

15 Ağustos 1948- Kore, Güney Kore ve Kuzey Kore olarak ikiye ayrıldı.

22 - 27 Kasım 1948- İstanbul'da, 1948 Türkiye İktisat Kongresi toplandı. Kongrede, devletçilik politikası eleştirildi, özel girişimciliğin teşviki istendi.

17 Şubat 1949- Türkiye, Avrupa Kalkınması İcra Konseyi'ne katıldı.

4 Nisan 1949- Kuzey Atlantik İttifakı Washington'da imzalanarak NATO kuruldu.

9 Ağustos 1949 - Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi oldu.

1 Ekim 1949 - Ankara Devlet Tiyatrosu kuruldu. Küçük Tiyatro ve Büyük Tiyatro sahneleri açıldı.

28 Aralık 1949- Yeni Ankara - Konya karayolu ulaşıma açıldı.

12 Mayıs 1950- Kore savaşına katılma kararına karşı tepkiler sonucu Barışseverler Derneği solcu ve aydınlar tarafından kuruldu.

14 Mayıs 1950- Genel seçimler sonucu Demokrat Parti iktidarı kazandı. 1954 ile 1957 seçimleri de kazanarak on yıl boyunca 1950-1960 iktidar olmuştur.

22 Mayıs 1950- Celal Bayar İktidara geçti.

25 Haziran 1950- Kore Savaşı başladı.

15 Temmuz 1950- Nazım Hikmet'in on üç yıl beş ay süren cezaevi yaşamını sona erdiren Af Yasası yürürlülüğe girdi.

17 Ekim 1950- Türkiye, Kore Savaşına General Tahsin Yazıcı komutasında 5090 kişilik bir tugay gönderdi.

25 Temmuz 1951- Nazim Hikmet 13401 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile T.C. vatandaşlığından çıkarıldı.

8 Ağustos 1951- Halkevleri kapatıldı.

10 Ağustos 1951- Denizcilik Bankası Kuruluş Kanunu kabul edildi. 500 milyon sermayeli kuruluşun 1 Mart 1952'de faaliyete geçeceği açıklandı.

16 Eylül 1951: Milletvekili ara seçimleri yapıldı.

11 Aralık 1951- 5844 sayılı yasa ile ceza yasasının 141. ve 142. maddeleri ağırlaştırıldı.

3 Ocak 1952- Erzurum, Pasinler ve Horasan'da meydana gelen depremde 106 kişi hayatını kaybetti.

18 Şubat 1952- 5886 sayılı Kanun mecliste oylanıp kabul edilmesiyle Türkiye NATO'ya resmen girmiş oldu.

16 Mart 1952- Osmanlı Hanedanı'nın kadın üyelerine Türk vatandaşı olma izni verildi.

12 Mayıs 1952- Türkiye ile Japonya arasında Barış Antlaşması imzalandı.

19 Mayıs 1952- Türkiye Köylü Partisi kuruldu.

28 Şubat 1953- Ankara'da Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında Balkan Paktı imzalandı.

27 Temmuz 1953- Kore Savaşı'nı sona erdiren ateşkes imzalandı.

1 Ağustos 1953- Yeşilköy Havaalanı ilk kez uluslararası hava trafiğine açıldı.

10 Kasım 1953- Atatürk'ün 15. ölüm yıldönümü'nde Etnoğrafya Müzesi'nde olan naaşı, Anıtkabir'e taşındı.

27 Ocak 1954- Köy Enstitüleri kapatıldı. Cumhuriyetçi Millet Partisi kuruldu.

2 Mayıs 1954- Türkiye Cumhuriyeti Milletvekili Genel Seçimleri yapıldı.

14 Haziran 1954- Sakarya ve Adıyaman il oldu.

20 Temmuz 1954- Nevşehir il oldu.

20 Mayıs 1955- Karadeniz Teknik Üniversitesi, 6594 sayılı kanunla Trabzon'da kuruldu. KTÜ, Türkiye'nin İstanbul ve Ankara illeri dışında kurulan ilk üniversitedir.

6-7 Eylül 1955- Eylül talanı diye anılan olaylar gerçekleştirildi.

20 Aralık 1955- Hürriyet Partisi kuruldu.

2 Şubat 1956- Türk Eczacılar Birliği kuruldu.

1 Mart 1956- İstanbul Belediyesi ve Valiliği birbirinden ayrıldı.

15 Mayıs 1956- Ortadoğu Teknik Üniversitesi kuruldu.

7 Haziran 1957- Erzurum Atatürk Üniversitesi kuruldu.

30 Haziran 1957- Sanayi Bakanlığı kuruldu.

27 Ekim 1957- 1957 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri yapıldı.

25 Kasım 1957- Basın Yayın ve Turizm Bakanlığı kuruldu.

28 Kasım 1957- Hürriyet Partisi fesih kararı alarak CHP ile birleşti.

4 Aralık 1957- Adnan Menderes Kabinesi 133'e karşı 403 oyla TBMM'den güvenoyu aldı.

Mayıs 1958- Öğretmenler Bankası kuruldu.

7 Eylül 1958- Soma Termik santralı hizmete açıldı.

25 Eylül 1958- Kemer Barajı ve Hidroelektrik Santralı işletmeye açıldı.

16 Ekim 1958- Cumhuriyetçi Millet Partisi ile Türkiye Köylü Partisi'nin birleşmesi ile Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi kuruldu.

28 Kasım 1958- Türkiye- Fransa ve Türkiye- Belçika arasında mali yardım anlaşmaları imzalandı.

11 Şubat 1959- Zürih Antlaşması imzalandı. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla ilgili madde ve belgeler, Türkiye ile Yunanistan arasında tespit edildi.

19 Şubat 1959- Londra'da, Türkiye - Birleşik Krallık - Yunanistan - Kıbrıs Rum tarafları arasında Londra Antlaşması imzalandı.

28 Mayıs 1959- Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Atom Enerjisi İşbirliği Antlaşması imzalandı.

16 Ocak 1960- İşçi Sigortalıları Kurumu İstanbul Hastanesi Cumhurbaşkanı Celâl Bayar tarafından hizmete açıldı.

28 Nisan 1960- İstanbul ve Ankara'da meydana gelen olaylar üzerine iki şehirde de sıkıyönetim ilan edildi.

27 Mayıs 1960- 27 Mayıs Darbesi gerçekleştirildi. Başkanlığını Org. Cemal Gürsel'in yaptığı ve Milli Birlik Komitesi adı altında toplanan subaylar grubu, emirleri altındaki askeri birliklerle birlikte Türk Silahlı Kuvvetleri adına yönetime doğrudan el koymuştur. Celâl Bayar'ın cumhurbaşkanlığı sona erdirilip yerine Cemal Gürsel geçmiştir.

12 Haziran 1960- Yeni anayasa resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.

16 Ağustos 1960- Kıbrıs Cumhuriyeti kuruldu. Zürih ve Londra Antlaşmaları'na dayanılarak bir Türk Alayı büyük bir törenle Kıbrıs'a çıktı. 82 yıl sonra ilk defa Türk askeri Kıbrıs'a ayak bastı.

14 Ekim 1960- Yassıada Duruşmaları başladı.

23 Ekim 1960- Genel Nüfus sayımı yapıldı. Türkiye'nin nüfusu 27.754.820 olarak tespit edildi.

14 Aralık 1960- Türkiye, 18 Batılı ülke ile İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Antlaşması'nı imzaladı.

3 Ocak 1961- Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) 205 sayılı Kuruluş Kanunu kabul edildi.

6 Ocak 1961- 27 Mayıs Darbesi sonrası kurucu meclis çalışmalarına başladı.

16 Ocak 1961- ABD Türkiye'ye 43 milyon Dolar yardımda bulundu.

11 Şubat 1961- Adalet Partisi kuruldu.

13 Şubat 1961- Yeni Türkiye Partisi kuruldu.

1 Nisan 1961- 27 Mayıs Darbesi sonrası siyasi faaliyetlere izin verildi.

27 Mayıs 1961- 1961 Anayasası Kurucu Meclis'te 262 üyenin 260'nın oyu ile kabul edildi.

9 Temmuz 1961- 1961 Anayasası, halk oylaması sonucunda kabul edildi.

15 Ekim 1961- Genel Seçimler yapıldı.

25 Ekim 1961- TBMM 12. Dönem toplanarak askerî rejime son verdi. Orgeneral Cemal Gürsel, Türkiye Cumhuriyeti'nin 4. Cumhurbaşkanı seçildi.

20 Kasım 1961- İsmet İnönü başkanlığında CHP - AP koalisyon hükümeti kuruldu.

22 Şubat 1962- Ankara'da Harp Okulu Komutanı Albay Talat Aydemir ve Fethi Gürcan'ın başlattığı ayaklanma girişimi, Hükümet ve Cumhurbaşkanı ile yapılan anlaşma ile sonuçlandı.

22 Aralık 1962- Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kuruldu.

3 Aralık 1962- "Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı" kabul edildi.

11 Aralık 1962- Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği kuruldu.

4 Ocak 1964- İsmet İnönü başkanlığındaki hükümet TBMM'den güvenoyu aldı.

15 Ocak 1964- Kıbrıs sorununa çözüm bulmak amacıyla organize edilen Kıbrıs Konferansı, Londra'da başladı.

13 Şubat 1964- Türkiye Dünya Gıda Programı Antlaşması'nı imzaladı.

16 Mart 1964- TBMM, Kıbrıs'a gerektiğinde müdahalede bulunmak için hükümete izin verdi.

13 Şubat 1965- TBMM'de 1965 yılı bütçesi reddedilince, başbakan İsmet İnönü istifa etti.

4 Mart 1965- Suat Hayri Ürgüplü Hükümeti TBMM'den güvenoyu aldı.

8 Haziran 1965- Özel Öğretim Kurumları Kanunu kabul edildi.

6 Temmuz 1965- Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Kanunu kabul edildi.

10 Ekim 1965- 1965 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri yapıldı.

24 Ekim 1965- Genel Nüfus sayımı yapıldı. Türkiye'nin nüfusu 31,391,421 olarak tespit edildi.

11 Kasım 1965- Süleyman Demirel başkanlığında kurulan AP Hükümeti TBMM'den güvenoyu aldı.

4 Ocak 1966- Batman - İskenderun petrol hattı açıldı.

28 Mart 1966- Kontenjan senatörü Cevdet Sunay Cumhurbaşkanı seçildi.

19 Ağustos 1966- Muş, Varto'da meydana gelen 6.9 şiddetindeki depremde 2394 vatandaş hayatını kaybetti, 1489 kişi yaralandı.

4 Ocak 1967- 490 km uzunluğundaki Batman - İskenderun petrol boru hattı açıldı.

13 Şubat 1967- Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) kuruldu.

17 Kasım 1967- Kıbrıs'ta durumun gerginleşmesi üzerine, TBMM'de 18 saat süren gizli görüşme sonunda Hükümete, Silahlı Kuvvetleri kullanma yetkisi verildi.

30 Ocak 1968- Deniz Gezmiş, arkadaşlarıyla,"Devrimci Hukuklular Örgütü"nü kurdu.

10 Haziran 1968- D.T.C.F.'de ilk öğrenci isgali başladi.

17 Temmuz 1968- Amerikan 6. Filosu'nun İstanbul ziyareti sırasında yapılan karşı gösteriler, kanlı olaylara dönüştü.

6 Ocak 1969- ABD Büyükelçisi Komer'in arabası ODTÜ'de yakıldı.

7 Ocak 1969-ODTÜ işgal edildi.

Haziran 1969-İstanbul'da Türk-İş ve DİSK'in kapatılmasına karşılık büyük işçi mitingleri yapıldı. Kadıköy Meydanında çıkan olaylarda 3 işçi, 1 polis, 1 esnaf (5 kişi) öldü.

12 Ekim 1969- 1969 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri yapıldı.

15-16 Haziran 1970- Haziran olayları.

21 Ekim 1970- 2 Amerikalı general ile Türk Albayı'nın Erzurum'dan Kars'a götüren U-8 tipi Amerikan uçağı, sınırı aşarak, SSCB topraklarına indi.Diplomatik temaslar sonucu geri alındı.

25 Ekim 1970- Genel Nüfus sayımı yapıldı. Türkiye'nin nüfusu 35,666,549 olarak tespit edildi.

12 Mart 1971- 12 Mart Muhtırası.

5 Haziran 1971- Diyarbakır'da petrol bulundu.

5 Ağustos 1971- Türkiye ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında diplomatik ilişkiler başladı.

23 Ağustos 1971- Türkiye'den Avrupa ülkeleri ve Avustralya'dan sonra Amerika'ya da işçi gönderilmesine başlandı.

22 Aralık 1971- İkinci Nihat Erim Hükümeti, TBMM'de 45 red, 3 çekimser oya karşılık 301 oyla güvenoyu aldı.

3 Mayıs 1972- Ankara- İstanbul seferini yapan DC-9 tip "Boğaziçi" yolcu uçağı 61 yolcu ve 5 mürettabatı ile birlikte dört eylemci tarafından Sofya'ya kaçırıldı.

7 Mayıs 1972- CHP Olağanüstü Kurultayı'nın ikinci gününde Genel Başkanlığa Bülent Ecevit seçildi. Genel Başkan İsmet İnönü, ertesi gün görevinden istifa etti.

22 Ekim 1972- İçinde 78 kişi olduğu halde sabah saat 07:18'de Ankara'ya hareket eden THY'nin Truva adlı Boeing-707 tipi uçağı, silah zoru ile Sofya'ya kaçırıldı. Uçak ve yolcular 38 saat sonra 23 Ekim'de serbest bırakıldılar.

6 Nisan 1973- Fahri Korutürk'ün cumhurbaşkanı seçildi.

27 Ağustos 1973- Türkiye-Irak Petrol Boru Hattı Anlaşması imzalandı. Türkiye topraklarına döşenecek 625 kilometrelik boru ile Irak petrolü Kerkük'ten Akdeniz'e ulaştırılacak.

3 Ekim 1973- 75 yıldan beri petrol aranan Trakya bölgesinde ilk petrol bulundu. Lüleburgaz yakınlarındaki yüksek graviteli petrolü TPAO çıkardı. Verim günde 1200 varil.

14 Ekim 1973- 1973 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri.

29 Ekim 1973- İstanbul, Boğaziçi Köprüsü Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanı'nın 50. yılında cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından hizmete açıldı.

3 Kasım 1973- Türkiye 1709 sayılı Kanunla INTELSAT Anlaşmasına taraf olmuştur.

7 Şubat 1974-CHP -MSP koalisyon hükümeti TBMM'den güvenoyu aldı.

15 Mayıs 1974- Genel Af Yasası kabul edildi.

18 Mayıs 1974- Genel Af Yasası yürülüğe girdi.

18 Eylül 1974- Başbakan Bülent Ecevit istifa etti.

7 Ekim 1974- İzmir'de belediyeye bağlı işyerlerinde grev başladı.

5 Şubat 1975- Amerikan Kongresi, Türkiye'ye silah ambargosu uygulanmasını kabul etti.

13 Şubat 1975- Kıbrıs Türk Federe Devleti kuruldu. Devlet Başkanlığı'na Rauf Denktaş getirildi.

28 Mart 1975- Birinci Milliyetçi Cephe Hükümeti kuruldu.

12 Nisan 1975- Süleyman Demirel'in kurduğu milliyetçi cephe hükümeti TBMM'den güvenoyu aldı.

25 Temmuz 1975- Türkiye, ABD'ye Türkiye'deki ortak savunma üsleri anlaşmalarının geçersiz olduğunu, İncirlik Üssü dışındakilere Türk Bayrağı çekileceğini bildirdi.

29 Temmuz 1975- Genelkurmay Başkanlığı, İncirlik dışındaki ABD üslerinin devralındığını açıkladı.

4 Ağustos 1975- Kıbrıs Barış Harekatı dolayısıyla 20 Temmuz 1974'de ilan edilen sıkıyönetim kaldırıldı.

6 Eylül 1975- Diyarbakır'ın Lice ilçesinde şiddetli depremde, 3.000'den fazla vatandaş öldü.7.000'e yakın ev yıkıldı. 144 km.'lik karayolu kullanılmaz hale geldi. Bir çok köye yardım götürülemedi.Çadır ve ekmek dağıtımında çıkan kavgada 1 kişi öldü. Lice'ye giriş çıkışlar yasaklandı.

12 Ekim 1975- 27 ilde 54 senatör ve 6 milletvekilliği için yapılan araseçimlerde; AP 27 senatör, 5 milletvekilliği, CHP 25 senatör, 1 milletvekilliği, MSP 2 senatör çıkardı.

26 Ekim 1975- Genel nüfus sayımı yapıldı. Türkiye'nin nüfusu 40.197.669 kişi olarak tespit edildi.

28 Ekim 1975- TL devalüe edildi. 1 dolar 15 TL oldu.

3 Ocak 1977- İstanbul Hukuk Fakültesi'nde öğrenciler arasında çıkan silahlı çatışmada 9 öğrenci yaralandı.

12 Ocak 1977- Can güvenliği kalmadığı gerekçesiyle Erzurum Atatürk Üniversitesi süresiz olarak kapatıldı.

20 Ocak 1977- Türkiye - Bulgaristan ekonomik protokolu imzalandı.

1 Mayıs 1977- İstanbul Taksim Meydanı, Kanlı 1 Mayıs olarak hatırlanan 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamaları sırasında çıkan olaylarda 34 kişi hayatını kaybetti.

5 Haziran 1977- 1977 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri CHP Secimleri 1'inci olarak kapattı.

13 Haziran 1977- Başbakan Süleyman Demirel istifa etti. Böylelikle 1. Milliyetçi Cephe (MC) Hükümeti sona erdi.

21 Haziran 1977- Bülent Ecevit, kabinesini açıkladı.

17 Kasım 1977- Dr. Cahit Karakaş TBMM'nin 13. Başkanı oldu. Görevi 12 Eylül 1980'de sona erdi.

28 Aralık 1977- *Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu* (DİSK) Olağan Genel Kurulu'nda başkanlığa Abdullah Baştürk seçildi.

17 Ocak 1978- Ecevit Hükümeti, 218'e karşı 229 oyla TBMM'den güvenoyu aldı.

15 Şubat 1978- Bakanlar Kurulunca, ülkenin döviz sıkıntısını hafifletmek için yurtdışına yapılan turistik gezilerin en az 2 yılda bir yapılabileceği kararlaştırıldı.

16 Mart 1978- İstanbul Üniversitesi'nden çıkan sol görüşlü 100'e yakın öğrencinin üzerine bomba atıldı ve silahla ateş açıldı. " 16 Mart Katliamı" adı verilen olayda 5 kişi öldü, 47 kişi yaralandı. Olayın failleri yakalanamadı. Üniversite süresiz kapatıldı.

25 Temmuz 1978- Amerika Birleşik Devletleri Senatosu, Türkiye'ye uygulanan silah ambargosunu, uzun tartışmalardan sonra şartlı olarak kaldırılmaya karar verdi.

9 Ekim 1978- Ankara ili Bahçelievler semtindeki 7 Türkiye İşçi Partisi (TİP)'li öğrencinin öldürüldü.

19-24 Aralık 1978- Kahramanmaraş Olayları gerçekleştirilmiştir. En önemli katliamlarından biri olan bu olaylar alevi ve sünni inançlı vatandaşlar arasında yaşanmıştır.

11 Haziran 1979- IMF'nin baskısı sonucu, devalüasyon yapıldı.

5 Ekim 1979- Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) Lideri Yaser Arafat Ankara'ya geldi, Türkiye'de açılan, elçilik statüsündeki temsilciliğine Filistin Bayrağı çekildi.

28 Kasım 1979- Papa II. Jean Paul Ankara'ya geldi.

2 Ocak 1980- Türkiye'de ordu, hükümete uyarı mektubu verdi.

24 Ocak 1980- 24 Ocak Kararları açıklandı. Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından hazırlanmış olan ve IMF'nin daha önce yaptıramadığı isteklerini içeren program, Türkiye'yi tek taraflı olarak yabancı sermayeye açmış.

6 Nisan 1980- Fahri Korutürk'ün cumhurbaşkanlığı süresi sona erdi.

4 Temmuz 1980- Çorum Olayları meydana geldiler.

12 Eylül 1980- Türk Silahlı Kuvvetleri ülkedeki gelişmelerden dolayı yönetime el koydu. Siyasal partiler kapatıldı; parti başkanları ve aydınlarla birlikte çok sayıda mesleki ve siyasal örgüt yöneticisi tutuklandı.(12 Eylül Darbesi)

23 Ekim 1981- 160 üyeli Danışma Meclisi çalışmalarına başladı. Danışma Meclisi Başkanlığı'na, Konya Temsilcisi ve eski Başbakan Sadi Irmak seçildi.

Gazi Üniversitesi Ankara'da kuruldu.

14 Temmuz 1982- Patlayan Banker Skandalı nedeniyle Başbakan yardımcısı Turgut Özal ile iki bakan daha istifa etti.

7 Kasım 1982- 1982 Anayasası halkoyuna sunulup onaylandı.

15 Mayıs 1983- 12 Eylül'den sonra ilk siyasi parti olarak Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP) kuruldu.

29 Haziran 1983- Cumhurbaşkanı Kenan Evren, Genelkurmay Başkanlığı görevinden ayrıldı, yerine Org. Nurettin Ersin atandı.

30 Ekim 1983- Erzurum ve çevresinde meydana gelen 7,1 şiddetindeki yer sarsıntısında, resmi verilere göre; 1400 kişi öldü, 3000'den fazla konutta ağır hasar oluştu.

6 Kasım 1983- 1983 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri.

15 Kasım 1983- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) bağımsızlığını ilan etti. Türkiye, KKTC'yi tanıdığını ilan etti.

13 Aralık 1983- 1. Özal Hükümeti TBMM'de güvenoyu aldı.

8 Mayıs 1984- Türkiye, Avrupa Konseyi'ne kabul edildi.

1 Ocak 1985- Katma Değer Vergisi (KDV) yürürlüğe girdi.

29 Temmuz 1985- Yeşilköy Havaalanı'nın adı Atatürk Havalimanı olarak değiştirildi.

19 Ekim 1985- Genel nüfus sayımı yapıldı. Türkiye'nin nüfusunun 51.4 milyon olduğu açıklandı.

2 Kasım 1985- HP ile SODEP birleşerek Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) adını aldı. SHP'nin Genel Başkanlığı'na Aydın Güven Gürkan seçildi.

14 Nisan 1987- Türkiye, AET'ye tam üyelik başvurusu yaptı.

6 Eylül 1987- 12 Eylül döneminde konan siyasi yasakların kaldırılması için yapılan referandum sonucunda yüzde 50.16 "Evet", yüzde 49.84 "Hayır" çıktı.

29 Kasım 1987- 1987 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri yapıldı.

3 Temmuz 1988- Fatih Sultan Mehmet Köprüsü törenle açıldı.

31 Ağustos 1988- Türkiye ile SSCB arasındaki Sarp sınır kapısı açıldı.

7 Mart 1989- Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in başvurusu üzerine, "Üniversitelerde bayan öğrencilerin türban takmalarına izin veren" yasal düzenlemeyi iptal etti.

31 Ekim 1989- TBMM'de yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 3. tur oylamalası sonunda 263 Milletvekilinin oyu ile Turgut Özal, Türkiye Cumhuriyeti 'nin 8. Cumhurbaşkanı seçildi.

9 Kasım 1989- 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren görevini Turgut Özal 'a devretti.

3 Aralık 1990- Genelkurmay Başkanı Org. Necip Torumtay istifa etti.

23 Ağustos 1990- Körfez Krizi başladı.

3 Aralık 1990- Genelkurmay Başkanı Org. Necip Torumtay istifa etti.

25 Ocak 1991- Türkçe dışındaki dillerde (kürtçe, Adigece, Abazaca, Lazca,vb. dillerde) konuşmayı ve şarkı söylemeyi yasaklayan 2932 sayılı kanun yürürlükten kaldırıldı.

11 Nisan 1991- Tartışmalara neden olan “Terörle Mücadele Yasası” kabul edildi.

6 Temmuz 1991- Muğla Valiliği'ne atanan Lale Aytaman, Türkiye'nin ilk kadın valisi olarak göreve başladı.

20 Temmuz 1991- Amerika Birleşik Devletleri Başkanı George H. W. Bush, Türkiye'ye geldi.

20 Ekim 1991- 1991 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri yapıldı.

9 Kasım 1991- Dağılmakta olan SSCB'ye bağlı eyaletlerden bağımsızlığı'nı ilan eden Azerbaycan Cumhuriyeti'ni tanıyan ilk ülke Türkiye oldu.

25 Aralık 1991- SSCB dağıldı.

1 Mart 1992- İstanbul Kuledibi'ndeki Neve Şalom Sinagogu'na bombalı saldırıda bulunuldu.

7 Mart 1992- Koç Üniversitesi kuruldu.

13 Mart 1992- Erzincan'da meydana gelen 6.8 şiddetindeki deprem sonucunda 653 ölü, 4000 yaralı.

18 Haziran 1992- 12 Eylül Askeri yönetimince kapatılan siyasi partilerin tekrar açılmasına olanak tanıyan yasa TBMM'de kabul edildi.

9 Eylül 1992- 3821 sayılı yasaya dayanarak Cumhuriyet Halk Partisi, kuruluşunun 69. Yıldönümünde tekrar açılmıştır.

21 Ocak 1993- Anayasa Mahkemesi, dini bayramlarda Bayram Gazetesi dışında gazete çıkarılmasını yasaklayan yasa hükümlerini Anayasa'ya aykırı bularak iptal etti.

30 Mart 1993- Özel radyolar, izinsiz yayın yaptıkları gerekçesiyle Hükümet tarafından kapatıldı.

16 Mayıs 1993- Türkiye Büyük Millet Meclisi 'de yapılan 3. tur oylama sonucunda Süleyman Demirel, Türkiye Cumhuriyeti'nin 9. Cumhurbaşkanı seçildi ve aynı gün görevine başladı.

13 Haziran 1993- Doğru Yol Partisi Olağanüstü Kongresi'nde yapılan ikinci tur oylamada Tansu Çiller 933 oyla DYP Genel Başkanı seçildi.

14 Haziran 1993- Özel radyolar yeniden yayına başladı.

25 Haziran 1993- Tansu Çiller başkanlığında ki hükümetin kurulması.

2 Temmuz 1993- Sivas Katliamı

5 Temmuz 1993- Başbağlar Katliamı

14 Temmuz 1993- Anayasa Mahkemesi, Halkın Emeği Partisi'ni (HEP) kapattı.

12 Eylül 1993- SHP Genel Başkanlığı'ndan ayrılan Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü, Kabine'den de istifa etti.

17 Eylül 1993- Sakarya Üniversitesi Vakfı kuruldu.

30 Kasım 1993- Milli Eğitim Bakanlığı, Ermeni İlkokullarında Ermenice dersi dışındaki bütün derslerin Türkçe yapılması zorunluluğunu getirdi.

26 Ocak 1994- Türk Lirası % 13.6 oranında devalüe edildi. 24 Ocak 1980'den beri ilk kez Türk Lirası devalüe edilmiş oldu.

29 Ocak 1994- 50 Türk savaş uçağı, PKK'nın Irak'ta bulunan Zeli kampına harekat başlattı.

27 Mart 1994- Yerel seçimler yapıldı. Oy oranları: RP 22.40, ANAP 21.79, SHP 19.6, DYP 15.88, DSP 11.23, MHP 4.53, CHP 2.93, diğer. 1.64.

5 Nisan 1994- İktisadi Krizi nedeni ile 5 Nisan Kararları alındı. Başvurulan uygulamalar ve iktisadi kararlar krizin boyutlarnını arttırıcı eetki yapmıştır.

7 Nisan 1994- Almanya, NATO antlaşmaları çerçevesinde verdiği silahların Güneydoğu'da sivil halka karşı kullanıldığı gerekçesiyle Türkiye'ye ikinci kez silah ambargosu koydu.

11 Nisan 1994- 18.000 tasarruf sahibinin 1 trilyon lira düzeyinde mevduatının bulunduğu TYT Bank, Marmarabank ve İmpexbank tasfiye edildi.

14 Nisan 1994- IMF ile 1.2 milyar dolarlık yeni bir Stand-By anlaşması yapıldı.

24 Nisan 1994- Bankalarda bulunan mevduata sınırsız devlet teminatı getirildi.

16 Haziran 1994- Anayasa Mahkemesi DEP'i kapattı.

10 Ağustos 1994- Türkiye'nin ilk uydusu Türksat 1B, uzayda yörüngesine oturdu.

6 Şubat 1995- Türkiye ile Avrupa Birliği arasında Gümrük Birliği antlaşması imzalandı.

18 Şubat 1995- CHP ile SHP , CHP çatısı altında birleşti. Hikmet Çetin genel başkanlığa getirildi.

12 Mart 1995- İstanbul'da Gazi Mahallesi olayları yaşandı.

20 Mart 1995- Türk Silahlı Kuvvetleri, Kıbrıs Barış Harekatı'ndan (1974) sonraki en kapsamlı harekatı başlatarak 35.000 askerle Irak'a girdi. Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre Irak'ta 2245 PKK'lı öldürülürdü.

25 Temmuz 1995- İstanbul Altın Borsası açıldı.

19 Eylül 1995- DYP - CHP Koalisyonu bozuldu.

5 Kasım 1995- 30 Ekim'de kurulan CHP - DYP Koalisyon Hükümeti, TBMM'de 172 ret oyuna karşılık, 243 kabul oyuyla güvenoyu aldı.

24 Aralık 1995- 1995 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri yapıldı.

12 Mart 1996- 6 Mart'ta kurulan DYP - ANAP Hükümeti TBMM'de 257 oyla güvenoyu aldı.

3 Haziran 1996- Habitat II Kent Zirvesi İstanbul'da başladı.

6 Haziran 1996- RP'nin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen DYP - ANAP Hükümetinin güvenoylaması kararının Resmi Gazete'de yayınlanması üzerine Başbakan Mesut Yılmaz istifasını Cumhurbaşkanı'na sundu.

8 Temmuz 1996- RP - DYP tarafından kurulan 54. Hükümet, TBMM'de 265'e karşı 278 oyla güvenoyu aldı.

18 Haziran 1997- Ortağı DYP ile yaptığı anlaşma uyarınca, birer yıl münavemeli Başbakanlık yapacak olan RP Lideri Necmettin Erbakan , Başbakanlığı DYP Lideri Tansu Çiller'e bırakmak için istifa etti.

12 Temmuz 1997- Mesut Yılmaz başkanğında kurulan 55. Hükümet 256 red oyuna karşılık 281 oyla TBMM'den güvenoyu aldı.

14 Ağustos 1997- 8 yıllık kesintisiz eğitim kanunu TBMM'de kabul edildi. Bu kanunla Meslek Liselerinin ortaokul bölümleri kapatıldı.

25 Eylül 1997- Türk Silahlı Kuvvetleri, 15.000 kişilik bir kuvvetle, Irak'a sınır ötesi operasyona başladı.

30 Kasım 1997- Genel Nüfus Sayımı yapıldı.Türkiye'nin nüfusu 62,865,574 kişi olarak tespit edildi.

12 Aralık 1997- Recep Tayyip Erdoğan davet üzerine gittiği Siirt'te, miting sırasında Ziya Gökalp'in 1912 yılında Balkan Savaşı için yazdığı Asker Duası'nın değiştirilmiş bir versiyonu ile; orduyu öven dizeyi söylemeden yerine "Minareler süngü/ Kubbeler miğfer/ Camiler kışlamız/ Müminler asker," mısralarını eklediği için Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanmaya başlandı. Yargılama sonucu Türk Ceza Kanunu'nun 312/2 maddesinden "Halkı din ve ırk farkı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek" suçunu işlediği gerekçesiyle dört ay hapis cezasına çarptırıldı bu cezasını 24 Temmuz 1999 günü tamamladı.

13 Aralık 1997- Avrupa Birliği'ne üye 15 ülkenin liderlerinin katıldığı Lüksemburg Zirvesi'nde, Türkiye'nin üyeliğe adaylık talebi reddedildi.

20 Ekim 1998- Adana'da Türkiye ile Suriye arasında iki gündür terör gündemiyle süren toplantı sonucunda imzalanan tutanakta, Şam yönetiminin PKK'yı terörist örgüt olarak kabul ettiği, ülkesindeki faaliyetlerini engelleyeceği vurgulandı.

5 Kasım 1998- Danıştay, 10 aylık hapis cezası kesinleşen Recep Tayyip Erdoğan'ı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan düşürdü.

25 Kasım 1998- FP, DYP VE CHP tarafından başbakan Mesut Yılmaz için verilen gensoru önergesinın TBMM'de kabul edilmesi üzerine hükümet istifa etti.

17 Ocak 1999- DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in kurduğu 56.Azınlık Hükümeti, 188 ret oyuna karşılık, 306 oyla TBMM'den güvenoyu aldı.

18 Nisan 1999- 1999 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri Seçimleri Demokratik Sol Parti kazanmıştır.

9 Haziran 1999- Bülent Ecevit başkanlığında kurulan DSP - MHP - ANAP hükümetinin güvenoylaması TBMM Genel Kurulu'nda yapıldı. Oylamaya katılan 536 milletvekilinden 354'ünün oyuyla güvenoyu aldı.

29 Haziran 1999- Ankara 2 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi, İmralı Adası'nda yargılan PKK'nın lideri Abdullah Öcalan'ı, TCK'nın 125. maddesi gereğince vatana ihanet suçundan idama mahkum etti.

17 Ağustos 1999- Feci Marmara Depremi

12 Ekim 1999- Dünya nüfusu 6 milyara ulaştı.

18 Kasım 1999- Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Zirvesi İstanbul'da Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in yaptığı açılış konuşmasıyla başladı.

16 Mayıs 2000- Ahmet Necdet Sezer Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Türkiye'nin onuncu Cumhurbaşkanı olarak seçilmesi ile göreve başladı.

22 Ekim 2000- Genel Nüfus sayımı yapıldı. Türkiye nüfusunun 67 milyon 844 bin 903 olarak saptandı.

22 Haziran 2000- Anayasa Mahkemesi, laik cumhuriyet ilkesine aykırı eylemleri nedeniyle FP'nin temelli kapatılmasına karar verdi.

19 Şubat 2001 Ekonomik Krizi başladı.

1 Ocak 2002- Türk aile hukukunda önemli değişiklikler öngören, Türk Medeni Kanunu ile Türk Medeni Kanunun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun yürürlüğe girdi. Koca, "evin reisliğini" kaybetti, evlilik birliğinin yönetiminde kadın ve erkeğe eşit söz hakkı tanındı.

3 Kasım - 2002 Türkiye Cumhuriyeti genel seçimleri yapıldı. Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidar oldu.

28 Kasım 2002- Abdullah Gül başkanlığında kurulan 58. Hükümet, TBMM'de yapılan oylama sonucunda 170 ret oyuna karşı 346 kabul oyuyla güvenoyu aldı.

9 Mart 2003- Siirt'te milletvekilli yenileme seçimi yapıldı. AKP'nin 3 milletvekilinin 3'ünü de aldığı seçimde, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan TBMM'ye girdi.

11 Mart 2003- Başbakan Abdullah Gül, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e 58. Hükümet'in istifasını sundu. Sezer, Recep Tayyip Erdoğan'ı hükümeti kurmakla görevlendirdi.

23 Mart 2003- Başbakan Erdoğan'ın kurduğu 59. Hükümet, TBMM'den güvenoyu aldı.

7 Ekim 2003- Irak'a asker gönderilmesine ilişkin tezkere, TBMM Genel Kurulu'nun kapalı oturumunda kabul edildi.

21 Mayıs 2004- Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Anayasa değişikliğini onayladı. Devlet Güvenlik Mahkemeleri, kaldırıldı.

28 Haziran 2004- İstanbul'da 26 ülkenin devlet veya hükümet başkanının katıldığı NATO Zirvesi başladı.

5 Aralık 2004- Resmi bir ziyaret için Türkiye'ye gelen Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, son 32 yıl içinde Türkiye'yi ziyaret eden ilk Rus lider oldu.

1 Ocak 2005- Yeni Türk Lirası (YTL) tedavüle girdi.

17 Mart 2005- Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, "öğrenci affı" olarak bilinen ve üniversitelerle ilişiği kesilen öğrencilere yeni haklar getiren Yükseköğretim Kanunu'na Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun'u onayladı.

28 Kasım 2006- Papa XVI. Benedictus 3 günlük bir ziyaret için Türkiye'ye geldi.

2008 Dünya Ekonomik Krizi başladı.

28 Ağustos 2007- Abdullah Gül, yapılan cumhurbaşkanlığı seçiminin üçüncü turunda 339 oy alarak Türkiye Cumhuriyetinin 11. Cumhurbaşkanı seçildi.

14 Mart 2008- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya , Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kapatılması için Anayasa Mahkemesi'nde dava açtı.

1 Mayıs 2008- 1 Mayıs İşçi Bayramını Taksim'de kutlamaya karar veren sendikalar ile emniyet güçleri arasında ciddi gerginlikler yaşandı.

5 Haziran 2008- Anayasa Mahkemesi, üniversitelerde başörtüsüne serbestlik getirecek anayasa değişikliğini 2'ye karşı 9 oyla iptal ederek yürürlüğünü durdurdu.

2) TEMEL KAVRAMLAR

2.1) İKİLİ İLİŞKİLER VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞBAKANLIK DEVLET ARŞİVLERİ'NDE KÜBA İLE İLGİLİ BELGELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu çalışma çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri taranarak yapılan araştırma neticesinde Küba ile ilgili toplam 14 dosya elde edilmiştir. Küba ile ilgili elde edilen ilk belge 1923 tarihli belgedir. Bu belge Cumhuriyet'in ilanından önceki döneme ait olmakla birlikte tarihi itibarı ile çok yakın bir dönemde hazırlanmış olduğundan araştırmamıza dahil edilmiştir. Bu belgeden sonra 1963 yılına kadar toplam 13 adet Küba ile ilgili metin daha bulunmaktadır. Metinler kronolojik olarak incelenmiştir. Belgelerin bir kısmı Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı bürokratlarının arasında yazışmalar, diğer kısmı ise Bakanlar Kurulu'nca alınan kararlar olup Küba ile ilgili içerikleri hakkındaki ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri'nin Osmanlı dönemi ile ilgili bölümünde, incelenen döneme ilişkin üç belge bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bu belgeler ayrıntılı olarak incelenememiş olmak ile birlikte içerikleri ile ilgili bazı bilgiler edinilmiştir. Tarih sırasına göre ilk belge, 9 Eylül 1923 tarihli olup, Carlos Manuel de Céspedes'in Lahey Adalet Divanı'na Küba azası olarak tayini ile ilgilidir.[43] Bu belgede adı geçen Carlos Manuel de Céspedes'in, İspanya sömürgeciliğinden kurtulmak amacı ile Küba İstiklal Savaşı'nı başlatan ve Küba'da "Vatanın Atası" olarak anılan Carlos Manuel de Céspedes del Castillo'nun[44] (1819-

[43] BOA (Başbakanlık Osmanlı Arşivi) HR.İM., Dos: 80, no:39.

[44] Carlos Manuel de Céspedes del Castillo, Küba'nın Bayamo şehrinde zengin bir aileden doğdu. Küba'yı İspanya sömürgeciliğinden kurtarmak üzere, devrimcilerin prensiplerini ve güttükleri amaçları içeren 10 Ekim Manifestosu'nu yazdı ve kendine ait köleleri serbest bırakıp onları savaşa

1874) oğlu olup, 1933 yılında Küba Cumhuriyeti geçici başkanı olan Carlos Manuel de Céspedes y Quesada[45] (1871-1939) olmasının büyük bir ihtimal olduğu düşünülmektedir.

Osmanlı Arşivi'nde bulunan ikinci belge, 21 Aralık 1926 tarihli olup, Küba Hükümeti tarafından İstanbul Konsolosluğu'na tayin edildiği ifadesi ile gelen Doktor Federico Sánchez Guerra tarafından verilen memuriyetine ait bir patentin takdim kılındığına dairdir.[46] Anılan Doktor Federico Sánchez Guerra hakkında hiçbir bilgi edinilememiştir.

Üçüncü belge 17 Nisan 1927 tarihli olup İstanbul Küba Konsolosu Doktor Federico Sánchez Guerra'nın kendisi ile maiyetindeki memurlara hüviyet varakası verilmesini talep ve iltimas eylemesi üzerine kendisi ile maiyetinin sıfat-ı memuriyetlerinin hükümetimizce tanınıp tanınmadığının bildirilmesi ile ilgilidir.[47]

Yukarıda bahsedilen belgeler tarafımızca gerektiği şekilde incelenememiş olmasına karşın, konsolosun patentinin takdimi ve konsolos maiyetindeki çalışacak memurlara kimlik ve ayrıcalık tanınması konulu ikinci ve üçüncü belgelerin başlıkları göz önünde bulundurularak, 1926 yılının sonlarında İstanbul'da bir Küba Konsolosluğu'nun bulunmasının olasılığı ortaya çıkmaktadır. Şu durumda Küba ile Osmanlı İmparatorluğu arasında süregelen ilişkilerin[48] kesintisiz olarak devam etmiş

---

teşvik ederek 10 Ekim 1868 tarihinde bağımsızlık savaşını başlattı. 10 Nisan 1969'da Silahlı Küba Cumhuriyeti'nin ilk Anayasası ilan edildi ve Carlos Manuel de Céspedes ilk Başkan olarak seçildi. Çocuklarından biri Oscar de Céspedes y Céspedes yakalanınca İspanyollar, Carlos Manuel'in oğlunun hayatını kurtarmak için teslim olmasını istediler. Carlos Manuel, tüm Kübalıların kendi çocukları olduğunu söyleyip savaşa devam etti. Bu nedenle "Vatanın Atası" olarak anılmaktadır ve 27 Şubat 1874 tarihinde İspanyollara karşı savaşırken öldürülmüştür.

[45] Carlos Manuel de Céspedes y Quesada, siyaset adamı ve "Vatanın Atası" Carlos Manuel de Céspedes'in oğludur. 12 Ağustos ile 4 Eylül 1933 tarihleri arasında Küba Cumhuriyeti'nin geçici başkanı olmuştur.

[46] BOA, HR.İM., Dos: 207, no: 16.

[47] BOA, HR.İM., Dos: 215, no: 75.

[48] Bakınız, Yana Brossard Reyes tarafından, Prof. Dr. Ertuğrul Önalp yönetiminde hazırlanan "Osmanlı İmparatorluğu ile Küba Arasında Köprü Oluşturan Olaylar" başlıklı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2 Temmuz 2010 tarihinde tamamlanmış Yüksek Lisans Tezi.

olabileceğini ve Cumhuriyet Türkiyesine aktarılmış olabileceğini söylemek mümkündür.

Araştırma kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri'nin Cumhuriyet Arşivi'nden alınan ilk dosya 1928 tarihlidir. Bu dosya Arap alfabesi ile yazılan ve Dışişleri Bakanlığı ile Başbakanlık arasında yazışmaları içermektedir. Genel olarak yazışmalarda, 1928 yılının Mart ayının sonunda, Havana'da yapılan bir Göçmen Konferansı, Küba Hükümeti adına Küba Cumhuriyeti İstanbul Konsolosu'nun davetinden ve Türkiye'nin katılımının hiçbir faydası olmamasından bahsedilmektedir.[49] (Bakınız Ek 1) Bahsedilen konferans 31 Mart ile 17 Nisan 1928 arasında yapılan Uluslararası İkinci Göçmen Konferansı'dır. Bu belgeler, 1928 yılında Küba Cumhuriyeti Konsolosluğu'nun İstanbul'da bulunmakta olduğunu göstermektedirler.

İkinci belge, bütün vekiller ile Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün (1884-1973) imzalarının bulunduğu, 26 Ocak 1939 tarihli ve 030 18 01 02 85 118 1 sayılı olup, İnhisarlar İdaresi tarafından Türkiye'ye getirilen 3 000 adet Küba kökenli Havana yaprak sigarasının istisna olarak ithal edilmesine Bakanlar Kurulu tarafından izin verilmesine ilişkin bir kararnamedir. Kararname içeriği şöyledir:

> *"İnhisarlar Umum Müdürlüğü tarafından Fransadan getirtilen ve gümrük tarifesinin 254/A numarasına giren 13.470 Fransız frangı kıymetindeki 3000 adet Küba menşeli Havana yaprak sigaranın (...) istisnaen idhaline izin verilmesi (...) İcra Vekilleri Heyetince 26/I/939 tarihinde onanmıştır."*[50] (Bakınız Ek 2)

[49] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 272 00 00 12 62 181 8 sayılı belge.
[50] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 18 01 02 85 118 1 sayılı belge.

Söz konusu belge, o dönemde Başkan Federico Laredo Brú[51] (1875-1946) tarafından yönetilen Küba ile Türkiye arasında herhangi bir ilişki olduğunu göstermemektedir. Ancak değerinden ötürü Küba yaprak sigarasının dünyada talebi olduğunu ve bu talebin ülkemizde de bir yansıması olduğunu kanıtlamaktadır.

Müteakip belge; 23 Ekim 1947 tarihli ve 030 18 01 02 114 68 11 sayılı olup; 21 Kasım 1947 tarihinde Havana şehrinde toplanacak olan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma Konferansı'na, Birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Daimi Baş delegesi Büyükelçi Selim Sarper (1899-1968) başkanlığında gönderilecek üç delege ve sekiz müşavir, toplam on bir kişilik bir heyet ve masraflarına değinmektedir. Belgede anılan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı, 21 Kasım 1947 ile 24 Mart 1948 tarihleri arasında Havana'da toplanmıştır. Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Chousein Fevzioglou ile Ferhat Fahri Hameş'in hazırladıkları "Uluslararası Ticarette Serbestleşme" başlıklı makalede söz konusu konferans hakkında bilgi verilmektedir:

> "*İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD'nin iki önemli hedefi vardı: Demokrasinin ve liberal ekonominin kurulması. (...) 1945'te Amerikan Dışişleri Bakanlığı 'Dünya Ticaret ve İstihdamın Genişletilmesi için Öneriler' başlıklı bir metin yayımladı. 1946'da Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi uluslararası ticaret ve istihdam örgütü kurulması için, uluslararası bir konferans yapılması kararını verdi. Ekim ayında, Sovyetler Birliği hariç diğer 18 üyeye davet yapıldı. Konferansta tartışılan metnin adı*

[51] Federico Laredo Brú, Havana Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra Bağımsızlık Savaşı'na katılmış ve bu dönemde kendisine Albay rütbesini verilmiştir. 1 Haziran 1936 ile 10 Mart 1940 tarihleri arasında Küba Cumhuriyeti Başkanı olmuştur.

'Uluslararası Ticaret Örgütü için Önerilmiş Şart'tı. 1948'de "Uluslararası Ticaret Örgütü (ITO) için Havana Şartı" adı altında 54 ülke tarafından imzalandı. Bu şart çeşitli nedenlerle Amerikan Kongresi'ne sunulmadı. Çeşitli iş çevrelerinden korumacı olduğu yönünde eleştiriler alan ITO'nun kabul edilmeyişinin ardında yatan temel nedenler; Şartın ABD'nin kendi önerisi olarak sunulması ve Birleşik Krallık ile işbirliğinin olmayışı, Birleşik Krallık'ın denizaşırı sömürgelerindeki çıkarlarından vazgeçmek istemeyişi, son olarak da tarım ve ulaşımla ilgili istisnaların daha etkili bir ticaret serbestliğine engel olmasıydı."[52]

Anılan konferans ile ilgili belgede şöyle anlatılmaktadır:

"21 Kasım tarihinde Havana'da toplanacak olan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma konferansına Hükümetimiz adına, Birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Daimi Baş delegesi Büyük Elçi Selim Sarper'in başkanlığında (...) kendilerine 2/9390 sayılı karar gereğince gündelik verilmesi, Başkanın gündeliğine 15 lira zam yapılması, tutacakları büro ve daktilo ile yapacakları muhabere ve icabında ziyafet ve otomobil giderlerinin ödenmesi; (...) Bakanlar Kurulunun 23/I0/I947 tarihili toplantısında kararlaştırılmıştır."[53]

(Bakınız Ek 3)

Bakanlar Kurulu ile Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün imzalarının bulunduğu mevzubahis belgeye göre II. Dünya Savaşı sonrası 21 Kasım 1947 tarihinde

[52] Chousein Fevzioglou, Ferhat Fahri Hameş, *Uluslararası Ticarette Serbestleşme* [online], 2002, Ankara Üniversitesi, http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karatepe/ifinance [Ziyaret Tarihi: 17 Mayıs 2010].

[53] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 18 01 02 114 68 11 sayılı belge.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı toplanmış ve bu konferansa Türkiye'den bir heyet katılmıştır. Belgenin tarihinden bu konferans ile II. Dünya Savaşı'ndan sonra yeni uluslararası düzen çerçevesinde uluslararası ticareti yeni bir düzene koymak amaçlandığı anlaşılmaktadır. Fakat Türkiye ile Küba arasında doğrudan herhangi bir ilişki olduğunu göstermemektedir.

Arşivde bulunan 030 01 00 00 60 369 6 sayılı belge, Havana'da toplanmakta olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Türkiye heyetinin çalışmalarına dair farklı tarihlerde, çoğu Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak[54] (1890-1953) tarafından imzalanmış ve Yüksek Başbakanlığa yönelik dokuz yazıdır. Belgeler gibi bu yazılar, Küba ile muhtemel ilgisi göz önünde bulundurularak mevcut çalışmadaki zaman ve olayların akışına uygun olarak tarih sırasına göre analiz edilmişlerdir.

Bu çerçevede, ilk incelenen yazı 8 Aralık 1947'de yazılan ve 21 Ekim 1947 tarihli yazı ile ilgilidir. Yazıda, Hindistan, Pakistan, Afganistan, Arap Devletleri ve Yunanistan'ın, söz konusu belgede "Charte" olarak adlandırılan Tüzük üzerine aynı fikirleri paylaştıkları; aynı belgede "Clause Ottoman" olarak ifade edilen Osmanlı Maddesi üzerine çalışmak amacı ile Türkiye, Hindistan ve Mısır'ın Küba'da merkezi bir ofisi kurdukları ve bunların önerilerine katılacağını vaat eden Güney Amerikalılar dışında Kanada, İngiltere, Yeni Zelanda ile Amerika aleyhte bulundukları tebliğ edilmektedir[55]. (Bakınız Ek 4)

[54] Necmettin Sadık Sadak, eski milletvekili ve Dışişleri Bakanıdır. İlk ve orta öğrenimini Türkiye'de, yüksek öğrenimini ise Fransa'da tamamlayan Sadak Türkiye'de önce tercüman, sonra da Öğretim Üyesi olarak çalışmıştır. 1928 yılından itibaren III., IV., V., VI., VII., ve VIII. Dönem Sivas Milletvekilliği yapmıştır. 1932 yılında Cenevre'de silahların bırakılması konferansında, 1936 yılında Montrö Boğazlar Antlaşması'nda ve Milletler Cemiyeti'nde Türkiye delegesi olmuştur.

[55] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 0100 00 60 369 6 sayılı belge.

9 Aralık 1947'de Dışişleri Bakanlığı'nın 8 Aralık yazısına cevaben, Başbakan Hasan Saka[56] (1885-1960) tarafından imzalanmış ve Dışişleri Bakanlığı'na yönelik yazıda, Osmanlı Maddesi'nin uluslararası bir konferansta kabul olması mümkün olamayacağı; dolayısıyla bu maddenin Türkiye'nin mevzuatına konulacak özel hükümler ile temin edilmesi en uygun ameliye olacağı düşünüldüğü ve başarısızlığa uğraması olasılığı yüksek olan bu maddenin savunulmasında Türkiye'ye bir fayda olmayacağı anlatılmaktadır.[57] (Bakınız Ek 4)

16 Aralık 1947 tarihinde Yüksek Başbakanlık'a karşılık olarak yazılan ve Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak tarafından imzalanmış olan yazıda, önceden Londra ve Cenevre'de toplanan Milletlerarası Ticaret Teşkilatı Hazırlık Komisyonu'nun hazırladığı ve henüz kurulma sürecinde bulunan Milletlerarası Ticaret Teşkilatı'na dair Tüzük tasarısının *"en ziyade müsaadeye mazhar millet"*[58] kuralı ile ilişkin 16. Maddesinin ikinci fıkrası anlatılmaktadır:

"A- Büyük Britanya ile dominionları ve sömürgeleri,

B- Fransa ile sömürgeleri ve 1 Temmuz 1939 yılında Fransa'nın himayesinde bulunan memleketler,

C- Amerika Birleşik Devletleri ile bu Devlete bağlı arazi ve Filipinler,

E- Münhasıran Amerika Birleşik Devletleri ile Cuba Cümhuriyeti,

---

[56] Hasan Hüsnü Saka eski milletvekili ve başbakandır. İlk ve orta öğrenimini Trabzon'da, sonraki öğrenimini İstanbul'da Mekteb-i Mülkiye'de (Günümüz Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi) tamamladıktan sonra Divan-ı Muhasebat'ta (Günümüz Sayıştay Bakanlığı) çalışmıştır. Bir yıl sonra 1909 yılında okumak üzere Fransa'ya gönderilmiştir. 1912 yılında Paris Siyasal Bilgiler Okulu Diplomasi Şubesi'nden mezun olup 1921'de TBMM'nin I. Döneminde Trabzon Milletvekili seçilerek Meclise girmiştir. 1947'de Başbakanlığa atandıktan iki yıl sonra çekilmiş ve 1954 seçimleri ile siyasetten ayrılmıştır.

[57] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 0100 00 60 369 6 sayılı belge.

[58] a. b.

F- Chili ile Arjantin Cümhuriyeti, Bolivya ve Peru,

G- Münhasıran Suriye-Lübnan Gümrük Birliği ile Filistin ve Şarkülürdün arasındaki karşılıklı rüçhanlı tarifelerin bu kaideden istisna edilecekleri yazılı bulunmaktadır."[59*] (Bakınız Ek 4)

Benzer şekilde anılan yazıda, Tüzük tasarısını incelemek üzere Dışişleri Bakanlığı'nda toplanmış olan bir karma Komisyonun, gerekli tetkiklerden sonra 1923 yılında Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılmış devletlere uygulanabilecek üstünlüklerin ve *en ziyade müsaadeye mazhar millet* muamelesinden istisna edileceği kaydının yukarıda belirtilen istisnalar arasına konulmasının uygun bulunduğu açıklanmakta ve bu hususta Pakistan hariç Hindistan, Suriye, İran, Yunanistan, Mısır, Irak, Şarkülürdün ve Lübnan Devletleri Türkiye'nin tezini desteklemişlerdir.

Bu yazıdan anlaşılan Havana'da cereyan eden Milletlerarası Ticaret ve İş bulma Konferansı'nda bir Milletlerarası Ticaret Teşkilatı'nın oluşturulması yönünde son adımlar atılmakta olduğudur. Savaş sonrası dönemde dünya çapında ortaya çıkan ekonomik sıkıntılara, uluslararası ticareti düzenleyip kontrol eden bir teşkilat kurulması yoluyla çözüm bulunmaya çalışılıyordu. Fakat belgeye göre Küba ve Türkiye gibi ülkeler, bahsedilen teşkilatın tüzüğünde en çok gözetilen ulus anlamına gelen *en ziyade müsaadeye mazhar millet* ilkesi ile ilişkin maddelerden ayrı tutulmuşlardır. O dönemdeki Marshal Planı[60], Truman Doktrini[61] ve Küba'ya yönelik

[59] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 0100 00 60 369 6 sayılı belge.

[*] Özgün belgenin yazım tarzına sadık kalınmıştır.

[60] Marshall Planı II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948 -1951 yılları arasında yürürlüğe konan Amerika Birleşik Devletleri kaynaklı bir ekonomik yardım paketi olup Komünizm'in olasılı ilerlemesini engellemeyi amaçlamaktaydı. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 16 ülke, bu plan uyarınca Amerika Birleşik Devletleri'nden ekonomik kalkınma yardımı almıştır.

[61] Truman Doktrini 1947 yılında Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Harry Truman tarafından Sovyet tehdidine karşı hazırlanmış bir siyasi tedbirdir. Bu doktrin aracılığı ile Amerika Birleşik Devletleri "komünizm tehdidi" altındaki devletlere mali ve askeri yardım yapacağını

Truslow Planı[62] gibi Birleşik Devletler'in dış politikasının uygulamaları göz önünde bulundurularak, böyle bir teşkilatın kuruluşu ile izlenen gizli bir amaç olasılığı söz konusudur. Bu tutum, uluslararası bir teşkilat vasıtası ile Birleşik Devletler başta olmak üzere büyük güçlerin dünya çapında ticaretin politikasının kendi ekonomi düzenini tamamlayıcı bir şekilde ve ona uygun olarak gelişmesine ilişkin arzularından kaynaklanabilir. Nitekim Amerika Birleşik Devletleri'nin bu arzusu Küba'da fazlasıyla yerine getirilmiştir. 11 Mayıs 1903 tarihinde imzalanmış Daimi Antlaşma ile Küba'nın ihracat ve ithalatın çoğu Amerika Birleşik Devletleri'nin piyasasına bağlı olmakla beraber Küba'nın ekonomisi, kendi çıkarlarına göre Amerikalı uzmanlar tarafından düzenlenmekteydi. Dolayısıyla, o dönemde ihmalkar ve boyun eğen hükümetler tarafından yönetilen Küba'ya *en ziyade müsaadeye mazhar millet* muamelesi ile ilgili üstünlükleri tanımakta çoğunlukla Amerika Birleşik Devletleri'ne hiçbir fayda olamayacağından Küba'nın, anılan muameleden istisna edildiği düşünülmektedir.

22 Aralık 1947 tarihinde Dışişleri Bakanlığı'na yönelik ve Başbakan tarafından yazılmış ama imzası bulunmayan yazıda, Tüzük tasarısına konulmasına çalışılan, 1923 yılında Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılmış olan devletlere uygulanabilecek üstünlüklerin *en ziyade müsaadeye mazhar millet* muamelesinden

---

açıklamıştır. Truman Doktrini ile Amerika Birleşik Devletleri'nin uluslararası politikası değişmiş ve Sovyet karşıtlığının bu yeni politikada temel esas olmuştur.

[62] Truslow Planı, Amerika Birleşik Devletleri'nin tavsiyesi üzerine Küba Başkanı Carlos Prío Socarrás'ın ricası ile, Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası tarafından Küba'nın ekonomik durumunu inceleyip uygun tedbirleri önermek amacı ile Küba'ya gönderilen ve başında Francis Adams Truslow'un olduğu 17 üyelik bir misyonun tetkik sonucu hazırladığı rapordur. Bu rapor, temel sebeplerine değinmeden Küba'nın ekonomik ve teknik geriliği ile Amerikalı yatırımcılarının menfaatlerini karşılayan ekonomik, mali ve sosyal nitelikli tedbirler tavsiyeleri içermekteydi.

istisna edileceği hakkında olan maddenin, birçok devletlerin desteğini kazandığı belirtilmektedir.[63] (Bakınız Ek 4)

19 Ocak 1948 tarihinde Yüksek Başbakanlık'a yönelik ve Dışişleri Bakan Müsteşarı tarafından imzalanmış yazıda Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Türk heyetinin gönderdiği bir telgraf konu edilmektedir. Telgrafa göre heyet, barış antlaşmalarında tanınmış hakların Tüzük hükümleri dışında saklı tutulmasına dair tezi kabul ettirerek Osmanlı Maddesi'nin tanıtılmasında başarılı olmuştur.[64] (Bakınız Ek 4)

21 Ocak 1948'de Başbakan Hasan Saka'nın imzası bulunduğu ve Dışişleri Bakanlığı'na yazılan yazıda, Osmanlı Maddesi'nin tanıtılması başarılı olmasından dolayı duyulan hoşnutluk ifade edilmektedir. Belgedeki ifadeler şöyledir:

> *"Havana'da çalışmakta olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansında murahhas heyetimizce 'Clause Ottomane'ın tanıtılmasına muvaffak olunmasının memnunluğu mucip bulunmuş olduğunu saygılarımla arz ederim."*[65] (Bakınız Ek 4)

Müteakip yazı, 31 Ocak 1948 tarihinde yazılmış ve o zaman Havana'da bulunan heyetin 29 Ocak'ta alınan telgrafı suretidir. Telgrafta şunlar yazılıdır:

> "*Lozan Ticaret Mukavelesinin meriyette olmaması durumu zorlaştırmaktadır. Amerikalılar grupta itiraz etmedikleri halde şimdi üstünde durmaktadırlar. Bizim bu iddiadan vazgeçmemize mukabil*

[63] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 0100 00 60 369 6 sayılı belge.
[64] a. b.
[65] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 0100 00 60 369 6 sayılı belge.

rüçhan davamızı on beşinci madde üzerine halle çalışacaklarını ileri sürmektedirler."[66] (Bakınız Ek 4)

2 Şubat 1948 tarihli, Yüksek Başbakanlığa yönelik ve Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak tarafından imzalanmış yazıda, barış antlaşmalarında tanınmış hakların Tüzük hükümleri dışında saklı tutulmasına dair tez kabul ettirilmesi ve Osmanlı Maddesi'nin tanıtılmasına dair yazının arz edildiğine atıfta bulunulup; anılan konferanstaki temsilci heyetten alınan, bu konuda açıklayıcı 29 Ocak 1948 tarihli telgrafın bir örneğinin Yüksek Başbakanlığa sunulduğu bildirilmektedir.[67] (Bakınız Ek 4)

11 Şubat 1948 tarihli Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak'ın imzası bulunduğu ve 2 Şubat 1948 tarihli yazıya ek olan evrakta; Tüzük'ün Türkiye delegeleri tarafından incelenmesinde, delegelerin 16'ncı madde üzerindeki tekliflerinde ısrar olunduğu, evvelki anlaşmalar ile tanınmış olan üstün haklar uygulamaya konulmadığı ve bu hususta çok devletlerin davalarının çözülmedikleri bildirilmektedir. Yazıya göre 15, 16 ve 42'inci maddelerin incelendiği belirtilip 15 ve 42'inci maddelerin tamamen değişeceği ve Amerikalılar ile yapılan özel görüşmelerde 16'ncı madde üzerine, diğer ülkelerin aynı seviyedeki taleplerine meydan vermeksizin Türkiye delegelerinin istediklerini yerine getirecek bir yöntem bulunmaya ortaklaşa çalışılmakta olduğu kaydedilmektedir.[68] (Bakınız Ek 4)

Sonuç olarak bahse konu belgeler, Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nda Türkiye heyetinin ve çalışmalarının durumunu açıklayan yazılar olup; 1923 yılında Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılmış olan devletlere uygulanabilecek üstünlüklerin *en ziyade müsaadeye mazhar millet* muamelesinden

[66] a. b.
[67] a. b.
[68] a. b.

istisna edilmesi, barış antlaşmalarında tanınmış hakların Tüzük hükümleri dışında saklı tutulması ve Osmanlı Maddesi'nin tanıtılmasına yönelik heyetin gayretlerine değinmektedirler. Dolayısıyla o dönemde Türkiye ile Küba arasında bir ilişki olduğuna dair herhangi bir unsur ihtiva etmemektedirler.

Arşivde bulunan 030 01 60 370 1 sayılı belge de Havana'da toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın çalışmaları hakkında hazırlanan raporları içermektedir.

29 Aralık 1947 tarihli ve Dışişleri Bakan Müsteşarı tarafından imzalanmış ve Yüksek Başbakanlık'a yönelik rapor, Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın başlangıcı ve ilk faaliyetlerine değinmektedir.

> "*Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma Konferansı evvelce kararlaştırıldığı veçhile 21 Kasım 1947 tarihinde törenle açıldı.(...)*"
>
> "*İlk celsede Küba Cumhurbaşkanının, Birleşmiş Milletler Genel Katibinin kendini temsil için gönderdiği Yardımcısının, Milletlerarası Para Fonu Başkanı'nın söylevlerinden sonra Konferansın Hazırlık Komisyonu Başkanı Belçikalı Suetens, görüşmelere esas teşkil edecek olan Charte tasarısını takdim etti.*"[69**]
>
> (Bakınız Ek 5)

Rapora göre, konferansın başkanlığına Küba Heyeti Başkanı Clark[70], birinci ve ikinci başkan vekaletine Belçika ve Hindistan, diğer başkan vekaletlerine ise Kostarika, Çekoslovakya, Mısır, Yeni Zelanda ve İsviçre delegeleri seçilmişlerdir.

[69] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 01 60 370 1 sayılı belge, s. 49.

[**] Özgün belgenin yazım tarzına sadık kalınmıştır.

[70] Bahsedilen Clark üzerine yapılan araştırmaya rağmen aslı bulunamamak ile birlikte Konferans'ın Nihai Senet'inde katılan devletler ve temsilcileri bölümünde, Küba namına Büyükelçi Gustavo Gutiérrez (1895-1959) bulunmaktadır. Türkiye bahsedilen bölümde bulunmamaktadır. Fakat Uluslararası Ticaret Örgütü Geçici Kurulu'nun Tesisi Kararı bölümünde, kararı onaylayan heyetler arasında "Turkey" ifadesi bulunmaktadır.

Tüzük tasarısının incelenmesi için altı fasla bölünmüş ve altı komisyon Tüzük tasarısının incelenmesi ile görevlendirilmiştir. İlk günden itibaren konferansın durumu belirmeye başlamıştır: bir yanda sanayide gelişmiş devletlerin hedefini ticarette serbestliği, gümrük tarifelerinin indirilmesi ve sınırlamaların kaldırılması oluştururken; öte yandan savaştan zarar görmüş veya ekonomi bakımından geri kalmış devletlerin amacı, ekonomik gelişmeleri için kendilerine uygun istisnaları kabul ettirmek ve belirlenmiş bir yardım sisteminin sağlanması için Tüzük'e maddeler katmaktır. Raporda Küba ile Türkiye arasında herhangi bir bağlantı ya da ilişki olduğuna dair hiçbir bilgi verilmemektedir.

23 Şubat 1948 tarihli ve Dışişleri Bakan Müsteşarı Faik Hozar tarafından imzalanmış rapor üç kısma bölünüp birinci kısımda konferansın genel durumu, ikinci kısımda Türkiye heyetince yapılan değişiklik tekliflerinin durumları ve üçüncü kısımda o zamana kadar biten kısımları anlatılmaktadır. Raporda hiçbir şekilde Küba'ya atıfta bulunulmamakta, dolayısıyla Türkiye ile Küba arasında doğrudan herhangi bir ilişki olduğu gösterilmemektedir.

2 Mart 1948 tarihli ve Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak tarafından imzalanmış raporda üçüncü faslın mevzuu olan ekonomik gelişmeye değinmektedir. Üçüncü faslın konularını ve üzerine yapılan tartışmaları anlatmak üzere, fasıl üç kısma bölünmüştür. Birinci kısımda, her devletin ekonomik kalkınması, dünyanın ekonomik gelişmesi için önemli olduğu ve bu bakımdan uluslararası bir menfaat birliği gerekli olduğu anlatılmaktadır. İkinci kısımda her devletin kendi kendine, teşkilat ve diğer devletler ile işbirliği yaparak ekonomik gelişmesini temin etmek amacı ile çalışması gerektiği izah edilip, bu işbirliğinde hem gelişme arzulayan devlet, hem de teşkilat ile diğer devletlere düşen görevler ve sorumluluklar

belirlenmektedir. Üçüncü kısım, ticari politikaya ilişkin ve belirlenmiş istisnalara rağmen liberal bir sistem takip eden dördüncü faslın hükümlerinin gelişmemiş devletler lehine değişiklik kuralları içermektedir.[71] Raporda hiçbir şekilde Küba'ya atıfta bulunulmamaktadır.

4 Mart 1948 tarihinde Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak tarafından imzalanmış rapor, o zaman çalışmalarını henüz bitirmeyen 6'ncı Komisyonun çalışmaları ve konferansın genel durumuna değinmektedir.

> "*Charte'in maksat ve gayelere taalluk eden 1'nci faslı ile Milletlerarası Ticaret Teşkilatının kuruluş ve işleyiş tarzına ait VII'nci ve ihtilafların halline, Charte'in tefsirine müteallik VIII'ncü faslı, aza olmayan devletlerle münasebetler, umumi istisnalar, Charte'in tadili ile azaların Teşkilattan çekilmesi; Teşkilata son verilmesi, Charte'in yürürlülüğe girmesi, tatbik sahasının şumulü gibi umumi hükümlerine dair IX'ncu faslı Konferansın altıncı Komisyonun tetkik mevzuunu teşkil etmiştir.*"[72***] (Bakınız Ek 5)

Bahis mevzuu rapora göre Milletlerarası Ticaret Teşkilatı'nın kurulması ile gelirin ve talebi olan eşyanın üretim, tüketim ve alışverişini arttırmak, dolayısıyla dünya ekonomisinin dengeli ve genişleyici olmasını sağlamak; sanayileşmemiş ya da sanayileşmenin ilk evrelerinde olan ülkelerin sınai ve genel olarak gelişmelerine katkıda bulunmak; bütün ülkelerin ekonomik gelişmeleri için üretim araçlarını elde etmek hususunda eşit şartlardan faydalanmalarını sağlamak; gümrük tarifelerini azaltıp uluslararası ticarette fark gözetici muameleleri kaldırmak; ülkelerin ekonomik

[71] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 01 60 370 1 sayılı belge, s. 13.
[72] a. b., s. 2.
[***] Özgün belgenin yazım tarzına sadık kalınmıştır.

ilerlemelerini geciktiren unsurların kaldırılmasını sağlamak ve uluslararası ticaret ile ilişkin meselelerin çözümünü kolaylaştırarak karşılıklı anlaşma, danışma ve işbirliğini gerçekleştirmek amaçlanmaktaymış. Bu gayelere ulaşılabilmesi için Milletlerarası Ticaret Teşkilatı'nın kurulması önerisinde bulunulmaktaydı.[73] Bu gayelerden Küba'nın *en ziyade müsaadeye mazhar millet* muamelesinden istisna edilmesinin gerekli olmasının nedeni açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Yukarıda izah edildiği gibi Küba gibi bir ülkeden büyük ölçüde faydalanan Amerika Birleşik Devletleri'nin, Küba'nın ekonomisinin gelişmesini sağlayacak olan eşit şartlardan faydalanma ve fark gözetici muameleleri kaldırma ilkelerine dayanan Tüzük'ün politikalarına Küba ile ticari ilişkilerinde izin vermesi mümkün değildi.

Rapora göre Tüzük'ün 95'inci maddesinin ikinci fıkrasında Tüzük'te yapılan herhangi bir değişikliği kabul etmeyen ülkenin, teşkilattan çekilmek üzere altı aylık bir süre beklemek zorunda tutulması öngörülmekteydi. Buna karşı çıkan Türkiye'nin Kolombiya ve Küba tarafından destek görmesine rağmen çoğunluğun desteği elde edilmemiştir.[74] Bu raporda itibara layık gözükmezse de ülkelerin egemenliği savunulan bu hususta Türkiye ile Küba arasında bir fikir birliği görülmektedir ve milli egemenlik ile ilgili bu madde konusunda Türkiye ile Küba'nın benzer görüşte oldukları dikkat çekmektedir.

15 Nisan 1948 tarihli, 030 18 01 02 116 28 14 sayılı, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından imzalanmış belge ile Birleşmiş Milletler Ticaret ve Çalışma Konferansı'nda hazırlanmış "Nihai Senet"in Türkiye Hükümeti

[73] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 01 60 370 1 sayılı belge, s. 2-3.
[74] a. b., s. 10.

adına imzalanması için Birleşmiş Milletler nezdindeki daimi Türkiye Delegeliği Başkanı Büyükelçi Selim Sarper'e yetki verilmesi kararı yazıya dökülmüştür.[75]

Arşivde bulunan 29 Haziran 1949 tarihli, 030 18 01 02 119 52 19 sayılı ve Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından imzalanmış belge, 23-29 Ekim 1949 tarihleri arasında Meksika'da ve 6-8 Kasım 1949 tarihleri arasında Havana'da toplanacak olan Uluslararası XII Askeri Tababet ve Eczacılık Kongrelerine Türkiye Hükümeti'ni temsil etmek üzere Askeri Tıp Akademisi[76] Hıfzıssıhha Profesörü Tuğgeneral Zeki Faik Ural ile Biyokimya Profesörü Doktor Albay Burhaneddin Toğan'ın katılmaları ve onlara gündelik verilmesine dair karardır.[77]

10 Ağustos 1949 tarihli, 030 10 00 00 131 942 2 sayılı ve Dışişleri Bakan Vekili tarafından imzalanmış ve Yüksek Başbakanlık'a yönelik belgeye göre, Vaşington'daki Küba Büyükelçiliği'nin Müsteşarı, Vaşington'daki Türkiye Büyükelçiliği'nin Maslahatgüzarı'nı ziyaret ederek Türkiye Cumhuriyeti nezdinde M. Almadra Elizagat'ı Elçi olarak Küba Hükümeti'nce tayin edilmesine karar verildiğini bildirmiştir. Belgede Elizagat ile ilgili özetle bilgi verilip duruma ilişkin onay rica edilmektedir.[78] Bu belge ile 1926 yılından sonra ilk defa Cumhuriyet döneminde diplomatik ilişkiler hakkında bilgi edinilmektedir. Buna karşın Büyükelçi Elizagat'ın doğrudan doğruya Türkiye'ye mi tayin olacağı yoksa başka bir ülkede görev yapıp Türkiye'de akredite mi olacağı konusu açık değildir. Ayrıca, Büyükelçi Almadra Elizagat hakkında yapılan araştırmadan hiçbir bilgi edinilememiştir. Buna

[75] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 18 01 02 116 28 14 sayılı belge.
[76] Gülhane Tıp Akademisi kastedilmiştir.
[77] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 18 01 02 119 52 19 sayılı belge.
[78] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 10 00 00 131 942 2 sayılı belge.

karşın Küba Büyükelçiliği'nde yapılan araştırmaya göre Küba ile Türkiye arasındaki ilişkiler 25 Kasım 1952 tarihinde resmi olarak başlamıştır.[79] Küba, Türkiye ile ilişkilerini Küba'nın Bulgaristan Büyükelçiliği üzerinden gerçekleştiriyordu. Dolayısıyla, Büyükelçi Almadra Elizagat'ın Küba'nın Bulgaristan Büyükelçisi olup, Küba'yı Türkiye Cumhuriyeti nezdinde temsil etmesi olasılığı söz konusu olabilir.

Müteakip belgede 21 Eylül 1950 tarihli, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Celal Bayar (1883-1986) tarafından imzalanmış karar ile Meksika Elçisi Vedit Üzgören'in Türkiye'yi Kostarika, Küba, El Salvador, Honduras, Panama, Dominik ve Nicaragua Devletleri nezdinde temsil etmesi kararlaştırılmıştır.[80] Bu karar gereğince Türkiye Cumhuriyeti, Meksika'daki Türkiye Büyükelçiliği aracılığı ile Küba nezdinde temsil edileceği, dolayısıyla 21 Eylül 1950'den itibaren ilişkilerin Meksika'daki elçilik aracılığı ile gerçekleştiği anlaşılmıştır.

Buna karşın 10 Mayıs 1958 tarihli ve Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Celal Bayar tarafından imzalanmış belgede Karakas Elçisi Taha Carım'ın Ekvator Hükümeti ve Ortaelçi payesi ile Dominik Cumhuriyeti nezdinde ve Meksika Elçisi Nurettin Pınar'ın Küba Cumhuriyeti nezdinde Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmeleri kararlaştırılmıştır.[81] Bu belge ile 1958 yılında Türkiye ile Küba arasındaki ilişkilerin Meksika aracılığı ile gerçekleştirilmeye devam edildiği gösterilmektedir.

28 Mart 1963 tarihli ve Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel (1895-1966) tarafından imzalanmış belge ile Küba'ya ilişkin 5 adet matbua ile 38 adet resmin Türkiye'ye sokulması ve dağıtılması yasaklanmıştır. Yasaklanan

[79] Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nda bulunan bu konu ile ilgili veriler uyarınca Küba Ankara Büyükelçiliği'nde 25 Kasım 1952 tarihi, ikili ilişkilerin başlamasının resmi tarihi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışma çerçevesinde yapılan araştırmalara karşın bu veriyi onaylayan belgeye ulaşılamamıştır.

[80] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 18 01 02 123 75 7 sayılı belge.

[81] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 18 01 02 149 25 2 sayılı belge.

matbualar; Ocak 1962 tarihli "*Cuba"* başlıklı aylık magazin ile "*And Havana Woke Up Under The Imperialist Air Attack"*, "*The revolution is here to stay"*, "*CUBA 1962 Year of Planning Special Supplement*" ve "*OBRA"*dır.[82] Cumhuriyet Arşivi'nde bahsedilen matbualar ve 38 adet resim bulunmamaktadır ve yapılan araştırmalara rağmen niteliklerine dair kesin sonuçlara varılamamıştır. Ancak 1962 yılında yayınlanmakta olan "*Obra Revolucionaria*" ve 1961 yılında yayıma başlayan "*Cuba Socialista"* başlıklı iki tane dergi olduğu öğrenilmiştir.[83] Söz konusu karar ile yasaklanan matbuaların bazılarının bu iki dergi ile ilişkili olmaları muhtemeldir. Buna karşın matbuaların başlıkları, Küba Devrimi ile ilgili olup, Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere küçük devletlere hükmetmek amacı ile her türlü saldırıyı kullanmaya hazır, emperyalizme eğilimi olan tüm güçlere karşı yapılması gerekenlere ve sosyalist fikirlere değindiklerini düşündürmektedir.

Aynı döneme ait ve aşağıda anlatılacak olan Küba tarihi ile ilgili bilgiler de yukarıda bahsedilen düşünceleri desteklemektedir. Nitekim 5 Nisan 1961 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA) tarafından düzenlenip, finanse edilmiş olan Domuzlar Körfezi Çıkarması gerçekleşmiştir. Bu tür saldırılara rağmen Küba, 22 Aralık 1961'de sona eren okuma yazma seferberliği gibi devrimlerine devam etmiş ve örgütlenmesini en üst seviyeye çıkarmıştır.

Her türlü engellemelere karşın, Küba'da yeni bir düzenin kurulmasına çalışıldığı bir dönemde, dünyaca ünlü Türk şairi Nazım Hikmet 12 Mayıs 1961 tarihinde Küba'yı ziyaret etmiştir. Bu konu üzerine Doç. Dr. Mehmet Necati Kutlu, *Nazım Hikmet Havana'da* adlı kitabında oldukça ayrıntılı bir araştırma yapmış ve şairin Havana'ya varışını şöyle anlatmıştır:

[82] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, Cumhuriyet Arşivi, 030 18 01 02 169 17 5 sayılı belge.
[83] Bilgiler, Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği'nden alınmıştır.

"*Küba José Martí Milli Kütüphanesi'nden temin edilen 13 Mayıs 1961 tarihli 'Hoy' (Bugün) gazetesinde yayımlanan bir fotoğraf ve hemen altında yer alan haber, Nazım'ın 1961 yılı Mayıs ayında Havana'da bulunduğunu teyid etmektedir. (...) Aynı haberde yer alan 'Dünyaca ünlü Türk şairi Nazım Hikmet, Milletlerle Dostluk Enstitüsü davetlisi olarak dünden beri Havana'da bulunuyor' ifadesi ise Nazım'ın Havana'ya varış tarihinin 12 Mayıs 1961 olduğunu açık bir şekilde ortaya koyuyor.*"[84]

Doç. Dr. Kutlu kitabında, Nazım Hikmet'in 13 Mayıs'ta Kübalı şair Nicolás Guillén tarafından ağırlandığını, 22 Mayıs'ta onuruna bir kokteyl verildiğini, 25 Mayıs gecesi bir televizyon programına katıldığını ve "Milletlerle Dostluk Enstitüsü"ne ait bir konukevinde kaldığını ortaya koymaktadır. Nazım Hikmet'in ziyareti, Türkiye Hükümeti ile Küba Hükümeti arasında doğrudan herhangi bir ilişkinin olduğunu göstermemesine karşın, iki halkın kültürüne, Küba'nın devrim mücadelesini kazanmasından ötürü, Türk halkının en azından bir kesiminin hissettiği halisane duyguları kültürel bir bağ olarak yansıtmaktadır. Ünlü şairin, "Saman Sarısı" adlı şiiri oldukça açık bir şekilde göstermektedir:

"(…)

Küba'dan döndüm bu sabah

Küba meydanında altı milyon kişi akı karası sarısı melezi ışıklı bir çekirdek dikiyor çekirdeklerin çekirdeğini güle oynaya

sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin

işin kolayına kaçmadan ama

[84] Mehmet Necati Kutlu, *Nazım Hikmet Havana'da*, Çizgi, Parantez Gazetecilik ve Yayıncılık Ltd. Şti., İstanbul, 2003, s.43-44.

gül yanaklı bebesini emziren melek yüzlü anneciğin resmini değil

ne de ak örtünde elmaların

ne de akvaryumda su kabarcıklarının arasında dolanan kırmızı balığınkini

sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin

1961 yazı ortalarında Küba'nın resmini yapabilir misin

çok şükür çok şükür bugünü de gördüm ölsem de gam yemem gayrının resmini yapabilir misin üstat

yazık yazık Havana'da bu sabah doğmak varmışın resmini yapabilir misin

bir el gördüm Havana'nın 150 kilometre doğusunda deniz kıyısına yakın bir duvarın üstünde bir el gördüm

ferah bir tutkuydu duvar

el okşuyordu duvarı

el altı aylıktı okşuyordu boynunu anasının

on yedi yaşındaydı el ve Maria'nın memelerini okşuyordu avucu nasır nasırdı ve Karayip denizi kokuyordu

yirmi yaşındaydı el ve okşuyordu boynunu altı aylık oğlunun

yirmi beş yaşındaydı el ve okşamayı unutmuştu çoktan

otuz yaşındaydı el ve Havana'nın 150 kilometre doğusunda deniz kıyısında bir duvarın üstünde gördüm onu

okşuyordu duvarı

sen el resimleri yaparsın Abidin bizim ırgatların demircilerin ellerini

Kübalı balıkçı Nikolas'ın da elini yap karakalem

kooperatiften aldığı pırıl pırıl evinin duvarında okşamaya kavuşan ve okşamayı bir daha yitirmeyecek Kübalı balıkçı Nikolas'ın elini

kocaman bir el

deniz kaplumbağası bir el

ferah bir duvarı okşayabildiğine inanamayan bir el

artık bütün sevinçlere inanan bir el

güneşli denizli kutsal bir el

Fidel'in sözleri gibi bereketli topraklarda şekerkamışı hızıyla fışkırıp yeşerip ballanan umutların eli

1961'de Küba'da çok renkli çok serin ağaçlar gibi evler ve çok rahat evler gibi ağaçlar diken ellerden biri

çelik dökmeye hazırlanan ellerden biri

mitralyözü türküleştiren türküleri mitralyözleştiren el

yalansız hürriyetin eli

Fidel'in sıktığı el

ömrünün ilk kurşunkalemiyle ömrünün ilk kağıdına hürriyet sözcüğünü yazan el

hürriyet sözcüğünü söylerken sulanıyor ağızları Kübalıların balkutusu bir karpuzu kesiyorlarmış gibi

ve gözleri parlıyor erkeklerinin

ve kızlarının eziliyor içi dokununca dudakları hürriyet sözcüğüne

ve koca kişileri en tatlı anılarını çekip kuyudan yudum yudum içiyor

mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin

hürriyet sözcüğünün ama yalansızının (…)"[85]

23 Ekim 1962 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri, Küba'da Sovyet füzelerinin bulunmasını bahane göstererek, sonradan 21 Kasım'da sona eren bir deniz ve hava ablukasını uygulamaya koymuştur. Dolayısıyla, bu ve daha birçok olayların yukarıda bahsedilen basılı malzemede yer almış olmaları, 38 adet resmin devrime ilişkin olup Fidel Castro, Ernesto Guevara (Ché), Raúl Castro, Camilo Cienfuegos, vb. Küba halkı ve dönemin kahramanlarının resimleri olmaları muhtemeldir.

1960'lı yıllarda Türkiye'de yeni bir dönem başlamıştı. Sovyetler Birliği ve dünyadaki sol harekete karşı Soğuk Savaş devam etmekteyken, 27 Mayıs 1960'da gerçekleşen darbe sonrası, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere batılı ülkelerin ekonomik yardımları ve bu yardımlara bağlı olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin içişlerine dışarıdan müdahaleleri ile ağır ilerleyen bir demokratikleşme süreci başlamıştır. Yapılan darbe sonrasında siyaset açısından görünür özgürlükler sağlanmış olmasına rağmen, farklı siyasi gruplara mensup olan Türkiye Cumhuriyeti ile Küba arasında köklü siyasi ve ekonomik ilişkilerin bulunması pek mümkün değildi. Cumhuriyet Arşivi de yukarıdaki bilgileri destekler

[85] Nazım Hikmet'in *Son Şiirleri* adlı kitabından alıntılayan Mehmet Necati Kutlu, *Nazım Hikmet Havana'da*, Çizgi, Parantez Gazetecilik ve Yayıncılık Ltd. Şti., İstanbul, 2003, s. 37-39.

niteliktedir. Yapılan araştırmada Cumhuriyet Arşivi'nde Küba ile ilgili 28 Mart 1963 tarihinden itibaren başka bir belgeye ulaşılamamıştır.

1980 yılında Türkiye ile Küba arasındaki ikili ilişkileri geliştirmek amacı ile Ankara ve Havana'da karşılıklı olarak birer büyükelçiliğin açılmasının kararına varılması ile ikili ilişkiler yeniden canlanmıştır. Sonuç olarak, 1980 yılında Büyükelçi Nazmi Akıman ile Havana'da Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği, 1 Aralık 1981 tarihinde ise Ticaret Müsteşarı Leonel Martínez ile Ankara'daki Gaziosmanpaşa Reşit Galip Caddesi'nde Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği açılmıştır.[86] Sonradan Ekim 1982'de Büyükelçi Ramón Pez Ferro göreve başlamıştır. Bu bölümün sonunda Küba Ankara Cumhuriyeti Büyükelçiliği'nin günümüze kadar bulunduğu adresler sunulmuştur. Türkiye Havana Cumhuriyeti Büyükelçiliği'nin bulunduğu adreslerin öğrenilmesi ise mümkün olmamıştır. Ayrıca, Türkiye'nin Havana Büyükelçileri ve Küba'nın Ankara Büyükelçileri'nin listeleri ile her iki ülkeyi ziyaret eden ve aşağıda tanımlanan antlaşmaların bir kısmını imzalayan bakanlar ve bakan müsteşarlarının listeleri de bu bölümün sonunda mevcuttur.

1980 yılında yeniden başlayan ikili ilişkilerin bu dönemi ile ilgili araştırmalar neticesinde Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı web sitesinden 19 antlaşma elde edilmiştir. Bu antlaşmalar çeşitli konular ile ilgili olup, Türkiye ile Küba arasındaki diplomatik ilişkileri oldukça açık bir şekilde yansıttıkları düşünülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, Türkiye ile Küba arasında yapılan ilk antlaşma 2 Ağustos 1991 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır. Antlaşmanın başlığı, "Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti Arasında Mevcut Vize Rejiminin İyileştirilmesi Amacıyla

[86] Bilgiler Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği'nde 80'li yılların başından itibaren çalışmış olan Sn. Fatma Gül Yerinmez'den alınmıştır.

Türk Diplomatik, Hususi ve Hizmet Pasaportu Hamili Kişiler ile Küba Diplomatik, Resmi ve Hizmet Pasaportu Hamili Kişilerin Birbirlerinin Ülkelerine Yapacakları 90 Güne Kadar Olan Seyahatlerde Vizeden Muaf Tutulmalarına İlişkin İki Ülke Arasında Mektup Teatisi Yoluyla Akdedilen Anlaşma" olup 28 Ağustos 1991 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Vekili İ. Kaya Erdem tarafından onaylanmıştır. Antlaşmayı imzalayan yetkili kurumlar, Küba Cumhuriyeti adına Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği ve Türkiye Cumhuriyeti adına Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı görülmektedir.

Antlaşma gereğince, geçerli bir diplomatik, resmi ve hizmet pasaportuna sahip olan Küba vatandaşları ile geçerli bir diplomatik, hususi ve hizmet pasaportuna sahip olan Türkiye vatandaşları bu ülkelerin her ikisine vizesiz gidebilmekte, ancak yalnızca 90 gün kalabilmekteler. Bu tür pasaporta sahip olan kişiler, her iki ülkenin birinin diğerinin nezdinde konsolos veya diplomatik temsilcisi olarak görevlendirilebilmektedir.[87] (Bakınız Ek 12)

29 Temmuz 1993 tarihinde "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması", Havana'da imzalanmış olup 18 Nisan 1996 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından onaylanmıştır. Bu antlaşma gereği, her iki ülke arasında aktarmasız uçuş yapma olanağı sağlanmak ile birlikte trafik hakları, işletme yetkililerin geriye ve askıya alınması, giriş ve çıkış izni kanunları ve yönetmelikleri, gümrükten ve diğer vergi ve harçlardan bağışıklık, normal havacılık teçhizatı ile tüketim maddelerinin depolanması, direkt transit trafiği, mali hükümler, kapasite

[87] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?5115 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

hükümleri, temsil etme, havacılık güvenliği, tarifelerin belirlenmesi ve bilgi ve istatistik gibi konulara değinen kararlar alınmıştır.[88] (Bakınız Ek 13)

Müteakip belge, Küba Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan bir antlaşma değil, Filipinler Cumhuriyeti'nin başkenti olan Manila şehrinde, 19 Mayıs 1995 tarihinde, Küba dahil olmak üzere 13 ülke arasında imzalanan "Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü'nün (IRRI) Uluslararası Yasal Kişiliğinin Tanınması Anlaşması"dır. Sonradan çeşitli tarihlerde 7 ülke daha katılmış ve 26 Ağustos 1997 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin antlaşmaya katılması Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile Bakanlar Kurulu'nca kararlaştırılmıştır. Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü, 14 Nisan 1970 tarihinde, Filipinler'de bulunan Laguna İli'ndeki Los Baños İlçesi'nde, Filipinler Hükümeti ile işbirliği halinde Rockefeller Vakfı[89] ile Ford Vakfı[90] tarafından kurulmuştur. Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü'nün merkez bürosu, modern laboratuarlar, eğitim ve konaklama tesisleri ile 2.52 km2 bir deneysel çiftlikten ibaret olup, Los Baños Filipinler Üniversitesi'nin kampusunun yanında yer almaktadır.

Belgeye göre Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü, 1972 yılından itibaren, başta Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu[91] (CGIAR) olmak üzere, hükümetlerin resmi olmayan kuruluşları ile özel kuruluşlar tarafından

---

[88] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?5728 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

[89] Rockefeller Vakfı, 14 Mayıs 1913 tarihinde, New York Eyaleti'nde, John Davison Rockefeller (1839-1937) tarafından kurulan, tarih boyunca ana gayesi "tüm dünyada insanlığın refah içinde yaşamasını teşvik etmek" olan, hayırsever bir teşkilat ve özel bir vakıftır.

[90] Ford Vakfı, 15 Ocak 1936 tarihinde, Ford Motor Şirketi'nin kuruyucusu Henry Ford'un (1863-1947) oğlu Edsel Bryant Ford (1893-1943) tarafından kurulmuştur. Hayırsever vakfın ana gayeleri; eğitim, bilim ve hayır işlerine yönelik programları yürütmek ve tüm dünyada barış ve adaletli bir dünya düzenini temin etmek amacı ile katkıda bulunmaktır.

[91] Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu (CGIAR), 19 Mayıs 1971 tarihinde, üye olarak 19 sanayileşmiş devletin ve gözlemci olarak 10 devletin katılımı ve Dünya Bankası ve Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) desteği ile kurulmuştur. Grubun görevi, uluslararası yüksek kalite tarımsal araştırma, ortaklık ve önderlik aracılığı ile fakirlik ile açlığı azaltmak, insan sağlığı ile beslenmesinin koşullarını ıslah etmek ve çevrenin direncini arttırmaktır.

desteklenmekte ve uluslararası teşkilatlar ve Dünya Bankası, Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.[92] (Bakınız Ek 14) Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü'nün amaçları, ortaklaşa araştırmalar, faaliyetler ve milli tarımsal araştırmanın güçlendirilmesi ile fakirlik ve açlık seviyesini azaltmak, geliştirilmiş çeltik bitkisi çeşitleri ve daha yüksek verim elde etmek, çeltik çiftçileri ve tüketicilerinin sağlığı koşullarını ıslah etmek ve çevresel sürdürülebilirlik temin etmektir.[93]

Söz konusu "Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsünün (IRRI) Uluslararası Yasal Kişiliğinin Tanınması Anlaşması" ile güdülen amaç; çeltik yetiştiren ülkelerin birçoğu ile anlaşma yapmış olan Enstitü, Mütevelli Heyet ve teknik kadrosuna, ortak çeltik araştırmaları ve eğitim faaliyetleri yürütmeyi kolaylaştırıp, çeltik yetiştiren ve tüketen devletlerin yararına olacak olan uluslararası bir statü ve özellikler kazandırılmasıdır. Küba ve Türkiye'nin bu antlaşmayı imzalamaları ile, çevresel sürdürülebilirlik temin ederek fakirlik ve açlığa karşı uluslararası mücadele konusunda bu iki ülkenin fikir birliği ile ilerledikleri gösterilmektedir.

11 Temmuz 1996 tarihinde Ankara'da, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Avrupa Topluluğu ve Dış İlişkiler Genel Müdürü Zuhal Süzgün ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Küba Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Jorge Castro Benítez tarafından "Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Gümrük İdareleri Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırası" imzalanmıştır. Bu muhtıraya göre, kaçakçılık ile mücadele, organizasyon, eğitim, otomasyon, gümrük teknikleri, tarife ve sınıflandırma, kıymet ve karşılıklı çıkarların olduğu başka konularda işbirliği

[92] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?5985 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]
[93] http://beta.irri.org/index.php/About/Mission-and-Goals/Mission-Statement.html . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

yapılması ve her iki ülkenin birbirine yardım etmesi kararlaştırılmıştır. Bu antlaşma 4 Eylül 1996 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından onaylanmıştır.[94] (Bakınız Ek 15)

29 Ağustos 1996 tarihinde Ankara'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Dış Ticaret Müsteşarı İ. Nejat Eren ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Ekonomik İşbirliği Bakan Yardımcısı Octavio Castilla tarafından "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması" imzalanmıştır. Bu antlaşma gereğince, Dünya Ticaret Örgütü yükümlülüklerine uygun olarak iki ülke arasında, malların ihracatı ve ithalatı ile ilgili gümrük vergilerinde ve diğer harçlarda birbirlerine en çok kayırılan ülke muamelesi uygulanacak; genel olarak ticaret, bankacılık ve maliye, sanayi, ulaştırma ve haberleşme, tarım ve enerji gibi alanlarda ekonomik işbirliği yapılacak; her iki ülkede gerçekleştirilen uluslararası fuarlara, sergilere ve diğer faaliyetlere katılınacak ve resmi düzeyde bir Türk-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu kurulacaktır.[95] (Bakınız Ek 16) Söz konusu antlaşma 9 Ekim 1996 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından onaylanmıştır.

22 Aralık 1997 tarihinde Havana'da "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Ek Protokol" imzalanmıştır. Antlaşmada iki ülke adına imzalayan yetkililerin isimleri bulunmadıkları halde, Türk-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Başkanı olarak Küba'yı ziyaret eden Devlet Bakanı Eyüp Aşık'ın Aralık 1997'de yaptığı ziyaretinin, bu bölümün sonunda sunulan

[94] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?5781 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]
[95] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?5816 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

"Küba'yı ziyaret eden bakanlar" listesinde bulunmasından, kendisinin Türkiye Cumhuriyeti adına bu antlaşmayı imzaladığına dair ihtimali düşünmek mümkündür. Bahsedilen antlaşmanın, Devlet Bakanı Eyüp Aşık'ın, Küba'yı, Karma Komisyonu Başkanı olarak ziyaretinden Türk-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonun kurulmuş olup bu Karma Komisyonun I. Dönem Toplantısı'nda imzalanmış olduğu düşünülebilmektedir.

Anılan antlaşmada, her iki ülkenin ekonomik gelişimini göz önünde bulundurularak yatırımlar ile daha kapsamlı bir ekonomik işbirliğini teşvik etmek; istikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek; ekonomik kaynakların en etkin şekilde kullanılmasını temin etmek üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasını sağlamak amaçlanmıştır.[96] (Bakınız Ek 17) Antlaşma, 19 Ağustos 1999 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından onaylanmıştır.

29 Haziran 1999 tarihinde Ankara'da "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel, Bilimsel ve Eğitim İşbirliği Anlaşması" imzalanmış ve 20 Temmuz 1999 tarihinde, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından onaylanmıştır. Antlaşmada iki ülke adına imzalayan yetkililerin isimleri bulunmamaktadır; fakat Haziran 1999'de Karma Komisyonu Başkanı olarak Türkiye'yi ziyaret eden Hafif Sanayi Bakanı Jesús Pérez Othón'un ziyareti, "Türkiye'yi ziyaret eden bakanlar" listesinde bulunmaktadır. Dolaysıyla, kendisinin bahsedilen antlaşmayı imzaladığını düşünmek mümkündür.

Anılan antlaşma ile eğitim, kültür, akademik, araştırma ve spor kurumları arasında işbirliğini temin etmek üzere ortak bilimsel toplantılar düzenlemek ve bilim

[96] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?6311 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

adamı değişimi; öğretmen, uzman, teknisyen, araştırmacı ve öğrenci değişimi; her iki ülkede düzenlenen uluslararası toplantı, konferans ve seminerler hakkında bilgi değişimi ve bunlara katılım; her iki ülkede düzenlenen uluslararası kitap fuarlarına kültürel kurumların karşılıklı katılımı; uzman ve bilim adamlarının karşılıklı olarak arşiv ve kütüphanelerde araştırma yapmaları; radyo, televizyon ve sinematografi alanlarında işbirliği; profesyonel basın kuruluşları arasındaki işbirliği; her iki ülkede ekonomik, siyasi, kültür ve sosyal yaşam ile ilgili bilgi değişiminin sağlanması amaçlanmaktaydı.[97] (Bakınız Ek 18)

29 Haziran 1999 tarihinde Ankara'da "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması" imzalanmış ve 4 Ağustos 1999 tarihinde, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından onaylanmıştır. Antlaşmada iki ülke adına imzalayan yetkililerin isimleri bulunmamaktadır. "Türkiye'yi ziyaret eden bakanlar" listesinde, Karma Komisyonu Başkanı olarak Hafif Sanayi Bakanı Jesús Pérez Othón'un ziyareti, Haziran 1999 tarihli olan tek ziyarettir. Dolayısıyla, kendisinin bahsedilen antlaşmayı imzalamış olduğunu düşünmek mümkündür. Bu antlaşma ile turizm kuruluşları ve birliklerinin faaliyetlerini kolaylaştırmak ve teşvik etmek; mesleki turizm eğitimi ve gençlik turizmi alanlarında işbirliği yapmak; turizm sektöründe yatırım alanında işbirliği olanaklarını araştırıp, her iki ülkede mevcut yatırım olanakları konusunda bilgi değişimini sağlamak amaçlanmaktaydı.[98] (Bakınız Ek 19)

29 Haziran 1999 tarihinde Ankara'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Devlet Bakanı Mehmet Ali İrtemçelik, Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Hafif Sanayi Bakanı Jesús Pérez Othón tarafından "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve

[97] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?6295 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]
[98] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?6304 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

Sınai İşbirliği Karma Komisyonu İkinci Dönem Toplantısı Protokolü" imzalanmıştır. Bu protokole göre, Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu ikinci toplantısında, Türkiye ile Küba arasındaki ikili ticari ve ekonomik ilişkilerdeki gelişmeler gözden geçirilmiştir. Karşılıklı ilgi alanlarındaki konular arasında, ticaret ilişkileri, ulaştırma, hafif sanayi, tarım, yatırım, kağıt sanayii, şeker sanayii, otomotiv sanayii, ulaştırma ve haberleşme, müteahhitlik ve müşavirlik hizmetleri, bilim ve teknoloji, sağlık, maliye, standardizasyon, şehir ve bölge planlamacılığı, turizm ve kültür yer almaktadırlar.

Protokolün 46. ve 47. maddelerinde taraflar, Karma Komisyonu Toplantısı sırasında Türkiye ile Küba arasında "Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması" ile "Kültür Alanında İşbirliği Anlaşması"nın imzalanmış olduklarından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.[99] (Bakınız Ek 20) Sonuç olarak, "Kültürel, Bilimsel ve Eğitim İşbirliği Anlaşması" ile "Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması"nın Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu ikinci toplantısındaki müzakerelerin neticesi olduğu ortaya konmuştur. Protokol, 21 Eylül 1999 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından onaylanmıştır.

7 Aralık 1999 tarihinde Havana'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Prof. Dr. Hüsnü Yusuf Gökalp ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Alfredo Jordán Morales tarafından "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü" imzalanmıştır. Söz konusu protokol ile tarım, bitkisel üretim, bitki koruma, hayvancılık, hayvan sağlığı, tarımsal araştırmalar ve yayım, balıkçılık ve su ürünleri, gıda sanayii ve köy işleri alanlarında işbirliği sağlamak amaçlanmaktaymış.

[99] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?6329 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

Bahsedilen işbirliği temin etmek üzere bir Tarım Yürütme Komitesi'nin kurulmasının kararına varılmıştır.[100] (Bakınız Ek 21) Protokol, 3 Şubat 2000 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından onaylanmıştır.

8 Haziran 2000 tarihinde Havana'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Devlet Bakanı Rüştü Kazım Yücelen ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Hafif Sanayi Bakanı Jesús Pérez Othón tarafından "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Üçüncü Dönem Toplantısı Protokolü" imzalanmıştır. Protokole göre, Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu üçüncü toplantısında görüşülen konular arasında ticaret ilişkileri, bankacılık, yatırım, tarım, balıkçılık sanayii, şeker sanayii, hafif sanayi, makina sanayii, ulaştırma, sağlık, bilim ve teknoloji, müteahhitlik hizmetleri, haberleşme, maliye, standardizasyon, şehir ve bölge planlamacılığı, turizm, kültür ve spor yer almaktadırlar.[101] (Bakınız Ek 22) Protokol, 11 Eylül 2000 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanmıştır.

17 Ocak 2001 tarihinde Ankara'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Dışişleri Bakanı İsmail Cem ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Dışişleri Bakanı Felipe Pérez Roque tarafından "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığı ile Mücadelede İşbirliği Anlaşması" imzalanmıştır. Anlaşma gereğince, uluslararası uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadele alanında, yetkili kurumlar arasında iletişim, uyuşturucu kaçakçılığının ve bağımlılığının önlenmesi ile uyuşturucu bağımlılarının rehabilitasyonu ve tedavisi konusunda işbirliği sağlanması; bunun için

[100] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?6398 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]
[101] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?6545 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

bir Türkiye-Küba İşbirliği Komitesi'nin oluşturulmasının kararına varılmıştır.[102] (Bakınız Ek 23) Antlaşma, 19 Şubat 2001 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanmıştır.

27 Eylül 2001 tarihinde Ankara'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Devlet Bakanı ve Başbakan Müsteşarı A. Mesut Yılmaz ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Marta Lomas Morales tarafından "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu IV. Dönem Toplantısı Protokolü" imzalanmıştır. Protokole göre, Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu dördüncü toplantısında görüşülen konular arasında iki ülkenin makroekonomik durumu, ikili ticaret ilişkileri, fuarlar ve sergiler, bankacılık, yatırım, Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmasının imzalanması, sağlık, bilim, teknoloji ve çevre, tarım, balıkçılık sanayii, şeker sanayii, gemi inşası, inşaat ve müteahhitlik hizmetleri, mekanik sanayii, ulaştırma, posta hizmetlerinde iletişim, standardizasyon ve spor yer almaktadırlar.[103] (Bakınız Ek 24) Protokol, 27 Şubat 2002 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanmıştır.

4 Kasım 2003 tarihinde Havana'da Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı tarafından "Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşması" imzalanmıştır. Anlaşmada, imzalayan yetkililerin isimlerinin bulunmamasına rağmen "Küba'yı ziyaret eden bakanlar" listesi uyarınca Kasım 2003'te Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Başkanı olarak Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in ziyaretinin gerçekleştiği

[102] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?6618 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]
[103] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?6764 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

saptanmıştır. Dolaysıyla kendisinin, anlaşmayı imzalanmış olduğunu düşünmek mümkündür.

Söz konusu anlaşama ile her iki ülkenin topraklarına tohum, dikim materyali, bitki ve bitki ürünlerinin ithalatı, ihracatı ve transiti sırasında karantina organizmaları ve diğer tehlikeli organizmaların yayılmasından sakınmak üzere gerekli tedbirlerin alınması; karantina ve bitki koruma alanında bilimsel araştırma çalışmaları ve karantina organizmalarının ve zararlı organizmaların kontrolü için pestisitlerin, araç ve makinelerin kullanımında bilgi alışverişi; böylece bitki hastalıkları ve yabancı tohumların neden olduğu hasat kayıplarının azaltılması amaçlanmıştır.[104] (Bakınız Ek 25) 1 Nisan 2005 tarihinde bu anlaşma, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanmıştır.

4 Kasım 2003 tarihinde Havana'da Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı tarafından "Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşması" imzalanmıştır. Anlaşma ile karşılıklı olarak bilgi ve tecrübe değişimi ile ilgili işbirliği yapılarak hayvansal kaynaklı ham madde ve ürünler ile hayvan yemleri ithalatı ve ihracatı alanları ile bulaşıcı hayvan hastalıklarının iki ülkenin topraklarına bulaşmasından korunma amaçlanmıştır.[105] (Bakınız Ek 26) Anlaşmada, imzalayan yetkililerin isimleri bulunmamaktadır. "Küba'yı ziyaret eden bakanlar" listesinde Kasım 2003'te Karma Komisyonu Başkanı olarak Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in ziyareti gerçekleştirdiği gösterilmektedir. Dolaysıyla kendisinin, bu anlaşmayı da imzalanmış olduğunu

[104] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?7452 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]
[105] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?7453 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

düşünmek mümkündür. Anlaşma, 16 Mart 2004 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanmıştır.

6 Kasım 2003 tarihinde Havana'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Adalet Bakanı Cemil Çiçek ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Marta Lomas Morales tarafından "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Beşinci Dönem Protokolü" imzalanmıştır. Protokole göre, Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu beşinci toplantısında görüşülen konular arasında iki ülkenin ekonomik durumu, ikili ticaret ilişkileri, fuarlar ve sergiler, bankacılık, yatırım (maliye ile yatırımların teşviki), ulaştırma, Deniz Ulaştırması Alanında İşbirliği Anlaşması imzalanması, sağlık, biyoteknoloji, tıp ve eczacılık sanayii, inşaat ve müteahhitlik hizmetleri, metal ve mekanik sanayii, tarım ve balıkçılık sanayii, TEKA ortak teşebbüsü[106], şeker sanayii, su kaynakları, kültür, José Martí Milli Kütüphanesi, turizm, spor ve Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması imzalanması yer almaktadırlar.[107] (Bakınız Ek 27)

Protokolün 42. maddesinde iki ülke, Beşinci Dönem Karma Ekonomik Komisyon Toplantıları sırasında, "Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşması" ve "Hayvan Sağılığı İşbirliği Anlaşması"nın imzalanmasından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir. Dolaysıyla, anılan bu iki anlaşmanın, Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Beşinci Dönem Protokolü'nün toplantısının sonucu olduğu söylenebilmektedir. Protokol, 16

[106] TEKA, ham madde olarak Küba tütün yaprağını kullanarak Türkiye'de, TEKEL'in İstanbul Cevizlidere tesislerinde, üç grama kadar olan iki ebatta makina sarımı puro imal etmek üzere Küba CATEC şirketi ile Türkiye TEKEL şirketi tarafından oluşturulan bir ortak teşebbüstür. Bu teşebbüs ile amaçlanan işlerin çeşitli nedenlerden yoluna gitmemelerinden ötürü TEKA kapatılmıştır. Bilgiler, Küba Cumhuriyeti Ticaret Müsteşarı Jorge Luis Crespo Milán'dan ve Doç. Dr. Mehmet Necati Kutlu'dan alınmıştır.

[107] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?7159 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

Mart 2004 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanmıştır.

30 Mart 2005 tarihinde Ankara'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Adalet Bakanı Cemil Çiçek ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Dış Ticaret Bakanı Raúl de la Nuez Ramírez tarafından "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Altıncı Dönem Protokolü" imzalanmıştır. Protokol uyarınca Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu altıncı toplantısında değinilen konular, iki ülkenin ekonomik durumu, ikili ticaret ilişkileri, fuarlar ve sergiler, bankacılık, Küba Ulusal Bankası ile Türkiye İhracat Kredi Bankası Arasında Borçlanma İmkanı Anlaşmasının ve İhracat Kredisi Sigorta Kolaylığı Anlaşması Düzenlenmesi için Anlayış Memorandumu imzalanmış olması, yatırım (yatırımların teşviki), ulaştırma, Deniz Ulaştırması Alanında İşbirliği Anlaşması imzalanması, Ulaştırması Alanında İşbirliği Anlaşması imzalanması, sağlık, biyoteknoloji, tıp ve ilaç sanayii, inşaat ve müteahhitlik hizmetleri, metal ve mekanik sanayii, tarım, turizm, bilim ve teknoloji, spor ve kültürdür.[108] (Bakınız Ek 28) Protokol, 17 Temmuz 2005 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanmıştır.

8 Şubat 2007 tarihinde Havana'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Adalet Bakanı Cemil Çiçek ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Marta Lomas Morales tarafından "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Yedinci Dönem Protokolü" imzalanmıştır. Protokol gereğince Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu yedinci toplantısında ilgi gören konular, ikili ticaret ilişkileri,

[108] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?7482 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası arasında işbirliği, ekonomik işbirliği, ulaştırma ve denizcilik sanayii, sağlık, biyoteknoloji, tıp ve ilaç sanayii, turizm, bilim ve teknoloji, çevre, müteahhitlik ve müşavirlik hizmetleri, eğitim, kültür ve spordur.[109] (Bakınız Ek 29) Protokol, 11 Nisan 2007 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanmıştır.

26 Mart 2008 tarihinde Ankara'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Devlet Bakanı ve Başbakan Müsteşarı Cemil Çiçek ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti adına Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Marta Lomas Morales tarafından "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Sekizinci Dönem Protokolü" imzalanmıştır. Protokole göre Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu sekizinci toplantısında görüşülen konular arasında, ikili ticaret ilişkileri, Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası arasında işbirliği, teknik işbirliği, bilim ve teknoloji, enerji, müteahhitlik ve müşavirlik hizmetleri, sağlık, tarım, eğitim ve kültür yer almaktadırlar.[110] (Bakınız Ek 30) Protokol, 2 Haziran 2008 tarihinde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanmıştır.

Yapılan ikili anlaşmaların bakanlar düzeyinde olmasının yanısıra ikili ilişkilerin üst seviyede olduğunu gösteren diğer unsurlar şunlardır: Haziran 1996'da Küba Cumhuriyeti Başkanı Fidel Castro Ruz'un, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşmeleri Konferansı'na (Habitat II) katılması;[111] 8 ile 10 Mayıs 2000 arasında

[109] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?15200 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]
[110] http://ua.mfa.gov.tr/detay.aspx?15378 . [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]
[111] 1992'de Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda, sürdürebilir kalkınmanın amaçlarını gerçekleştirme açısından, insan yerleşimlerinin doğru biçimde yönetiminin bir önkoşul olduğu vurgulanmıştı. Bunun bir sonucu olarak, kısa adıyla Yeryüzü Zirvesi olarak bilenen bu toplantıda, insan yerleşimleri konusunda yeni bir Birleşmiş Milletler konferansı düzenlenmesi gündeme geldi. Türkiye'nin böyle bir konferansa ev sahipliği etme konusundaki isteği ve önerisi katılımcılar tarafından olumlu karşılandı ve Birleşmiş Milletler Genel Kurul'unun Aralık 1992'de yapılan 47. dönem toplantısında Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşmeleri

Türkiye–Küba Parlamentolararası Dostluk Grubu'nun kurulması[112] ve son olarak, Türkiye ve yakın bölgelerdeki siyasi durumdan dolayı ertelenen, 27 ile 29 Haziran 2010 tarihleri arasında Türkiye Cumhuriyeti Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'nın planlanan Küba ziyareti.

Konferansı'nın (Habitat II) 3-14 Haziran 1996 tarihleri arasında İstanbul'da yapılması kararlaştırıldı. Habitat II Genel Kurul toplantısına katılmak üzere 13 Haziran 1996 Türkiye'ye gelen Küba Devlet Başkanı Fidel Castro yaptığı konuşmada, gelişmiş ülkelere seslenerek "Dünyayı yok edenlerin, toprağı zehirleyenlerin, insanları sömürenlerin, bugün insanlığı kurtarmak için hiç de hevesli görünmedikleri açıktır." demiştir.

[112] Bilgiler Hasan Can'dan alınmıştır. Bu bölümün sonunda Küba ile Türkiye Parlamentolararası İlişkileri'ne dair bilgi verilmiştir.

KÜBA'NIN ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ'NİN GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE FAALİYET GÖSTERDİĞİ ADRESLER

Reşit Galip Cad. No. 60, Gaziosmanpaşa, Ankara.

Rabat (İncirli) Sk. No. 22, Gaziosmanpaşa, Ankara.

Uğur Mumcu'nun (Karlı) Sk. No. 59, Gaziosmanpaşa, Ankara.

İlkadım Sk. No. 15, Gaziosmanpaşa, Ankara.

Kuşkondu Sk. No. 7/1-2, Çankaya, Ankara.

Komşu Sk. No. 7/1-2, Çankaya, Ankara.

Şölen Sk. No. 8, Çankaya, Ankara.

HAVANA'DAKİ TÜRKİYE BÜYÜKELÇİLERİ				
ADI	**SOYADI**	**UNVAN**	**BAŞLAMA TARİHİ**	**BİTİŞ TARİHİ**
NAZMİ	AKIMAN	BÜYÜKELÇİ	28/03/1980	04/08/1981
M. GÜNDOĞDU	CAN	BÜYÜKELÇİ	30/07/1981	02/12/1985
KEMAL	GİRGİN	BÜYÜKELÇİ	23/01/1986	01/08/1989
MEHMET	GÜNEY	BÜYÜKELÇİ	31/07/1989	29/03/1993
AYKUT	BERK	BÜYÜKELÇİ	01/04/1993	01/05/1998
H.ATAMAN	YALGIN	BÜYÜKELÇİ	01/05/1998	03/06/2002
VEFAHAN	OCAK	BÜYÜKELÇİ	30/05/2002	15/01/2007
KADRİYE ŞANIVAR	KIZILDELİ	BÜYÜKELÇİ	16/01/2007	2009
İNCİ	TÜMAY	BÜYÜKELÇİ	2009	-

ANKARA'DAKİ KÜBA BÜYÜKELÇİLERİ				
ADI	**SOYADI**	**UNVAN**	**BAŞLAMA TARİHİ**	**BİTİŞ TARİHİ**
RAMON	PEZ FERRO	BÜYÜKELÇİ	EKİM 1982	ARALIK 1985
EDUARDO	VALİDO	TİCARET MÜSTEŞARI	ARALIK 1985	MAYIS 1986
VİCTOR	GUERRA TURİN	TİCARET MÜSTEŞARI	ARALIK 1985	MAYIS 1986
İSRAEL	TAPANES VENTO	BÜYÜKELÇİ	MAYIS 1986	EKİM 1989
ORLANDO	ALVAREZ ALVAREZ	TİCARET MÜSTEŞARI	EKİM 1989	EKİM 1990
ROLANDO	GONZALEZ TELLEZ	BÜYÜKELÇİ	EKİM 1990	MAYIS 1993
VİCTOR	GUERRA TURİN	TİCARET MÜSTEŞARI	MAYIS 1993	EKİM 1993
JORGE	CASTRO BENİTEZ	BÜYÜKELÇİ	22/10/1993	EYLÜL 2000
MİGUEL	LAMAZARES PUELLO	BÜYÜKELÇİ	08/11/2000	EKİM 2004
ERNESTO	GOMEZ ABASCAL	BÜYÜKELÇİ	27/12/2004	AĞUSTOS 2009
JORGE	QUESADA CONCEPCİON	BÜYÜKELÇİ	16/09/2009	-

1997 İLE 2005 YILLARI ARASINDA KÜBA'YI ZİYARET EDEN TÜRKİYE BAKANLARI				
ADI	**PARTİ**	**BAKANLIK**	**TARİH**	**ZİYARET NEDENİ**
Dr. YILDIRIM AKTUNA	DYP	SAĞLIK	MART 1997	
BAHATTİN YÜCEL	DYP	TURİZM	MAYIS 1997	
YUCEL SEÇKİNER	ANAP	GENLİK VE SPOR	KASIM 1997	
EYÜP AŞIK	ANAP	DEVLET	ARALIK 1997	KARMA KOMİSYONU BAŞKANI
YALIM EREZ	DYP	SANAYİ VE TİCARET	KASIM 1998	ULUSLARARASI HAVANA FUARI (FIHAV)
İSMAİL CEM	DSP	DIŞİŞLERİ	EKİM 1999	
H. YUSUF GÖKALP	MHP	TARIM	ARALIK 1999	
R. KAZIM YÜCELEN	ANAP	DEVLET	OCAK 2000	TEKEL BAŞKANI
OSMAN PEPE	AKP	ÇEVRE VE ORMAN	AĞUSTOS-EYLÜL 2003	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇÖLLEŞME İLE MÜCADELE SÖZLEŞMESİ 6. TARAFLAR KONFERANSI
CEMİL ÇİÇEK	AKP	ADALET	KASIM 2003	KARMA KOMİSYONU BAŞKANI
ERKAN MUMCU	AKP	KÜLTÜR VE TURİZM	KASIM 2003	KÜBA TÜRK SİNEMASI HAFTASI
MEHMET ALİ ŞAHİN	AKP	BAŞBAKAN YARDIMCISI	HAZİRAN 2004	MİLLİ SPOR, BEDEN EĞİTİMİ VE REKREASYON ENTİTÜSÜ (INDER) İLE TOPLANTI
RECEP AKDAĞ	AKP	SAĞLIK	EKİM 2004	SAĞLIK BAKANLIĞI İLE TOPLANTI

1997 İLE 2005 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'Yİ ZİYARET EDEN KÜBA BAKANLARI			
ADI	**BAKANLIK**	**TARİH**	**ZİYARET NEDENİ**
OSMANY CIENFUEGOS	TURİZM	EKİM 1997	
JESUS PEREZ OTHON	HAFİF SANAYİ	HAZİRAN 1999	KARMA KOMİSYONU BAŞKANI
ORLANDO RODRİGUEZ ROMAY	BALIKÇILIK SANAYİİ	MAYIS 2000	İŞ GÖRÜŞMESİ
FELİPE PEREZ ROQUE	DIŞİŞLERİ	OCAK 2001	RESMİ ZİYARET
MARTA LOMAS MORALES	YABANCI YATIRIMLAR	EYLÜL 2001	KARMA KOMİSYONU BAŞKANI
RAUL DE LA NUEZ	DIŞ TİCARET	MART 2005	KARMA KOMİSYONU BAŞKANI

KÜBA'YI ZİYARET EDEN TÜRKİYE BAKAN YARDIMCILARI				
ADI	**GÖREVİ**	**BAKANLIK**	**TARİH**	**ZİYARET NEDENİ**
NAZİF EKZEN	MÜSTEŞAR	TURİZM	NİSAN 1995	
VEDAT OZ	MÜSTEŞAR	SAĞLIK	MART 1997	
KORKMAZ HAKTANIR	MÜSTEŞAR	DIŞİŞLERİ	NİSAN 1998	
ERKAL SAHTIYANCI	MÜSTEŞAR YARDIMCISI	SANAYİ VE TİCARET	KASIM 1998	ULUSLARARASI HAVANA FUARI (FIHAV)
ULUÇ ÖZÜLKER	MÜSTEŞAR YARDIMCISI	DIŞİŞLERİ	EKİM 1999	

TÜRKİYE'Yİ ZİYARET EDEN KÜBA BAKAN YARDIMCILARI				
ADI	**GÖREVİ**	**BAKANLIK**	**TARİH**	**ZİYARET NEDENİ**
OCTAVIO CASTILLA	BAKAN YARDIMCISI	DEVLET EKONOMİK İŞBİRLİĞİ KOMİTESİ	AĞUSTOS 1996	İZMİR FUARI
İSABEL ALLENDE	BAKAN YARDIMCISI	DIŞİŞLERİ	EKİM 1996	BAKANLIK TOPLANTISI
EDUARDO RODRİGUEZ	BAKAN YARDIMCISI	TURİZM	ŞUBAT 1997	
ENRİQUE SEMANAT	BİRİNCİ BAKAN YARDIMCISI	HAFİF SANAYİ	AĞUSTOS 1997	İZMİR FUARI
JORGE BOLAÑOS	BİRİNCİ BAKAN YARDIMCISI	DIŞİŞLERİ	EKİM 1998	CUMHURİYETİN 75. YILDÖNÜMÜ KUTLAMALARI
NELLY CUBILLAS	BAKAN YARDIMCISI	DIŞ TİCARET	AĞUSTOS 1999	İZMİR FUARI
GUERRA MENCHERO	BAKAN YARDIMCISI	DIŞİŞLERİ	MART 2002	İSTANBUL'DAN GEÇİŞ
İSMAEL GONZALEZ	BAKAN YARDIMCISI	KÜLTÜR	EYLÜL 2002	İSTANBUL'DA UNESCO TOPLANTISI

ANGEL DALMAU	BAKAN YARDIMCISI	DIŞİŞLERİ	MART 2003	BAKANLIK TOPLANTISI
JUAN CARLOS LANCARA	BAKAN YARDIMCISI	İÇİŞLERİ	MAYIS 2003	İŞ SEYAHATI
ROBERTO RİCARDO MARRERO	BAKAN YARDIMCISI	ULAŞTIRMA	NİSAN 2004	İŞ SEYAHATI
PEDRO LUIS PADRON	BAKAN YARDIMCISI	DIŞ TİCARET	EYLÜL 2004	İZMİR FUARI
OMAR GONZALEZ GIMENEZ	BAKAN YARDIMCISI	KÜLTÜR	KASIM 2004	İŞ SEYAHATI
ROBERTO RİCARDO MARRERO	BAKAN YARDIMCISI	ULAŞTIRMA	MART 2005	KARMA KOMİSYONU

KÜBA'YI ZİYARET EDEN TÜRKİYE VALİLERİ			
ADI	**ŞEHİR**	**TARİH**	**ZİYARET NEDENİ**
KEMAL ÖNAL	ANKARA	NİSAN 2005	HAVANA VİLAYETİ HALK İKTİDARI KURULU DAVETİ

TÜRKİYE'Yİ ZİYARET EDEN KÜBA BAŞKANLARI			
ADI	**ŞEHİR**	**TARİH**	**ZİYARET NEDENİ**
FİDEL CASTRO	İSTANBUL	13 HAZİRAN 1996	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN YERLEŞMELERİ KONFERANSI (HABİTAT II)

KÜBA İLE PARLAMENTOLARARASI İLİŞKİLER

Başkanlık düzeyinde ziyaretler:

Küba ile parlamento başkanları düzeyinde ikili bir ziyaret gerçekleşmemiştir.

Başkanlık düzeyinde kabuller ve görüşmeler:

TBMM Başkanı Sayın Bülent Arınç, 12 Nisan 2007 tarihinde Küba Büyükelçisi Ernesto Gómez Abascal'ı kabul etmiştir.

TBMM Başkanı Sayın Köksal Toptan, 30 Ekim 2007 tarihinde Küba Komünist Partisi Sekreterliği üyesi Sayın Fernando Remírez ve beraberindeki heyeti kabul etmiştir.

TBMM Başkanvekili Sayın Eyyüp Cenap Gülpınar, 14 Nisan 2009 tarihinde Küba Cumhuriyeti Halk Gücü Meclisi Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Ramón Pez Ferro ve beraberindeki heyeti makamında kabul etmiştir.

TBMM Başkanı Sayın Köksal Toptan, 14 Mayıs 2009 tarihinde Küba Büyükelçisi Ernesto Gómez Abascal'ı kabul etmiştir.

Komisyonlar Düzeyinde İlişkiler:

Dışişleri Komisyonu Başkanı Mehmet Dülger ve Türkiye-Küba Dostluk Grubu Başkanı İnal Batu ve 23 Mayıs 2006 tarihinde Küba Dışişleri Bakan Yardımcısı Eumelio Caballero ile birer görüşme yapmışlardır.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Zafer Üskül, 17 Ocak 2008 tarihinde Küba'nın Ankara Büyükelçisi Ernesto Gómez Abascal ile görüşmüştür.

Küba Cumhuriyeti Halk Gücü Milli Meclisi Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Ramón Pez Ferro ve beraberindeki parlamento heyeti, TBMM'nin konuğu olarak 13-19 Nisan 2009 tarihlerinde Ülkemizi ziyaret etmiştir.

Parlamentolararası Dostluk Grubu:

Dışişleri Bakanı İsmail Cem 20-23 Ekim 1999 tarihinde Küba'ya resmi bir ziyarette bulunmuştur.

8-14 Mayıs 2000 tarihleri arasında Küba Halkı Meclisi'nden bir heyet ülkemizi ziyaret etmiş ve ilk Türk-Küba Parlamentolararası Dostluk Grubu tesis edilmiştir.

25.06.2003 tarihinde Hatay Milletvekili Fuat Çay öncülüğünde kurulan Türkiye-Küba Parlametolararası Dostluk Grubu 20 Şubat 2004 tarihinde Devrim Zaferinin 45. Yıldönümü'nde Küba'yı ziyaret etmiştir.

Türkiye-Küba Parlamentolararası Dostluk Grubu 29 Nisan - 5 Mayıs 2005 tarihleri arasında Küba'yı ziyaret etmiştir.

13 Mart 2008 tarihinde kurulan Türkiye–Küba Parlamentolararası Dostluk Grubu'nun Başkanı AK Parti İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı'dır. Dostluk Grubu 392 üyeden (AK Parti 297, CHP 27, MHP 58, DSP 2, DTP 5, ÖDP 1 ve Bağımsız 2) oluşmaktadır. Dostluk Grubu'nun Küba Parlamentosu'nda da karşılığı bulunmaktadır.

SONUÇ

Öncelikle tezimizin ismi "Cumhuriyet Döneminde Türkiye-Küba İlişkileri" olarak belirlenmiştir. Ancak çalışma sırasında Küba İlişkilerinin Cumhuriyet döneminde çok yoğun olmadığı görülmüştür. Cumhuriyet döneminde ilişkilerimizin fazla yoğun olmamasının sebebi, 1960'a kadar olan dönemde gerek Türk gerekse Küba hükümetlerini birincil önceliklerinin karşılıklı ilişkileri geliştirmek yönünde olmamasıdır. 1960'a kadar olan dönemde Küba hükümetleri genellikle ABD'nin eksenine dayalıdır. Buna karşın Türkiye özellikle 1950'lere kadar egemen ve bağımsız bir politika uygularken 1950 sonrasında Türkiye'de Amerika ya bir yaklaşım söz konusu dur. Her halükarda iki ülkenin önceliklere birbirlerine yönelik olmamıştır. Bu konudaki ilginç bir unsur Cumhuriyetin ilk yıllarına dair iki belgedir. Bu belgeler 21 Aralık 1926 ve 17 Nisan 1927 tarihlerine aittir ve İstanbul'da bir Küba Konsolosluğu'ndan söz etmektedirler. Olaylar kısaca şöyledir:

1926 yılında Küba tarafından tayin edilen İstanbul Konsolosu'nun Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti nezdinde belgelerini sunup sonraki yıl da kendi emrinde çalışan diplomatik memurlar için benzer bazı isteklerde bulunması birkaç olasılığı düşündürmektedir. Bu olay, yeni Cumhuriyetin Osmanlı Dönemi nezdindeki Küba temsilcisini muhtemelen tanımadığını ve bu kişinin Cumhuriyet yetkililerine tanınma için başvuruda bulunduğunu gösterebilir. Bunun yanında anılan şahıs Türkiye'ye akredite olan ve Küba'nın yakın bir ülkedeki temsilcisi de olabilir. Bundan öte, belgelerle ortaya konan bu resmi sürecin anılan Osmanlı nezdindeki temsilcinin Küba

Cumhuriyeti adına görevine devam edebilmesi için yeni Cumhuriyet nezdinde girişimlerde bulunmasının gerekmiş olduğunu göstermesi de muhtemeldir.

Bahsedilen konsolosun Osmanlı İmparatorluğu nezdinde bir Küba temsilcisi olmayıp, 1926 yılındaki gelişi ile bir Küba Konsolosluğu'nun kurulmuş olmasının imkanı oldukça düşüktür. Türkiye tarihine göre Ankara, 13 Ekim 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olarak ilan edilmiştir; dolayısıyla 1926 yılında ikili ilişkilere başlanıp, bir konsolos ya da elçi tayin edilecek olunsaydı bu temsilcinin doğrudan Cumhuriyetin başkenti olan Ankara'ya gönderilmiş olması beklenirdi. Diğer bir deyişle Küba Konsolosluğu ya da doğrudan Küba Büyükelçiliği Ankara'da kurulmuş olurdu. Buna karşın, 1926 yılında bir İstanbul Konsolosluğu'ndan ve konsolosun belgelerini sunmasından söz edilmesi, bu konsolosluğun Osmanlı İmparatorluğu döneminde kurulmuş olduğunu, dolayısıyla da muhtemelen bu dönemde diplomatik personelin zaten bulunduğunu ve ikili ilişkilerin başlamış olup 1926 yılına dek kesintisiz olarak devam etmiş olabileceğini düşündürmektedir.

II. Dünya Savaşı'ndan ve XX. yüzyılın yarısından sonra, soğuk savaş sonucu iki ülke arasındaki ilişkiler azalmaya başlamıştır. 1959'da gerçekleşen Küba Devrimi sonrasında bu durum daha da pekişmiştir. Küba devrimi sonrasında, Küba ile ilgili 5 adet dergi ve 38 adet resmin Türkiye'de dağıtılması yasaklanmış ve arşivde Küba devrimi sonrasına ilişkin başka bir belge bulunamamıştır.

Sonuç olarak Cumhuriyetin ilk döneminde sınırlı olan ve iki ülkenin Soğuk Savaş döneminde ayrı bloklarda yer almaları nedeniyle XX. yüzyıl ikinci yarısında iyice zayıflayan ilişkilerin XX. yüzyılın son çeyreğinde Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti arasında ikili ilişkiler yeniden başladığı söylenebilir. İkili ilişkilerin gelişmesi 1980'li yıllarda başlamış ve sürekli artan ilişkilerle sürmüştür.

Çalışmamızın temelleri TC Arşivinde bulunan belgelere dayanmaktadır. Bu nedenle tezin ismin değişmesi uygun olacaktır. Başbakanlık arşivinde bulunan 14 belgenin tarihleri ve konuları kısaca şöyledir:

- Carlos Manuel de Céspedes'in Lahey Adalet Divanı'na Küba azası olarak tayini,
- Küba Hükümeti tarafından İstanbul Konsolosluğu'na tayin edildiği ifadesi ile gelen Doktor Federico Sánchez Guerra tarafından verilen memuriyetine ait bir patentin takdim kılındığı,
- İstanbul Küba Konsolosu Doktor Federico Sánchez Guerra'nın kendisi ile maiyetindeki memurlara hüviyet varakası verilmesini talep ve iltimas eylemesi üzerine kendisi ile maiyetinin sıfat-ı memuriyetlerinin hükümetimizce tanınıp tanınmadığının bildirilmesi,
- 1928 yılının Mart ayının sonunda, Havana'da yapılan bir Göçmen Konferansı, Küba Hükümeti adına Küba Cumhuriyeti İstanbul Konsolosu'nun davetinden ve Türkiye'nin katılımının hiçbir faydası olmaması,
- İnhisarlar İdaresi tarafından Türkiye'ye getirilen 3 000 adet Küba kökenli Havana yaprak sigarasının istisna olarak ithal edilmesi,
- Havana şehrinde toplanacak olan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma Konferansı'na, Birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Daimi Baş delegesi Büyükelçi Selim Sarper başkanlığında gönderilecek üç delege ve sekiz müşavir, toplam on bir kişilik bir heyet ve masrafları,
- Havana'da toplanmakta olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Türkiye heyetinin çalışmalarına dair,

- Havana'da toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın çalışmaları hakkında hazırlanan raporlar,
- Birleşmiş Milletler Ticaret ve Çalışma Konferansı'nda hazırlanmış "Nihai Senet"in Türkiye Hükümeti adına imzalanması için Birleşmiş Milletler nezdindeki daimi Türkiye Delegeliği Başkanı Büyükelçi Selim Sarper'e yetki verilmesi,
- 23-29 Ekim 1949 tarihleri arasında Meksika'da ve 6-8 Kasım 1949 tarihleri arasında Havana'da toplanacak olan Uluslararası XII Askeri Tababet ve Eczacılık Kongrelerine Türkiye Hükümeti'ni temsil etmek üzere Zeki Faik Ural ile Burhaneddin Toğan'ın katılmaları ve onlara gündelik verilmesi,
- Küba'nın, Ankara Elçiliğine kararlaştırılan M. Almadra Elizagat için Cumhurbaşkanlığından izin isteği,
- Meksika Elçisi Vedit Üzgören'in Türkiye'yi Kostarika, Küba, El Salvador, Honduras, Panama, Dominik ve Nicaragua Devletleri nezdinde temsil etmesi,
- Karakas Elçisi Taha Carım'ın Ekvator Hükümeti ve Dominik Cumhuriyeti nezdinde ve Meksiko Elçisi Nurettin Pınar'ın Küba Cumhuriyeti nezdinde Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmeleri, ve
- Küba'ya ilişkin matbualarla 38 adet resmin Türkiye'ye sokulması ve dağıtılması yasaklanması,

Daha önceden bahsettiğim gibi Türk Küba ilişkileri 80'li yıllardan sonra gelişmeye başlamıştır. İlk Türk büyükelçisi de 1980 yılında atanan sayın Nazmı… kendisi 28 mart 1980de göreve başlamıştır. Buna Türkiye'deki Küba büyükelçisi de Ramon Pez Ferro'dur ve 1981'in ekim ayında göreve başlamıştır. 1980'li yıllar sonrasında karşılıklı olarak gelen ve giden heyetler de artmıştır.

XX. yüzyılın son çeyreğinde Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti arasında ikili ilişkiler yeniden başlamıştır ve bu ilişkiler sağlıklı bir şekilde günümüze kadar devam etmektedirler. İki ülke arasında sosyal, ekonomik ve siyasi işbirliği bağlarını sağlamlaştırmak amacı ile çeşitli etkinlikler, ziyaretler düzenlenip bunların sonucu çeşitli alanlarda antlaşmalar da imzalanmaktadırlar. Böylece iki ülke arasındaki ilişkiler zaman ile giderek güçlenmektedirler.

Bu ilişkiler sonucunda iki ülke arasında imzalanan antlaşmalar sırasıyla şunlardır:

- Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti Arasında Mevcut Vize Rejiminin İyileştirilmesi Amacıyla Türk Diplomatik, Hususi ve Hizmet Pasaportu Hamili Kişiler ile Küba Diplomatik, Resmi ve Hizmet Pasaportu Hamili Kişilerin Birbirlerinin Ülkelerine Yapacakları 90 Güne Kadar Olan Seyahatlerde Vizeden Muaf Tutulmalarına İlişkin İki Ülke Arasında Mektup Teatisi Yoluyla Akdedilen Anlaşma,
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması,
- Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü'nün (IRRI) Uluslararası Yasal Kişiliğinin Tanınması Anlaşması,
- Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Gümrük İdareleri Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırası,
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması,
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Ek Protokol,

- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel, Bilimsel ve Eğitim İşbirliği Anlaşması,
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması,
- Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu İkinci Dönem Toplantısı Protokolü,
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü,
- Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Üçüncü Dönem Toplantısı Protokolü,
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığı ile Mücadelede İşbirliği Anlaşması,
- Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu IV. Dönem Toplantısı Protokolü,
- Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşması,
- Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşması,
- Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Beşinci Dönem Protokolü,
- Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Altıncı Dönem Protokolü,

- Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Yedinci Dönem Protokolü ve
- Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Sekizinci Dönem Protokolü

KAYNAKÇA

CANTON NAVARRO, José, *Historia de Cuba, el desafío del yugo y la estrella. Biografía de un pueblo,* SI-MAR S.A., La Habana, 2001.

ÇAVDAR, Tevfik, *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi*, İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 2008.

DEMİRÖZÜ, Damla, *Savaştan Barışa Giden Yol*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2007.

Instituto de Historia del Movimiento Comunista y de la Revolución Socialista de Cuba Anexo al Comité Central del Partido Comunista de Cuba, *Historia del Movimiento Obrero Cubano*, Editora Política, La Habana, 1985.

KUTLU, Mehmet Necati, *Nazım Hikmet Havana'da*, Çizgi, Parantez Gazetecilik ve Yayıncılık Ltd. Şti., İstanbul, 2003.

SANDER, Oral, *Siyası Tarih, İlk Çağlardan 1918'e,* İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 1989.

ZÜRCHER, Erik Jan, *Modernleşen Yürkiye'nin Tarihi,* İletişim Yayınları, 1995.

FEVZİOGLOU, Chousein, HAMEŞ, Ferhat Fahri, *Uluslararası Ticarette Serbestleş-me* [online], 2002, Ankara Üniversitesi, http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karatepe/ifinance [Ziyaret Tarihi: 17 Mayıs 2010]

http://ua.mfa.gov.tr/ [Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2010]

www.devletarsivleri.gov.tr internet adresi.

EK 1

SAYI: 272 00 00 12 62 181 8

TARİH: 1 MART 1928 – 22 NİSAN 1929

HAVANA'DA TOPLANACAK İKİNCİ MUHACERET KONFERANSI'NA AİT WASHİNGTON BÜYÜKELÇİLİĞİ'NCE GÖNDERİLEN YAYINLARIN TAKDİMİ

EK 1
272 00 00 12 62 181 8
Havana'da Toplanacak İkinci Muhaceret Konferansı'na Ait Washington Büyükelçiliği'nce Gönderilen Yayınların Takdimi

DEVLET ARŞİVLER GENEL ...LUĞU
CUMHURİYET ARŞİVİ

EK 1
272 00 00 12 62 181 8
Havana'da Toplanacak İkinci Muhaceret Konferansı'na Ait Washington Büyükelçiliği'nce Gönderilen Yayınların Takdimi

خارجیه وکالتی

مشاور سیاسیکی

لف
1

داخلیه وکالتنه

DEFTER ... MÜDÜRLÜĞÜ

لسان مدیریت عمومیسی اداره سیله وارد اولان ۱۲ مارت ۹۲۸ تاریخلی و ۴۴۶۴۹ نومرولی تذکره دولتلوی جوابیدر :

طلب بیورولدیغی وجیله ، مارت نهایتنده ساوانده انعقاد ایتمش بولنان مهاجرت قونفرانسنه متدائر اولمرن وتوصیه اولنان تشریاتك بالتدارك ارسالی حقنده وقت وزمانیده جمهوریتك وکیلیتنون بیورولدیغی کبی تبلیغات یاپیلمشدی .

جواباً بیورولدیغی وجهله بو کره لسان بر تحریراتله موضوع بحث قونفرانس مذاکرات و مقرراتنی محتوی ایکی نسخه مجموعه نك گوندرلدیگی و بو مسئله اخراجنده وکیلیتلرنده کی اجنبی سفارتلری نزدنده تعیین تشبثاته تثبت اولنمق ایسته یاز موسمی دولایسیله بر گنه بر حرکته داخلیتز بولونماسی یوزدن علاقه دار دوائرله تماس امکانی بولنه مادیغی بیلدیرلمکدر . قونفرانسه متعلق مجموعه نك بر نسخه سنی لفاً تقدیم و بو بابده بیورولدیغی وجهله معلومات آلینجه منهم معلوماتك آلدیغنی عرض ایده رم افندم .

تحریرات اونی

خارجیه وکیلی

151

Tercümesinin temini için

1928 نیسان 13

8868

EK 1

272 00 00 12 62 181 8

Havana'da Toplanacak İkinci Muhaceret Konferansı'na Ait Washington Büyükelçiliği'nce Gönderilen Yayınların Takdimi

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

خارجیه وکالتندن ۱ مارت ۹۲۸ تاریخ و ۳۳۱۲۸/۱۸۱ نومرولو باش وکالت جلیله یه یازیلان تحریراتک صورتیدر .

مارت نهایتنده عقد اولنان انعقادی مقرر مهاجرت قونفرانسنه مرخص اعزامی صورتیله حکومت جمهوریه تک ده اشتراکنی حکومتی نامنه التماس ایلیه ن کوبا حکومتی استانبول قونسولوسنک مقدما وکالت عاجزی استانبول مأمورلغنه کوندردیکی مکتوب ایله بو کره مومی الیه قونسولوسدن وکالت ثناوریه مرسل مکتوب صورتلری لفاً تقدیم حضورسا میلری قلندی .

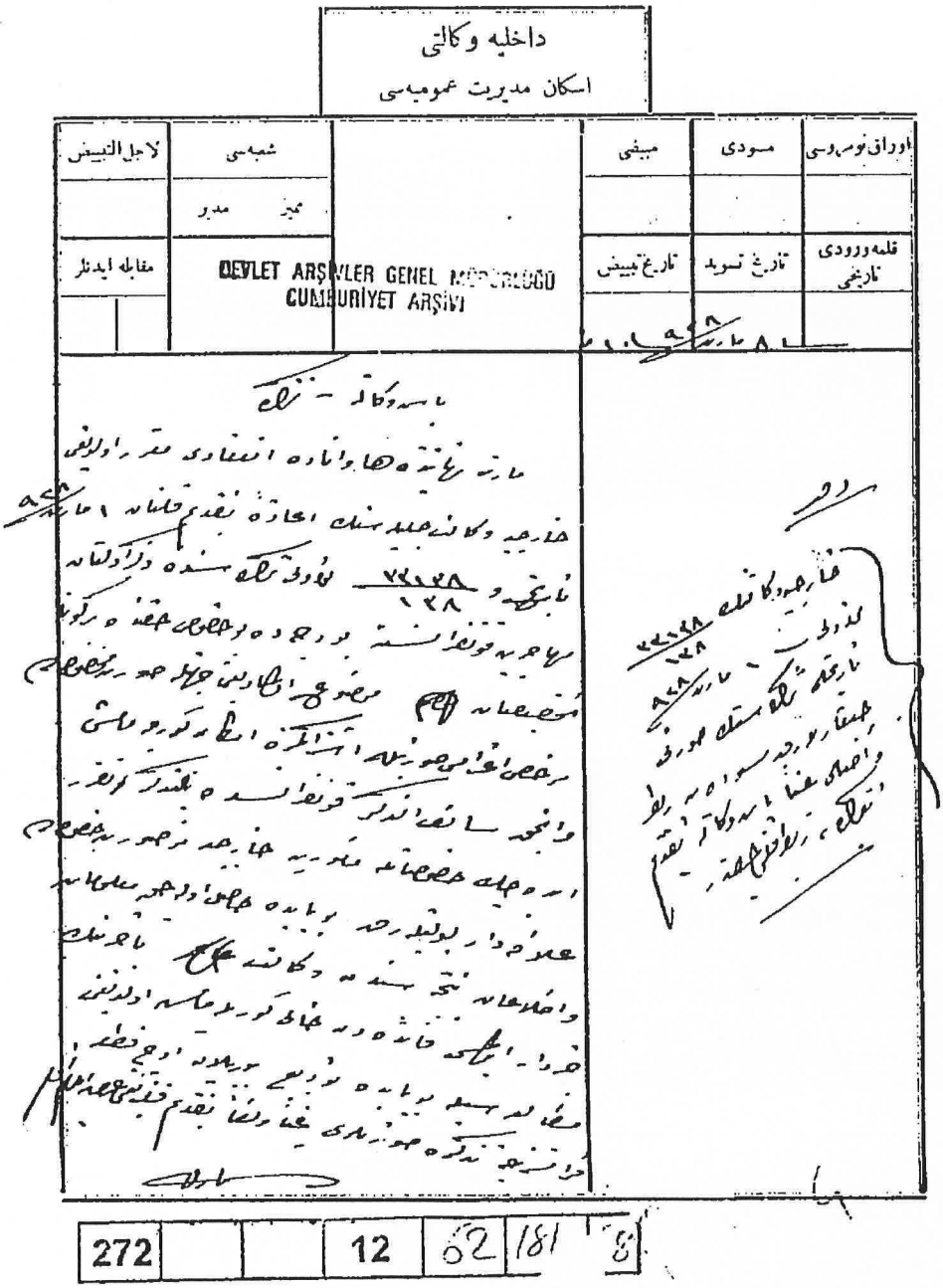
موتمک بعد یتلاقی نظر اعتباره آلنمسی اقتضا ایتدیکی کبی اساسا مذکور قونفرانسه اشتراکنزلک ثبت برفائده تأمین ایتمیه جکی ملاحظه قلنمقده ایسه ده بوبابده برقرار اعطاسی منوط رای فتیمانه لریدر افندم . ۱ مارت ۱۹۲۸

خارجیه وکیلی
دوقتور توفیق رشدی

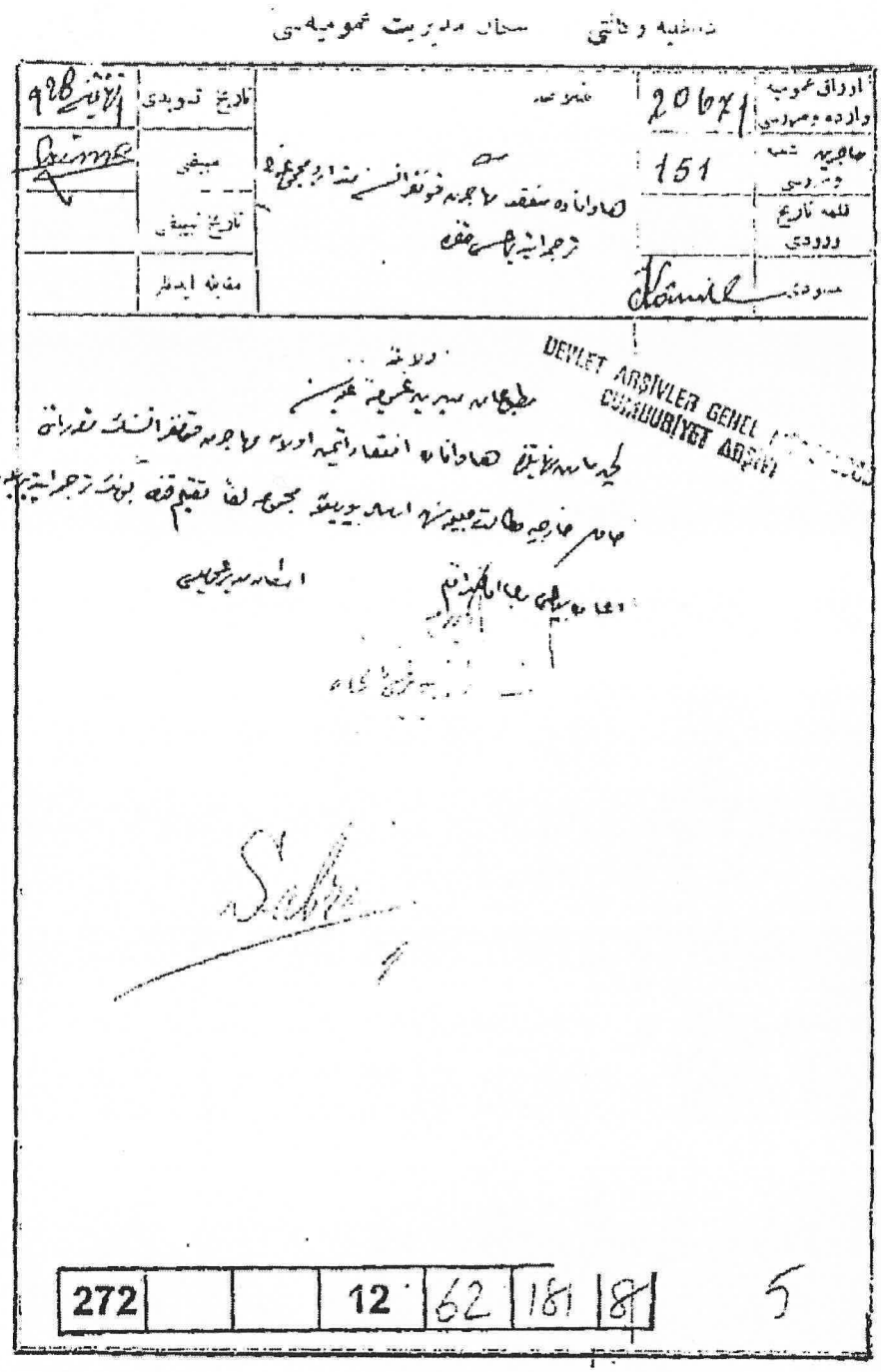
باالمقابله اصلنه مطابقدر .

272 | | | 12 | 62 | 181 | 8

EK 1
272 00 00 12 62 181 8
Havana'da Toplanacak İkinci Muhaceret Konferansı'na Ait Washington Büyükelçiliği'nce Gönderilen Yayınların Takdimi

EK 1
272 00 00 12 62 181 8
Havana'da Toplanacak İkinci Muhaceret Konferansı'na Ait Washington Büyükelçiliği'nce
Gönderilen Yayınların Takdimi

DEVLET ARŞİVLER GENEL
CUMHURİYET ARŞİVİ

272 | | | 12 | 62 | 181 | 8 | 5

EK 1
272 00 00 12 62 181 8
Havana'da Toplanacak İkinci Muhaceret Konferansı'na Ait Washington Büyükelçiliği'nce Gönderilen Yayınların Takdimi

Dahiliye Vekâleti — iskân müdüriyeti umumiyesi

Evrakı umumiye varide No	3396	Tarihi tesvidi	21.3.29
Şube No	21	mübeyizi	
kaleme tarih vürudu		Tarihi tebyizi	
müsevvidi	Kâmil	mukabele edenler	

Hülasa :

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ CUMHURİYET Arşivi

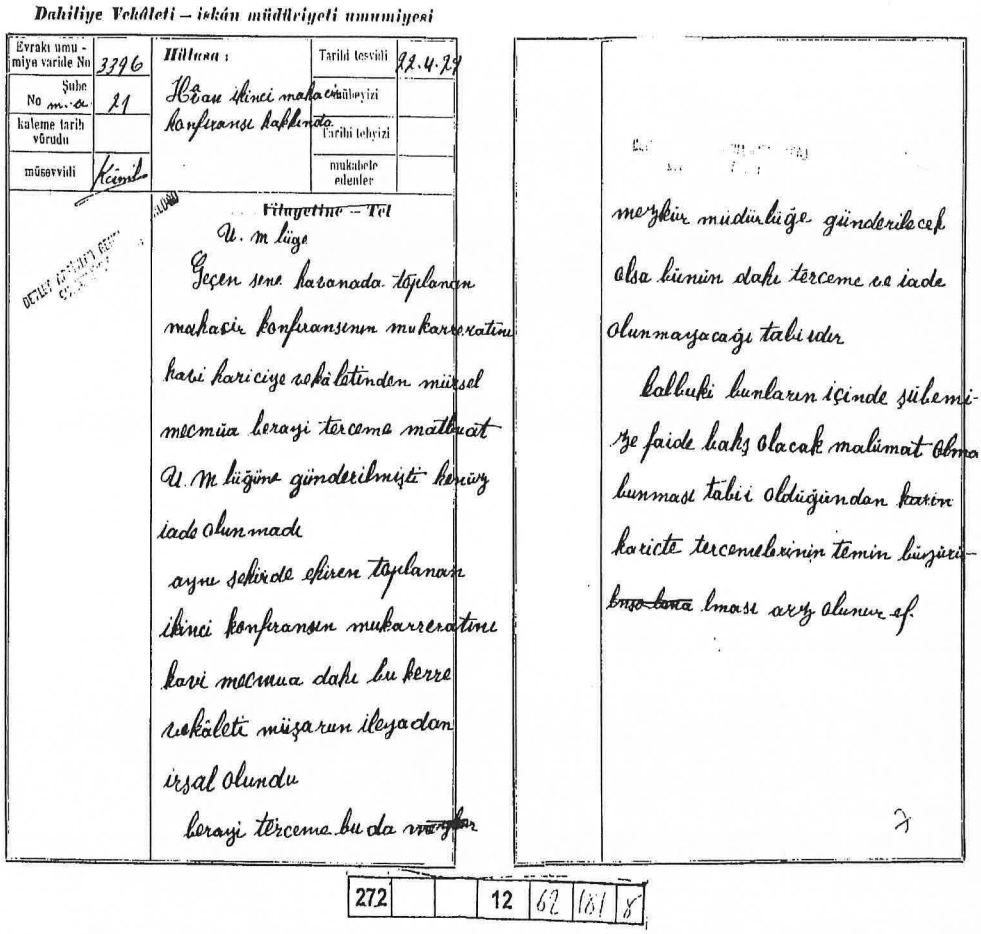
Vilayetine — Tel

Matbuat U. müdürlüğüne

Havana şehrinde münakit ikinci muhaceret konferansına ait Vaşingtan büyük elçiliğimizden gönderilen zabıtnamelerle Cuba cumhuriyetinin İstanbul konsolosluğu o gönderilip Hariciye vekâletinden tevdi' olunan aynı konferansa müteallik zabıtnameler badetterceme iade buyurulmak üzere leffen takdim kılındı ef. İş. U. m.

272 | | | 12 | 62 | 181 | 8

EK 1
272 00 00 12 62 181 8
Havana'da Toplanacak İkinci Muhaceret Konferansı'na Ait Washington Büyükelçiliği'nce Gönderilen Yayınların Takdimi

Dahiliye Vekâleti – iskân müdüriyeti umumiyesi

Evrakı umumiyeye varide No	3396	Hülasa:	Tarihi tesviti	22.4.39
Şube No m.-a	21	Hâcu ikinci muhaceret konferansı hakkında.	müteyizi	
kaleme tarih vürudu			Tarihi tehyizi	
müsevvidi	Kamil		mukabele edenler	

Filigrettino – Tel

U. M lüğe

Geçen sene Havanada toplanan muhaceret konferansının mukarrerâtına dair hariciye vekâletinden mürsel mecmûa lerayi tercema matbuât U. M lüğüne gönderilmişti henüz iade olunmadı

aynı şekilde şimdiki toplanan ikinci konferansın mukarrerâtına dair mecmua dahi bu kerre vekâleti müşarun ileyhadan irsal olundu

lerayi tercema burada

mezkûr müdürlüğe gönderilecek olsa bunun dahi terceme ve iade olunmayacağı tabiidir

Kaldıki bunların içinde şubemize faide hâsıl olacak malûmat olmadığından bunun hariçte tercemelerinin temin buyurulması arz olunur ef

272			12	62	181	8	

EK 2

SAYI: 030 18 01 02 85 118 1

TARİH: 26 OCAK 1939

İNHİSARLAR İDARESİ'NİN FRANSA'DAN GETİRDİĞİ 3 000 ADET KÜBA MENŞELİ HAVANA YAPRAK SİGARASININ İSTİSNA OLARAK İTHAL EDİLMESİ

EK 2

030 18 01 02 85 118 1

İnhisarlar İdaresi'nin Fransa'dan Getirdiği 3 000 Adet Küba Menşeli Havana Yaprak Sigarasının İstisna Olarak İthal Edilmesi

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2
10307

Kararname

T.C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

İnhisarlar Umum Müdürlüğü tarafından Fransadan getirtilen ve gümrük tarifesinin 254/A numarasına giren 15.470 Fransız frangı kıymetindeki 3000 adet Kuba menşeli Havana yaprak sigaranın; bedeli 15/6/937 tarihli Türkiye-Fransa tediye itilâfnamesi hükümleri dahilinde İnhisarlar İdaresince Fransız Rejisine gönderilen emtia ile mahsubu yapılarak ödenmek ve alâkadarlarca bu hususta salâhiyetli x Fransız makamlarının müsaadesi alınmak suretile istisnaen idhaline izin verilmesi; Gümrük ve İnhisarlar Vekilliğinin iş'arına atfen İktisat Vekilliğinin 23/I/939 tarih ve 644 sayılı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 26/I/939 tarihinde onanmıştır.

26/I/939

REİS İCÜMHUR

İsmet İnönü

Bş. V. — Ad. V. — M. M. V. — Da. V.

Ha. V. — Ma. V. — Mf. V. — Na. V.

İk. V. — S. İ. M. V. — G. İ. V. — Zr. V.

030 | 13 | 85 | 118 | 1

EK 3

SAYI: 030 18 01 02 114 68 11

TARİH: 23 EKİM 1947

HAVANA'DA TOPLANACAK BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TİCARET VE İŞ BULMA KONFERANSI'NA SELİM SARPER BAŞKANLIĞINDA GÖNDERİLECEK HEYET VE MASRAFLARI

EK 3
030 18 01 02 114 68 11
Havana'da Toplanacak Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'na Selim Sarper Başkanlığında Gönderilecek Heyet ve Masrafları

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
8
6532

KARAR

21/Kasım/1947 tarihinde Havana'da toplanacak olan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma konferansına Hükûmetimiz adına, Birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Daimî Baş delegesi Büyük Elçi Selim Sarper'in Başkanlığında adı geçenin Başdelege, Birleşmiş Milletler nezdinde delege Kemâl Süleyman Vaner'in delege, Dışişleri Bakanlığı İktisat ve Ticaret Dairesi Umum Müdürü Fatin Rüştü Zorlu'nun yedek delege ve Başbakanlık Umumî Murakabe Heyeti uzmanlarından Mekin Onaran, Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdürlüğü Dışborçlar Şubesi Müdürü Adnan Akasat, Ekonomi Bakanlığı Tetkik Kurulu Başkan Yardımcısı Abdi Denel, Gümrük ve Tekel Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü Ekonomik İşler Müdürü Rüknettin Birce, Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Dairesi Başkan Yardımcısı Mazlum Ataman, adı geçen Bakanlık Dış Ticaret Dairesi Müşavirlerinden Hüseyin Kunter, Çalışma Bakanlığı Hukuk Müşaviri Muslih Fer ve Dışişleri Bakanlığı Ticaret ve İktisat Dairesi İkinci Şube Müdürü Cahit Haytanın Müşavir olarak katılmaları, ve Cahit Hayta'nın Heyet Kâtipliği vazifesini yapması ve kendilerine 2/9390 sayılı karar gereğince gündelik verilmesi, Başkanın gündeliğine 15 lira zam yapılması, tutacakları büro ve daktilo ile yapacakları muhabere ve ibrahında ziyafet ve otomobil giderlerinin ödenmesi; Dışişleri Bakanlığının 21/10/1947 tarihli ve 106573/463 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunun 23/10/1947 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

İsmet İnönü

Başbakan — Devlet Bakanı Başb. Yardımcısı — Devlet Bakanı — Adalet Bakanı — Milli Savunma Bakanı

İçişleri Bakanı — Dışişleri Bakanı — Maliye Bakanı — Milli Eğitim Bakanı

Bayındırlık Bakanı — Ekonomi Bakanı — Sa. ve So. Y. Bakanı — Gümrük ve Tekel Bakanı

Tarım Bakanı — Ulaştırma Bakanı — Ticaret Bakanı — Çalışma Bakanı

030	18	01		114	68	11	

EK 4

SAYI: 030 01 01 - 60 369 6

TARİH: 8 ARALIK 1947 – 11 ŞUBAT 1948

HAVANA'DA TOPLANMAKTA OLAN MİLLETLERARASI TİCARET VE İŞ BULMA KONFERANSI'NDAKİ HAYETİMİZİN ÇALIŞMALARINA DAİR

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
Şube II.
U. No. 3010
H. No. 56
Lef: .....

Ankara, 11 Şubat 1948/94

Hulâsa Milletlerarası Ticaret ve İşbulma Konferansındaki çalışmalar h.

Yüksek Başbakanlığa

2 Şubat 1948 tarihli ve 2325/37 sayılı yazıya ektir:

Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma Konferansındaki Delegeliğimizden, bu kerre alınan bir telgrafta, "Charte"ın incelenmesinde en mühim noktayı rüçhanların teşkil ettiği, 16'ncı madde üzerindeki teklifimizde delegelikçe ısrar olunduğu ve bizim vaziyetimizdeki, yani evvelki anlaşmalarla rüçhan hakları tanınmış olup da tatbik mevkiine konmamış bulunan, pek çok devletin de, bu yoldaki davalarının henüz hallolunmadığı bildirilmektedir.

Delegelik, 15, 16 ve 42'nci maddelerin birlikte tetkik edildiğine işaret eylemekte, 15 ve 42'nci maddeler büsbütün değişmek üzere oldukları cihetle, eski maddelerin gözönüne alınmasına imkân bulunmadığını, "Clause Ottomane" hakkında Amerikalılarla yaptıkları hususî görüşmelerin devam ettiğini ve 16'ncı madde için hem bizim isteğimizi yerine getirecek hem de diğer memleketlerin aynı mahiyetteki preferanslarının kabulüne

../.

030	01			60	369	6

13

EK 4

030 01 01 - 60 369 6

Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
T. C. CUMHURİYET ARŞİVİ

Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U. M.
Şube
U. No. .....
H. No. .....
Lef: .....

Ankara, ... 194
Hulâsa .....
.....
.....

2.

meydan vermeyecek bir formülü bulmak üzere müştereken çalıştıklarını da bildirmektedir.

Keyfiyeti, derin saygılarımla arzederim.

Dışişleri Bakanı
N. Saraçoğlu

Öz. K. Md.
okudulmuştur
13-2-1948

BAŞBAKANLIK
Hususî Kalem Müdürlüğü
Tarih 9-3-48 | Numara 2490 | Ek
E:4

4/749 Özel Kalem Md. 4/2/1948

030 01 60 369 6
BAŞBAKANLIK
12-2-948 938

2

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
Şube II.
U. No. 2325
H. No. 37
Lef: 1

Ankara, 2. Şubat 1948

Hulâsa: Havanada toplanan Dünya Ticaret ve İşbulma Konferansında Clause Ottomane hakkında alınan karara dair.

Yüksek Başbakanlığa

Hususî Kalem Müdürlüğü sözü ile alınan 26 Ocak 1948 tarihli ve 34 sayılı yazıları karşılığıdır:

Havana'da çalışmakta olan Milletlerarası Ticaret ve İşbulma Konferansındaki Delegemiz Süleyman Kemal Vaner'den alınan 14 Ocak 1948 tarihli telyazıda Çalışma Grupunda, Sulh Muahedelerile tanınmış olan hakların "Charte" hükümleri dışında mahfuz tutulmasına dair olan tezimizin kabul ettirilerek "Clause Ottomane" ın tanıtılmasına muvaffak olunduğunun iş'ar kılındığı hususu, 17 Ocak 1948 tarihli ve 1098/15 sayılı yazı ile arz olunmuştu.

Bu kerre mezkûr Konferanstaki temsilci heyetimizden bu hususta tavzihen alınan 29 Ocak 1948 tarihli telyazının bir örneğinin yüksek bilgileri için ilişikte sunulduğunu derin saygılarımla arzederim.

Dışişleri Bakanı
N. Sadak

-δ-

Arzedildi dosyasında
Nafiz
4.2.1948

030 | 01 | | | 60 | 369 | 6

2-2-948 749 L

3

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

29.1.1948 tarihinde Havanadaki Temsilci heyetimizden alınan telgraf suretidir.

" 20 numaralı telgraf çalışma grupundan bahsetmektedir. Mesele henüz halledilmemiştir. Lozan Ticaret Mukavelesinin meriyette olmaması durumu zorlaştırmaktadır. Amerikalılar grupta itiraz etmedikleri halde şimdi üstünde durmaktadırlar. Bizim bu iddiadan vazgeçmemize mukabil rüçhan davamıza on beşinci madde üzerine halle çalışacaklarını ileri sürmektedirler.

" Müzakere halindeyiz"

Zorlu

aslının aynıdır.
31.1.1948

BAŞBAKANLIK
Hususi Kalem Müdürlüğü
Tarih 4.2.948 | Numara 140 | Ek

030 | 01 | | | 60 | 369 | 6

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

T. C.
BAŞBAKANLIK
HUSUSİ KALEM MÜDÜRLÜĞÜ

Özeti

Yazan mer.	DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ CUMHURİYET ARŞİVİ
Yazı tarihi	
Beyaz tarihi	
Dosya No.	E.4
Gidiş No.	84
Gidiş tarihi	26.1.48
Ekleri	

21.1.1948

Dışişleri Bakanlığına

Not:

Ticaret ve İktisat Dairesi
1098/15 sayılı yazınıza cevaptır.

Havana'da çalışmakta olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansında murahhas heyetimizce "Clause Ottomane" ın tanıtılmasına muvaffak olunmasının memnunluğu mucip bulunmuş olduğunu saygılarımla arzederim.

Başbakan

030 | 01 | | | 60 | 369 | 6

5

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U. M.
Şube II.
U. No. 1098
H. No. 15
Lef :

Ankara, ... 194
Hulâsa Clause Ottomane kaydının kabul ettirildiği h.

Yüksek Başbakanlığa

Hususî Kalem Müdürlüğü sözü ile alınan 22 Aralık 1947 tarihli ve 97 sayılı yazıları ile ilgilidir:

Havana'da çalışmakta olan Milletlerarası Ticaret ve Işbulma Konferansındaki Delegeliğimizden, alınan bir telgrafta Çalışma Grupunda, sulh muahedeleri ile tanınmış hakların, "Charte" hükümleri dışında mahfuz tutulmasına dair olan tezimizin kabul ettirilerek "Clause Ottomane"'ın tanıtılmasına muvaffak olunduğu bildirilmektedir.

Derin saygılarımla arzederim.

Dışişleri Bakanı

030 | 01 | | | 60 | 369 | 6

BAŞBAKANLIK
Hususî Kalem Müdürlüğü
Tarih 26.1.1948 | Numara 34 | Ek

19-1-948 | 510

6

EK 4

030 01 01 - 60 369 6

Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞBAKANLIK
HUSUSİ KALEM MÜDÜRLÜĞÜ

Özeti

Yazan memur	
Yazı tarihi	22.12.1947
Beyaz tarihi	
Dosya No.	624
Gidiş No.	97
Gidiş tarihi	22.12.
Ekleri	

Not:

Dışişleri Bakanlığına

Ticaret ve İktisat Dairesi U.Md.

111285/538 sayılı ve 16.12.1947 tarihli yazıları cevabıdır.

Milletlerarası Ticaret Teşkilâtına müteallik "Charte" tasarısına 1923 yılında Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış devletlere tatbik edilecek olan rüçhanların en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden bile istisna edileceği hakkında konulmasına çalışılan madde/nin bir çok devletlerin müzaheretini kazanmış olduğu bildirildiğine ve bu cihet Yüksek Bakanlıklarınca da imkân dahilinde görüldüğüne göre bu yoldaki teşebbüslere devam edilmesi uygun olduğunu saygılarımla arzederim.

Başbakan

030 01 01 60 369 6

5

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

DEVLET ARŞİVİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
Şube II.
U. No. 1/1/285
H. No. 538
Lef:

Ankara, 16. Aralık 1947 194
Hulâsa Havana Konferansı
h.

Yüksek Başbakanlığa

Özel Kalem Müdürlüğü sözü ile alınan 11 Aralık 1947 tarihli ve 83 sayılı yazıları karşılığıdır:

Birleşmiş Milletler İktisadî ve İçtimaî Konseyi kararile kurulan Milletlerarası Ticaret Teşkilâtı Hazırlık Komisyonu'nun 1946 ve 1947 yıllarında Londra ve Cenevre'de toplanarak yaptığı çalışmalar neticesinde Milletlerarası Ticaret Teşkilâtına mütedair olarak meydana getirdiği "Charte" tasarısının "en ziyade müsaadeye mazhar millet" kaidesine müteallik 16'ncı maddesinde, ikinci bir fıkra olarak:

A- Büyük Britanya ile dominionları ve bazı sömürgeleri,

B- Fransa ile sömürgeleri ve 1 Temmuz 1939 yılında Fransa'nın himayesinde bulunan memleketler,

C- Belçika-Hollanda-Lüksenburg Ekonomik Birliği ile sömürgeleri,

D- Amerika Birleşik Devletleri ile bu Devlete bağlı arazi ve Filipinler,

E- Münhasıran Amerika Birleşik Devletleri ile Cuba Cümhuriyeti,

F- Chili ile Arjantin Cümhuriyeti, Bolivya ve Peru,

030 01 01 60 369 6

../.

8

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
Şube

U. No. .....
H. No. .....
Lef: .....

Ankara, ... 194
Hulâsa .....
.....
.....

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

G- Münhasıran Suriye-Lübnan Gümrük Birliği ile Filistin ve Şarkülürdün arasındaki karşılıklı rüçhanlı tarifelerin bu kaideden istisna edilecekleri yazılı bulunmaktadır.

Charte tasarısını incelemek üzere, yüksek emirleri gereğince Bakanlığımda toplanmış olan, ilgili Bakanlıklar temsilcilerinden müteşekkil karma Komisyon, bu istisnaî kayıtlar müvacehesinde, Hükûmetimizin ötedenberi takip eylemekte bulunduğu ticarî siyaset icabı olarak, bütün Ticaret sözleşmelerine ve Modus-Vivendilere dercedilmiş bulunan, 1923 yılında Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış devletlere tatbik edilebilecek olan rüçhanların, en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden istisna edileceği kaydının da yukarıda maruz istisnalar arasına koydurulmasının uygun olacağı kararına varmış ve Komisyonca bu hususta hazırlanmış olan raporun Bakanlar Kurulunca tasvip edilmesi üzerine, Havana'ya giden Delegasyonumuza bu yolda talimat verilmişti.

Heyetimizin teşebbüsü ile ileri sürülmüş olan bu tez kısa bir zamanda pek çok devletlerin müzaheretini kazanmış ve Suriye, İran, Mısır, Yunanistan, Irak, Şarkülürdün, Lübnan Devletleri de tezimizi benimseyerek Konferansta bizimle birlikte hareket etmeye başlamışlardır.

../.

030 01 60 369 6

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
Şube

U. No. .....
H. Mo. .....
Lef: .....

Ankara, ... 194

Hulâsa .....
.....
.....

3.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL [illegible]
CUMHURİYET ARŞİVİ

Hindistan Devleti de teklifimizi desteklemiş, Pakistan ise bu teklife ileride katılmak hakkını muhafaza etmiştir.

Diğer devletler de müzahir olacaklarını ihsas eylemişlerdir.

Bu duruma göre, 1923 senesinde eski Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan devletlerin yekdiğerine bahşedecekleri rüçhanlı muameleler usulünün de yukarıda anılan istisnalar arasına konulmasını temin yolundaki teşebbüste devamın muvafık olacağı mütaleasında bulunduğumu takdirlerine arz ve bu hususdaki yüksek kararlarının bildirilmesine müsaadelerini derin saygılarımla rica ederim.

Dışişleri Bakanı

Hums. Kal. Md.
20.12.1947

N. Sadak

BAŞ[illegible]LIK
Hususî K[illegible]rlüğü
Tarih 22.12.47 | Numara 636 | Ek

030 | 01 | | | 60 | 369 | 6

16-12-947 6571

EK 4

030 01 01 - 60 369 6

Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

T. C.
BAŞBAKANLIK
HUSUSİ KALEM MÜDÜRLÜĞÜ

Özeti

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yazan memur	
Yazı tarihi	
Beyaz tarihi	
Dosya No.	0.4
Cidiş No.	83
Cidiş tarihi	11.12.47
Ekler	

Dışişleri Bakanlığına

Ticaret ve İktisat Dairesi

110534/525 sayılı ve 8.12.1947 tarihli yazınıza karşılıktır.

Havana'da toplanmakta olan Milletlerarası Ticaret Teşkilâtı ve İşbulma Konferansındaki Heyetimizin çalışmalarından malûmat hasıl olmuştur.

Not:

Bütün milletlerce bir teamül haline gelmiş bulunan "en ziyade müsaadeye mazhar millet" esası karşısında Clause Ottomane şeklinde bir maddenin Milletlerarası bir konferansda Kabul ettirilmesine imkân olamiyacağı, bugünkü dünya şartları içinde mukaveleye böyle bir madde dercettirmeğe çalışmanın da halin icaplarına uymiyacağı Yüksek Makamınızca da takdir buyurulacağına şüphe yoktur.

Böyle bir maddenin tazammun ettiği hususların kendi aramızda ve mevzuatımıza konulacak özel ve biraz da kapalı mahiyette hükümlerle temin edilmesi en salim bir hal tarzı olacağı düşünülmekte ve başarısızlığa uğraması kuvvetle muhtemel bulunan bir tezin müdafaasına çalışılmasında memleketimizin perestiji bakımından bir fayda mülâhaza edilmemektedir.

Keyfiyetin bu noktalardan tetkikiyle gereğinin takdir ve ifasını saygılarımla rica ederim.

Başbakan

10-12

030	01			60	369	6	

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

T. C.
BAŞBAKANLIK
HUSUSİ KALEM MÜDÜRLÜĞÜ

Özeti

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yazan memur	
Yazı tarihi	
Beyaz tarihi	
Dosya No.	
Gidiş No.	
Gidiş tarihi	
Ekleri	

Not:

Dışişleri Bakanlığına

Ticaret ve İktisat Dairesi

110594/525 sayılı ve 8.12.1947 tarihli yazınıza karşılıktır.

Havana'da toplanmakta olan Milletlerarası Ticaret Teşkilâtı ve İşbulma Konferansındaki Heyetimizin çalışmalarından malûmat hasıl olmuştur. Clause Ottomane çapında bir maddenin Milletlerarası bir konferansda kabul ettirilmesine imkân olamiyacağı, bugünkü dünya şartları içinde mukaveleye böyle bir madde dercettirmeğe çalışmanın da halin icaplarına uymiyacağı Yüksek Makamınızca da takdir buyurulacağına şüphe yoktur. Böyle bir maddenin tazammun ettiği hususların kendi aramızda ve mevzuatımıza konulacak özel hükümlerle temin edilmesi en salim bir hal tarzı olacağı düşünülmekte ve başarısızlığa uğraması kuvvetle muhtemel bulunan bir tezin müdafaasına çalışılmasında memleketimizin perestiji bakımından bir fayda mülâhaza edilmemektedir.

Keyfiyetin bu noktalardan tetkikiyle gereğinin takdir ve ifasını saygılarımla rica ederim.

9-12

Başbakan 12

EK 4
030 01 01 - 60 369 6
Havana'da Toplanmakta Olan Milletlerarası Ticaret ve İş Bulma Konferansı'ndaki Heyetimizin Çalışmalarına Dair

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
Şube II.
U. No. 11a/574
H. No. 525
Lef: .....

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Ankara, 8 Aralık 1947

Hulâsa .....
Havana Konferansı h.
.....

Yüksek Başbakanlığa

21 Ekim 1947 tarihli ve 106573/463 sayılı yazı ile ilgilidir:

Havana'da toplanmakta olan Milletlerarası Ticaret Teşkilâtı ve İşbulma Konferansındaki Delegeliğimizden alınan bir telgrafta aşağıdaki hususlar bildirilmektedir:

" Hindistan, Pakistan, İran, Afganistan ve Arap Devletleri ile "Charte"ın bir çok maddeleri üzerinde görüşlerimiz birleştiğinden umumiyetle birlikte hareket ediyoruz. Yunanistan da bize iltihak etmek için talimat istedi.

" Mesaimizi ahenkleştirmek için, Türkiye, Hindistan ve Mısır'dan müteşekkil merkezî bir Ofis tesis ettik. Yegâne müşkülümüz "Clause Ottomane"dır.

" Kanada ve Yeni Zelânda aleyhte bulundular, Amerika'nın da rüçhanlara aleyhtar olduğu malûmdur.

" Yukarıda anılan grup ve cenubî Amerikalılar bizi tutacaklarını vaadettiler. Amerika ve İngiltereye de hususî vaziyetimizi anlattık, muavenet vaadinde bulunmamakla beraber teklifimizi gayrimüsaid karşılamadılar."

Keyfiyeti, bilgileri için, derin saygılarımla arzederim.

Dışişleri Bakanı
H. Saraç

8-12-47 5283 BAŞBAKANLIK EVRAKI

Hus. Kalem evld. 9.12.1947

BAŞBAKANLIK
Hususî Kalem Müdürlüğü
Tarih 22.12.47 | Numara 641 | Ek

13

EK 5

SAYI: 030 01 60 370 1

TARİH: 9 ARALIK 1947 - 4 MART 1948

HAVANA'DA TOPLANAN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TİCARET VE İŞ BULMA KONFERANSI'NIN ÇALIŞMALARI HAKKINDA HAZIRLANAN RAPORLAR

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
– Şube II.
U. No. 5143
H. No. 79
Lef: 1.

Ankara, 4 Mart 1948 194

Hulâsa Havana Konferansı çalışmaları h.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yüksek Başbakanlığa

2 Mart 1948 tarihli ve 4821/70 sayılı yazıya ektir:

Havana'da toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma Konferansının çalışmaları hakkında, adı geçen Konferans'daki Delegeliğimiz tarafından hazırlanan raporun mabadini teşkil eden 11 Şubat 1948 tarihli ve 54/38 sayılı yazı ilişik olarak sunulmuştur.

Derin saygılarımla arzederim.

Dışişleri Bakanı

N. Sadak

Öz. K. Md.
4 · 3 · 1948

BAŞBAKANLIK
Hususi Kalem Müdürlüğü
Tarih 8.3.48 | Numara 360 | Ek

Maliye, Bayındırlık, Ekonomi, Gümrük ve Tekel, Ulaştırma, Ticaret ve Çalışma Bakanlıklarına yazılmıştır.

–54– 360

030 01 60 370

3-938 4 1384 1

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

54/38
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

17.2.941

VI'ncı Komisyonun çalışmaları

Bu Komisyon henüz mesaisini bitirmemiştir, Ancak umumi durumu nazarı itibara alınarak tebellür eden cereyanları arzedilmiştir.

Charte'in maksat ve gayelere taalluk eden 1'nci faslı ile Milletlerarası Ticaret Teşkilâtının kuruluş ve işleyiş tarzına ait VII'nci ve ihtilâfların halline, Charte'in tefsirine müteallik VIII'nci faslı, aza olmayan devletlerle münasebetler, umumi istisnalar, Charte'in tadili ile azaların Teşkilâttan çekilmesi; Teşkilâta son verilmesi, Charte'in yürürlüğe girmesi, tatbik sahasının şumulü gibi umumi hükümlerine dair IX'ncu faslı Konferansın altıncı Komisyonun tetkik mevzuunu teşkil etmiştir.

Charte'in 1'nci maddesinden ibaret olan birinci faslı bilindiği gibi Birleşmiş Milletler Anlaşmasında açıklanmış olan gayeler ve ezcümle bu Anlaşmanın 55'nci maddesinin son fıkrasında gösterilen yüksek hayat seviyeleri ile, tam çalıştırmanın ekonomik ve sosyal ilerleme ve gelişme şartlarının elde edilmesini gerçekleştirmek maksadiyle muayyen hedeflere erişilmesine matuf olmak üzere ayrı ayrı ve hep birlikte millî ve milletlerarası tedbirleri yerine getirmek teahhüdünü yüklenmektedirler.

Ana gayelere hizmet için belirtilen hedefler şunlardır:

1. Hakiki gelirin ve müessir talebin eşyanın istihsal, istihlâk ve mübadelesini arttırmak ve böylece dünya ekonomisinin müvazeneli ve genişleyici bir hal almasına hizmet etmek;

2. Bilhassa sınaî gelişmelerinin henüz ilk safhalarında bulunan memleketlerin sanayice ve umumi olarak gelişmesine yardım etmek;

3. Bütün memleketlerin pazarlara ulaşabilmek refahları ve ekonomik gelişmeleri için lüzumlu olan her türlü mahsullerle istihsal vasıtalarını elde etmek hususunda müsavi şartlardan faydalanmalarını daha ileri derecede gerçekleştirmek;

4. Gümrük tarifelerini ve mübadeleye engel olan diğer ma-

../.

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

nileri azaltmak, milletlerarası ticarette fark gözetici muamele tarzını kaldırmak;

5. Bütün memleketlerin ticaret ve ekonomik gelişme imkânlarını karşılıklı faydalar getirecek surette arttırarak onları dünya ticaretini bozacak verimli iş kadrolarını azaltacak veya ekonomik ilerlemeyi geciktirecek tedbirlerden çekinmeğe muktedir kılmak;

6.Karşılıklı anlaşma, danışma ve işbirliğini gerçekleştirmek yoluyla, işbulma, ekonomik gelişme, ticaret politikası, ticarî tatbikat ve emtia politikaları sahalarında milletlerarası ticarete ait meselelerin hallini kolaylaştırmak;

Bu maksat ve gayelere erişmek üzere yapılacak işbirliği Milletlerarası Ticaret Teşkilâtı vasıtasiyle başarılacaktır.

Charte'ın maksat ve gayelerine ait 1'nci faslı üzerinde Konferansta büyük fikir ayrılıkları bulunmamakla beraber metne nihaî bir şekil verilmeden gayeleri tesbit etmenin ameli bakımından bir takım mahzurları olacağı mülâhazasiyle 1'nci faslın tetkiki diğer fasıllar üzerinde Charte'in gayelerine müessir olacak bir mahiyetle devam eden ihtilâflı meselelerin halline talik edilmiş bulunmaktadır.

1'nci faslın en dikkate şayan prensipi Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 56'ncı maddesine dayanarak hayat seviyelerinin yükselmesi ve tam çalıştırma esaslarını tebarüz ettirmesi ve bilhassa geri kalmış memleketlerin ekonomik gelişmesini ehemmiyet vermiş bulunmasıdır. Charte'in bütün hükümlerini hakimiyeti altında bulunduracak olan bu prensiplerde Birleşmiş Milletler Andlaşmasının ruhuna aykırı düşecek her hangi bir değişiklik yapması ihtimaline karşı müteyakkız bulunmak lâzım gelmektedir.

Milletlerarası Ticaret Teşkilâtının bünye ve faaliyet tarzı ile ilgili hükümler büyük ilgi uyandırmış, bir çok memleketlerin projedeki bu hükümleri değiştirmeğe matuf tekliflerde bulundukları görülmüştür.

Teşkilâta ait VII'nci faslın münakaşalı meseleleri şöylece hülâsa edilebilir:

1. Teşkilâtın fonksiyonları arasında bilhassa sanayii

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

geri memleketlerin gelişmesine yardım edecek surette bazı yeni hükümler konulması müdafaa edilmiş ve Teşkilâtın tarife meselelerinde salâhiyetli olan Tarife Komisyonuna mütenazır olarak bir İktisadî Gelişme Komisyonu teşkili üzerindeki Meksika teklifi tarafımızdan da desteklenmiş ve böyle bir Komisyonun Teşkilât hükümlerine ilâvesi hususunu tetkik etmek üzere Charte'in ekonomik gelişme hükümlerini inceleyen II'ci Komisyonla Teşkilât mevzuuna ait VI'nci Komisyon arasında irtibat ve işbirliği temin edecek bir tali komisyona teşkili hakkındaki teklifimiz de kabul olunmuş, bu yolda geri memleketlerin gelişmesini kolaylaştırmak üzere mühim kararlara varılmıştır;

2. Konferansı işgal eden diğer mühim bir mevzu da oy meselesi olmuştur. Gerek Konferansın, gerek Teşkilâtın İcra Konseyinde her memleket için bir oy esasının kabulü hususunda çok kuvvetli cereyan, rey reylerin nüfus, dış ticaret hacmi, millî gelir gibi unsurlara istinaden devletlerin ekonomik ehemmiyetleriyle mütenasip olması yolundaki gaye hakim olmuştur. Şu kadar ki Teşkilâtın genel kurulu olan konferans'ta her memleketin bir rey sahibi olmasını kabul eden büyük devletler, İcra Konseyinde ayni rey usulünün mahzurlar doğuracağını ileri sürmüşler, meselenin realist bir zihniyetle ele alınmasında ısrar etmişlerdir. Bu konudaki münakaşalar İcra Konseyinin terekküp tarzı üzerindeki fikir ihtilâflarının büsbütün ehemmiyet kesbetmesine yol açmıştır.

3. İcra Konseyinin teşekkül tarzı hakkında Charte'in 75'nci maddesinde zikredilen üç muhtelif şık çeşitli bakımlardan tenkide ve itirazlara uğramış, münakaşaların umumi veçhesi itibariyle Amerika İngiltere gibi büyük devletlerin C şıkkini desteklemesine mukabil küçük devletler ve bilhassa latin Amerika devletleri daha demokratik bir şekil olarak tavsif ettikleri B şıkkı üzerinde ısrar etmişlerdir. Çin ve hindistan bölgelere göre muayyen devletleri ismen tasrih eden A şıkkına taraftar olmuşlardır. Bu çok ihtilâflı meselede devletlerin başlıca endişesi Konferanstan sonra en yetkili merci olan ve Charte hükümlerine göre teşkilâta verilen geniş müdahale salâhiyetlerini fiilen kullanmak vaziyetinde bulunan bu organın terekküp tarzında ./.

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

kendi menfaatlerini mümkün mertebe koruyacak bu müşterek menfaatler constellation'u vücude getirmek, Teşkilâtın fiili politikasında kendi menfaatlerini temsil ve müdafaa ettirebilmek kaygusu olmuştur. 73'ncü maddenin incelenmesi için kurulan tali komisyon bir çok görüşmelerden sonra A, B ve C şıklarını mezcedan mutavassıt bir formüle vasıl olmuş ve muhtelif coğrafi bölgelerin, muhtelif ekonomi tiplerinin temsil edilmesi ve ekonomik ehemmiyeti itibariyle büyük devletlerin Konsey'de daimi olarak temsil edilmelerini temin için kendilerine 8 üyelik ayrılmasını Charte'da muayyen coğrafi bölgelerin ismen tasrihi bir çok memleketlerin ihtirazî kayıtları altında kararlaştırılmıştır. Bu arada yakın ve Orta şark memleketlerinin iki üyelik almaları da umumiyetle kabul edilmiştir. Fakat Komisyonda ve Konferans umumî heyetindeki müzakerelerin bu hal tarzının yeniden müzakere konusu olmak ihtimali vardır.

4. Charte'in en çok itiraz uyandıran hükümlerinden biri de 81'nci maddede bahis mevzuu olan Tarife Komisyonu olmuştur. İtirazlar tarife komisyonu esasına olmaktan ziyade bu komisyonun bir taraftan teşkilâta izafeten hareket salâhiyeti tanınmasına mukabil terekküp tarzı itibariyle Cenevre'de iş devlet arasında aktedilmiş olan umumî tarife anlaşmasına dahil memleketlerden teşekkül etmesinden, diğer taraftan 74'ncü maddenin 1'nci fıkrası sarahatine göre bu Komisyonun kararlarının nihai mahiyette olup Konferansın mürakabesine tabi bulunmasından ileri gelmektedir. Ayrı tali bir komisyonda tetkik edilmekte olan bu mesele nihai bir karara bağlanmış olmamakla beraber haklı tenkitlere mahal vermeyecek bir şekle doğru gidildiği, Tarife Komisyonuna diğer devletlerin üye olmak hakkı tanındığı gibi bu Komisyon kararlarının İcra Konseyi tarafından itirazen tetkikine imkân verildiği anlaşılmaktadır. ~~Bununla beraber tarife komisyonu tarafından itirazen tetkikine imkân verildiği anlaşılmaktadır.~~ Bununla beraber tarife komisyonu hakkındaki bütün görüşmeler, yukarıda da işaret edildiği üzere İktisadî gelişme komisyonu üzerindeki tetkik ve müzakerelerle müvazi gitmekte, Charte'in III'ncü faslındaki hükümlere daha çok vuzuh ve ameli kıymet vermek ihtiyacında bulunan az inkişaf etmiş memleketler

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

kâtlerle IV'ncü fasıldaki ticareti genişletecek hükümlere daha büyük ilgi gösteren büyük devletler arasında bir kargılıklı taviz ve müzakere mevzuu olarak bir bütün halinde mütalea edilmektedir.

5. Bu faslın diğer hükümleri üzerindeki tadil teklifleri daha ziyade teknik mahiyette olarak veya yazılış şekli üzerinde ileri sürülen mütalealardan ibaret bulunmaktadır.

6. VIII'nci faslın ihtilâfların halli hakkındaki hükümleri en mühim pürüz noktalarından biri olmuştur. Esasen hazırlık komisyonunun ifade ettiği üzere vakit darlığı dolayısiyle bu meselenin etraflı bir surette tetkiki konferansa bırakılmış bulunmaktaydı. Bu taraftan Charte hükümlerinin ameli kıymetini tahdid edebilecek her türlü riayetsizlikleri önlemek üzere müyyide tesis etmek temayülü hakim bulunmakta diğer taraftan milletlerarası ticaretin esaslı bir tecrübe devresinden geçilmeden sıkı bir surette tanziminden bazı güçlükler ve inzibatsızlıklar doğabileceği hakkındaki mülahazalar, ihtilâfların halli ve Charte'a riayetsizliklerin tabi tutulacağı muamele mevzuunda alınacak tedbirleri daha teenni ile tesbit etmek lâzım geldiği fikrini takviye etmektedir. Her halde bu gün konulacak müeyyidelerin yarın zuhur edebilecek haklı itirazlar karşısında tatbik kabiliyetini haiz olmadığı neticesini vermesi ihtimali göz önünde tutulmak icap ettiği gibi dünya devletlerinin geniş ölçüde iştirak etmeleri nisbetinde müsmir ve faydalı bir tesiri olacak böyle bir teşkilâta üye olmamağı teşvik edecek şiddetli müeyyidelerin de iştirak edenlerin sayısını tahdid ederek dolayısiyle üyelerin menfaatlerine halel vereceği de tabii bulunmaktadır. Bu fasıl hükümlerini tetkik etmek üzere teşkil edilen ad hoc tali komisyon şiddetli fikir ihtilâfları karşısında şimdiye kadar bir neticeye varmak imkânını bulamamıştır. 89'ncu madde bir taraftan menfaatı münasip veya haleldar olmayan memleketlerin de Charte'in 1'nci maddesindeki gayelerin ihlalini ileri sürerek müracaat hakkını tanımakta, diğer taraftan (b) fıkrasında Charte hükümlerine muhalif olmayan halleri de ihtilâf mevzuunun şumulü içine almaktadır. Tali komisyon ilk safhada hukukî bakımdan da mahzurlu olan bu lûzumundan fazla geniş mesuliyet mevzularını tahdid ederek Charte'a muhalif ../.

6

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

hareketiyle menfaatinin halelder olması esasını almıştır.Fakat bu hususta istişarelerin netice vermemesi üzerine baş vurulacak usuller,İcra konseyinin, konferansın ve milletlerarası Adalet Divanının salâhiyet sahalarının tefriki mühim tereddüd noktaları halinde muallakta kalmamaktadır.Diğer bir mesele de Charte'in muhtelif diğer fasıllarında derpiş edilen hususî şikâyet ve müracaat usullerinin bu umumi usulle ayni zamanda tatbikini tecviz edip etmemek meselesidir. Delegasyonumuz bu konuda hususî kaidelerin bulunduğu hallerde umumi usule başvurulmasını terviç etmeyen ingiliz teklifini desteklemiştir. 90'ncı maddenin 2'nci fıkrasına göre ihtilaf mevzularının tahkim usulü ile halledilmesine karşı Fransız Delegasyonunun bir itirazı olmuş, bu itirazda Charte'in hükümlerinin kazai tefsiri mahiyetinde olan hakem kararlarının istikrarını muhafaza ve bu hükümlerin münasib şartlar altında adilâne ve eşit surette tatbikini temin bakımından her hadisede işin başka bir hakeme havale edilmesinden doğabilecek farklı hal tarzlarının mahzuruna işaret edilmiş ve iki taraflı(bilatéral) anlaşmalar için tecviz edilebilecek böyle bir tahkim şartının çok taraflı(multilatéral) bir anlaşma olan Charte'in her devlete ayni adalet ölçüsü dahilinde tatbiki bakımından doğru olamayacağı muayyen bir makamın bu hakem salahiyetini daimi olarak kullanması suretiyle birliğinin korunması istenilmiştir. Bu meselenin tali komisyonda uzun bir tetkik geçirmiş olmasına rağmen Komisyonda ve Konferans'ta yeniden geniş itiraz ve münakaşalara yol açacağı anlaşılmaktadır.

7. Charte'in umumi hükümlerini ihtiva eden fasıl, ehemmiyetli münakaşaları mucip olmuş ve bilhassa aza olmayan devletlerle münasebetlere taalluk eden 93'ncü madde, bu konuyu incelemek üzere teşkil edilen tali komisyonda bir türlü müsbet bir hal şekline bağlanamamıştır.93'ncü madde bir taraftan aza devletlerin aza olmayan devletlerle girişecekleri ticari münasebetleri tanzim etmek gibi ameli bakımdan çok çetin bir mevzuu ihtiva etmekte, diğer taraftan esasen Cenevre ihzarî Komisyonunda bu maddeye ait izahatinden anlaşıldığı üzere projede teklif edilen üç şıktan her hangi birinin faydalarına işaret etmeksizin meselenin tetkiki tamamen Havana Konferansına bırakılmış bulunmaktadır. ../.

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Bu meselenin tetkikinde İskandinav devletleri teşkilâta girmeyeceği muhakkak sayılan Rusya ile olan münasebetleri bakımından mümkün mertebe kolaylık ve serbesti sağlamağa gayret ettikleri gibi Arap devletleri de Suudi Arabistan ve Yemen gibi memleketleri nazara alarak, azaların aza olmayanlarla olan münasebetlerinin fazla tahdidine aleyhtar olmuşlardır. Çekoslovak delegesi bu maddeyi iki bakımdan tenkit ederek:

A) Devletler hukukunda her hangi bir sözleşmenin o sözleşmeye taraf teşkil etmeyen devletleri ilzam ve takyit edemeyeceğini;

B) Hiç bir devletin iktidarı dahilinde olmayacak surette vecibe takabbul edemeyeceğini;

ileri sürmüş ve aza olan ve olmayan devletler arasındaki münasebetleri tanzim ederken aza olmayanların ilzam edilmesine ve aza devletlerin içinden çıkmak imkânı bulunmayan zaruri vaziyetler karşısında hilâfına mecburiyetlere tabi tutulmamasına şiddetle aleyhdar olmuştur. Umumi olarak, aza olan devletlerin aza olmayanlarla ticari münasebetlerinde fazla kayıtlara tabi tutulmasının Teşkilâta dahil olmamayı teşvik edecek menfi bir amil olabileceği kaydedilmiştir. Tali komisyon görüşmelerinde varılan netice aza ve aza olmayan devletler arasındaki münasebetlerin serbest olması, şu kadar ki hiçbir azanın Charte hükümleri ile azaya tanınmış olan hak ve menfaatlerden daha fazlasını aza olmayanlara tanınmaması şeklinde tecelli etmek üzere iken Amerika Delegasyonu Hükûmetinden aldığı yeni talimata göre yeni bir tadil teklifinde bulunmuş ve 93'ncü madde hükmünü aza olmayan devletlerin daha çok aleyhine netice verecek bir şekilde yeni baştan ele almak üzere aza arasında farklı muamele gözeten gayri azalara karşı bir takım tedbirler derpiş eylemiştir. Bu durum karşısında ihtilâf ve münakaşaların daha çok uzayacağı tahmin edilmekte ve konferans yakın şark memleketleri grupunun bu konudaki tezi mümkün mertebe müsait ve serbest şartlar teminine matuf bulunmakta ve bu tez tali komisyonda Yunan delegesi büyük Elçi Mösyö Politis tarafından müdafaa olunmaktadır.

8. Charte'in umumi istisnalara ait 94'ncü maddesi üzerinde başlıca tadil teklifleri Avusturalya, İrak ve Çekoslovakya tarafından

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

yapılmıştır. Avusturalya Delegasyonu Japonya'nın harpten önce Avusturalyadan satın aldığı maden cevherini harp sanayiide kullandığından bahisle muhtelif misallere istinat ederek siyasî maksatların teminine matuf olarak yapılan bu gibi satın almalara karşı tedbir almaya Charte-in diğer hükümlerinin tedbir almaya kâfi olmadığını ve 94'ncü maddeye bu hususta bir istisna hükmü konulmasının uygun bulunduğunu ileri sürmektedir. İrak delegasyonu ise millî menfaati korumak gayesiyle alınacak tedbirlerin Charte hükümlerine tabi olmamasını müdafaa etmekte ve bununla yahudilere karşı arap memleketlerinde girişilebilecek bir boykot hareketinin meşrutiyetini sağlamak hedefini gütmektedir.Çekoslovakya ise Charte hükümlerinin sulh muahedeleri hükümlerine birşekilde tesiri olmayacağına istisnalar arasında tasrih ettirmek üzere bir teklifte bulunmuştur. Devletler hukuku prensiplerine de uygun olan bu tezin hususle getirdiği zeminden faydalanarak Lozan muahedesiyle tanınmış hukukunun halelden vikâyesi ve ezcümle Clause ottomaine'in bir kerre de bu maddede yapılacak bir tadil yoluyla teyit ve tasrih edilmesi düşünülmüş, tali komisyonda söz istenilerek Türkiye'nin Lozan muahedesiyle kabul edilmiş olan haklarının mahfuziyeti esasını bozabilecek herhangi bir metnin kabulüne imkân olamayacağı ve Clause Ottoman'in tanınmasını temin etmek üzere sulh muahedenamelerinin hükümlerini mahfuz tutacak bir tadil yapılmasına taraftar olduğumuz belirtilmiştir. Bu hususta evvelki raporlarımızda da malûmat arzedilmişti.

bu maddeye izzetmden hazırlanan tetkikat evrakı olmadığı cihetle komisyonda nasıl hareket edildiği bilinmemektedir.

9. 95'nci maddeyi tetkik eden tali Komisyonda Delegasyonumuzun bu maddeye ait tenkidi izah edilmiştir:

a) maddenin birinci ve ikinci fıkralarında tadil mevzuunun devletlerin vecibelerinde bir değişikliği tazammun edip etmemesi bakımından bir tefrik yapılarak iki türlü prosedür derpiş edilmiş bulunmaktadır. Vecibeyi tazammun edip etmemek keyfiyetinin kolayca tayyünü eden bir kıstas olmaması yüzünden tahaddüs edecek güçlüklerden kat'i nazar,Charte-in bir çok hükümleri aza devletlerin vecibelerine taalluk etmeyip sadece hak ve salâhiyetlerini ilgilendirmekte ve bu arada teşkilâtın bünye ve fonksiyonlarına ait ve konferansta en çok münakaşayı mucip olmuş ../.

DEVLET ARŞİVİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

bulunan rey hakkı, İcra Konseyi/Tarife komisyonunun terekküp tarzı gibi mühim mevzulara ait tadiller maddede belirtili ve kıstasa göre birinci fikranin şumulüne girerek aza devletlerin usulen tasdikine tabi olmaksızın Konferansın üçte iki reyi ile yürürlüğe girmektedir.

b) ayrıca devletlerce tasdik edilmeksizin herhangi bir milletlerarası taahhüdün yürürlüğe girmesi varid olamayacağından birinci fıkra hükmü anayasa bakımından müşkilât arzetmektedir.

c) ikinci fıkraya göre Charte'ta yapılan herhangi bir tadil kabul etmeyen Devletin, teşkilâttan çekilmek üzere altı aylık bir mühleti beklemeye mecbur tutulması doğru görülmemektedir. Tadilin ilgili devleti mutazarrır etmesi halinde onun derhal çekilebilmesi lâzımdır. Bir devletin kendi menfaatlerine zarar verebilecek bir hukuki duruma derhal nihayet verebilmek salâhiyeti takyit edilemez. Bu mütalealardan sonuncusu Tali Komisyonda nazara alınarak madde ona göre kaleme alınmış ise de diğer noktaların Komisyon umumi toplantısında tekrar izaha lüzum hasıl olmuştur. Mütalaamız Kolombiya ve Küba delegelerinin müzaheretine ragmen ekseriyet eldeedilememiştir.

10. Charte'in yürürlüğe girmesi ve teşkilâtın faaliyete başlaması mevzuu ile ilgili olan 98'nci madde teşkilâtın bir an evvel kurulması fikrine taraftar bulunan İngiltere;Amerika ve umumiyetle Cenevre Gümrük Anlaşmasını imzalamış devletlerle diğerleri arasında bir görüş ayrılığına yol açmıştır. Başta Uruguay ve Meksika olmak üzere Latin amerika memleketlerinin fikrine göre:

A) İmza sahibleri devletlerin üçte ikisi hiç olmazsa basit ekseriyeti veya nihayet yarısı tasdik etmedikçe Charte yürürlüğe girmemelidir. Bu hem dünya ticaretini tanzim etmek iddiasında olan beynelmilel teşkilâtın ünvanına hem de realite icaplarına aykırı olur.

B) Konferansa iştirak edenlerin ancak küçük bir kısmını teşkil edecek yirmi devletin tasdikini kâfi görmek demokrasi prensiplerine de uygun düşmez.

İngiltere ve Amerika delegasyonlarının fikrine göre ise:

a) Bu teşkilâtın kurulması ne kadar gayanı arzu ise bir an

../. 10

evvel kurulması da o kadar umumi ihtiyaca uygundur;

b) Teşkilâtın kurulup işlemeye başlaması için 20 devletin Charte'i tasdik etmesi kâfidir.Bir milletlerarası mukavelenin meriyeti ekseriyetin iştiraki gibi imkânsız bir şarta bağlanamaz;

c) Bir kısım devletlerin teşkilâtı bir an evvel kurmak arzusunu göstermiş devletlere tahakküm etmesi tecviz edilemez. Bu demokrasinin tam zıddı olur. Teşkilâtın kurulmasını ve Charte'in yürürlüğe girmesini geciktirmek isteyen devletlerin hürriyet ve idaresine tesir yapması her türlü hukuki esastan aridir.

Bu karşılıklı tezlerin münakaşa olunduğu VI'ncü Komisyonda Delegasyonumuzca ifade edilen görüş şu olmuştur:

"Umumi olarak devletlerin aralarında bir an evvel kurmak istedikleri bir milletlerarası teşkilâtı yürürlüğe koymak hususundaki hak ve hürriyetleri inkâr edilmezse de bu teşkilâtın kurulmasıyla ona aza olmayan devletlerin menfaatlerine tesir edecek neticeler hasıl olması da varittir. Bu itibarla aza olanlarla aza olmayanlar arasındaki münasebetlere taalluk eden hükümlere dair 93'ncü madde hükmü nihai şeklini almadıkça delegasyonumuz bu hususta kat'i bir görüş ifade etmek imkânını bulamayacaktır."

Bu noktai nazara yakın şark memleketleri delegasyonlarınca da iştirak edildiği anlaşılmaktadır. Filhakika teşkilâtın mahdut aza sayısıyla faaliyete geçmesinin henüz aza olmayanlar üzerinde yapabileceği tesirlerin derecesi anlaşılmadan yani 93'ncü madde kati şeklini almadıkça bu hususta verilecek hüküm hakiki duruma istinat etmemiş olacaktır.

Charte'in IX'ncu faslına dair başlıca hükümlerinin tali komisyon ve komisyonlarda geçirdiği safhalar bu suretle ifade edilmiş bulunmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

11

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
Şube II.
U. No. 4821
H. No. 70
Lef: 1

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Ankara, 2 Mart 1948

Hulâsa Havana konferansı çalışmaları h.

Yüksek Başbakanlığa

23 Şubat 1948 tarihli ve 4078/67 sayılı yazıya ektir:

Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma Konferansının çalışmaları hakkında adı geçen Konferans'daki Delegeliğimiz tarafından hazırlanan rapo-'run mabadini teşkil eden 10 Şubat 1948 tarihli ve 53/37 sayılı yazının bir örneği eklice sunulmuştur.

Derin saygılarımla arzederim.

50.84.

Öz. K. Md.
2.3.1948

Dışişleri Bakanı
N. Sarac[illegible]

12

Maliye, Bayındırlık, Ekonomi, Gümrük ve Tekel, Ulaştırma, Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarına da yazılmıştır.

BAŞB[illegible]
Tarih 6
2-3 058 19261

4
1925

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

CUMHURİYET ARŞİVİ

XIV'ncü fasıl: Ekonomik gelişme

XIV'ncü fasıl her ne kadar henüz tamamiyle bitmedi ise de bunu teşkil eden maddelerden pek çoğu tali komitelerde son tahrir şeklini almış bulunduklarından heyetin hareketinden evvel bu faslın arzettiği son manzarayı da bildirmeği faydalı buldum.

XIV'ncü fasıl 2 den 15'e kadar olmak üzere 8 maddeden ibarettir. Bu fasıl bizim gibi iktisaden henüz inkişaf devresinde olan veya harpte harabiye uğramış memleketlere mühimdir ve onlar için büyük ehemmiyeti haiz bulunmaktadır. Bu fasıl kolaylıkla üç kısma bölünebilir. Birinci kısım faslın ilk maddesinden ibaret olup her memleketin ekonomik gelişmesini bütün dünya iktisadiyatının inkişafı için faydalı olduğu ve bu hususta devletlerarasında bir menfaat birliği mevcut olduğu prensipini vaz'etmektedir. İkinci kısım ise 2'nci maddenin 12'nci maddeye kadar her devletin kendi kendine ve teşkilâtla ve diğer devletlerle işbirliği yaparak iktisadî inkişafını temin için gelişmesi prensipini vazetmekte ve bu işbirliğinde gerek gelişme arayan devlete gerek (F.A.O.)(O.I.T.) ye ve diğer devletlere düşen vazife ve vecibeleri tayin etmektedir.

XIV'ncü kısmın gelince en mühim olan bu kısım 13,14,15 olmak üzere üç maddeden mürekkeptir ve ticarî politikaya dair olan ve ~~[illegible]~~ muayyen ahvaldeki iktisadına nazaran liberal bir sistem takip eden XV'nci fasıl hükümlerinin iktisaden inkişaf etekte olan memleketler lehine tadiline ait kaideleri ihtiva etmektedir.

Faslın her üç kısmı da iktisaden geri kalmış memleketlerle sanayide ileri gitmiş devletler arasında mühim münakaşa mevzuu olmuştur. Bu münakaşa halâ devam etmektedir. Münakaşa vaziyetlerini yukarıda ayrılan üç kısım üzerinden arzedeceğim:

../. 13

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

1-Birinci kısım 8'nci madde.

8'nci madde malûmları olduğu üzere her devletin dünya kaynaklarının verimli bir surette işletilmesinde müşterek menfaatdar olduğu prensipini vazetmişti. Bu prensip üzerinde herkes müttefik olmakla beraber bunun herhangi bir devletin dahili işlerine karışmasına intac edebilecek şekilde tefsirata yol açıp açmayacağı üzerinde münakaşa açılmış ve Irakla Çin bu vaziyetin behemehal tasrihini istemişlerdir. Heyetimiz de bilhassa Irakı destekleyerek 15'nci maddede kullanılan formulün bu madde içinde kullanılmasını talep etmiş ve esas üzerinde herkes mutabık olduğundan bizim teklifimizin de nazarı itibara alınması kaydiyle iş bir çalışma grupuna havale olunmuştur. Mesele bir tahrir şeklinden ibarettir.

2- İkinci kısım 9, 10, 11'nci maddeler/ve 12'nci madde:

9'ncu madde her devletin kendi arazisi dahilinde iktisadî gelişmesini tedrici bir surette temin için Charte hükümlerine muhalif olmayacak tedbirler alacağı prensipini vazetmiştir. Bu madde hemen hemen Cenevredeki olduğu şekilde kabul edilmiştir.

10'ncu madde: onuncu madde iktisadî gelişmedeki işbirliği maddesidir. Bu işbirliği hem memleketlerin birbiriyle hem de bilhassa teşkilâtla olacaktır. Devletlerin kendi iktisadî kalkınmalarında teşkilâttan ve diğer memleketlerden ne gibi yardımlar göreceklerini tesbit eden bu madde üzerinde dehşetli münakaşalar cereyan etmiştir.

İktisaden geri kalmış devletlerden Cenubi Amerika Devletleriyle Pakistan ve Çin istihsâl yapılmasını kolaylaştırmakdan başlayıp doğrudan doğruya mali yardıma kadar varan taleplerde bulunmuşlardır. Bütün bu talepler Amerika ve diğer sanayileşmiş devletler tarafından red edilmiş ve teşkilâtın bu şekilde vazifelendirilemeyeceği ileri sürülmüştür. Neticede onuncu madde için malî yardım bakımından ancak bizim malen 10'ncu maddenin 3'ncü paragrafı olmak dercedilmiş olan tadil talebimizin kabul edilmesile iktifâ olunmuştur.

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

10'ncu madde şekli hazırı ile yani tali komitelerden geçen şekilde İktisaden inkişaf edemeyen devletler talep ettikleri takdirde teşkilâttan kendi tabii kaynakları ve bunların işletilmeleri hakkında plânlar ve tavsiyeler alabileceklerdir ve bunların finansmanları hakkında da teşkilâtın vesayetini isteyebileceklerdir.

Teşkilât aynı zamanda diğer İhtisas sahibi devletlerarası teşekküllerle de temasa geçerek bu gibi malûmatın veya teknik yardımın alınmasına da muzaheret edecektir. Bütün bu yardımların yapılma şekilleri önceden teşkilâtla konuşulmaktır.

Bizim tadil teklifimize gelince bu teşkilâtın finansman hususunda Banka ile işbirliği yapmasına dairdir. Ancak banka işlerinin geçmesinin piyasa üzerinde olumsuz bakımından fena tesir edeceğini ileri sürmüş ve bu sebeple ismi zikredilmeyecek şekilde bir formül bulunmuştur.

Hariçten gelecek yardımı derpiş eden 10'ncu madde pek plâtonik bir mahiyet arzetmektedir. Ve bu heyetimiz tarafından müteaddid defalar tebarüz ettirilmiştir. 10'ncu maddeye konulacak istenen konulardan biri de (double imposition) meselesinin iktisaden inkişaf edemeyen devletler lehine halli prensipi idi. Heyetimiz tarafından desteklenen ve Kolombiya tarafından yapılan bu teklif de iktisaden geri kalmış memleketler dahilinde yapılacak sermaye plasmanlarının menşe memlekette vergiden muaf tutulmasını mutazammın idi. Ancak Amerika ve benzeri devletlerin şiddetli muhalefeti meselenin bu şekilde halline mani olmuştur. Onun yerine 11'nci ve 60'ncı maddelere teşkilâtın (double imposition)un kalkması için tavsiyelerde bulunacağına dair hükümler konulmakla iktifa olunmuştur.

11'nci madde aza devletlerin diğer bir aza devletin iktisadi inkişafına mani olacak gayri muhik tedbirler almayacaklarını ve 10'ncu madde mucibince bilâkis sermaye teknik yardım ve vasıta elde etmelerini kolaylaştıracaklarına dair bir prensip vazetmiştir. Buna mukabil ise her devlet arazisi dahilinde diğer aza devletlerin sermaye müteşebbisleri veya vasıtaları aleyhine gayri muhik ve adalet dışı

./.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

hariçi tedbir olamayacaklardır.

Bu gayri muhik ve adalet hariçi tedbirleri tali komitede epeyi münakaşayı mucip olmuşlar ve neticede bu tabirlerin ilk kısmının (traitement national)olduğu fakat bazen (traitement national'in) de ecnebilere tatbiki gayri adilâne addolunabileceği üzerinde mutabakat hasıl olmuş ve bu rapora dercolunmuştur.

Bundan mada bütün bu maddeler üzerinde cereyan eden müzakerelerin ve münakaşaların tabii neticesi olarak maddeler birçok tekerrürleri ihtiva etmiş ve iktisaden geri devletlere hakiki bir yardım temin ederek memnun edemeyen sanayileşmiş memleketler bunları büsbütün de münkesir etmemek için bir teviz olmak her maddeye bir süre (phraséologie) koymuşlardır. İşte bu cümleden olarak 11'nci maddenin ikinci paragrafı da teşkilâtın icabı halinde diğer devletlerarası teşekküllerle de işbirliği yaparak sermaye, mütehassıs işçi teknik, malûmat, double imposition, istihsal vasıtalarının taksimi hususlarında devletlerarasında anlaşmalar aktini tesbil edici formüller bulup tavsiyelerde bulunmasını amir bazı hükümleri ihtiva etmektedir.

11'nci madde ecnebi sermaye plânlarına ait olan 11'nci madde baştan başa değişmiştir. Umumi ekonomisi itibariyle bu madde ilk önce beynelmilel sermaye plânlarının faideli olduğunu ve her devletin bunu teşvik etmesi lâzım geldiğini kabul etmekte fakat ecnebi sermayenin dahili politika üzerinde tesir icra etmemesi için ve ecnebi sermayenin ne gibi şartlar altında kabul olunabileceği ve alelumum sermaye hakkında her türlü adil kararlar alınmasında da tamamiyle devletlerin hukuki cümlesinden olduğu kabul edilmektedir.

Ecnebi sermayenin geliş ve mahiyetine tabi olacağı şerait hakkında her devlete arzuda başka bir ahdi vaziyet mevcut değilse tam serbesti tanıyan bu maddenin arzettiği başka yenilik Birleşik Amerika Devletlerinin teklifi üzerine vazolunan ve beynelmilel plasmanlar üzerinde iki taraflı anlaşmalar yapılmasını derpiş eden paragraftır.

Bu paragraf mucibince devletler birbirleriyle bu gibi anlaşmalar akdini kabul etmektedirler. Her ne kadar bu anlaşmalar ../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

akdini kabul etmektedirler. Her ne kadar bu anlaşmalar yukarıda arzolunan prensipler çerçevesi dahilinde akdolunacaksa da yine sermayeye muhtaç devletleri müşkil duruma sokacaktır. Çünkü devletler derhal sermaye plasmanı bakımından anlaşmalı devletler ve anlaşmasız devletler olmak üzere ikiye ayrılacaklar ve anlaşmasız devletlere ecnebi sermayesi gelmekten çekinecektir. Anlaşmalarda ise ecnebi sermayeye verilecek garanti tesbit edilmiş olunduğundan artık bu teminat beynelmilel ahdi bir vaziyet iktisap etmiş olacaktır ki ileride şeraitin değiştirilmesi tek taraflı olarak kabil olamıyacaktır.

Amerika heyetiyle yapılan temastan bu devletin bu gibi anlaşmalar akdini derpiş ettiği anlaşılmıştır. Bu anlaşmalar bir nevi kadro vaziyetini arzedecek ve bilâhare Amerikadan elde edilebilecek her türlü sermayenin akibeti en azından bu hükümlere tabi olacaktır.

Madde ilk kısmı itibariyle Cenevre tahriri tarzından daha geniş yani sermaye kabul eden devletlerin lehindedir, yalnız ikinci kısmı fiili sahada bunu tadil edecek mahiyettedir.

III'ncü kısmı

Charte projesinin IV'nc faslı malûmları olduğu üzere beynelmilel mübadelede her türlü farklı muameleyi, kemmi tahdidâtı ithal memnuiyetini ve gümrük hariç diğer himaye tedbirlerini tediye müvazenesini bozukluğu veya bozulma korkusu haricinde ortadan kaldırmaktadır.

İşte III'ncü faslın bu kısmı ise 13, 14 ve 15'nci maddeleri ile sanayide geri kalmış memleketler lehine bu hususda bir istisna yapılmasını derpiş etmekte ancak bu istisnanın tatbikini bir çok kayıt ve şartlara tabi tutmaktadır. Bütün müzakere de bu tahdid edici şartlardan çıkmıştır ki bunlar da bir kelime ile 13 ve 15 inci maddeler için (autorisation préalable) şeklinde tecelli etmekte ve 14'ncü madde için de evvelce tesbit edilmiş bir tarihte Charte'tan evvel alınmış bu gibi tedbirlerin teşkilâta bildirilmesi kaydından

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
OSMANLI ARŞİVİ

ibaret bulunmaktadır.

13'ncü maddesi bunu bundan evvel/kiraporumda arzetmiştim. Bağlıca davası kemmi tahdidatın tesbitinden evvel alınacak mıdde netiçesi mi yoksa müzakeresiz olarak/konulacağı meselesidir.

adde, IV'ncü fasıl mucibince yapılan müzakerelerle neticesi alınan vecibeler ve alelumum IV'ncü fasıl hükümleri hilâfına vazolunan himaye tedbirleri olmak üzere ikiye ayrılmıştır.(Positions négociées) denilen birinci kısım üzerinde Çalışma Grupunda mutabakata varılmıştır. Onlar için acele vaziyetlerde teşkilâta sadece haber verilerek kemmi tahdidat vazolunabilecektir. ve teşkilât bilahara vaziyeti tetkik edip kararra varacaktır. İkinci kısım üzerinde ise evvelce de arzettiğim gibi Çalışma Grupunda en çetin müzakereler cereyan etmektedir. Bu vaziyet en son olarak yeni kurulan koordinasyon komitesinde görüşülmüştür. Bir takım kriterler tayini suretiyle ve muayyen şekillerde yani muayyen kriterlerin mevcudiyeti halinde evvelden müzakere alınmadan kemmi tahdidat vazolunabilmesinin kabulü suretiyle bir uzlaşma çaresi bulunabileceğine dair emareler vardır.

Bizim bu madde üzerinde tadil teklifimiz bulunduğu yüksek malûmlarıdır. Heyetimiz daima bu madde üzerinde ehemiyetle durmuştur.

14'ncü madde

Bu madde evvelce aza devletler tarafından alınmış ve IV'ncü fasla muhalif himaye tedbirlerinin muayyen bir tarihte teşkilâta bildirilmesi gerekmektedir. Teşkilât bu tedbirleri tetkik edip bunlar hakkında Charte hükümleri dairesinde tavsiyelerde bulunacaktır. Yani bu madde 13'ncü maddenin kısmen retroactivité'sini kabul etmektedir. Ancak bu gibi tedbirlerin 13'ncü madde çerçevesi içinde. 14'ncü madde hükümleri dahilinde tetkik edilebilmesi için Charte'in imza tarihinde bildirilmesi gerekmektedir.

Biz bu tarihe itiraz ettik ve mevcut bu gibi tedbirlerin tasdiknamelerin tevdii tarihinde bildirilmesi lüzumunu ileri sürdük.

../.

İddialarımızı da 1- İdari inkişaflık 2- Devletlerle Charte arasındaki hukukî bağın ancak tasdiknamelerin tevdii tarihinde başlayabileceği delillerini ileri sürerek müdafaa ettik. Bir çok devletler /bizi tuttular. İş tali Komiteye havale olundu. Orada da tezimizi müdafaa ettik. Teklifimiz Şubatın 9'unda çalışma grupuna havale olundu. Bu vesile ile 14'ncü madde üzerinde mevcut ikinci tadil teklifimizi de çetin münakaşalardan sonra çalışma grupuna havale ettirtmeğe muvafık olduğumuzu arzederim.

13'ncü madde:

15'nci ~~xx~~ maddenin vaziyetini de evvelki raporumda arzetmiştim. Bu madde muayyen şartlar altında sanayii geri kalmış memleketlerin birbirlerine rüçhanlı tarifeler bahsedebileceklerine dairdir. Burada da mesele müsaadenin evvelden alınıp alınmamasından ibarettir. Müzakerelerin son safhası bir takım kriterler tayini ve bu kirterlerin mevcudiyetinin tesbiti halinde müsaadenin otomatik olması şekline inkilap etmiştir.

Tarife Komitesiz ve İktisadî Gelişme Komitesi:

Bunlar hakkında evvelki raporumda arzı malûmat etmiştim. Halen muhtelit bir çalışma grupu bu iki komitenin vaziyetini bir arada tetkik etmektedir. İktisadî Gelişme Komitesi tesis olunursa bu Komite III'ncü faslda mevcut bütün hükümlerin tatbiki ile ödevlendirilecektir.

Derin saygılarımı sunarım.

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U M.
Şube II.
U. No. 4078
H. No. 67
Lef: 1 rapor

Ankara, 23 Şubat 1948
Hulâsa Havana Konferansı çalışmaları h.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yüksek Başbakanlığa

11 Şubat 1948 tarihli ve 3010/56 sayılı yazıya ektir:

21 Kasım 1947 tarihinde Havana'da çalışmalarına başlamış bulunan "Milletlerarası Ticaret ve İşbulma Konferansı"nın mesaisi hakkında, adı geçen Konferansdaki Delegeliğimizden alınan raporun bir örneğinin, yüksek bilgileri için ilişikte sunulduğunu derin saygılarımla arzederim.

Öz. K. ıldı.
24.2.1948

Dışişleri Bakanı y.
Fuat Hozar

Bayındırlık, Ekonomi, Maliye, Ticaret, Ulaştırma, Gümrük ve Tekel ve Çalışma Bakanlıklarına da yazılmıştır.

20

35
4
938

4
23-2-938 1235

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Işbulma Konferansındaki Temsilci Heyetimizden alınan 3 Şubat 1948 tarihli rapor suretidir.

---

9 Aralık 1947 tarihli ve 10/5 sayılı rapora ektir:

Bu rapor başlıca üç kısımdan mürekkeptir: 1'nci kısım Konferansın umumi revişini; 2'nci kısım yaptığımız tadil tekliflerinin vaziyetini; 3'ncü kısım ise şimdiye kadar biten kısımları gösterecektir.

- I -

Konferansın umumi vaziyeti

İlk raporda da arzolunduğu veçhile Konferansda Cenevrede hazırlanan tasarının mümkün olduğu kadar aynen kabul edilmesini isteyen başta Amerika Birleşik Devletleri olduğu halde fazla sanayileşmiş devletlerle bu tasarıda mevcut ve yeni doğacak sanayii himayeye matuf hükümleri mümkün olduğu kadar kuvvetlendirmek isteyen sanayide geri kalmış devletler arasında bir mücadele mevcuttur.

Bu mücadele bütün fasıllarda halâ devam etmektedir. Ancak Birleşik Amerika Devletinin haiz olduğu büyük siyasî ve iktisadî nüfuz umumiyetle sanayiide geri kalmış devletlerin adeden daha faik olmalarına rağmen bazı ahvalde fedakârlıklarda bulunmalarını mucip olmakta ve bunlar hakikaten kendileri için hayati ehemmiyeti haiz olmayan mevzularda umumi heyet toplantılarında gösterdikleri büyük ısrara rağmen tali komisyonlarda fedakârlıkta bulunmaktadırlar. Lâkin derhal şunu da söylemeliyim ki Birleşik Amerika Mümessilleri de pek çok ahvalde eğer mevzu hakikaten Charte'ın esasını bozmayacak mahiyette ise tavizde bulunmaktan çekinmemektedirler.

Bizim dahil bulunduğumuz ve artık Konferansda oldukça kuvvetli bir mevki tutmağa başlamış olan yakın ve Orta Şark memleketleri Grupu ise Konferansın mesaisini işgal etmemek için ancak .../.

2/

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

ehemmiyet verdikleri hayatî mevzular üzerinde durmakta ve diğer hususlarda mugalâta ve nümayişten çekinerek daha ziyade Birleşik Amerikaya yardım etmek suretiyle Konferansda 11 rey ile müvazene unsuru rolünü oynamaktadır.

İşte bu belli başlı üç grupun mütekabil tavizleri neticesi Konferans Charte tasarısında pek çok mevzuları tamamiyle birikmiş ve ancak en ihtilâflı mevzuların halli için uğraşmağa devam etmektedir.Bu mevzular da şunlardır:

1- 13 ve 20'nci maddeler yani kemmi tahditler;
2- 15,16,42'nci maddeler yani rüçhanlar ve gümrük birlikleri;
3- 17 ve 81'nci maddeler(tarife komitesi);
4- İktisadi gelişme komitesi;
5- İcra Konseyi;
6- 93'ncü madde:aza olmayan devletlerle münasebat;

1- 13 ve 20'nci maddeler

Malûmu Devletleri olduğu üzere 13'ncü madde IV'ncü fasıl mucibince alınması men edilmiş olan kemmi tahdidat bilmüzakere indirilmiş veya tarsin edilmiş tarifelerin yükseltilmesi,kontenjan vazı gibi hususatın iktisadi gelişme maksadıile ve teşkilâttan izin alınmak suretiyle kullanılabileceğine, 20'nci madde pek hususi bazı ahval müstesna kemmi tahdidat vazının memnu olduğuna dairdir.

Konferansa iştirak eden Devletlerden büyük bir ekseriyet 13'ncü maddedeki teşkilâttan izin almak lûzumunun kaldırılması ve 20'nc maddedeki istisnalar meyanına sanayide geri kalmış devletlerin kuracakları sanayii himaye etmek üzere alacakları kemmi tahdidatın da ikame edilmesi için tadil tekliflerinde bulunmuşlardır. Birleşik Amerikanın liderliğini yaptığı grup ise bu tadil tekliflerine ilk önce şiddetle muarız kalmış, sonra 20'nci madde ile 13'ncü madde arasında bir fark gözeterek 13'ncü maddede bazı tadilât yapılması suretiyle henüz sanayileşmemiş memleketlerin tatmin edilebileceğini söylemiştir. 31 Ocak'ta yapılan son müzakerede ise meselenin şubatın dokuzuna kadar bir hal şekline bağlanabileceğini Amerika Birleşik Devletleri mümessili beyan etmiştir. Eğer 13'ncü madde istenilen şekilde tadil edilebilirse

../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

herhangi bir sanayii şubesini veya bir ziraat maddesini himaye edebilmek üzere başka tedbir olmadığı zaman derhal kemmi tahdidat dahil IV ncü faslın menettiği tedbirlere başvurulabilecek ve Teşkilat ancak bu tedbirden zarara uğrayacak diğer azanın haklı şikâyeti karşısında meseleyi tetkike başlayacaktır.

Halen Charte'ta tediye muvazenesi bozulduğu veya bozulma tehlikesi arzettiği (23 üncü madde) veya herhangi bir maddenin idhali birden tehlikeli bir surette arttığı takdirde (40 ncı madde) kemmi tahdidat konulabileceği kabul edilmişse de bunlar ancak hususî ahvale ait bulunmakta ve sırf yeni sanayii geliştirme için kullanılmağa salih bulunmaktadırlar. Yine 14'ncü maddede halen mevcut himaye tedbirlerinin mihafaza edilebileceğine dair bir hüküm varsa da bu da geçici mahiyettedir ve ileride alınması zaruri olacak kemmi tahdidata şamil değildir. Onun için 20 inci veya 13 ncü maddede bir tadil yapılmak suretiyle sanayide geri kalmış memleketlerin tatmin edilmesi zaruridir. Raporumuzun ikinci kısmında arzedeceğimiz veçhile biz tadil teklifimizi 13 ncü madde üzerine yapmış bulunuyoruz.

2- 15,16, 42 inci maddeler

16 ncı maddede her türlü rüçhani menetmekte, ancak 10 Nisan 1947 den evvel mevkii tatbikte olan rüçhanları istisna olarak kabul etmekte, fakat bunları da 17'nci madde mucibince müzakerelere tabi tutarak indirilme suretiyle yavaş yavaş ortadan kaldırılması esasını vazetmektedir.

15 'nci madde ise sanayiinin geliştirilmesi maksadı ile evvelden Teşkilâttan izin alma suretiyle sanayide geri kalmış memleketlere birbirlerini rüçhanlı tarifeden istifade ettirmek hakkını tanıtmaktadır. Ancak bu müsaade Konferansın üçte iki ekseriyetiyle verilebilecektir.

42'nci maddeye gelince bu madde makul bir müddet zarfında gümrük birliği yapılması derpiş edilmek şartiyle mütekabil rüçhanlar bahşedilebileceğini kabul etmektedir.

İçlerinde bizim de bulunduğumuz büyük bir ekseriyet 16'ncı

../.

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

maddeye yeni istisnalar koydurmak için müracaat ettiği gibi yine büyük bir ekseriyet de 15 nci maddedeki, evvelden teşkilattan müsaade alma keyfiyetinin kaldırılması ve 42'nci maddeden de muayyen bir müddet zarfında gümrük birliğine varılması veya rüçhanların lagvedilmesi hükmünün ilgâsi için de tadil tekliflerinde bulunmuşlardır. Bu sebeple bu üç madde bir muhtelit tali komisyona havale edilmiştir. İçinde bizim de bulunduğumuz bu tali komite şimdi 42'nci maddeyi tetkik etmektedir. Birleşik Amerika Devleti ve tarafları 16'ncı maddeyi olduğu gibi muhafaza edip 15 ve 42'nci madde üzerinden muarizlarını tatmin etmek yolunu tercih etmektedirler.

Meselenin bütün esası müsaadenin evvelden alınıp alınmamasındadır.Müsaadenin otomatik olarak verilmesini temin edecek bir formül aranılmaktadır.Bu hafta içinde halli kuvvetli bir ihtimal dahilindedir. Bizim (Clause ottomane)ı da bu madde içine koymak istemektedirler.Ben kendilerine henüz katî bir söz vermemiş bulunmaktayım.Adedi ekseriyet o kadar kuvvetli ve haklıdır ki meselenin muhakkak surette müsbet şekilde halledileceğinde ümidvarım.

3- 17 ve 81'nci madde(Tarife Komitesi)

Malûmları olduğu veçhile Cenevre'de 20 devlet arasında tarife indirimi müzakereleri cereyan etmiş ve bir Genel Tarife Anlaşması yapılmıştır. Bu Anlaşmaya dahil devletler bir Tarife Komitesi teşkil etmekte ve bu Komite 17'nci madde mucibince yapılacak müzakereler üzerinde tamamiyle hakim bir vaziyet almaktadır. Yani 17'nci maddenin 1'nci paragrafının d fıkrası mucibince herhangi bir müzakere neticesinin Genel Anlaşma'ya ithali ancak Genel Anlaşmaya dahil memleketlerin hepsinin muvafakati ile olabileceği gibi ayni maddenin 2'nci paragrafı mucibince Anlaşma müzakereleri esnasında çıkacak ihtilâf ve şikâyetler hususunda da Tarife Komitesi karar verecektir. Halbuki tarife komitesi ancak Genel Anlaşmaya dahil devletlerden müteşekkildir.Bu suretle Charte'a dahil azadan bir kısmı yani Genel Anlaşmaya dahil olanlar rüçhanlı durumda bulunmaktadırlar. İşte buna itiraz edilmiştir.Bu

../.

24

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

durumu müdafaa edenler yani Genel Anlaşmaya dahil 20 devlet kendilerinin şimdiden büyük tarife indirimleri yapmış olduklarını ve 16'ncı maddenin 1'nci fıkrası mucibince teşkilâta giren her azanın bu indirimlarden derhal istifade edeceğini, bu suretle kendilerinin taviz almadan pek çok tenzilât yapmış olacaklarını ve bu vaziyetten korunmak ve diğer devletlerin müzakereden kaçınmalarına mani olmak üzere tarife komitesinin bu şekilde kurulmasının pek tabii olduğunu ileri sürmektedirler. Mesele, bizim de dahil olduğumuz bir tali komite ile 81'nci maddeyi tetkik eden tali komiteden müteşekkil bir muhtelit çalışma grupunda hali tetkiktedir ve iki tarafın arzusunu tatmin edecek bir formül bulunmak üzeredir. O da bir yandan tarife komitesi kararlarının şikâyet halinde İcra Konseyi veya Konferans tarafından tetkiki, diğeri de bu komitenin yavaş yavaş diğer azanın da ithali suretiyle genişletilmesi olacaktır.

4- İktisadî gelişme Komitesi

Bu altıncı komisyonun yani teşkilât faslının müzakereleri sırasında bir Meksika teklifi üzerine ortaya çıkmıştır. Meselenin ehemmiyetini ve III'ncü fasılla alâkasını gören heyetimiz derhal bu mevzuun muhtelit bir Komisyona havalesini istemiş ve bu teklif kabul edilmiştir. Sanayide ilerlemiş devletler böyle bir komitenin teessüsüne ilk önce taraftar olmamışlar ve bunun bir Komite yerine teknik bir Komisyon olmasını ve sırf bir etüd grupu gibi çalışmasını arzu etmişlerdir. Sanayide geri kalmış devletler ise bu Komitenin tıpkı tarife komitesi gibi mustakil olmasına taraftar olmuşlar ve bunun politik mahiyette ve memurlardan değil fakat devlet mümessillerinden müteşekkil bir kurul olmasında ısrar etmişlerdir. En son kararlaşan şekil İcra Konseyi tarafından seçilecek bir komite kurulmasına ve bunun kararlarının İcra Konseyi tarafından tetkik edilmesine dairdir. Fakat bu Komite ile Tarife Komitesi arasında bir irtibat tesis edilmiş olup ikisi birden tetkik edilecektir. Halen henüz sanayide gelişmemiş devletler Komite azasının İcra Konseyi tarafından değil fakat konferans tarafından seçilmesini

../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

ve kararlarının da İcra Konseyinin tetkikine tabi olmasını temine çalışmaktadırlar.Bu Komite kurulunca iktisadî gelişmeye ait III'ncü fasıl hükümlerinin tatbiki kendisine ait olacaktır.

5- İcra Konseyi(75'nci madde)

Bu madde üzerinde halen mutabakat hasıl olmuştur. Ancak Cenubi Amerika devletleri diğer fasıllarda kendileri için hayati ehemmiyeti haiz olan kemmi tahdidat ve rüçhanlar gibi mesail hallolunmadan bu hususıtaki ihtirazi kayıtlarını çekmemektedirler.

İhtilâf cenubi Amerika memleketlerinin 75'nci maddenin bütün İcra Konseyi azalıklarını umumi intihaba tabi tutan B (variante)ini tercih etmelerine mukabil Amerika Birleşik Devletlerinin ve taraflarının C (variante)ini seçmelerinden neş'et etmiştir.

C (variante)i 8 büyük devlete daimi azalık tanımakta idi.Umumi müzakereler esnasında Hindistan A (variante)ini, Pakistan C(variante)ini seçmiş diğer bütün orta ve yakın şark memleketleri ise B (veriante)i ile C (veriante)i arasında vaziyet almışlar yani 8 büyük devlete daimi yer teminine taraftar olmakla beraber birbirine benzer memleketlerden müteşekkil ekonomik mıntakaların temsil edilmesini ve demokratik intihabı desteklemişlerdir. Neticede bir pazarlık neticesi ilk intihap için muvakkat bir usul kabul olunmuş ve asil intihap şeklinin tayini ilk Konferansa bırakılmıştır. Muvakkat usule göre 8 büyük devlet daimi aza olarak seçilmekte, Cenubi Amerika'ya 4 azalık, arap memleketlerine ve diğer yakin ve orta Şark devletlerine 1'er yani 2 azalık tanınmakta ve başka coğrafi grupmanlarda olabileceği göz önüne alınmaktadır. Esasta kabul edilen bu hal şekli henüz yukarıda da arzedildiği veçhile cenubi Amerika devletlerinin ve yine B (veriante)ina taraftar olan Avusturalyanın ihtirazi kaydını taşımaktadır.

6-93'ncü madde(aza olmayan devletlerle münasebetler)

Bu maddenin ehemmiyeti aşikardır. Halen 93'ncü madde de mevcut 3 şekil kabul olunmamıştır. Umumi cereyan şu şekilde hülâsa edilebilir:

i- aza olmayan devletlerle münasebat serbest olmalıdır;
ii- bunlara aza devletlerden fazla imtiyaz bahşolunmalıdır;
iii- bunların bahşedeceği imtiyazi kabul etmek hususunda

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

serbesti olmalıdır; ancak onlardan başka azanın ziyanını mucip olacak imtiyazat almağa çalışılmalıdır.

Bu işle cenubi Amerika devletleri, Franko ve belki Charte'a dahil olmayacak olan Arjantin dolayısiyla alâkadar olmakta ve gayri aza ile olan münasebatın serbest olmasına çalışmaktadırlar.Arap devletleri aza olmayacak diğer arap devletleri dolayısiyla ayni yolda yürümekte, Çekoslovakya, Polonya, İsveç, Norveç ve Danimarka da Rusya dolayısiyla ayni tezi tutmakta, İngiltere de bu fikre mütemayil durmaktadır. Velhasıl ekseriyet yukarıda anılan temayüldedir, ve diğerleri de bu hususta fazla israr etmemektedirler. Yukarıda arzolunan prensipleri ihtiva edecek bir formül bulunmak üzere bilhassa Çekoslovakya ile Amerika ve İngiltere mümessilleri arasında müzakere cereyan etmektedir.

Bu 6 mühim meselenin yanında fevkalâde ehemmiyetli olan ve kabulü halinde Charte'ın bütün prensiplerini ortadan kaldıracak vaziyette bulunan bir İsviçre tadil teklifi vardır ki bu da hususi bir tâli komisyonda tetkik edilmektedir. Bu teklif hülâsaten, tediye müvazenesi bozuk olmadığı halde sırf ticari muvazene veya memleketin iktisadi durumu nazarı itibara alınarak tehlikeli vaziyet halinde her türlü korunma tedbiri alınabileceğine dair bulunmaktadır. İsviçrenin İktisadî ve mali durumunun kuvveti ve eğer bu teklif kabul edilmezse Charte'a giremiyeceğini söylemesi işin ehemmiyetle tetkikine sebebiyet vermişti. Fakat henüz bir hal çaresi bulunmamıştır. Amerikalılar anlayış göstermeğe ve bir hal çaresi bulmağa çalışmaktadırlar.

- II-

Tadil tekliflerimiz ve vaziyetleri

Heyetimiz Charte tasarısına 8 adet tadil teklifinde bulunmuştur.bunlar ilişik metinde gözükmektedir. Vaziyetlerini sırasiyle arzediyorum:

1-10'ncu maddeye yaptığımız tadil teklifi

Bu sanayide geri kalmış memleketlerin yapacakları sermaye taleplerinin iyi karşılanması için Milletlerarası İmar ve Kalkınma

../.

27

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Bankasına teşkilât tarafından bir genel tavsiyede bulunulacağına dairdir.

Evvelki raporda da arzolunduğu veçhile, teklifimiz alâka uyandırmış, dahil bulunduğumuz tali komiteye havale olunmuş, orada epey münakaşalara sebebiyet vermiş, İmar ve Kalkınma Bankasının Vashingtondan gelen mümessili ile görüşülerek hazırladığımız ve düzelttiğimiz teklifimiz 3'ncü paragraf olarak 10'ncü maddeye girmiştir. Bu paragrafa göre teşkilât talep üzerine İmar ve Kalkınma Bankasiyle sanayide geri kalmış memleketlere sermaye temini hususunda istişareye ve işbirliğine girecektir. Tabii bu teşriki mesai Banka ile İktisadi ve İçtimai konseyin akdetmiş olduğu mukavele hükümleri dairesinde cereyan edecektir. Müzakere esnasında cenubi Amerika devletleri bize yardım etmiş ve Fransa mümessili ile kalkınmağa muhtaç devletlerin de bu hükümden istifade edip etmemesi hususunda cereyan eden münakaşa bu suretle lehimize neticelenmiştir.

2- 13'ncü madde

Bu maddeye olan tadil teklifimiz kemmi tahdidat dahil sanayiin geliştirilmesi veya yeniden kurulması için himaye tedbirlerinin önceden teşkilâttan müsaade alınmadan ittihaz olunması ve sonra teşkilâta haber verilmesine dairdir. Bunun 20'nci madde yerine 13'ncü madde üzerine konulması sırf ana prensipi koyan 20'nci maddenin bozulmasının daha büyük bir mukavemetle karşılaşacağını düşünmemizden neş'et etmiştir. Netekim fiiliyat da düşüncemizin doğruluğunu isbat etmiştir. Önce umumi heyette müdafaa ettiğimiz bu teklifi iki kere de tali komisyonda ve bir kere de çalışma grupunda müdafaa etmek fırsatını bulduk. Bunun muvaffakiyeti umumi müzakereye tabi olacaktır. Neticenin pek yakında belli olacağını zannediyorum.

3 a-14'ncü madde

Mevcut ve Charte hükümlerinde muhtelif sınayi gelişmeye ve kalkınmaya mütedair himaye tedbirlerinin muhafaza edilebileceğine dair olan 14'ncü madde bu tedbirlerin imza tarihinde bildirilmiş olmasını şart koşmaktadır.Biz bu bildirme tarihinin imza anında olmayıp Charte'ın tasdiknamesinin verilmesi günü olarak kaydedilmesini istedik. Teklifimiz bütün orta ve yakın şark memleketleri ve bir ../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

takım cenubi Amerika devletleri tarafından desteklendi ve bazı cenubi Amerika devletleri eğer bizim teklifimiz kabul edilirse kendi tekliflerinden vaz geçeceklerini söylediler ve talebimiz üzerine teklifimiz bu kayıt altında tali Komiteye havale olundu. Henüz orada müzakere edilmedi.Bu günlerde müzakere ve kabul edileceğini zannediyorum. Bu suretle mevcut olanları tesbit ve yenilerini almak için en aşağı bir senemiz olacaktır.

3 b- yine 14'ncü maddenin sonuna bir dévaluation halinde yapılacak tarife yükseltilmelerinin himaye tedbiri addolunmayacağına dair bir fıkra ilâve edilmesini teklif ettik.

Bu tadil teklifimiz hem bir eksiği gidermek, hem de istikşafda bulunmak gayesini güdüyordu.

Charte mucibince himaye maksadiyle gümrük tarifeleri yükseltilebilmektedir. 17'nci maddenin yeni tahriri de müzakere esnasında spécifique tarifeler üzerinde dévaluation vaki oldu ise bunun neticelerinin nazarı itibara alınmasını derpiş etmektedir. Diğer taraftan genel anlaşma'da da % 20 den fazla bir dévaluation halinde tarife teyidi derpiş edilmektedir. Buna rağmen bu maddeye de böyle bir fıkra koymağı ve bu suretle eğer kabil olursa bunu büsbütün perçinlemeği düşündük. Umumi heyette bazı itirazlar oldu ise de iki kerre müdahale etmek suretiyle teklifimizin reddedilmeden tali komiteye havale edilmesini temin ettik. Henüz daha orada müzakere edilmedi

4 a- 16'ncı madde(Clause ottomane)

Bidayetten beri tadil teklifimizin müdafaasını mevcut ahdi vaziyetimize istinat ettirmekteyiz. Buna mukabil muarızlarımız bunun hiç bir zaman tatbik mevkiine konulmamış olduğunu ileri sürerek tezimizi çürütmeğe çalışmaktadırlar. Fakat aleni celsede Fransa'dan başka kimse bu yola gitmemiştir. Fransız mümessiline de bir hakkın kullanılmamış olmasını onun mevcut olmadığına delâlet edemeyeceğini, bu kaydi muhtevi muahedeler mer'i olduğuna göre hakkımızın da mer'i olduğunu ileri sürdük ve kendisi ısrar etmedi. Ayni vaziyetde bir muahedesi olan Şili murahhası da bizi tuttu. Diğer yakın ve Orta Şarklılar da tuttular.

../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Tali Komisyonda tadil teklifimizi muahedelerle tanınmış rüçhanlar (rubrique)i altına koydurtmağa İngiliz murahhasının yardımı ile muvaffak oldum.Amerikalılar şimdiye kadar alınan bize itiraz etmemiş olmakla beraber sureti hususiyede hem bizi tatmin edecek, hem de bizim vasıtamızla başkalarını müstefid etmeyecek bir formül aramağa çalışmaktadırlar. Çünki yukarıda da arzettiğim gibi böyle vaziyetler bazı latin Amerika devletlerinin anayasalarında bile mevcutmuş ve bunlar bunu ileri sürdüler. Bir aralık 94'ncü maddede yapılan ve sulh muahedeleri hükümlerinin Charte hükümlerine tabi olmayacağına dair bir Çekoslovak teklifinden istifade etmek istedimse de bizim Londra'daki bahşedilecek rüçhanların hem tek taraflı olması, hem de buna ait Ticaret mukavelenamesinin meriyetten kalkmış bulunması bunu çalışma grupunda elde etmiş olmama rağmen neticeyi pek değiştirmedi. Halen amerikalılarla hususî şekilde görüşülmekte ve bunlarla 16'ncı maddede bir formül bulmağa çalışmaktayım.

4 b-9 devlet tarafından verilen rüçhanlara mütedair tadil teklifi

Afganistan, Mısır, Yunanistan,İran,Irak,Lübnan, Suriye ve Şark-ül-Ürdün ile birlikte birbirimize yeni rüçhanlar bahşedebilmek üzere 16'ncı maddeyi tadil teklifinde bulunduk. Bu da diğer tadil teklifleri gibi hali tetkiktedir. Bu teklifimizi de hem heyeti umumiyede, hem de tali komitede üç defa müdafaa ettik ve bunu coğrafi ve iktisadî mıntaka olarak kabul ettirmeğe muvaffak olduk. Bu da 15'nci madde üzerinden hallolunacaktır ve Clause Ottomane ile alakası yoktur.

5- 22'nci madde tediye müvazenesi bozukluğu neticesi kontenjan konulabileceğini ve bunun taksim edilişinde göz önünde tutulacak esasları tesbit etmektedir. Biz de yeni sigara fabrikalarımızın maruz kaldığı müşkilâtı göz önüne alarak tevziat yapıldığı sırada yeni kurulmuş sanayii ihracatının da nazarı itibara alınmasını teklif ettik.Meksikanın da böyle bir teklifi vardı. İkimizin teklifi birleştirilerek bunların esasları bir haşiye halinde ve 22'nci maddenin 2'nci ve 4'ncü fıkralarına amil olmak üzere yeni bir tahrir şekli ile çalışma grupunda

../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

kabul olundu.

6- 35'nci madde tahrir şekli itibariyle bizim almakta olduğumuz muamele ve asker ailelelerine yardım vergilerini önleyici mahiyette idi. Bu sebeple tadil teklifinde bulunduk.Gerek umumi heyette, gerek tali komitede yaptığımız müdafaalar müsait karşılandı.İş bu bizim dahil olduğumuz bir çalışma grupuna havale olunduğu ve orada hep birlikte maksadımızı temine kafi yeni bir tahrir şekli kabul ettik ve bu suretle vergilerimizi cibayet edebileceğimiz kabul olundu.

Önümüzdeki hafta içinde bütün tadil tekliflerimizin tali komitelerden müsait geçerek komisyonların umumi heyetlerine intikal edeceğini tahmin etmekteyim.

ek olarak ayrı zarf içinde sunulduğunu derin saygılarımla arzederim.

- III -

Biten kısımlar

Charte'in II.faslı: İşbulma ve iktisadi faaliyet

Bu fasıl içinde en çok münakaşa edilen mevzu adil iş şartları hakkındaki 4'ncü madde olmuştur. Productivité'ye nazaran adil iş şartlarının yalnız ihracatı istihdaf eden sanayi şubelerinde aranacağı hakkında Cenevre tasarısında mevcut sarahat kuvvetli tenkitlere maruz kalmıştır. Milletlerarası rekabette işçileri istismar ederek istihsal maliyetlerini düşürmek yolundaki tedbirlerin yani (social dumping)in, haksız rakabet vaziyetleri ihdas ettiği Kolombiya tarafından ortaya atılarak bu gibi hallerde Konferans'a tedbirler alma salâhiyetinin tanınması tezi müdafaa edilmiştir.

Bu tez muvacehesinde heyetimizin vaziyeti şu olmuştur:

"(Social dumping) hakikaten menedilmeğe değer bir müessesedir. Bu hususta müeyyideler vaz'edilmesi şayanı arzudur.Yalnız tek taraflı tatbikat sui'istimallere yol açacağından ihtilâfların 89,90 ve 91'nci maddeler mucibince izalesi yoluna gidilmelidir."

Bu mütaleamız Amerika tarafından desteklenmiş ve Kolombiya tezi Charte'in umumi hükümlerine dahil farzolunarak ../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

reddedilmiştir.

Adil iş şartlarının nelerden ibaret olması lâzım geleceği Arjantin delegasyonu tarafından 10 maddelik "işçi ana hakları" şeklinde ifade edilerek bu arada işçilerin mesleki yetişme, adil ücret, sosyal emniyet ve meslekî teşkilâtlanma haklarının Charte ile teyid edilmesi istenilmiştir. Arjantin teklifinde ileri sürülen işçi ana hakları konusunun Milletlerarası Ticaret Teşkilâtının gayeleri dışında kalarak münhasıran Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının salâhiyeti çerçevesine giren bir mahiyet arzettiği umumiyetle kabul edilmekle beraber Charte'i gayelerine taallük eden I.ci faslı tetkik edecek VI.ncı komisyona havale edilen bu mevzu üzerinde henüz bir kararavarılmış değildir.

Charte tasarısında adil iş Charte'lerini tesbit eder mahiyette hükümler bulunması halinde kurulacak teşkilâtın Milletlerarası çalışma teşkilâtı ile vazife ve salâhiyet bakımından tedahül edeceği hususunda heyetimizce ileri sürülen tenkitler 1- Milletlerarası Ticaret Teşkilâtı (İnternational Trade Organization: ITO) ve Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı (İnternational Labour Organization: ILO) arasında sıkı bir işbirliği yapılması; 2- Adil iş şartlarının nelerden ibaret olabileceğinin tayin selâhiyetinin İLO'ya (B.İ.T.) bırakılması suretinde bir formül kabulüne müncer olmuştur.

İtalya tarafından ortaya atılan işçi muhacereti meselesi üçüncü mühim nokta olmuştur. Fakat gerek B.İ.T.'in Muhaceret Komisyonu, gerek Birleşmiş Milletler İktisadî ve İçtimaî Konseyi Muhacereti, bu meyanda işçi muhacereti problemlerini esasen ele almış bulunduğundan bu mevzuun Charte hükümleri arasında yer almasına lüzum bulunmadığı heyetimizin de desteklediği bir fikir olarak ileri sürülmüş ve neticede bu hususun Charte'ye ithal edilmemesi, ancak iktisadî ve içtimaî konseye sunulacak kaar suretinde nüfus muhaceret ve beynelmilel işçi intikali meselelerinin tetkikine ait bir temenni izhar edilmesi uygun görülmüştür.

İşçi Muhacereti ile müterafik olarak her memlekette yerli ve yabancı işçilere farklı muamele tatbik edilmemesi, ayni işbulma fırsatlarının yabancı işçilere tanınması fikri Meksika tarafından ortaya ../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

atılmıştır. Bu tez hararetli müdafiler bulmuş ve bir çok memleketler millî mevzuatlarının esasen bu sahada müsavi muamele sağladığını ileri sürmüşlerdir. Heyetimiz bu mevzuda nazari olarak müsavi muamele prensipine itirazı bulunmamakla beraber bir çok memleketlerin dışarıdan gelen muhacir işçi rakabetini önlemek, kendi vatandaşlarının işbulma imkânlarını korumak ve memleketin millî tecanüsünü muhafaza etmek noktasından tetbir almak zorunda kaldıkları gözönünde tutulması lâzım geldiğini ve meselenin sadece nazari sahada kalan mülahazalarla halli kaabil olamayacığını tebarüz ettirmiş ve bir taraftan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının ve diğer milletlerarası teşekküllerin faaliyet çevresine giren ve diğer taraftan her memleketteki sosyal ve ekonomik şartların etraflıca tetkikine istinad etmesi lâzım gelen böyle bir kararın bu yolda aydınlatıcı malûmata dayanılmaksızın bu konferans tarafından verilmesini salahiyet ve şekil bakımlarından uygun bulmadığı noktai nazarını ifade etmiştir. Meksika delegasyonunun üzerinde israr ettiği(işçilere farksız muamele)esası 4'ncü maddenin muaddel şeklinde Milletlerarası anlaşmalara ve bu meyanda Filadelfiya beyannamesine atıfta bulunması suretiyle umumi ve nazari olarak karşılanmıştır. Filipin delegasyonunun sosyal emniyet hakkındaki teklifi (effective demand) müessir talebin mütezait şekilde devam ettirilmesi hakkındaki hükümle karşılandığı kabul edilmiştir. Enflasyona karşı stabilizasyon fonları teşkil edilmesi hakkındaki Norveç teklifi 3'ncü Komiteye havale edilerek bertaraf olunmuştur. Danimarkanın hesap müvazenesi güçlükleri karşısında alâkadar devletlerle beraber teşkilâta da initiative salâhiyetinin tanınması yolundaki teklifi reddedilmiştir.

İktisadî ve İçtimai Konseye sunulmak üzere kabulü konferansa teklif edilen ve konferansça kabul edilen karar suretinde [illegible] Milletlerarası Ticaret Teşkilâtına ait Charte'ın tanziminde müstakbel refah ve sulhun bir taraftan tam ve verimli çalıştırmaya(plein emploi-fullemployment) ve diğer taraftan piyasada geniş ve mütezait bir müessir talep bulunmasına dayandığı ve böyle bir talebin herşeyden evvel millî ölçüde tedbirlere istinad etmekle beraber milletlerarası istişare ve işbirliğine ve Hükümetlerarası teşkilâtın yardımlarına da ihtiyaç

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

gösterdiği kabul edilerek muhtelif memleketlerin içinde bulundukları ekonomik gelişme safhasına göre başka başka münasip tedbirler alınması ve gerek enflasyon ve gerek deflasyonla mücadele edilmesi lüzumuna işaret edilmekte ve

1- Hazırlık Komisyonunun tam çalıştırma mevzuundaki milletlerarası işbirliği için ileri sürdüğü dört noktanın alâka verici mahiyeti teyid olunmakta;

2- Tam çalıştırmanın istihsal ve idamesi için girişilen etüdlere devam olunmakla beraber iktisadî ve içtimai konseyin:

a) Birleşmiş Milletlere üye olan devletlerle bu konferansa iştirak eden diğer devletlerden tam çalıştırmı ve ekonomik istikrarı sağlamak ve melhuz bir buhranı önlemek hususunda almakta oldukları tedbirler hakkında bilgi istemesi,

b) Tam çalıştırma ve ekonomik faaliyeti tehdid edecek muhtemel bir buhran halinde yapabilecekleri yardımın derecesini Birleşmiş Milletlerin ihtisas teşekküllerinden sorması teklif edilmektedir.

Diğer taraftan, tam çalıştırma mevzuunun işçi azlığı veya işçi fazlalığı meseleleriyle sıkı bir suretde ilgili olduğu ve bu meselelerin hallinin Milletlerarası Ticaret Teşkilâtının gayelerine ulaşmasına yardımı gözönünde tutularak daimi veya mevsimlik olarak işçi isteyen ve işçi gönderen memleketlerin karşılıklı menfaatlerini temin edecek yerli ve muhacir işçileri haksız rakabet ve muamelelere karşı koruyacak nizamlar konulmasının faydası kabul edilerek iktisadî ve içtimaî konseyin milletlerarası çalışma teşkilâtı ve buna bağlı Daimi Muhaceret Komisyonu ile işbirliği yapmak suretiyle alâkalı memleketlere kolaylık teşkil edecek tip sözleşme örnekleri hazırlaması istenilmektedir.

Bu sebeple II'nci faslın aldığı şekle göre her memleketteki çalıştırma imkânları ile dış ticaret seviyesi arasındaki sıkı bağlılığa işaret edilmekte, millî tam çalıştırma politikalarının başka memleketlere zarar verecek tesirler yapması önlenmekte, memleketlerin milletlerarası ticaret rakabeti karşısında işçi istismarı yoluna başvurmamalarını

../.

34

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

teminat altına almakta ve (social dumping) olarak vasıflandırılan böyle bir haksız rekabet sebebiyle Charte'ın umumi hükümleri dahilinde üyelerinin teşkilâta şikâyet hakkını tanımak selâhiyetini vermektedir. Hülâsa Charte'in ihtiva ettiği bu hükümler her memlekette işçi refahını mümkün kılan sosyal tedbirleri millî ve milletlerarası mahiyette ekonomik tedbirlerle takviye ederek teminata bağlamış bulunmaktadır.

Charte'in V'nci faslı:Ticareti tahdid edici tatbikat

Bilindiği üzere Cenevre projesi ticareti tahdid edecek tatbikatın sarih bir tarifini yapmamakla beraber beynelmilel ticarette rakabet serbestisini tahdid ederek dış pazarlara ulaşmak imkânının kayıt altına alan yahut inhisar mahiyetinde fiili faziyetlerle piyasaya hakim olan ve bu suretle gerek fiyat seviyelerini ve istihsal hacmini, gerekse mahsullerin piyasaya dağılışını tanzim edecek serbest piyasa şartları yerine fiili inhisarların nüfuzunu tesis eden her türlü faaliyetleri ticaretin tahdid edici tatbikat namı altında ve geniş manâda ele almış ve bu gibi faaliyetlerin belli başlılarını örnek teşkil eden misallerlerle irae ederek bu tarifi muşahhas bir hale koymağı istihdaf etmiştir.

Cenevre projesi, komisyon görüşmelerinde tebarüz eden temayüllerden de anlaşıldığına göre, Beynelmilel Ticareti kontrolü altında bulunduran bu gibi faaliyet ve tatbikatın lehinde ve aleyhindeki cereyanların bir telifini ifade etmektedir. Başta Amerika ve Kanada olmak üzere bazı devletler kartel ve tröst gibi teşekküllerin milletlerarasında geniş ve serbest bir esas üzerinde dış ticaret münasebetlerini geliştirmeğe kati bir engel teşkil ettiğini ileri sürmüşler ve diğer taraftan kurulması derpiş edilen Milletlerarası Ticaret Teşkilâtının üyesi sıfatiyle devletlerin deruhte edecekleri vecibelerle telif kabul etmez bir gaye güttüklerini dermeyan ederek bu nevi teşekküllerin muzir faaliyetlerinin önlenmesinde ısrar etmişlerdir.

Buna mukabil bazı memleketler milletlerarası ticaretin ser-

../..

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

bestisini tahdid eden tatbikatı mutlak surette zararlı bulmak şöyle dursun bazı hallerde faydalı rölü bulunabileceğini birle kabul etmişler ve bu gibi faaliyetlerin geniş sermaye envestismanını icap ettiren ve bilhassa dış piyasalara istinad eden sanayi sahalarında istikrar temini bakımından lüzum ve faidesine işaret ettikleri gibi, sanayii geri kalmış memleketlerde yeni sanayii kollarının kurulmasını kolaylaştıracak teknik bilgilerin yayılmasına da hizmet ettiğini ileri sürmüşlerdir.

İşte Cenevre Charte'ının ifade ettiği kompromi bu iki görüşün muhasalası olarak ticareti tahdid edici tatbikatın umumi ve mutlak c olarak değil yalnız zararlı tesirler yapacak mahiyette olanlarına matuf bir hükmü ihtiva etmekte ve bu gibi hallere karşı teşkilâta üye olan bütün devletlerin mümkün olan her türlü tedbirleri alması esasını koymaktadır.

Faaliyetlerin vasfını tayin hususunda üye devletlerin tam bir takdir salâhiyetini haiz olması mahzurlu görüldüğünden bu hususta üyeler arasında çıkacak ihtilâfların şikâyet ve tahkik mevzuu olarak teşkilâta intikal etmesi ve bu gibi faaliyetler hususunda bunların resmi veya hususi müesseseler tarafından yapılmasına göre bir fark gözetilmemesi derpiş edilmiş bulunmakta, diğer taraftan ticareti tahdid edici tatbikatın zararlı tesirler husule getirmesi halinde aza devletler tarafından gerek böyle bir müessese aleyhine ve gerekse diğer bir üye devletle aleyhine vaki olacak müracaatlar ve şikâyetlerin mevzuun hususiyetlerine uygun olan hususi bir usule tabi tutulması ve Charte'in hükümlerine riayetsizlik halinde tatbiki icap eden umumi usule takaddüm etmek üzere bazı hususi hükümler konulması kabul edilmiş bulunmaktadır.

Teferruata girmeksizin metnin tetkikinden kolayca anlaşılacağı üzere, umumi hatlariyle Charte:

A) Milletlerarası Ticaret serbestisini tahdid eden ve zararlı tesirler husule getiren faaliyetlerin önlenmesini istihdaf etmekte,

B) Bu hususdaki tedbirlerin alınmasına matuf olarak devletler arasında İşbirliği , istişare,teşkilâta rapor verme, şikâyet, tahkikat usulleri gibi bazı esasları tesbit etmekte,

../.

3/6

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

C) Bu konu üzerinde Milletlerarası, Teşkilâtın ve üye devletlerinvecibe deruhte etmesi keyfiyetinin herbir devlet tarafından şimdiye kadar alınagelen ayni mahiyetteki kanuni tedbirlere tesir etmeyeceğini kabil etmekte,

D) Hükümetlerarası Mal anlaşmalarına esas itibarile bu fasıl hükümlerinin şumulü bulunmadığını kayt etmekle beraber Teşkilâtın takdir edeceği hallerde bugibi anlaşmalarla ilgili olarak gerek üye Devletlere gerek Hükûmetlerarası teşekküllere tavsiyede bulunmak salâhiyetini haiz olacağını derpiş etmekte,

E) Nakliyat, sigortacılık, bankacılık ve telekomünikasyon gibi bazı servislerdeki ticaret serbestisini tahdid edecek faaliyet ve teşebbüslere karşı üye devletlerin aralarında müzakere ve anlaşma yolu ile hal sureti bulmaları hükme bağlanmakta ve bu mevzudaki müeyyideleri diğerlerinden farklı ve daha hafif olarak mütalea etmektedir.

Bu fasıl hükümlerini tadile matuf olarak Konferansa sunulan teklifler Tali Komisyonun raporunda da belirtildiği üzere:

1- Milletlerarası Ticaret Teşkilâtının, bu faslın şumulüne girecek mahiyetteki ve bilhassa devlet müesseseleri tarafından idare edilen servisler üzerinde haiz olacağı murakabe salâhiyetinin hudud ve şumulü,

2- Bu fasıl hükümlerinin devlet ticareti Teşebbüslerine tatbik edilip edilmemesi,

3- 44,45 ve A ve 47'nci maddelerinde fransızca (Constater)ve (Constatation) ingilizce(decide) ve (decision)tabirlerinin şumul ve manasının tefsiri,

meseleleri etrafında toplanmaktadır.

Bazı devletlerin delegeleri 50'nci maddede bahis mevzuu olan hizmetlerin devlet tarafından tanzim ve idare edildiği hallerde V'nci fasılda derpiş edilen şikâyet ve tahkikatın varid olmaması lâzım geleceği noktasında israr etmişlerdir. Tali Komisyonda ve 4'ncü komisyonda mesele etraflıca görüşülmüş herhangi bir devlet tarafından herhangi bir

../.

37

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

servis üzerinde tekel veya umumi bir kontrol tatbik etmesine mani olmadığı ileri sürülerek maksadın sadece ticareti daraltan ve zararlı tesirler yapan faaliyetlere matuf olduğu teyid edilmiştir. Bu izahat karşısında, devlet inhisarları ve telekömünikasyon servisleri hakkında istisna teklif eden Ekvatör bu teklifini geri almış, Arjantin kaydi ihtirazisini muhafaza etmiştir. Bu fasıl hükümlerinin devlet ticareti teşebbüslerine mani olmaması hakkında Arjantin teklifi, devletlerin vatandaşlarının hayat standardını yükseltmek maksadiyle tesis ve idame ettikleri ticari teşebbüslerin de milletlerarası tanzim ve murakabeye tabi olmalarının hakimiyetlerini ihlal edeceği iddiasında bulunmuştur.(Constater)ve İngilizce (decide) kelimelerinin Charte'in 44'ncü maddesi ile 3'ncü ve 4'ncü paragrafları müstesna olmak üzere 45 A ve 47'nci maddelerindeki manâsı itibariyle devletlere bir mecburiyet tahmilini tazammun etmediği metinde belirtilmek suretiyle ihtilâf halledilmiştir.

Umumi olarak denilebilir ki bu fasıl hükümlerinin gerek tali komisyon ve gerek komisyonda geçen müzakereler neticesi kabul edilen tadilâtı fiili inhisarları önlemek hususunda teşkilâtın salâhiyetlerini daraltmak ve devletleri hükümranlık hakları çerçevesi içinde daha serbest bir takdir hakkına sahip kılma istikametinde inkişaf etmiştir.

Ticareti tahdid eden tatbikata ait faslın görüşülmesinde delegasyonumuz başlıca aşağıdaki noktalar üzerinde müdahalelerde bulunmuştur.

1- 47'nci maddede üye devletlerin ticareti tahdid eden faaliyetlere karşı kendi hükümranlık sahaları dahilinde kanun koymak veya sair suretle tedbir almak mecburiyetlerini'"anayasalarına,mevzuat sistemlerine, ve ekonomik teşkilâtlarına uygun olmak üzere" kaydına tabi tutan hüküm, Charte'in derpiş ettiği vecibelerden farklı olarak bu sahadaki milletlerarası taahhütleri millî mevzuatın nüfuz ve rüçhanı altında bırakmakta ve bu itibarla herhangi bir devletin mevzuat sistemini, ekonomik sistemini veya anayasası hükmünü sebeb tutarak kartel tröst gibi teşekküllerin zararlı faaliyetlerine mani olmak vecibesinden vareste kalmak iddiasında bulunmasına müsaid görülmektedir.

../.

38

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Bü Bütün fasıl hükümlerinin ehemmiyetini ve manâsını ortadan kaldırabilecek ve çok umumi tefsirlere yolaçabilecek olan bu tabirlerin ezcümle mevzuat sistemi tabirinin müphemiyeti tenkit edilmiş ve tavzih ve tahdidi istenmiştir. Bu teklifimiz esasen kartel ve tröstlerin faaliyetine karşı sıkı tedbir alınması temayülünde olan Birleşik Amerika delegasyonu tarafından hararetle desteklenmiş ve bu vesile ile tabirlerin mahdud manâda olması lâzım geldiğinx teyid edilerek bu cihet komisyonca da itirazı mucip görülmemiştir.

2- 50'nci maddenin müeyyideyi alâkadar eden 2'nci fıkrasında ticareti tahdid eden faaliyetlerin zararlı tesirleri olması veya zararlı tesirler yapmak üzere bulunması derpiş edildikten sonra "menfaatleri ciddi surette zarara uğrayan üye devletin müracaat usulünden bahsedilmekte ve(zararlı tesirler yapmık üzere) kaydı henüz zararın vaki olmadığı hali ve şumulü içine almakta bulunduğuna göre müracaat hakkının ciddi surette zarara uğrayan devlete inhisar ettirilmesi şeklindeki tahrir tarzının doğru olmadığı "noktasına işaret edilmiş ve bu hususta redaksiyon komisyonunun dikkat nazarı çekilmiştir.

3- 51'nci maddenin 1'nci fıkrasında bu fasıl hükümlerinin diğer fasıl hükümlerinin tatbikine halel vermeyeceği hakkındaki esasın görüşülmesinde, bu fasıllhükümlerine mugayir durumlar karşısında hususi prosedürle birlikte Charte'in ihtilâfların halline dair 89; 90 ve 91'nci maddeleri hükümlerinin de cari olması lâzım geleceği manâsı çıkmakta olduğu ve bu cihetin esaslı surette tavzihe muhtaç bulunduğu üzerinde ehemmiyetle durulmuş ve bunun üzerine muhtelif devletlerin bu konuda tamamiyle zıd görüşlere sahib olduğunu belirten uzun münakaşalardan sonra mesele teşkilât konusunu inceleyen 6'ncı komisyona havale edilmiş ve bu komisyonda devam edilmekte bulunmuştur.

../.

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Charte'in VI.ncı Faslı

Esas maddeler üzerinde Hükûmetlerarası Anlaşmalar

A, B, C, D olmak üzere 4 bölümden ibaret olan bu fasıl ilk önce A bölümünde esas maddelerin(produits de base) istihsal ve istihlâkleri arasındaki muvazene bozukluğunun ve bunların üzerindeki fiyat temevvüçlerinin müstahsil ve müstehlikleri güç duruma düşürmek suretiyle iktisadî gelişmeyi engelleyebileceğini ortaya atıp bu gibi güç durumları önleyebilmek için Hükûmetlerarası anlaşmalar akdini bir zaruret olarak kabul etmektedir.

Saniyen esas maddeden maksadın ne olduğunu bunun tarifini yaparak izah edip bunlar üzerinde yapılacak anlaşmaların hedefini tayin etmektedir. Bu hedef istihsal ile istihlak arasındaki muvazene bozukluğunu, eğer bu normal yollardan temin edilmezse, gidermek için bazen istihsali ve bazen de istihlâki arttırmak veya bilâkis istihsali azaltmak suretiyle temin etmek ve fiyatlarda mümkün olduğu kadar istikrari saglamaktır.

B bölümünde ise, esas maddelerde istihsal, istihlâk veya ticaret bakımından çıkacak müşkillerin önlenmesi çareleri derpiş edilmektedir.

Bu çareler üç inceleme grupu teşkili, konferans ve anlaşmalar olmak üzere üç türlüdür.

İnceleme grupu ve konferans ilgili devletlerin veya teşkilâtın initiative'i ile faaliyete geçebilir. Ancak bu hususta üye devletler arasında bir fark vazolunmuştur. Esas maddelerle objectif ehemmiyet bakımından fazla ilgili olanlarla (grands producteurs et consommateurs) subjectif bakımından ilgili olanlar (petits producteurs et consommateurs) arasında fark gözetilmiştir. Bu fark Cenevre tasarısında daha barizdi. Bu, yeni metinde mücadele ve müzakere neticesinde daha azalmıştır.

Anlaşmalara gelince, bunlar da fiyat,ihracat veya ithalâtı tahdid edici mahiyette olan kontrol anlaşmalarıyla diğer anlaşmalar olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

../. 40

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Umumi surette bu iki tip anlaşma da, umumi olmak, her üyeye açık olmak ve girmeyenlere gayrı adilâne muamele tatbik etmemek, müstehlik ve müstahsillere ayni haklar tanımak gibi umumi ahkâma tabi tutulmaktadırlar.

Kontrol Anlaşmaları, bundan daha başka şartlara da tabi tutulmakta ve toplantıya çağırılmış bir esas madde Konferansınca veya teşkilatça mevcudiyeti tesbit edilecek hallerin vukuunda akdolunabilmektedirler ve bu mahiyette evvelce aktolunmuş anlaşmalar bile revision'a tabi tutulmaktadırlar.

C bölümü de tamamiyle kontrol anlaşmalarının akid ve işleyiş şartlarını ve teşkilâtın kontrol ediş tarzını tesbit etmektedir.

D bölümünde de diğer Hükûmetlerarası Kurullarla bu fasıl münasebetiyle olan işbirliğinin tarzı tayin olunmuştur. Yine bu bölüm evvelce aktedilmiş bütün esas madde anlaşmalarının teşkilâta haber verileceğini ve bunların Charte hükümlerine uydurulmasına dair vecibeleri ihtiva ve faslın istisnalarını tadad etmektedir.

Bu fasıl nisbeten pek az tahavvüle uğramıştır. 52'nci ve 53 üncü maddeler aynen kabul olunmuş 54'ncü maddenin başlangıcında ehemmiyetsiz bir tahrir değişikliği yapılmış; (b) fıkrasına millî menşeli esas maddeler kullanacak sanayi şubelerinin inkişafının tesbit edileceğine dair bir ilâvede bulunulmuş, (c) fıkrasının (ii) bendinde "equitablespour les consommateurs et rénumérateurs pour les poducteurs efficients" yerine "prix équitables pour les consommateurs et les producteurs" kelimeleri konmuştur.Bu suretle hem müstehlik ve müstahsiller arasında müvazene bulunmuş, hem de sadece büyük müstahsillerin/istihsal fiatlerinin daima daha aşağı olması küçük müstahsillerü müşkül duruma düşürecek bir vaziyet ihdas etmekte idi. Bunu önlemek için bizim de dahil olduğumuz grup pek çok çalışmıştır. 55'nci madde ise başlıca değişiklik yine lehimize olarak 1'nci ve 2'nci paragraflarda olmuştur ve (qui est intéressé) yerine(qui estime intéressé) tabiri kullanılmıştır. Bu da inceleme grupuna iştirak veya/toplantıya davet edecek memleketin bu işle ilgili olup olmadığının tayinini kendine bırakmaktadır.Bu da cenubi Amerika Devletlerinin ve Heyetimizin çalışmasiyle elde edilmiştir.

../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

56'ncı madde tamamiyle değişmiştir ve bilhassa (c) fıkrası eskisine nazaran lehimizdedir. Aşağıda arzedilecektir. 57'nci madde hiç değişikliğe tabi olmamıştır.

VI.ncı faslın maddelerinin izahı

1. faslın ilk maddesi olan 52'nci madde esas maddelerin fiyatları ve istihsalleri ile istihlâkleri üzerinde hasıl olacak değişikliklerin ve dalgalanmaların milletlerarası ticarete ve iktisadi gelişmeye mani olabilecek vaziyetler ihdas edebileceği ve bu sebeple muayyen ahvalde bu fena tesirlerin önlenmesi için devletlerarası anlaşmalar yapılması icap edeceği esasını vazetmektedir. Bu madde aynen Cenevredeki şeklini muhafaza etmiştir ve herhangi bir tadil teklifine maruz kalmamıştır.

2. 53'ncü madde esas maddelerin tarifini yapmaktadır. Bu tarif gayet geniştir ve milletlerarası pazarlarda geniş mahiyette istihlâk edilen her türlü zirai mahsullerle orman ve deniz mahsullerini ve madenler istihsalâtını ihtiva ettiği gibi istihsal bakımından bu maddelerle yakın ilgisi olan mamul maddeleri bile ihtiva edebilmektedir. (suni gübre gibi). Ayrıca teşkilâtın vasıtasıyla diğer bazı maddeler de fevkalâde ahvalde bu fasıl hükümlerine tabi olabilmektedir. Bu madde de Cenevredeki metnin aynen muhafaza edilmesi suretiyle geçmiştir. Müzakereler esnasında Cenubi Amerika Devletleri esas maddeler arasına zirai istihsal vasıtalarını da koydurmak istemişlerse de muvaffak olamamışlardır. Biz de bu hususta cenubi Amerikalılara yardımda bulunduk.

3. 54'ncü madde esas maddeler üzerindeki devletlerarası anlaşmaların gayesini tayin etmektedir. Buna göre beş türlü hedef vardır:

a) herhangi bir esas maddenin istihsali ile istihlaki arasında bir müvazenesizlik olur ve bu normal ekonomik yollarla halledilemeyecekse bozulan müvazeneyi tesis etmek;

b)müvazenesizlik esnasında ya istihlâkin artmasını temin etmek veya fazla gelişmiş ve istihsali fazla artmış bir şubede kullanılan el emeğini ve menabii başka sahalara nakletmek suretiyle onu azaltmak için ve mümkün olduğu kadar millî esas maddelerle beslenecek yeni sanayi şubeleri kurmak gayesiyle tetkik ve ittihaz olunacak tedbirleri tatbik için kadrolar vermek;

c)herhangi bir esas maddenin fiyatı üzerinde hasıl olacak temevvücatı hem müstehlik hem de müstahsiller için adil addolunacak bir esas üzerinde tesbit etmek burada, arzla talep arasında uzun vadeli bir müvazene tesisi de nazarı itibara alınacaktır;

d) dünyanın tabii servetlerini inkişaf ettirmek ve bunların

../. 42

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

tükenmesine mani olmak;

e) herhangi bir esas maddenin istihsalinin inkişafı gerek müstahsilin gerek müstehlikin menfaatine uygun ise bunu temin etmek;

f) azlık anında her hangi bir esas maddenin adilâne bir şekilde tevziini temin etmek.

Bu maddede Cenevre'deki tahrir tarzına göre pek az değişiklik arzetmektedir. Fiyatların tesbitinde göz önünde tutulacak kistas üzerinde epey münakaşalar cereyan etmişse de neticede hem müstahsil hem müstehlik için adil addolunacak bir fiyat formülü üzerinde mutabık kalmıştır.

4. 55'nci madde esas maddeler üzerine tetkikat yapılmasına ve bu tetkikatın nasıl yapılacağına dair prensipler vazetmektedir.

a) Kendisini esaslı surette ilgili addeden her devlet bir esas maddenin gerek istihsali gerek istihlâki, gerek ticaretinin milletlerarası sahada güçlüğe tesadüf ettiğini ileri sürerek tetkikat talep edebilecektir;

b) teşkilât bu talebi tetkik edip haklı bulursa bütün aza devletleri bir inceleme grupu teşkil için davet edecektir. Burada her devletin bu işle ilgili olup olmadığının tayini kendisine bırakılmıştır.

c) İnceleme grupu esas maddenin istihsal, istihlâk ve ticaret vaziyetini tetkik edip güçlükleri önlemesi için ne düşündüğünü Teşkilat'a bildirecektir. Teşkilat'da grupun tavsiyeleri ve müşahedelerini üyelere ulaştıracaktır. Cenevre'ye göre esaslı bir değişiklik yoktur.

5. 56'ncı madde 55'inciye göre daha ileri bir safha arzetmektedir. bu, herhengi bir esas madde üzerinde Milletlerarası bir Konferans toplanmasına dairdir. Bu konferans dört şekilde toplanabilecektir:

a) bir inceleme grupunun tavsiyesi üzerine;
b) herhangi bir esas maddenin istihsal, istihlâk ve ticareti bakımından mühim menfaati olan devletlerin talebi ile;
c) Iktisadi bünye ve vaziyetlerin herhangi bir esas madde ile ehemmiyetli bir surette ilgili olan devletlerin talebi ile-ancak bu talep teşkilatın tetkikine tabi tutulmak ve o konferansın toplanmasında menfaat olmadığına karar verirse bunu reddedebilmektedir;
d) teşkilatın talebi ve bu talebi o esas madde ile mühim surette ilgili devletlerin muhik bulması şartiyle.

Konferansa kendisini ilgili addedecek her devlet davet edilebilecektir. Üye olmayanlar da davet edilebileceklerdir.

Bu maddenin 3'ncü fıkrasında mezkûr davet tarzı epey münakaşalar neticesinde elde edilmiştir.

../. 43

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Bu herhangi bir esas maddenin istihsal veya istihlâki iktisadiyatında mühim bir rol oynayan küçük devletleri kasdetmektedir. Meselâ pamuk hususunda Mısır, dünya istihsaline nazaran ehemmiyeti yoktur, fakat bütün millî iktisadiyatı pamuk üzerinde durmaktadır.Buğday ve sair bakımlardan biz de ayni kategoriye girmekteyiz.

6. 57'nci madde devletlerarası anlaşmaların tabi olacağı şeraiti tesbit etmektedir. Buna göre:

a)Bu anlaşmalar bütün üye devletlere açık olacak ve başlangıçta şerait ayni olacak, sonradan iltihaklar için de şerait teşkilâtın muvafakati şartı ile anlaşmada tesbit edilmiş bulunacaktır:;
b) anlaşmaya üye olmayanlar da girebilecektir;
c) anlaşmaya girmeyenlere de adil bir muamele tatbik olunacak, ancak her husus için anlaşmaya girmeyen devletlerin anlaşma vecibe ve menfaatlerine karşı aldıkları vaziyet nazarı itibara alınacaktır.
d) anlaşmalar hem müstehlik hem de mustahsil memleketlerin ve maddenin ticaretiyle meşgul memleketlerin tam bir surette iştirakini temin edecek evsafta olacaktır.

Bu madde aynın Cenevre metninden alınmıştır.

7. 58'nci madde devletlerarası anlaşmaları kontrol anlaşmaları ve diğer anlaşmalar olmak üzere ikiye ayırmakta ve kontrol anlaşmalarının vasıflarını tesbit etmektedir. Bir anlaşma herhangi bir esas maddenin istihsaline veya ticaretine veya inkişafına mani olacak neticeler doğuracak tedbirleri ihtiva ediyorsa veya fiyat tesbit ediyorsa kontrol anlaşmasıdır. Yeni bir kontrol anlaşması aktedilmesi ancak 56'ncı madde mucibince toplanacak bir konferans neticesinde ve 59 uncu madde hükümlerine göre kabildir. Alnız konferansın veya inceleme grupunun çalışmaları uzadığı takdirde herhangi bir esas madde ile fevkalâde ilgili devletler böyle bir anlaşmayı 59'ncu madde kadrosu dahilinde kalarak yapılabileceklerdir.(Cenevre'deki madde aynen muhafaza edilmiştir.)

8. 59'ncu madde, kontrol anlaşmalarının hangi şartlar altında yapılabileceğini tesbit etmektedir.

Madde bunun için muayyen haller tesbit etmiştir ve bu hallerin mevcudiyetini ya bir konferans veya herhangi bir esas madde ile mühim surette ilgili devletlerle istişareden sonra teşkilât tesbit edecektir. Ve ancak o zaman kontrol anlaşmaları yapılacaktır.

Maddede derpiş edilen haller de şunlardır:

../. 44

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

1) esas maddelerden birinde büyük bir fazlalık teessüs eder veya teessüs etmek tehlikesini gösterirse ve bu mustahsillere büyük zarar iras edecek mahiyet arzeder ve bunu normal şartlar altında önlemek imkânı olmazsa ve yine fiyat indirimi istihlâkin birden artmasını temin edemezse;

2) 52'nci maddede zikredilen müşkilât sebebi ile bir işsizlik tehlikesi mevcut olur ve fiyat tenzili istihlâkin artmasını değil fakat istihsalin eksilmesini doğuracak olursa ve bu istihsali yapan mıntaka ve esas madde üzerinde çalışan işçilerin başka sahalarda kullanılmasına salih değilse; (bu madde de Cenevre'de olduğu gibi muhafaza edilmiştir ve üzerinde hiç bir tadil teklifi yapılmamıştır.)

9. 60'ncı madde kontrol anlaşmalarında 57'nci madde haricinde riayet edilecek diğer esasları da tesbit etmektedir.Bunlar da :

a) dünyada mevcut talebin daima karşılanması için gereken stokların temini;

b) alınacak kararlar için ithalatçı memleketlerle ihracatçı memleketlerin ayni reyi haiz olmaları;

c) istihsal hususunda en ekonomik ve en müsmir membalara müracaatı derpiş etmeleri ve ayni zamanda istihsal kabiliyeti anormal şerait dolayısiyle güçleşmiş olan sahaların iktisadî keşmekeşine mani olmaları;

d) iştirak eden devletlerin anlaşmanın devamı müddetince mevzuubahis esas madde için mevcut zorluğu halletmek üzere dahili iktisadî programlar hazırlamaları ve bunları tatbik etmeleri.

Bu madde de aynen Cenevre tahrir tarzını muhafaza etmiştir.

10. 61'nci madde kontrol anlaşmalarının idare şeklini tesbit etmektedir.

Her anlaşma için iştirak eden her devletin bir mümessilinin bulunacağı bir konsey kurulacaktır. Bu konseyde hem teşkilâtın hem de diğer ilgili devletlerarası kurulların rey sahibi olmayacak birer mümessili bulunabilecektir. Her Konseyin kendisi tarafından seçilen rey sahibi olmayacak bir reisi bulunacaktır. Heyeti idaresini de kendisi seçecektir. Ve teşkilâta muntazaman raporlar da verecektir. Teşkilat da kendisinden raporlar isteyebilecektir. (Bu maddeye de hiç bir tadil

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

teklifinde bulunulmamış ve aynen Cenevre metni kabul olunmuştur.)

11. 62'nci madde kontrol anlaşmalarının müddetlerini 5 sene olarak tesbit etmiştir. Ayni müddetler için temditler de kabildir. Teşkilât Kontrol anlaşmalarının tatbik tarzı hakkında raporlar neşredecektir ve bunların tatbikatını kontrol ve mürakabe edecek ve bu fasıl prensiplerinden uzaklaşıldığını tesbit edince üyeler ya anlaşmayı tadil veya fesh edeceklerdir.

12. 63'ncü madde bu fasıl yani kontrol anlaşmalarından çıkacak ihtilâflar için hususi bir hüküm koymuştur. İhtilâflar için ilk merci Konsey:

İkinci merci teşkilât vasıtasiyle VIII'nci fasıl hükümlerinin tatbikidir. Bu maddeye de hiç bir tadil teklifi konmamış ve aynen Cenevre'deki tahrir tarzı kabul olunmuştur.

13. 64'ncü madde diğer ilgili devletlerarası kurulların Teşkilat'la bu fasıl üzerinde yapacağı işbirliğine dairdir ve Cenevre textei aynen kabul olunmuştur.

14. 65'nci madde evvelce aktedilmiş bütün esas madde anlaşmalarının teşkilâta ve bildirileceğini ve teşkilâtın bu anlaşmalardan işbu fasıl hükümlerine uymayanların tadilini talep edebileceğine dairdir. Bu madde üye devletlerin teşkilata girerken dahil bulundukları bütün devletlerarası anlaşmaların tam metinlerini vereceklerini amirdir. Bu anlaşmaların da fasıl hükümlerine uydurulması kabul olunmuştur. Anlaşma yapmak üzere başlanılmış müzakereler için de vaziyet aynidir.

15. 66'ncı madde anlaşmaların saha itibariyle şümulünü göstermektedir.

16. 67'nci madde istisnaları tesbit etmektedir. Bunlar da:

a) IV'ncü faslın D bölümüne giren yani devlet ticaretine ait anlaşmalar;

b) bir ithalâtçı devletle bir ihracatçı devlet arasında aktedilmiş fakat (a) fıkrası haricindeki anlaşmalar, ancak diğer bir aza devlet böyle bir anlaşmadan mutazarrır olduğunu iddia eder ve bunda haklı olduğu anlaşılırsa yine bu fasıl hükümleri tatbik olunacaktır;

c) içtimai, sıhhi ve mümasili menafiinin himayesi için yapılan anlaşmalar;

d) deniz mahsulâtının korunması için yapılan anlaşmalar (bu fıkra, Norveç'in teklifi üzerine yeni konulmuştur.

../.

66

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Bunlardan mâda teşkilâtın sırf kâfi miktarda mevcut olmayan bir maddenin adilâne bir surette tevzii gayesiyle aktedildiğine karar vereceği anlaşmalar kontrol anlaşmaları hükümlerinin 55 ve 56 ıncı maddeleri haricinde kalacağı gibi yine teşkilâtın kararıyle tükenme ihtimali olan her madde için yapılan anlaşmalar da kontrol anlaşmaları hükümleri haricinde kalacaktır.

Hülâsaten bu fasıl bilhassa sanayide fazla gelişmiş memleketlerin iptidai maddelerin fazla fiyat temevvücatına maruz kalmalarını ve kendi sanayileri için gereken stokların daima elde bulunmasını temin maksadiyle üzerinde fazla hassasiyetle durdukları bir nokta olmuştur. Hakikaten esas maddelerin umumi iktisadî hayat üzerindeki tesirleri gözönüne alınırsa buna hak vermemeğe de imkân yoktur. Ancak zirai mahsulât memleketleri tarafından yapılan ve mamul maddeler ve bilhassa zirai istihsal vasıtaları stoklarının ve fiatlerinin ve kâr hadlerinin tesbitine ait teklifler uzun münakaşalara rağmen reddedilmiştir. Bu münakaşalar sırasında heyetimiz de istihsal aletlerinin bu fasıl hükümlerine tabi olması tezini müdafaa etmiştir.

Saygılarımla arzederim.

imza

aslının aynıdır.
18.2.1948
M. Z. Arıkoğ

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Ticaret ve İktisat Dairesi U. M.
Şube II

U. No. 111292
H. No. 552
Lef: 1

Ankara 29 Aralık 1947 194

Hulâsa Havana Konferansı raporu hakkında.

Yüksek Başbakanlığa

16 Aralık 1947 tarihli ve 111285/538 sayılı yazıya ektir:

Havana'da toplanmakta olan Milletlerarası Ticaret Teşkilâtı ve İşbulma Konferansındaki Delegeliğimizden alınan raporun bir örneğinin eklice sunulduğunu derin saygılarımla arzederim.

Dışişleri Bakanı

BAŞBAKANLIK
Hususi Kalem Müdürlüğü
Tarih 29.12.947
Numara 670
Ek

7-5,1,48

Maliye, Ekonomi, Gümrük ve Tekel, Ulaştırma Ticaret ve Çalışma Bakanlıklarına da yazılmıştır.

Hus. Kal. Müd.
2-1-1948

29-12-947 6938.1

6571

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Havana, 9 Aralık 1947

No. 10/5

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TİCARET VE İŞBULMA
KONFERANSINDA TEMSİLCİ HEYETİ

(S U R E T)

Dışişleri Bakanlığı

Birleşmiş Milletler Ticaret ve İşbulma Konferansı evvelce kararlaştırıldığı veçhile 21 Kasım 1947 tarihinde törenle açıldı. Konferansa İspanya hariç bütün Dünya Devletleri çağırılmıştır. Birleşmiş Milletlerden Sovyetler Birliği, Beyaz Rusya, Ukrayna, Yugoslavya, Suudi Arabistan; Birleşmiş Milletlere dahil olmayan memleketlerden de Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Finlandiya delege göndermemişlerdir. Şarkülürdün, Irak tarafından temsil edilmektedir. Japonya ve Kore'deki müttefik kontrol makamlarının, Endonezya Cumhuriyetinin, Birmanya, Seylan ve Güney Rodezya ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasının, Milletlerarası Para Fonu'nun, Birleşmiş Milletler İktisadî ve İçtimaî Konseyine bağlı diğer ihtisas kurumlarının, Avrupa ve Asya İktisat Komisyonlarının ve diğer milletlerarası ilgili teşekküllerin temsilcileri bulunmaktadır.

İlk celsede Küba Cumhurbaşkanının, Birleşmiş Milletler Genel Kâtibinin kendini temsil için gönderdiği Yardımcısının, Milletlerarası Para Fonu Başkanı'nın söylevlerinden sonra Konferansın Hazırlık Komisyonu Başkanı Belçikalı Suetens, görüşmelere esas teşkil edecek olan Charte tasarısını takdim etti.

Küba Devlet Bakanı Muñoz'un geçici Başkanlığında toplantısına devam eden Konferans, Başkan ve Başkanlık Divanı seçimlerine geçti. Başkanlığa Belçika delegesinin teklifi üzerine Küba Heyeti Başkanı Clark, birinci ve ikinci Başkan vekilliklerine Belçika ve Hindistan, diğer Başkan vekilliklerine de Kostarika, Çekoslovakya, Mısır, Yeni-Zelanda ve İsviçre delegeleri seçildiler.

../.

49

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yetki belgeleri İnceleme Komisyonu, Brezilya delegesinin başkanlığında Danimarka, Yunanistan, Haiti, Lüksenburg, Filipin, Güney Afrika, Suriye ve Venezüellâ delegelerinin iştirakiyle kuruldu.

Charte tasarısının başlıca altı faslını incelemekle ödevlendirilen altı Komisyon Başkanlıklarına sırasiyle Avusturalya, Meksika, Kanada, Urguay, Lübnan ve Norveç, bu komisyonlar başkan vekilliklerine de yine sırasiyle Danimarka, Filipin, Ekvatör, Güney Afrika, İsveç ve Brezilya delegeleri seçildiler. Konferans Başkanı, Vekilleri, Konferans Kâtibi, Komisyonlar Başkanları ve 4 delegeden müteşekkil Genel Komite'nin bu dört üyeliğine de Çin, Fransa, Birleşik Kırallık ve Amerika Birleşik Devletleri delegeleri getirildi.

Bütün bu seçimler önceden Heyetler Başkanlarının yaptıkları kapalı bir oturumda tesbit edildikten sonra usulen Genel Heyetten ve Komisyonlardan geçirildi.

Bundan sonra Konferans, hazırlanmış bulunan İç Tüzük Tasarısını, bir kaç madde hariç, aynen kabul etti. Değiştirilen maddeler bilhassa, Birleşmiş Milletlere dahil bulunmadığı halde Konferansda temsil edilen devletlerin oy hakkı olup olmayacağına dair hükümleri ihtiva edenlerdi. Mesele, uzun tartışmalardan sonra bir Tali Komiteye havale edildi. Bu komite de, bu gibi devletlere oy hakkı verilmeyeceğine mütedair olup Birleşmiş Milletler İktisadî ve İçtimaî Konseyi tarafından ittihaz edilen ve B.M.Genel Heyetince de onanmış bulunan kararın değiştirilemeyeceğini ileri sürmekle beraber, Konferansda umumiyetle oya başvurulmadan delegelerin serdedecekleri muvafık veya muhalif mütaleaların zapta geçirilmesi suretiyle karar alınmasını uzlaştırıcı bir formül olarak teklif etti ve böylece kabul edildi.

İlk günden itibaren Konferansda beliren hava şudur:

Bir tarafta, sanayide ileri gitmiş Devletlerin Charte'in hedefi olan ticarette serbestî, Gümrük tarifelerinin indirilmesi, tahditlerin kaldırılması gibi esasları mümkün olduğu kadar az istisna ile

../. 30

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

kabul ettirmek gayretleri;

diğer tarafta da, harpten zarar görmüş veya iktisaden geri kalmış devletlerin, ileride varılması istenilen bu esasları gaye olarak tanımakla beraber durumlarını ileri sürerek, kısa veya uzun bir intikal devresinde kendileri için en faideli gördükleri mevcut istisnaları kabul ettirmek istemekleri ve bunları genişletmeğe matuf çalışmaları yanında bilhassa iktisadî gelişmeleri için, taayyün etmiş bir yardım sistemi sağlamak üzere Charte'in III.faslına esaslı maddeler koydurmak arzuları.

İki blok da isteklerini gerçekleştirmek maksadiyle zümre halinde hareket etmektedir. İkinci kısımda bilhassa Orta ve Güney Amerik Devletleri göze çarpmaktadır.

Memleketimizin menfaatlerine uygun hükümleri Charte'a koydurabilmek ve kurulacak Milletlerarası Ticaret Teşkilâtının devamlı organlarında temsil edilebilmek için biz de, 3 Aralık 1947 tarihli ve 3 sayılı telgrafımızda arzolunduğu veçhile Suriye, Lübnan, Irak, Mısır, İran, Afganistan, Hindistan ve Pakistan ile umumiyetle birlikte hareket etmekteyiz. Yunanistan da bu hususdaki arzumuza iltihak için delegesine talimat verdiğinden beri bağları günden güne tarsin yoluna gitmekteyiz ve bunun tabiî neticelerini almakta gecikmeyeceğimizi zannediyoruz. İlk günde yapılan ve bir takım hususî görüşmeler neticesi hasıl olan seçimler gözönüne alınırsa böyle blok halinde çalışmanın lûzumu meydana çıkmış olur. Bu zümreye dahil Devletler temsilcileri, aralarında görüş birliği olan maddeler ve bunlarda yapılacak ve herbiri hakkında faideli olacak tadiller üzerinde birbirlerini desteklemektedirler. Bu cümleden olmak üzere, 1923 de Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan Devletlere mütekabilen bahşedebileceğimiz rüçhanların Charte'de geniş şekilde uygulanması derpiş edilen En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet kaydının istisnaları arasına sokulması hakkındaki teklifimiz lehinde konuşmuşlardır. Suriyenin aynı

../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

İktisadî Bölgeye mensup memleketler, Mısır'ın Arap Birliği Devletleri arasındaki rüçhanlar hakkında verdikleri teklifler üzerine birlikte hareket ettiğimiz temsilcilerin ekserisiyle beraber x 6 Aralık 1947 tarihli ve 4 sayılı telgrafımızda arzolunan ve Yakın ve Orta Doğu memleketleri arasındaki rüçhanların tanınmasını isteyen müşterek bir teklifte bulunmak suretiyle ilk teklifimizi genişletmek ve bu memleketleri mümkün olduğu kadar dar çerçevelerden çıkarmak yolunu tuttuk. Yine evvelce arzolunduğu gibi, Birleşik-Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri temsilcileri teklifimizi anlayışla karşılamakla beraber fiili bir yardımda bulunamayacaklarını beyan ettiler. Ancak, malûmu devletleri olduğu üzere, sırf ticari meselelerle ilgili bulunan bu çalışmalarımızda yukarıda sözü geçen zümrenin tekliflerine muvazi ve kendi lehlerine tadiller ileri süren Orta ve Güney Amerika Devletleri bizi bu hususta destekleyeceklerini ifade etmişlerdir.

Charte tasarısının umumi görüşülmesi sırasında Fransa Baş delegesi André Philip'ten sonra sıramız geldiği vakit yapılan demeç bu gün ayrıca takdim edilen genel oturum tutanaklarında (E/CONF.2/SR.6 sahife: 5) görülecektir. Bu demeçte ezcümle, Milletlerarası Ticaret Teşkilâtı hakkında gelecek için iyimser olduğumuz, inceleyeceğimiz tasarının her memleket için arzuya şayan gayeler yanında gerçek durumlara uygun hükümleri de ihtiva etmesi itibariyle bir uzlaşma eseri olarak ortaya çıktığı ve Birleşmiş Milletler Ana Yasası'nın , Birleşmiş Milletler de hayat seviyesinin kalkındırılması ve iktisadî gelişmeye müteallik bulunan x 55'inci maddesine uygun olduğu, bu gayelere varılmak için büyük küçük bütün milletlerin refaha kavuşmasının ilk şartı teşkil ettiği, Hükûmetimizin Dış Ticaret Politikasında çok taraflı ve genel müvazene usulünü tatbik yolunda cesaretli adımlar attığı, bu itibarla Charte'in bir an önce yürürlüğe girmesini istediği sırasında bazı tadil tekliflerimiz olacağı beyan edilmiş, bunlar arasında Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan Devletlere mütakabilen bahşedebileceğimiz rüçhanların tanınması istenmiştir.

../.

EK 5
030 01 60 370 1
Havana'da Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve İş Bulma Konferansı'nın Çalışmaları Hakkında Hazırlanan Raporlar

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Konferans çalışmalarına faal surette iştirak etmekteyiz. Teşkilâta dahil devamlı bir (İktisadî Gelişme Komisyonu) kurulması hakkında ortaya çıkan güçlükleri önlemek ve en elverişli formülü bulmak üzere Konferansın altıncı ve ikinci Komisyonları temsilcilerinden mürekkep bir karma komite kurulması hakkındaki teklifimiz derhal kabul edilmiştir. Bu komiteye Birleşik -Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri ile birlikte biz de seçildik.

Diğer taraftan, Charte'in İşbulma ve İktisadî faaliyet faslına tekabül eden 1'inci Komisyonunda adil iş şartları hakkındaki 4 'üncü maddeye ait tadil tekliflerini incelemek için kurulan Komiteye de müzakereler sırasındaki fiili ve müsbet müdahalemiz gözönünde tutularak, ithal edildik.

Gene bu cümleden olmak üzere, İktisadî Gelişme Komisyonunda iktisaden geri kalmış devletlere Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası tarafından yardım yapılması hususundaki teklifimiz fevkalâde müsbet bir tepki yaratmış ve meselenin, ehemmiyetine binaen müteakip celselerde etraflıca tetkiki kararlaştırılmıştır. Söz alan delegelerden biri Türkiyenin gayet mütevazi bir ifade ile yaptığı bu teklifin ehemmiyetini idrak etmemek için insanın kör olması lâzım geldiğini söylemek suretiyle Komisyonda bu hususdaki dâvamızı verilen önemi ifade etmiştir. Tadil teklifinin gelecek celsede görüşülmesi kararı alındıktan sonra meseleden haberdar olan İmar ve Kalkınma Bankası, buradaki Directeur exécutif'lerinden Mısır delegesine bir telgraf çekerek Türkiyenin bu teklifinin Bankayı müşkül duruma düşüreceğini ve Bankanın bu hususta herhangi bir teahhüd almasına imkân olmadığı gibi Milletlerarası Ticaret Teşkilâtının da böyle bir tavsiyede bulunmağa hakkı olmadığını bildirmiş ve teklifimiz hakkında tamamlayıcı malûmat istemiştir. Mısır delegesi mukabil cevabında türk tadil teklifinin ancak bir temenni mahiyetinde olduğunu söylemek suretiyle teklifimizin vasfını tarif etmiş, fakat banka bu hususta da teenni ile hareket edilmesi gerektiğini, çünkü bu bir temenniden ibaret dahi olsa Bankanın placement'larını kabul edecek olan halkın bu tabi r al-

../.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

tında diplomatik bir mecburiyet mahiyetini sezmesi ihtimalinin kavi olduğunu bildirerek gene Banka ile Birleşmiş Milletler Teşkilâtı arasındaki münasebetlerin Banka ile ~~Birleşmiş Milletler~~ İktisadî ve İçtimai Konsey arasında aktolunan Anlaşmanın 4'ncü maddesi çergevesini aşmayacağını ifade etmiş ve teklifimiz hususunda bizimle görüşmesini Mısır Delegesinden istemiştir. Mısır Delegesi ile vaki ilk görüşmemizde, müşarünileyh Bankanın hassasiyetine, Londra toplantısında kalkınmağa çalışan Devletlerle harpten zarar görmüş Devletler arasında çıkan münakaşanın sebeb olduğunu zannettiğini, zira, o toplantıda iktisadî gelişmek gayesinde olan pek çok Devletlerin bizim teklifimize benzer bir teklifte bulunduklarını Harpten zarar gören Devletlerin de ilk yardımın kendilerine yapılması hususunda ısrar ederek bu teklifi ittiklerini izah etmiştir. Tarafımızdan vaki tadil teklifi ve bunu takdim ederken yaptığımız dâvâda zaten Bankanın statüsünü nazarı itibare alarak bu teklifi yaptığımız ve bunun ancak bir temenni mahiyetinde olduğu tebarüz ettirilmişti. Onun için Bankayı tatmin etmemiz pek kolay olacağı gibi bu hususta icabında önemli teşebbüsler yapabilecek durumda görülmemiz de herhalde faideden hali olmasa gerektir.

Gene, 16'ncı maddede tesbit edilen istisnai mahiyetteki rüçhanlara Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış Devletlerin birbirlerine bahşedecekleri rüçhanların da katılması hususundaki tadil teklifimizde epey münakaşaları mucip olmuş ve ilkönce Kanada, Yeni-Zellanda delegeleri bunlara hücum etmişlerse de kendilerine muskit cevaplar verilmiştir. Mesele halen bir Tali Komiteye havale edilmek üzeredir.

Esas maddeler Komisyonunda Spéculation'lara mani olmak hususunda yaptığımız ikazlar da yakın ilgi uyandırmıştır.

Böylece bütün komisyonlarda gerek her faslın umumî müzakeresine gerek maddelerin görüşülmesine, Ankarada aldığımız talimatı devletleri dairesinde , katılmaktayız.

Saygılarımla arzederim.

Kemal Süleyman Vanor

Aslının aynıdır.

36

EK 6

SAYI: 030 18 01 02 116 28 14

TARİH: 15 NİSAN 1948

HAVANA'DA 21 KASIM 1947 TARİHİNDE TOPLANAN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TİCARET VE ÇALIŞMA KONFERANSI'NDA HAZIRLANAN NİHAİ SENET'İ NEW YORK'TA İMZALAMASI İÇİN BÜYÜKELÇİ SELİM SARPER'E YETKİ VERİLMESİ

EK 6

030 18 01 02 116 28 14

Havana'da 21 Kasım 1947 Tarihinde Toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve Çalışma Konferansı'nda Hazırlanan Nihai Senet'i İmzalaması İçin Büyükelçi Selim Sarper'e Yetki Verilmesi

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
3

7361

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

KARAR

21 Kasım 1947 tarihinde Havana'da toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve Çalışma konferansında hazırlanan " Nihaî Senet "i Hükûmet adına New-York'ta imzalaması için Birleşmiş Milletler Nezdindeki Daimî Delegeliğimiz Başkanı Büyük Elçi Selim Sarper'e yetki verilmesi; Dışişleri Bakanlığının 9/4/1948 tarihli ve 8315/127 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunun 15/4/1948 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

CÜMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı, Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı | Adalet Bakanı | Milli Savunma Bakanı

İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı | Milli Eğitim Bakanı

Bayındırlık Bakanı | Ekonomi Bakanı | Sa. ve So. Y. Bakanı | Gümrük ve Tekel Bakanı V.

Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Ticaret Bakanı | Çalışma Bakanı

030 18 01 02 116 28 14

EK 7

SAYI: 030 18 01 02 119 52 19

TARİH: 29 HAZİRAN 1949

23-29 EKİM 1949'DA MEKSİKA, 6-8 KASIM 1949 HAVANA'DA TOPLANACAK MİLLETLERARASI 12. ASKERİ TABABET VE ECZACILIK KONGRESİ'NE ZEKİ FAİK URAL İLE BURHANEDDİN TOĞAN'IN KATILMASI VE GÜNDELİK VERİLMESİ

EK 7

030 18 01 02 119 52 19

23-29 Ekim 1949'da Meksika, 6-8 Kasım 1949 Havana'da Toplanacak Milletlerarası 12. Askeri Tababet ve Eczacılık Kongresi'ne Zeki Faik Ural ile Burhaneddin Toğan'ın Katılması ve Gündelik Verilmesi

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
3
9558

KARAR

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

23-29/Ekim/1949 tarihleri arasında Meksika'da ve 6-8/-Kasım/1949 tarihleri arasında Havana (Küba)da toplanacak olan Milletlerarası XII. Askerî Tababet ve Eczacılık Kongrelerine, Hükûmetimizi temsilen Askerî Tıp Akademisi Hıfzıssıhha Profesörü Tuğ general Zeki Faik Ural ile Hayatî Kimya Profesörü tabip albay Burhaneddin Toğan'ın katılmaları ve kendilerine 2/9390 sayılı karar gereğince gündelik verilmesi; Millî Savunma Bakanlığının 21/6/1949 tarihli ve 30133/7/5II87 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunun 29/6/1949 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı | Devlet Bakanı | Adalet Bakanı

Milli Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı

Milli Eğitim Bakanı | Bayındırlık Bakanı | Eko. ve Ticaret Bakanı | Sa. ve So. Y. Bakanı

G. ve Tekel Bakanı | Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Çalışma Bakanı | İşletmeler Bakanı

080 18 01 02 119 52 19

EK 8

SAYI: 030 10 00 00 131 942 2

TARİH: 10 AĞUSTOS 1949

KÜBA'NIN, ANKARA ELÇİLİĞİ'NE TAYİNİ KARARLAŞTIRILAN M. ALMADRA ELİZAGAT İÇİN CUMHURBAŞKANLIĞINDAN İZİN İSTEĞİ

EK 7

SAYI: 030 18 01 02 119 52 19

TARİH: 29 HAZİRAN 1949

23-29 EKİM 1949'DA MEKSİKA, 6-8 KASIM 1949 HAVANA'DA TOPLANACAK MİLLETLERARASI 12. ASKERİ TABABET VE ECZACILIK KONGRESİ'NE ZEKİ FAİK URAL İLE BURHANEDDİN TOĞAN'IN KATILMASI VE GÜNDELİK VERİLMESİ

EK 7

030 18 01 02 119 52 19

23-29 Ekim 1949'da Meksika, 6-8 Kasım 1949 Havana'da Toplanacak Milletlerarası 12. Askeri Tababet ve Eczacılık Kongresi'ne Zeki Faik Ural ile Burhaneddin Toğan'ın Katılması ve Gündelik Verilmesi

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
3
9558

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

KARAR

23-29/Ekim/1949 tarihleri arasında Meksika'da ve 6-8/-Kasım/1949 tarihleri arasında Havana (Küba)da toplanacak olan Milletlerarası XII. Askerî Tababet ve Eczacılık Kongrelerine, Hükûmetimizi temsilen Askerî Tıp Akademisi Hıfzıssıhha Profesörü Tuğ general Zeki Faik Ural ile Hayatî Kimya Profesörü tabip albay Burhaneddin Toğan'ın katılmaları ve kendilerine 2/9390 sayılı karar gereğince gündelik verilmesi; Millî Savunma Bakanlığının 21/6/1949 tarihli ve 30133/7/5111187 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunun 29/6/1949 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan — Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı — Devlet Bakanı — Adalet Bakanı

Millî Savunma Bakanı — İçişleri Bakanı — Dışişleri Bakanı — Maliye Bakanı

Millî Eğitim Bakanı — Bayındırlık Bakanı — Eko. ve Ticaret Bakanı — Sa. ve So. Y. Bakanı

G. ve Tekel Bakanı — Tarım Bakanı — Ulaştırma Bakanı — Çalışma Bakanı — İşletmeler Bakanı

080 18 01 02 119 52 19

EK 8

SAYI: 030 10 00 00 131 942 2

TARİH: 10 AĞUSTOS 1949

KÜBA'NIN, ANKARA ELÇİLİĞİ'NE TAYİNİ KARARLAŞTIRILAN M. ALMADRA ELİZAGAT İÇİN CUMHURBAŞKANLIĞINDAN İZİN İSTEĞİ

EK 8
030 10 00 00 131 942 2
Küba'nın, Ankara Elçiliği'ne Tayini Kararlaştırılan M. Almadra Elizagat İçin Cumhurbaşkanlığı'ndan İzin İsteği

T. C.
Dışişleri Bakanlığı
Protokol Umum Müdürlüğü
Şube

U. No. ...
H. No. 5101
Ref : ...

Ankara, 10 Ağustos 1949

Hulâsa : Agreman istenen yeni Küba Elçisi M. Almadra Elizagat hakkında.

Yüksek Başbakanlığa

Vaşington Büyük Elçiliğinden alınan 5 Ağustos 1949 tarihli telgrafta, Vaşington'daki Küba Sefareti Müsteşarının Maslahatgüzarımızı ziyaretle Küba Hükûmetinin, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti nezdine M. Almadra Elizagat'ı Elçi olarak tâyine karar verdiğini bildirdiği ve agreman istediği işar kılınmıştır.

Yeni Elçi hakkında verilen malûmata nazaran, M.Almadra Elizagat Havana Üniversitesinden Hukuk Doktoru olarak mezun olmuş ve Adliye ve Hariciye Nazırlıklarında ve Mahkeme Reisliğinde bulunmuştur.

Keyfiyetin Cumhurbaşkanımıza arzı ile bu tâyine muvafakat buyurdukları takdirde emirlerinin Bakanlığıma tebliği Cumhurbaşkanlığı Genel Kâtipliğinden rica edilmiştir.

En derin saygı ile bilgilerine arzeylerim.

Dışişleri Bakan Vekili

VM

-1-

11-8-1949 2914

Yazı işleri müd. c. s.
10.8.1949

Sayın Başbakan'a arz edildi.

10-8-949 5368

EK 9

SAYI: 030 18 01 02 123 75 7

TARİH: 21 EYLÜL 1950

MEKSİKO ELÇİSİ VEDİT ÜZGÖREN'İN MEMLEKETİMİZİ, KOSTARİKA, KÜBA, EL-SALVADOR, HONDURAS, PANAMA, DOMİNİK VE NİKARAGUA DEVLETLERİ NEZDİNDE DE TEMSİL ETMESİ

EK 9

030 18 01 02 123 75 7

Meksiko Elçisi Vedit Üzgören'in Memleketimizi, Kostarika, Küba, El-Salvador, Honduras, Panama, Dominik ve Nikaragua Devletleri Nezdinde de Temsil Etmesi

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
3
II890

KARAR

Meksiko Elçisi Vedit Uzgören'in memleketimizi Kostarika, Küba, El-Salvador, Honduras, Panama, Dominik ve Nicaragua Devletleri nezdinde de temsil etmesi; Dışişleri Bakanlığının 12/9/1950 tarihli ve 79223/423 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunca 21/ 9/1950 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

C. Bayar

030 18 01 02 123 75 7

Başbakan — Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı — Devlet Bakanı — Adalet Bakanı

Milli Savunma Bakanı — İçişleri Bakanı — Dışişleri Bakanı — Maliye Bakanı

Milli Eğitim Bakanı — Bayındırlık Bakanı — Eko. ve Ticaret Bakanı — Sa. ve So. Y. Bakanı

G. ve Tekel Bakanı — Tarım Bakanı — Ulaştırma Bakanı — Çalışma Bakanı — İşletmeler Bakanı

EK 10

SAYI: 030 18 01 02 149 25 2

TARİH: 10 MAYIS 1958

KARAKAS ELÇİSİ TAHA CARIM'IN EKVATOR HÜKÜMETİ VE DOMİNİK CUMHURİYETİ NEZDİNDE VE MEKSİKO ELÇİSİ NURETTİN PINAR'IN DA KÜBA CUMHURİYETİ NEZDİNDE MEMLEKETİMİZİ TEMSİL ETMELERİ

EK 10
030 18 01 02 149 25 2
Karakas Elçisi Taha Carım'ın Ekvator Hükümeti ve Dominik Cumhuriyeti Nezdinde ve Meksiko Elçisi Nurettin Pınar'ın da Küba Cumhuriyeti Nezdinde Memleketimizi Temsil Etmeleri

T. C.
BAŞVEKÂLET
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi

Karar Sayısı
4
10300

Ekl

KARARNAME

Karakas Elçisi Taha Carım'ın, aynı zamanda, Ekvator Hükûmeti ve Ortaelçi payesiyle Dominik Cumhuriyeti nezdinde ve Meksiko Elçisi Nurettin Pınar'ın da Küba Cumhuriyeti nezdinde memleketimizi temsil etmeleri; Hariciye Vekâletinin 29/4/1958 tarihli ve 100004/162,163,164 sayılı yazıları üzerine, İcra Vekilleri Heyetince 10 / 5 /1958 tarihinde kararlaştırılmıştır.

REİSİCUMHUR

Başvekil | Devlet Vekili | Devlet Vekili | Devlet Vekili | Adliye Vekili

Milli Müdafaa Vekili | Dahiliye Vekili ve Hariciye V.V. | Hariciye Vekili | Maliye Vekili | Maarif Vekili

Nafıa Vekili | Ticaret Vekili ve Sanayi V.V. | Sıh. ve İç. Mua. Vekili | Güm. ve İnh. Vekili | Ziraat Vekili

Münakalât Vekili | Çalışma Vekili | Sanayi Vekili | Bas.-Yay. ve Turz. Vekili | İmar Vekili

030 18 01 02 149 25 2

Dosya No:
1-65
540

EK 11

SAYI: 030 18 01 02 169 17 5

TARİH: 28 MART 1963

KÜBA'YA İLİŞKİN MATBUALARLA 38 ADET REMİN TÜRKİYE'YE SOKULMASININ VE DAĞITILMASININ YASAK EDİLMESİ

ARŞİVİ

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi

Karar Sayısı
6
1566

KARARNAME

Elki
1

İlişik listede adları yazılı ve Küba'ya ilişkin matbualarla(38) adet resmin Türkiye'ye sokulmasının ve dağıtılmasının yasak edilmesi;Dışişleri Bakanlığının uygun mütalâasına dayanan İçişleri Bakanlığının 13/3 1963 tarihli ve 91116-33/1-31706 sayılı yazısı üzerine,5680 sayılı Kanunun 31 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 28/3/1963 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı	Devlet Bakanı
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı	Ticaret Bakanı
Sa. ve So. Y. Bakanı	Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı		Ulaştırma Bakanı
Çalışma Bakanı	Sanayi Bakanı	Ba.-Ya. ve Turizm Bakanı		İmar ve İskân Bakanı

S 17 165 01 19 030

Dosya No :
52-164
3.55

LİSTE

1- CUBA (Ocak 1962 tarihli aylık magazin)
2- And Havana Woke Up Under The IMPERIALİST AIR ATTACK
3- The revolution is here to stay .
4- CUBA 1962 Year of Planning Special Supplement
5- OBRA
6- (38) adet resim.

030 | 18 | 01 | | 168 | 17- | 5

EK 12

Türkiye Cumhuriyeti Küba Cumhuriyeti Arasında Mevcut Vize Rejiminin İyileştirilmesi Amacıyla Türk Diplomatik, Hususi ve Hizmet Pasaportu Hamili Kişiler ile Küba Diplomatik, Resmi ve Hizmet Pasaportu Hamili Kişilerin Birbirlerinin Ülkelerine Yapacakları 90 Güne Kadar Olan Seyahatlerde Vizeden Muaf Tutulmalarına İlişkin İki Ülke Arasında Mektup Teatisi Yoluyla Akdedilen Anlaşma

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Gezi, Pasaport ve Vize
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
İmza Yeri: Ankara
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 02.08.1991 (T.C.)
İmza Tarihi: 02.08.1991
Yürürlülüğe Giriş Tarihi: 01.10.1998
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1991/2206
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 28.08.1991
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 21004
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 27.09.1991
Düstur Kayıtları: V (31) 1103

Açıklamalar: Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti arasındaki mevcut vize rejiminin iyileştirilmesi amacıyla Türk diplomatik, hususi ve hizmet pasaport hamili kişiler ile Küba diplomatik, resmi ve hizmet pasaport hamili kişilerin birbirlerinin ülkesine yapacakları 90 güne kadar olan seyahatlerde vizeden muaf tutulmalarına ilişkin iki ülke arasında nota teatisi suretiyle 02.08.1991 tarihinde Ankara'da akdedilen ekli Anlaşma, 01.09.1991 tarihinden geçerlidir.

27.09.1991, Cuma
Sayı: 21004

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 91/2206

Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti arasındaki mevcut vize rejiminin iyileştirilmesi amacıyla Türk diplomatik, hususi ve hizmet pasaport hâmili kişiler ile Küba diplomatik, resmi ve hizmet pasaport hâmili kişilerin birbirlerinin ülkesine yapacakları 90 güne kadar olan seyahatlerde vizeden muaf tutulmalarına ilişkin iki ülke arasında nota teatisi suretiyle 2 Ağustos 1991 tarihinde Ankara'da aktedilen ekli Anlaşmanın, 1 Ekim 1991 tarihinden geçerli olmak üzere onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 20/8/1991 tarihli ve KKVM/KOKD-993 sayılı yazısı üzerine, 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 10 uncu ve 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 28/8/1991 tarihinde kararlaştırılmışur.

İ. Kaya ERDEM
Cumhurbaşkanı V.

Mesut YILMAZ
Başbakan

E. PAKDEMİRLİ Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	F. KURT Devlet Bakanı	M. R. TAŞAR Devlet Bakanı	İ. AYKUT Devlet Bakanı
M. V. DİNÇERLER Devlet Bakanı	K. İNAN Devlet Bakanı	İ. AKÜZÜM Devlet Bakanı	C. TUNCER Devlet Bakanı
S. ARAS Devlet Bakanı	E. KOÇAK Devlet Bakanı	M. ÇEVİK Devlet Bakanı	E. C. GÜLPINAR Devlet Bakanı
B. SÖNMEZ Devlet Bakanı	A. A. ALBAYRAK Devlet Bakanı	Ş. ŞEKER Adalet Bakanı	H. B. DOĞU Milli Savunma Bakanı
M. KALEMLİ İçişleri Bakanı V.	İ. S. GİRAY Dışişleri Bakanı	A. KAHVECİ Maliye ve Gümrük Bakanı	A. AKYOL Milli Eğitim Bakanı
H. ÖRÜÇ Bayındırlık ve İskan Bakanı	Y. ERYILMAZ Sağlık Bakanı	İ. ÖZDEMİR Ulaştırma Bakanı	İ. TUNCAY Tarım ve Köyişleri Bakanı
M. EMİROĞLU Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	R. K. YÜCELEN Sanayi ve Ticaret Bakanı	M. ARICI Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	G. MARAŞ Kültür Bakanı
B. AKARCALI Turizm Bakanı	M. KALEMLİ Orman Bakanı	A.T. ÖZDEMİR Çevre Bakanı	

S. ÖZDOĞAN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
KKVM/KOVD-910

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliğine saygılarını sunar ve Büyükelçiliğin metni aşağıda kayıtlı 2 Ağustos 1991 tarihli ve 150/91 sayılı Notasının alındığını bildirmekle şeref duyar.

"Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığına saygılarını sunar ve Küba Cumhuriyeti Hükümetinin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile diplomatik, resmi, hususi ve hizmet pasaportlarda vize bağışıklığı sağlanması konusunda aşağıdaki şartlarla bir anlaşma akdine hazır bulunduğunu bildirmekle şeref kazanır:

1. Geçerli bir diplomatik, resmi ve hizmet pasaportu hâmili Küba Cumhuriyeti vatandaşları ile geçerli bir diplomatik, hususi ve hizmet pasaportu hâmili Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, diğer Akid Tarafın ülkesine vizesiz girebilirler.

2. 1. paragrafta sözü edilen kişiler, giriş tarihlerinden itibaren doksan gün süre ile diğer Devlet topraklarında vizesiz kalabilirler.

3. Akid Taraflardan herhangi birinin, diplomatik veya hizmet pasaportu hâmili bir kişiyi diğer Akid Taraf ülkesinde bulunan diplomatik veya konsüler temsilciliğinin memuru olarak görevlendirmek istemesi halinde, bu hususu diğer Akid Tarafa önceden ve diplomatik kanaldan yazılı olarak bildirir.

Diğer Akid Tarafın, bu bildirimin alınışını izleyen 30 gün içinde diplomatik kanaldan yazılı bir itirazda bulunmaması halinde, görevlendirilen kişi ve kendisi ile birlikte yaşayan aile fertleri, diğer Akid Tarafın ülkesine diplomatik veya hizmet pasaportları ile vizesiz olarak girebilir ve görev süresince orada ayrıca bir vizeye veya ikamet iznine gerek kalmaksızın kalabilirler.

4. Küba Cumhuriyeti veya Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde bulunan bir diplomatik, resmi, hususi veya hizmet pasaportu hâmilinin herhangi bir şekilde pasaportunu kaybetmesi veya pasaportunun geri alınması halinde, kendisi bu durumu yetkili makamlara bildirecektir. Bu durumda, vatandaşlık bağı yönünden yetkili olan diplomatik (konsüler) temsilcilik, sözkonusu kişiye karşı Devlet ülkesinde kalabilmesini veya ülkesine dönebilmesini, ya da üçüncü bir ülkeye seyahat edebilmesini sağlayacak geçici bir seyahat belgesi düzenleyecektir. Ancak, sözkonusu seyahat belgesi, ikamet edilen ülkenin yetkili makamlarınca verilecek bir çıkış müsaadesi mevcut olmaksızın hâmilinin ülkeyi terketmesine imkân vermeyecektir.

5. Diplomatik, resmi, hususi veya hizmet pasaport hâmilleri, diğer ülkenin Devlet sınırlarını uluslararası yolcu trafiğine açık sınır geçiş noktalarından geçebileceklerdir.

Küba Cumhuriyeti
Büyükelçiliği
Ankara

6. İşbu Anlaşma, diplomatik, resmi, hususi veya hizmet pasaportu hâmili vatandaşları, diğer Akid Taraf ülkesinde yürürlükte bulunan yasa ve kuralara riayet yükümlülüğünden alıkoymayacaktır.

7. Akid Taraflar, arzulanmayan kişilere (persona non grata) giriş izni vermekten imtina edebilir veya bu gibilerin ikamet izinlerini iptal yoluna gidebilirler.

8. Küba Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlıkları birbirlerine, diplomatik, resmi, hususi ve hizmet pasaportlarının birer örneğini tevdi edecekler ve yeni bir diplomatik, resmi, hususi ve hizmet pasaport yürürlüğe konulduğu takdirde, birbirlerini önceden haberdar edecek, bunların örneklerini de aynı şekilde vereceklerdir.

Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği, yukarıda kayıtlı hususların Türk Tarafınca kabule şayan bulunması halinde, işbu Notanın ve Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının buna ilişkin cevabî notasının bu konuda bir Anlaşma oluşturmasını, sözkonusu Anlaşmanın, Bakanlığın cevabî notasının tarihinden altmış gün sonra yürürlüğe girmesini ve Akid Taraflardan biri tarafından yazılı olarak fesholunmadığı sürece yürürlükte kalmasını teklif etmekle şeref kazanır.

Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği, bu vesileden yararlanarak, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığına en derin saygılarını teyid eder.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Küba Cumhuriyeti Hükümetinin teklifini kabul ettiğini ve yukarıda belirtilen Nota ile işbu cevabın, bu Nota'nın tarihinden altmış gün sonra yürürlüğe girmek üzere bir Anlaşma oluşturmasına muvafakat eylediğini bildirmekle şeref kazanır.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı bu vesile ile Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliğine en derin saygılarını teyid eder.

Ankara, 2 Ağustos 1991

KÜBA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TÜRKİYE

150/91

Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığına saygılarını sunar ve Küba Cumhuriyeti Hükümetinin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile diplomatik, resmi, hususi ve hizmet pasaportlarda vize bağışıklığı sağlanması konusunda aşağıdaki şartlarla bir anlaşma akdine hazır bulunduğunu bildirmekle şeref kazanır:

1. Geçerli bir diplomatik, resmi ve hizmet pasaportu hâmili Küba Cumhuriyeti vatandaşları ile geçerli bir diplomatik, hususi ve hizmet pasaportu hâmili Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, diğer Akid Tarafın ülkesine vizesiz girebilirler.

Türkiye Cumhuriyeti
Dışişleri Bakanlığı

2. 1. paragrafta sözü edilen kişiler, giriş tarihlerinden itibaren doksan gün süre ile diğer Devlet topraklarında vizesiz kalabilirler.

3. Akid Taraflardan herhangi birinin, diplomatik veya hizmet pasaportu hâmili bir kişiyi diğer Akid Taraf ülkesinde bulunan diplomatik veya konsüler temsilciliğinin memuru olarak görevlendirmek istemesi halinde, bu hususu diğer Akid Tarafa önceden ve diplomatik kanaldan yazılı olarak bildirir.

Diğer Akid Tarafın, bu bildirimin alınışını izleyen 30 gün içinde diplomatik kanaldan yazılı bir itirazda bulunmaması halinde, görevlendirilen kişi ve kendisi ile birlikte yaşayan aile fertleri, diğer Akid Tarafın ülkesine diplomatik veya hizmet pasaportları ile vizesiz olarak girebilir ve görev süresince orada ayrıca bir vizeye veya ikamet iznine gerek kalmaksızın kalabilirler.

4. Küba Cumhuriyeti veya Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde bulunan bir diplomatik, resmi, hususi veya hizmet pasaportu hâmilinin herhangi bir şekilde pasaportunu kaybetmesi veya pasaportunun geri alınması halinde, kendisi bu durumu yetkili makamlara bildirecektir. Bu durumda, vatandaşlık bağı yönünden yetkili olan diplomatik (konsüler) temsilcilik, sözkonusu kişiye karşı Devlet ülkesinde kalabilmesini veya ülkesine dönebilmesini, ya da üçüncü bir ülkeye seyahat edebilmesini sağlayacak geçici bir seyahat belgesi düzenleyecektir. Ancak, sözkonusu seyahat belgesi, ikamet edilen ülkenin yetkili makamlarınca verilecek bir çıkış müsaadesi mevcut olmaksızın hâmilinin ülkeyi terketmesine imkân vermeyecektir.

5. Diplomatik, resmi, hususi veya hizmet pasaport hâmilleri, diğer ülkenin devlet sınırlarını uluslararası yolcu trafiğine açık sınır geçiş noktalarından geçebileceklerdir.

6. İşbu Anlaşma, diplomatik, resmi, hususi veya hizmet pasaportu hâmili vatandaşları, diğer Akid Taraf ülkesinde yürürlükte bulunan yasa ve kurallara riayet yükümlülüğünden alıkoymayacaktır.

7. Akid Taraflar, arzulanmayan kişilere (persona non grata) giriş izni vermekten imtina edebilir veya bu gibilerin ikamet izinlerini iptal yoluna gidebilirler.

8. Küba Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlıkları birbirlerine, diplomatik, resmi, hususi ve hizmet pasaportlarının birer örneğini tevdi edecekler ve yeni bir diplomatik, resmi, hususi ve hizmet pasaport yürürlüğe konulduğu takdirde, birbirlerini önceden haberdar edecek, bunların örneklerini de aynı şekilde vereceklerdir.

Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği, yukarıda kayıtlı hususların Türk Tarafınca kabule şayan bulunması halinde, işbu Notanın ve Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının buna ilişkin cevabî notasının bu konuda bir Anlaşma oluşturmasını, sözkonusu Anlaşmanın, Bakanlığın cevabî notasının tarihinden altmış gün sonra yürürlüğe girmesini ve Akid Taraflardan biri tarafından yazılı olarak fesholunmadığı sürece yürürlükte kalmasını teklif etmekle şeref kazanır.

Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği, bu vesileden yararlanarak, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığına en derin saygılarını teyid eder.

Ankara, 2 Ağustos 1991

Küba Cumhuriyeti Büyükelçiliği

EK 13

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Hava ve Uzay
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Havana
İmza Tarihi: 29.07.1993
Onay Belgelerinin Tarihi: 09.03.1995
Onay Belgelerinin Sayısı: 4095
Onay Belgelerinin R.G. Yayın Tarihi: 21.03.1995
Onay Belgelerinin R.G. Yayın Sayısı: 22234
Onay Belgelerinin Yeraldigi Düstur: V (34) 199
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1996/8098
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 18.04.1996
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 22647
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 26.05.1996
Düstur Kayıtları: V (35) 989
Açıklamalar: Anlaşma Taraflardan herbirinin iç hukuk hükümleri gereğinin yerine getirildiğine ilişkin diplomatik notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

26.05.1996, Pazar
Sayı: 22647

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 96/8098

29 Temmuz 1993 tarihinde Havana'da imzalanan ve 9/3/1995 tarihli ve 4095 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması"nın onaylanması: Dışişleri Bakanlığı'nın 6/2/1996, 15/4/1996 tarihli ve DHGY-I-559, 1969 sayılı yazıları üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 18/4/1996 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Mesut YILMAZ
Başbakan

N. MENTEŞE
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. U. SÖYLEMEZ
Devlet Bakanı

A. GÖKDEMİR
Devlet Bakanı

Ü. ERKAN
Devlet Bakanı

M. O. SUNGURLU
Milli Savunma Bakanı

T. TAYAN
Milli Eğitim Bakanı

İ. ATTİLA
Tarım ve Köyişleri Bakanı

A. O. GÜNER
Kültür Bakanı

R. SARAÇOĞLU
Devlet Bakanı

E. AŞIK
Devlet Bakanı

C. ÇİÇEK
Devlet Bakanı

E. TARANOĞLU
Devlet Bakanı

Ü. G. GÜNEY
İçişleri Bakanı

M. KEÇECİLER
Bayındırlık ve İskan Bakanı

E. KUL
Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

İ. SAYGIN
Turizm Bakanı

A. YILMAZ
Devlet Bakanı

M. AĞAR
Devlet Bakanı V.

İ. Y. DEDELEK
Devlet Bakanı

M. H. DAĞLI
Devlet Bakanı

N. MENTEŞE
Dışişleri Bakanı V.

Y. AKTUNA
Sağlık Bakanı

Y. EREZ
Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. ERCAN
Orman Bakanı

A. AKSU
Devlet Bakanı

İ. AYKUT
Devlet Bakanı

A. T. ÖZDEMİR
Devlet Bakanı

M. AĞAR
Adalet Bakanı

L. KAYALAR
Maliye Bakanı

Ö. BARUTÇU
Ulaştırma Bakanı

R. SARAÇOĞLU
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı V.

M. R. TAŞAR
Çevre Bakanı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
ile
Küba Cumhuriyeti Hükümeti
Arasında
Hava Taşımacılığı Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Hükümetinin her ikisi de 7 Aralık 1944 yılında Şikago'da imzaya açılmış olan Uluslararası Hava Servisleri Transit Anlaşması ve Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin tarafları olarak ülkeleri arasında hava seferleri kurmak amacıyla bir Anlaşma yapmak arzusuyla;

AŞAĞIDAKİ MADDELERDE ANLAŞMIŞLARDIR :

MADDE 1
TANIMLAR

Bu Anlaşma bakımından, aksine hüküm bulunmadıkça:

a) "Sözleşme" deyimi 7 Aralık 1944 yılında Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesini ve her iki Akid Tarafça kabul edilmiş olan Sözleşmenin 90 ıncı maddesine göre çıkarılan Ekler ve 90 ve 94 üncü maddelere göre Sözleşme ve Eklerinde yapılan değişiklik ve ilaveler anlamını taşır.

b) Türkiye Cumhuriyeti bakımından "havacılık makamları" deyimi Ulaştırma Bakanı ve bu Bakan tarafından ifa edilen herhangi bir görevi yerine getirmek için yetkilendirilmiş herhangi bir kişi veya organı; Küba Cumhuriyeti bakımından "havacılık makamları" deyimi Sivil Havacılık Enstitüsü Başkanını ve bu Başkan tarafından ifa edilen herhangi bir görevi yerine getirmek için yetkilendirilmiş kişi veya organı ifade eder.

c) "Tayin edilen havayolu" deyimi bu Anlaşmanın 3 üncü maddesine uygun olarak tayin edilmiş ve yetkilendirilmiş bulunan havayolu anlamını taşır.

d) "Ülke" deyimi Akit Tarafların egemenliği altındaki kara parçası ve karasularını kapsar.

e) "Hava Seferleri", "Uluslararası Hava Seferi", "Havayolu İşletmesi" ve "teknik iniş" deyimleri Sözleşmenin 96 ncı maddesinde belirtilmiş anlamları taşır.

f) "Kapasite" deyimi aşağıda belirtilen anlamları taşır;

— Uçak ile ilgili olarak, hattın tamamında veya bir kısmında uçağın yolcu, yük ve posta için yararlanılabilir hacmidir.

— Belirtilen bir hava seferiyle ilgili olarak, verilen zaman içinde hattın tamamı veya bir kısmında işleyen uçağın bu seferler için kullanılan kapasitesi ile sefer sayısının çarpımıdır.

g) "Trafik" deyimi yolcu, bagaj, posta ve yük anlamını taşır.

h) "Ücret tarifesi" deyimi, acentalık ve diğer yardımcı hizmetler dahil, ancak posta taşıması için ücret ve koşullar dışındaki yolcu, bagaj ve yük için ödenecek fiyatlar ve bu fiyatların geçerliliğini belirleyen koşulları kapsar.

MADDE 2
TRAFİK HAKLARI

1. Anlaşma taraflarından her biri diğerine, bu Anlaşmanın I. Ekinde belirtilen hatlarda tarifeli Uluslararası Hava Seferleri kurması amacıyla, bu Anlaşma'da belirtilen hakları tanır. Bu seferlere ve hatlara bundan böyle sırasıyla "mutabık kalınan seferler" ve "belirtilen hatlar" denecektir. Her bir Akit Tarafça tayin olunan havayolları, belirtilen bir hatta mutabık kalınan bir seferi icra ederken, aşağıdaki haklara sahip olacaklardır:

a) Diğer tarafın ülkesi üzerinden inmeksizin uçmak.

b) Sözkonusu ülke içerisinde teknik iniş yapmak.

c) Yolcu, yük ve posta şeklindeki uluslararası trafiği bırakmak ve almak amacıyla, sözkonusu ülke içerisinde, o hat için bu Anlaşmanın Ek I'inde belirtilen noktalara iniş yapmak.

2. Bu Maddenin 1 inci paragrafındaki hiçbir husus, Anlaşma Taraflarından birinin havayolu işletmelerine, diğer Akit Tarafın ülkesindeki bir noktadan diğer bir noktaya ücret veya kira karşılığı taşınmak üzere yolcu, yük ve posta almak hakkını verdiği şeklinde anlaşılamaz.

MADDE 3
HAVAYOLU İŞLETMESİNİN TAYİNİ VE İŞLETME YETKİLERİ

1. Her Akit Taraf, diğer Tarafa, belirtilen hatlarda mutabık kalınan seferleri işletmesi amacıyla bir havayolu işletmesini ve/veya işletmelerini tayin ettiğini, tayini geri aldığını ve yerine başkasını tayin ettiğini yazılı olarak bildirmek hakkına sahip olacaktır.

2. Tayin bildirimini alan Taraf, bu maddenin 3 ve 4 üncü fıkra hükümleri uyarınca 5 inci paragraf çerçevesinde tayin edilen havayolu işletmesine ilgili işletme yetkilerini gecikmeden tanıyacaktır.

3. Anlaşma Taraflarından birinin yetkili havacılık makamları, öteki Tarafın tayin ettiği havayolu işletmesinden, uluslararası hava seferlerinin işletilmesinde normal ve makul şekilde uyguladıkları kanun ve yönetmeliklerde öngörülen koşulları yerine getirebilecek özellikleri taşıdığı konusunda, kendilerini tatmin etmesini isteyebilir.

4. Taraflardan her biri, tayin edilmiş bir havayolu işletmesinin mülkiyetinin ve fiili kontrolünün bu havayolu işletmesini tayin eden tarafın veya uyruklularının elinde bulunduğuna kanaat getirmediği hallerde, bu Maddenin 3 üncü fıkrasında sözü edilen işletme yetkilerini tanımayı reddedebilir, veya bu havayolu işletmesinin 2 nci maddede belirtilen haklarının kullanılmasına gerekli gördüğü sınırlamaları koyabilir.

5. Bir havayolu işletmesi tayin edilip, kendisine yetki verildiğinde, bu Anlaşmanın Madde 10, Madde 13 ve Ek II hükümlerine bağlı olarak oluşturulan ücret ve uçuş tarifesinin ve üzerinde anlaşmaya varılan kapasitenin mutabık kalınan sefer bakımından yürürlükte olması kaydıyla bu seferleri işletmeye herhangi bir tarihte başlayabilir.

MADDE 4
İŞLETME YETKİLERİNİN GERİYE VE ASKIYA ALINMASI

1. Anlaşma Taraflarından herbiri, aşağıdaki hallerde, diğer Tarafça tayin edilen bir havayolu işletmesine verilmiş bulunan işletme yetkisini geri almak veya bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen hakların kullanılmasına gerekli gördüğü sınırlamaları koymak hakkına sahip olacaktır:

a) Havayolu işletmesinin esas mülkiyetinin veya fiili kontrolünün havayolunu tayin eden Tarafın veya uyruklarının elinde bulunduğuna kanaat getirmemesi, veya;

b) Havayolu işletmesinin bu hakları tanıyan Akit tarafın kanun ve yönetmeliklerine uymaması, veya;

c) Havayolu işletmesinin bu Anlaşmada belirtilen koşullara uygun olmayan herhangi bir faaliyette bulunması hallerinde.

2. Bu Maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen hakların geri alınması, askıya alınması veya sınırlama getirilmesi, kanun ve yönetmeliklerin daha fazla ihlal edilmesinin önlenmesi açısından gerekli olmadıkça, böyle bir hak ancak diğer tarafla danışıldıktan sonra kullanılacaktır. Sözkonusu danışmalar bu Anlaşmanın 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde yürütülecektir.

MADDE 5
GİRİŞ VE ÇIKIŞ İZNİ KANUNLARI VE YÖNETMELİKLERİ

1. Taraflardan birinin, uluslararası hava seyrüseferi yapan uçakların ülkeye giriş, kalış ve çıkışları veya bu uçakların ülkede kalış süresi içinde işletimi ve seyrüseferlerine ilişkin kanunlar ve yönetmelikler, milliyet farkı gözetmeksizin her iki Tarafın uçaklarına uygulanabilecek ve anılan kanun ve yönetmeliklere Anlaşma Taraflarından birinin ülkesine giren, ayrılan veya ülke içinde kalacak uçak tarafından uyulacaktır.

2. Taraflardan birinin, uçakta taşınan yolcu, mürettebat, kargo ve postanın ülkeye kabulü, ülkede kalışı veya ülkeden ayrılışına ilişkin gümrük giriş çıkışı, göç, pasaport ve sağlık kontrolü gibi yasa ve yönetmeliklerine, o yolcu, mürettebat, kargo ve posta veya onlar adına hareket edenler tarafından ülkeye girişte, çıkışta ve ülkede kalış sırasında uyulacaktır.

MADDE 6
GÜMRÜKTEN VE DİĞER VERGİ VE HARÇLARDAN BAĞIŞIKLIK

1. Anlaşma Taraflarından herbirinin tayin edilen havayolu işletmeleri tarafından uluslararası seferlerde işletilen uçaklar ve bu uçaklarda bulunan mutad donanım, akaryakıt ve yağları ile uçakta bulunan (yiyecek, içecek ve tütün dahil) uçak levazımatı diğer Taraf ülkesine varışta, tekrar ülke dışına çıkarılıncaya kadar uçakta kalmak veya öteki Akit Tarafın ülkesi üzerindeki uçuş sırasında kullanılmak kaydıyla, bütün gümrük vergileri, muayene ücretleri ve diğer vergi, resim ve harçlardan bağışık olacaktır.

2. Aşağıda sıralananlar da yapılan hizmetler karşılığı alınacak ücretler dışında aynı vergi, resim ve harçlardan bağışık tutulacaktır;

a) Taraflardan birinin ülkesinde, bu Taraf yetkili makamlarınca tesbit edilen miktarları aşmamak ve diğer Tarafın uluslararası bir seferinde çalıştırılan uçaklarda kullanılmak üzere uçağa alınan uçak levazımatı;

b) Taraflardan birinin ülkesine, diğer Tarafın tayin edilen havayolu işletmelerinin uluslararası seferlerinde kullanılan uçakların bakım ve onarımı için götürülmüş yedek parçalar;

c) Uçağa alındığı Akit Taraf ülkesi üzerinde yapılacak uçuşun bir kısmında kullanılacak olanlar da dahil, diğer Akit Tarafın tayin edilen havayolu işletmeleri tarafından uluslararası seferlerde işletilen uçakların ikmaline ayrılmış olan akaryakıt ve yağlama yağları.

Yukarıda (a), (b) ve (c) fıkralarında sözü edilen maddelerin gümrük nezaret ve kontrolu altında tutulması gerekebilir.

MADDE 7
NORMAL HAVACILIK TEÇHİZATI İLE
TÜKETİM MADDELERİNİN DEPOLANMASI

Anlaşma Taraflarından birinin tayin edilen havayolu şirketinin uçaklarında bulundurulan malzeme ve tüketim maddeleri ve normal olarak uçakta taşınan teçhizat da diğer Akit Taraf ülkesinde, o ülkenin gümrük makamlarının müsaadesi ile boşaltılabilir. Böyle bir durumda, bunlar tekrar yurt dışına götürülünceye veya başka bir şekilde gümrük yönetmeliklerine göre elden çıkarılıncaya kadar sözü edilen yetkili makamların nezaretinde bulundurulabilir.

MADDE 8
DİREKT TRANSİT TRAFİĞİ

1. Anlaşma Taraflarından birinin ülkesinden transit geçen yolcular, bagaj, yük ve posta, havaalanının transit trafiğe tahsis edilmiş bölümünde bulundukları sürece tedhiş hareketlerinin ve

hava korsanlığının önlenmesine yönelik güvenliğin gerektirdiğinin dışında basitleştirilmiş bir kontrolden başka herhangi bir işleme tabi tutulmayacaktır. Her halde, uçağın tarifeli saatte kalkışı gereksiz yere geciktirilmeyecektir.

2. Direkt transit sırasında bagaj, yük ve posta, gümrük vergileri ile benzeri vergilerden bağışık olacaklardır.

MADDE 9

MALİ HÜKÜMLER

1. Tayin edilmiş bulunan havayolu işletmesi, diğer Taraf ülkesinde doğrudan veya uygun göreceği acentalıklar aracılığı ile hava taşımacılığı hizmetlerini satış hakkına sahip olacaktır. Bu satışlarda konvertibl para kullanılacaktır.

2. Anlaşma Taraflarından herbiri, diğer Tarafça tayin edilen havayolu şirketine, harcamalar düşüldükten sonra kalan konvertibl parayı serbestçe transfer etme hakkını tanıyacaktır. Ancak transfer ile ilgili işlemler gelirin sağlandığı ülkenin döviz mevzuatına uygun olarak yürütülecektir.

3. Taraflardan biri diğer Tarafın tayin edilmiş havayoluna harcamalar düşüldükten sonra kalan parayı transfer etme konusunda bir kısıtlama uygularsa, diğer Taraf, karşılıklılıktan hareketle benzer sınırlamaları yürürlüğe koyma hakkına sahip olacaktır.

4. Yukarıda belirtilen hususlara herhangi bir nedenle uyulmaması halinde, Anlaşma Tarafları her iki Tarafı tatmin edecek bir çözüme ulaşmak için Anlaşmanın danışma, değişiklikler veya uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin hükümlerine başvurabileceklerdir.

MADDE 10

KAPASİTE HÜKÜMLERİ

1. Her iki Anlaşma Tarafı havayolu işletmelerine, kendi ülkeleri arasında belirtilen hatlarda, mutabık kalınan seferleri işletmeleri için adil ve eşit imkan sağlanacaktır.

2. Mutabık kalınan seferlerin işletilmesinde, Anlaşma Taraflarından biri tarafından tayin edilen havayolu şirketi, hatların tamamı veya bir kısmı üzerinde diğerinin yaptığı seferleri haksız olarak etkilememek amacıyla diğer Tarafça tayin edilen havayolu şirketinin çıkarlarını dikkate alacaktır.

3. Anlaşma Taraflarının tayin edilmiş havayolu şirketlerinin sağladıkları mutabık kalınan seferler, belirtilen hatlar üzerinde halkın taşıma ihtiyaçları ile yakından ilgili olacak ve havayolu şirketlerini tayin etmiş Taraf Devlet ülkesinde başlayan veya oraya yönelik trafiğin mevcut ve makul olarak beklenen taşıma ihtiyaçlarını makul bir yük faktörü ile karşılayacak bir kapasiteyi sağlamak temel amaçları olacaktır.

4. Her iki Tarafın tayin edilmiş havayollarının mutabık kalınan seferleri işletmeleri koşuluyla, Taraflar, belirtilmiş hatlarda yapılacak seferlerin kapasitesi ve sıklığı üzerinde anlaşacaklardır. Sıklık ve kapasite, her iki Tarafın havacılık makamlarının onayına bağlı olacaktır. Bu kapasite zaman zaman trafik talebine göre düzenlenebilecektir ve bu düzenlemeler de her iki Tarafın havacılık makamlarının onayına tabi olacaktır.

5. Geçici nitelikteki umulmadık yolcu talebini karşılamak için, tayin edilmiş olan havayolları, bu Madde hükümlerine rağmen, aralarında trafik talebini karşılamak için gereken bu tip geçici artışlar hususunda anlaşabilir. Bu türden her kapasite artışı, onay için Tarafların havacılıkla ilgili makamlarının onayına gecikmeksizin bildirilecektir.

6. Anlaşma Taraflarından birinin tayin edilmiş havayolunun belirtilmiş hat boyunca üçüncü ülkelerdeki noktalarda faaliyet göstermekte olduğu durumlarda, yukarıdaki 3 ve 4 üncü

paragrafa uygun olarak belirlenmiş olan kapasiteye ek bir kapasite Tarafların havacılıkla ilgili makamları arasındaki anlaşmaya bağlı olarak sözkonusu havayolu tarafından uygulanabilecektir.

MADDE 11
TEMSİL ETME

Anlaşma Taraflarından herbiri, diğer Tarafın tayin ettiği havayoluna benzer haklar tanıması koşuluyla, öteki Taraf, diğer Tarafın tayin edilmiş havayoluna, mutabık kalınmış seferlerin gerçekleştirilmesi için kendi ülkesine bu tip seferlerin iş hacminin gerektirdiği teknik ve ticari personeli getirme ve bulundurma hakkını verecektir. Yukarıda sözügeçen personel, ülkesinde bulunduğu Tarafın, ülkeye giriş izni ve kalma süresine ilişkin mevzuat hükümlerine tabi olacaktır.

MADDE 12
HAVACILIK GÜVENLİĞİ

1. Uluslararası hak ve yükümlülükler çerçevesinde, Anlaşma Tarafları sivil havacılığın güvenliğini kanun dışı müdahalelere karşı korumayı, uluslararası diğer hak ve yükümlülüklerden vazgeçmeksizin, taahhüt edecekler ve bu çerçevede, sivil havacılığın güvenliğini hedef alan kanunsuz hareketleri önlemeye yönelik tedbirlere uygun davranacaklardır.

2. Anlaşma Tarafları, uçakların yasa dışı yollarla ele geçirilmesine; bu uçakların yolcularının ve mürettebatının, havaalanlarının ve hava seyrüsefer tesislerinin güvenliğine karşı diğer yasa dışı eylemlere ve sivil havacılığın güvenliğine ilişkin her türlü tehdidi bertaraf etmek üzere, istem halinde birbirlerine her türlü yardımda bulunacaklardır.

3. Taraflar karşılıklı ilişkilerinde, taraflara uygulanabilir olduğu ölçüde, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı tarafından Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi'ne ek olarak kabul edilen havacılık güvenliği hükümlerine uygun şekilde hareket edeceklerdir; Taraflar, kendi tescilindeki uçak işletmecilerinin veya işyeri merkezi ülkelerinde bulunan veya ülkelerinde sürekli oturan uçak işletmecilerinin ve ülkelerindeki havaalanı işletmecilerinin sözkonusu havacılık güvenliği hükümlerine uygun hareket etmelerini isteyeceklerdir.

4. Taraflardan her biri, sözkonusu uçak işletmecilerinin, diğer Taraf ülkesine giriş için, bu ülkeden çıkış için veya bu ülkede kalınan sürece diğer Tarafça, yukarıdaki 3 üncü paragrafta belirtilen havacılık güvenliği hükümlerine uymalarının istenebileceğini kabul etmektedir.

5. Taraflardan her biri, kendi ülkesinde uçakların güvenliğinin sağlanması, yolcuların, mürettebatın, el bagajlarının, genel bagajın, kargo ve uçak levazımatının yükleme ve boşaltma öncesinde ve sırasında kontrolü amacıyla yeterli önlemlerin alınmasını ve etkin şekilde uygulanmasını sağlayacaktır. Taraflardan her biri, bir tehdidin giderilmesi amacıyla diğer Tarafın makul özel güvenlik tedbirleri alınması yolunda yapacağı herhangi bir istemi olumlu şekilde dikkate alacaktır.

6. Sivil uçakların yasa dışı yollarla ele geçirilmesi olayı veya bu doğrultuda bir tehdidin vuku bulması veya uçaklara, uçak yolcularına ve mürettebatına, havaalanlarına veya hava seyrüsefer tesislerine yönelik diğer yasa dışı müdahalelerin meydana gelmesi halinde Taraflar, haberleşmede ve bu tür bir olayın veya tehdidin süratli ve güvenli biçimde sona erdirilmesi yönünde diğer uygun önlemlerin alınmasında kolaylık sağlayarak birbirlerine yardımcı olacaklardır.

7. Bu maddenin havacılık güvenliğine ilişkin hükümlerinin uygulanmasında Anlaşma Taraflarından biri için sorunlar ortaya çıkması halinde, Taraflardan her birinin yetkili havacılık makamı, diğer Tarafın yetkili havacılık makamından ivedi danışma isteminde bulunabilecektir.

MADDE 13
TARİFELERİN BELİRLENMESİ

1. Anlaşma Taraflarından birinin havayolu işletmeleri tarafından diğer Tarafın ülkesine veya ülkesinden yapılacak taşımalar için konulacak ücret tarifeleri; işletme maliyeti, makul kâr ve diğer havayolu işletme tarifeleri gibi tüm ilgili faktörler gözönünde tutularak uygun düzeylerde saptanacaktır.

2. İşbu Anlaşmanın 1 inci Maddesinde değinilen tarifeler ile bu Maddenin 1 inci paragrafında sözü geçen tarifeler mümkün olursa hattın tamamı veya bir kısmı üzerinde işletmecilik yapan diğer havayolu şirketlerine danışıldıktan sonra, her iki Tarafın tayin edilmiş havayolu şirketleri arasında anlaşmaya varılarak saptanacak ve böyle bir anlaşmaya varılırken, mümkün olduğunca, Uluslararası Hava Ulaştırma Birliğinin (IATA) tarifelerin yapılmasına ilişkin usuller kullanılacaktır.

3. Bu şekilde üzerinde mutabık kalınan ücret tarifeleri yürürlüğe girmesi teklif edilen tarihten en az altmış (60) gün önce tarafların sivil havacılık makamlarının onayına sunulacaktır. Özel durumlarda bu süre, sözü geçen makamların mutabakatı ile uzatılabilecektir.

4. Böyle bir onay açıkça verilebilecektir. Tarafların sivil havacılık makamlarından hiç biri, işbu Maddenin 3 üncü paragraf hükümlerine göre sunulmuş bulunan ücret tarifelerine, sunuş tarihinden itibaren otuz (30) gün içinde itirazlarını bildirmez iseler, ücret tarifeleri onaylanmış sayılacaktır. 3 üncü paragraf hükümlerine göre sunuş müddetinin kısaltılmış olması halinde, Tarafların sivil havacılık makamları itiraz müddetinin otuz (30) günden daha az olmasında mutabık kalabilirler.

5. Eğer bir ücret tarifesi üzerinde bu Maddenin 2 nci paragrafı hükümlerine göre anlaşma olmazsa, veya bir Taraf sivil havacılık makamlarının diğer taraf sivil havacılık makamlarına 2 nci paragraf hükümlerine göre üzerinde anlaşılmış bulunan bir tarifeye itirazını beyan etmesi halinde, iki Taraf sivil havacılık makamları görüşünü yararlı buldukları herhangi bir devletin havacılık makamlarına danıştıktan sonra ücret tarifesini karşılıklı anlaşma ile tesbit etmeye çalışacaklardır.

6. Eğer sivil havacılık makamları bu maddenin 5 inci paragrafı hükümlerine göre kendilerine sunulmuş ücret tarifeleri üzerinde veya 5 inci paragraf hükümlerine göre herhangi bir ücret tarifesi üzerinde anlaşamazlar ise, anlaşmazlık bu Anlaşmanın uyuşmazlıkların çözümü hakkındaki 19 uncu Maddesi hükümleri çerçevesinde hal şekline bağlanacaktır.

7. Bu Madde hükümlerine göre saptanmış bir ücret tarifesi, yenisi yapılıncaya kadar yürürlükte kalacaktır. Her halde, bir ücret tarifesi yürürlük süresi bu paragraf hükümlerine göre sona eriş tarihinden itibaren oniki (12) aydan fazla uzatılamayacaktır.

8. Tarafların tayin etmiş oldukları havayolları, tarifeli sefer düzenleyen havayolu şirketleri ve bilet satış acenteleri, şayet IATA üyesi iseler, bu durumda, IATA'nın üyelerine yönelik tarife uyum tavsiyelerine imkanlar ölçüsünde riayet edeceklerdir.

MADDE 14
BİLGİ VE İSTATİSTİK

Anlaşma Taraflarından her birinin havacılık makamları, diğer Tarafın havacılık makamlarına, birinci Tarafın tayin edilmiş havayolu işletmelerince mutabık kalınan seferlerden sağlanan kapasitenin tekrar gözden geçirilmesi için, makul olarak gerekli görülebilecek periyodik yahut diğer istatistiki raporları istem üzerine temin edeceklerdir. Bu raporlar, havayollarının mutabık kalınan seferlerde taşımış oldukları yolcu ve yük miktarını belirlemek için gerekli tüm bilgileri içerecektir.

MADDE 15

DANIŞMA

Yakın bir işbirliği anlayışıyla, Anlaşma Taraflarının havacılıkla ilgili makamları, bu Anlaşma ve Ekleri hükümlerinin uygulanmasını ve anılan hükümlere uyulmasını sağlamak amacıyla zaman zaman birbirlerine danışacaktır.

MADDE 16

DEĞİŞİKLİKLER

1. Anlaşma Taraflarından herhangi biri, bu Anlaşmanın herhangi bir maddesinin değiştirilmesini arzuya şayan bulursa, diğer Tarafla istişarede bulunmaya isteyebilecektir. Yetkili havacılık makamları arasında görüşme veya yazışma yolu ile yapılabilecek böyle bir danışma, istem tarihinden itibaren altmış (60) günlük süre içerisinde başlayacaktır. Bu yoldan üzerinde anlaşmaya varılmış değişiklikler diplomatik nota teatisi ile teyid edildiği zaman yürürlüğe gireceklerdir.

2. Eklerdeki değişiklikler, Anlaşma Taraflarının yetkili havacılık makamlarının doğrudan kendi aralarında anlaşmaya varmalarıyla yapılabilecektir.

MADDE 17

ÇOK TARAFLI ANLAŞMALARA UYMA

Bu Anlaşma ve Ekleri, Anlaşma Tarafları için bağlayıcı olabilecek herhangi bir çok taraflı uluslararası sözleşme ile uyum sağlayacak şekilde değiştirilecektir.

MADDE 18

SONA ERME

Anlaşma Taraflarından her biri, bu Anlaşmaya son vermek kararında olduğunu her zaman diğer Tarafa diplomatik kanaldan bildirebilir. Bu bildirim aynı zamanda Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatına da ulaştırılacaktır. Bu durumda, son verme bildirimleri karşılıklı mutabakatla geri alınmadıkça, Anlaşma öteki Tarafça alınış tarihinden başlayarak 12 ay sonunda sona ermiş olacaktır. Diğer Tarafça bildirimin alındığı teyid edilmezse, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı'nın bildirimi aldığı tarihten 14 gün sonra alınmış sayılacaktır.

MADDE 19

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Anlaşma Tarafları arasında bu Anlaşma ve Eklerinin yorumlanması veya uygulanması ile ilgili bir uyuşmazlık çıkarsa, Taraflar uyuşmazlığı önce kendi aralarında müzakere yoluyla çözmeye çalışacaklardır. Bu yoldan çözüme ulaşılamazsa uyuşmazlık diplomatik kanaldan bir karar için Taraflara intikal ettirilecektir.

2. Tarafların müzakere yoluyla uyuşmazlığı çözememeleri halinde karar için üçüncü bir tarafa götürmek konusunda anlaşabilirler. Taraflar bu yoldan anlaşamadığı takdirde, Taraflardan birinin isteği üzerine uyuşmazlık karara bağlanmak üzere, birer tanesi kendi milletlerinden olmak

üçüncüsü ise bu iki hakem tarafından belirlenmek kaydıyla üçlü bir hakemler heyetine havale edilir. Taraflardan her biri, Taraflardan birinin ötekinden uyuşmazlığın hakem mahkemesine götürülmesine ilişkin ihbarı diplomatik yoldan aldığı tarihten itibaren altmış (60) gün içinde bir hakem tayin edecek ve üçüncü hakem de bundan sonraki altmış (60) günlük bir süre içinde seçilecektir. Taraflardan herhangi biri verilen süre içerisinde hakem tayin edemezse veya üçüncü hakem belirtilen süre içinde seçilemezse, Taraflardan herhangi biri Sivil Havacılık Teşkilatı Konseyi Başkanından durumun gereğine göre bir veya daha fazla hakemi tayin etmesini Anlaşma Taraflarından herhangi biri isteyebilir. Bu durumda üçüncü hakem üçüncü bir devletin uyruğu olacak ve hakem heyetinin başkanlığını yapacaktır.

3. Taraflar, bu maddenin 2 nci paragrafına göre verilecek herhangi bir karara uymayı taahhüt ederler.

4. Taraflardan herhangi birinin veya Anlaşma Taraflarından her birinin tayin edilmiş olan havayollarının bu Maddenin 2 nci paragrafına göre alınmış karara uymaması halinde de, diğer Taraf kusurlu olan Tarafa bu Anlaşmaya göre tanımış olduğu hak veya ayrıcalıkları sınırlayabilir, askıya alabilir veya geri alabilir.

5. Taraflardan her biri tayin etmiş olduğu hakemin giderlerini karşılayacaktır. Üçüncü hakemin ücreti ve hakemliğin gerektirdiği diğer lüzumlu harcamalar Taraflar arasında eşit olarak paylaşılacaktır.

MADDE 20

BAŞLIKLAR

Madde başlıkları, bu Anlaşmaya başvuru ve kolaylık sağlamak üzere konulmuştur ve hiç bir şekilde bu Anlaşmanın kapsamı ve amacını tanımlayamaz ve sınırlayamazlar.

MADDE 21

TESCİL

Bu Anlaşma ve Ekleri, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı'na tescil ettirilecektir.

MADDE 22

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma ve bu Anlaşmanın ayrılmaz parçasını oluşturan Ekleri, Anlaşma Taraflarından herbirinin iç hukuk hükümleri gereğinin yerine getirildiğine ilişkin diplomatik notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

Yukarıdaki hükümleri benimseyerek aşağıda imzaları bulunan ve Hükümetleri tarafından usulüne göre yetkilendirilmiş olan temsilciler bu Anlaşmayı imza etmişlerdir.

İşbu Anlaşma 1993 yılı Temmuz ayının 29 uncu gününde, Havana'da eşit olarak geçerli olmak kaydıyla Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dilinde düzenlenmiş olup uyuşmazlık halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KÜBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

EK–I
HATLAR

BÖLÜM 1

1. Türkiye Cumhuriyetinin tayin edilmiş havayolu şirketleri tarafından her iki yönde sefer yapılacak hatlar:

Kalkış Noktaları	Ara Noktalar	Varış Noktaları	İleri Noktaları
Türkiye	İki Nokta, (daha sonra belirlenecektir.)	Havana	İki Nokta, (daha sonra belirlenecektir.)

2. Anlaşma Taraflarından herbirinin tayin edilmiş havayolu şirketleri, herhangi bir veya bütün uçuşlarda kendi opsiyonuna bağlı olarak yukarıdaki noktalardan herhangi birine uğrayarak, bu hat üzerinde mutabık kalınan seferlerin o Tarafın ülkesinde başlaması ve bitmesi şartıyla her bir veya her iki yönde de seferler işletebilirler.

BÖLÜM 2

1. Küba Cumhuriyetinin tayin edilmiş havayolu şirketleri tarafından her iki yönde sefer yapılacak hatlar:

Kalkış Noktaları	Ara Noktalar	Varış Noktaları	İleri Noktaları
Küba	İki Nokta, (daha sonra belirlenecektir.)	İstanbul	İki Nokta, (daha sonra belirlenecektir.)

2. Anlaşma Taraflarından herbirinin tayin edilmiş havayolu şirketi, herhangi bir veya bütün uçuşlarda kendi opsiyonuna bağlı olarak yukarıdaki noktalardan herhangi birine uğrayarak, bu hat üzerinde mutabık kalınan seferlerin o Tarafın ülkesinde başlaması ve bitmesi şartıyla her bir veya her iki yönde de seferler işletebilir.

Ek Noktalar

Anlaşma Taraflarından herbiri diğer Tarafın ülkesi ilerisinde veya Tarafların ülkeleri arasında seferlerine ek noktaların dahil edilmesini isteyebilir. Bu istek diğer Tarafın havacılık makamının onayına tabidir.

EK–II
UÇUŞ TARİFELERİNİN ONAYI

1. Anlaşma Taraflarından her birinin tayin edilmiş havayolu şirketleri her tarife döneminde (yaz ve kış) uçuş tarifelerini, uçak tipi de dahil, en geç uçuş tarifesinin yürürlüğe giriş tarihinden otuz (30) gün önce diğer Tarafın havacılık makamlarının onayına sunacaktır. Özel durumlarda bu süre adı geçen makamların mutabakatı ile kısaltılabilecektir.

2. Tarafların her birinin tayin edilmiş havayolu şirketlerince uçuş tarifelerinin diğer Tarafın havacılık makamlarına sunulmasından önce, her iki Tarafın havayolu şirketleri bunların onayını kolaylaştırmak amacıyla tarifeler konusunda birbirlerine danışacaklardır.

3. Bu uçuş tarifelerini alan havacılık makamları bunları ya onaylayacak veya değişiklik önerisinde bulunacaklardır. Her halde, tayin edilmiş havayolu şirketleri, tarifeler ilgili havacılık makamları tarafından onaylanmadan önce seferlerine başlayamayacaklardır.

21.03.1995
Sayı: 22234

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No. 4095 **Kabul Tarihi : 9.3.1995**

MADDE 1. — 29 Temmuz 1993 tarihinde Havana'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

20/3/1995

21.03.1995
Sayı: 22234

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No. 4095 **Kabul Tarihi : 9.3.1995**

MADDE 1. — 29 Temmuz 1993 tarihinde Havana'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

20/3/1995

EK 14

Ulusulararası Çeltik Araştırma Enstitüsünün (IRRI) Ulusulararası Yasal Kişiliğinin Tanınması Anlaşması

Türü: Çok Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Uluslararası Örgütler ve Üyelik
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Filipinler Cumhuriyeti, Bangladeş Halk Cumhuriyeti, Butan Krallığı, Küba Cumhuriyeti, Danimarka Krallığı, Endonezya Cumhuriyeti, Irak Cumhuriyeti, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti, Rus Federasyonu, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Papua Yeni Gine, İran İslam Cumhuriyeti, İsviçre Konfederasyonu, Myanmar Cumhuriyeti, Brezilya Federal Cumhuriyeti, Avustralya, İtalya, Kore, Romanya ve Türkiye.
Dili: İngilizce
İmza Yeri: Manila
İmza Tarihi: 19.05.1995
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1997/9883
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 26.08.1997
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 23109
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 13.09.1997
Düstur Kayıtları: V (36) 2470
Uzatma Fesih Hükümleri: Anlaşma, Enstitü feshedildiği veya geri çekilmeler sonucu geride taraf olarak üçten (3) daha az ülke kaldığı zaman yürürlükten kalkacaktır.

Açıklamalar: -Filipinler Cumhuriyeti Dışişleri Dairesi, onay veya katılım belgelerinde olduğu gibi, bu Anlaşmanın da depoziteri olacaktır. -Anlaşma, ev sahibi ülkenin de dahil olduğu en az üç devletin muvafakat verdiği tarihten itibaren yürürlüğe girecektir. -İmzalayan veya katılan taraflar açısından, bu Anlaşma onay veya katılım belgeleri depozitere verildiği tarihten itibaren geçerli olacaktır.

13.09.1997 Cumartesi
Sayı: 23109 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşma

Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsünün (IRRI) Uluslararası Yasal Kişiliğinin Tanınması Anlaşması"na Katılmamız Hakkında Karar Karar Sayısı: 97/9883

Bakanlar Kurulundan

Ekli "Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsünün (IRRI) Uluslararası Yasal Kişiliğinin Tanınması Anlaşması"na katılmamız; Dışişleri Bakanlığı'nın 15/8/1997 tarihli ve KEGY-I/4142 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 26/8/1997 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Mesut YILMAZ
Başbakan

B.ECEVİT Başb.Yrd.ve Devlet Bak.	İ.SEZGİN Başb.Yrd.ve Milli Sav.Bak.	G.TANER Devlet Bakanı	H.ÖZKAN Devlet Bakanı
Y.SEÇKİNER Devlet Bakanı	I.SAYGIN Devlet Bakanı	Prof.Dr.H.S.TÜRK Devlet Bakanı	Prof.Dr.S.YILDIRIM Devlet Bakanı
R.SERDAROĞLU Devlet Bakanı	M.GÜRDERE Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.GÜREL Devlet Bakanı	Prof.Dr.A.ANDİCAN Devlet Bakanı
Dr.I.ÇELEBİ Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	R.ŞAHİN Devlet Bakanı	B.KARA Devlet Bakanı
C.KAVAK Devlet Bakanı	E.AŞIK Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı	H.GEMİCİ Devlet Bakanı
M.BATALLI Devlet Bakanı	O.SUNGURLU Adalet Bakanı	M.BAŞESGİOĞLU İçişleri Bakanı	Prof.Dr.Ş.GÜREL Dışişleri Bakanı V.
H.ÖZKAN Maliye Bakanı V.	H.ULUĞBAY Milli Eğitim Bakanı	Y.TOPÇU Bayındırlık ve İskan Bakanı	H.İ.ÖZSOY Sağlık Bakanı
N.MENZİR Ulaştırma Bakanı	M.TAŞAR Tarım ve Köyişleri Bakanı	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Çalışma ve Sos. Güv.Bakanı	
Y.EREZ Sanayi ve Ticaret Bakanı	M.C.ERSÜMER Enerji ve Tabii Kay.Bakanı	İ.TALAY Kültür Bakanı	
İ.GÜRDAL Turizm Bakanı	E.TARANOĞLU Orman Bakanı	Dr.İ.AYKUT Çevre Bakanı	

Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsünün (IRRI) Uluslararası Yasal Kişiliğinin Tanınması Anlaşması

ÖNSÖZ

Filipinler Hükümeti, bağımsız olarak, insanlık adına, vergiden muaf, kar amacı gütmeden ve stoksuz bir teşkilat olarak çeltik bitkisi ve çeltik üretiminin bütün safhaları üzerinde araştırmalar yürütecek Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü'nü (bundan böyle "Enstitü" olarak anılacak), Los Banos, Laguna, Filipinler'de kurmak üzere 9 Aralık 1959 tarihinde Ford ve Rockefeller Vakıfları ile bir mutabakat muhtırası imzalamış olduğundan;

Enstitü, 1972 yılından itibaren, başta Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu (CGIAR) olmak üzere, milli hükümetlerin resmi olmayan kuruluşları ile özel kuruluşlar tarafından desteklenen, uluslararası teşkilatlar ve Dünya Bankası, Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından ortaklaşa finanse edilen, uluslararası araştırma merkezlerinden birisi olduğundan;

CGIAR, gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir tarım üretimini artıracak ve kaynak muhafaza ile çevresel korumayı sağlayacak stratejik ve uygulamalı araştırmalar yürütmek amacıyla kurulacak bir uluslararası tarımsal araştırma merkezleri ağını desteklediğinden;

Enstitü, diğer faaliyetleri yanında, ıslah edilmiş çeltik bitkisi çeşitleri ve daha yüksek verim elde etmek için ilgili teknoloji geliştirmek suretiyle 30 yılı aşkın bir süredir uluslararası araştırma topluluğuna katkıda bulunduğundan;

Enstitü, ortak bağlantıların takibinde, orta çeltik araştırmaları ve eğitim faaliyetleri yürütmeyi kolaylaştırmak amacıyla kendisine tanınan haklar ve öncelikler kapsamında, çeltik yetiştiren ülkelerin birçoğu ile anlaşma yapmış olduğundan;

Enstitü'ye uluslararası yetkilerine, uluslararası finans kaynaklarına, uluslararası düzeyde yürüttüğü işlemlere ve Mütevelli Heyet ve teknik kadrosunun uluslararası karakterine uygun bir statü ve özellikler kazandırılması dünyadaki çeltik üreten ve tüketen insanların yararına olacak, böylece Enstitü uluslararası faaliyetlerini daha etkili şekilde sürdürülebilecektir;

BÜTÜN BUNLARIN SONUCUNDA, bu Anlaşma'nın Tarafları aşağıdaki konularda hemfikirdirler.

MADDE 1

ULUSLARARASI STATÜNÜN TANINMASI

1. Enstitünün, uluslararası bir teşkilat olarak, statüsü bu anlaşma ile onaylanmaktadır. Enstitü, tüzel bir kişiliğe sahip olacak ve hedef ve amaçlarının takibinde, Anlaşma Taraflarının kanun ve yönetmelikleri doğrultusunda, ekte yer alan beyana uygun olarak faaliyet gösterecektir.

2. Enstitü, amacını gerçekleştirmek üzere hükümetler ve/veya teşkilatlar ile işbirliğine gidebilir ve/veya anlaşmalar ve/veya düzenlemeler yapabilir.

MADDE II

MUVAFAKAT BİÇİMLERİ

1. Bu Anlaşma, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süre ile devletler ve ilgili uluslararası teşkilatların imzasına açık tutulacaktır. Bunu takiben, bu Anlaşma her devletin veya ilgili her uluslararası teşkilatın katılımına açık olacaktır.

2. İmza sahibi tarafın kendi iç mevzuatının koşullarına bağlı olarak, bu anlaşmaya muvafakat biçimi, imzalama, onaylama veya katılım şeklinde olabilir.

MADDE III
SINIRLAMALAR

1. Bu Anlaşma, Bölüm 1. Madde I'de öngörüldüğü üzere, Enstitü'ye verilen uluslararası statü ile sınırlı olacaktır, Enstitüye herhangi bir imtiyaz ve/veya dokunulmazlık sağlaması hususunda tarafları bağlamayacaktır. Buna karşılık, bu anlaşma, aşağıda Bölüm 4'de belirtildiği üzere, bu tür dokunulmazlıkların ve imtiyazların Enstitü'ye sağlanması için yasal zemin oluşturabilir.

2. Bu Anlaşma taraflardan hiçbirini, Enstitü'ye, gönüllü olarak yapılacaklar haricinde, herhangi bir şekilde mali katkı veya destek sağlamaya zorlamayacak ve Enstitü tarafından yapılan borçların, yükümlülüklerin veya alacakların hiç birinin taraflardan herhangi birisinin üstlenmesine zorunluluk teşkil etmeyecektir.

3. Bu Anlaşma, ne Enstitü'ye tanınan mevcut hak, ödev, imtiyaz veya menfaatleri etkileyecek, ne de bu tür hak, ödev veya menfaati bağışlayan tarafın bağımsız ayrıcalığını etkileyecektir. Eğer bu hak, ödev veya menfaatler bir anlaşmadan dolayı kazanılmışsa, değişiklikler veya düzeltmeler ilgili anlaşma uyarınca yapılacaktır.

4. Enstitü, uluslararası yasal kişiliğine binaen, hedeflerini gerçekleştirme aşamasında gerekli ve yararlı olabilecek ilave hak ve imtiyazlar kazanmak amacıyla, ev sahibi ülke de dahil olmak üzere çeşitli ülkelerle, bu ülkelerin ilgili yasa ve yönetmeliklerine uygun olarak başka anlaşmalar yapabilir.

MADDE IV
DEPOZİTERLİK

Filipinler Cumhuriyeti Dışişleri Dairesi, onay veya katılım belgelerinde olduğu gibi, bu Anlaşmanın da depoziteri olacaktır.

MADDE V
YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Bu Anlaşma, ev sahibi ülkenin de dahil olduğu en az üç devletin muvafakat verdiği tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.

2. İmzalayan veya katılan taraflar açısından, bu Anlaşma onay veya katılım belgeleri depozitere verildiği tarihten itibaren geçerli olacaktır.

MADDE VI
DEĞİŞİKLİKLER

Taraflardan herhangi biri bu Anlaşmada değişiklik önerebilir. Yapılacak değişiklik, ev sahibi ülkenin de dahil olduğu tarafların çoğunluğunun onaylanmasından sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE VII
ÇEKİLME

Bu Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra, taraflardan biri, Depoziter Hükümete yazılı bir geri çekilme ihbarı vererek gönüllü olarak geri çekilebilir. Geri çekilme, ihbar alındıktan bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE VIII
FESİH

Bu Anlaşma, Enstitü feshedildiği veya geri çekilmeler sonucu geride taraf olarak üçten (3) daha az ülke kaldığı zaman yürürlükten kalkacaktır.

MADDE IX
ANLAŞMA METNİ

Bu Anlaşma'nın resmi metni İngilizce'dir.

Aşağıda imzası olan, tam yetkiye sahip taraflar bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

1995 Mayısının 19. günü, Manila, Filipinler'de imzalanmıştır.

Filipinler Cumhuriyeti Hükümeti Adına	DOMINGO L. SIAZON. JR Dış İlişkiler Müsteşar Vekili
Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Adına	MR. MOHAMMAD KHAIRUZZAMAN Maslahatgüzar
Butan Krallığı Hükümeti Adına	H.E. LYONPO TASHI TOBGYEL Tam Yetkili Büyükelçi
Küba Cumhuriyeti Hükümeti Adına	LIC. TERESITA FERNANDEZ DIAZ Maslahatgüzar
Danimarka Krallığı Hükümeti Adına	H.E. BJARNE BLADBJERG Tam Yetkili Büyükelçi
Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Adına	H.E. PIETER DAMANIK Tam Yetkili Büyükelçi
Irak Cumhuriyeti Hükümeti Adına	H.E. NEAMA FARIS HUSSEIN Tam Yetkili Büyükelçi
Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Adına	DR. HATSADONG Başkan, Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım ve Ormancılık Hizmetleri
Rus Federasyonu Hükümeti Adına	H.E. VITALY B. KOUTCHOUK Tam Yetkili Büyükelçi
Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Adına	H.E. VU QUANG DIEM Tam Yetkili Büyükelçi
Papua Yeni Gine Hükümeti Adına	H.E. JAMES L. P. POKASUI Tam Yetkili Büyükelçi
İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Adına	H.E. ABDULAZIM HASHEMI NIK Tam Yetkili Büyükelçi 14 Haziran 1995
İsviçre Konfederasyonu Hükümeti Adına	H.E. DR. HANSPETER STRAUCH Tam Yetkili Büyükelçi

14 Haziran 1995
1995 Haziran'ının 12. günü, Los Banos, Laguna'da imzalanmıştır.

Myanmar Birliği Hükümeti Adına	H.E. USAN THEIN Tam Yetkili Büyükelçi

1995 Eylül'ünün 14. Günü, Los Banos, Laguna'da imzalanmıştır.

Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Adına	H.E. SYHMALA B. COWSIK Büyükelçi

1995 Ekim'inin 20. Günü, Los Banos Laguna'da imzalanmıştır.

Brezilya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Adına	H.E. ANTONIO CARLOS COELHO DA ROCHA Tam Yetkili Büyükelçi

1996 Mart'ının 29. Günü, Manila, Filipinler'de imzalanmıştır.

Avusturalya Hükümeti Adına	MR. PETER WOOLCOTT

Maslahatgüzar

1996 Nisanının 12. Günü, Los Banos, Laguna, Filipinler'de imzalanmıştır.

İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Adına — H.E. ALESSANDRO SERAFINI Tam Yetkili Büyükelçi

1996 Mayısının 17. Günü, Manila Filipinlerde imzalanmıştır.

Kore Cumhuriyeti Hükümeti Adına — H.E. CHANG CHOON LEE Tam Yetkili Büyükelçi

1996 Mayısının 17. Günü, Manila, Filipinlerde imzalanmıştır.

Romanya Hükümeti Adına — H.E. IOAN EMIL VASILIU Tam Yetkili Büyükelçi

Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü
Kontratı
MADDE I
STATÜ

Bölüm 1. Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü (bundan böyle "Enstitü" olarak anılacak) kar amacı gütmeyen, uluslararası statüye sahip, yönetiminde, personel ve faaliyetlerinde politik olmayan, özerk bir örgüt olarak faaliyet göstermeye devam edecektir. Enstitü, yalnız bilimsel ve eğitim amaçlarına yönelik örgütlenmeye devam edecektir.

MADDE II
HEDEFLER VE TEMEL YETKİLER

Bölüm 1. Enstitü, aşağıdaki hedeflerden herhangi birini veya hepsini yerine getirmek amacıyla tasarlanmış uluslararası çeltik araştırma tesisini desteklemeye ve çalıştırmaya devam edecektir.

a. Asya'da ki çeltik tüketen ülkelerdeki ve dünyanın diğer önemli çeltik yetiştiricisi ülkelerdeki insanlar için, çeltik bitkisi ve çeltik üretiminin bütün aşamaları, ilgili üretim sistem yönetimi, dağıtım ve kullanımı hakkında besleyici, ekonomik ve ekolojik faydalar elde etmek için, çeltik kalite ve miktarında ıslah yapmak suretiyle araştırmalar yürütmek;

b. Enstitünün araştırma bulgularını yayınlamak ve dağıtmak ve yeni teknolojilerin, araştırma metotlarının, araçlarının ve ıslah edilmiş bitki materyallerinin; enstitünün hedef ve amaçlarının gerçekleştirilmesinde katkısı olabilecek ulusal, bölgesel ve uluslararası araştırma merkezleri arasında değiştirilmesini ve dağıtımını teşvik etmek,

c. Gelecek vaat eden genç bilim adamlarını çeltik üretimi, hasat sonrası teknolojisi ve çeltik üretiminin doğrudan veya dolaylı olarak ıslah edilmesi ile ilgili diğer araştırma konuları üzerinde, bulundukları kuruluşlarda ve ortak eğitim programları düzenlemek suretiyle eğitmek;

d. Diğer hizmetler yanında, konuyla ilgili bilim adamları ve öğrencilerin dünya çeltik literatürünün güncelleştirilmiş koleksiyonuna her yerden erişimi sağlayacak, içinde kütüphanenin de bulunacağı bir enformasyon merkezi çalıştırmak;

e. Çeltik germplazmı ve ilgili genetik materyallerini, dünyadaki bilim adamları ve kuruluşlar için toplayacak, muhafaza edecek ve kullanıma sunacak bir çeltik gen kaynakları merkezi çalıştırmak;

f. Dünya genelindeki Milli Tarımsal Araştırma Sistemleri ile işbirliği yapmak ve farklı araştırma kuruluşları arasındaki güç ve işbirliğini teşvik etmek;

g. Mevcut problemleri tartışmak ve bütün eko-sistemlerdeki çeltik yetiştiricilerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik araştırma stratejileri geliştirmek amacıyla seminerler, çalışma grubu toplantıları ve konferanslar düzenlemek.

Bölüm 2. Yukarıda bahsedilen hedeflerin gerçekleştirilmesinde, Enstitü aşağıdaki temel yetkilere sahip olacaktır:

a. Herhangi bir hükümet makamından, milli, yerel veya bölgesel, yerli veya yabancı veya herhangi bir şirket, kuruluş dernek, kişi veya diğer kurumlardan Enstitünün amacına ulaşması için gerekli ve bu husus da yardımcı olacak hakları, imtiyazları, ruhsatları, mali kaynak ve yardımları kazanmak veya temin etmek;

b. Herhangi bir kişi, şirket veya kurumdan, hibe, bağış, vasiyet, değiş tokuş, satın alma veya kiralama yoluyla, Enstitü'nün amaç ve hedeflerini yerine getirmek için gerekli ve yararlı olabilecek maddi veya manevi katkılar temin etmek, tutmak, sahip olmak, işletmek, kullanmak ve bunları elden çıkarmak;

c. Enstitünün faaliyetleri için yararlı olacak ve olanak sağlayacak, burada belirtilen veya herhangi bir zamanda ortaya çıkacak hedeflerin

yerine getirilmesi veya başarıyla tamamlanması için gerekli, yararlı veya uygun bütün eylemleri yapmak ve icra etmek.

MADDE III
TÜZEL KİŞİLİK

Bölüm 1. Enstitü, tüzel kişiliğe sahip olmaya devam edecektir. Özellikle;

a. anlaşma yapmak,

b. taşınabilir ve taşınmaz mal satın almak ve satmak,

c. kendi işlev ve hedeflerini gerçekleştirmeyi kolaylaştırmak için her türlü yasal faaliyette bulunmak kapasitesine sahiptir.

MADDE IV
GENEL MERKEZ

Bölüm 1. Enstitü'nün genel merkezi, araştırma tesisleri ve deneme çiftlikleri Filipinler Cumhuriyeti'nin Laguna İli, Los Banos Belediyesi sınırlarında bulunmaya devam edecektir. Enstitü, Yönetim Kurulu karar verdiği takdirde veya işlerin zaman zaman gerektirmesi durumunda Filipinler içinde veya dışında başka bürolar, araştırma tesisleri ve deneme çiftliklerine sahip olabilir.

MADDE V
DAHİLİ ÖRGÜTLENME

Bölüm 1. Enstitünün çalışmaları:

a. Yönetim Kurulu;

b. Enstitü Görevlileri ve

c. Personel tarafından yürütülecektir.

MADDE VI
YÖNETİM KURULU

Bölüm 1. Enstitü, on beş (15) Üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu (bundan böyle "Kurul" olarak anılacaktır.) tarafından yönetilecektir.

a. Üç (3) üye, Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu (CGIAR) tarafından gösterilen adaylar arasından Kurul tarafından ve dokuz (9) üye de görev süresi biten Kurul tarafından seçilir. Bu on iki (12) üye, uluslararası topluluk içinden gelen nitelikli ve itibarlı kişiler arasından, öncelikle dünyadaki çeltik yetiştiren ülkeler ve bağışta bulunan kurumlardan seçilecektir. Teklif edilen üyelerin, Enstitü'nün yararına uygun olacak nitelikteki deneyim, uzmanlık, etkinlik ve bilgi sahibi olmalarına özellikle önem verilecektir.

b. Filipinler Cumhuriyeti Tarım Bakanı ve Filipin Üniversitesi Sisteminin Başkanı resmen üyedirler.

c. Enstitü Genel Müdürü resmen üyedir.

Bölüm 2. Yönetim Kurulu'nun seçimle gelen üyeleri, seçilmelerini takip eden Ocak ayının ilk gününden başlayarak kendi halefi sorumluluğu alana kadar 3 yıllık bir süre için hizmet edeceklerdir. Bununla birlikte, bu Bildirgenin yürürlüğe girdiği tarihte görevli bulunan bütün üyeler kalan sürelerinin tamamını, uzatma olmaksızın tamamlayacaklardır. Bir üyenin ölümü, istifası veya kalıcı bir rahatsızlık nedeniyle görev yapamaz durumda olması halinde, meydana gelen boşluk, eğer çoğunluk hala devam ediyorsa, geri kalan üyelerin oy çoğunluğu ile doldurulabilir. Ancak kurulda yeterli çoğunluk varsa, bu kişinin yerine seçilen üye, yalnızca yerine seçildiği üyenin geri kalan süresince görev yapacaktır.

MADDE VII
TOPLANTILAR

Bölüm 1. VI. Maddenin 1. ve 2. Bölümünde yer alan koşullara bağlı olarak, Yönetim Kurulu üyelerinin seçimi, Kurul tarafından farklı bir tarih saptanmadığı takdirde, her yıl Ekim ayının ilk Çarşambası toplanacak olan yıllık toplantıda yapılacaktır. Kurul, gerekli gördüğü zaman bu tür mutat toplantılar düzenleyecektir.

Bölüm 2. Yönetim Kurulu, Başkan veya herhangi üç üye tarafından yapılacak çağrı ile özel olarak toplanabilir. Bu tür özel toplantıların gündemi, toplantı bildirisinde belirtilen amaçlarla sınırlı olacaktır.

Bölüm 3. Yönetim Kurulu'nun toplantıları, Enstitünün merkez bürosunda veya Kurul tarafından belirlenebilecek başka yerlerde yapılacaktır.

Bölüm 4. Yönetim Kurulu'nun yıllık veya mutat toplantıları, otuz (30) gün önceden yazılı olarak bildirilerek yapılacaktır. Yönetim Kurulu'nun özel toplantıları, on (10) gün önceden yazıyla veya telefon/telgrafla duyurularak yapılacaktır. Toplantının yer ve zamanını bildirecek duyuru, Sekreter tarafından imzalanacak ve postalanacak veya telgrafla haber verilecektir.

Bölüm 5. Yönetim Kurulu'nun toplantılarında, Kurul üyelerinin çoğunluğunun, şahsen hazır bulunması, gündeme geçmek için yeterli çoğunluk olarak kabul edilecektir. Üyelerden hiçbirinin, herhangi bir toplantıya vekaleten katılmasına veya oy kullanmasına izin verilmeyecektir.

Bölüm 6. Yönetim Kurulu toplantısı için belirlenen yer ve zamanda yeter sayı bulunmaması halinde, toplantıda hazır olanlar çoğunluk sağlanıncaya kadar, toplantıyı erteleyebilirler.

Bölüm 7. Yönetim Kurulu'nun yıllık ve mutat toplantılarının gündemi aşağıdaki şekilde olacaktır:

a. Önceki tutanakların okunması;
b. Daimi Komitenin ve eğer varsa, diğer komitelerin raporları;
c. Bitmemiş işler;
d. Genel Müdür raporu; ve
e. Yeni konular.

MADDE VIII
MEMURLAR

Bölüm 1. Enstitü görevlileri, Kurul Başkanı, Başkan Yardımcısı, Genel Müdür, Kurul Mali Sorumlusu, Kurul Sekreteri ve Yönetim Kurulunun atama için uygun bulduğu diğer kişilerden oluşacaktır. Bütün memurlar, Kurul üyelerinin tamamının çoğunluk oyları ile seçilecektir.

Bölüm 2. Kurul üyeleri arasından seçilecek olan Başkan ve Başkan Yardımcısı, bir sonraki yıllık toplantıya veya halefleri seçilene kadar görev yapmak üzere Kurul yıllık toplantısında, eğer yıllık toplantıda seçim olmazsa, Kurulun bir sonraki toplantısında seçileceklerdir. Başkan veya onun bulunmaması ya da görev yapamaz durumda olması halinde, Başkan Yardımcısı, Kurulun bütün toplantılarına başkanlık edecek ve Kurulun ilgili olduğu bütün konuları denetleyecektir. Başkan ve Başkan yardımcısının her ikisinin de olmaması veya görev yapamaz durumda olmaları halinde, Kurul kendi içinden bir Başkan Vekili atayacaktır.

Bölüm 3. Genel Müdür, Enstitünün Baş Yöneticisi olup, Enstitü'nün faaliyetlerini, Yönetim Kurulu ve/veya Yürütme Komitesi'nin politikaları ve kararları doğrultusunda doğrudan yönetecek ve idare edecektir. Genel Müdür, Yönetim Kurulu'nun oy hakkı olmayan resmi üyesi olduğu gibi, Denetim Komitesi hariç, Kurul'un bütün daimi komitelerinin üyesidir.

Bölüm 4. Kurul üyeleri arasından seçilmesi gerekli olmayan Kurul Mali Sorumlusu, Kurulun yıllık toplantısında bir yıllığına seçilecektir. Bu toplantıda seçim yapılmadığı taktirde Kurulun bir sonraki toplantısına veya halefi seçilene kadar hizmet vermek üzere seçilecektir. Mali Sorumlu, Enstitünün mali kaynaklarının, varlıklarının ve gayri menkullerinin baş sorumlusudur. Mali sorumlunun yetki ve görevleri, bürosunun mutat görevleriyle uyumlu olacaktır. Bununla birlikte, Kurul, kendisinden başka görevler yapmasını ve gerekli veya uygun rapor veya raporlar vermesini isteyebilir.

Bölüm 5. Kurul üyeleri arasından seçilmesi gerekli olmayan ancak Filipinler vatandaşı olması ve orada ikamet etmesi gerekli olan Kurul Sekreteri, Kurulun yıllık toplantısında seçilecektir, yıllık toplantıda seçim yapılmadığı takdirde Kurulun bir sonraki toplantısına veya halefi seçilene kadar görev yapacaktır. Yetki ve görevleri alışıldığı şekilde

kendi bürosu ile ilgilidir. Buna karşılık, Kurul kendisinden başka görevler yapmasını ve gerekli veya uygun rapor veya raporlar yazmasını isteyebilir.

Bölüm 6. Yönetim Kurulu, şartlar gerektirdiği takdirde, Enstitünün amaç ve hedeflerini geliştirmek için gerekli olabilecek başka bürolar açmaya ve memurlar tayin etmeye yetkilidir.

Bölüm 7. Yönetim Kurulu tarafından seçilen memur ve görevlilerin tamamı Kurul'un prensipleri dahilinde çalışacaktır.

MADDE IX
DAİMİ KOMİTELER

Bölüm 1. Kurul tarafından atanacak en az beş (5) kurul üyesinden oluşan bir Yürütme Komitesi olacaktır.

Bölüm 2. Yürütme Komitesi, Kurul toplantıları arasındaki dönemde, Kurul tarafından yetkilendirildiği konularda onun adına görev yapar. Bu komite, özellikle periyodik bütçe görüşmeleri düzenleyecektir. Adı geçen Komitenin herhangi bir çalışması veya önergesi, ilgili komitenin üyelerinin en azından çoğunluğunun müspet oyunu almalıdır.

Bölüm 3. Kurul Başkanı, Yürütme Komitesinin de başkanı olup, adı geçen komitenin bütün toplantılarına başkanlık edecektir. Kurul başkanının yokluğunda, hazır olan üyeler o toplantı için bir başkan seçeceklerdir.

Bölüm 4. Yürütme Komitesi, yılda en az bir kere toplanacaktır. Özel toplantılar, Başkanın veya en az üç (3) üyenin talebi üzerine yapılacaktır.

Bölüm 5. Yürütme Komitesindeki herhangi bir görev boşluğu, Kurul üyeleri arasından Kurul tarafından veya Komite'nin geri kalan üyeleri tarafından yapılacak seçimle doldurulacaktır. Komite tarafından bu şekilde seçilmiş bir üye, ancak Kurul'un gelecek toplantısına kadar görev yapacaktır.

Bölüm 6. Kurul tarafından atanacak en az beş (5) Kurul üyesinden oluşan bir Program Komitesi olacaktır.

Bölüm 7. Program Komitesi, Enstitünün bütün araştırma, eğitim programlarının ve faaliyetlerinin hazırlanması, onaylanması, incelenmesi, değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesi ve Kurul tarafından kendisine verilen yetki ve görevleri icra edilmesi ile yükümlüdür. Adı geçen Komitenin herhangi bir eylem veya önerisi için, ilgili Komite üyelerinin en az salt çoğunluğunun müspet oyu gerekecektir.

Bölüm 8. Program Komitesi, kendi üyeleri arasından, ilgili Komitenin bütün toplantılarına başkanlık yapacak bir Başkan seçecektir. Bu kişinin yokluğunda veya görev yapamaz durumda olması halinde, hazır olan üyeler o toplantı için bir başkan seçeceklerdir.

Bölüm 9. Program Komitesi, yılda en az bir kere toplanacaktır. Özel toplantılar Başkanın veya en az üç (3) üyenin çağrısı üzerine yapılabilir.

Bölüm 10. Program Komitesindeki herhangi bir boşluk, Kurulun diğer üyeleri arasından Kurul tarafından veya Program Komitesinin geri kalan üyeleri tarafından yapılacak seçimle doldurulacaktır. Bu şekilde Komite tarafından seçilecek kişi, ancak Kurulun bir sonraki toplantısına kadar görev yapacaktır.

Bölüm 11. Kurul tarafından atanacak dört (4) Kurul üyesinden oluşacak bir Denetim Komitesi olacaktır.

Bölüm 12. Denetim Komitesi, zaman zaman hesapları ve mali durumu olduğu gibi Enstitünün yönetim ve çalışma sistemleri ve yöntemlerini de gözden geçirme ve denetleme görevini yapacak ve Kurul tarafından kendisine verilen yetki ve görevleri yerine getirecektir. Adı geçen Komitenin herhangi bir eylem veya kararı, ilgili Komite üyelerinin en az salt çoğunluğunun müspet oyunu almalıdır. Söz konusu Komite, görevlerini Enstitüsü dışındaki denetimcilere ve/veya Enstitünün uygun danışmanlarına danışarak ve işbirliği yaparak yerine getirecektir.

Bölüm 13. Denetim Komitesi, kendi üyeleri arasından bütün toplantılarına başkanlık edecek bir Başkan seçecektir. Başkanın bulunmadığı veya görev yapamaz olduğu durumlarda, hazır olan üyeler o toplantı için bir başkan seçeceklerdir.

Bölüm 14. Denetim Komitesi, yılda en az bir kere toplanacaktır. Özel toplantılar, Başkanın çağrısı veya üyelerden en az bir (1) tanesinin çağrısı üzerine yapılabilir.

Bölüm 15. Denetim Komitesinde oluşacak herhangi bir boşluk, Kurulun diğer üyeleri arasından Kurul veya Komitenin geri kalan üyeleri tarafından yapılacak seçimle doldurulacaktır. Bu şekilde Komite tarafından seçilecek kişi, ancak Kurulun bir sonraki toplantısına kadar görev yapacaktır.

Bölüm 16. Kurul tarafından atanacak dört (4) Kurul üyesinden oluşacak bir Atama Komitesi olacaktır.

Bölüm 17. Atama Komitesinin görevi, her yıl Kurul ve daimi komitelerdeki bütün boş görevler için Kurul tarafından değerlendirilecek isimler önermektir.

Bölüm 18. Atama Komitesi, kendi üyeleri arasından komitenin bütün toplantılarına başkanlık yapacak bir Başkan seçecektir. Başkanın yokluğunda veya görev yapamaz durumda bulunması halinde, hazır bulunan üyeler o toplantı için bir başkan seçeceklerdir.

Bölüm 19. Atama Komitesi yılda en az bir kere toplanacaktır. Özel toplantılar Başkanın veya en az bir (1) üyenin çağrısı üzerine yapılabilir.

Bölüm 20. Atama Komitesinde oluşacak herhangi bir boşluk, Kurul tarafından Kurulun diğer üyeleri veya Komitenin geri kalan üyeleri arasından yapılacak seçimle doldurulacaktır. Bu şekilde seçilecek kişi ancak Kurulun bir sonraki toplantısına kadar görev yapacaktır.

Bölüm 21. Daimi Komitelerin üyelerinin tamamı yıllık kurul toplantısında Kurul tarafından atanacaklardır.

Bölüm 22. Kurul, zaman zaman, gerekli olduğu takdirde başka daimi komiteler oluşturabilir.

MADDE X
PERSONEL

Bölüm 1. Personel, Genel Müdür ve Enstitünün ihtiyaç duyabileceği diğer teknik ve idari elemanlardan oluşacaktır.

MADDE XI
FİNANSMAN

Bölüm 1. Enstitü'nün mali kaynakları, Enstitünün yıllık bütçelerinin onay için sunulacağı Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu (CGIAR)'nun üyelerinin yardımları ile temin edilecektir. Enstitü, aynı zamanda amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek için diğer kaynaklardan da yardım almaya yetkili olacaktır.

Bölüm 2. Enstitü'nün mali işlemleri, Kurul tarafından onaylanan politikalara uygun olarak yürütülecektir.

Bölüm 3. Enstitünün faaliyetlerinin tam bir mali denetimi her yıl, Genel Müdürün önerisi üzerine Kurul tarafından belirlenen bağımsız bir uluslararası denetim firması tarafından yapılacaktır. Bu tür denetimlerin sonuçları, Kurul tarafından onaylanacak ve Kurul tarafından uygun bulunan yerlere dağıtılacaktır.

MADDE XII
DEVLETLER VE DİĞER ULUSLARARASI ÖRGÜTLERLE İLİŞKİLER

Bölüm 1. Enstitü, bu anlaşma şartları çerçevesinde, ilgili alanlarda ihtisaslaşmış sorumluluklara sahip diğer uluslararası örgütlerle işbirliği yapacak ve Enstitü program ve hedeflerinin etkili bir şekilde yerine getirilmesine yardımcı olacak örgütler, ajanslar veya diğer kurumlarla ortak ilişkilere girecektir.

Bölüm 2. Enstitü, ortak ilişkilerinin olduğu veya bir şube kurabileceği diğer ülkelerin hükümetleri ile uygun anlaşmalar yapabilir.

Bölüm 3. Ne bu anlaşma üzerinde imzası bulunanlar ve ne de CGIAR üyeleri Enstitü'nün yükümlülüklerinin hiç birinden sorumlu tutulamazlar.

Bölüm 4. İlerdeki paragraflarda bahsedilen anlaşmalar ve Enstitü tarafından yapılan diğer bütün önemli kontratlar şu koşulları taşıyacaktır.

(a) Enstitü bağımsız bir tüzel kişiliğe sahiptir ve (b) ne bu Anlaşmaya imza atanlar ne de CGIAR üyeleri Enstitü'nün yükümlülüklerinden sorumlu tutulamazlar.

MADDE XIII
İDARİ KONTRAT VE DİĞER KURALLAR VE YÖNETMELİKLER

Bölüm 1. Enstitü, bu Kontrat ve Yönetim Kurulu tarafından zaman zaman Enstitünün, çalışanlar ve personelinin uyumu için ilan edeceği diğer kurallar ve yönetmelikler tarafından yönetilecektir.

Bölüm 2. Bu Kontrat, Enstitü Yönetim Kurulunun üyelerinin tamamının çoğunluğunun müspet oyu ile değiştirilebilir. Bunun için değişikliğin yapılacağı toplantıdan en az sekiz hafta önce teklif edilen değişiklik ihbarı tam bir metinle beraber bütün Yönetim Kurulu üyelerine postalanmalıdır veya bu tür bir ihbardan bütün Kurul üyeleri tarafından yazılı olarak feragat edilir.

MADDE XIV
ORTAK MÜHÜR

Bölüm 1. Ortak mühür, Enstitü adı, 1960 yılı ve çeltik veya çeltik ekimini tasvir eden bir motifin kazılacağı dairesel bir tasarımdan oluşacaktır.

MADDE XV
ENSTİTÜNÜN KAPATILMASI

Bölüm 1. Enstitü, eğer amaçlarının yeteri derecede yerine getirildiğine veya etkili bir şekilde daha fazla işlev yapamayacağına karar verilirse, bu amaçla yapılan bir toplantıda Yönetim Kurulu üyelerinin, resmi üyelerde dahil olmak üzere, tamamının en az dörtte üçünün olumlu oyu ile kapatılabilir.

Bölüm 2. Eğer Enstitünün varlığı herhangi bir sebeple sona erdirilirse, Enstitüye bağışta bulunan gen bankası ve genetik kaynakları benzeri fonlar ve diğer varlıklar hariç olmak üzere bütün fiziki tesis, ekipman ve diğer varlıkları herhangi bir ödeme yapılmaksızın Filipinler Üniversitesi'nin malı olacaktır.

EK 15

Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Gümrük İdareleri Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırası

Türü: İki Taraflı
Tipi: Mutabakat Muhtırası
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik, Teknik İşbirliği ve Teknik Yardım
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 11.07.1996
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1996/8616
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 04.09.1996
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 22805
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 02.11.1996
Düstur Kayıtları: V (36) 402
Uzatma Fesih Hükümleri: Taraflardan birince feshedilmediği sürece yürürlükte kalır. Fesih diğer tarafa yazılı olarak bildirilir ve bildiriş tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

02.11.1996, Cumartesi
Sayı: 22805

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 96/8616

11 Temmuz 1996 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Gümrük İdareleri Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırası"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 23/8/1996 tarihli ve PUGY-II-4922 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 4/9/1996 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Prof. Dr. Necmettin ERBAKAN
Başbakan

Prof. Dr. T. ÇİLLER
Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

B. AKSOY
Devlet Bakanı V.

N. K. ZEYBEK
Devlet Bakanı

B. AKSOY
Devlet Bakanı

N. ERCAN
Devlet Bakanı V.

Ş. KAZAN
Adalet Bakanı

Prof. Dr. M. SAĞLAM
Milli Eğitim Bakanı

M. DEMİRCİ
Tarım ve Köy. Bakanı

İ. KAHRAMAN
Kültür Bakanı

F. ADAK
Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. TEKİR
Devlet Bakanı

L. ESENGÜN
Devlet Bakanı

S. TEKİR
Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. S. GÜNBEY
Devlet Bakanı

T. TAYAN
Milli Savunma Bakanı

C. AYHAN
Bay. ve İsk. Bakanı

N. ÇELİK
Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

B. YÜCEL
Turizm Bakanı

N. ERCAN
Devlet Bakanı

N. KURT
Devlet Bakanı

M. S. ENSARİOĞLU
Devlet Bakanı

H. U. SÖYLEMEZ
Devlet Bakanı

B. ŞEKER
Devlet Bakanı

M. AĞAR
İçişleri Bakanı

Y. AKTUNA
Sağlık Bakanı

Y. EREZ
Sanayi ve Tic. Bakanı

M. H. DAĞLI
Orman Bakanı

Doç. Dr. A. GÜL
Devlet Bakanı

M. ALTINSOY
Devlet Bakanı

A. C. TUNÇ
Devlet Bakanı

T. R. GÜNERİ
Devlet Bakanı

Dr. A. DEMİRCAN
Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. ŞENER
Maliye Bakanı

Ö. BARUTÇU
Ulaştırma Bakanı

M. R. KUTAN
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

T. R. GÜNERİ
Çevre Bakanı V.

S. ÖZDOĞAN

Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Gümrük İdareleri Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırası

Gümrük İdareleri arasında yapılacak işbirliğinin Uluslararası Ticaret, Ulaşım ve Gümrük mevzuatı uygulamasının kolaylaştırılması ve geliştirilmesi yönünde çeşitli amaçların gerçekleştirilmesinde, etkin bir araç oluşturacağını gözeterek;

Gümrük İdareleri arasında gerçekleştirilecek işbirliğinin karşılıklı saygı esasına dayanan dostane ilişkilerin geliştirilmesine yönelik amaçların gerçekleştirilmesinde ileri bir adım olacağını kabul ederek;

Gümrük İdareleri arasında yapılacak işbirliğinin, gümrük mevzuatı ve işlemlerinin ahenkleştirilmesi ve sadeleştirilmesini sağlamaya katkıda bulunacağı, idari ve çalışma metotlarını modernize ederek bu yoldan tüm gümrük mevzuatı uygulamalarında daha çok etkinlik temin edileceği kanısını taşıyarak;

Gümrük sistemlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi ile kaçakçılıkla mücadele alanlarında işbirliğinin artırılmasına ilişkin olarak "Gümrük İşbirliği Konseyi" tarafından saptanmış bulunan amaçlardan esinlenerek;

Böyle bir işbirliğinin iki tarafın yararına olacağına inanarak;

Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Gümrük İdareleri aşağıdaki esaslarda anlaşmışlardır.

Madde I

Tarafların Gümrük İdareleri kaçakçılıkla mücadele, organizasyon, eğitim, otomasyon, gümrük teknikleri, tarife ve sınıflandırma, kıymet ve karşılıklı çıkarların olduğu diğer konularda işbirliği yapacak ve birbirlerine yardımı edeceklerdir.

Madde II

Gümrük İdareleri bu Muhtıranın birinci maddesinde belirtilen alanlarda, idarelerin çalışma yöntemleri, gümrük mevzuatı, kontrole ilişkin teknik gerekçeler ve uygun gördükleri diğer konularda bilgi değişiminde bulunacaklar ve karşılıklı olarak gümrük teknikleri ve işlemleri hakkında bilgilendirmek amacıyla yararlı bulmaları durumunda personel değişiminde de bulunabileceklerdir.

Madde III

Bu Muhtıra gereği bildirilecek veya elde edilecek her türlü bilgi, belge ve sair hususlar "gizli" kaydı ile ve sağlayan Gümrük İdaresi tarafından saptanan koşullar uyarınca işlem görecektir.

Madde IV

1 — Bu Muhtıra uyarınca her türlü yardım ve işbirliği istemi yazılı olarak yapılacak ve her istem gerekli tüm tamamlayıcı bilgileri ve yararlı görülecek tüm belgeleri de kapsayacaktır.

2 — Acele durumlar nedeni ile yardım veya işbirliği istemleri yazılı olarak yapılmadığı takdirde, isteme muhatap olan Gümrük İdaresi, bunun yazılı olarak teyidini karşı taraftan isteyebilecektir.

3 — Yazılı istem ve ekli belgeler İngilizce olarak düzenlenecektir. Diğer yazışma ve bilgi değişimi de aynı dilde yapılacaktır.

Madde V

Bu Muhtıra gereği yapılacak her türlü işbirliği ile ilgili şekil ve esaslar iki ülke Gümrük İdarelerince ortaklaşa daha sonra saptanacaktır.

Madde VI

Bu Muhtıra hükümleri, daha geniş ve karşılıklı yarar sağlayan yardım ve işbirliğinin gerçekleştirilmesine engel oluşturmayacaktır.

Madde VII

Bu Mutabakat Muhtırası, tarafların mevcut usullerine uygun olarak kabul edilir. Anlaşma, tarafların bu konudaki gerekli işlemleri tamamladıklarını birbirlerine bildirdikleri tarihte yürürlüğe girer ve taraflardan birince feshedilmediği sürece yürürlükte kalır.

Fesih diğer tarafa yazılı olarak bildirilir ve bildiriş tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Madde VIII

İşbu Muhtıra istenildiği zaman Tarafların yazılı mutabakatı ile tadil edilebilir.

İşbu Muhtıra Ankara'da, 11 Temmuz 1996'da, Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde hepsi aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer orijinal nüsha halinde düzenlenmiştir. Metinler arasında herhangi bir uyuşmazlık durumunda İngilizce metin geçerlidir.

Türkiye Cumhuriyeti	Küba Cumhuriyeti
Hükümeti Adına	Hükümeti Adına
S. Zuhal SÜZGÜN	Ekselansları
A. T. ve Dış İlişkiler	Jorge Castro BENITEZ
Genel Müdürü	Küba Cumhuriyeti
T. C. Başbakanlık	Ankara Büyükelçisi
Gümrük Müsteşarlığı	

Memorando de Entendimiento

para el desarrollo de la cooperación entre la Aduana General de la República de TURQUIA y la Administración Aduanera de la República de CUBA.

CONSIDERANDO que la cooperación entre las administraciones aduaneras constituye un instrumento eficaz para el logro de diversos objetivos en favor de la facilitación y el desarrollo del comercio y el transporte internacional, así como para la lucha contra las infracciones de la legislacion aduanera;

RECONOCIENDO que la cooperación entre las administraciones aduaneras puede contribuir al fortalecimiento de las relaciones de amistad basadas en el respeto mutuo, siendo ello un paso de avance hacia los objetivos concebidos para el desarrollo de las relaciones bilaterales;

CONVENCIDOS de la importancia de la cooperación entre las administraciones aduaneras para promover y asegurar la armonización y simplificación de las legislaciones y regimenes aduaneros y la modernización de las estructuras y métodos de trabajo, lo que permitiria mejorar la eficacia de la lucha contra todo tipo de fraude aduanero;

INSPIRADOS en los objetivos del Consejo de Cooperación Aduanera para el desarrollo y perfeccionamiento de los sistemas aduaneros y la promoción de la cooperación en la esfera de la lucha contra el fraude;

CONFIADOS en que tal cooperación será beneficiosa para ambas partes, las administraciones aduaneras de la República de TURQUIA y de la República de CUBA han acordado lo siguiente:

ARTICULO I

Las administraciones aduaneras cooperarán y se prestarán asistencia en materia de lucha contra el fraude, organización, capacitación, automatización aduanera, técnica aduanera, nomenclatura y clasificación arancelaria, valoración en aduana, y en otros aspectos que sean de interés mutuo.

ARTICULO II

Las administraciones aduaneras intercambiarán información sobre los distintos aspectos mencionados en el Articulo I del presente Memorando, así como sobre sus métodos de trabajo, legislación aduanera, medios técnicos de control y otros asuntos que entiendan conveniente, y podrán intercambiar personal cuando les sea mutuamente beneficiososo para los fines de fomentar la comprensión de sus técnicas y procedimientos respectivos.

ARTICULO III

Las informaciones, documentos y otros elementos de información comunicados u obtenidos en virtud del presente Memorando de Entendimiento serán utilizados con caracter confidencial y bajo reserva de las condiciones que estipule la administración aduanera que los proporcione.

ARTICULO IV

1- Las solicutudes de asistencia y/o cooperación formulados a titulo del presente Memorando de Entendimiento se presentarán por escrito e incluirán las informaciones necesarias, acompañándose asimismo de los documentos que se consideren útiles.

2.- Si por razones de urgencia las solicitudes de asistencia y/o cooperación no fueren presentadas por escrito, la administración aduanera requerida podra exigir una confirmación escrita.

3.- Las solicitudes escritas y los documentos que les acompañen serán presentados en idioma inglés. Los intercambios de correspondencia e información podrán asimismo efectuarse en el idioma mencionado.

ARTICULO V

La forma y periodos en que se llevarán a cabo las modalidades de cooperación establecidas en el presente Memorando se precisarán posteriormente entre las administraciones aduaneras de la República de TURQUIA y de la República de CUBA.

ARTICULO VI

Lo acordado en el presente Memorando de Entendimiento no obstaculizará, en un momento dado, la prestación de una asistencia y cooperación mutua más amplia y ventajosa.

ARTICULO VII

El presente Memorando de Entendimiento será aprobado por las Partes firmantesrá en conformidad con sus procedimientos vigentes. El mismo entrará en vigor en la fecha en que las Partes firmantes se notifiquen mutuamente la culminación de los procedimientos para este propósito, y permanecerá vigente en tanto no sea denunciado por una de las dos Partes firmantes.

La denuncia se notificará por escrito a la otra Parte y surtirá efecto tres meses después de la fecha de notificación.

ARTICULO VIII

El presente Memorando de Entendimiento podrá ser enmendado en cualquier momento, previo consentimiento por escrito de ambas Partes.

Dado en Ankara, el 11 Julio 1996 por triplicado con dos copias originales de cada uno de los idiomas turco, inglés y español, teniendo todas ellas igual validez. En caso de discrepancia entre los textos, prevalecerá el texto en Inglés.

Por la Administración de la República de Turquia

Sra.S.Zuhal SÜZGÜN
Directora general para la Union Europea y las Relaciones exteriores, Vicosecretaria de Aduanas, Oficina del Primer Ministro

Por la Aduana General de la República de Cuba

SU EXCELENCIA
Jorge Castro BENITEZ
Embajador de la República de Cuba en la República de Turquia

Memorandum of Understanding
to strenghten the cooperation between the Customs Administrations of the Republic of TURKEY and the Republic of CUBA

CONSIDERING that cooperation between Customs Administrations constitutes an efficient instrument in accomplishing several aims In favour of facilitation and of the development of international commerce and transportation, as well as in customs law enforcement;

RECOGNIZING that cooperation between Customs Administrations can contribute to strengthening friendship relations based on mutual respect, being this a step forward in the fulfilment of aims conceived for the development of bilateral relations;

CONVINCED of the importance of cooperation between Customs Administrations in promoting and assuring harmonization and simplification of customs laws and procedures, as well as in modernizing its structures and working methods, thereby favouring better effectiveness of all customs enforcement actions;

INSPIRED in the aims of the Customs Cooperation Council in respect to the development and improvement of customs systems and in promoting cooperation in the enforcement field;

TRUSTING that such cooperation will be of benefit to both Parties, the Customs Administrations of the Republic of TURKEY and of the Republic of CUBA have agreed as follows:

ARTICLE I

Customs Administrations will cooperate and assist each other in the fields of enforcement, organization, training, customs automatization, customs technique, tariff nomenclature and classification, valuation, and other matters of mutual interest.

ARTICLE II

Customs Administrations will exchange information on the different fields mentioned in Article 1 of this Memorandum, as well as on its working methods, customs laws, technical means of control and other matters which they deem convenient, and may exchange personnel when mutually beneficial for the purposes of advancing comprehension of their respective techniques and procedures.

ARTICLE III

All information, documents and other data elements communicated or obtained under this Memorandum will be treated as confidential and subject to conditions laid down by the Customs Administration which supplies them.

ARTICLE IV

1- Requests for assistance and/or cooperation under this Memorandum shall be made in writing; they shall contain the required information and be accompanied by such documents as may deemed useful.

2- When for reasons of urgency requests for assistance and/or cooperation have not been made in writing, the requested Customs Administration may require written confirmation.

3- The written requests and its accompanying documents will be made in English. Exchanges of correspondence and information will also be made in the said language.

ARTICLE V

The form and terms to carry out the different modes of cooperation established in this Memorandum will be later agreed by the Customs Administrations of the Republic of Turkey and of Republic of Cuba.

ARTICLE VI

The Provisions of this Memorandum shall not preclude the rendering, at a given moment, of a more extensive and mutually beneficial assistance and/or cooperation.

ARTICLE VII

This Memorandum of Understanding shall be approved by the Contracting Parties in accordance with their existing procedures. It shall enter into force on the date on which Contracting Parties notify each other of the completion of the procedures necessary for this purpose, and shall remain effective as long as it is not denounced by either of the two Contracting Parties. The denounciation shall be notified in writing to the other Party, and shall take effect three months after the date of the notification thereof.

ARTICLE VIII

Upon request this Memorandum of Understanding shall be amended by the written agreement of the Contracting Parties.

Done at Ankara on 11th July 1996, in triplicate in Turkish, Spanish and English languages, in each two original copies, all texts, being equally authentic. In case of discrepancy between texts, the English text shall prevail.

On behalf of the Goverment of the Republic of Turkey

Mrs. S.Zuhal SÜZGÜN
Director General for the E.C and External Relations
Prime Ministry - Undersecretariat for Customs

On behalf of the Goverment of the Republic of Cuba

HIS EXCELLENCY
Jorge Castro BENITEZ
Ambassador of the Republic of Cuba

EK 16

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik, Teknik İşbirliği ve Teknik Yardım
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 29.08.1996
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1996/8724
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 09.10.1996
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 22874
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 11.01.1997
Düstur Kayıtları: V (36) 494
Yürürlülük Süresi: Anlaşma, beş yıl süre ile yürürlükte kalacaktır.
Uzatma Fesih Hükümleri: -Anlaşma, beş yıl süre ile yürürlükte kalacak ve geçerlilik süresinin bitiminden üç ay önce Akit Taraflardan biri yazılı feshi ihbarda bulunmadığı takdirde, geçerliliği birer yıllık süreler itibariyle kendiliğinden yenilenecektir.
Açıklamalar: -Anlaşma, her bir Akit Tarafın yasalarına uygun onay belgelerinin teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

11.01.1997 Cumartesi
Sayı: 22874 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşma

Türkiye Cumhuriyet ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliğini Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar Karar Sayısı: 96/8724

Bakanlar Kurulundan

---

29 Ağustos 1996 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 7/10/1996 tarihli ve PUGY-II-5691 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 9/10/1996 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Prof.Dr.Necmettin ERBAKAN
Başbakan

Prof.Dr.T.ÇİLLER Dışişleri Bak. ve Başb.Yrd.	F.ADAK Devlet Bakanı	N.ERCAN Devlet Bakanı	Doç.Dr.A.GÜL Devlet Bakanı
I.SAYGIN Devlet Bakanı	Prof.Dr.S.TEKİR Devlet Bakanı	N.KURT Devlet Bakanı	M.ALTINSOY Devlet Bakanı
I.SAYGIN Devlet Bakanı V.	L.ESENGÜN Devlet Bakanı	M.S.ENSARİOĞLU Devlet Bakanı	A.C.TUNÇ Devlet Bakanı
B.AKSOY Devlet Bakanı	G.DAĞDAŞ Devlet Bakanı	H.U.SÖYLEMEZ Devlet Bakanı	T.R.GÜNERİ Devlet Bakanı
H.U.SÖYLEMEZ Devlet Bakanı V.	Prof.Dr.S.GÜNBEY Devlet Bakanı	B.ŞEKER Devlet Bakanı	Dr.A.DEMİRCAN Devlet Bakanı
Ş.KAZAN Adalet Bakanı	T.TAYAN Milli Savunma Bakanı	B.AKSOY İçişleri Bakanı V.	Doç.Dr.A.ŞENER Maliye Bakanı
Prof.Dr.M.SAĞLAM Milli Eğitim Bakanı	C.AYHAN Bay.ve İsk.Bakanı	Y.AKTUNA Sağlık Bakanı	Ö.BARUTÇU Ulaştırma Bakanı
M.DEMİRCİ Tarım ve Köy. Bakanı	N.ÇELİK Çal.ve Sos.Güv. Bakanı	Y.EREZ Sanayi ve Tic. Bakanı	M.R.KUTAN Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
İ.KAHRAMAN Kültür Bakanı	B.YÜCEL Turizm Bakanı	M.H.DAĞLI Orman Bakanı	M.Z.TOKAR Çevre Bakanı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle "Akit Taraflar" olarak anılacaktır)

Eşitlik ve karşılıklı fayda esaslarında;

İki ülke arasında dostane ilişkileri güçlendirmeyi ve işbirliğini geliştirmeyi arzu ederek;

Karşılıklı yarar esasına göre ticaret, ekonomik ve sınai işbirliğini ilerletmek yönündeki ortak çıkarlarını göz önünde bulundurarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

MADDE I

Akit Taraflar, ticari ilişkilerini geliştirmek ve çeşitlendirmek ve iki ülke arasındaki ekonomik ve sınai işbirliğini ilerletmek için ilgili kanunları ve yönetmelikleri çerçevesinde uygun olan bütün önlemleri alacaklardır.

MADDE II

Akit Taraflar, GATT/DTÖ yükümlülüklerine uygun olarak, iki ülke arasında malların ihracatı ve ithalatı ile ilgili gümrük vergilerinde ve diğer harçlarda birbirlerine en çok kayırılan ülke muamelesi uygulayacaklardır.

Bu madde hükümleri, serbest ticaret bölgeleri, gümrük birliği, diğer bölgesel anlaşmalar ve gelişmekte olan ülkeler ile ilgili özel düzenlemeler ve sınır ticareti kapsamında üçüncü ülkelere sağlanan mevcut veya sağlanması muhtemel imtiyaz ve avantajlara uygulanmayacaktır.

MADDE III

İki ülke arasında mallar ve hizmetler için yapılacak tüm ödemeler, her iki ülkede yürürlükte olan kambiyo kanunlarına ve yönetmeliklerine uygun olarak, serbestçe değiştirilebilir paralarla yapılacaktır.

MADDE IV

İki ülke arasındaki ekonomik işbirliği, genel olarak, ticaret, bankacılık ve maliye, sanayi, ulaştırma ve haberleşme, tarım ve enerji alanlarının yanısıra Akit Tarafların üzerinde mutabakata varacağı diğer alanları da kapsayacaktır.

MADDE V

1. Akit Taraflar, her iki ülkede yürürlükte bulunan ilgili kanunları ve yönetmelikleri gereğince, ticari değer taşımayan numune ve reklam malzemeleri ithalat ve ihracatında ve aşağıda belirtilen malların geçici ithalatında gümrük vergilerinden, resimlerinden ve diğer harçlardan muafiyet sağlayacaklar veya askıya alacaklardır.

a) Montaj veya onarım amacıyla getirilen aletler ve maddeler;

b) Deneme veya tanıtım amaçlı ürünler;

c) Sabit ve geçici fuarlar ile sergiler için getirilen mallar;

d) Uluslararası ticarette kullanılan özel konteynerler ve paketler;

e) Tesisler ve diğer sanayi yapılarının inşaatında kullanılmak üzere, bu inşaatların müteahhiti tarafından ithal edilen ve yerel kaynaklardan hazır olarak temin edilemeyen özel aletler ve teçhizat.

2. Yukarıda belirtilen mallar herhangi bir ticari işleme konu oldukları takdirde, gerekli gümrük vergileri, resimleri ve diğer harçları ödenecektir.

MADDE VI

Akit Taraflar, her birinin ülkesinde gerçekleştirilen uluslararası ticaret fuarlarına, sergilere ve diğer faaliyetlere katılmaları için

firmalarını ve kuruluşlarını teşvik edecek ve ticaret heyetlerinin ve iş temsilcilerinin değişimini arttırmak için çaba sarfedecektir.

MADDE VII

1. Akit Taraflar, iki ülke arasında ticaret, ekonomik ve sınai işbirliğini teşvik etmek ve kolaylaştırmak amacıyla, resmi düzeyde bir "Türk-Küba Karma Komisyonu" kurmayı kararlaştırmışlardır.

2. Karma Komisyon, bu Anlaşma'nın başarılı bir şekilde uygulanmasını teminen gerekli önlemleri alacak ve yeni ekonomik ve sınai işbirliği alanları tespit edecektir.

3. Karma Komisyon, Akit Taraflardan birinin talebi üzerine, sırasıyla Türkiye ve Küba'da toplanacaktır.

MADDE VIII

Akit Taraflar arasında bu Anlaşma kapsamındaki işbirliği, ülkelerin yürürlükte bulunan kanunlarına, kararlarına ve yönetmeliklerine uygun olarak gerçekleştirilecek ve uluslararası yükümlülükleri ile uyum içerisinde olacaktır.

MADDE IX

Akit Taraflar arasında bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulanmasından doğan her türlü uyuşmazlık, dostane danışmalar ve müzakereler yoluyla, makul olmayan bir gecikmeye sebebiyet verilmeden çözümlenecektir.

MADDE X

1. Bu Anlaşma, her bir Akit Tarafın yasalarına uygun onay belgelerinin teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

2. Bu Anlaşma, beş yıl süre ile yürürlükte kalacak ve geçerlilik süresinin bitiminden üç ay önce Akit Taraflardan biri yazılı feshi ihbarda bulunmadığı takdirde, geçerliliği birer yıllık süreler itibariyle kendiliğinden yenilenecektir.

3. Bu Anlaşmanın sona ermesinden sonra, geçerlilik süresi içinde yapılan ticari sözleşmelerin ve iş düzenlemelerinin yerine getirilmemiş yükümlülükleri için, Anlaşma hükümlerinin uygulanmasına devam edilecektir.

Aşağıda imzaları bulunan, her iki Hükümetin tam yetkili temsilcileri, bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Ankara'da, 29 Ağustos 1996 tarihinde, Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde, her metin aynı derecede geçerli olmak üzere, iki asıl nüsha olarak düzenlenmiştir. Farklılık halinde, İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
İ. NEJAT EREN
DIŞ TİCARET MÜSTEŞARI

KÜBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
OCTAVIO CASTILLA
YABANCI YATIRIMLAR
EKONOMİK İŞBİRLİĞİ
BAKAN YARDIMCISI

Acuerdo Sobre Cooperacion Economica, Industrial Y Comercial Entre El Gobierno De La Republica De Turquia Y El Gobierno De La Republica De Cuba

El Gobierno de la Republica de Turqula y
el Gobierno de la Republica de Cuba
(en lo adelante denominados "Partes Contratantes")
sobre las bases de igualdad y beneficio mutuo;
Deseosos de fortalecer las relaciones amistosas y ampliar la cooperacion entre los dos palses;
Considerando sus intereses comunes en promover la cooperacion industrial, economica y comercial sobre las bases del provecho mutuo,
Han acordado lo siguiente:

ARTICULO I

Las Partes Contratantes tomaran todas las medidas apropiadas dentro del marco de sus respectivas leyes y regulaciones para ampliar y diversificar sus relaciones comerciales y promover la cooperacion economica e industrial entre los dos paises.

ARTICULO II

Las Partes Contratantes, de acuerdo con las obligaciones del Acuerdo General de Tarifas y Comercio (GATT) y de la Organizacion Mundial de Comercio (WTO), se garantizaran mutuamente el tratamiento de nacion mas favorecida con respecto a los derechos de aduanas y otros gravamenes relacionados con la importacion y exportacion de bienes entre ambos paises.
Lo estipulado en este Articulo no se aplicara a privilegios o ventajas algunos, existentes o futuros, concedidos a terceros palses dentro del marco de areas de libre comercio, union aduanera, otros acuerdos regionales y disposiciones especiales con paises en desarrollo y comercio fronterizo.

ARTICULO III

Todos los pagos por concepto de bienes y servicios entre los dos paises seran hechos en divisas libremente convertibles, de acuerdo con las leyes y regulaciones para el cambio de divisas que esten vigentes en ambos paises.

ARTICULO IV

La cooperacion economica entre los dos palses abarcara en general, el comercio, la banca, las finanzas, la industria, el transporte, las comunicaciones, la agricultura y el sector energetico, asl como cualquier otro campo que se acuerde entre las Partes Contratantes.

ARTICULO V

1. Las Partes Contratantes, de acuerdo con sus respectivas leyes y regulaciones vigentes, eximiran o suspenderan del pago de aranceles, impuestos y otros cargos por la importacion o exportacion de muestras y materiales de publicidad sin valor comercial, asl como la importacion temporal de los siguintes bienes:

a) herramientas y articulos importados para propositos de ensamblaje y reparacion;

b) productos para pruebas y demostraciones;

c) productos para ferias y exhibiciones temporales y permanentes;

d) contenedores especializados y envases del tipo usado en el comercio internacional;

e) herramientas y equipos especializados, los cuales no esten disponibles localmente para el uso en la construccion de plantas y otras estructuras industriales importadas por el contratista de tal construccion.

2. Los correspondientes aranceles, impuestos y otros cargos deben ser pagados si estos productos fueran sometidos a una transaccion comercial.

ARTICULO VI

Las Partes Contratantes promoveran que sus firmas y organizaciones participen en ferias internacionales, exposiciones y otras actividades que se celebren en sus respectivos paises y realizaran esfuerzos para promover el intercambio de delegaciones comerciales y empresariales.

ARTICULO VII

1. Las Partes Contratantes acuerdan establecer una Comision Mixta Cubano-Turca a nivel oficial para promover y facilitar la cooperacion industrial, economica y comercial entre los dos palses.

2. La Comision Mixta adoptara las medidas necesarias para la implementacion exitosa del presente Acuerdo e identificara nuevas areas de cooperacion economica e industrial.

3. La Comision Mixta se reunira a solicitud de cualquiera de las Partes Contratantes alternadamente en Cuba y en Turqula.

ARTICULO VIII

La cooperacion entre las Partes Contratantes, dentro del marco del presente Acuerdo, se realizara de acuerdo con las leyes, reglas y regulaciones vigentes, en los respectivos paises, y sera compatible con sus obligaciones internacionales.

ARTICULO IX

Cualquier discrepancia entre las Partes Contratantes relacionadas con la interpretacion e implementacion de este Acuerdo sera resuelta sin demora a traves de consultas y negociaciones amistosas.

ARTICULO X

1. El presente Acuerdo entrara en vigor a partir de la fecha de intercambio de los instrumentos de ratificacion en conformidad con la legislacion de cada Parte Contratante.

2. El presente Acuerdo se mantendra en vigor por un perlodo de 5 (cinco) anos y en lo adelante se renovara tacitamente por periodos sucesivos de 1 (un) ano, a menos que cualquiera de las Partes Contratantes notifique por escrito a la otra Parte Contratante su intencion de terminar el Acuerdo con 3 (tres) meses de antelacion a su expiracion.

3. Despues de la terminacion de este Acuerdo, sus disposiciones continuaran siendo aplicadas respecto a cualquier obligacion incumplida de los contratos comerciales y convenios de negocios suscritos durante el periodo de su validez.

Los abajo firmantes, debidamente autorizados por sus respectivos Gobiemos, han firmado el presente Acuerdo.

Dado en ANKARA el 29 de Agosto de 1996, en 2 (dos) originales, uno en lengua espanola, uno en iengua turca y uno en lengua inglesa. En caso de divergencia, el texto en ingles prevalecera.

Por el Gobierno de la
Republica de TURQUIA
Sr. Nejat EREN
Subsecretario para
el Comercio Exterior

Por el Gobierno de la
Republica de CUBA
Sr. Octavio CASTILLA
Viceministro del Ministerio
para la Inversion Extranjera
y la Colaboracion Economica

Agreement
on
Trade, Economic and Industrial Cooperation
Between
The Government of the Republic of Turkey
and
The Government of the Republic of Cuba

The Government of the Republic of Turkey
and
The Government of the Republic of Cuba
(hereinafter referred to as the "Contracting Parties"),
On the grounds of equality and mutua; benefit;
Desiring to strengthen the friendly relations and to enhance the cooperation between the two countries;
Considering their common interest in promoting trade, economic and industrial cooperation on the basis of mutual advantage,
Have agreed as follows:

ARTICLE I

The Contracting Parties shall take all appropriate measures within the framework of their respective laws and regulations to enhance and diversify their trade relations and to promote the economic and industrial cooperation between the two countries.

ARTICLE II

The Contracting Parties, in conformity with GATT/WTO obligations, shall grant each other most favoured nation treatment with respect to customs duties and other charges in connection with the importation and exportation of goods between the two countries.

The provisions of this Article shall not apply to any existing or future privileges and advantages granted to third countries within the framework of free trade areas, customs union, other regional agreements and special arrangements with developing countries and border trade.

ARTICLE III

All payments for goods and services between the two countries shall be made in freely convertible currencies, in accordance with the foreign exchange laws and regulations in force in each country.

ARTICLE IV

Economic cooperation between the two countries shall, in general, cover trade, banking and finance, industry, transport and communication, agriculture and energy as well as any other fields agreed upon between the Contracting Parties.

ARTICLE V

1. The Contracting Parties shall exempt from or suspend, in accordance with their respective laws and regulations in force in either country, customs duties, taxes and other duties on import and export of samples and advertising materials of no commercial value and on the temporary import of the following goods

a) tools and articles brought in for assembly or repair purposes;
b) products for test or demonstration purposes;
c) goods for permanent and temporary fairs and exhibitions;
d) specialized containers and packages of the type used in international trade;
e) specialized tools and equipment, which are not readily available locally, for use in the construction of plants and other industrial structures imported by the undertaker of such construction.

2. The relevant customs duties, taxes and other duties should be paid if those goods will be subject to a commercial transaction.

ARTICLE VI

The Contracting Parties shall encourage their firms and organizations to participate in international trade fairs, exhibitions, and other activities taking place in their respective countries and shall endeavor to promote the exchange of trade delegations and business representatives.

ARTICLE VII

1. The Contracting Parties decided to establish a Turkish Cuban Joint Commission on the official level for promoting and facilitating trade, economic and industrial cooperation between the two countries.

2. The Joint Commission shall adopt necessary measures for the successful implementation of the present Agreement and shall identify new areas of economic and industrial cooperation.

3. The Joint Commission shall meet upon the request of either Contracting Party, alternately in Turkey and in Cuba.

ARTICLE VIII

Cooperation between the Contracting Parties within the framework of the present Agreement shall be realized in accordance with the laws, rules and regulations in force in their respective countries and shall be compatible with their international obligations.

ARTICLE IX

Any dispute between the Contracting Parties relating to the interpretation and implementation of this Agreement shall be resolved without unreasonable delay, by friendly consultations and negotiations.

ARTICLE X

1. The present Agreement shall enter into force on the date of exchange of the instruments of ratification in conformity with the legislation of each Contracting Party.

2. The present Agreement shall remain in force for a period of five years and thereafter its validity shall be automatically extended for successive periods of one year, unless a written notice of termination is given by either Contracting Party three months prior to its expiration.

3. After the termination of this Agreement, its provisions shall continue to be applied in respect of any unfulfilled obligations of the commercial contracts and business arrangements concluded during the period of its validity.

The undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done in Ankara, on August 29, 1996 in two originals in the Turkish, Spanish and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF TURKEY
İ. NEJAT EREN
UNDERSECRETARY FOR FOREIGN
TRADE

FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF CUBA
OCTAVIO CASTILLA
DEPUTY MINISTER FOR FOREIGN
INVESTMENTS AND ECONOMIC
COLLABORATION

EK 17

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokol

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma ve Protokol
Konusu: Yabancı Yatırımlar
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Havana
İmza Tarihi: 22.12.1997
Onay Belgelerinin Tarihi: 30.07.1999
Onay Belgelerinin Sayısı: 4427
Onay Belgelerinin R.G. Yayın Tarihi: 05.08.1999
Onay Belgelerinin R.G. Yayın Sayısı: 23777
Onay Belgelerinin Yeraldigi Düstur: V (38) 114
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1999/13268
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 19.08.1999
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 23817
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 15.09.1999
Düstur Kayıtları: V (38) 1703
Yürürlülük Süresi: Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacaktır.
Uzatma Fesih Hükümleri: Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir.
Açıklamalar: Anlaşma, onay belgelerinin teatisinin tamamlandığı tarihte yürürlüğe girecektir.

15.09.1999 Çarşamba
Sayı: 23817 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşmalar

Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokol'un Onaylanması Hakkında Karar Karar Sayısı: 99/13268

Bakanlar Kurulundan

22/12/1997 tarihinde Havana'da imzalanan ve 30/7/1999 tarihli ve 4427 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ilişik "Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma" ve eki Protokol'ün onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 15/8/1999 tarihli ve ALGY-II-3692 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 19/8/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

D.BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.C.ERSÜMER Enerji ve Tabii Kay. Bak.ve Başb.Yrd.	R.ÖNAL Devlet Bakanı
Prof.Dr.T.TOSKAY Devlet Bakanı	M.KEÇECİLER Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.S.GÜREL Devlet Bakanı	S.SOMUNCUOĞLU Devlet Bakanı
Y.YALOVA Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı
H.GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E.S.GAYDALI Devlet Bakanı	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı
Prof.Dr.A.ÇAY Devlet Bakanı	M.A.İRTEMÇELİK Devlet Bakanı	Prof.Dr.H.S.TÜRK Adalet Bakanı	S.ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı
S.TANTAN İçişleri Bakanı	İ.CEM Dışişleri Bakanı	S.ORAL Maliye Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı
K.AYDIN Bayındırlık ve İskan Bakanı	Doç.Dr.O.DURMUŞ Sağlık Bakanı	Prof.Dr.E.ÖKSÜZ Ulaştırma Bakanı	Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı
Y.OKUYAN Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	A.K.TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	M.İ.TALAY Kültür Bakanı	
E.MUMCU Turizm Bakanı	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Orman Bakanı	F.AYTEKİN Çevre Bakanı	

Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma

Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti (bundan sonra Taraflar olarak anılacaktır);

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımıyla ilgili olarak aralarında daha kapsamlı ekonomik işbirliğini teşvik etmek arzusuyla;

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişimini teşvik edeceğini kabul ederek;

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmalarını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının arzu edileceğini kabul ederek; ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması için bir anlaşmanın imzalanması kararıyla;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I
Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından;

1. "Yatırımcı" terimi:

(a) (1) Türkiye Cumhuriyeti bakımından, yürürlükteki hukuka göre Türk vatandaşlığına sahip olan gerçek kişiyi,

(2) Küba Cumhuriyeti bakımından, Küba Cumhuriyeti Anayasasına göre Küba vatandaşlığına sahip olan gerçek kişiyi,

(b) Taraflardan her birinin yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş ve merkezi o Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar veya iş ortaklıklarını ifade eder.

2. "Yatırım" terimi, ev sahibi Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olmak kaydıyla, her türlü mal varlığını ve sınırlayıcı olmamakla birlikte, özellikle aşağıdakileri kapsar:

(a) hisse senetleri, tahviller ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri,

(b) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya bir yatırımla ilgili mali değeri olan herhangi diğer haklar,

(c) taşınır ve taşınmaz malların yanında ipotek, tedbir, rehin gibi herhangi diğer haklar ve yatırımın ülkesinde bulunduğu Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar,

(d) patent, sınai tasarım, teknik proses ile bunların yanısıra ticari marka, peştemaliye, know-how gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları ile diğer benzer haklar,

(e) doğal kaynaklarla ilgili imtiyazlar dahil olmak üzere her bir Tarafın ülkesinde kanun ya da sözleşmeyle verilmiş iş imtiyazları.

Bu terim, yatırımların yapıldığı Tarafın ülkesinde kanun ve nizamlarına yapılan tüm doğrudan yatırımları ifade eder. "Yatırım" terimi, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra bir Tarafın ülkesinde yapılan tüm yatırımları kapsar.

3. "Hasılatlar" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle, ancak sınırlayıcı olmayacak şekilde kar, faiz ve temettüleri içerir.

4. "Ülke" tanımı, kara ülkesi ve karasularının yanında uluslararası hukuka uygun olarak ilgili Tarafın; doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla, üzerinde yargılama veya egemenlik haklarına sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

MADDE II
Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Taraf, kendi ülkesinde diğer Taraf yatırımcılarının yatırımlarına ve ilgili faaliyetlerine benzer durumlarda herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına kendi kanun ve nizamları çerçevesinde göstereceği muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde izin verecektir.

2. Taraflardan her biri kurulmuş olan bu yatırımlara benzer durumlarda kendi yatırımcılarının yatırımları veya herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise,

o muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Tereddüde mahal vermemek için, her iki Taraf; 1 ve 2'nci paragraflarda düzenlenen muamelenin, yabancı yatırımlarla ilgili kendi milli kanunlarını dikkate alarak, bu Anlaşmanın I ila VII'nci Maddeleri hükümlerine uygulanması gerektiğini teyid ederler.

4. Bir Taraf, ülkesinde yatırımları kabul ettiği zaman, üstün nitelikli idari ve teknik personelin, milliyetine bakılmaksızın yatırımcılar tarafından, kendi tercihine göre, istihdamına ilişkin izinleri de kapsamak üzere, bu yatırımlarla ilgili ve gerekli olan izinleri kanun ve nizamlarına uygun olarak verecektir.

5. İşbu Maddenin hükümlerinin, Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu aşağıdaki anlaşmalar üzerinde etkisi olmayacaktır:

(a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliği, ekonomik teşkilat veya diğer uluslararası anlaşmalarla ilgili olarak,

(b) tamamen veya esas olarak vergilendirmeyle ilgili olarak.

MADDE III
Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar yürürlükteki hukuk usulüne ve işbu Anlaşmanın II'nci Maddesinde konu edilen genel prensiplere uygun olarak, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça ve anında, yeterli ve etkin tazminat ödenmedikçe kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere maruz bırakılmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın, kamulaştırma işleminin yapıldığı veya öğrenildiği tarihten önceki gerçek değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmesiz olarak ödenecek ve Madde IV paragraf 2'de tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Yatırımları, diğer Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Tarafca kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi en elverişli ise o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE IV
Ülkesine İade ve Transfer

1. Taraflardan her biri, iyi niyetle ve kendi mevzuatına uygun olarak bir yatırımla ilgili bütün transferlerin, ilgili vergi yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden sonra, kendi ülkesinden içeriye ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına izin verecektir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir:

(a) hasılatlar,

(b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,

(c) Madde III çerçevesinde tazminat,

(d) yatırımlarla ilgili kredilerden kaynaklanan faiz ödemeleri ve geri ödemeler,

(e) diğer Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izni almış olan bir Tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,

(f) bir yatırım uyuşmazlığından doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertıbl döviz veya yatırımcı ile ev sahibi Taraf arasında aksine bir anlaşma yapılmadığı takdirde Taraflarca üzerinde anlaşılan diğer herhangi bir konvertıbl dövizle ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V
Halefiyet

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımı ticari olmayan risklere karşı kanunla kurulan bir sistem dahilinde sigorta edilmişse, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen her türlü halefiyeti diğer Tarafca tanınacaktır.

2. Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

3. Bir Taraf ile yatırımcı arasındaki uyuşmazlıklar, bu Anlaşmanın VI'ncı Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE VI

Bir Taraf ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasındaki o yatırımcının yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından ayrıntılı bilgi içerecek şekilde ve yazılı olarak yatırımla ilgili Tarafa bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf bu tür uyuşmazlıkları, mümkün olduğunca iyi niyetle, karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlemeye çalışacaklardır.

2. Eğer uyuşmazlıklar, 1'inci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilir:

(a) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesi (UNCITRAL),

(b) Paris Uluslararası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesi.

Şu şartla ki; yatırımcının uyuşmazlığı, uyuşmazlığa taraf olan Tarafın adli mahkemelerine getirmiş olması halinde ve bir yıl içinde nihai kararın alınmamış olması gerekir.

3. Tahkim kararı; uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Taraf kararı kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE VII

Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili her türlü uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil çözüm için çaba göstereceklerdir. Bu bakımdan, Taraflar bu tür çözümlere ulaşmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar aralarındaki uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı ay içinde bu yöntemle uzlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık herhangi bir tarafın talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine götürülebilir.

2. Her bir Taraf, talebin alınmasından itibaren iki ay içinde birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri, belirlenen süre içinde bir hakem tayin edememesi halinde, diğer Taraf Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Eğer iki hakem, seçimlerinden itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa, Heyet Başkanı Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı işbu Maddenin 2'nci ve 3'ncü paragraflarında belirtilen konularda görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan Yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise, seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Heyeti, Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer Maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın sağlanamaması halinde, Heyet uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Heyet -hangisi daha sonra gerçekleşirse- son beyanlardan veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim Heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğuyla alacaktır.

7. Her bir Taraf, kendi hakeminin ve muamelelerde temsilinin masraflarını üstlenecektir. Başkanın masrafları ve diğer masraflar iki Tarafca eşit olarak üstlenilecektir. Tahkim Heyeti, re'sen masrafların daha yüksek bir organın Taraflardan biri tarafından ödenmesine karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın VI'ncı Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuş ve hala orada çözüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmaya engellemeyecektir.

MADDE VIII
Yürürlüğe Girme
---

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teatisinin tamamlandığı tarihte yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin 2'nci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır. İşbu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinde yasal olarak faaliyet gösteren yatırımlara uygulanacağı gibi, bundan sonra yapılan veya gerçekleşen yatırımlara da uygulanacaktır.

2. Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşma, Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve aksi takdirde bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Havana'da, 22 Aralık 1997 tarihinde Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde hepsi de asıl olarak imzalanmıştır.

Yorumda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KÜBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın imzalanmasıyla birlikte, Taraflar aşağıdaki hükümlerin anılan Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul ederler.

Madde VI, paragraf 2'ye ilişkin olarak.

Her iki Tarafın, 18 Mart 1965 tarihinde imzalanan "Devletler ve Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümlenmesi Hakkında Sözleşme" ye üye olmaları halinde, Madde VI'da sözü edilen uyuşmazlıklar, yatırımcının talebiyle anılan Sözleşmeyle kurulan "Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez"e sunulabilir.

Havana'da, 22 Aralık 1997 tarihinde Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde hepsi de asıl olarak imzalanmıştır.

Yorumda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KÜBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

05.08.1999 Perşembe
Sayı: 23777 (Asıl)

YASAMA BÖLÜMÜ Kanunlar

Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No. 4427 Kabul Tarihi: 30.7.1999

MADDE 1.- 22.12.1997 tarihinde Havana'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma" ve eki Protokol'ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.
4/8/1999

EK 18

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel, Bilimsel ve Eğitim İşbirliği Anlaşması

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Eğitim, Bilim, Kültür, Sanat ve Spor
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 29.06.1999
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1999/13154
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 20.07.1999
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 23789
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 17.08.1999
Düstur Kayıtları: V (38) 1526
Uzatma Fesih Hükümleri: Anlaşma, Taraflardan birinin sona erdirme niyetini diğer Tarafa yazılı olarak diplomatik kanallardan bildirmesinden itibaren 180 gün geçinceye kadar yürürlükte kalacaktır.
Açıklamalar: Anlaşma, her iki Tarafın da diğer Tarafa diplomatik kanallardan gerekli yasal işlemlerin tamamlandığını bildirdiği son tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.

17.08.1999 Salı
Sayı: 23789 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşmalar

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel, Bilimsel ve Eğitim İşbirliği Anlaşması'nın Onaylanması Hakkında Karar Karar Sayısı: 99/13154

Bakanlar Kurulundan

---

29 Haziran 1999 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel, Bilimsel ve Eğitim İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 13/7/1999 tarihli ve İKGY-II/3148 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 20/7/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

D.BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.C.ERSÜMER Enerji ve Tabii Kay. Bak. ve Başb.Yrd.	H.H.ÖZKAN Devlet Bakanı V.
Prof.Dr.T.TOSKAY Devlet Bakanı	M.KEÇECİLER Devlet Bakanı	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı V.	S.SOMUNCUOĞLU Devlet Bakanı
Y.YALOVA Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı
M.YILMAZ Devlet Bakanı V.	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E.S.GAYDALI Devlet Bakanı	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı
Prof.Dr.A.ÇAY Devlet Bakanı	M.A.İRTEMÇELİK Devlet Bakanı	Prof.Dr.H.S.TÜRK Adalet Bakanı	S.ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı
S.TANTAN İçişleri Bakanı	İ.CEM Dışişleri Bakanı	S.ORAL Maliye Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı
K.AYDIN Bayındırlık ve İskan Bakanı	Doç.Dr.O.DURMUŞ Sağlık Bakanı	Prof.Dr.E.ÖKSÜZ Ulaştırma Bakanı	A.K.TANRIKULU Tarım ve Köyişleri Bakanı V.
Y.OKUYAN Çalışma ve Sos. Güv.Bakanı	A.K.TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	M.İ.TALAY Kültür Bakanı	
E.MUMCU Turizm Bakanı	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Orman Bakanı	F.AYTEKİN Çevre Bakanı	

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel, Bilimsel ve Eğitim İşbirliği Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti, bundan böyle "taraflar" olarak anılacaktır:

İki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirmek ve karşılıklı anlayışı derinleştirmek niyetiyle;

Kültürel, bilimsel ve eğitim ilişkilerinin ülkeleri arasındaki işbirliğini geliştireceğine ve birbirlerinin halklarının yaşam şekli ve kültürlerini daha iyi anlamalarını sağlayacağına inanarak aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

MADDE 1

Taraflar, kültür, bilim ve eğitim alanlarında kaydedilen gelişmeler ve deneyim değişimine katkıda bulunacaklardır. Bu amaçla, Taraflar:

a) İşbirliğini geliştirmek için eğitim, kültür, akademik, araştırma, spor ve diğer ilgili kurumlar arasındaki işbirliğini, ortak menfaatler çerçevesinde etkinlikler yürütmeyi ve ikili değişim ve işbirliği protokol ve anlaşmaları imzalanması imkanlarını araştırmayı,

b) Bilimsel kurumları arasındaki işbirliğini, ortak bilimsel toplantılar düzenlemeyi ve bu amaçla belli zamanlarda bilim adamı değişimini,

c) Eğitim kursları, seminerler ve dersler vermek ve almak üzere öğretmen, uzman, teknisyen, araştırmacı ve öğrenci değişimini,

d) Bilim ve eğitim alanlarında burs tahsisini,

e) Ülkelerinde düzenlenen uluslararası nitelikteki toplantılar, konferanslar ve seminerler hakkında bilgi ve veri değişimini ve bunlara katılım için daveti,

f) Ülkelerinde düzenlenen uluslararası kitap fuarlarına ilgili kültürel kurumların karşılıklı katılımını,

g) Uzman ve bilim adamlarının karşılıklı olarak arşiv ve kütüphanelerde araştırma yapmalarını,

h) Tarih ders kitaplarında doğru ve objektif bilgi sağlanması için gerekli bilgi ve verilerin değişiminde işbirliği yapılmasını,

ı) İşbu Anlaşma çerçevesinde öngörülen faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesini teminen kitap, yayın, basılı yayın ve diğer destekleyici malzemelerin değişimini,

j) Radyo, televizyon ve sinematografi alanlarında ilgili kuruluşları arasındaki işbirliğini ve bir işbirliği Protokolü imzalanması olanaklarının araştırılmasını,

k) Resmi ve özel haber ajansları arasındaki temasları geliştirmek amacıyla profesyonel basın kuruluşları arasındaki işbirliğini ve basılı malzeme ve bilgilerin değişimini,

l) Halkları arasındaki anlayış ve tanımayı daha iyiye götürmek için ülkelerindeki ekonomik, siyasi, kültür ve sosyal yaşam ile ilgili bilgi değişimini,

m) İşbirliğini geliştirmek amacıyla, modern iletişim araçlarından-uydu ve kablolu yayınlar-yararlanmayı destekleyeceklerdir.

Yukarıda anılan hususlara bağlı kalmadan, Taraflar, karşılıklı anlaşarak, kültür, eğitim, sanat ve bilim alanlarında daha yakın işbirliği sağlayacak düzenlemeler yapabilirler.

MADDE 2

Taraflar, kendi ülkelerinde mevcut mevzuat ve uygulamalar çerçevesinde, ilgili kuruluşları arasında akademik dereceler, profesyonel ünvanların ve sertifikaların karşılıklı olarak tanınması ve çalışmaların denkliğinin sağlanmasına yönelik temas ve görüşmeleri teşvik edeceklerdir.

MADDE 3

Taraflar, şarkıcıların, sanatçıların ve sanatçı, müzik, tiyatro, görsel sanat ve dans gruplarının ziyaretleri aracılığıyla kültürel değişimi destekleyeceklerdir.

Taraflar, her iki ülkede düzenlenen kültürel faaliyetler ve uluslararası film festivalleri hakkında bilgi değişiminde bulunacaklardır. Taraflar ayrıca, sergi ve diğer kültürel etkinlikler düzenleyeceklerdir.

MADDE 4

Taraflar, diğer ülkenin üniversiteleri ve diğer ilgili kuruluşlarında kendi ülkelerinin dil ve edebiyatları hakkındaki çalışmaları teşvik edeceklerdir.

MADDE 5

Taraflar, kendi ülkelerinde kültürel farklılıkların zenginleştirilmesi ile ortak kültürel payda ve değerlerin güçlendirilmesi amacıyla, diğer Tarafın kültür, tarih ve geleneklerinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak etkinliklerin düzenlenmesini teşvik edeceklerdir.

MADDE 6

Taraflar, daha iyi bir işbirliği sağlamak için, kendi tarihsel ve kültürel miraslarının bir parçası olan varlıkların, kanundışı ithal, ihraç ve transferleri ile mücadele etmek için ulusal mevzuatları ve uluslararası anlaşmalar ile uyum içinde gerekli önlemleri almayı kabul ederler.

MADDE 7

Taraflar müzeleri, kütüphaneleri ve diğer kültürel kurumları ile ilgili döküman değişimini ve doğal tarih, sanat ve el sanatları ile ilgili bilgi değişimini destekleyeceklerdir.

MADDE 8

Taraflar, tüm imkanlarıyla, sporcu, spor takımları, spor muhabirleri, antrenörleri ve uzmanlarının değişimi ile uluslararası müsabakalara takımlarının katılımı ve spor altyapısı ve ilgili yayınların değişimi yoluyla beden eğitimi ve spor alanlarında işbirliği ve değişimini destekleyeceklerdir.

MADDE 9

Taraflar, her iki ülkeden eşit sayıda temsilcinin yer alacağı bir Türk-Küba Kültür, Bilim ve Eğitim İşbirliği Ortak Komisyonu kuracaklardır. Bu Komisyon, işbu Anlaşma'nın uygulanması sırasında belirli aralıklarla değerlendirmeler yapacak ve işbu Anlaşma'nın etkili ve gelişmeye açık bir şekilde uygulanması için gerekli tedbirleri önerecektir.

MADDE 10

İşbu, Anlaşma, taraflardan herhangi birinin önerisi ve her iki tarafın karşılıklı rızaları ile değiştirilebilir. Değişiklikler diplomatik notaların değişimi yoluyla gerçekleştirilir.

MADDE 11

Taraflar, çerçeve Anlaşma niteliğindeki işbu Anlaşma'ya ek olarak diğer anlaşmalar ve protokoller akdedebileceklerdir.

MADDE 12

İşbu Anlaşma'da öngörülen değişimler ve etkinlikler her iki Tarafın ilgili kanun ve yönetmeliklerine göre gerçekleştirilecektir.

MADDE 13

İşbu Anlaşma'nın uygulanması veya yorumlanmasında çıkacak farklılıklar, Taraflar arasında doğrudan kurulacak temaslarla çözülecektir.

MADDE 14

İşbu Anlaşma, her iki Tarafın da diğer Tarafa diplomatik kanallardan gerekli yasal işlemlerin tamamlandığını bildirdiği son tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, Taraflardan birinin sona erdirme niyetini diğer Tarafa yazılı olarak diplomatik kanallardan bildirmesinden itibaren 180 gün geçinceye kadar yürürlükte kalacaktır.

Taraflarca aksi kabul edilmedikçe, işbu Anlaşma'nın feshi, halen yürütülmekte olan programların devam etmesini etkilemeyecektir.

İşbu Anlaşma, Ankara'da 29 Haziran 1999 tarihinde Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere iki orijinal nüsha olarak düzenlenmiştir. Resmi dillerdeki orijinal metinlerin yorumlarında herhangi bir farklılık olması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KÜBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

ACUERDO
SOBRE COOPERACION CULTURAL, CIENTIFICA Y EDUCACIONAL ENTRE EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE TURQUIA Y EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE CUBA

El Gobierno de la Republica de Turquia y el Gobierno de la Republica de Cuba, en lo adelante referidos como "Las Partes",

Inspirados en el deseo de fortalecer las relaciones entre ambos paises y profundizar el entendimiento mutuo;

Convencidos de que las relaciones culturales y educacionales fortaleceran la cooperacion entre sus paises y conduciran a un mejor entendimiento de la cultura y las formas de vida de sus pueblos, han acordado lo siguiente:

ARTICULO I

Las Partes contribuiran al intercambio de experiencias y al progreso alcanzado en las areas de la cultura, ciencia y educacion. Para este objetivo, Las Partes estimularan:

a) La colaboracion entre sus instituciones pertinentes educacionales, culturales, academicas, investigativas y deportivas, con el objetivo de promover la cooperacion, llevar a cabo tales actividades de interes comun y explorar las posibilidades de firmar nuevos acuerdos o protocolos de intercambio y cooperacion bilaterales.
b) La cooperacion entre las instituciones cientificas, la organizacion de encuentros cientificos conjuntos y para tal objeto, el intercambio de cientificos por determinados periodos de tiempo
c) El intercambio de profesores, especialistas, tecnicos, investigadores y estudiantes con el objetivo de impartir y recibir cursos de preparacion, seminarios conferencias.
d) El otorgamiento de becas en los campos de la ciencia y la educacion.
e) El intercambio de informacion y referencias sobre encuentros, conferencias y seminarios internacionales a celebrarse en sus paises asi como la invitacion para la participacion.
f) La participacion reciproca de instituciones culturales importantes en sus respectivas ferias internacionales del libro.
g) A los especialistas cientificos para llevar a cabo sus investigaciones en los respectivos archivos y bibliotecas.
h) La cooperacion en el necesario intercambio de informacion y referencia atendiendo a sus paises con vistas a proporcionar conocimiento correcto y objetivo en sus libros de textos de historia.
i) El intercambio de libros, publicaciones y material impreso asi como cualquier material de apoyo para el cumplimiento de las actividades acordadas en el marco de este Acuerdo.
j) La cooperacion entre sus instituciones pertinentes en las areas de la radio, la television y la cinematografia asi como la exploracion de posibilidades de firma de un Protocolo de Cooperacion.
k) La cooperacion entre sus instituciones profesionales de prensa con miras a fomentar los contactos entre sus agencias noticiosas privadas y oficiales asi como el intercambio de material impreso e informacion.
l) El intercambio de informacion sobre la vida economica, politica, cultural y social de sus paises para brindar mutuamente una mejor comprension y conocimiento entre sus pueblos.
m) Sus instituciones pertinentes para aprovechar las modernas tecnologias de telecomunicacion y metodos tales como transmisiones por cable y por satelites con vista a desarrollar la cooperacion.

Sin detrimento de los temas de cooperacion acabados de mencionar, las Partes pueden preparar, de mutuo acuerdo, otras modalidades que brinden posibilidades de cooperacion mas estrecha en areas de la cultura, la educacion, las artes y la ciencia.

ARTICULO II

Las Partes fomentaran negociaciones entre sus instituciones correspondientes, orientadas al reconocimiento mutuo de grados academicos, titulos profesionales y certificados de estudios terminados, asi como el establecimiento de equivalencias de estudio, de acuerdo con los procedimientos y practicas actuales en cada Estado.

ARTCIULO III

Las Partes fomentaran el intercambio cultural mediante visitas de cantantes, artistas, grupos de artistas, musica, teatro, artes visuales y grupos de danzas.

De igual manera, intercambiaran informacion sobre eventos culturales y festivales internacionales de cine que se celebraran en cada pais. Tambien organizaran exposiciones y otros eventos culturales.

ARTICULO IV

Las Partes fomentaran estudios de idiomas y de la literatura de sus respectivos paises en las universidades y otras instituciones similares del otro Estado.

ARTICULO V

Cada Parte fomentara en su propio pais, las actividades que contribuyan al mejor conocimiento de la cultura, la historia y las costumbres de la otra Parte para el enriquecimiento de la diversidad cultural y el fortalecimiento de sus denominadores comunes y valores compartidos.

ARTICULO VI

Con el proposito de lograr una mejor colaboracion, las Partes acuerdan tomar las medidas necesarias en conformidad con sus respectivas legislaciones nacionales y en cumplimiento de los tratados internacionales de los cuales son Partes, con el objetivo de combinar la importacion, exportacion y transferencia ilegal de propiedades o mercancias que forman parte de sus respectivos patrimonios historicos y culturales.

ARTICULO VII

Las Partes fomentaran el intercambio de documentos sobre sus museos, bibliotecas y otras instituciones culturales asi como el intercambio de informacion sobre historia natural, las artes y la artesania.

ARTICULO VIII

Las Partes fomentaran en todos los medios disponibles, la cooperacion o intercambio en la esfera de la educacion fisica y el deporte mediante el intercambio de deportistas, equipos deportivos; periodistas deportivos y entrenadores, especialistas en deportes asi como la participacion de equipos en competencias internaiconales y el intercambio de informacion sobre la infraestructura deportiva y publicaciones afines.

ARTICULO IX

Las Partes estableceran una Comision Conjunta Turco-Cubana sobre Cooperacion Cultural, Cientifica y Educacional con la participacion de un numero igual de miembros de cada pais, Esta Comision realizara evaluaciones periodicas durante la puesta en practica del presente Acuerdo y propondra las necesarias medidas para su eficaz y progresiva aplicacion.

ARTICULO X

El presente Acuerdo puede ser modificado a propuesta de cada Parte y con el consentimiento mutuo de Ambas Partes. Las enmiendas se haran a traves del intercambio de notas diplomaticas.

ARTICULO XI

Las Partes pueden concluir acuerdos o protocolos como suplementos a este Acuerdo el cual sirve como documento de referencia.

ARTICULO XII

Los intercambios y las actividades previstas en este Acuerdo se llevaran a cabo segun las leyes relativas y regulares de cada Parte.

ARTICULO XIII

Cualquier divergencia que pueda surgir en la aplicacion o interpretacion de este Acuerdo se aclarara mediante negociaciones directas entre las Partes.

ARTICULO XIV

El presente Acuerdo entrara en vigor a partir de la fecha de la ultima notificacion mediante la cual cualquiera de las Partes Contratantes comunique a la Otra Parte por via diplomatica, que los procedimientos legislativos necesarios han sido cumplidos.

El presente Acuerdo permanecera en vigor hasta que expire el plazo de 180 dias a partir de la fecha en que cualquiera de las Partes Contratantes le notifique a la Otra Parte por escrito, por via diplomatica, su deseo de dar por terminado el Acuerdo.

A menos que se acuerde lo contrario por las Partes, la cancelacion del presente Acuerdo no afectara la continuacion de los programas que ya se han puesto en marcha.

Dado en Ankara, a los 29 dias del mes de junio de mil novecientos noventa y nueve, en dos copias originales en turco, espanol e ingles, siendo los tres textos igualmente autenticos. En caso de cualquier divergencia en la interpretacion de los textos originales en los idiomas oficiales, prevalecera el texto en ingles.

Por el Gobierno de la
Republica de Turquia

Por el Gobierno de la
Republica de Cuba

EK 19

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Turizm
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 29.06.1999
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1999/13208
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 04.08.1999
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 23815
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 13.09.1999
Düstur Kayıtları: V (38) 1549
Yürürlülük Süresi: Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıllık süre için geçerlidir.
Uzatma Fesih Hükümleri: Taraflardan biri Anlaşmanın süresinin bitiminden 6 ay önce Anlaşmayı feshetme niyetini diplomatik kanallardan yazılı olarak bildirmedikçe Anlaşma yeni bir 5 yıllık dönem için yenilenmiş sayılır.
Açıklamalar: Anlaşma gerekli yasal işlemlerin tamamlandığına ilişkin tarafların birbirine yapacakları son bildirim tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

13.09.1999 Pazartesi
Sayı: 23815 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşmalar

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması'nın Onaylanması Hakkında Karar Karar Sayısı: 99/13208

Bakanlar Kurulundan

---

29 Haziran 1999 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 29/7/1999 tarihli ve ALGY-II-3437 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 4/8/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

D.BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.C.ERSÜMER En.ve Tab.Kay. Bak.ve Başb.Yrd.	R.ÖNAL Devlet Bakanı
Prof.Dr.T.TOSKAY Devlet Bakanı	M.KEÇECİLER Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.S.GÜREL Devlet Bakanı	S.SOMUNCUOĞLU Devlet Bakanı
Y.YALOVA Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı
H.GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E.S.GAYDALI Devlet Bakanı	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı
Prof.Dr.A.ÇAY Devlet Bakanı	M.A.İRTEMÇELİK Devlet Bakanı	Prof.Dr.H.S.TÜRK Adalet Bakanı	S.ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı
S.TANTAN İçişleri Bakanı	İ.CEM Dışişleri Bakanı	S.ORAL Maliye Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı
K.AYDIN Bayındırlık ve İskan Bakanı	Doç.Dr.O.DURMUŞ Sağlık Bakanı	Prof.Dr.E.ÖKZÜZ Ulaştırma Bakanı	Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı
Y.OKUYAN Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	A.K.TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	M.İ.TALAY Kültür Bakanı	
E.MUMCU Turizm Bakanı	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Orman Bakanı	F.AYTEKİN Çevre Bakanı	

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti bundan böyle "taraflar" olarak anılacaktır.

Turizm alanında yakın işbirliğinin gerçekleştirilmesi arzusuyla,

Turizmin iki ülke halkları arasındaki dostane ilişkileri ve anlayışı güçlendirmenin yanısıra ekonomik gelişmede de önemli bir araç olduğuna inanarak,

Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır;

MADDE 1

Taraflar, iki ülke arasındaki turizm ilişkilerini geliştirmek ve artırmak amacıyla gerekli tedbirleri alacaklardır. Bu amaçla; taraflar ülkelerindeki Ulusal Turizm İdareleri ile ilgili turizm kuruluşları ve birliklerinin faaliyetlerini kolaylaştıracak ve teşvik edeceklerdir.

MADDE 2

Taraflar, aşağıdaki hususlarda mesleki turizm eğitimi ve gençlik turizmi alanlarında işbirliği yapacaklardır;

- Uygulanan mevcut mesleki turizm eğitim programlarını artırmak düşüncesiyle inceleme turlarının düzenlenmesi, mesleki turizm eğitimi deneyiminden karşılıklı olarak yararlanılması, ve bilgi değişiminde bulunulması,
- "Gençlik turizmi" konusunda gençlik faaliyetlerinin düzenlenmesi ile birlikte seyahat acentaları ve üniversite gençlik seyahat klüpleri arasında işbirliğinin teşvik edilmesi.

MADDE 3

Taraflar, turizm sektöründe yatırım alanında işbirliği olanaklarını araştırarak bu amaçla deneyim değişiminde bulunacak ve ulusal mevzuatları çerçevesinde karşılıklı olarak yatırım teşviklerinin yanısıra iki ülkede mevcut yatırım olanakları hususunda birbirlerini bilgilendireceklerdir.

Taraflar, ulusal mevzuatları uyarınca ülkelerin Ulusal Turizm İdareleri ile yatırım ve seyahat acentaları birlikleri başta olmak üzere ilgili turizm kuruluşlarını turizm sektöründe ortak girişimler ve diğer yatırım projeleri gerçekleştirmek amacıyla teşvik edeceklerdir.

MADDE 4

Taraflar, turizm alanında basılı malzemenin yanısıra mevcut bilgi ve mevzuat değişimini karşılıklı olarak teşvik edeceklerdir.

MADDE 5

Taraflar, iki ülkenin kamuoyunu etkilemek için medya ve seyahat acentalarının karşılıklı ziyaretlerini teşvik edeceklerdir.

MADDE 6

Taraflar, her iki ülkede resmi turizm temsilcilikleri açabileceklerdir.

Temsilciliğin açılması ve faaliyette bulunması temsilciliğin açıldığı ülke mevzuatına göre gerçekleştirilecektir.

MADDE 7

Taraflar, anlaşma hükümlerinin uygulanması amacıyla Turizm Karma Komisyonu kuracaklardır.

Komisyon toplantıları diplomatik kanallar aracılığıyla uygun bulunacak bir tarihte 2 yılda bir dönüşümlü olarak karşı tarafın ülkesinde gerçekleştirecektir. Gerekli gördüğü takdirde Komisyon her iki tarafın mutabakatıyla daha önce toplanabilecektir.

MADDE 8

İşbu anlaşma gerekli yasal işlemlerin tamamlandığına ilişkin tarafların birbirine yapacakları son bildirim tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıllık süre için geçerlidir ve taraflardan biri Anlaşmanın süresinin bitiminden 6 ay önce Anlaşmayı feshetme niyetini diplomatik kanallardan yazılı olarak bildirmedikçe Anlaşma yeni bir 5 yıllık dönem için yenilenmiş sayılır.

İşbu Anlaşma Ankara'da 29 Haziran 1999 tarihinde Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde her biri eşit derecede geçerli olmak üzere 2 asıl nüsha halinde imzalanmıştır.

Yorum farklılığı halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KÜBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

ACUERDO
ENTRE EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE TURQUIA Y EL
GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE CUBA EN EL AREA DE TURISMO.

El Gobierno de la Republica de Turquia y el Gobierno de la Republica de Cuba, en lo adelante denominados las Partes,

DESEOSOS de establecer una cooperacion estrecha en la esfera del turismo.

RECONOCIENDO la importancia del turismo como factor del desarrollo economico asi como un medio para cultivar mas los vinculos y el conocimiento entre sus pueblos.

Acuerdan lo siguiente:

ARTICULO I

Las Partes adoptaran las medidas necesarias para desarrollar y fomentar los vinculos turisticos entre los dos paises. Para este proposito facilitaran y estimularan todas las actividades de sus Administraciones Nacionales del turismo como tambien de las instituciones y asociaciones afines en sus respectivos paises.

ARTICULO II

Las Partes cooperaran en la esfera de la formacion vocacional del turismo y el turismo juvenil, en los aspectos siguientes:

Intercambio de informacion, empleando mutuamente la experiencia de los profesionales docentes del turismo y organizando viajes de estudio con vistas a promover los programas de formacion vocacional del turismo que se aplican actualmente.

Estimularan la cooperacion entre las agencias de viajes y los clubes de viajes de jovenes universitarios, asi como la organizacion de actividades juveniles, dentro del marco del "Turismo Juvenil".

ARTICULO III

Las Partes exploraran las posibilidades de colaboracion conjunta para la inversion en el sector turistico, y con este objetivo intercambiaran experiencias y se informaran cada una de los incentives para la inversion, (contemplados en sus legislaciones nacionales) asi como las posibilidades actuales de inversion en sus respectivos paises.

Las Partes estimularan a sus Administraciones Nacionales de turismo y organizaciones turisticas afines, fundamentaimente asociaciones de inversionistas y agencias de viajes de sus respectives paises para crear empresas mixtas y otros proyectos de inversion en el sector del turismo de acuerdo con sus legislaciones nacionales.

ARTICULO IV

Las Partes estimularan el intercambio mutuo de informacion y legislacion actual, asi como tambien materiales impresos en la esfera del turismo.

ARTICULO V

Las Partes estimularan las visitas mutuas de miembros de los medios de comunicacion y agencias de viajes de sus respectivos paises para atraer a la opinion publica de ambos paises

ARTICULO VI

Cada una de las Partes puede abrir su representacion aficial de turismo en el territorio de la otra Parte.

La apertura y el trabajo de la representacion se realizaran de acuerdo con la legislacion del Estado en cuyo territorio dicha representacion queda abierta

ARTICULO VII

Para la aplicacion de las regulaciones del Acuerdo, las Partes acuerdan crear una Comision Conjunta de turismo.

Las reuniones de la Comision se celebraran cada dos anos, alternativamente en cada pais, en una fecha que se acuerde, mutuamente, a traves de las vias diplomaticas. En caso necesario, la Comision se puede reunir con anterioridad, y en una fecha acordada de mutuo acuerdo.

ARTICULO VIII

El presente Acuerdo entrara en vigor a partir de la fecha de recibo de la ultima notificacion entre las Partes, por la via diplomatica, sobre el

cumplimiento de los requisitos legales respectivos para ello. Tendra una vigencia de cinco (5) anos, la cual se renovara automaticamente por igual periodo, salvo que alguna de las Partes manifieste a la otra por escrito y por la via diplomatica, con seis (6) meses de antelacion a la fecha de expiracion, su intencion de terminarlo.

Dado en Ankara, a los 29 dias del mes de junio de mil novecientos noventa y nueve, en tres ejemplares originales en idiomas turco, espanol e ingles, siendo los tres textos igualmente autenticos. En caso de diferencia prevalecera el texto en ingles.

Por el Gobierno de la
Republica de Turquia

Por el Gobierno de la
Republica de Cuba

EK 20

Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu İkinci Dönem Toplantısı Protokolü

Türü: İki Taraflı
Tipi: Protokol
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik, Teknik İşbirliği ve Teknik Yardım
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 29.06.1999
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 1999/13393
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 21.09.1999
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 23864
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 02.11.1999
Açıklamalar: 29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu ikinci toplantısını 28-29 Haziran 1999 tarihlerinde Ankara'da yapmıştır.

02.11.1999 Salı
Sayı: 23864 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşmalar

Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu II. Dönem Toplantısı Protokolu'nun Onaylanması Hakkında Karar Karar Sayısı: 99/13393

Bakanlar Kurulundan

---

29 Haziran 1999 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu II. Dönem Toplantısı Protokolu"nun onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 15/9/1999 tarihli ve ALGY-II-4182 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 21/9/1999 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

D.BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.C.ERSÜMER Enerji ve Tabii Kay. Bak.ve Başb.Yrd.	R.ÖNAL Devlet Bakanı
Prof.Dr.T.TOSKAY Devlet Bakanı	S.ORAL Devlet Bakanı V.	Prof.Dr.Ş.S.GÜREL Devlet Bakanı	S.SOMUNCUOĞLU Devlet Bakanı
Y.YALOVA Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı
H.GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı V.	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı
Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı V.	M.A.İRTEMÇELİK Devlet Bakanı	Prof.Dr.H.S.TÜRK Adalet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Milli Savunma Bakanı V.
S.TANTAN İçişleri Bakanı	Prof.Dr.Ş.S.GÜREL Dışişleri Bakanı V.	S.ORAL Maliye Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı
K.AYDIN Bayındırlık ve İskan Bakanı	Doç.Dr.O.DURMUŞ Sağlık Bakanı	K.AYDIN Ulaştırma Bakanı V.	Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı
Y.OKUYAN Çalışma ve Sos. Güv.Bakanı	Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	M.İ.TALAY Kültür Bakanı	
E.MUMCU Turizm Bakanı	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Orman Bakanı	F.AYTEKİN Çevre Bakanı	

Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu II. Dönem Toplantısı Protokolü

29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu ikinci toplantısını 28-29 Haziran 1999 tarihlerinde Ankara'da yapmıştır.

Türk Heyetine Devlet Bakanı Sn. Mehmet Ali İrtemçelik, Küba Heyetine Hafif Sanayi Bakanı Sn. Jesus Perez Othon başkanlık etmiştir.

Türk ve Küba Heyetlerinin oluşumu sırasıyla Ek (1) ve (2)'de gösterilmiştir.

Ziyareti sırasında, Sayın Jesus Perez Othon Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel tarafından kabul edilmiş ve Devlet Bakanı Sn. Rüştü Kazım Yücelen, Sağlık Bakanı Sn. Osman Durmuş ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Sn. Hüsnü Yusuf Gökalp'e nezaket ziyaretleri gerçekleştirmiş ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Sn. Ahmet Kenan Tanrıkulu ile ikili görüşmelerde bulunmuştur.

Taraflar arasındaki görüşmeler, iki ülke arasındaki dostane ilişkileri ve ticari ve ekonomik ilişkileri karşılıklı yarar esasında güçlendirmek ve daha da geliştirmek arzusunu yansıtan içten bir hava içerisinde geçmiştir.

Heyet Başkanları, açılış oturumunda, ülkelerinin ekonomik durumu hakkında kapsamlı sunuşlar yapmışlar ve Türkiye ile Küba arasındaki ikili ticari ve ekonomik ilişkilerdeki gelişmeleri gözden geçirmişlerdir.

Toplantı sırasında, karşılıklı ilgi alanlarına giren çeşitli konular görüşülmüş ve bu görüşmelerin sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

TİCARET İLİŞKİLERİ

1. Taraflar Birinci Dönem Karma Komisyonundan bu yana ikili ticaretin gelişimini gözden geçirmişler ve ticaret hacminin son iki yılda beklendiği kadar artmadığını not etmişlerdir.

Taraflar, ikili ticaretin sadece birkaç ürünle sınırlı olduğunu kaydetmişler ve bu çerçevede, dengeli ve karşılıklı yarar esasına göre ikili ticaretin kompozisyonunun çeşitlendirilmesi ve ticarete konu olabilecek yeni ürünlerin tespit edilmesi amacıyla önlem almayı kararlaştırmışlardır.

Bu amaçla taraflar Ek (3) ve (4)'te yer alan, ihraç edilebilir iş'ari mal listelerini teati etmişlerdir. Bu listeler, içermedikleri diğer ürünlerin ticaretine engel teşkil etmeyeceklerdir.

2. Taraflar, iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesinin iş çevrelerinin daha sık temasları sayesinde mümkün olacağını not etmişlerdir. Bu çerçevede, Taraflar, Küba Hafif Sanayi Bakanı Sayın Jesus Perez Othon'un beraberindeki Küba işadamları heyetinin ziyaretinden duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.

3. Taraflar, ticari ilişkilerin geliştirilmesinde iki ülke ilgili kuruluşları tarafından yürütülen ihracatı geliştirme faaliyetlerinin önemini vurgulamışlar ve ticareti geliştirme kuruluşlarını, temaslarını ve işbirliğini derinleştirmek için teşvik etmek yönündeki kararlılıklarını tekrar etmişlerdir. Bu çerçevede, Taraflar, Türkiye İhracatı Geliştirme Merkezi (İGEME) ile Küba İhracatı Geliştirme Merkezi (CEPCE)'nin işbirliği ve bilgi değişimi başlatmaya hazır olduğunu belirtmişlerdir.

4. Taraflar, Küba Ticaret Odası ile Türk muhatapları arasında imzalanmış olan anlaşmaların canlandırılmasının ve bunun yanısıra, diğer Ticaret Odaları ile yeni anlaşmaların imzalanmasının gerekli olduğu konusunda anlaşmışlardır.

5. Taraflar, karşılıklı ziyaretlerin, ticaret fuarlarına ve sergilerine katılım ile birbirlerinin ülkelerinde seminerler düzenlenmesinin önemini vurgulamışlardır.

Bu çerçevede, Taraflar, hem Türkiye'nin dönemin Sanayi ve Ticaret Bakanı Sn. Yalım Erez başkanlığında bir heyet ile 1-8 Kasım 1998 tarihlerinde düzenlenen "16. Havana Uluslararası Fuarı"na katılımını, hem de 5 Kasım 1998 tarihinde Sn. Erez ile Küba Dış Ticaret Bakanı Ricardo Cabrisas tarafından bir "Mutabakat Zaptı"nın imzalanmış olmasını memnuniyetle not etmişlerdir.

Küba Tarafı, Türk Tarafına, sözkonusu Mutabakat Zaptı'nın hükümleri uyarınca, dört Küba ticaret yetkilisinin 4 Haziran - 6 Ağustos 1999 tarihleri arasında Türkiye'de eğitim görmesinden duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir.

Taraflar, 5 Kasım 1998 tarihinde dönemin Sanayi ve Ticaret Bakanı Sn. Yalım Erez ile Dış Ticaret Bakanı Sn. Ricardo Cabrisas tarafından Havana'da imzalanan Mutabakat Zaptı'nda yer aldığı üzere, İstanbul'da bir Küba Ticaret Ofisi'nin kurulması için gerekli çabanın gösterilmesi yönündeki niyetlerini beyan etmişlerdir.

Küba Tarafı, Türk Tarafını, 1999 yılında düzenlenecek "17. Havana Uluslararası Fuarı" ile 2000 yılı Nisan ayında Havana'da gerçekleştirilecek "3. İnşaat Uluslararası Fuarı"na katılmaya davet etmiştir.

Küba Tarafı ayrıca, Sn. Jesus Perez Othon'un, katılımcı Türk işadamlarına Küba ekonomisi ve Küba'da işbirliği ve yatırım olanakları hakkında bilgi vereceği, birisi Ankara'da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, diğeri İstanbul'da İstanbul Ticaret Odası tarafından düzenlenecek seminerler için Türk tarafına şükranlarını iletmiştir.

Türk Tarafı, Küba'nın "İzmir Enternasyonal Fuarı" (İEF)'na 1998 yılında beşinci kez katılmış olduğunu memnuniyetle kaydederek, Küba Tarafını, 1999 yılı ve takip eden yıllarda İEF'ye katılmaya davet etmiştir.

6. Küba Tarafı, Küba eczacılık ürünlerinin, ilaçlarının, haşerat öldürücülerinin ve gübrelerinin Türk pazarına girebilmeleri için gerekli onayı almaları yönündeki ilgisini belirtmiştir.

7. Türkiye ve Küba arasındaki ikili ticaret hacminin artırılması amacıyla, Taraflar, Eximbank'ın 1999 yılı için onaylanan programını dikkate alınarak, Türk Eximbank tarafından Banco Nacional de Cuba'ya sağlanacak finansman kolaylıklarının sürecinin belirlenmesi için Türk Eximbank ile Banco Nacional de Cuba arasında görüşmelerin devam etmesini kararlaştırmışlardır.

Ulaştırma
---

8. Küba Tarafı, SAE-J-1703 ve DOT-3 standartları altında uluslararası sınıflandırmada katı olarak vasıflandırılan "MAREX" fren yağının Türk pazarına girmesine ilgi duyduğunu belirtmiştir.

Hafif Sanayi
---

9. Küba Tarafı, Küba tekstil ve konfeksiyon sanayine pamuk ipliği gibi ham maddelerin sağlanması amacıyla değişik ticaret yöntemleri kullanılarak her iki ülke işadamları arasında ticari bağlar kurulması yönündeki niyetini belirtmiştir.

Tarım
---

10. Küba Tarafı, Thermo-Dinamik Yokedici (Thermo Dynamic Destroyer-DTM) teçhizatının Türkiye'de pazarlanması için Türk muhatapları ile görüşmelere başlama niyetini belirtmiştir.

11. Küba Tarafı, Labiofam S.A. tarafından üretilen haşerat öldürücülerin üretimi ve pazarlanması konusunda ilgili Türk firmaları ile yürütülen görüşmelerin devam etmesine ilgi duyduğunu ifade etmiştir.

EKONOMİK KONULAR, YATIRIM VE İŞBİRLİĞİ

Yatırım
---

12. Taraflar, 1997 yılı Aralık ayında Havana'da imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasına atıfta bulunarak, iş çevrelerini birbirlerinin ülkelerinde ortak yatırım kurmaları için teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

13. Küba Tarafı, birçok alanda ortak yatırımların geliştirilmesi için, 77 no'lu Küba Yabancı Yatırım Kanunu ile diğer hukuki kararlardan oluşan önemli hukuki altyapı hakkında Türk tarafına bilgi vermiştir.

14. Taraflar, yatırım imkanları hakkında her iki ülke işadamlarının bilgiye ulaşmalarının kolaylaştırılmasının önemli olduğu hususunda anlaşmışlardır. Bu çerçevede, Taraflar, işadamları heyetlerinin teatisini ve Türkiye ve Küba'da workshop'lar düzenlenmesini teşvik edeceklerdir.

15. Taraflar, 22-25 Nisan 1999 tarihlerinde küçük ve orta ölçekli sanayiler alanında bir Türk Heyetinin Havana'yı ziyaretinden duydukları memnuniyeti belirtmişler ve sözkonusu ziyaret sırasında kararlaştırıldığı gibi işbirliğini başlatmaya karar vermişlerdir.

16. Türk Tarafı iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri geliştirecek ve ortak yatırım projelerinde daha fazla işbirliğini teşvik edecek olan Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması'nın en kısa zamanda sonuçlandırılmasının önemine değinerek, sözkonusu Anlaşmaya ilişkin olarak Küba teklifinin beklendiğini vurgulamıştır.

Tarım
---

17. Taraflar, TEKEL ve CATEC arasında puro ve puro tütünü üretimine ilişkin ortak girişimin, Türkiye ile Küba arasında daha ileri işbirliği girişimlerine yol açmasını teminen bir an önce gerçekleşeceğini ümit ettiklerini belirtmişlerdir.

18. Küba Tarafı, çoklu sabanların üretimi için Türkiye'de kurulacak muhtemel bir ortak girişim üzerinde çalışmaya ilgi duyduğunu tekrarlamıştır.

19. Türk Tarafı, iki ülke imalatçılarının tarım alet ve makinalarının imalatı konusunda işbirliği yapabileceklerini belirtmiş ve bu amaçla, Küba Tarafına "Türk Tarım Aletleri ve Makinaları İmalatçıları Birliği-TARMAKBİR" ile temasa geçmesini önermiştir.

20. Küba Tarafı, ilgili Türk muhataplar ile birlikte çalışma fırsatı sağlayacak olan, Dimargon marka gübrelerin üretilmesine yönelik bir ortak girişimin oluşturulması amacıyla, sözkonusu ürünlerin Türkiye'de tasdik edilmesi için çalışmaların sürdürülmesi yönündeki isteğini belirtmiştir.

21. Türk Tarafı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın, su ürünleri yetiştiriciliği ve balıkçılık teknolojileri konularında bilgi ve doküman değişimi yoluyla Kübalı muhatabı ile işbirliği yapmaya hazır olduğunu bildirmiştir.

22. Küba Tarafı, Türk Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Tarım Bakanlığı arasında bir "İşbirliği Anlaşması" imzalanmasına ilgi duyduğunu belirtmiştir. Bu amaçla, Taraflar diplomatik kanallar aracılığıyla sözkonusu Anlaşmanın taslak metinlerini teati edeceklerdir.

23. Küba Tarafı, İzmir'deki Tarım Araştırma Enstitüsü ile Tropik Tarım Temel Araştırma Enstitüsü (INIFAT) arasında özellikle hububat, sebze ve meyvelerde kullanılan gübre ve fotojeoplazmaları konularında bir "İşbirliği Anlaşması" imzalanmasına ilgi duyduğunu kaydetmiştir.

Kağıt Sanayii
---

24. Türk Tarafı, Türkiye Selüloz ve Kağıt İşletmeleri A.Ş.'nin, Kübalı ortakları ile mühendislik, müşavirlik ve fabrikalarda karşılıklı eğitim imkanları gibi birçok alanda işbirliği yapmaya hazır olduğunu belirtmiştir.

Şeker Sanayii
---

25. Taraflar, komşu üçüncü ülkelerde ortaklaşa kurulacak şeker fabrikalarının makina ve teçhizat ihtiyaçlarını karşılamaya niyetli olduklarını ifade etmişlerdir. Küba Tarafı, bu işbirliğinin sadece Küba'ya ait projeler, çizimler ve şeker fabrikalarındaki makinalara teknik yardım şeklinde olabileceğini belirtmiştir.

26. Küba Tarafı, şeker pancarına dayalı Türk şeker üretim sanayini, kamışa dayalı rafine şeker-üretim sanayine dönüştürme planlarını üstlenmeye hazır olduğunu kaydetmiştir. Diğer taraftan, Türk Tarafı, Türkiye Şeker

Fabrikaları A.Ş.'nin Küba'daki mevcut şeker fabrikalarını modernize etmek istediğini belirtmiştir.

27. Türk Tarafı, şeker kimyası, şeker fabrikasyonu, ham şeker rafinesi, alkol üretimi, atık dönüşümü ve çevre koruması alanlarında Türk ve Küba Şeker Enstitüleri arasında eğitim faaliyetleri, teknik yardım, ortak projeler ve uzman değişimi yoluyla işbirliği başlatmayı arzu ettiğini belirtmiştir.

28. Taraflar, iki ülke ilgili kuruluşları arasında şeker üretimi alanındaki ilişkileri sürdürmeye hazır olduklarını belirtmişlerdir.

29. Küba Tarafı, Ankara Şeker Enstitüsü ile Küba Şeker Araştırma Enstitüsü (ICINAZ) arasında işbirliği başlatılmasına ilgi duyduğunu tekrarlamıştır.

Hafif Sanayi
---

30. Küba Tarafı, Türkiye'nin pamuk ipliği ve denim tekstili imalatındaki tecrübelerini paylaşmak ve bu amaçla Küba'da bir Ekonomik Birlik kurmak istediğini belirtmiştir.

31. Küba Tarafı, esas olarak dış pazarlar için, her türlü giysi imalatını geliştirmeye hazır olduğunu kaydetmiştir.

Otomotiv Sanayii
---

32. Taraflar, iki ülke ilgili kuruluş ve firmaları arasında otomotiv sanayii alanındaki işbirliğini memnuniyetle not etmişler ve bu işbirliğinin sürdürülmesi yönündeki arzularını belirtmişlerdir.

Küba Tarafı, LADA yastıkları ile diğer su yastıklarının ortak imalatına ilgi duyduğunu ifade etmiştir.

Ulaştırma ve Haberleşme
---

33. Taraflar demiryolları alanında işbirliği yapmaya hazır olduklarını belirtmişlerdir.

34. Türk Tarafı, Küba Tarafına ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olacak "Deniz Taşımacılığı Anlaşması"nın iki ülke arasında imzalanmasını teklif etmiştir.

35. Küba Tarafı, Ulaştırma Bakanlığı'nın deniz taşımacılığı ve tersane faaliyetlerinde tecrübe değişimi yoluyla Türk muhatapları ile işbirliği yapmaya ilgi duyduğunu belirtmiştir.

36. Küba Tarafı, Küba Milli Yol Merkezi'nin Türk kuruluşları ile yol idaresi, korunması ve yapım sistemlerinin geliştirilmesi alanında tecrübe değişiminde bulunulması amacıyla temasa geçilmesi yönündeki niyetini beyan etmiştir. Türk Tarafı bu teklifi memnuniyetle karşılamıştır.

37. Türk Tarafı, Ulaştırma Bakanlığı'nın Türkiye ile Küba arasında karşılıklı "Acil Posta Servisi" ve bürofaks hizmetlerinin başlatılması yönündeki isteğini iletmiştir.

Müteahhitlik ve Müşavirlik Hizmetleri
---

38. Küba Tarafı, jeoloji mühendisliği, topoğrafya araştırmaları, inşaat ve uzmanlaşmış montaj konularında teknik yardım sağlamaya hazır olduğunu bildirmiştir.

39. Türk Tarafı, Türk müteahhitlik ve müşavirlik firmalarının, Küba'daki mevcut turizm projelerinin yenilenmesi ve inşaası ile bu sektördeki emlak faaliyetlerinin yanısıra, inşaat projelerine aktif olarak katılmaya ilgi duyduğunu tekrarlamıştır.

Bilim ve Teknoloji

40. Taraflar, ilgili kuruluşlarını bilim ve teknoloji alanında bilgi, tecrübe ve uzman değişimi yoluyla işbirliği başlatmaları için teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

Küba Tarafı, sözkonusu işbirliği doğrultusunda imzalanacak anlaşmalar yoluyla, ilgili Türk kurumlarına, farklı dallarda hizmet, uzmanlaşmış teknik yardım, teknoloji transferi, proje, uzman ve çalışma sunmaya hazır olduğunu belirtmiştir.

Sağlık

41. Küba Tarafı, Küba Milli Elektrotıp Merkezi'nin Türkiye'deki elektrotıp teçhizatının onarılması için bir ortak girişim oluşturma yönündeki niyetini ifade etmiştir.

Maliye

42. Küba Tarafı, maliye, vergi sistemi ve sigorta alanlarında Türk kurumları ile bilgi, doküman vb. değişimini teşvik etmeye ilgi duyduğunu belirtmiştir.

Standardizasyon

43. Taraflar, Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ve Küba Milli Normalizasyon Ofisi'ni (NC) 9 Eylül 1994 tarihinde imzalanan "İşbirliği Anlaşması"nı, bu alandaki faaliyetlerin artırılması amacıyla canlandırmaları için teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

Şehir ve Bölge Planlamacılığı

44. Küba Tarafı, şehir ve bölge planlamacılığı alanında faaliyet gösteren ilgili Türk birimleri ile deneyim ve bilimsel bilgi değişimi başlatmaya ilgi duyduğunu belirtmiştir.

45. Küba Tarafı, Küba Fiziki Planlama Enstitüsü tarafından düzenlenen kara, şehir ve bölge planlama uluslararası kurslarına katılmaları için Türkiye'den uzmanları davet etmiştir.

Turizm

46. Taraflar, her iki ülke ekonomisinin kalkınmasında turizm faaliyetlerinin önemini dikkate alarak, Karma Komisyon Toplantısı sırasında Türkiye ile Küba arasında "Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması"nın imzalanmış olmasından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.

Kültür

47. Taraflar, kültür alanındaki ikili ilişkilerin geliştirilmesinde önemli bir adım teşkil edeceğine inanılan "Kültür Alanında İşbirliği Anlaşması"nın Karma Komisyon Toplantısı sırasında imzalanmış olmasını memnuniyetle not etmişlerdir.

Taraflar, Karma Komisyon'un Üçüncü Toplantısının Havana'da, diplomatik kanallar aracılığıyla üzerinde mutabık kalınacak bir tarihte yapılmasını kararlaştırmışlardır.

Ankara'da 29 Haziran 1999 tarihinde, İngilizce dilinde iki orijinal nüsha olarak hazırlanmış ve imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
Sn. Mehmet Ali İrtemçelik
Devlet Bakanı

Küba Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
Sn. Jesus Perez Othon
Hafif Sanayi Bakanı

EK 1

TÜRK HEYETİ LİSTESİ

Sn. Mehmet Ali İRTEMÇELİK	: Devlet Bakanı, Heyet Başkanı
Ataman YALGIN	: T.C. Havana Büyükelçisi
Hüsamettin DANIŞ	: Genel Müdür, TÜPRAŞ
Tevfik MENGÜ	: Genel Müdür Yardımcısı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü, Dış Ticaret Müsteşarlığı, DTM Teknik Heyet Başkanı
Alev ARKAN	: Genel Müdür Yardımcısı, EXIMBANK
Yavuz ERKUT	: Genel Müdür Yardımcısı, TÜPRAŞ
Vefahan OCAK	: Genel Müdür Yardımcısı Vekili, Amerika Genel Müdür Yardımcılığı, Dışişleri Bakanlığı
Özcan KUTAY	: Daire Başkanı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Ergül TANYERİ	: Daire Başkanı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü, DTM
Özkan AYDIN	: Daire Başkanı, İhracat Genel Müdürlüğü, DTM
Kemal KETENCİ	: Daire Başkanı, TEKEL
Ateş YURTTAŞ	: Daire Başkanı, EXIMBANK
Haluk AĞCA	: Daire Başkan Vekili, Latin Amerika Dairesi, Dışişleri Bakanlığı

EK 2

KÜBA HEYET LİSTESİ

Sn. Jesus Perez OTHON	: Hafif Sanayi Bakanı, Heyet Başkanı
Jorge Castro BENITEZ	: Küba'nın Ankara Büyükelçisi
Dagmar Gonzalez GRAU	: Gelişmiş Ülkeler Müdürü, Yabancı Yatırımlar Bakanlığı (Teknik Heyet Başkanı)
Pedro Luis PADRON	: Müdür, Dış Ticaret Bakanlığı
Diana Fernandez VILA	: Başkan, Küba Milli Bankası
Hector De La TORRE	: Uluslararası İlişkiler Müdürü, Hafif Sanayi Bakanlığı
Pedro Hernandez RIFAT	: Tekstil Birliği Müdürü, Hafif Sanayi Bakanlığı
Ruben Ramos ARRIETA	: Uzman, Yabancı Yatırımlar Bakanlığı

EK 3

Türk İhraç Edilebilir Ürünleri İş'ari Listesi

- Tarımsal ürünler (pamuk, pamuk ipliği, ham ve mamul bez, fındık, kuru üzüm, incir ve kayısı, zeytin ve zeytin yağı)
- Un ve diğer tahıl ürünleri,
- Gıda (Bisküvi, şekerleme, çikolata),
- Kağıt, karton, sigara kağıdı, lif ve lamine levhalar,
- Taş ve seramik ürünleri (yer ve duvar karoları, seramik sağlık gereçleri),
- Dayanıklı tüketim malları (buzdolabı, renkli TV)
- Tarım alet ve makinaları,
- Oto yan sanayii parçaları (jant, yaprak ve helisel yay, denge çubuğu)

EK 4

KÜBA İHRAÇ EDİLEBİLİR MALLARI İŞ'ARİ LİSTESİ

Referans (*)	Armonize Sistem Kodu	Tanım
		Canlı Hayvanlar
(3-33)	0105.92.00	Döğüş horozları, Ağırlığı 2.000 gr.'a eşit veya az olanlar
(3-33)	0105.93.00	Döğüş horozları, Ağırlığı 2.000 gr.'dan fazla olanlar
(3-33-44)	0106.00.90	Fantazi kuşlar (guakamoyo, kakato, flamingo, şahin)
(44)	0106.00.30	Kobaylar
(13-44)	0301.10.00	Süs balıkları
		Meyve ve Sebzeler
(6-23)	0701.90.00	Patates
(23-37)	0702.00.00'dan 0709.00.00'a	Diğer taze veya soğutulmuş sebzeler
(23)	0706.10.00	Havuç
(23-37-88)	0708.60.00	Pimenta
(23)	0801.11.00	Kurutulmuş hindistan cevizi
(23)	0801.19.00	Taze hindistan cevizi
(21-23-37)	0804.40.00	Avokado
(23-37-88)	0804.50.00	Mango
(21-48-49)	0805.00.00	Turunçgiller
(23)	0807.19.00	Kavun
(23-37)	0807.20.00	Papaya
(23)	0910.10.00	Zencefil
(23)	0714.10.00	Dondurulmuş manyok
		Diğer Gıda Ürünleri
(11-106)	0210.00.00	Salam, beykın
(13)	0302.66.00	Yılan balıkları, soğutulmuş
(13)	0302.69.00	Tatlı su balıkları, canlı veya soğutulmuş
(13)	0303.76.00	Yılan balıkları, dondurulmuş
(13)	0303.79.00	Tatlı su balıkları, dondurulmuş
(13)	0304.10.00	Tatlı su balığı filetoları ve diğer etleri, taze veya soğutulmuş
(13)	0304.20.00	Tatlı su balığı filetoları ve diğer etleri, dondurulmuş
(13)	0306.21.00	İstakoz, canlı veya soğutulmuş
(13)	0306.23.00	Karides, taze veya soğutulmuş (Kültür karideslerini de içerir)
(33)	0409.00.00	Doğal bal
(106)	0504.00.00	Bağırsak ve diğer yenebilir sakatat

(*) Referans numarası ihracatçı girişimlerin sipariş numarasına karşılık gelmektedir.

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
(33-37)	0901.21.00	Kahve, kavrulmuş ve kafeini alınmamış
(30)	1701.91.00	İçecekler için aroma verici maddeler (hazır alkolsüz içecekler)
(30)	1806.10.00	Çikolata tozu
(89)	1806.20.00	Çikolata dilim ve tabletleri
(37-64)	2007.99.00	Meyve reçeli
(21-48-49-64-102)	2009.00.00	Doğal meyve suyu ve konsantreleri
(79)	2103.90.00	Mayonez sosu
(73)	2201.10.00	Şişe mineral suları
(9)	2201.90.00	Arıtılmış ve karbonlu şişe suyu
(37-9)	2202.10.00	Alkolsüz içkiler
(12-67)	2203.00.00	Bira
(108)	2204.21.00'dan 2204.29.00'a	Şarap
(93)	2208.00.00	Saf şeker kamışı özü
		Diğer Doğal Ürünler
(33)	0510.00.00	Propoleo tentürü
(33-72)	0510.00.00	Arıcılıkla ilgili diyet katkıları
(96)	0510.00.00	Kuru toz veya hap halinde diyet katkısı için köpekbalığı kıkırdağı
(96)	0510.00.00	Arı zehiri
(55)	1211.90.00	Deniz yosunundan elde edilen diyet katkısı
(47) (70)		Diyet Katkıları (Estimulante PV-2)
		Tarım ve Büyükbaş Hayvan Sanayileri
(78)	0505.10.00	Kaz ve ördek tüyleri
(33)	0511.10.10	Sığır spermleri
(33)	0511.99.10	Sığır embriyosu
(15-50-37)	0602.20.90	Meyvaları yenen ağaç ve çalılar
(21)	0602.00.00	Narenciye ağacı çelikleri
(15-50-37)	1209.91.00	Bahçecilik tohumları (domates, pimenta ve diğerleri)
(15-50-37)	1209.99.00	Papaya tohumları
(21)	1209.99.00	Narenciye tohumları
(15-74)	1209.99.00	Tropik orman ağacı tohumları
(74)	1301.90.00	Doğal çam reçinesi
(15-44-50-93)	3105.90.00	Gübre ve organik gübreler
(21)	3402.90.00	Narenciye yıkamak için deterjan
(21)	3404.90.00	Narenciye kaplamak için mum
(70)	3808.90.00	Sivrisinek öldürücüleri
(21)	3808.20.00	Narenciye karıncaları öldürücüleri
(70)	3808.90.00	Kemirici hayvanlara karşı koruyucular ve anti-parazitler
(33-35)	4201.00.00	Deri eyerleri
(14)	5407.10.00	Mahsul koruyucuları ve seralar
(21)		Portakal ve narenciye mahfazaları

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
		Tıbbi Ürünler
(72-75)	3001.20.00	Biomodulen D
(17)	3001.90.00	Doğal akciğer gevşeticisi
(72-75)		Plasentadan elde edilen piloaktif şampuan
(19)		EPO (eritroproyetin)
(72-75)	3002.10.00	Kan Ürünleri
		İnsan albümini
		İnmunoglobulin
	3002.20.00	İnsanlar için kullanılan aşılar
(105)		Difteri-tetanoz
(105)		Lepto spirosis
(105)		Bekteryan polivalen
(59)		Anti-hepatit B karışımı
(105)		Antimeningococcicus
-105		Diğer insan aşıları
		Veterinerlikte kullanılan aşılar
	3002.30.00	
(44)		Anti PVC
(70)		Viral ensefalomiocarditis (domuzlar için)
(17)		Anti coccidiosis (Kümes hayvanları için)
(59)		Sığırlarda kenelere karşı aşılar
(70)		Diğer veterinerlik aşıları (tetanoz toksid, de-aktive edilmiş ojeski, brusela, semptomik carbunco, domuz kolerası, bulaşıcı ektim, at ensefalomielitisi, köpek sarılığı, leptospirosis vb.)
	3002.90.00	
(70)	3002.90.00	Hiperimun gamma anti PVC
(19)	3003.90.00	Terapik monoklonal antikorlar (karaciğer nakli için)
(59)	3004.90.00	Streptokinas
(59)	3004.90.00	Epidermal büyüme faktörü
(59)	3004.90.00	İnsan değişim faktörü
(59)	3004.90.00	İnterferonlar
(72-75)	3004.90.00	Sitostatikler, sefalosporinler ve antiartritikler
(70-72-75)	3004.90.00	Diğer terapi ilaçları
(70)	3004.90.00	Hipokolesterolemik (PPG)
(72-75)	3004.90.00	Antivitilaj
(17)	3004.90.00	Veterinerlik için doğal antiseptik tedavi
(17)	3004.90.00	Veterinerlik için anti-mastitis
(17)	3004.90.00	Yeni doğmuş domuzlar için doğal antidialarrea soğanları
(72-75)	3005.90.00	Paris flasteri
(72-75)	3006.60.00	Oral kontroseptifler
(10)	3821.00.00	Laboratuar ekipmanı
(19)		Teşhis, arıtma, hücre tesbiti ve laboratuar incelemeleri için monokloral antikarlar
	3822.00.00	
(17)	3822.00.00	
(95-96)	3822.00.00	
(59-70-95-96)	3822.00.00	Teşhis için diğer setler
(21-70-96)	3822.00.00	Veterinerlik ve tarımsal araştırmalar için teşhis setleri

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
		Tıbbi Alet ve Teçhizat
(22)	9018.11.00	Elektro kardiyograflar
(95)	9018.19.00	Eliza tekniğine sahip ultrasonik sistem (SUMA)
(77)	9018.19.00	Ultrarapid antibiyogram dinamik sistemi
(77)	9018.19.00	Dijital elektroensefao graf sistemi
(77)	9018.19.00	Dijital multimodal potansiyel sistemi
(22)	9018.19.00	Görüntülü diğer teşhis sistemleri
(77)	9018.19.00	Biomedikal sinyaller için kayıt ve ilerleme sistemi
(44-92)	9018.19.00	Diğer lazer ve ultrasonik teçhizat
(47)		Harici kemik sabitleyici (plastik)
(61)		Harici kemik sabitleyici (metal)
(95)		Teşhis amaçlı yardımcı teçhizat ve gereçler (pipet, yıkama
	9018.90.00	kabı vb)
		İnşaat Sanayi Ürünleri
(20-25)		Kalsiyum karbonat
(60)		Sıhhi donanım ve yedek parçalar
(25)	6810.11.00	İnşaat amaçlı blok ve tuğlalar
(25)	6810.19.00	Karo, kaldırım taşı, tuğla vb.
		çimento veya beton ürünler
(52-62)	6810.91.00	Beton bağlantı parçaları
(65)	6810.91.00	Bina yapımı için prefabrik yapı elemanları
(25)	6811.20.00	Elyaf çimentodan çatı ve levhaları
(25)	6811.30.00	Boru ve boru bağlantı parçaları
(25)	6905.10.00	Kiremitler
(25)	6908.10.00	Cilalı veya sırlı seramikten döşemeler veya mozaikler
(25)	6910.10.00	Sıhhi mobilya ve aksesuarlar
(1)	7207.19.00'dan	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamüller
	7207.20.00'a	
(1)	7214.20.00	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar
(1)	7217.30.00	Galvanize teller
(1)	7218.99.00	Karbon paslanmaz çelikten kütükler
(1)	73.13.00.00	Dikenli teller
(1)	7314.41.00	Demir-çelikten kafeslikler
(25)		
(60)	8481.00.00	Ekomateryalden yapılmış düşük fiyatlı yapı malzemeleri
(47)		Valfler, anahtarlar ve vidalar
(4)		Alüminyum marangozluk aletleri
		Makinalar ve Teçhizat
(51-100)	8201.00.00	Tarımsal el aletleri
(93)	8421.22.00'dan	Vakumlu filtreler
	8421.23.00'a	
(100)		Tarım makinaları-dökme ve dövülmüş demir ve çelik
	8432.00.00	ürünleri

Referans (51-93)	Armonize Sistem Kodu	Tanım
	8438.30.00'dan	Şeker sanayinde kullanılan makine ve teçhizat
	8438.90.00'a	
		Pürüzlü silindirler
		Oluklu silindirler
		Silindir şaftları
		Dökme demir greyderler
		Dökme demirden artık şeker kamışı mahfazası
		Pirinç mil yatağı
		Dökme Demirden fabrika bağlantıları
		Çeşitli sınai amaçlar için pompalar
		Kamış taşıma zinciri
		Buhar kazanları ve parçaları
		Vakum tablaları
		Buharlaştırıcılar
		Öz tasnif ediciler
		Tane kristalize ediciler
		Tohum kapları
		Büyük gemiler
		Kamış ve kamış suyu taşıyıcıları, şeker kayışı
		Şeker vb. için taşıyıcı makinalar
(100)	8438.30.00	Şeker kamışı kesicisi KTP-3S
(24)	8479.10.00	Ön yükleyiciler
(96)		Temizleme makinaları
(50)		Bloke edici makinalar
(36)		Çatı kaplama makinalar
		Gereç ve makinalar
		Ara Malları
43	7408.11.00	Bakır tel 8mm
4	7601.20.00	Aluminyum çubuk ve profiller
4	7604.10.00	Alaşımlı aluminyum külçeler
4		Bronz ve pirinç külçeler
4		Aluminyum çerçeveler (kapı, pencere vb)
		Kimya Sanayi Ürünleri
93	2905.44.00	Sorbitol
85		Kalsiyum karbid
93	3505.10.00	Teknik dekstrinler
81	3810.10.00	Aluminyum, demir ve bronz için soğuk metal kaynağı
		Elektrik ve elektronik ürünleri
96	8504.10.00	Florasan lambalar için balastlar
43	8544.20.00	Elektrik ve telefon kablo ve telleri
97	9028.30.00	Tek fazlı elektrik sayacı
103	3603.00.00	Patlayıcılar, elektrikli infilak ettirici maddeler
103		Bağlayıcılar
		Ulaştırma
104	8409.00.00'dan 8708.00.00'a	Arabalar ve yedek parçaları
18	8609.00.00	20-40 tonluk yeni ve yenilenmiş konteynerler
18	8711.00.00	Motorsikletler

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
18	8712.00.00	Bisikletler
7	8902.00.00	Küçük ve orta boy balıkçılık tekneleri
7-46	8903.00.00	Spor tekneler
		Tekstil Ürünleri
98	5208.00.00 ve 5209.00.00	%100 pamuktan ağartılmamış mensucat (masa örtüleri, perde, çarşaf vb.)
107	5208.00.00 ve 5209.00.00	Pamuklu dokuma ve karışımlar
98	5208.11.00	%100 tafta pamuk kumaş, ağırlığı 100 g/m2'ye eşit veya az
98	5208.12.00	%100 tafta pamuklu kumaş, Ağırlığı 100 gr/m2'den fazla
98	5208.13.00	%100 pamuklu serj kumaş
98	5209.11.00	100% pamuklu kumaş. Pamuk oranı %85'e eşit veya fazla ve ağırlığı 200 gr/m2'den fazla
98	5209.12.00	100% serj pamuklu kumaş. Pamuk oranı %85'e eşit veya fazla ve ağırlığı 200 g/m2'den fazla
98	5607.21.00	Henekyen ip ve sicimler
56-84-99	6114.20.00 ve 6114.90.00	Örme giyim eşyası
98	6301.40.00	Keten giysiler, tersane işçi pantolonu
5		Pijama
99		Çoraplar
5		Mavi kottan giysiler
98	6302.60.00	Havlu
98	6305.10.00	Jüt çantalar
		Diğer Sanayi Ürünleri
39	3304.00.00	Cilt bakımı için tıbbi çamur ve sıvı güzellik ürünleri
90-91	3401.11.00	Tuvalet Sabunu
90-91	3401.11.00	Banyo Sabunu
90	3402.20	Deterjan
82	3922.00.00-3922.00.00	Plastik ürünler (çok amaçlı kaplar, kova, süpürge ve fırça, emici maddeleri, PVC ve polietilen borular vb.)
7	3925.00.00	Plastik su tankları ve şişeleri, elektrik ve su tesisatı gibi tüm parçaları ile
53	4104.10.00	Büyükbaş hayvanların derileri ve postları
53	4108.00.00	Keçi vb. deri ve postları
53	4104.21.00	Bitkisel ön dabaklama yapılmış sığırların deri ve köseleleri
53	4104.22.00	Diğer yollarla dabaklanmış sığır deri ve köseleleri
93	4411.00.00	Şeker kamışından yapılmış mukavva
35-54		Puro saklamak için nem ölçerler
34	6403.19.00	Yumurta küfesi
53	6403.59.00	Deri ayakkabı
53	6406.10.00	Ayakkabıların üst kısmı
53	6406.99.00	Deri ayakkabı tabanı
82	6908.10.00	Aside dayanıklı seramikten tuğla ve döşeme karoları
	6909.00.00	Teknik amaçlı seramik ürünleri
54-82	6912.00.00	Seramik tabaklar ve diğer masa servis parçaları
8-54-82-83	6913.90.00	Süslü seramik
26	7017.00.00	Laboratuvar için cam eşya

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
96	7615.00.00	Aluminyumdan mutfak ve ev veya otel eşyası, teflon tava
18		Elektrikli pirinç tavaları
1	8311.20.00	Elektrotlar
47	9017.20.00	Çizim ve düzenleme gereçleri
96	9306.00.00	Avlanmak için 5.6 ve 12/16 kalibreli fişekler Gastronomi, turizm ve hastaneler için paslanmak çelikten teçhizat
66	9403.20.00	Ahşap mobilya
54	9403.50.00-9403.50.60	Her türlü amaç için ahşap mobilya
38-54	9403.30.00-9403.50.00	Cam elyafı ile desteklenmiş plastik mobilya
7	9403.70.00	Hintkamışı mobilya
54-96	9403.80.00	Dekoratif lambalar
(54-60)	9405.10.00-9405.20.00	Bebekler
(35-82)	95.02.10.00	Eğitici oyuncaklar
(47)	9503.00.00	Boks ve beyzbol gereçleri
(46)	9506.99.00	Aluminyum mobilya
(4-38)		Sanat ve Koleksiyon Parçaları
(68)	3706.00.00	Sinematografik filmler
(58-63)	4202.00.00	Deri işlemeler
(41-83)	4901.10.00	Kitaplar
(40)	4901.10.00	Çocuk kitapları
('96)	4905.00.00	Haritalar ve deniz haritaları
(45)	7118.10.00	Tedavülde olmayan paralar
(8-42-86)	8524.32.10	Kübalı sanatçılar ve müzik grupları tarafından kaydedilmiş CD, plak ve kasetler
86 54	9701.00.00-9703.00.00	Kaydedilmiş radyo programları
29	9704.00.00	Modern Küba sanatı ve dekoratif sanat parçaları Koleksiyon amaçlı Küba'da veya yurtdışında iptal edilmiş veya yeni posta pulları
8-35-54-82	9601.00.00	İşlenmiş kemik, kaplumbağa kabuğu ve diğer maddelerden elde edilen el sanatları
86		Radyo ve TV oyun metinleri
Referans		Tanım
Diğer Ürünler		
17		Sütün muhafazası için laktoperoksidaz sistem aktivatörleri
46		Körlerin eğitimi için özel baskı sistemi ve diğer yollar
44		Veterinerlik biyoteknolojik modülleri (biyoteryum, vivaryum vb.)
57		Yazılım ve multimedya ürünleri Eğitim Hizmetleri
93		Tarım ve hayvan yetiştirme tekniklerinin farklı dallarında teknik ve profesyonel uzmanlaşma için eğitim programları
76		Tıp bilimi için lisans üstü ve uzmanlık programları Her türlü üniversite uzmanlığı, bilimsel, müşavirlik, proje ve hizmetler, uluslararası faaliyetler, bilimsel turlar vb. üzerine
50		lisans üstü ve yaz okulu programları

Referans	Tanım
Çeşitli Hizmetler	
45	
29	Her türlü para basımı
(76-87)	Posta pulu basımı
	İhtisas klinik ve hastanelerinde tıp hizmetleri Pigmanlı Retinasis için
	Oftalmik Cerrahi Merkezi
	Nörolojik Restorasyon Merkezi
	Plasental Histoterapi Merkezi
	Ortopedik, Pediatrik ve Jinekobstetrik İhtisas Merkezleri
(76)	Tıp personeli ile kontrat yapmak; doktorlar, hemşireler ve teknisyenler
(100)	Demiryolları ve deniz taşımacılığı hizmetleri yedek parçaları
(36)	Makinelerin yedek ve otomasyon hizmetleri
(96)	Hava taşıtları onarım ve bakım hizmetleri
(7-96)	Deniz taşıtları onarım ve bakım hizmetleri
(7)	Gemiler için projeler, inşaat ve onarım
(7)	Tersane yapımı ve onarımı için proje geliştirilmesi
(7)	Yat limanı inşaası
(7)	Balıkçılık merkezi inşaası
	Balık işleme sanayi için projeler ve techizat ve sistem
(7)	gelişimi
(7)	Liman dibini tarama hizmeti
(7)	Sipariş bazında yat inşaası
(2)	Sahil çalışmaları projeleri
	Poster, serigrafi ve diğer tanıtım ürünlerindeki kamu
(56)	imajlarının reprodüksiyonu
(2)	Gemi mürettebatı kiralanması
(47-54-56)	Serigrafi hizmeti
(56)	Tampografi hizmeti
(8)	Müzik gösterileri (solo ve grup olarak)
(30)	Spor eğitim merkezi
(49)	Ekomaddelerden yapılmış düşük maliyetli apatman inşaası
(80)	Tüm dünyaya donmuş kargo şilebi hizmeti
(80)	Balıkçılık anlaşmaları
(80)	Dağıtım için donmuş kargo muhafaza kapasitesi Sağlık ve spor dallarına
	ilişkin projeler; Hastaneler, rehabilitasyon merkezleri, spor ve
(96)	fizik kültür merkezleri Teknik katılım, teknik danışma büro ve
	mühendislik
(94)	hizmetleri
Sınai Teknolojiler	
(25-50)	Sosyal amaçlı inşaat teknolojileri
	Glukoz-fruktoz, tensoaktifler, tabi şekerli şuruplar, enzimatik
	araçlar, çürüme önleyiciler, basım
(93)	kağıdı ve hamuru için üretim teknolojileri
	Diğer şeker endüstri teknolojileri:
(93)	kamış posası kurutulması, romun hızlı yıllandırılması, kalıntı işlemesi

Referans Tarımsal Teknolojiler	Tanım
(93)	Şeker sanayiini ilgilendiren toprak, tarımsal sanayi teşhisi, teçhizat montajı ve yerleştirilmesi, satış sonrası hizmetler, otomasyon ve tamir konularında fizibilite çalışmaları
(50-93)	Bitki mikropropagasyonu
(93)	Şeker kamışının bozulmasını önleyici teknoloji Şeker sanayi artıklarından gübre ve yem elde etme teknolojisi
(93)	Hayvan besleme ürünlerinin üretimi ve muhafazası
(93)	Yeşil şeker kamışı ekininin makineden geçirilmesi
(15)	Orman müşavirlik programları
(15)	Kümes hayvanları ve kuşların viral hastalıklarının teşhisi teknolojisi
(15)	Farklı türlerin jermoplazmalarının kullanım teknolojisi
(15)	Topraksız alanda sebzelerin hassas üretim teknolojisi
(15)	Sebze ve meyve gelişimine biyoteknoloji uygulaması
(15)	Domuz besiciliği
(15)	Domuzların genetik gelişimi için sistemler
(15)	Domuz kalıntılarına muamele sistemi
(21)	Hayvan besiciliği için solucan yetiştiriciliği
(21)	Narenciye tesisleri için projeler
(21)	Sitrik paketleme sanayii projesi
(21)	Narenciye ve tarım tesislerinin yönetimi konusunda teknik yardım
(21)	Narenciye teknikleri üzerine eğitim programları
(21)	Hastalık teşhisi ve fotosaniler önlemleri Narenciye sanayiindeki tüm bitki ve techizat tesisatı hizmetleri

EK 21

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü

Türü: İki Taraflı
Tipi: Protokol
Konusu: Tarım ve Hayvancılık
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba
Dili: Türkçe, İspanyolca, İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Havana
İmza Tarihi: 07.12.1999
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2000/141
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 03.02.2000
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 23981
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 02.03.2000
Yürürlülük Süresi: 5 yıl
Uzatma Fesih Hükümleri: Taraflardan herhangi birinin altı ay öncesinden yazılı olarak sona erdirilmesi için müracaatı olmadığı takdirde, imza tarihinden itibaren beş yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. Bu Protokol Tarafların yazılı mutabakatı ile değiştirilebilir ve karşılıklı nota teatisi yoluyla beş yıllık sürelerle yenilenebilir
Açıklamalar: Bu Protokol, Tarafların yetkili temsilcileri tarafından imzalandıktan sonra yürürlüğe girecek.

02.03.2000 Perşembe
Sayı: 23981 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşmalar

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü'nün Onaylanması Hakkında Karar

Karar Sayısı: 2000/141

Bakanlar Kurulundan

---

7 Aralık 1999 tarihinde Havana'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü"nün onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 27/1/2000 tarihli ve ALGY-II-455 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü, 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 3/2/2000 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

D.BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.C.ERSÜMER Enerji ve Tabii Kay. Bak.ve Başb.Yrd.	R.ÖNAL Devlet Bakanı
Prof.Dr.T.TOSKAY Devlet Bakanı	M.KEÇECİLER Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.S.GÜREL Devlet Bakanı	S.SOMUNCUOĞLU Devlet Bakanı
Y.YALOVA Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı
H.GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E.S.GAYDALI Devlet Bakanı	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı
Prof.Dr.A.ÇAY Devlet Bakanı	M.A.İRTEMÇELİK Devlet Bakanı	Prof.Dr.H.S.TÜRK Adalet Bakanı	S.ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı
S.TANTAN İçişleri Bakanı	Prof.Dr.Ş.S.GÜREL Dışişleri Bakanı V.	S.ORAL Maliye Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı
K.AYDIN Bayındırlık ve İskan Bakanı	Doç.Dr.O.DURMUŞ Sağlık Bakanı	Prof.Dr.E.ÖKSÜZ Ulaştırma Bakanı	Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı
Y.OKUYAN Çalışma ve Sos. Güv.Bakanı	A.K.TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	M.İ.TALAY Kültür Bakanı	
R.K.YÜCELEN Turizm Bakanı V.	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Orman Bakanı	F.AYTEKİN Çevre Bakanı	

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti
Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve
Ekonomik İşbirliği
Protokolü

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı, bundan sonra "Taraflar" olarak adlandırılacaktır, iki ülke arasındaki işbirliğini artırmak ve geliştirmek amacına yönelik olarak hükümetlerarası ilişkileri güçlendirerek tarım, gıda sanayii, hayvancılık ile köyişleri alanlarında işbirliğini geliştirmek amacıyla aşağıdaki konularda görüş birliğine varmışlardır.

MADDE I

Tarım, bitkisel üretim, bitki koruma, hayvancılık, hayvan sağlığı, tarımsal araştırmalar ve yayım, balıkçılık ve su ürünleri, gıda endüstrisi ve köyişleri alanlarında Taraflar aşağıdaki konularda işbirliği yapma hususunda mutabakata varmışlardır.

a) Teknik ve bilimsel bilgi ve doküman mübadelesi,
b) Tarafların ilgili araştırma kuruluşlarında yayınlanan araştırma sonuçlarının mübadelesi,
c) Bitkisel ve hayvansal materyallerin her iki ülkenin yürürlükte olan kendi kanunlarına göre mübadelesi,
d) Her iki ülkenin ilgi alanlarına giren konularda uzman mübadelesi,
e) Her iki ülkede kurslar, seminerler, konferanslar ve toplantılar düzenlenmesi,
f) Sulama konusunda bilgi mübadelesi,
g) Tarafların ilgili kuruluşları arasında doğrudan ortak çalışmaların tesisi,
h) Gerek her iki ülkede ve gerekse diğer pazarlarda özel ve kamu sektörü kuruluşlar arasında işbirliği ve ortak yatırımların ve/veya birliklerin teşvik edilmesi.

MADDE II

Taraflar ilişkilerin devamlılığı ve bu Protokolün I. Maddesinde yeralan işbirliği faaliyetlerini gerçekleştirmek için Taraflarca bir Tarım Yürütme Komitesi teşkil edilmesi konusunda mutabakata varmışlardır.

Tarım Yürütme Komitesi, her iki Bakanlıktan Müsteşar Yardımcısı veya Bakan Yardımcısı seviyesinde birer Başkan dahil, dörder üyeden teşekkül eder.

Tarım Yürütme Komitesi, herbir tarafça gerçekleştirilecek işleri tespit ederek gelecek dönem için bir çalışma planı hazırlar. Bir önceki faaliyet döneminde kaydedilen gelişmeler bir sonraki toplantıda değerlendirilir. Bu Komite, yıllık toplantılarını sırasıyla Türkiye ve Küba'da gerçekleştirir.

MADDE III

Bu Protokolün I. Maddesinde yeralan işbirliğini gerçekleştirmek için Taraflar, üzerinde mutabık kalınan konularda uzman mübadelesi yaparlar. Tarım Yürütme Komitesi üyelerinin ve uzmanların iki ülke arasındaki yolculuk masrafları gönderen ülke, dahili masrafları ise evsahibi ülke tarafından karşılanır.

MADDE IV

Bu Protokol, Tarafların yetkili temsilcileri tarafından imzalandıktan sonra yürürlüğe girecek ve taraflardan herhangi birinin altı ay öncesinden yazılı olarak sona erdirilmesi için müracaatı olmadığı takdirde, imza tarihinden itibaren beş yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. Bu Protokol Tarafların yazılı mutabakatı ile değiştirilebilir ve karşılıklı nota teatisi yoluyla beş yıllık sürelerle yenilenebilir.

..... Aralık 1999 tarihinde Havana'da aynı derecede geçerli Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde üç orijinal nüsha olarak imzalanmıştır. Anlaşmazlık durumunda İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına
Prof.Dr. Hüsnü Yusuf Gökalp

Küba Cumhuriyeti
Hükümeti adına
Alfredo Jordan Morales

EK 22

Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Üçüncü Dönem Toplantısı Protokolü

Türü: İki Taraflı
Tipi: Protokol
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik, Teknik İşbirliği ve Teknik Yardım
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba
Dili: İngilizce
İmza Yeri: Havana
İmza Tarihi: 08.06.2000
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2000/1290
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 11.09.2000
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 24208
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 22.10.2000
Açıklamalar: 29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu üçüncü toplantısını 6-8 Haziran 2000 tarihlerinde Havana'da yapmıştır.

22.10.2000 Pazar
Sayı: 24208 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşma

Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu III. Dönem Toplantısı Protokolu'nun Onaylanması Hakkında Karar Karar Sayısı: 2000/1290

Bakanlar Kurulundan

---

8 Haziran 2000 tarihinde Havana'da imzalanan ekli "Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu III. Dönem Toplantısı Protokolu"nun onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 4/9/2000 tarihli ve ALGY-II-4559 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 11/9/2000 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

D.BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.YILMAZ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	R.ÖNAL Devlet Bakanı
Prof.Dr.T.TOSKAY Devlet Bakanı	M.KEÇECİLER Devlet Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Devlet Bakanı V.	F.BAL Devlet Bakanı
Y.YALOVA Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı
H.GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E.S.GAYDALI Devlet Bakanı	M.İ.TALAY Devlet Bakanı V.
Prof.Dr.A.ÇAY Devlet Bakanı	Prof.Dr.H.S.TÜRK Adalet Bakanı	S.ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı	S.TANTAN İçişleri Bakanı
H.H.ÖZKAN Dışişleri Bakanı V.	S.ORAL Maliye Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Bayındırlık ve İskan Bakanı V.
Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Sağlık Bakanı V.	Prof.Dr.A.ÇAY Ulaştırma Bakanı V.	Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı	Y.OKUYAN Çalışma ve Sos.Güv. Bakanı
A.K.TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	M.C.ERSÜMER Enerji ve Tabii Kay.Bakanı	M.İ.TALAY Kültür Bakanı	
E.MUMCU Turizm Bakanı	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Orman Bakanı	F.AYTEKİN Çevre Bakanı	

Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu III. Dönem Toplantısı Protokolu 6-8 Haziran 2000, Havana

29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu üçüncü toplantısını 6-8 Haziran 2000 tarihlerinde Havana'da yapmıştır.

Türk Heyetine Devlet Bakanı Sn. Rüştü Kazım Yücelen, Küba Heyetine Hafif Sanayi Bakanı Sn. Jesus Perez Othon başkanlık etmiştir.

Türk ve Küba Heyetlerinin oluşumu sırasıyla Ek (1) ve (2)'de gösterilmiştir.

Ziyareti sırasında, Sayın Rüştü Kazım Yücelen Küba Cumhuriyeti Başkanı Sayın Fidel Castro Ruz ve Başkan Yardımcısı Sayın Carlos Lage Davila tarafından kabul edilmiş ve Milli Meclis Başkanı Sn. Ricardo Alarcon de Quesada, Dışişleri Bakan Vekili Sn. Jorge Bolanos, Dış Ticaret Bakanı Sn. Raul de la Nuez, Şeker Sanayii Bakanı Sn. Ulises Rosales del Toro, Tarım Bakanı Sn. Alfredo Jordan Morales, Merkez Bankası Başkanı Sn. Francisco Soberon, Balıkçılık ve Deniz Ticareti Bakanı Sn. Orlando Rodriguez Romay, Turizm Bakanı Sn. İbrahim Ferradaz, Ulaştırma Bakanı Sn. Alvaro Perez Morales ve Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakan Vekili Sn. Ernesto Senti Daria'ya nezaket ziyaretleri gerçekleştirmiştir.

Taraflar arasındaki görüşmeler, iki ülke arasındaki dostane ilişkileri ve ticari ve ekonomik ilişkileri karşılıklı yarar esası çerçevesinde güçlendirmek ve daha da geliştirmek arzusunu yansıtan içten bir hava içerisinde geçmiştir.

Heyet Başkanları, açılış oturumunda ülkelerinin ekonomik durumu hakkında kapsamlı sunuşlar yapmışlar ve Türkiye ile Küba arasındaki ikili ticari ve ekonomik ilişkilerdeki gelişmeleri gözden geçirmişlerdir.

Toplantı sırasında, karşılıklı ilgi alanlarına giren çeşitli konular görüşülmüş ve bu görüşmelerin sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

TİCARET İLİŞKİLERİ

1. Taraflar, 2. Dönem Karma Komisyonu Toplantısından bu yana ikili ticaretin gelişimini gözden geçirmişler ve ticaret hacminin 1999 yılında ufak bir artış kaydettiğini not etmişlerdir.

2. Taraflar, mevcut hacmin her iki ülkenin ekonomik potansiyeli doğrultusunda arttırılması gerektiğini not etmişlerdir.

3. Taraflar, ikili ticaretin sadece birkaç ürün ile sınırlı olduğunu not etmişler ve bu bakımdan, ikili ticaretin dengeli ve karşılıklı yarar esasına göre çeşitlendirilmesi ve ticarete konu olabilecek yeni ürünlerin belirlenmesi için gerekli önlemleri almaya karar vermişlerdir.

Bu çerçevede, Taraflar, karşılıklı olarak ihraç edilebilir mallarını gösterir, Ek 3 ve 4'te yer alan iş'ari listeleri teati etmişlerdir. Bu listeler, ticarete konu diğer ürünlerin değişimine engel teşkil etmeyeceklerdir.

4. Taraflar, ikili ticaret ve ekonomik işbirliğinin artırılmasında işadamlarının önemli ve etkili rolünün altını çizerek, iş çevrelerini ve ilgili kuruluşlarını birbirleri ile yakın temas kurmaları için daha da teşvik etmeye karar vermişlerdir. Bu çerçevede, Taraflar, Türk Devlet Bakanı Sayın Rüştü Kazım Yücelen'in beraberindeki Türk işadamları heyetinin ziyaretinden duydukları memnuniyeti kaydetmişlerdir.

5. Taraflar, birbirlerinin ülkelerinde düzenlenecek ticaret fuarları ve sergilere katılımı daha da teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır. Bu bağlamda, Türk Tarafı, Küba'nın 1999 yılında "İzmir Enternasyonal Fuarı-İEF"na katılımını memnuniyetle not etmiş ve Küba Tarafını, 2000 yılında İEF'na katılmaya davet etmiştir. Ayrıca, Türk Tarafı Küba Tarafına, 1999 yılında Türkiye'de yaşanan deprem felaketleri nedeniyle "17. Havana Uluslararası Fuarı"na katılım gerçekleşemediğini bildirmiştir.

6. Küba Tarafı, Türk Tarafını, Kasım 2000'de düzenlenecek "18. Havana Uluslararası Fuarı" ile Nisan 2001'de gerçekleştirilecek "4. Uluslararası İnşaat Fuarı"na katılmaya davet etmiştir.

7. Türk Tarafı, T.C. Havana Büyükelçiliği'nde, Türk ürünlerinin sergileneceği daimi bir serginin açılmasına yönelik çalışmaların devam ettiğini belirtmiştir.

8. Taraflar, Türkiye İhracatı Geliştirme Merkezi (İGEME) ile Küba İhracatı Geliştirme Merkezi (CEPCE) Tarafından yürütülen ihracatı geliştirme faaliyetlerinin önemini vurgulayarak, iki kuruluş arasında 3. Dönem Karma Komisyon Toplantısı vesilesiyle imzalanan "İşbirliği Anlaşması"nı memnuniyetle not etmişlerdir.

9. Taraflar, Küba Ticaret Odası ile Türk muhatapları arasında imzalanmış olan anlaşmaların işlerlik kazandırılmasının ve bunun yanısıra, diğer Ticaret Odaları ile yeni anlaşmaların imzalanmasının gerekli olduğu konusunda anlaşmışlardır.

10. Küba Tarafı, ticari ve ekonomik işlerle görevli Kübalı bir yetkilinin Haziran 2000'de Türkiye'ye atanması yönündeki kararını bildirmiştir.

11. Türk Tarafı, mümkün olan en kısa sürede İstanbul'daki Küba Ticaret Ofisi'ne bir ticaret temsilcisinin atanması gerektiğini ifade etmiştir.

12. Küba Tarafı, Türkiye'ye olan ihracatın arttırılması ve Türk pazarına giriş sağlanabilmesi amacıyla, Küba eczacılık ürünlerine onay verilmesi yönündeki ilgisini belirtmiştir.

13. Küba Tarafı, hafif sanayiye atıfta bulunarak, Küba tekstil ve konfeksiyon sanayii için pamuk ipliği gibi hammaddelerin temini amacıyla iki ülke işadamları arasında ticaret bağlantılarının geliştirilmesi yönündeki isteğini dile getirmiştir.

14. Küba Tarafı, tarım sektörüne ilişkin olarak, Küba'nın mevcut teçhizatının tedricen yenilenmesi amacıyla, sağlanacak finansal kolaylıklar çerçevesinde Türkiye'den sulama teçhizatı ve makinaları temin etme imkanlarının araştırılması yönündeki ilgisini belirtmiştir.

Bankacılık ve İlgili Konular

15. Taraflar, Türkiye - Küba 2. Dönem Karma Komisyon Toplantısı Protokolu'nun hükümleri uyarınca, Türk Eximbank ile Banco Nacional de Cuba arasında 2 Temmuz 1999 tarihinde imzalanan "Sigorta Anlaşması"ndan duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir. Taraflar, şimdiye değin Anlaşma kapsamında herhangi bir başvurunun yapılmadığı ve sözkonusu Anlaşmanın geçerliliğinin 1 Temmuz 2000 tarihi itibariyle otomatik olarak bir yıl için daha uzadığı hususunu dikkate alarak, ilgili iş çevrelerini ikili ticaret ilişkilerinin geliştirilmesi için bu sigorta kolaylığından yararlanmaları amacıyla daha da teşvik etmeye karar vermişlerdir.

16. Küba Tarafı, Türk Tarafından, Türk firmalarınca Küba'da 2001 yılında gerçekleştirilecek projeler için kredi temin edilmesi imkanlarını araştırmasını talep etmiştir.

Türk Tarafı bu talebi not etmiştir.

EKONOMİK KONULAR, YATIRIM VE İŞBİRLİĞİ

Yatırımlar

17. Taraflar, 1997 yılı Aralık ayında Havana'da imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'na atıfta bulunarak, iş çevrelerini birbirlerinin ülkelerinde ortak yatırımlar yapmaları için teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

18. Küba Tarafı, birçok alanda Küba Cumhuriyeti'nde yabancı yatırımın arttırılması amacıyla, 77 No.lu Küba Yabancı Yatırım Kanunu ve diğer hukuki düzenlemelerle oluşturulan önemli hukuki altyapı hakkında Türk Tarafına bilgi vermiştir.

19. Taraflar, TEKEL-CATEC ortak girişiminin kurulması için gerekli yasal işlemlerin tamamlanmış olmasını memnuniyetle not etmişlerdir.
Taraflar, bu işbirliğinin iki ülke arasında gelecekteki muhtemel ortak yatırımlar için bir örnek teşkil etmesi yönündeki ümitlerini belirtmişlerdir.

20. Türk Tarafı, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme İdaresi Başkanlığı'nın, deneyim teatisi yoluyla Küba'daki muhatabı ile işbirliğine ve talep olması halinde, kendi Başkanlığı altında faaliyette bulunan küçük ve orta ölçekli firmalar aracılığıyla sanayi malları temin etmeye hazır olduğunu ifade etmiştir.

21. Küba Tarafı, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve ortak girişim projelerinde daha fazla işbirliğinin teşvik edilmesi amacıyla, "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması"nın sonuçlandırılması için müzakerelerin Kasım 2000'de başlatılması yönündeki kararlılığını belirtmiştir.

22. Türk Tarafı, bu çerçevede, Küba Tarafından en kısa zamanda "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması" hakkında bir karşı taslak iletilmesini talep etmiştir.

Tarım
---

23. Taraflar, Türk Tarım ve Köyişleri Bakanı'nın 5-9 Aralık 1999 tarihleri arasında Küba'yı ziyareti sırasında imzalanan "Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolu"ndan duyulan memnuniyeti belirtmişlerdir.

24. Taraflar, ayrıca, Küba Tarım Bakanı'nın 25-27 Mayıs 2000 tarihlerinde Türkiye'yi ziyaretini ve Ankara Bitki Koruma Merkezi Araştırma Enstitüsü ile Küba Bitki Sağlığı Araştırma Enstitüsü arasında teknik işbirliğine ilişkin olarak imzalanan Protokol'u memnuniyetle not etmişlerdir.

25. Küba Tarafı, çok amaçlı pullukların üretilmesi amacıyla Türkiye'de bir ortak girişim gerçekleştirilmesi yönündeki niyetini yinelemiştir.

26. Taraflar, Küba Tarafınca sağlanan know-how ile Türkiye'de tarımsal biyolojik ürünlerin ortaklaşa üretimi konusundaki işbirliğinin devam ettirilmesi ve bu sayede Kübalı firmaların Türk muhataplarıyla ortak girişim kurmalarına imkan sağlanması hususunda mutabık kalmışlardır.

27. Küba Tarafı, hafif sanayinin tekstil üretimini artırmak amacıyla, Küba'da pamuk yetiştirilmesi konusunda işbirliği yapılması imkanını araştırmaya hazır olduğunu bildirmiştir. Taraflar, bu amaçla, bu alanda eğitim amacıyla uzman değişimine karar vermişlerdir.
Türk Tarafı, Küba Tarafına, test amaçlı pamuk tohumu temin etmeye hazır olduğunu bildirmiştir.

28. Taraflar, teknik konularda bilgi, doküman ve araştırma sonuçları değişimi ve ortak projeler geliştirilmesi amacıyla, her iki ülkenin araştırma merkezleri arasında doğrudan temasların başlatılmasına karar vermişlerdir.

29. Küba Tarafı, "Karantina ve Bitki Koruması" ve "Hayvan Sağlığı" alanlarında işbirliğini öngören iki Anlaşma taslağını Türk Tarafına tevdi etmiştir. Türk Tarafı bu Anlaşmaları incelemeye ve buna göre yanıt vermeye karar vermiştir.

30. Küba Tarafı, Küba Tarım Bakanlığının Türk muhatapları ile suni döllenme alanında işbirliği yapma niyetinde olduğunu ifade etmiştir. Türk Tarafı, ilgili Türk özel ve kamu sektörü firma ve kuruluşlarının, Küba Tarafına kaliteli sperm sağlamaya hazır olduğunu belirtmiştir.

31. Küba Tarafı, Türkiye'den traktör, traktör yedek parça ve aksesuarları satın almak istediğini belirtmiştir. Türk Tarafı bu talebi not etmiş ve bu talebi Türkiye'deki ilgili firmalara duyuracağını bildirmiştir.

Balıkçılık Sanayii

32. Taraflar, Denizcilikten Sorumlu Türk Devlet Bakanı Sn. Prof.Dr. Ramazan Mirzaoğlu'nun 8-12 Mayıs 2000 tarihleri arasında Küba'ya, Küba Balıkçılık ve Deniz Ticareti Bakanı Sn. Orlando Rodriguez Romay'ın da 22 Mayıs 2000 tarihinde Türkiye'ye gerçekleştirdiği karşılıklı ziyaretler ve 22 Mayıs 2000 tarihinde İstanbul'da imzalanan, iki ülke arasında gemi-inşası alanında işbirliğinin geliştirilmesini amaçlayan Görüşme Tutanağı'ndan duyulan memnuniyeti not etmişlerdir.

33. Taraflar, bu çerçevede, Küba Ticaret Filosunun yenilenmesi amacıyla Türk tersanelerinde gemi inşası imkanlarının araştırılmasına yönelik görüşmelerin devam etmesini kararlaştırmışlardır.

34. Taraflar, her iki ülkenin karşılaştırmalı avantajlarından yararlanılması amacıyla, balıkçılık sektöründe, iki ülke işadamları arasında ortak girişimler oluşturulmasını teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

35. Taraflar, iki ülke ilgili kurumlarının, balıkçılık ve ilgili teknolojiler, balık çiftlikleri ve balık yan ürünleri gibi alanlarda, her iki ülke Tarafından kaydedilen gelişmeler hakkında bilgi sahibi olunması ve bu alanda muhtemel işbirliği konularının belirlenebilmesi amacıyla, uzman değişimini öngören bir anlaşmaya varmaları yönündeki niyetlerini belirtmişlerdir.

Şeker Sanayii

36. Türk Tarafı, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin, Küba'daki mevcut şeker fabrikalarını yenilemeye ve üçüncü ülkelerde ortaklaşa kurulabilecek şeker fabrikalarının makine ve teçhizat ihtiyaçlarını karşılamaya niyetli olduğunu yinelemiştir. Ayrıca, Türk Tarafı, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin, şeker kimyası, şeker fabrikasyonu, ham şeker rafinesi, alkol üretimi, atık dönüşümü ve çevre koruması alanlarında eğitim programları, teknik yardım, ortak projeler ve uzman değişimi yoluyla işbirliği başlatmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

37. Küba Tarafı, Küba Şeker Sanayii Bakanlığı ile işbirliği içerisinde Küba'da teçhizat üretimine ilişkin Türk teklifleri hakkında ek bilgi talep etmiştir.

38. Küba Tarafı, yeni bir alkol damıtma tesisi kurulması veya mevcut bir tesisin yenilenmesi amacıyla Şubat 1998'de TEKEL'e yapılan teklifin yanıtının beklendiğini belirtmiştir.

39. Küba Tarafı, Küba Şeker Araştırma Enstitüsü (ICINAZ) tarafından Ankara Şeker Enstitüsü'ne iletilen teklife yanıt beklendiğini yinelemiştir.

Hafif Sanayi

40. Taraflar, Küba'daki deri işleme sanayiinin modernizasyonu ve Türkiye Tarafından temin edilecek teçhizat ve hammadde ile Küba'da pamuk ipliği üretimine yönelik projelerin geliştirilmesine duydukları ilgiyi belirtmişlerdir.

41. Küba Tarafı, bu projeler sayesinde Küba giyim sanayiinin yabancı piyasalara girme şansını elde edeceğini ifade etmiştir.

Makina Sanayii

42. Taraflar, iki ülkenin ilgili kuruluş ve firmaları arasında otomotiv sanayiinde sürdürülen işbirliğini memnuniyetle not etmişler ve bu işbirliğinin devam etmesi yönündeki isteklerini belirtmişlerdir.

43. Taraflar, TÜMOSAN ile UNECAMOTO arasında Küba'da motor montajını öngören ve geçen yıl başlatılan işbirliğinin daha da geliştirilmesi yönündeki isteklerini ifade etmişlerdir.

Ulaştırma

44. Türk Tarafı, T.C. Devlet Demiryolları'nın Kübalı muhatapları ile çeken ve çekilen araçların bakım, onarım ve imalatı konularında işbirliğine hazır olduğunu belirtmiştir.

45. Küba Tarafı, Türk Tarafı ile demiryolu ulaşımı alanında işbirliği başlatmak istediğini belirtmiştir. Küba Tarafı, bu çerçevede, tren seferlerinin düzenlenmesi konusunda teknik danışmanlık talep etmiş ve trafik düzenleme teçhizatı ile demiryolları bilgisayar sistemleri için yazılım konularında teklif beklediklerini ifade etmiştir.

46. Taraflar, Türk Tarafınca tevdi edilen "Deniz Ulaştırması Anlaşması" taslağı üzerinde görüşmelere devam etmeye karar vermişlerdir.

47. Küba Tarafı, deniz filosunu geliştirmek amacıyla, Türk firmalarından, bir yolcu feribotu ile kurtarma operasyonlarında kullanılacak römorkörlerin inşası için teklif beklediğini belirtmiştir.

Sağlık

48. Taraflar, ilgili kuruluşlarının, sağlık alanında teknoloji transferi, bilgi değişimi ve çevre sağlığı konularında işbirliğine hazır olduğunu belirtmişlerdir.

49. Taraflar, ilgili kurum ve kuruluşlarını, sağlık ürünlerinin ortak üretimi ve pazarlanması konularında işbirliği imkanlarını araştırmaya teşvik etmeye karar vermişlerdir.

Bilim ve Teknoloji

50. Taraflar, ilgili kuruluşlarını, bilim ve teknoloji alanında bilgi ve uzman değişimi yoluyla işbirliği başlatmaları için teşvik etme niyetlerini yinelemişlerdir.

51. Küba Tarafı, bu bağlamda, imzalanacak anlaşmalar yoluyla, ilgili Türk kurumlarına, farklı dallarda hizmet, uzmanlaşmış teknik yardım, teknoloji transferi, proje, uzman ve çalışma sunmaya hazır olduğunu belirtmiştir.

Müteahhitlik Hizmetleri

52. Taraflar, inşaat sektöründe işbirliği kurma imkanlarını araştırma ve üçüncü ülkelerde ortak faaliyetlerde bulunma yönündeki isteklerini belirtmişlerdir.

53. Türk Tarafı, Türk müteahhitlik firmalarının, Küba'da gerçekleştirilen, turizm de dahil, inşaat yatırım projelerine aktif olarak katılmaya hazır olduğunu teyit etmiştir.

54. Türk Tarafı, Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği'nin, altyapı, inşaat, turizm, çevre ve enerji alanlarında fizibilite, tasarım, özel finansman girişimleri ve proje yönetimi konularında deneyimlerini paylaşmaya ve Küba İnşaat Mimarları ve Mühendisleri Milli Birliği ile teknik bilgi değişiminde bulunmaya hazır olduğunu belirtmiştir.

Haberleşme

55. Türk Tarafı, Ulaştırma Bakanlığı'nın iki ülke arasında karşılıklı olarak "Acele Posta Servisi" ve bürofaks hizmetlerinin başlatılması konusundaki isteğini yinelemiştir.

Maliye

56. Taraflar, maliye, sigorta ve vergi sistemleri alanlarında bilgi, doküman ve diğer materyallerin değişimine karar vermişlerdir.

Standardizasyon

57. Taraflar, Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ile Küba Milli Standardizasyon Ofisi'ni (CN), bu alandaki faaliyetlerin karşılıklı olarak arttırılması amacıyla, 9 Eylül 1994 tarihli "İşbirliği Anlaşması"nı canlandırmak için teşvik etme kararı almışlardır.

Şehir ve Bölge Planlamacılığı

58. Küba Tarafı, şehir ve bölge planlamacılığı alanında faaliyet gösteren ilgili Türk kuruluşları ile deneyim ve bilgi alışverişi başlatılması hususundaki isteğini yinelemiştir.

59. Küba Tarafı, bu çerçevede, Türk uzmanlarını 11-14 Temmuz 2000 tarihlerinde Havana'da kara, şehir ve bölge planlamacılığı hakkında düzenlenecek uluslararası "URBANISMO 2000" Seminerine davet etmiştir.

Turizm

60. Taraflar, her iki ülke ekonomisinin kalkınmasında turizm faaliyetlerinin önemini dikkate alarak, 29 Haziran 1999 tarihinde, Ankara'da, Türkiye ile Küba arasında "Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması"nın imzalanmış olmasından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.

61. Türk Tarafı Küba turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu her türlü mal ve hizmeti sağlamaya hazır olduğunu kaydetmiştir.

Kültür

62. Taraflar, kültür alanında süregelen işbirliğini memnuniyetle not etmişler ve iki ülke arasındaki işbirliğinin, Türk Kültür Bakanı Sn. İstemihan Talay'ın 2000 yılı Sonbaharında Küba'ya yapacağı ziyaret ile daha da ivme kazanacağını teyit etmişlerdir.

Spor

63. Küba Tarafı, Kübalı spor uzmanlarını, düzenlenecek kontratlar çerçevesinde, Cubadeportes S.A. Enterprise firması aracılığıyla Türkiye'ye göndererek, spor alanındaki işbirliğini geliştirme niyetini ifade etmiştir.

Taraflar, Karma Komisyon'un Dördüncü Toplantısının, Ankara'da, diplomatik kanallar aracılığıyla üzerinde mutabık kalınacak bir tarihte yapılmasını kararlaştırmışlardır.

Havana'da, 8 Haziran 2000 tarihinde, İngilizce dilinde iki orijinal nüsha olarak hazırlanmış ve imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
Sn. Rüştü Kazım Yücelen
Devlet Bakanı

Küba Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
Sn. Jesus Perez Othon
Hafif Sanayi Bakanı

Türk Resmi Heyeti

Ek 1

Sn. Rüştü Kazım YÜCELEN	: Devlet Bakanı, Heyet Başkanı
Ataman YALGIN	: Türkiye'nin Küba Büyükelçisi
Evren BULUT	: TBMM Üyesi
Musa ÖZTÜRK	: TBMM Üyesi
Ali SERDENGEÇTİ	: TBMM Üyesi
Tuncer KAYALAR	: Genel Müdür, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü, Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM), Teknik Heyet Başkanı
Korer ÖZBENLİ	: Genel Müdür, Gemi İnşa ve Tersaneler Genel Müdürlüğü, Denizcilik Müsteşarlığı
Mehmet AKBAY	: Genel Müdür, TEKEL
Mehmet GÜLER	: Genel Müdür, Anadolu Ajansı
Vefahan OCAK	: Genel Müdür Yardımcısı, Amerika Genel Müdür Yardımcılığı, Dışişleri Bakanlığı
Nevzat USLUCAN	: Genel Müdür Yardımcısı, Tarımsal Üretim ve Kalkınma Genel Müdürlüğü, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Serhat GÖK	: Daire Başkanı, İhracat Genel Müdürlüğü, DTM
Ateş YURTTAŞ	: Daire Başkanı, EXIMBANK

Ek 2

Küba Resmi Heyeti

Jesus Perez Othon	: Hafif Sanayi Bakanı, Heyet Başkanı
Jorge Castro	: Küba'nın Türkiye Büyükelçisi
Dagmar Gonzalez Grau	: Müdür, Gelişmiş Ülkeler Bölümü, Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
Pedro Luis Padron	: Müdür, Afrika ve Ortadoğu Bölümü, Dış Ticaret Bakanlığı
Juan Jose Leon Vega	: Müdür, Uluslararası İlişkiler, Tarım Bakanlığı
Enrique Teutelo Carballo	: Müdür, Uluslararası İlişkiler, Şeker Sanayii Bakanlığı
Dignora Mendez Leyva	: Bölge Müdürü, Küba Milli Bankası
Ruben de La Torre	: Denizcilik ve Liman İşleri Müdürü, Ulaştırma Bakanlığı
Raida Valdes Valenzuela	: İşletme Müdür Yardımcısı, Antares Birliği, Balıkçılık Bakanlığı
Angel Vera Riberon	: Müdür Yardımcısı, Uluslararası İlişkiler, Hafif Sanayi Bakanlığı
Ruben Ramos Arrieta	: Türkiye Masası Görevlisi, Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
Fermin Rodriguez Paz	: Uzman, Avrupa Bölümü, Dışişleri Bakanlığı
Antonio de Dios Lorente	: Uzman, Küba Ticaret Odası
Noraida Gonzalez Perez	: Uzman, İşbirliği Bölümü, Bilim, Teknoloji ve Çevre Bakanlığı
Juan Jose Gonzalez Valdes	: Uluslararası İlişkiler Uzmanı, Demir, Çelik ve Makine Sanayii Bakanlığı
Vivian Cabrera	: Uluslararası İlişkiler Uzmanı, Maliye ve Fiyatlar Bakanlığı
Otto Pantoja Bardoquin	: Uluslararası İlişkiler Uzmanı, Kamu Sağlığı Bakanlığı
Rosa Adela Mejias	: Uluslararası İlişkiler Uzmanı, Turizm Bakanlığı

Ek 3

TÜRK İHRAÇ ÜRÜNLERİ İŞ'ARİ LİSTESİ

- Tarımsal ürünler (pamuk, fındık, fıstık, kuru incir, kuru üzüm, zeytin)
- Gıda ürünleri (zeytin yağı, margarin, un, makarna, bisküvi, şekerleme)
- Demir ve çelik ürünleri (yuvarlak demir, nervürlü demir, kütük)
- Çimento
- Klinker
- Mineraller ve metaller (bakır, çinko, kurşun, alüminyum)
- İnşaat malzemeleri
- Kağıt ürünleri
- Tekstil ve giyim
- Deri ürünleri
- Cam eşya
- Otomotiv ürünleri ve yedek parçaları
- Fiber optik kablolar
- Alüminyum kapı ve pencere çerçeveleri
- PVC ve seramik eşya
- PPRC borular ve diğer malzeme
- PE boruları ve diğer malzeme
- Sabun
- Pamuk ipliği
- Kozmetik ürünleri
- Gliserin
- Kauçuk
- Hidro-elektrik santrallar için kontrol ve güvenlik teçhizatı
- Tekstil ve deri işleme makinaları
- Sulama boruları ve teçhizatı
- Her türlü tarım alet ve makinaları
- Sanayi tipi mutfak eşyası

KÜBA İHRAÇ ÜRÜNLERİ İŞ'ARİ LİSTESİ

Referans(*)	Armonize Sistem Kodu	Tanım
		Canlı Hayvanlar
(4-37)	0105.92.00	Döğüş horozları. Ağırlığı 2.000 gr.'a eşit veya az olanlar
(4-37)	0105.93.00	Döğüş horozları. Ağırlığı 2.000 gr.'dan fazla olanlar
(4-37-47)	0106.00.90	Fantazi kuşlar (guakamoyo, kakato, flamingo, şahin)
(47)	0106.00.30	Kobaylar
(14-47)	0301.10.00	Süs balıkları
		Meyve ve Sebzeler
(7-26)	0701.90.00	Patates
(26-41)	0702.00.00'dan 0709.00.00'a	Diğer taze veya soğutulmuş sebzeler
(26)	0706.10.00	Havuç
(226-41-90)	0709.60.00	Pimenta
(15-26)	0801.11.00	Kurutulmuş hindistan cevizi
(15-26)	0801.19.00	Taze hindistan cevizi
(15)	0803.00.10	Muz
(15-23-26-41)	0804.40.00	Avokado
(15-26-41-90)	0804.50.20	Mango
(23-51-52)	0805.00.00	Turunçgiller
(26)	0807.19.00	Kavun
(26-41)	0807.20.00	Papaya
(26)	0910.10.00	Zencefil
(26)	0714.10.00	Dondurulmuş manyok
		Diğer Gıda Ürünleri
(12-107)	0210.12.00	Salam, beykın
(14)	0302.66.00	Yılan balıkları, soğutulmuş
(14)	0302.69.00	Tatlı su balıkları, canlı veya soğutulmuş
(14)	0303.76.00	Yılan balıkları, dondurulmuş
(14)	0303.79.00	Tatlı su balıkları, dondurulmuş
(14)	0304.10.00	Tatlı su balığı filetoları ve diğer etleri, taze ve soğutulmuş
(14)	0304.20.00	Tatlı su balığı filetoları ve diğer etleri, dondurulmuş
(14)	0306.21.00	Istakoz, canlı, taze veya soğutulmuş
(14)	0306.23.00	Karides, taze veya soğutulmuş (Kültür karideslerini de içerir)
(37)	0409.00.00	Doğal bal
(107)	0504.00.00	Bağırsak ve diğer yenebilir sakatat

(*) Referans numarası ihracatçı firmaların sipariş numarasına karşılık gelmektedir.

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
(31)	1704.90.00	Şekerleme
(91)	1806.20.00	Çikolata tozu
(34)	1806.10.00	Çikolata dilim ve tabletleri
(31)	1902.30.00	Besleyici hamur ürünleri
(41-66)	2007.99.00	Meyve reçeli
(6-23-51-52-66)	2009.00.00	Doğal meyve suyu ve konsantreleri
(81)	2103.90.00	Mayonez sosu
(75)	2201.10.00	Şişelenmiş mineral suyu
(10)	2201.90.00	Arıtılmış ve karbonlu şişe suyu
(10-41)	2202.10.00	Alkolsüz içkiler
(13-69)	2203.00.00	Bira
(109)	2204.21.00'dan 2204.29.00'a	Şarap
(95)	2208.40.90	Saf şeker kamışı özü
(25)	2501.00.00	Tuz
		Diğer Doğal Ürünler

(37)	0510.00.00	Propoleo tentürü
(37-74)	0510.00.00	Arıcılıkla ilgili diyet katkıları
(98)	0510.00.00	Kuru toz veya hap halinde diyet katkısı için köpekbalığı kıkırdağı
(98)	0510.00.00	Arı zehiri
(57)	1211.90.00	Deniz yosunundan elde edilen diyet katkısı
(50)		Diyet Katkıları (Estimulante PV-2)
(72)		Diyet Katkıları
		Tarım ve Hayvancılık Ürünleri
(80)	0505.10.00	Kaz ve ördek tüyleri
(37)	0511.10.10	Sığır spermleri
(37)	0511.99.10	Sığır embriyosu
(23)	0602.10.00	Narenciye aşılaması için çelik ve daldırmalar
(17-41-53)	0602.90.19	Plantan, malanga ve diğer "in vitro" bitkileri
(17-41-53)	1209.91.00	Sebze tohumları (domates, pimenta ve diğerleri)
(17-41-53)	1209.99.00	Papaya tohumları
(23)	1209.99.00	Narenciye tohumları
(17-76)	1209.99.00	Tropik orman ağacı tohumları
(76)	1301.90.00	Doğal çam reçinesi
(17-47-53-95)	3105.90.00	Gübre ve organik gübreler
(23)	3402.90.00	Narenciye yıkamak için deterjan
(23)	3404.90.00	Narenciye kaplamak için mum
(72)	3808.90.00	Sivrisinek ilacı
(23)	3808.20.00	Narenciye karıncaları için ilaçlar
(72)	3808.90.00	Kemirici hayvanlara karşı koruyucular ve anti-parazitler
(37-39)	4201.00.00	Deri eyerler
(16)	5407.10.00	Mahsul koruyucuları ve seralar
(23)		Portakal ve narenciye mahfazaları

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
		Tıbbi Ürünler
(74-77)	3001.20.00	Biomodulen D
(20)	3001.90.00	Doğal akciğer gevşeticisi
(74-77)		Plasentadan elde edilen piloaktif şampuan
(22)		EPO (eritroproyetin)
(74-77)	3002.10.00	Kan Ürünleri
		İnsan albümini
		İnmunoglobulin, vb.
	3002.20.00	İnsanlar için kullanılan aşılar
(106)		Difteri-tetanoz
(106)		Lepto spirosis
(106)		Bekteryan polivalen
(62)		Anti-hepatit B karışımı
(106)		Antimeningococcisus
(106)		Diğerr insan aşıları
	3002.30.00	Veterinerlikte kullanılan aşılar
(47)		Anti PVC (anti parvovirüs kanin)
(72)		Viral ensefalomiocarditis (domuzlar için)
(20)		Anti coccidiosis (Kümes hayvanları için)
(62)		Sığırlarda kenelere karşı aşılar
(72)		Diğer veterinerlik aşıları (tetanoz toksid, de-aktive edilmiş ojeski, brusela, semptomik carbunco, domuz kolerası, bulaşıcı ektim, at ensefalomielitisi, köpek sarılığı, liptospirosis vb.)
	3002.90.00	
(72)	3002.90.00	Hiperimun gamma anti PVC (parvo virüs kanin)
(22)	3003.90.00	Terapik monoklonal antikorlar (karaciğer nakli için)

(62)	3004.90.00	Streptokinas
(62)	3004.90.00	Epidermal büyüme faktörü
(62)	3004.90.00	İnsan değişim faktörü
(62)	3004.90.00	İnterferonar
(74-77)	3004.90.00	Sitostatikler, sefalosporinler ve antiartritikler
(72-74-77)	3004.90.00	Diğer terapi ilaçları (antibiyotikler dahil)
(72)	3004.90.00	Hipokolesterolemik (PPG)
(74-77)	3004.90.00	Antivitilaj
(20)	3004.90.00	Veterinerlik için doğal antiseptik tedavi
(20)	3004.90.00	Veterinerlik için anti-mastitis
(20)	3004.90.00	Yeni doğmuş domuzlar için diyareye karşı doğal soğanlar
(74-77)	3005.90.00	Alçı
(74-77)	3006.60.00	Oral kontraseptifler
(11)	3821.00.00	Laboratuar ekipmanı
(22)	3822.00.00	Teşhis, arıtma, hücre tesbiti ve laboratuarr incelemeleri için monokloal antikorlar
(20)	3822.00.00	Vajinal kandisias, trikomoniasis ve gerdneral için teşhis seti
(97-98)	3822.00.00	VIH 1 ve 2 için teşhis malzemeleri
(62-72-97-98)	3822.00.00	Teşhis için diğer setler
(23-72-98)	3822.00.00	Veterinerlik ve tarım hastalıkları araştırmaları için teşhis setleri

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
		Tıbbi Alet ve Teçhizat
(25)	9018.11.00	Elektro kardiyograflar (bilgisayarlı)
(97)	9018.19.00	Eliza tekniğine sahip ultrasonik sistem (SUMA)
(79)	9018.19.00	Ultrarapid antibiyogram dinamik sistemi
(79)	9018.19.00	Dijital elektroensefalograf sistemi
(79)	9018.19.00	Dijital multimodal potansiyel sistemi
(25)	9018.19.00	Görüntülü diğer teşhis sistemleri
(79)	9018.19.00	Biomedikal sinyaller için kayıt ve işleme sistemi
(47-94)	9018.19.00	Diğer lazer ve ultrasonik tıbbi teçhizat
(50)		Harici kemik sabitleyici (plastik)
(64)		Harici kemik sabitleyici (metal)
(97)	9018.90.00	Teşhis amaçlı yardımcı teçhizat ve gereçler (pipet, yıkama kabı vb.)
		Mineraller
(24)	2508.10.00	Bentonit
(24)	2610.00.00	Krom mineralleri
		İnşaat Sanayii Ürünleri
(63)		Sıhhi tesisat ve yedek parçalar
(18)	2523.00.00	Çimento
(24-28)	2836.50.00	Kalsiyum karbonat
(28)	6810.11.00	İnşaat amaçlı blok ve tuğlalar
(28)	6810.19.00	Karo, kaldırım taşı, tuğla vb. çimento veya beton ürünler
(28-54)	6810.91.00	Ray beton bağlantı parçaları
(67)	6810.91.00	Bina yapımı için ağaç prefabrik yapı elemanları
(28)	6811.20.00	Elyaf çimentodan çatı levhaları
(28)	6811.30.00	Boru ve boru bağlantı parçaları
(28)	6905.10.00	Kiremitler
(28)	6908.10.00	Cilalı veya sırlı seramik karo ve mozaikler
(28)	6910.10.00	Sıhhi tesisat malzemesi ve aksesuarları

(2)	7207.19.00'dan 7207.20.00'a	Karbonlu çelikten kütükler
(2)	7214.20.00	Oluklu çelik çubuklar ve diğerleri
(2)	7217.30.00	Galvanizli teller
(2)	7218.99.00	Karbonlu paslanmaz çelikten kütükler
(2)	73.13.00.00	Dikenli teller
(2)	7314.41.00	Demir-çelikten ağ ve kafeslikler
(5)	7610.10.00	Alüminyum marangozluk aletleri
(28)		Evler için betondan prefabrike yapı malzemeleri
(63)	8481.00.00	Ekomateryalden yapılmış düşük fiyatlı yapı malzemeleri
(50)		Valfler, anahtarlar ve vidalar
(102)		Makinalar ve Teçhizat
(95)	8201.00.00	Tarımsal el aletleri
(102)	8421.22.00'dan 8421.23.00'a	Vakumlu filtreler
	8432.00.00	Tarım makinaları-dökme ve dövülmüş demir ve çelik ürünleri

Referans (95-102)	Armonize Sistem Kodu	Tanım
	8438.30.00'dan 8438.90.00'a	Şeker sanayinde kullanılan makine ve teçhizat-silindirler, mil yastıkları, mil yatağı, ulaştırma, kondenserler, vb.
		Pürüzlü silindirler
		Oluklu silindirler
		Silindir şaftları
		Dökme demir greyderler
		Dökme demirden artık şeker kamışı mahfazası Pirinç mil yatağı
		Dökme demirden fabrika bağlantıları
		Çeşitli sınai amaçlar için pompalar
		Kamış taşıma zinciri
		Buhar kazanları ve parçaları
		Vakum tablaları
		Buharlaştırıcılar
		Öz tasnif ediciler
		Tane kristalize ediciler
		Tohum kapları
		Büyük gemiler
		Kamış ve kamış suyu taşıyıcıları, şeker kayışı Şeker vb. için taşıyıcı makinalar
(102)	8438.30.00	Şeker kamışı kesicisi KTP-3S
(27)	8479.10.00	Ön yükleyiciler
(98)		Temizleme makinaları
(98)		Bloke edici makinalar
(53)		Çatı kaplama makinaları
(40)		Gereç ve makinalar
		Ara Malları
(46)	7408.11.00	Bakır tel 8mm
(5)	7601.20.00	Aluminyum çubuk ve profiller
(5)	7604.10.00	Alaşımlı aluminyum külçeler
(5)		Bronz ve pirinç külçeler
(5)		Aluminyum çerçeveler (kapı, pencere vb) Kimya Sanayi Ürünleri
(87)	2849.10.00	Kalsiyum karbid
(95)	2905.44.00	Sorbitol
(95)	3505.10.00	Teknik dekstrinler
(83)	3810.10.00	Aluminyum, demir ve bronz için soğuk metal kaynağı Elektrik ve Elektronik Ürünler
(98)	8504.10.00	Florasan lambalar için balastlar
(46)	8544.20.00	Elektrik ve telefon kablo ve telleri
(99)	9028.30.00	Tek fazlı elektrik sayacı

(104)	3603.00.00	Patlayıcılar, elektrikli infilak ettirici maddeler
(104)		Bağlayıcılar
(105)	8409.00.00'dan 8708.00.00'a	Ulaştırma Arabalar ve yedek parçaları
(21)	8609.00.00	20'-40' yeni ve yenilenmiş konteynerler
(21)	8711.00.00	Motorsikletler

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
(21)	8712.00.00	Bisikletler
(9)	8902.00.00	Küçük ve orta boy balıkçılık tekneleri
(9-49)	8903.00.00	Spor tekneler
		Tekstil Ürünleri
(100)	5208.00.00 ve 5209.00.00	%100 pamuktan ağartılmamış mensucat (masa örtüleri, perde, çarşaf vb.)
(108)	5208.00.00 ve 5209.00.00	Pamuklu dokuma ve karışımlar
(100)	5208.11.00	%100 tafta pamuk kumaş, ağırlığı 100 g/m2'ye eşit veya az
(100)	5208.12.00	%100 tafta pamuklu kumaş. Ağırlığı 100 gr/m2'den fazla
(100)	5208.13.00	%100 pamuklu serj kumaş
(100)	5209.11.00	%100 tafta pamuklu kumaş. Pamuk oranı %85'e eşit veya fazla ve ağırlığı 200 gr/m2'den fazla
(100)	5209.12.00	100% serj pamuklu kumaş. Pamuk oranı %85'e eşit veya fazla ve ağırlığı 200 g/m2'den fazla
(100)	5607.21.00	Henekyen ip ve sicimler
(58-86-101)	6114.20.00 ve 6114.90.00	Örme giyim eşyası
(100)	6301.40.00	Keten giysiler, tersane işçi pantolonu
(1)		Pijama, tersane işçi pantolonu
(101)		Çoraplar
(1)		Mavi kotton giysiler
(100)	6302.60.00	Havlu
(100)	6305.10.00	Jüt çantalar
		Diğer Sanayi Ürünleri
(92)	3303.00.00	Parfüm
(92)	3304.10.00	Ruj
(92)	3304.20.00	Kozmetik çantaları
(92)	3304.30.00	Tırnak cilası
(92)	3304.91.00	Talk
(92)	3304.99.00	Kozmetik kremi
(92)	3305.10.00	Şampuan
(92)	3305.90.00	Saç spreyleri
(92)	3307.20.00	Deodorant roll-on
(92-93)	3401.11.00	Tuvalet sabunu
(92-93)	3401.11.00	Banyo sabunu
(92)	3402.20.00	Deterjan
(84)	3922.00.00-3922.00.00	Plastik ürünler (çok amaçlı kaplar, kova, süpürge ve fırça, emici maddeler, PVC ve polietilen borular vb.) Plastik su tankları ve şişeleri, elektrik ve su tesisatı gibi tüm parçaları ile
(9)	3925.00.00-3925.00.00	
(55)	4104.10.00	Büyükbaş hayvanların derileri ve postları
(55)	4108.00.00	Keçi vb. deri ve postları
(55)	4104.21.00	Bitkisel ön dabaklama yapılmış sığırların deri ve köseleleri
(55)	4104.22.00	Diğer yollarla dabaklanmış sığır deri ve köseleleri
(95)	4411.00.00	Şeker kamışından yapılmış mukavva
(39-56)		Puro saklamak için nem ölçerler

(38)	4819.50.00	Yumurta ambalajı olarak kullanılan kalıplanmış tepsiler
(55)	6403.59.00	Deri ayakkabı
(55)	6406.10.00	Ayakkabıların üst kısmı
(55)	6406.99.00	Deri ayakkabı tabanı

Referans	Armonize Sistem Kodu	Tanım
(84)	6908.10.00	Aside dayanıklı seramikten tuğla ve döşeme karoları
(28)	6909.00.00	Teknik amaçlı seramik ürünler
(56-84)	6912.00.00	Seramik tabaklar ve diğer masa servis parçaları
(8-56-84-85)	6913.90.00	Seramikten dekoratif ürünler
(29)	7017.00.00	Laboratuvar için cam eşya
(98)	7615.00.00	Aluminyumdan mutfak ve ev veya otel eşyası, teflon tava
(21)		Elektrikli pirinç tavaları
(2)	8311.20.00	Elektrotlar
(50)	9017.20.00	Çizim ve düzenleme gereçleri
(98)	9306.00.00	Avlanmak için 5.6 ve 12/16 kalibreli fişekler Gastronomi, turizm ve hastaneler için paslanmaz çelikten teçhizat
(68)	9403.20.00	Ahşap mobilya
(56)	9403.50.00-9403.50.60	Her türlü amaç için ahşap mobilya
(42-56)	9403.30.00-9403.50.00	Cam elyafı ile takviye edilmiş plastik mobilya
(9)	9403.70.00	Hintkamışı mobilya
(56-98)	9403.80.00	Dekoratif lambalar
(56-63)	9405.10.00-9405.20.00	Bebekler
(39-84)	9502.10.00	Eğitici oyuncaklar
(50)	9503.00.00	Boks ve beyzbol gereçleri
(49)	9506.99.00	Aluminyum mobilya
(5-42)		Sanatsal Ürünler
(70)	3706.00.00	Sinematografik filmler
(61-65)	4202.00.00	Deri işlemeler
(88)	4901.00.00	Radyo ve TV oyun metinleri
(43)	4901.10.00	Kitaplar
(44-85)	4901.10.00	Çocuk kitapları
('98)	4905.00.00	Haritalar ve deniz haritaları
(48)	7118.10.00	Tedavülde olmayan paralar
(8-45-88)	8524.32.10	Kübalı sanatçılar ve müzik grupları tarafından kaydedilmiş
(88)	8524.00.00	CD, plak ve kasetler
(56)		Kaydedilmiş radyo programları
(33)	9704.00.00	Modern Küba sanatı ve dekoratif sanat ürünleri Koleksiyon amaçlı Küba'da veya yurtdışında iptal edilmiş veya yeni posta pulları
8-39-56-84	9601.00.00	İşlenmiş kemik, kaplumbağa kabuğu ve diğer maddelerden mamul el sanatları ürünleri (minyatürler dahil)

Referans Diğer Ürünler	Tanım
(20)	Sütün muhafazası için laktoperoksidaz sistem aktivatörleri Körlerin eğitimi için özel baskı sistemi modülleri ve diğer
(50)	araçlar Veterinerlik biyoteknolojik modüller (biyoteryum, vivaryum
(47)	vb.)le ilgili
(60)	Yazılım ve multimedya ürünleri Eğitim Hizmetleri

(95)	Tarım ve hayvan yetiştirme tekniklerinin farklı dallarında teknik ve profesyonel uzmanlaşma için eğitim programları
(78)	Tıp bilimi için lisans üstü ve uzmanlık programları Her türlü üniversite uzmanlığı, bilimsel, müşavirlik, proje ve hizmetler, uluslararası faaliyetler, bilimsel turlar vb. üzerine
(53)	lisans üstü ve yaz okulu programları
(48)	Çeşitli Hizmetler
(33)	Her türlü para basımı
(78-89)	Posta pulu basımı
	İhtisas klinik ve hastanelerinde tıp hizmetleri Pigmanlı Retinasis için
	Oftalmik Cerrahi Merkezi
	Nörolojik Restorasyon Merkezi
	Plasental Histoterapi Merkezi
	Ortopedik, Pediatrik ve Jinekobstetrik İhtisas Merkezleri
(78)	Tıp personeli ile kontrat yapmak; doktorlar, hemşireler ve teknisyenler
(102)	Demiryolları ve deniz taşımacılığına yönelik yedek parça ve
(40)	onarım hizmetleri
(98)	Makinelerin onarım ve otomasyon hizmetleri
(9-98)	Hava taşıtları onarım ve bakım hizmetleri
(9)	Deniz taşıtları onarım ve bakım hizmetleri
(9)	Gemiler için projeler, inşaat ve onarım
(9)	Tersane yapımı ve onarımı için proje geliştirilmesi
(9)	Yat limanı inşaası
(9)	Balıkçılık merkezi inşaası
	Balık işleme sanayi için projeler ve techizat ve sistem
(9)	tasarımı
(9)	Denizaltı tarama hizmeti
(9)	Sipariş bazında yat inşaası
(3)	Sahil çalışmaları projeleri
	Poster, serigrafi ve diğer tanıtım ürünlerindeki kamu
(58)	imajlarının reprodüksiyonu
(3)	Gemi mürettebatı istihdamı
(50-56-58)	Serigrafi hizmeti
(58)	Tampografi hizmeti
(8)	Müzik gösterileri (solo ve grup olarak)
(35)	Spor eğitim merkezi
(53)	Ekomaddelerden yapılmış düşük maliyetli bina inşaası
(82)	Frigofrik şilepler ile tüm dünya ülkelerine kargo hizmeti
(82)	Balıkçılık anlaşmaları
(82)	Dağıtım hizmetlerine yönelik frigofrik depolama tesisi

Referans	Tanım
(98)	Sağlık ve spor dallarına ilişkin projeler: Hastaneler, rehabilitasyon merkezleri, spor ve fizik kültür merkezleri Teknik katılım, teknik danışma bürosu ve mühendislik
(96)	hizmetleri
(28-53)	Sınai Teknolojiler
	Sosyal amaçlı inşaat teknolojileri Glukoz-fruktoz, tensoaktifler, tabi şekerli şuruplar, enzimatik araçlar, çürüme önleyiciler, basım kağıdı ve hamuru için
(95)	üretim teknolojileri
(95)	Diğer şeker endüstrisi teknolojileri; kamış posası kurutulması, romun hızlı yıllandırılması, artıkların işlenmesi
	Tarımsal Teknolojiler
	Şeker sanayii ile ilgili olarak; ekim alanlarının fizibilite çalışmaları, tarımsal sanayi teşhisi, teçhizat montajı ve yerleştirilmesi, satış
(95)	sonrası hizmetler, otomasyon ve tamir
(53-95)	hizmetleri
	"In vitro" tekniği ile bitki mikropropagasyonu
(95)	Şeker kamışının bozulmasını önleyici teknoloji Şeker sanayii artıklarından
(95)	gübre ve yem elde etme
(95)	teknolojisi
	Hayvan besleme ürünlerinin üretimi ve
(95)	muhafazası
	Yeşil şeker kamışı için hasat
(17)	makinaları
	Ormancılığa ilişkin danışmanlık hizmetleri Kümes hayvanları ve kuşların viral hastalıklarının
(17)	teşhisine
	mahsus teknoloji
	Farklı türlerin jermoplazmalarının
(17)	kullanımına yönelik
(17)	teknoloji
	Toprak dışı alanda sebze üretim teknolojisi Sebze ve meyve gelişimi
(17)	konusunda biyoteknoloji
(17)	uygulaması
	Geleneksel olmayan yöntemlerle domuz
(17)	besiciliği
	Domuzların genetik gelişimi için
(17)	sistemler
	Domuz artıklarının işlenmesine ilişkin
(17)	sistemler
	Hayvan besiciliği için solucan
(23)	yetiştiriciliği
	Narenciye plantasyonu kurulması
(23)	hizmetleri
	Sitrik paketleme sanayii projesi
	Narenciye ve diğer tarım
(23)	plantasyonlarının yönetimi
(23)	konusunda teknik yardım
	Narenciye işleme teknikleri üzerine
(23)	eğitim programları
	Hastalık teşhisi ve bitki sağlığına yönelik önlemler Anahtar teslimi
(23)	narenciye tesisi kurulması ve makine montajına dair hizmetler

EK 23

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığı ile Mücadelede İşbirliği Anlaşması

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Adli Yardımlaşma ve Yabancı Belge ve Kararların Geçerliliği
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 17.01.2001
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2001/2085
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 19.02.2001
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 24349
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 21.03.2001
Düstur Kayıtları: V (40)
Uzatma Fesih Hükümleri: Taraflardan biri, diğer Tarafa diplomatik kanallardan önceden yazılı bildirimde bulunarak, bildirimin ulaştırılmasından 90 gün sonra bu Anlaşmayı sona erdirebilir.
Açıklamalar: Anlaşma, Tarafların bu Anlaşmanın ülkelerinde yürürlüğe girmesi için gerekli tüm anayasal ve yasal gereklilik ve usullerinin tamamlandığını diplomatik yoldan diğer tarafa tebliğ ettiği tarihlerden sonuncusunda yürürlüğe girecektir.

21.03.2001 Çarşamba
Sayı: 24349 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ Milletlerarası Andlaşma

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığı ile Mücadelede İşbirliği Anlaşması'nın Onaylanması Hakkında Karar Karar Sayısı: 2001/2085

Bakanlar Kurulundan

---

17 Ocak 2001 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığı ile Mücadelede İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 8/2/2001 tarihli ve İSTY-426 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 19/2/2001 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.V.	H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.YILMAZ Devlet Bak. ve Başb.Yrd.	R.ÖNAL Devlet Bakanı
Prof.Dr.T.TOSKAY Devlet Bakanı	M.KEÇECİLER Devlet Bakanı	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı V.	F.BAL Devlet Bakanı
Y.YALOVA Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı
H.GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E.S.GAYDALI Devlet Bakanı	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı
F.BAL Devlet Bakanı V.	Prof.Dr.H.S.TÜRK Adalet Bakanı	S.ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı	S.TANTAN İçişleri Bakanı
H.H.ÖZKAN Dışişleri Bakanı V.	S.ORAL Maliye Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı	K.AYDIN Bayındırlık ve İskan Bakanı
Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Sağlık Bakanı V.	Prof.Dr.E.ÖKSÜZ Ulaştırma Bakanı	Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı	Y.OKUYAN Çalışma ve Sos. Güv.Bakanı
Prof.Dr.E.ÖKSÜZ Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	M.C.ERSÜMER Enerji ve Tabii Kay.Bakanı	M.İ.TALAY Kültür Bakanı	
E.MUMCU Turizm Bakanı	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Orman Bakanı	F.AYTEKİN Çevre Bakanı	

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığı ile Mücadelede İşbirliği Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti (Bundan böyle "Taraflar" olarak adlandırılacaktır.);

İnsanın sağlığı ve iyiliğine büyük tehdit oluşturan ve toplumun ekonomik, kültürel ve siyasi temellerini zayıflatan uluslararası uyuşturucu kaçakçılığının boyutlarının ve giderek artmasının bilincinde olarak,

26 Haziran 1987'de Viyana'da kabul edilen Uyuşturucu Suistimalinin Kontrolünde Gelecekteki Faaliyetlerin Kapsamlı Çok-Disiplinli Anahatları'nda yer alan tavsiye kararlarının ve 20 Aralık 1998'de Viyana'da kabul edilen Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi hükümlerinin ruhundan cesaret alarak,

Uyuşturucu kaçakçılığının yok edilmesinin tüm devletlerin ortak sorumluluğu olduğunu ve bu amaca ulaşmak için ikili ve çok taraflı işbirliği çerçevesinde eşgüdümlü eylem gerektiğini düşünerek,

Her iki Taraf için de, uyuşturucu kaçakçılarının Tarafların hava sahasını ve karasularını transit bölgeler olarak kullanma gayretleriyle mücadele etme ihtiyacını akılda tutarak,

Uluslararası uyuşturucu madde kaçakçılığı ile etkin mücadele için gerekli olan işbirliğini birbirlerine sunmaya kararlı olarak,

1961 Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi, 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesini hatırda tutarak,

Aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

Madde I
ANLAŞMANIN ALANI

1- İşbu Anlaşmanın amacı, uluslararası uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadele alanındaki çabalarının daha etkin hale getirilmesini teminen Taraflar arasındaki işbirliğini geliştirmektir.

2- Taraflar, kendi iç hukuklarının hükümlerine uygun idari ve yasal tedbirler de dahil olmak üzere bu Anlaşma altında hükme bağlanan zorunlulukların yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri alacaklardır.

3- Taraflar, hakimiyet eşitliği, devletlerin toprak bütünlüğüne saygı ve diğer devletlerin içişlerine karışmama ilkelerine uygun olarak işbu Anlaşma altındaki yükümlükleri yerine getireceklerdir.

4- Taraflardan hiçbiri diğer Taraf topraklarında münhasıran diğer Taraf makamlarına ait işlevleri gerçekleştirmeyecektir.

Madde II
İŞBİRLİĞİ ALANLARI

1- Bu Anlaşmada bahsolunan işbirliği, her iki ülkedeki eylemlerin kendi iç hukuklarına uygun olarak ifasını içerir ve şunları amaçlar;

a) Uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgili tüm meselelerde hızlı ve güvenli bilgi alışverişini kolaylaştırmak için her iki Tarafın yetkili kurumları ve daireleri arasında iletişim kanalları kurmak ve muhafaza etmek,

b) Eski uyuşturucu bağımlılarının topluma yeniden kazandırılması, rehabilitasyonu, tedavisi ve uyuşturucu kaçakçılığının ve bağımlılığının önlenmesi alanlarında işbirliği sistemleri kurmak,

c) Ulusal makamların yetkisine tam saygıyı korurken, uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadele metodları ile ilgili bilgi ve deneyim mübadelesi için sistemler oluşturmak.

2- Yukarıdakilerle ilgili bilgiler esas olarak şunlarla ilgili olacaktır;

a) Diğer Tarafın topraklarındaki muhtemel uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetlerinin delili,

b) Diğer Tarafın hava sahasını ya da karasularını ihlal eden ya da ihlal etmeye teşebbüs eden uluslararası uyuşturucu kaçakçılığına karıştığından şüphe edilen gemilerin ya da hava taşıtlarının delili,

c) Taraflardan birinin ülkesine seyahat eden ve uluslararası uyuşturucu madde kaçakçılığına karıştığından şüphe duyulan şahıslar.

Madde III
İŞBİRLİĞİ KOMİTESİ

Bu Anlaşmanın 2. maddesine işlerlik kazandırmak için, Taraflar, uluslararası uyuşturucu madde kaçakçılığına karşı bir Türkiye - Küba İşbirliği Komitesi oluşturmayı kabul ederler.

Madde IV
KOMİTENİN OLUŞUMU

1- Komite, Tarafların işbirliği makamlarından oluşacaktır.

2- Türkiye Cumhuriyeti için işbirliği makamı İçişleri Bakanlığı ve Küba Cumhuriyeti için Ulusal Uyuşturucu Komisyonu olacaktır.

3- İstişare rolünü yerine getirecek makamlar, her iki Tarafın Dışişleri Bakanlıkları olacaktır.

Madde V
KOMİTENİN İŞLEVLERİ

1- Komite, esas işlev olarak işbu Anlaşma altında üstlenilen zorunluluklara tam işlerlik kazandırmak için işbirliğinin taahhüt edilebileceği en etkin şekilde Tarafların Hükümetlerine tavsiyelerde bulunacaktır.

a) Bu tavsiyeler Tarafların kendi ulusal yasalarına uygun olarak ilgili makamlarınca onaylanacak ve bu Anlaşmaya bir ek olarak bir Mutabakat Zaptı şeklini alacaktır. Onay belgeleri diplomatik kanallardan mübadele edilecektir.

b) Her bir Mutabakat Zaptı, bu Anlaşmanın 1. maddesinin hükümleriyle tam ilgili ve kendi ülkelerinde fonksiyonel bir rolü ifa eden Komitedeki işbirliği makamlarınca icra edilecektir.

2- Komite, esas işlevini yerine getirirken, Taraflarca yönlendirilmesi halinde, uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadele alanında Taraflar arasında yürürlükte bulunan diğer ikili ve uluslararası anlaşmaların en etkili şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla tamamlayıcı fonksiyonları da üstlenebilecektir.

Madde VI
KOMİTENİN RAPORLARI

1- Komite, her iki yılda bir Taraflara sunulacak olan mevcut Anlaşmanın uygulanması hakkında bir rapor hazırlayacaktır.

2- Taraflar, bu maddede bahsolunan raporların, her bir Tarafın ilgili makamlarının uyuşturucu ile mücadeledeki ikili ve çok taraflı ulusal çabalarına yardımcı olmak üzere kullanılacağını; bu tür raporların, özellikle de 20 Aralık 1988 tarihinde Viyana'da kabul edilen Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ile 26 Haziran 1987'de gene Viyana'da kabul edilen Uyuşturucu Suistimalinin Kontrolü Alanında Gelecekteki Faaliyetlerin Kapsamlı Çok-Disiplinli Anahatları'nın tavsiyeleri çerçevesinde Tarafların uluslararası foruma katılımlarında da kullanılabileceğini kabul ederler.

Madde VII
KOMİTE TOPLANTILARI

1- Komite, diplomatik kanallarla, işbirliği makamları tarafından kabul edilecek yerde ve tarihte bir araya gelecektir.

2- Komite, toplantı esnasında, işbirliği makamlarının karşılıklı mutabakatı ve müzakere etmek suretiyle raporlarının, tavsiyelerinin ve kararlarının onaylanıp onaylanmamasına karar verecektir.

Madde VIII
TEK TARAFLI TEDBİRLER

Taraflar, Komiteye diğer Tarafa olumsuz etkisi olan ya da olabilecek bu alandaki tek taraflı tedbirler hakkında, iki ülke arasındaki ilişkileri yöneten işbirliği ruhu içerisinde birbirlerine ön bildirimde bulunacaklardır.

Madde IX
ANLAŞMANIN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ

İşbu Anlaşma, Tarafların bu Anlaşmanın ülkelerinde yürürlüğe girmesi için gerekli tüm anayasal ve yasal gereklilik ve usullerinin tamamlandığını diplomatik yoldan diğer tarafa tebliğ ettiği tarihlerden sonuncusunda yürürlüğe girecektir.

Madde X
SONA ERME

Taraflardan biri, diğer Tarafa diplomatik kanallardan önceden yazılı bildirimde bulunarak, bildirimin ulaştırılmasından 90 gün sonra bu Anlaşmayı sona erdirebilir.

Madde XI
ANLAŞMADA DEĞİŞİKLİKLER

İşbu Anlaşmanın hükümleri Tarafların karşılıklı mutabakatı ile değiştirilebilir ve değişiklikler IX. maddeye uygun olarak yürürlüğe girecektir.

İlgili Hükümetlerince tam yetkiyle donatılmış aşağıda imzası bulunanlar işbu Anlaşmayı imza etmişlerdir.

Her biri aynı derecede geçerliliğe sahip Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha Ankara'da, 17 Ocak 2001 tarihinde imzalanmıştır. Yorum farklılığı halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA
İsmail Cem
Dışişleri Bakanı

KÜBA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA
Felipe Perez Roque
Dışişleri Bakanı

COOPERATION AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CUBA TO COMBAT ILLICIT TRAFFICKING IN NARCOTIC DRUGS AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Cuba (hereinafter referred to as "the Parties");

Aware of the extent and the continuing growth of international drug trafficking which constitutes a grave threat to the health and well-being of human beings and undermines the economic, cultural and political bases of society,

Encouraged by the spirit of the recommendations contained in the Comprehensive Multi- Disciplinary Outline of Future Activities in Drug Abuse Control adopted in Vienna, June 26, 1987 and the provisions of the United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances adopted in Vienna, December 20, 1988,

Considering that eradication of drug trafficking is the collective responsibility of all States and that to achieve this objective through coordinated action within the framework of bilateral and multilateral cooperation is necessary,

Bearing in mind the need for both Parties to cooperate to counter the attempts of drug traffickers to utilise the air space and territorial waters of the Parties as transit areas,

Determined to afford each other the cooperation necessary to effectively combat international drug trafficking,

Keeping in mind the Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 and the Convention on Psychotropic Substances of 1971,

Have agreed as follows:

ARTICLE I
SCOPE OF THE AGREEMENT

1. The purpose of the present Agreement is to promote cooperation between the Parties to make their efforts more effective in combating international drug trafficking.
2. The Parties shall adopt the measures necessary for the fulfillment of the obligations contracted under the present Agreement, including legislative and administrative measures in accordance with the provisions of their respective domestic legislation.
3. The Parties shall fulfil their obligations under the present Agreement in accordance with the principles of sovereign equality, respect for the territorial integrity of States and non-intervention in the internal affairs of other States.
4. Neither Party shall carry out, in the territory of the other Party, functions which are exclusive to the authorities of the other Party.

ARTICLE II
AREAS OF COOPERATION

1. The cooperation referred to in this Agreement includes the execution of actions in both States in accordance with their respective domestic legislation and are intended to: (a) establish and maintain channels of communication between the competent agencies and departments of both Parties in order to facilitate the rapid and secure exchange of information on all matters related to international drug trafficking, (b) establish systems of cooperation in the areas of treatment, rehabilitation and the reintroduction of the ex-drug addicts into society and prevention of illicit drug trafficking and drug addiction and
   (c) establish systems for the exchange of information and experience regarding methods to combat international drug trafficking while maintaining absolute respect for the jurisdiction of the national authorities.

2. The information referred to above shall mainly be related to:
   (a) evidence of possible drug trafficking activities in the territory of the other Party,

(b) evidence of vessels or aircraft suspected of being involved in international drug trafficking which attempt to violate or which violate the air space or territorial waters of the other Party and
(c) persons who travel to the territory of one of the Parties and are suspected of involvement in international drug trafficking.

ARTICLE III
COOPERATION COMMITTEE

To give effect to Article II of this Agreement, the Parties agree to establish a Turkey - Cuba Cooperation Committee against international drug trafficking (hereinafter referred to as "the Committee").

ARTICLE IV
COMPOSITION OF THE COMMITTEE

1. The Committee shall comprise the coordinating authorities of the Parties.
2. The coordinating authority for the Republic of Turkey shall be the Ministry of Interior and for the Republic of Cuba shall be the National Drug Commission.
3. The authorities fulfilling a consulting role will be the Ministries of Foreign Affairs of both Parties.

ARTICLE V
FUNCTIONS OF THE COMMITTEE

1. The Committee shall have as its main function the making of recommendations to the Governments of the Parties on the most effective way in which cooperation can be undertaken to give full effect to the obligations assumed under the present Agreement.

(a) These recommendations shall be approved by the relevant authorities in accordance with their national legislation and take the form of Memorandum of Understanding as an annex to this Agreement. Documents of approval shall be exchanged through diplomatic channels.
(b) Each Memorandum of Understanding shall be executed by the coordinating authorities on the Committee fulfilling a functional role in their respective States, with strict regard to the provisions of Article I of this Agreement.

2. The Committee in fulfilling its main function may undertake other complementary functions, as directed by the Parties, to promote the most effective implementation of other bilateral and international instruments in force between the Parties and to which the Parties are party, in the fight against international drug trafficking.

ARTICLE VI
REPORTS OF THE COMMITTEE

1. The Committee shall prepare every two years, a report on application of the present Agreement which shall be submitted to the Parties.
2. The Parties agree that the reports referred to in this Article shall be used to assist the relevant authorities of each Party in their national, bilateral and multilateral efforts to combat drug trafficking; such reports shall also be used in the participation of the Parties in international fora, especially within the framework of the United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances and the recommendations of the Comprehensive Multi-Disciplinary Outline of Future Activities in Drug Abuse Control adopted in Vienna, December 20, 1988, and June 26, 1987, respectively.

ARTICLE VII
MEETINGS OF THE COMMITTEE

1. The Committee shall meet at a place and date to be agreed by the coordinating authorities through diplomatic channels.
2. During its meeting, the Committee shall decide whether to approve its reports, recommendations and decisions or not, by discussing and upon mutual agreement of the coordinating authorities.

ARTICLE VIII
UNILATERAL MEASURES

The Parties shall give advance notification to the Committee of any unilateral measures in this area which have or may have negative effects on the other Party, in the spirit of cooperation which rules relations between the two States.

ARTICLE IX
ENTRY INTO FORCE OF THE AGREEMENT

The present Agreement shall enter into force on the later date of the dates on which the Parties shall each have notified the other through diplomatic channels that they have fulfilled all constitutional or legal requirements and procedures necessary to give effect to this Agreement in each country.

ARTICLE X
TERMINATION

Either Party may terminate this agreement by giving prior written notification sent through diplomatic channels to the other Party ninety (90) days after the date of delivery of such notification.

ARTICLE XI
AMENDMENT OF THE AGREEMENT

The present Agreement may be amended by mutual agreement of the Parties and amendments shall enter into force in conformity with Article IX.

In witness whereof the undersigned duly authorised by their respective Governments have signed the present Agreement.

Done in Ankara on the 17th day of January, 2001 in duplicate in three originals in the Turkish, Spanish and English languages, being each text equally authentic. In case of any disagreement in its interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF TURKEY
İsmail Cem
Minister of Foreign Affairs

FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF CUBA
Felipe Perez Roque
Minister of Foreign Affairs

ACUERDO DE COOPERACION
ENTRE EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE TURQUIA
Y EL GOBIERNO LA REPUBLICA DE CUBA PARA COMBATIR EL TRAFICO ILICITO DE ESTUPEFACIENTES Y SUSTANCIAS PSICOTROPICAS.

El Gobierno de la República de Turquía y el Gobierno de la República de Cuba, (referidas en lo adelante como "las Partes");

Profundamente preocupadas por la magnitud y la tendencia creciente del Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas, que representa una grave amenaza para la salud y el bienestar de los seres humanos y menoscaba las bases económicas, culturales y políticas de la sociedad;

Animadas por el espíritu de las recomendaciones contenidas en el Plan Amplio y Multidisciplinario en materia de Fiscalización del Uso Indebido de Drogas, adoptado en Viena, el 26 de junio de 1987 y de las disposiciones de la Convención de Naciones Unidas contra el Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas, adoptada en Viena el 20 de diciembre de 1988;

Reconociendo que la erradicación del Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas es responsabilidad colectiva de todos los Estados y que a ese fin es necesaria una acción coordinada en el marco de la cooperación bilateral y multilateral;

Teniendo en cuenta la necesidad de ambas Partes de cooperar para frustrar los intentos de los narcotraficantes de utilizar los espacios aéreos y aguas jurisdiccionales de las Partes como áreas de tránsito;

Resueltas a brindarse mutuamente la cooperación necesaria para combatir efectivamente el tráfico ilícitode estupefacientes y sustancias psicotrópicas;

Teniendo presente la Convención Única de Estupefacientes de 1961 y la Convención de Sustancias Psicotrópicas de 1971,

Han acordado lo siguiente:

ARTICULO I
ALCANCE DEL ACUERDO

1. El propósito del presente acuerdo es promover la cooperación entre las Partes, a fin de que puedan combatir con mayor eficacia el Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas.

2. Las Partes adoptarán las medidas necesarias en el cumplimiento de las obligaciones contraídas en virtud del presente Acuerdo, comprendidas las de orden legislativo y administrativo, de conformidad con las disposiciones fundamentales de sus respectivos ordenamientos jurídicos internos.

3. Las Partes cumplirán sus obligaciones derivadas del presente Acuerdo, conforme a los principios de igualdad soberana, respeto a la integridad territorial de los Estados y no-intervención en los asuntos internos de otros Estados.

4. Ninguna de las Partes ejercerá en el territorio de la otra Parte, funciones que sean exclusivas a las autoridades de esa otra Parte.

ARTICULO II
AREAS DE COOPERACION

1. La cooperación a que se refiere el presente Acuerdo comprenderá la ejecución de acciones en cada uno de los Estados y en armonía con sus respectivos ordenamientos jurídicos, destinadas a:

   (a) Establecer y mantener canales de comunicación entre sus organismos y servicios competentes a fin de facilitar el intercambio rápido y seguro de información sobre todos los aspectos relacionados con el Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas.

   (b) Establecer sistemas de cooperación en las áreas de tratamiento, rehabilitación y reinserción social de los ex – adiptos a las drogas y la prevención del tráfico ilicito y la adipción a los estupefacientes, y

   (c) Establecer sistemas de intercambio de información y experiencias en materia de los métodos de enfrentamiento al Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas, con absoluto respeto a la competencia de las autoridades nacionales.

2. Las informaciones a las que se refiere el numeral anterior serán fundamentalmente las relativas a:

   (a) Indicios de la posible realización de actividades de tráfico de estupefacientes en el territorio de la otra Parte.

   (b) Indicios de naves o aeronaves que intenten violar o violan el espacio aéreo o las aguas jurisdiccionales de la otra Parte, sospechosa de dedicarse al Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas.

(c) Personas que viajen al territorio de una de las Partes y sobre las cuales se tenga indicios que se dedican Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas.

ARTICULO III
COMITÉ DE COOPERACION

Para los efectos del artículo II de este Acuerdo, las Partes convienen en establecer el Comité Turquía - Cuba de Cooperación contra el Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas (en lo adelante denominado "el Comité").

ARTICULO IV
COMPOSICION DEL COMITE

1. El Comité estará integrado por las Autoridades Coordinadoras de las Partes.

2. Las Autoridades Coordinadoras serán en el caso de la República de Turquía, el Ministerio del Interior y en el caso de la República de Cuba, la Comisión Nacional de Drogas.

3. Las Autoridades Consultivas serán las Cancillerías de las Partes.

ARTICULO V
FUNCIONES DEL COMITE

1. El Comité tendrá como función principal la de formular recomendaciones a los Gobiernos de las Partes de la manera más eficaz en que puedan prestarse cooperación para dar pleno efecto a las obligaciones asumidas sobre la base del presente Acuerdo.

   (a) Estas recomendaciones deberán ser aprobadas por las autoridades competentes, en correspondencia con sus legislaciones nacionales y tomará la forma de un Memorándum de Entendimiento como un anexo del presente Acuerdo. Los documentos de aprobación deberán ser intercambiados por vía diplomática.

   (b) Cada Memorándum de Entendimiento deberá ser ejecutado por las autoridades coordinadoras del Comité cumpliendo un rol funcional en sus respectivos Estados, con estricto apego a lo dispuesto en el artículo I del presente Acuerdo.

2. En el desempeño de su función principal, el Comité llevará a cabo otras funciones complementarias, según establezcan las Partes, para promover la más eficaz aplicación de otros instrumentos bilaterales e internacionales vigentes entre las Partes, en los cuales las Partes son parte, en la lucha contra el Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas.

ARTICULO VI
INFORMES DEL COMITE

1. El Comité formulará cada dos años, un informe sobre la aplicación del presente Acuerdo, que será presentado a las Partes.

2. Las Partes convienen en que los informes a los que se refiere el presente Artículo se utilizarán para ayudar a las autoridades competentes de cada Parte en sus esfuerzos nacionales, bilaterales y multilaterales para combatir el Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas; tales informes también se utilizarán en la participación de las Partes en los foros internacionales, especialmente en el marco de la Convención de Naciones Unidas contra el Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Psicotrópicas y las recomendaciones el Plan Amplio y Multidisciplinario de Actividades Futuras en Materia de Fiscalización del Uso Indebido de Drogas, adoptado en Viena el 20 de diciembre de 1988 y el 26 de junio de 1987, respectivamente.

ARTICULO VII
REUNIONES DEL COMITÉ

1. El Comité se reunirá en el lugar y fecha que por la vía diplomática convengan las Autoridades Coordinadoras.

2. Durante sus reuniones, el Comité decidirá si aprobará o no sus informes, recomendaciones y decisiones, mediante debate y por mutuo acuerdo de las autoridades coordinadoras.

ARTICULO VIII
MEDIDAS UNILATERALES

Las Partes notificarán previamente al Comité sobre cualquier medida unilateral sobre esta materia que tenga o pueda tener efectos negativos para la otra Parte, dentro del espíritu de cooperación que rige las relaciones entre ambos Estados.

ARTICULO IX
ENTRADA EN VIGOR DEL ACUERDO

El presente Acuerdo entrará en vigor en fecha posterior a las fechas en que las Partes se hayan notificado mutuamente por la vía diplomática que han cumplido todos los requisitos y procedimientos constitucionales y legales necesarios para que este Acuerdo tenga efecto en cada país.

ARTICULO X
TERMINACION

Cualquiera de las Partes podrá dar por terminado el presente Acuerdo mediante previa notificación por escrito y enviada por vía diplomática a la otra Parte, 90 días después de la fecha de entrega de dicha notificación.

ARTICULO XI
ENMIENDAS AL ACUERDO

El presente Acuerdo podrá ser enmendado por mutuo acuerdo de las partes y las enmiendas entrarán en vigor de conformidad con el Artículo IX.

En fe de lo cual, los infrascritos, debidamente autorizados por sus respectivos Gobiernos, firman el presente Acuerdo.

Hecho en Ankara, a los17 días del mes de enero, año 2001, en dos ejemplares originales en idioma turco, español e inglés, siendo todos los textos igualmente auténticos. En caso de cualquier divergencia en su interpretación, prevalecerá el texto en idioma inglés.

POR EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE TURQUIA

Ismail Cem
Ministro de Relaciones Exterior

POR EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE CUBA

Felipe Pérez Roque
Ministro de Relaciones Exteriores

EK 24

Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu IV. Dönem Toplantısı Protokolu

Türü: İki Taraflı
Tipi: Protokol
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba
Dili: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 27.09.2001
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2002/3792
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 27.02.2002
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 24713
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 01.04.2002
Açıklamalar: -Türkiye Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu, Dördüncü Toplantısını 26-27 Eylül 2001 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır.

01.04.2002
Sayı: 24713

Karar Sayısı : 2002/3792

27 Eylül 2001 tarihlerinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu IV. Dönem Toplantısı Protokolu"nun onaylanması, Dışişleri Bakanlığı'nın 11/2/2002 tarihli ve ALGY/13722 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 27/2/2002 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

D. BAHÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Dr. Y. KARAKOYUNLU Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.	K. DERVİŞ Devlet Bakanı
Prof. Dr. T. TOSKAY Devlet Bakanı	M. KEÇECİLER Devlet Bakanı	Prof. Dr. Ş. S. GÜREL Devlet Bakanı	F. BAL Devlet Bakanı
N. ARSEVEN Devlet Bakanı	M. YILMAZ Devlet Bakanı	Prof. Dr. R. MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	Dr. Y. KARAKOYUNLU Devlet Bakanı
H. GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof. Dr. Ş. ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E. S. GAYDALI Devlet Bakanı	F. ÜNLÜ Devlet Bakanı
Dr. R. DOĞRU Devlet Bakanı	R. ÖNAL Devlet Bakanı	Prof. Dr. H. S. TÜRK Adalet Bakanı	S. ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı
E. S. GAYDALI İçişleri Bakanı V.	İ. CEM Dışişleri Bakanı	S. ORAL Maliye Bakanı	M. BOSTANCIOĞLU Millî Eğitim Bakanı
Prof. Dr. A. AKCAN Bayındırlık ve İskân Bakanı	Doç. Dr. O. DURMUŞ Sağlık Bakanı	O. VURAL Ulaştırma Bakanı	Prof. Dr. H. Y. GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı
Y. OKUYAN Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	A. K. TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	Z. ÇAKAN Enerji ve Tabii Kay. Bakanı	H. GEMİCİ Kültür Bakanı V.

M. TAŞAR Turizm Bakanı	Prof. Dr. N. ÇAĞAN Orman Bakanı	F. AYTEKİN Çevre Bakanı

Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu
IV. Dönem Toplantısı Protokolu
26-27 Eylül 2001, Ankara

29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın 7. Maddesi çerçevesinde Türkiye Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu, Dördüncü Toplantısını 26-27 Eylül 2001 tarihlerinde Ankara'da yapmıştır.

Türk Heyetine Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sn. A. Mesut Yılmaz, Küba Heyetine Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Sn. Marta Lomas Morales başkanlık etmiştir.

Türk ve Küba Heyetlerinin oluşumu sırasıyla Ek (1) ve (2)'de gösterilmiştir.

Ziyareti sırasında Sn. Marta Lomas Morales Devlet Bakanı Sn. Ramazan Mirzaoğlu, Devlet Bakanı Sn. Yılmaz Karakoyunlu, İçişleri Bakanı Sn. Rüştü Kazım Yücelen ile görüşmüş ve Dışişleri Müsteşarı Sn. Uğur Ziyal ve Dış Ticaret Müsteşarı Sn. Kürşad Tüzmen'i kabul etmiştir.

Heyetler arasındaki görüşmeler, iki ülke arasındaki dostane ilişkileri ve ticari ve ekonomik ilişkileri karşılıklı yarar esası çerçevesinde güçlendirmek ve daha da geliştirmek arzusunu yansıtan karşılıklı anlayış havasında geçmiştir.

Karma Komisyonun sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

I. İki Ülkenin Makroekonomik Durumunun Gözden Geçirilmesi

1. Heyet Başkanları ülkelerinde yürürlükte olan politikaların ve ekonomik gelişmelerin geniş özetini sunmuşlardır.

2. Taraflar, işbirliğini geliştirecek yeni araçlar ve yolların aranması yönünde istekli olduklarını belirtmişler ve ticaretin iki ülkenin potansiyeli ve gücü doğrultusunda arttırılması konusunda mutabık kalmışlardır.

II. İkili Ticaretin Gözden Geçirilmesi

3. Taraflar, ikili ticaretin ve ekonomik işbirliğinin arttırılması yönünde gerekli önlemlerin alınması ve iş çevrelerinin iki ülke ekonomisi hakkında bilgilendirilmesini kararlaştırmışlardır.

4. Taraflar, ikili ticaretin sadece birkaç ürün ile sınırlı olduğunu vurgulamışlar ve bu bağlamda karşılıklı yarar esasına göre ticarete konu olabilecek yeni ürünlerin belirlenmesi kadar ticaretin içeriğinin de çeşitlendirilmesi için adımların atılmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

5. Taraflar, ortak amaç olarak, iş çevrelerinin ikili ticaretin ve ekonomik işbirliğinin teşvikinde önemli rollerinin altını çizerek ilgili kuruluşlarını birbirleri ile daha yakın temas imkanlarını aramaları konusunda teşvik etmeye karar vermişlerdir.

6. Küba tarafı, Türkiye'ye olan ihracatın arttırılması ve Türk pazarına giriş sağlanabilmesi amacıyla Küba eczacılık ürünlerinin tescil edilmesi yönündeki ilgisini belirtmiştir.

7. Türk Tarafı, Küba Tarafını yürürlükte olan ilgili kanun hakkında bilgilendirmiş ve Küba yetkililerinin T.C. Sağlık Bakanlığı ile temasa geçmesini teşvik etmiştir.

Fuarlar ve Sergiler

8. Taraflar,fuarlar ve sergiler gibi teşvik edici faaliyetlere katılım hakkındaki mevcut durumu gözden geçirmişler ve Küba'nın 2001'de "İzmir Uluslararası Fuarı"na katılımından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir. Taraflar böyle faaliyetlerin büyük önemi konusunda mutabık kalmışlar ve gelecekte yapılacak ticareti teşvik edici faaliyetlere katılım imkanlarını araştırmaya karar vermişlerdir.

9. Küba Tarafı, Türk Tarafını 28 Ekim – 4 Kasım 2001 tarihlerinde düzenlenecek "19. Havana Uluslararası Fuarı" ile Haziran 2002'de Santiago'da düzenlenecek "Expocaribe"ye davet etmiştir.

10. Taraflar, Türkiye İhracatı Geliştirme Merkezi (İGEME) ile Küba İhracatı Geliştirme Merkezi (CEPEC) arasındaki "İşbirliği Anlaşması"nın yeniden canlandırılması için hazır olduklarını belirtmişlerdir. Taraflar bu Anlaşmanın iş çevrelerinin bilgilendirilmesi ve temasları geliştirme yönünde bir adım olabileceğini not etmişlerdir.

11. Taraflar, Küba Ticaret Odası ile İstanbul ve İzmir Ticaret Odaları ve TOBB arasında imzalanan antlaşmaların canlandırılmasına yönelik ihtiyaç olduğu konusunda anlaşmışlardır. Küba Ticaret Odası Türk muhataplarına bilgi teatisine yönelik olan yayımları göndermeyi taahhüt etmiştir.

12. Taraflar, Ticaret ve Sanayi Odalarının arasındaki bilgi akışının önemini vurgulamışlardır.

Bankacılık ve İlgili Konular

13. Taraflar, Türk Eximbank tarafından verilen kısa- orta vadeli ithalat kredisi sigortası imkanı hakkındaki memnuniyetlerini ifade etmişlerdir. Taraflar Türk Eximbank ile Banco Nacional de Cuba arasında 1999'da imzalanan "Sigorta Anlaşması" kapsamında şu ana dek herhangi bir başvurunun yapılmadığı ve söz konusu Anlaşmanın geçerliliğinin 1 Temmuz 2002 tarihi itibariyle otomatik olarak bir yıl için daha uzadığı hususunu dikkate alarak, ilgili iş çevrelerini ikili ticaret

ilişkilerinin geliştirilmesi için bu sigorta kolaylığından yararlanmaları amacıyla daha da teşvik etmeye karar vermişlerdir.

14. Küba Tarafı, Türk Tarafından kısa dönem işlemler için verilen 25 milyon Euro'luk kredi sigorta imkanının ve vade tarihinin 1999'da imzalanan anlaşmaya bağlı olarak istisnai biçimde uzatmasını talep etmiştir.

Türk Tarafı, bu talebin Türk Eximbank'ın uluslararası sorumlulukları da göz önünde bulundurularak değerlendirileceğini bildirmiştir.

III. Ekonomik Konular, Yatırım ve İşbirliği

Yatırım

15. Taraflar, Sn. Marta Lomas Morales'in İstanbul'u ziyareti sırasında TEKEL-CATEC ortak fabrikasının resmi açılışından duydukları memnuniyeti not etmişlerdir.

16. TEKEL ve CATEC, TEKEL'in özelleştirilmesi hakkında bilgi teatisinde bulunmayı kararlaştırmışlardır.

17. TEKEL'in özelleştirilmesi esnasında CATEC'in marka hakları TEKEL ile CATEC arasındaki Ortaklık Antlaşması uyarınca korunacaktır.

18. Taraflar bu işbirliğinin gelecekteki muhtemel yatırımları arttıracağı yönündeki beklentilerini ifade etmişlerdir.

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması

19. Taraflar, bir Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmasının imzalanması hakkında gelişmeleri gözden geçirmişler ve bu Anlaşmayı imzalamaya yönelik ön müzakereler hakkında memnuniyetlerini not etmişlerdir. Taraflar bu Anlaşmanın ikili ticareti ve ortak yatırım projelerinde daha ileri işbirliğini teşvik edeceği yönündeki inançlarını ifade etmişlerdir.

Taraflar, müzakerelere Ocak 2002'de devam etmeyi kararlaştırmışlardır.

Sağlık

20. Küba Tarafı, Nijer'deki tıbbi yardımın tüm sağlık alanlarını kapsayacak şekilde geliştirilmesi için ilgili Türk yetkililerle Sağlık Alanında Üçlü İşbirliği Anlaşmasının görüşülmesi konusundaki isteklerini belirtmişlerdir.

21. Küba Tarafı, bu bağlamda, Türk Tarafından "Sağlık Alanında Türkiye, Küba ve Nijer Hükümetleri Arasında Üçlü İşbirliği Antlaşması"nı değerlendirmesini talep etmiştir.

Türk Tarafı, Küba Tarafına teklifleri ile ilgili öneri ve fikirlerini diplomatik kanallar vasıtası ile iletecektir.

22. Küba Tarafı, ilgili Türk yetkilileriyle Hepatit-B aşısının ortak üretimi imkanı hakkında görüşmelere başlamak konusundaki ilgisini belirtmiştir. Buna yönelik olarak Küba Tarafı, Refik Saydam Hijyen Merkezi uzmanlarını Küba'da kabul etmek konusundaki isteklerini ifade etmiştir.

Bilim Teknoloji ve Çevre

23. Taraflar, ilgili kurumlarının çevre sağlığı hakkında işbirliği yapmaları yönünde isteklerini belirtmişlerdir. Buna yönelik olarak Küba Tarafı, çevre sağlığı hakkında muhtemel işbirliğinin ayrıntılarını tartışmak üzere Küba Bilim, Teknoloji ve Çevre Bakanlığı'nın Refik Saydam Hijyen Merkezi uzmanlarını kabule hazır olduğunu ifade etmiştir.

Tarım

24. Taraflar, Küba know-how'ı ile Türkiye'de tarımsal biyolojik ürünlerin ortaklaşa üretimine yönelik Küba Tarafının Türk muhataplarıyla ortak yatırım yapmaları için çalışma imkanı sağlayacak müzakerelerin devam etmesini kararlaştırmışlardır.

25. Taraflar, 1999'da imzalanan "Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü"nün etkin hale getirilmesinin gerekliliğini vurgulamışlardır. Taraflar, buna yönelik olarak, ilgili yetkililerine Tarım Çalışma Komitesinin 3. Oturumunun 2002'nin ilk çeyreğinde yapılması konusunda danışma kararı almışlardır.

26. Taraflar, müzakereler esnasında Türk Tarafının Hayvan Sağlığı İşbirliği Anlaşması ve Karantina ve Bitki Muhafazası Alanında İşbirliği Anlaşmasının 2002'nin ilk çeyreğinde imzalanması yönündeki isteğinden duyulan memnuniyeti not etmişlerdir.

Balıkçılık Endüstrisi

27. Taraflar, iki ülkede sağlanan gelişmelerin öğrenilebilmesi ve bu konuda gelecekteki işbirliği alanlarının belirlenebilmesini teminen her iki ülkeden ilgili yetkililerin balık avcılığı ve ilgili teknolojileri, balık yetiştiriciliği ve balık yan ürünleri alanlarında karşılıklı uzman heyetlerinin teatisi hakkında bir antlaşmaya varmalarına yönelik ilgilerini ifade etmişlerdir.

Şeker Endüstrisi

28. Taraflar, şeker endüstrisi alanında ve Küba'daki şeker fabrikalarının modernizasyonu hakkında gelişmeleri gözden geçirmişler ve buna benzer işbirliğine yönelik daha ileri teşvikler için iki ülkenin ilgili kurum ve kuruluşlarının doğrudan temas kurmaları konusunda anlaşmışlardır. Bu faaliyetler için Türk Şeker Fabrikaları A.Ş. ve Küba Şeker Bakanlığı sorumlu kuruluşlardır.

29. Küba Tarafı, Türk Tarafına somut ve belirli proje teklifleri iletmeyi taahhüt etmiştir.

Gemi İnşası

30. Taraflar, Türk tersanelerinde gemi inşası hususunda süregelen ilgilerini tekrarlamışlar ve 1100 TEUS konteyner gemisi ile başlama konusunda anlaşmışlardır. Taraflar ayrıca iki ülkenin ilgili kurumları Türk Eximbank ve Banco Nacional De Cuba arasındaki müzakereleri Küba Hükümetinin üst garantisi altında bir finansman imkanı sağlayarak destekleme kararı almışlardır.

İnşaat ve Müteahhitlik Hizmetleri

31. Küba Tarafı, üçüncü ülkelerde inşa edilmek üzere (özellikle Latin Amerika, Afrika ve diğerleri) doğal felaketlerden etkilenen ülkeler ve düşük gelir grubu aile iskan programlarında kullanılacak iskan projelerini geliştirmeye yönelik olan ilgisini açıklamıştır.

32. Küba Tarafı, Küba Ulusal İnşaat, Mimar ve Mühendis Birliğinin Türk Tarafı ile çalışmaya hazır olduğunu ifade etmiş ve Türk Tarafını 2-6 Nisan 2002'de Havana'da düzenlenecek Beşinci Uluslararası İnşaat Fuarına katılmaya davet etmiştir.

33. Küba Tarafı, Türk Tarafına bacalar ve ocaklar için (yüksek ısıya dayanıklı) toprak tuğla üretiminin modernizasyonuna yönelik ilgisini ve bu alanda proje tekliflerini kabule hazır olduğunu açıklamıştır.

Mekanik Endüstrisi

34. Taraflar, HEMA ve Küba Metal Mekanik Bakanlığı arasında başlayan traktör üretimi ve pazarlamasına yönelik ortak girişimin oluşturulması olasılıklarının analiz edildiği fizibilite çalışmalarının başlamasından duydukları memnuniyeti not etmişlerdir.

Taraflar, bundan öte, böyle işbirliği girişimlerinin iki ülkenin diğer kurum ve kuruluşlarını da içerebileceğini not etmişlerdir.

Ulaştırma

35. Türk Tarafı, T.C. Devlet Demiryolları'nın yan kuruluşları TÜLOMSAŞ ve TÜDEMSAŞ'ın Kübalı muhatapları ile, eğer talep edilirse, araçların bakım onarım ve imalatı konularında işbirliğine hazır olduğunu belirtmiştir.

Küba tarafı, bu hususu not etmiş ve Küba'daki kurumlara iletmeyi taahhüt etmiştir.

Posta Hizmetlerinde İletişim

36. Türk Tarafı, iki ülke arasında karşılıklı büro faks servisi kurma isteğini tekrarlamıştır. Küba Tarafı bu isteği not etmiştir.

Standardizasyon

37. Taraflar, bu alandaki faaliyetlerin karşılıklı olarak artırılması amacıyla 9 Eylül 1994 tarihli "İşbirliği Anlaşması"nı yeniden canlandırmak için hazır olduklarını tekrarlamışlardır.

Spor

38. Küba tarafı, Kübalı spor uzmanlarını düzenlenecek kontratlar çerçevesinde, Cubadeportes S.A. aracılığıyla Türkiye'ye göndererek, spor alanındaki işbirliğini geliştirme niyetini ifade etmiştir.

Taraflar Karma Komisyonun Beşinci Toplantısının, Havana'da, diplomatik kanallar aracılığıyla mutabık kalınacak bir tarihte yapılmasını kararlaştırmışlardır.

Ankara'da 27 Eylül 2001 tarihinde, İngilizce dilinde iki orijinal nüsha olarak hazırlanmış ve imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına	Küba Cumhuriyeti Hükümeti Adına
Sn. A. Mesut YILMAZ Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı	Sn. Morta Lomas Morales Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanı

Türk Resmi Heyeti

Ek:1

Sn. A. Mesut YILMAZ	Heyet Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Ataman YALGIN	Türkiye'nin Küba Büyükelçisi
Tuncer KAYALAR	Teknik Heyet Başkanı, Müsteşar Yardımcısı Vekili Anlaşmalar Genel Müdürlüğü Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM)
Mehmet AKBAY	Genel Müdür, Tekel
Ahmet GÖLLÜ	Gemi Yapımı ve Tersaneler Genel Müdür Vekili, Denizcilik Müsteşarlığı
Hüsnü DİLEMRE	Genel Müdür Yardımcısı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü, DTM
Serhat GÖK	Genel Müdür Yardımcısı, İhracat Genel Müdürlüğü, DTM
Dr. Selim YÜCEL	Genel Müdür Yardımcısı Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.
Alev ARKAN	Genel Müdür Yardımcısı, EXIMBANK
Mustafa TAHTALIOĞLU	Daire Başkanı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Ulaştırma Bakanlığı
Sinan VAROL	Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Daire Başkanı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
A. Faik KURAL	Daire Başkanı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü, DTM

Küba Resmi Heyeti

Ek: 2

Sn. Marta Lomas MORALES	Heyet Başkanı, Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanı (MINVEC)
Miguel LAMAZARES PUELLO	Küba'nın Ankara Büyükelçisi
Rubén RAMOS ARRIETA	Teknik Heyet Başkanı, Uluslararası İlişkiler Müdürü (MINVEC)
Leticia BETANCOURT BULNES	Kabine Amiri (MINVEC)
Agustin CABELLO REYES	Bakan Danışmanı (MINVEC)
Osvaldo CARVAJAL GABELA	CATEC Genel Müdürü, Tarım Bakanlığı
Aldo VALDES SANCHEZ	Küba Ankara Büyükelçiliği Ticari ve Ekonomik Ataşesi
Jorge GUITERREZ CASTRO	Gelirler Müdürü, Maliye Bakanlığı
Dinorah MENDEZ LEYVA	Küba Ulusal Bankası Bölge Müdürü
Dolores MERAS MORAJON	Uzman, (MINVEC)
Alina NUNEZ RONDON	Uzman, (MINVEC)
Carlos PEREZ INCLAN	Uzman, Maliye Bakanlığı
Armando RODRIGUEZ PEREZ	Uzman, İnşaat Bakanlığı
Aimee AMEZQUETA RODRIGUEZ	ANTARES Ticari Memuru, Balıkçılık Endüstrisi Bakanlığı
Jorge Luis YONG GAITAN	ALİMPORT Uluslararası Alıcısı, Dış Ticaret Bakanlığı

EK 25

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşması

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Tarım ve Hayvancılık
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Havana
İmza Tarihi: 04.11.2003
Onay Belgelerinin Tarihi: 03.02.2005
Onay Belgelerinin Sayısı: 5292
Onay Belgelerinin R.G. Yayın Tarihi: 08.02.2005
Onay Belgelerinin R.G. Yayın Sayısı: 25721
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2005/8697
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 01.04.2005
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 25799
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 28.04.2005
Yürürlülük Süresi: Anlaşma, beş (5) yıllık bir süre için imzalanmıştır.
Uzatma Fesih Hükümleri: Taraflardan biri sürenin sona ermesinden en az 6 ay önce, diplomatik kanallardan yazılı olarak bitmesine dair isteğini belirtmediği takdirde, bir sonraki beş (5) yıllık dönem için otomatik olarak uzayacaktır.
Açıklamalar: Anlaşma, Tarafların yürürlüğe girme konusunda kendi iç mevzuatlarının yerine getirdiklerini diplomatik yollardan birbirlerine bildirdikleri son yazılı notanın alındığı ayı takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

28.04.2005 Perşembe
Sayı: 25799 (Asıl)

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 2005/8697

03/02/2005 tarihli ve 5292 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 18/03/2005 tarihli ve ALGY/76567 sayılı yazısı üzerine, 31/05/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 1/4/2005 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

A.GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	M. A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	B. ATALAY Devlet Bakanı
A. BABACAN Devlet Bakanı	M. AYDIN Devlet Bakanı	G. AKŞİT Devlet Bakanı	K. TÜZMEN Devlet Bakanı
C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	M. V.GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	A.AKSU İçişleri Bakanı	K.UNAKITAN Maliye Bakanı
H.ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	Z. ERGEZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	R.AKDAĞ Sağlık Bakanı	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
S.GÜÇLÜ Tarım ve Köyişleri Bakanı	M.AYDIN Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı V.	A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	
M.H.GÜLER Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	A. KOÇ Kültür ve Turizm Bakanı	O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı	

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı, bundan böyle Taraflar olarak geçecektir,

Karantina zararlılarının, hastalık ve yabancı tohumların girişi ve yayılışına karşı her iki ülkenin topraklarının karşılıklı korunması için karantina ve tarımsal ürünler ve orman korunması alanında ikili işbirliğini derinleştirme arzusuyla hareket ederek,

Her iki ülke arasında dikim materyalleri, tarımsal bitkiler ve bitki ürünlerinin mübadelesi ve ticaretinin geliştirilmesinin yanı sıra bitki hastalıkları ve yabancı tohumların neden olduğu hasat kayıplarının azaltılması amacıyla

aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1

Mevcut Anlaşmada, karantina organizmaları ve diğer tehlikeli organizmalar, taraflar arasında değiştirilecek listeye göre, zararlılar, hastalıklar ve yabancı tohumlar olarak anlaşılmalıdır.

Mutabık Tarafların yetkili kurumları bu listeyi tamamlamalı, bu tür değişiklikler veya ilaveler diğer tarafa bildirmeli ve bilgi alındıktan 60 gün sonra yürürlüğe girmelidir.

Madde 2

Bitki Karantina ve Korumasında düzenli işbirliğini geliştirme amacıyla Taraflar, bir ülkenin topraklarından diğer ülkenin topraklarına tohum, dikim materyali, bitki ve bitki ürünlerinin (bundan böyle karantina yükü olarak geçecektir) ithalatı, ihracatı ve transiti sırasında karantina organizmaları ve diğer tehlikeli organizmaların yayılmasından sakınmak için gerekli tedbirleri almalıdır.

Yetkili kurumlar, karantina ve bitki koruma alanında bilimsel araştırma çalışmaları ile karantina organizmalarının ve zararlı organizmaların kontrolü için pestisitlerin, araç ve makinelerin kullanımı hakkında bilgileri birbirine verecektir.

Yetkili kurumlar, karantina ve bitki koruma alanında bilimsel ve teknik araştırma amacıyla uzmanları mübadele etmelidir.

Yetkili kurumlar, Bitki Karantina alanında birbirlerine bilimsel ve teknik yardım sunmalıdır.

Madde 3

Yetkili Kurumlar, yeni karantina ve tehlikeli organizmaların çıkışı hakkında bilgi alışverişi yapmalıdır.

Yetkili Kurumlar, karantina ve bitki koruma ile ilgili kurallar ile daha önce onaylanmış olanlardaki değişiklikleri iletişim kanallarıyla birbirlerine bildirmelidir.

Madde 4

Bu Anlaşmanın başarıya ulaşması için faaliyetlerin koordinasyonunu yapan Tarafların yetkili kurumları:

Türk Tarafında:Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü vasıtasıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı,

Küba Tarafında:Bitki Sağlığı Enstitüsü vasıtasıyla Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı

Madde 5

Yetkili kurumlar, her ülkede yürürlükte bulunan karantina ve bitki koruma alanında özellikle karantina yüklerinin girişini ve çıkarılmasını düzenleyen kaidesel kurallarını, her ülkede görev yapan iletişim kurumlarıyla, mevcut Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra 60 günden geç olmamak üzere mübadele etmelidir.

Madde 6

Yetkili kurumlar tüm ihraç-karantina yüklerini FAO Bitki Sağlığı Sözleşmesine göre bitki sağlığı sertifikaları ile sağlamalıdır.

Bir ülkenin toprağından bir diğerinin toprağına transit geçen her bir karantina yük lotlarına bitki sağlık sertifikası iliştirilmelidir. Karantina yükleri için sertifikada ithal eden tarafça istenen bitki sağlık koşulları tasdik edilmelidir.

Madde 7

Bitki sağlığı sertifikasının bulunması, her iki kurumu kendi ülkelerinin bitki sağlığı kurallarına göre karantina yüklerinin karantina denetimini yapma hakkından yoksun bırakmaz.

İthalatçı ülkenin sınır noktasında bitki sağlık kontrolü yapıldığı zaman karantina organizması ve diğer zararlı organizmaların bulunması durumunda ve ithalatçı ülkenin bitki sağlığı kurallarına göre kontaminasyon arındırmanın imkânsız olması durumunda, yetkili kurumların karantina yüklerini ihracatçıya geri gönderme, imha etme veya ithalatında belirlenenden başka amaçlar için kullanma hakkı vardır.

Madde 8

Yetkili kurumların, farklı ürünleri alırken bitki sağlık durumuna göre ilave koşulları isteme hakkı vardır. Bu durumda bitki ürününün ihracı sırasında her iki tarafın karantina denetçileri ile ortaklaşa ihracatçı ülkede bir ön denetim yapılması için ithalatçıya izin verilmelidir.

Ortak bitki sağlık kontrolü sırasında, Karantina Servisinin uzmanı ülkelerindeki kanuna uygun standartları ve onaylı metotları takip etmelidir. Alan taraf işleri tamamlamak için imkânlar, laboratuvar ekipmanı ve diğer materyalleri sağlamalıdır.

Bitki sağlık kontrolü diğer ilave koşullar her durumda özel anlaşmalarla yetkili kurumlar tarafından belirlenmelidir.

Madde 9

Taraflar, bir yükü ihraç ettiği zaman ambalaj materyali karantina ve diğer tehlikeli organizmaları yayıcı olmamalı ve topraktan ari olmalıdır: Bu yükler için saman, kepek, tohum ve diğer bitki materyallerinin kullanımı hariç tutulacaktır.

Bir ülkeden diğer ülkeye bir yükü taşımak için kullanılan nakliye aracı çok iyi temizlenmeli gerekirse dezenfekte edilmelidir.

Madde 10

Mevcut Anlaşmanın beyanları, her iki ülkenin diplomatik misyonlarına, konsolosluklarına ve diğer temsilciliklerine sevkıyat için bitki ve bitki materyallerinin yanı sıra diğer gıdaları bulunduran bir yükün bir bölümünü oluşturan bitki materyallerine de uygulanır.

Bir ülkeden diğer ülkeye ihracat, ithalat ve transit ithalatçı ülkenin Bitki Karantina Servisi tarafından belirlenen sınır noktalarından yapılmalıdır.

Madde 11

Yetkili kuruluşlar, bu alanda deneyimlerini birbirine aktarmak ve bilimsel sorunları tartışmak ve çözmek amacıyla karantina ve bitki koruması alanında, gereken durumda, ancak her üç yıldan daha az olmamak üzere, toplanmalıdır.

Bir ülkeden diğerine ulaşım harcamaları ilgili taraflarca üstlenecektir.

Toplantılar her bir ülkede sırasıyla yapılacaktır. Tarih ve programlar her iki Tarafın yetkili makamları tarafından anlaşma ile belirlenecektir.

Toplantı düzenlemek için organizasyon harcamaları yukarıda sözü edilen işlerin yapıldığı ev sahibi ülke tarafından yapılacaktır.

Madde 12

Bu Anlaşmanın icraatı sırasında ortaya çıkan farklılıklar iki Tarafın uzmanları tarafından düzeltilecektir, eğer bu yolla mümkün olmazsa sorunlar diplomatik yolla incelenecek ve çözümlenecektir.

Madde 13

Bu Anlaşmanın beyanları, Tarafların Uluslararası Karantina ve Bitki Koruma Teşkilâtı üyelerinden ve daha önce bunlar tarafından planlanan uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülüklerine müdahale etmez.

Madde 14

Bu Anlaşma, Tarafların yürürlüğe girme konusunda kendi iç mevzuatlarının yerine getirdiklerini diplomatik yollardan birbirlerine bildirdikleri son yazılı notanın alındığı ayı takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Bu Anlaşma, beş (5) yıllık bir süre için imzalanmış olup, Taraflardan biri sürenin sona ermesinden en az 6 ay önce, diplomatik kanallardan yazılı olarak bitmesine dair isteğini belirtmediği takdirde, bir sonraki beş (5) yıllık dönem için otomatik olarak uzayacaktır.

Havana'da 4 Kasım 2003 tarihinde, Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde her biri eşit derecede geçerli üç orijinal nüsha halinde hazırlanmıştır. Yorumlamada herhangi bir farklılık durumunda İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
ADINA

KÜBA CUMHURİYETİ
TARIM BAKANLIĞI
ADINA

08.02.2005 Salı
Sayı: 25721 (Asıl)

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanunlar

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No. 5292

Kabul Tarihi: 3.2.2005

MADDE 1.- 4.11.2003 tarihinde Havana'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

7 Şubat 2005

08.02.2005 Salı
Sayı: 25721 (Asıl)

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanunlar

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No. 5293

Kabul Tarihi: 3.2.2005

MADDE 1.- 4 Kasım 2003 tarihinde Havana'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

7 Şubat 2005

EK 26

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşması

Türü: İki Taraflı
Tipi: Anlaşma
Konusu: Tarım ve Hayvancılık
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: Türkçe, İspanyolca ve İngilizce
Uyuşmazlık Halinde Geçerli Dil: İngilizce
İmza Yeri: Havana
İmza Tarihi: 04.11.2003
Onay Belgelerinin Tarihi: 03.02.2005
Onay Belgelerinin Sayısı: 5293
Onay Belgelerinin R.G. Yayın Tarihi: 08.02.2005
Onay Belgelerinin R.G. Yayın Sayısı: 25721
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2005/8679
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 28.03.2005
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 25803
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 02.05.2005
Yürürlülük Süresi: Anlaşma beş (5) yıllık bir süre içindir.
Uzatma Fesih Hükümleri: Akit Taraflardan biri Anlaşmanın bitiş tarihinden en az 6 ay önce diplomatik kanallarla yazılı olarak karşı çıkmaz ise otomatik olarak diğer bir 5 yıllık süre için uzatılacaktır.
Açıklamalar: Anlaşma, Akit Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli iç hukuki şartların yerine getirildiğini diplomatik kanallarla birbirlerine bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı ayı takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

02 Mayıs 2005, Pazartesi
Sayı: 25803

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 2005/8679

4 Kasım 2003 tarihinde Havana'da imzalanan ve 03/02/2005 tarihli ve 5293 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 18/03/2005 tarihli ve ALGY/74913 sayılı yazısı üzerine, 31/05/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 28/3/2005 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

A.GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.	B. ATALAY Devlet Bakanı
A. BABACAN Devlet Bakanı	M. AYDIN Devlet Bakanı	G. AKŞİT Devlet Bakanı	K. TÜZMEN Devlet Bakanı
C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	M. V.GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	A.AKSU İçişleri Bakanı	K.UNAKITAN Maliye Bakanı
H.ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	Z. ERGEZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	H. ÇELİK Sağlık Bakanı V.	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
S.GÜÇLÜ Tarım ve Köyişleri Bakanı	M. BAŞESGİOĞLU Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	
M.H.GÜLER Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	B. ATALAY Kültür ve Turizm Bakanı V.	O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı	

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı, burada "Akit Taraflar" olarak anılacaklar, aşağıda belirtilen karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesi ve veterinerlik alanında işbirliğinin derinleştirilmesi doğrultusunda istekleri ile bu Anlaşmanın imzalanması için aşağıdaki konularda mutabık kalmışlardır.

Madde 1

Akit Taraflar, ham madde değişimi, hayvansal orijinli ürünler, hayvan yemleri ve diğer girdilerin, muhtemel değişim ihtimalini değerlendirdikten sonra, bulaşıcı hayvan hastalıklarının ülkelerinin topraklarına bulaşmasından korunmak amacıyla işbirliği yapacaklardır.

Madde 2

Akit Tarafların birbirlerine ihracat yapmalarını sağlamak amacıyla, ihracı hedeflenen ürünler, ithalatçı ülkenin mevzuatlarında belirtilen şartları karşılamalı ve böylece ticarî değişim kolaylaştırımalıdır.

Madde 3

Akit Tarafların Veteriner Servisleri hayvan, hayvansal orijinli ürün, hayvansal orijinli hammadde, hayvan yemi ve hayvacılıkla ilgili diğer girdilerin ithalatı için talep edilen şartların değişiminde bulunacak ve bu şartlarda herhangi bir değişiklik veya bu şartlara ilaveler olduğunda birbirlerini bilgilendireceklerdir.

Madde 4

Akit Taraflar hastalıkların önlenmesi ve kontrolünde karşılıklı olarak bilgi ve tecrübe değişimi ile ilgili olarak işbirliği yapacaklardır. Akit Taraflar bu amaçları göz önünde bulundurarak:

• Uluslararası Salgın Hastalıklar Ofisinin (OIE) "A" listesinde bulunan hayvan hastalıklarının çıkışını, gidişatını ve tamamen eradikasyonunu,

• Bu türden hastalıklardan etkilenen bölgeleri, hastalanan hayvan türleri sayılarını ve bulaşıcı hayvan hastalıkları ile ilgili diğer önemli hususları birbirlerine derhal bildireceklerdir.

Madde 5

Akit Taraflar aşağıdaki belirtilen konularda işbirliğinin geliştirilmesinden sorumludurlar:

• OIE'nin "A" ve "B" Listelerinde bulunan hayvan hastalıkları ile ilgili istatistiki bilgiler bulunduran bültenler vasıtası ile düzenli ve sürekli bilgi değişimi,

• Hayvan sağlığı alanındaki bilimsel gelişmelerle ilgili bilgi sağlamak için uzman veteriner değişimi,

• Hayvan hastalığı teşhisi, hayvansal orijinli gıda güvenliği, veterinerlikle ilgili biyolojik madde ve ilaçların kontrolü ve hayvanların zararlı çevresel etkilerden korunması ile ilgili Veteriner Servisi Laboratuvarları arasında işbirliğinin geliştirilmesi.

Madde 6

Akit Tarafların bu Anlaşmayı uygulayacak yetkili makamları:

Türkiye Tarafı adına: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Küba Tarafı adına: Tarım Bakanlığı, Veterinerlik Enstitüsü

Madde 7

Bu Anlaşma, Akit Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli iç hukukî şartların yerine getirildiğini diplomatik kanallarla birbirlerine bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı ayı takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Bu Anlaşma beş (5) yıllık bir süre için sonuçlandırıldı ve eğer Akit Taraflardan biri Anlaşmanın bitiş tarihinden en az 6 ay önce diplomatik kanallarla yazılı olarak karşı çıkmaz ise otomatik olarak diğer bir 5 yıllık süre için uzatılacaktır.

4 Kasım 2003 tarihinde Havana'da, üç orijinal olarak, her biri eşit olarak özgün olmak üzere Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde imzalanmıştır. Yorum farklılıkları durumunda, İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti	**Küba Cumhuriyeti**
Tarım ve Köyişleri	**Tarım Bakanlığı**
Bakanlığı Adına	**Adına**
(İmza)	**(İmza)**

EK 27

Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Beşinci Dönem Protokolü

Türü: İki Taraflı
Tipi: Protokol
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik, Teknik İşbirliği ve Teknik Yardım
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: İngilizce
İmza Yeri: Havana
İmza Tarihi: 06.11.2003
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2004/7017
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 16.03.2004
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 25438
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 19.04.2004
Açıklamalar: Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında 29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması'nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Beşinci Dönem Toplantısı 3-6 Kasım 2003 tarihinde Havana'da yapılmıştır.

19.04.2004 Pazartesi
Sayı: 25438 (Asıl)

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Milletlerarası Andlaşma

Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu V. Dönem Protokolü'nün Onaylanması Hakkında Karar

Karar Sayısı: 2004/7017

Bakanlar Kurulundan:

---

6 Kasım 2003 tarihinde Havana'da imzalanan ekli "Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu V. Dönem Protokolü"nün onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 2/3/2004 tarihli ve ALGY/86398 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 16/3/2004 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

A.GÜL Dışişleri Bak. ve Başb.Yrd.	A.ŞENER Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.A.ŞAHİN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	B.ATALAY Devlet Bakanı
A.BABACAN Devlet Bakanı	M.AYDIN Devlet Bakanı	G.AKŞİT Devlet Bakanı	K.TÜZMEN Devlet Bakanı
M.A.ŞAHİN Adalet Bakanı V.	M.V.GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	A.AKSU İçişleri Bakanı	K.UNAKITAN Maliye Bakanı
H.ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	Z.ERGEZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	R.AKDAĞ Sağlık Bakanı	B.YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
S.GÜÇLÜ Tarım ve Köyişleri Bakanı	M.BAŞESGİOĞLU Çalışma ve Sos.Güv. Bakanı	A.AKSU Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	
M.H.GÜLER Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	E.MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	O.PEPE Çevre ve Orman Bakanı	

S. ÖZDOĞAN

Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği
Karma Komisyonu V. Dönem
Protokolü
3-6 Kasım 2003, Havana

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında 29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması'nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türkiye - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Beşinci Dönem Toplantısı 3-6 Kasım 2003 tarihinde Havana'da yapılmıştır.

Türk Heyetine Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek, Küba Heyetine ise Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Sayın Marta Lomas Morales başkanlık etmiştir.

Türk ve Küba Heyetlerinin oluşumu sırasıyla Ek (1) ve (2)'de gösterilmiştir.

Ziyareti sırasında, Sayın Cemil Çiçek, Devlet Konseyi Başkan Yardımcısı Sayın Carlos Lage Davila, Halkın Gücü Ulusal Meclisi Başkanı Sayın Ricardo Alarcon de Quesada ve Hükümet Bakanı Sayın Ricardo Cabrisas ile görüşmüştür. Sayın Cemil Çiçek ayrıca, Adalet Bakanı Sayın Roberto Diaz Sotolongo, Ulaştırma Bakanı Sayın Carlos M Pazo Torrado, Tarım Bakanı Sayın Alfredo Jordan, Dış Ticaret Bakan Vekili Sayın Pedro Luis Padron, Dışişleri Bakan Yardımcısı Sayın Angel Dalmau Fernandez ile görüşmüştür.

Türk Heyeti ayrıca Şeker Bakanı Sayın Ulises Rosales del Toro ve Küba Ulusal Bankası Başkan Vekili Sayın Maritza Martin ile toplantılar yapmıştır.

Türk Heyeti ayrıca Latin Amerika Eczacılık Okulu, Genetik Mühendisliği ve Biyoteknoloji Merkezi ile 21. Havana Uluslararası Ticaret Fuarını ziyaret etmişler ve Küba'da Türk Filmleri Haftası açılış törenine katılmışlardır.

Taraflar arasındaki görüşmeler, iki ülke arasındaki dostane bağları ve ticari ve ekonomik ilişkileri karşılıklı yarar esası çerçevesinde güçlendirmek ve daha da geliştirmek arzusunu yansıtan karşılıklı anlayış havası içinde geçmiştir.

Karma Komisyonun sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

1. İki ülke ekonomik durumlarının genel değerlendirmesi

1. Heyet Başkanları yeni uluslararası koşullar çerçevesinde ülkelerindeki son ekonomik ve sosyal durum hakkında geniş kapsamlı bilgi vermişlerdir.

2. Taraflar işbirliğini artırıcı yeni yollar ve araçların araştırılması konusundaki isteklerini belirterek, ülkelerinin potansiyelleri ve kapasitelerine paralel olarak ticaretin daha fazla geliştirilmesi konusunda anlaşmışlardır.

II. İkili Ticaretin Gözden Geçirilmesi

Ticaret

3. Taraflar, mevcut ticaret hacminin beklentilerine cevap vermediğini ve ekonomilerinin gerçek potansiyelini yansıtmadığını not ederek, iki ülke ticari ilişkilerindeki gelişmeleri gözden geçirmişlerdir.

4. Bu çerçevede, Taraflar iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin, karşılıklı yarar ve denge esasına dayanmak suretiyle artırılması ve çeşitlendirilmesi için daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

5. Küba Tarafı, Türkiye'ye olan ihracatını artırmak ve Türkiye pazarına girebilmek amacıyla tıp ve eczacılık ürünlerine olan özel ilgisini belirtmiştir.

6. Türk Tarafı, Türk mallarının Küba'ya üçüncü ülkeler üzerinden ithalatının azaltılması amacıyla Türkiye ile Küba arasında doğrudan ticaret bağlantılarının kullanılmasına olan ilgisini belirtmiştir.

7. Taraflar, İstanbul ve İzmir Ticaret Odaları ile Küba Ticaret Odası arasında daha önce imzalanan işbirliği anlaşması çerçevesinde tesis edilen işbirliğinin yeniden canlandırılmasına ihtiyaç duyulduğu hususunda anlaşmışlardır.

8. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu ile Küba Cumhuriyeti Ticaret Odasını, her iki ülkenin ticari ve sınai kurumları arasındaki bağların güçlendirilmesi amacıyla, bir girişimciler komitesi kurmaları için desteklemeyi kararlaştırmışlardır.

9. Küba Tarafı, Türk Tarafına, ihracatçı ve ithalatçılarına ilişkin kataloglar ile üçüncü ülkelerden yapılanlar da dahil olmak üzere 2003 yılında Küba tarafından ithal edilen başlıca Türk mallarının bir listesini sunmuştur.

Fuar ve Sergiler

10. Taraflar, fuar ve sergilerin ticari ilişkilerin geliştirilmesindeki önemini belirterek, her iki ülke şirketleri arasındaki bağları teşvik etmeyi sürdürmek konusunda anlaşmışlardır. Küba Tarafı, Türk Tarafını 2004 yılında düzenlenecek olan "Havana Uluslararası Ticaret Fuarı" ile Santiago de Cuba şehrinde gerçekleştirilecek "ExpoCaribe" fuarına davet etmiştir.

11. Taraflar bu çerçevede, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME)'nin 2003 yılında 21. Havana Uluslararası Ticaret Fuarına katılımını memnuniyetle not etmişlerdir.

12. Taraflar, Türk işadamlarının 6-10 Nisan 2004 tarihleri arasında Havana'da düzenlenecek olan 7. FECONS'04 Uluslararası Yapı Fuarına ve her yıl Temmuz ayında Havana'da gerçekleştirilen METANICA, metal-mekanik ve dönüşüm endüstrileri uluslararası ihtisas fuarına katılımının teşvik edilmesi konusunda anlaşmışlardır.

Bankacılık ve İlgili Konular

13. Taraflar, 2 Temmuz 1999 tarihinde Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası arasında imzalanan 25 milyon Euro tutarındaki "İhracat Kredisi Sigorta Kolaylığı Anlaşması"nın işleyişi ile ilgili sorunları tanımlamışlardır.

14. Taraflar, belirtilen sorunların aşılması ve etkin bir uygulamanın tesisi amacıyla "Kolaylığın" 10 milyon Euro'ya kadar olan bölümünün Türk Eximbank tarafından Küba Ulusal Bankası'na İhracat Finansman Kredisi olarak sağlanabileceği hususunda anlaşmışlardır. Kredi kolaylığının vade ve koşulları Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası arasında gerçekleştirilecek görüşmeler ile belirlenecektir.

15. Türk Eximbank ve Küba Ulusal Bankası mevcut işlem limitlerinin İhracat Kredisi Sigorta Kolaylığı ve İhracat Finansman Kredisi çerçevesinde gözden geçirilmesi hususunda anlaşmışlardır.

16. Küba Tarafı, Türk Eximbank'tan kredi vadesinin belirli ham maddeler için 720 gün olarak sağlanması hususunun yeniden gözden geçirilmesini ve değerlendirilmesini talep etmiştir.

17. Taraflar, Türk tersanelerinde gemi inşası konusuna olan sürekli ilgilerini yinelemişlerdir. Taraflar, ayrıca, ilgili kurumları olan Türk Eximbank ve Küba Ulusal Bankası arasında, Küba Hükümetinin bağımsız garantisi altında bir finansman kolaylığı sağlanması hususundaki görüşmelerin desteklenmesi konusunda anlaşmışlardır.

III. Ekonomik Konular, Yatırım ve İşbirliği

Maliye

18. Küba Tarafı, Küba Cumhuriyeti Maliye ve Fiyatlar Bakanlığı'nın finansman ve ticaret hukuku, hazine ve bütçe konularında uzman değişimi mekanizmasının tesisi konusundaki ilgisini sunmuştur.

Türk tarafı Küba Tarafının önerisini not etmiş ve konunun ilgili bakanlık ve kuruluşlara iletileceğini belirtmiştir.

19. Taraflar, Türkiye Maliye Bakanlığı ve Küba Maliye ve Fiyatlar Bakanlığı arasında, deneyim değişimi ve uzman eğitimi olanaklarının tespiti amacıyla kamu görevlisi değişiminin desteklenmesi üzerinde çalışılması hususunda anlaşmışlardır.

Yatırımların Teşviki

20. Taraflar, Küba Yatırımların Teşviki Merkezi (CPI) ile benzer görevleri yürüten ilgili Türk kuruluşlarının, bu alanda bilgi değişiminin sağlanması amacıyla, belirlenmesinin yararları üzerinde anlaşmışlardır.

21. Küba Tarafı, Kübalı girişimcilerin özellikle biyoteknoloji, tıp ve eczacılık, tekstil, inşaat, bilgi teknolojileri ve turizm alanlarındaki denizaşırı yatırım projelerinin desteklenmesine olan ilgisini belirtmiştir.

22. Küba Tarafı, Türk Tarafına Küba'daki yatırım olanakları hakkında bilgi içeren bir CD-ROM sunmuştur.

Türk Tarafı, Küba önerisinin ilgili bakanlık ve kuruluşlara iletileceğini belirtmiştir.

Ulaştırma

23. Küba Tarafı, Küba Demiryolları Birliği'nin (UFC) Türk şirketleri TÜLOMSAŞ ve TÜDEMSAŞ'ın çeken ve çekilen araçların bakım onarım ve imalatı konusunda işbirliği yapılması için bir mekanizma oluşturulması önerisine olan ilgisini yinelemiştir.

24. Türk Tarafı, TÜLOMSAŞ ve TÜDEMSAŞ'ın üretim kapasitesi çerçevesinde Küba Demiryolları Birliğinden gelecek her türlü talebi karşılamaya hazır olduğunu belirtmiştir.

25. Taraflar, teknik elemanların eğitimi yanında organizasyon yapıları, otomatik, telematik ve iletişim sistemleri hakkında bilgi sahibi olunması amacıyla bilgi değişiminin sağlanması için demiryolu şirketleri arasındaki ilişkilerin daha fazla geliştirilmesi hususunda anlaşmışlardır.

26. Türk Tarafı ayrıca, ilgili Türk demiryolu şirketlerince sağlanabilecek ürünlerin listesini sunmayı kabul etmiş ve Küba Tarafını Türkiye'ye davet etmiştir.

27. Küba Tarafı, ticari ve ekonomik ilişkilerin özellikle demiryolu ve deniz ulaştırmasında geliştirilmesine yönelik Türk tarafının somut önerilerinin değerlendirilmesi amacıyla en kısa zamanda Ulaştırma Bakanlığından Türkiye'ye bir heyet göndermeyi kabul etmiştir.

Deniz Ulaştırması Alanında İşbirliği Anlaşması

28. Taraflar, "Deniz Ulaştırması Alanında İşbirliği Anlaşması" nihai uzlaşma görüşmelerini en kısa zamanda tamamlamak hususunda anlaşmışlardır.

Sağlık, Biyoteknoloji, Tıp ve Eczacılık Endüstrisi

29. Küba Tarafı, acil yardım ilaçları, hijyen-epidomoloji ve diğer tıbbi ihtisas dallarında Küba Cumhuriyeti Halk Sağlığı Bakanlığının mezuniyet sonrası kurslar önerme konusundaki isteğini belirtmiştir.

30. Küba Tarafı, ayrıca, Kapsamlı Sağlık Programı çerçevesinde sağlık alanında olası üçlü işbirliğinin geliştirilmesi konusunda ilgili Türk kuruluşları ile görüş alışverişinde bulunma isteğini belirtmiştir.

31. Türk Tarafı organ nakli organizasyonu, ilaç ve eczacılık, ana ve çocuk sağlığı konularında ortak bilgi ve deneyim değişimi yoluyla işbirliği yapma isteğini belirtmiştir.

32. Küba Tarafı, genetik mühendisliği ve biyoteknoloji alanlarında Türk ve Küba kuruluşları arasında ticari bağlar kurulmasının ve bilimsel değişimlerin teşvik edilmesi hususundaki isteğini belirtmiştir.

Türk Tarafı Küba Tarafının önerisini not etmiş ve ilgili bakanlık ve kuruluşlara iletileceğini belirtmiştir.

33. Küba Tarafı, Küba eczacılık ürünlerinin yetkili sağlık kuruluşları tarafından Türkiye'de tescil edilmesi konusunda ilgili Türk makamlarının desteğini talep etmiştir.

34. Türk Tarafı, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve tıbbi ürünlerin Türkiye'de tescilini de içeren ithalat prosedürleri bilgi dokümanını Küba tarafına sunmuştur.

35. Küba Tarafı, ilgili Türk kuruluşları ile ortak klinik deneyler yürütülmesi imkanlarının araştırılmasını Türk Tarafından talep etmiştir.

İnşaat ve Müteahhitlik Hizmetleri

36. Küba Tarafı, UNECA S.A ile aralarındaki, Küba, Türkiye ve üçüncü ülkelerdeki ortak inşaat faaliyetlerine ilişkin Niyet Mektubunun hayata geçirilebilmesi amacıyla, URBAN CONSTRUCTION&TRADE şirketi ile temasların yeniden canlandırılmasına olan ilgisini belirtmiştir.

37. Küba Tarafı Türk Tarafınca finanse edilecek Küba ve üçüncü ülkelerdeki inşaat projelerinde ortak çalışma imkanlarının değerlendirilmesi konusundaki ilgisini belirtmiştir.

Türk Tarafı Küba Tarafının önerisinin değerlendirilmesi amacıyla ilgili kuruluşlara iletileceğini belirtmiştir.

Metal ve Mekanik Endüstrisi

38. Taraflar, Küba'dan GIMAC Grup ile Türkiye'den HEMA Traktörü, Küba'da ortak traktör üretimi konusunda imzaladıkları Niyet Mektubu çerçevesinde görüşmeleri sürdürmelerini desteklemek konusunda anlaşmışlardır.

Türk Tarafı, Küba'da ortak traktör üretimi konusundaki Küba Tarafının isteğini diğer Türk firmalarına da ileteceğini belirtmiştir.

Tarım ve Balıkçılık Endüstrisi

39. Taraflar, tarımın ikili ticari ve ekonomik ilişkilerdeki önemini dikkate alarak, Tarım Çalışma Grubu'nun oluşumu sağlayan Tarım İşbirliği Anlaşmasının 1999 yılında imzalanmasından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.

40. Taraflar Karma Ekonomik Komisyon çerçevesinde tarım konusunda Bakan Yardımcıları düzeyinde gerçekleştirilecek İkili Çalışma Grubu kurulması kararını teyit etmişlerdir.

41. Taraflar İkili Çalışma Grubunun ilk toplantısının Karma Ekonomik Komisyon toplantısı çerçevesinde 2004 yılının ilk yarısında Ankara'da gerçekleştirilmesi konusunda anlaşmışlardır. Türk Tarafı bu amaçla Küba tarafını davet etmiştir.

42. Taraflar, ayrıca, V. Dönem Karma Ekonomik Komisyon Toplantıları sırasında "Hayvan Sağlığı İşbirliği Anlaşması" ile "Bitki Koruma ve Karantina Alanlarında İşbirliği Anlaşması"nın imzalanmasından duydukları memnuniyeti

ifade etmişlerdir.

43. Taraflar, biyolojik ürünlerin Küba teknolojisi kullanılarak Türkiye'de üretilmesi konusunda görüşmeleri sürdürme kararı almışlardır.

44. Taraflar, balıkçılık ürünleri, ürün güvenliği ve kalite kontrol alanlarında işbirliği yapmaya hazır olduklarını belirtmişlerdir.

TEKA Ortak Teşebbüsü

45. Türk Tarafı, TEKEL-CATEC ortak yatırımı olan TEKA'nın son Genel Kurul toplantısında alınan kararın Küba Tarafınca yeniden gözden geçirilmesi isteğini belirtmiştir.

46. Küba Tarafı, Türk Firması Tekel'in mevcut sorunların çözümlenmesine yönelik somut önerisini 2003 yılı bitiminden önce sunması durumunda, TEKA Ortak Yatırımının devamı konusunu yeniden değerlendirme hususundaki isteğini belirtmiştir.

Şeker Endüstrisi

47. Küba Tarafı, Küba Şeker Endüstrisi Enerjetik Programı'na katılımın Türk Sanayiinin çıkarları ve olanakları açısından Türk Tarafınca araştırılması ve ortak yatırım, satın alma-kiralama veya finansal destek şeklinde olabilecek farklı katılım seçeneklerinin ortak analizinin gözden geçirilmesi yönündeki isteğini belirtmiştir.

48. Küba Tarafı, Şeker Sanayisinin, Türk tarafının sermaye, teçhizat ve pazara giriş desteği sağlaması kaydıyla ortak teşebbüsler aracılığıyla yeni alkol damıtma tesisi kurulması veya mevcutlarının yeniden yapılandırılması imkanlarının çalışılmasına olan ilgisini sunmuştur.

Türk Tarafı, bu öneriyi not ederek, ilgili kuruluşlara iletileceğini belirtmiştir.

Su Kaynakları

49. Küba Tarafı, hidrolik alanında mühendislik ve danışmanlık hizmetleri teklif etmeye olan ilgisini belirtmiştir. Küba Tarafı, bu çerçevede, konu ile ilgili teknik bilgi vermiş ve TECNICA HIDRAULICA S.A. International Consultancy firmasının broşürlerini vermiştir.

Kültür

50. Taraflar, kültürel değişimleri desteklemek ve Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti arasında kültürel festivallerin düzenlenmesini teşvik etmek hususunda mutabık kalmışlardır.

51. Taraflar, Sanatlar Yüksek Enstitüsü'nün (ISA) İstanbul Bilgi Üniversitesi ve diğer Türk Üniversiteleri ile işbirliğini geliştirmeye olan ilgisini teyid etmişlerdir.

52. Küba Tarafı, Sanat Okulları Milli Merkezi'nin (CNEART) ilgili Türk kuruluşları; konservatuar, akademi ve sanat okulları ile bağlar geliştirmeye olan ilgisini belirtmiştir.

53. Küba Tarafı, Jose Marti Milli kütüphanesinin;

. Her iki ülkenin tarihi ve kültür hayatı konusunda yayın değişiminin başlatılması,

. Çocuklara, gençlere, kör ve görme engelliler ile genel olarak özürlülere yönelik bibliyoloji, bibloyagrafya, kütüphanecilik bilimleri alanlarında düzenlenecek konferanslar aracılığıyla Türk uzmanlar ile tecrübe değişimi,

. Az bulunan ve değerli kitapların toplanması ile kartografi malzemesi ve başka alanlarda Kübalı kütüphanecilere eğitim vermek üzere, Türk uzmanların kabul edilmesi,

. İspanyolca veya İngilizce dillerinde Küba'da Türkiye tarihi ve kültürü hakkında yıllık sergiler düzenlenmesi.

konularına ilgi duyduğunu belirtmiştir.

Turizm

54. Türkiye Cumhuriyeti Turizm ve Kültür Bakanı'nın resmi ziyareti ve Küba Cumhuriyeti Turizm Bakanlığı ile toplantısı vesilesiyle, Taraflar, ülkelerinde turizm sektöründe mevcut durum hakkında bilgi değişiminde bulunmuşlardır.

55. Türk tarafının işbirliği faaliyetlerini yürütmeye olan isteğini dikkate alarak, Küba tarafı, insan kaynakları alanında işbirliği imkan ve potansiyelini araştırmak üzere Türkiye Cumhuriyeti'ne bir heyet göndermeye olan ilgisini belirtmiştir.

56. Taraflar, bir Küba heyetinin 2004 Nisan ayında Türkiye Cumhuriyeti'ni ziyaret etmesi hususunda mutabık kalmışlardır. Taraflar, ziyaretin hazırlık çalışmalarını yapmak ve ziyaretin tarihini diplomatik kanallardan belirlemek hususunda da mutabık kalmışlardır.

Spor

57. Küba Tarafı, Türkiye'nin Gençlik ve Spordan sorumlu Devlet Bakanının Küba'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirmesi için davetini yinelemiştir.

58. Taraflar, spor alanında İkili İşbirliği Anlaşması çerçevesinde bu alandaki değişimleri sürdürme ve destekleme konusunda anlaşmışlardır.

59. Küba Tarafı, sporun her dalında ve ilgili bilimlerde Kübalı uzmanların CUBADEPORTES S.A. firmasından kiralanmasının teşvik edilmesi konusunda Türk Tarafına bilgi vermiştir.

60. Türk Tarafı, Küba Tarafının spor alanındaki önerilerini memnuniyetle not etmiş ve bu önerilerin aynı zamanda diplomatik kanallardan ilgili Türk Bakanlıklarına iletilmesi gerektiğini belirtmiştir.

IV. Hukuki ve Düzenleyici Konular

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması

61. Taraflar "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması" nihai uzlaşma görüşmelerinin bir sonraki toplantısını 2004 yılında diplomatik kanallar vasıtasıyla belirlenecek bir tarihte gerçekleştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Küba Tarafı, Karma Komisyonun Altıncı Dönem Toplantısının 2004 yılı Haziran ayında düzenlenmesini önermiştir.

Taraflar Karma Komisyonun 6. Dönem Toplantısının diplomatik kanallar vasıtasıyla belirlenecek bir tarihte, Ankara'da gerçekleştirilmesini kararlaştırmışlardır.

6 Kasım 2003 tarihinde, Havana'da, İngilizce dilinde iki nüsha olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Cemil ÇİÇEK
Adalet Bakanı

KÜBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Marta Lomas MORALES
Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik
İşbirliği Bakanı

Ek No. I

1. Sayın Cemil Çiçek	: Adalet Bakanı, Heyet Başkanı
2. Vefahan Ocak	: Türkiye Cumhuriyeti'nin Küba Büyükelçisi
3. H.Hüseyin Çoşkun	: Müsteşar Vekili Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
4. Ülker Güzel	: Müsteşar Yardımcısı Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) Teknik Heyet Başkanı
5. Ali Boğa	: Genel Müdür, DTM İhracat Genel Müdürlüğü
6. Ahmet Kılıçoğlu	: Genel Müdür Türk Eximbank
7. Osman Y. Bekaroğlu	: Genel Müdür Yardımcısı DTM, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

Ek No. II

1. Marta Lomas Morales	: Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Heyet Başkanı
2. Ricardo Guerrero Blanco	: Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakan Yardımcısı
3. Dagmar Gonzales Grau	: Avrupa Bölümü Başkanı, Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı, Teknik Heyet Başkanı
4. Felix Loaces Ramos	: Müdür, Dış Ticaret Bakanlığı
5. Dinorah Mendez Leyva	: Bölge Müdürü, Küba Ulusal Bankası
6. Evergisto Pais Lorenzo	: Avrupa Bölümü Başkan Yardımcısı, Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
7. Belkis Barnet Izquierdo	: Memur, Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
8. Karelia Camejo	: Uluslararası İlişkiler Memuru, Ulaştırma Bakanlığı
9. Guillermo Lopez Rodriguez	: Uluslararası İlişkiler Memuru, Demir ve Çelik Bakanlığı
10. Roberto Marrero	: Memur, Dışişleri Bakanlığı
11. Juan Carlos Oliva	: Memur, Dış Ticaret Bakanlığı
12. Otto Pantoja	: Memur, Sağlık Bakanlığı
13. Minerva Mevil Dumey	: Uluslararası İlişkiler Memuru, İnşaat Bakanlığı
14. Manuel Alonso Padilla	: Uluslararası İlişkiler Memuru, Şeker Bakanlığı
15. Serafin Fernandez	: Uluslararası İlişkiler Memuru, Tarım Bakanlığı

Protocol of the Fifth Session
of the Turkish-Cuban Joint Commission
on Trade, Ecnomoic and Industrial Cooperation
3-6 November, 2003, Havana

The Turkish-Cuban Joint Commission on Trade, Economic and Industrial Cooperation, set up in accordance with the Article 7 of the "Agreement on Trade, Economic and Industrial Cooperation between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Cuba" signed on August 29, 1996, held its fifth meeting in Havana on November 3-6, 2003.

The Turkish Delegation was led by H.E. Cemil Çiçek, Minister of Justice and the Cuban Delegation by H.E. Marta Lomas Morales, Minister of Foreign

EK 28

Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Altıncı Dönem Protokolü

Türü: İki Taraflı
Tipi: Protokol
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik, Teknik İşbirliği ve Teknik Yardım
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 30.03.2005
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2005/9182
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 14.07.2005
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 25900
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 08.08.2005
Açıklamalar: Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında 29.08.1996 tarihinde imzalanan Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması'nın 7. maddesi uyarınca kurulan Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu, Altıncı Dönem Toplantısını 29-30 Mart 2005 tarihlerinde Ankara'da yapmıştır.

08 Ağustos 2005, Pazartesi
Sayı: 25900

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 2005/9182

30 Mart 2005 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu VI. Dönem Protokolü"nün onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 6/7/2005 tarihli ve ALGY/280906 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 14/7/2005 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

A.GÜL	A. ŞENER	M. A. ŞAHİN	B. ATALAY
Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bakanı
A. BABACAN	M. AYDIN	N. ÇUBUKÇU	K. TÜZMEN
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
C. ÇİÇEK	M. V.GÖNÜL	A.AKSU	K.UNAKITAN
Adalet Bakanı	Milli Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Maliye Bakanı
H.ÇELİK	F. N.ÖZAK	R.AKDAĞ	B. YILDIRIM
Milli Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskan Bakanı	Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı

M. M. EKER	M. BAŞESGİOĞLU	A. COŞKUN
Tarım ve Köyişleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı
M.H.GÜLER	A. KOÇ	O. PEPE
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	Kültür ve Turizm Bakanı	Çevre ve Orman Bakanı

Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu VI. Dönem Protokolü 29-30 Mart 2005, Ankara

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında 29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması'nın 7. maddesi uyarınca kurulan Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu, Altıncı Dönem Toplantısını 29-30 Mart 2005 tarihlerinde Ankara'da yapmıştır.

Türk Heyetine Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek, Küba Heyetine ise Dış Ticaret Bakanı Sayın Raul De la Nuez başkanlık etmiştir.

Türk ve Küba Heyetlerinin oluşumu sırasıyla Ek (1) ve (2)'de gösterilmiştir.

Ziyareti sırasında Sayın Raul De la Nuez Ramirez Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Sayın Abdullah Gül, Devlet Bakanı Sayın Kürşad Tüzmen, Sağlık Bakanı Sayın Recep Akdağ ile görüşmelerde bulunmuştur. Sayın Raul De la Nuez Ramirez ayrıca, Türk Eximbank Genel Müdürü Sayın Ahmet Kılıçoğlu ile de görüşme gerçekleştirmiştir.

Küba Heyeti ayrıca, Tarım Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığı ile toplantılar gerçekleştirmiştir. Küba Heyeti Ankara Ostim Sanayi Bölgesini de ziyaret etmiştir.

Taraflar arasındaki görüşmeler, iki ülke arasındaki dostane bağları ve karşılıklı yarar esası çerçevesinde ticari ve ekonomik ilişkileri güçlendirmek ve daha da geliştirmek arzusunu yansıtan samimi bir havada geçmiştir.

Karma Komisyonun sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

I.İki Ülke Ekonomik Durumlarının Genel Değerlendirmesi

1. Heyet Başkanları, yeni uluslararası koşullar çerçevesinde ülkelerindeki mevcut ekonomik ve sosyal durum hakkında geniş kapsamlı sunuş yapmışlardır.

2. Taraflar, işbirliğini geliştirici yeni imkanlar ve araçların araştırılması yönündeki isteklerini belirtmişler ve ekonomilerinin potansiyellerine ve kapasitelerine uygun olarak ticaretin daha fazla geliştirilmesi hususunda anlaşmışlardır.

II. İkili Ticaretin Gözden Geçirilmesi

Ticaret

3.Taraflar, ticaret hacminin geçmiş yıllarda beklenildiği kadar artmadığını ve ekonomilerinin potansiyelini yansıtmadığını not ederek, iki ülke arasındaki ticari ilişkilerdeki gelişmeleri gözden geçirmişlerdir.

4.Bu kapsamda Taraflar, karşılıklı yarar ve denge esası çerçevesinde, ticari ilişkileri artırmak ve çeşitlendirmek için daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Taraflar, Türkiye ve Küba arasındaki doğrudan ticari ilişkilerin geliştirilmesi yönündeki arzularını beyan etmişlerdir.

Küba Tarafı, tıbbi-eczacılık ürünlerinin ihracatının arttırılması hususundaki özel isteğini dile getirmiştir.

Fuarlar ve Sergiler

5. Taraflar, fuarlar ve sergilerin ticari ilişkilerin geliştirilmesindeki önemini vurgulayarak, her iki ülkenin kuruluşları arasındaki bağların gelişimini sürdürmek konusunda anlaşmışlardır.

Küba tarafı, 2005 yılında düzenlenecek olan "Havana Uluslararası Ticaret Fuarı"na katılmak üzere Türk tarafını davet etmiştir.

6. Bu çerçevede Taraflar, İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezi (İGEME)'nin 2004 yılında "XXI. Havana Uluslararası Ticaret Fuarı"na katılımını memnuniyetle not etmişlerdir.

7.Türk Tarafı, Küba'nın Dış Ticaret Bakan Yardımcısı Sayın Pedro Luis Padron başkanlığında bir heyetin "2004 İzmir Uluslararası Fuarı"na katılmasını memnuniyetle not etmiştir.

Bankacılık ve İlgili Konular

8. Küba Tarafı, Küba ekonomisi için önemli olan belirli hammaddeler için 720 günlük kredinin sağlanması konusunun yeniden gözden geçirilmesini ve değerlendirilmesini Türkiye İhracat Kredi Bankası (Türk Eximbank)'tan talep etmiştir.

9. Taraflar, Türk tersanelerinde gemi inşaası konusunda mevcut ilgilerini yinelemişlerdir. Küba Tarafı ayrıca, Türkiye'den gemi ve yük vagonu tedarik edilmesi ile ilgilenmektedir. Taraflar ayrıca, Küba Hükümetinin devlet garantisi altında bir finansman imkanı sağlanması amacıyla ilgili kurumları olan Türk Eximbank ve Küba Ulusal Bankası (BNC) arasındaki görüşmelerin desteklenmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

10. Küba Tarafı, orta vadeli "İhracat Kredisi Sigorta İmkanı Anlaşması"nın kolaylıklarını kullanarak, fermente bazlı biyolojik ürünlerin imalatında kullanılan teknolojik, laboratuar ve yardımcı ekipmanların Türk üreticileri ile bağlantı kurma yönündeki niyetini belirtmiştir.

11.Küba Tarafı, kısa vadeli "İhracat Kredisi Sigorta İmkanı Anlaşması"nın yanısıra Türk Eximbank ile BNC arasında "Kredi İmkanı Anlaşması" kolaylıklarını kullanarak, ilaç sanayi için hammadde ve paketleme maddelerini üreten Türk tedarikçileri ile bağlantı kurulması yönündeki niyetini ifade etmiştir.

Küba Ulusal Bankası ile Türkiye İhracat Kredi Bankası Arasında Borçlanma İmkanı Anlaşması

Taraflar, ikili ticari ve ekonomik ilişkilerde finansman imkanlarının önemini dikkate alarak, VI. Dönem Karma Ekonomik Komisyonu Toplantısı sırasında "Türk Eximbank ile BNC arasında Kredi İmkanı Anlaşması"nın imzalanmasından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.

İhracat Kredisi Sigorta Kolaylığı Anlaşması Düzenlemesi için Anlayış Memorandumu

Taraflar, VI. Dönem Karma Ekonomik Komisyonu Toplantısı çerçevesinde, Türk Eximbank ile BNC arasında "İhracat Kredisi Sigorta İmkanı Anlaşması'na Ek Yapılmasına İlişkin Mutabakat Zaptı"nın imzalanmasından duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir.

III. Ekonomik Konular, Yatırım ve İşbirliği

Yatırımların Teşviki

12.Taraflar, Küba Yatırımların Teşviki Merkezi (CPI) ile aynı görevleri yürüten Türk kurumu olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nün tanımlanmasını memnuniyetle not etmişlerdir. Taraflar, yatırımların teşviki alanında bilgi değişiminin başaltılmasına hazır olduklarını ifade etmişlerdir.

Ulaştırma

13. Küba Tarafı, Türk filosunda Kübalı mürettebatın işe alınmasının teşviki amacıyla, **"Gemi Adamları"** İstihdam Bürosu ve Gemicilik Büroları ile Türkiye'de yerleşik veya ülkedeki temsilcileri ile bir anlaşmaya varılması yönündeki ilgisini yinelemiştir.

14. Bu çerçevede Türk tarafı, "Granma" Denizcilik Akademisi'ni ziyaret etme yönündeki ilgisini belirtmiştir. Küba Tarafı, Türk heyetini en kısa sürede kabul etme yönündeki niyetini ifade etmiştir.

15. Taraflar, "Gemi Adamlarının Sertifikalarının Karşılıklı Tanınması İçin İkili Anlaşma"nın nihai haline ilişkin görüşmelerinin yakın gelecekte sonuçlandırılması hususunda anlaşmışlardır.

16. Öte yandan, Türk Tarafı, Türkiye Devlet Demiryolları (TCDD) ile ilgili şirketleri olan TÜLOMSAŞ ve TÜDEMSAŞ'ın, Küba Demiryolları Birliği'nin taleplerini karşılamaya hazır olduğunu yönünde Küba tarafına bilgi vermiştir.

Deniz Ulaştırması Alanında İşbirliği Anlaşması

17.Taraflar, "Deniz Ulaştırması Alanında İşbirliği Anlaşması"na ilişkin görüş teatisine devam etmeye hazır olduklarını belirtmişlerdir.

Ulaştırma Alanında İşbirliği Anlaşması

18.Taraflar, "Ulaştırma Alanında İşbirliği Anlaşması" görüşmelerini en kısa sürede sonuçlandırmak yönünde anlaşmışlardır.

Sağlık, Biyo-teknoloji, Tıp ve İlaç Sanayi

19. Küba Tarafı, çocuk ve anne sağlığı alanında Küba'da uygulanan program çerçevesinde, Küba Cumhuriyeti Halk Sağlığı Bakanlığı'nın ilgili birimi vasıtasıyla, bilgi ve tecrübe değişimi yoluyla işbirliği yapma yönündeki niyetini ifade etmiştir.

20. Küba Tarafı, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi ile Küba Cumhuriyeti Halk Sağlığı Bakanlığı'nın aşağıdaki birimleri arasındaki işbirliğini geliştirme konusundaki ilgisini yinelemiştir.

. Küba Ulusal Hijyen Enstitüsü
. Ulusal Gıda Hijyeni Enstitüsü
. İlaçların Gözetimi Merkezi

Bu çerçevede Türk Tarafı, Türk Farmakovijilans Merkezi'nin (TÜFAM) yukarıda bahsedilen işbirliğine dahil edilmesi yönündeki ilgisini belirtmiştir.

21. Küba Tarafı, "Frank Pais" Kompleksi benzeri bir ortopedi hastanesinin Türkiye'de inşaa edilmesini Türk Tarafına tavsiye etme niyetini teyit etmiştir.

22. Küba Tarafı, Küba biyo-teknoloji, ilaç ve doğal ürünlerinin Türkiye'de dağıtılmasına ilgi duyan özel ticari muhataplarının bulunması yönündeki dileğini ifade etmiştir.

23. Taraflar, Küba ilaç ürünlerinin Türk mevzuatı çerçevesinde Türkiye'de tescil edilmesi için girişimleri hızlandırmayı kararlaştırmışlar ve bu amaca yönelik olarak Küba Tarafı, ilgili Türk kuruluşları ile diğer sağlık makamlarının desteğini talep etmiştir.

24. Küba Tarafı, ilgili Türk kuruluşları ile birlikte, Küba biyo-teknolojik ve ilaç ürünlerinin klinik deneylerinin gerçekleştirilmesi imkanlarının gözden geçirilmesini Türk Tarafından talep etmiştir.

Türk Tarafı, Küba'nın biyoteknolojik ve eczacılık ürünlerinin klinik deneyleri için, ilgili yasal mevzuat çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olan Merkezi Etik Kurumu ile işbirliği tesis edilebileceğini önermiştir.

25. Küba Tarafı, bahsekonu alanlarda teknik bilgi değişimi yapmak ve somut ilgi alanlarını tespit etmek amacıyla, Türk bilimadamlarının "Finlay Enstitüsü" ile Genetik Mühendisliği ve Biyoteknoloji Merkezi'nde kabul etmeye yönelik niyetini ifade etmiştir.

26. Küba Tarafı, biyoteknoloji ve tıp-ilaç alanlarındaki yöneticiler ile temasa geçmek amacıyla, Heber Biotec SA'nın Türkiye'ye bir heyet göndermeye hazır olduğunu teyid etmiştir.

27. Küba Tarafı, Türkiye'de birleşik aşı yönteminin formülasyonu ve doldurulması için teknoloji ve know-how projesini görüşmek amacıyla, Genetik Mühendisliği ve Biyoteknoloji Merkezi ile "Finlay Enstitüsü"nün, Heber Biotec S.A. aracılığıyla Türk eczacılık firmaları ile temasa geçme yönündeki ilgisini ifade etmiştir.

İnşaat ve Müteahhitlik Hizmetleri

28.Küba Tarafı, üçüncü ülkelerde somut olası işbirliği projelerinin işbirliği yapmak ve sonuçlandırmak amacıyla, ilgili Türk inşaat firmaları ile temasların yeniden canlandırılmasına yönelik ilgisini belirtmiştir.

29.Küba Tarafı, Türk Tarafınca finanse edilecek Küba'da ve üçüncü ülkelerdeki inşaat projelerinde işbirliği imkanlarının değerlendirilmesi yönündeki ilgisini ifade etmiştir.

Türk Tarafı, Küba Tarafının önerisinin değerlendirilmesi amacıyla ilgili Türk kuruluşlarına ileteceğini bildirmiştir.

Metal ve Mekanik Endüstrisi

30. Taraflar, Küba'da traktör imalatına ilişkin ortak üretim projesi ile ilgili olarak, Küba'dan GIMAC Grup ile ilgili Türk traktör üretici firmalarının olası işbirliği temelindeki görüşmelerini desteklemek hususunda anlaşmışlardır.

Türk Tarafı ayrıca, Küba'da ortak traktör üretimi konusundaki Küba Tarafının isteğini diğer Türk firmalarına ileteceğini belirtmiştir.

31. Küba Tarafı, Küba'da fırınların ortak üretimi projesi ve pazarlanmasına ilişkin olarak, ilgili Türk fırın üreticisi firmaları ile görüşmelerin devam ettirilmesi yönündeki ilgisini yinelemiştir.

32. Küba Tarafı, aşağıda şartları belirtilen ürün için Türk imalatçıların belirlenmesine yönelik ilgisi belirtmiştir: İnşaatlar için metal laminatlar ve PVC'nin bileşik üretimi için eklemeler.

Türk Tarafı, Küba Tarafının önerilerini not etmiş ve bunları, ilgili Türk muhataplarına ileride işbirliğini teminen iletmeye hazır olduğunu ifade etmiştir.

Tarım

33. Taraflar, Karma Ekonomik Komisyon çerçevesinde, tarım alanındaki İkili Çalışma Grubu'nun Birinci Dönem Toplantısının Ankara'da yapılmasını memnuniyetle not etmişlerdir.

Taraflar, "Türkiye-Küba İkili Tarım Çalışma Komitesi Birinci Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı'nın" 29-30 Mart 2005 tarihlerinde imzalanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Turizm

34. Taraflar, Ankara ve İstanbul'da gerçekleştirilecek sunuşlar vasıtasıyla, Küba'nın bir turist destinasyonu olarak geliştirilmesi amacıyla ortak faaliyetlerin gerçekleştirilmesi imkanlarını değerlendirme hususunda mutabık kalmışlardır.

35. Taraflar, özellikle doğrudan hava hattının kurulması vasıtasıyla, turizm ilişkilerini daha da geliştirmek amacıyla ortak faaliyetlerin geliştirilmesinin sürdürülmesine yönelik niyetlerini beyan etmişlerdir.

36. Küba Tarafı, Türk turizm profesyonellerinin Küba'da yer alması yönünde Küba Cumhuriyeti Turizm Bakanlığı'nın niyetini teyid etmiştir.

37. Küba Tarafı, 10-13 Mayıs 2005 tarihlerinde Havana'da gerçekleştirilecek olan XXV. Uluslararası Turizm Fuarı'na katılmak üzere Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerini davet etmiştir.

38. Türk Tarafı, Turizm Bakanlığı Müdürü Sayın Jose Francisco Pérez tarafından başkanlık edilen bir heyet ile Küba'nın, 2004 ve 2005 yıllarında düzenlenen Doğu Akdeniz Uluslararası Seyahat ve Turizm Fuarı'na (EMITT) katılımını memnuniyetle not etmiştir.

Bilim ve Teknoloji

39. Küba Tarafı, bu alandaki işbirliği olanaklarının belirlenmesinde ilk adım olarak, Kübalı Bilim Kuruluşlarının gelişimini öğrenmek amacıyla Türkiye'den bir inceleme heyetini kabul etmek yönündeki ilgisini ifade etmiştir.

40. Taraflar, Bilim, Teknoloji ve Çevre Bakanlığı'na bağlı Kübalı kuruluşların muhatabı olarak, Türk Bilimler Kuruluşları, Yüksek Öğretim Kurumu, Bilimler Akademisi, Atom Enerjisi Komisyonu, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) arasında uzmandeğişimi hususunda mutabık kalmışlardır.

Spor

41. Küba Tarafı, sporun her dalında ve ilgili disiplinlerde Kübalı uzmanların CUBADEPORTES S.A. firması vasıtasıyla kiralanmasının teşvik edilmesi hususundaki ilgisini Türk tarafına bildirmiştir.

42. Küba Tarafı, CUBADEPORTES S.A. firması vasıtasıyla, bedeli ödenmek kaydıyla, master dersleri, lisans dersleri ve eğitim sağlanması hususundaki ilgisini Türk tarafına bildirmiştir.

43. Türk Tarafı, Küba tarafının spor alanındaki önerilerini memnuniyetle not etmiş ve bu önerilerin diplomatik kanallardan da ilgili Türk Bakanlıklarına iletilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Kültür

44. Küba Tarafı, ICRT ile TRT arasında Atatürk'ün hayatı hakkında öngörülen belgeselin ortak üretimi için "Atatürk Vakfı" vasıtasıyla destek vermesini Türk Tarafından talep etmiştir.

45. Taraflar, Yüksek Sanatlar Enstitüsü'nün (ISA), İstanbul Bilgi Üniversitesinin yanısıra diğer Türk üniversiteleri ile, işbirliğini diğer akademik alanlara genişletme ve Türk öğrencilerinin sanat dersleri ile yabancılar için İspanyolca dersleri almaları hususundaki ilgisini teyid etmişlerdir.

46. Küba Tarafı, aşağıdaki konulara ilişkin Jose Marti Ulusal Kütüphanesi'nin ilgisini ifade etmiştir.

. İki ülkenin kültürel hayatı ve tarihi konusundaki yayımların değişiminin başlatılması,

. Çocuklar, gençler, körler, görme bozukluğu olanlar ve genel olarak engelliler ile ilişkili bibliyoloji, bibliyografi ve kütüphane bilimleri ile ilgili konularda konferanslar yoluyla Türk uzmanlar ile tecrübe alışverişi yapılması,

. Değerli koleksiyon ve nadir bulunan kitapların yanısıra kartografi maddelerin işlenmesi ve diğer konularda kullanılan teknikler ile ilgili Kübalı kütüphanecilerin eğitimi amacıyla Türk uzmanların kabul edilmesi,

. Tercihen İspanyolca ve İngilizce olmak üzere, Küba'da Türkiye tarihi ve kültürü üzerine yıllık sergiler düzenlemek ve kabul etmek.

47. Küba Tarafı, Ulusal Sanat Okulları Merkezi (CNEART)'nin Türkiye'deki ilgili kuruluşlar, konservatuarlar, akademiler ve sanat okulları ile ilişkilerini geliştirme yönündeki ilgisini ifade etmiştir.

48. Taraflar, birbirleri arasında kültürel alışverişinin teşvik edilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti arasında kültürel festivallerin düzenlenmesinin geliştirilmesi hususlarında anlaşmışlardır.

49. Küba Tarafı, Küba Müzik Enstitüsü'nün benzeri kuruluşlar ile temas tesis edilmesinin yanısıra karşılıklı ilgilenilen festivaller ve etkinlikler süresince müzik toplulukları, profesörler ve müzikologlardan oluşacak heyetlerinin değişiminin teşvik edilmesi hususuna yönelik ilgisini teyit etmiştir.

50. Küba Tarafı, Ulusal Kültürel Miras Konseyi'nin İstanbul Ulaştırma Müzesi ve diğer ilgili Türk kuruluşları ile müze eserlerinin toplama ve koruma teknikleri ile ilgili bilgi alışverişi yapılması konusuna yönelik ilgisini belirtmiştir.

51. Küba Tarafı, miras niteliği olan binaların ve tarihi yerlerin koruma faaliyetlerini ve restorasyonunu geliştiren Türk ve Küba kuruluşları arasında değişimin teşvik edilmesine yönelik ilgisini ifade etmiştir.

52.Küba Tarafı, 2006 yılı bahar aylarında Ulusal Koruma, Restorasyon ve Müzoloji Merkezi'nde (CENCREM) düzenlenecek olan VII. Uluslararası Kültürel Miras Kongresi'ne Türk uzmanlarının katılımının devamına yönelik ilgisini belirtmiştir.

IV. Hukuki ve Düzenleyici Konular

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması

53. Taraflar, iki ülke arasındaki Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmasının sonuçlandırılmasının önemini vurgulamışlardır. Taraflar ayrıca, Anlaşmada çözümlenemeyen konularda nihai durumlarını diplomatik kanallar aracılığıyla teati etme hususunda anlaşmışlardır.

Taraflar, Karma Komisyonun Yedinci Dönem Toplantısı'nın diplomatik kanallar vasıtasıyla belirlenecek bir tarihte 2006 yılında Havana'da yapılmasını kararlaştırmışlardır.

30 Mart 2005 tarihinde, Ankara'da, İngilizce dilinde iki nüsha olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA	**KÜBA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA**
Cemil ÇİÇEK	**Raul De La Nuez RAMIREZ**
ADALET BAKANI	**DIŞ TİCARET BAKANI**

Ek No.1

Resmi Türk Heyeti

Cemil Çiçek	Adalet Bakanı KEK Eşbaşkanı
Ülker GÜZEL	Dış Ticaret Müsteşar Yardımcısı Teknik Heyet Başkanı
H. Ahmet KILIÇOĞLU	Genel Müdür Türk EXIMBANK
Osman Y. BEKAROĞLU	Genel Müdür Yardımcısı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü (Dış Ticaret Müsteşarlığı)
Şükrü TORUNOĞLU	Genel Müdür Yardımcısı TÜDEMSAŞ
Çiğdem KILIÇKAYA	Daire Başkanı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü (Dış Ticaret Müsteşarlığı)
Can ÖNDER	Daire Başkanı Dışişleri Bakanlığı
Kemal UZUN	Daire Başkanı Maliye Bakanlığı
Sefa ÖNGELEN	Daire Başkanı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Ateş YURTTAŞ	Daire Başkanı EXIMBANK
Necati ÖZTÜRK	Dış İlişkiler Dairesi Başkan Vekili Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

Resmi Küba Heyeti

Raul de la Nuez Ramirez	: Dış Ticaret Bakanı
Ernesto Gomez Abascal	: Küba Cumhuriyeti'nin Ankara'daki Büyükelçisi
Dagmar Gonzalez Grau	: Avrupa Müdürü, Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı, Teknik Heyet Başkanı
Roberto Ricardo Marrero	: Ulaştırma Bakan Yardımcısı
Maria Julia Barrios	: Tarım Bakanlığı Dış İlişkiler Dairesi Başkanı
Felix Loaces Ramos	: Müdür, Dış Ticaret Bakanlığı
Aldo Waldes	: Ankara'daki Küba Büyükelçiliği Ekonomi ve Ticaret Müşaviri
Mirelys Leon Marrero	: Küba Ulusal Bankası Paris Temsilciliği Müdürü
Belkıs Barnet Izquierdo	: Dış Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı Yetkilisi
Raul Prim Uritarte	: GIMAC Grubu Başkan Yardımcısı
Daniel Morhain Alvarez	: LABIOFAM Şirketi Başkan Yardımcısı
Reynaldo Pupo Martinez	: IMPAG Holguin Grubu Teknik ve Kalkınma Bölümü Müdürü
Ibıs Portuendo	: Heber Biotec Şirketi Uzmanı
Jose Francisco Pérez	: Turizm Bakanlığı Yetkilisi
Sofia Hernandez Marmol	: CIMEX Şirketi Ticaret Uzmanı

EK 29

Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu Yedinci (VII.) Dönem Protokolü

Türü: İki Taraflı
Tipi: Protokol
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik, Teknik İşbirliği ve Teknik Yardım
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: İngilize
İmza Yeri: Havana
İmza Tarihi: 08.02.2007
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2007/12018
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 11.04.2007
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 26524
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 16.05.2007
Açıklamalar: Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında 29.08.1996 tarihinde imzalanan "Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türk - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu, Yedinci Toplantısını 7-8 Şubat 2007 tarihlerinde Havana'da gerçekleştirmiştir.

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı : 2007/12018

8 Şubat 2007 tarihinde Havana'da imzalanan ekli "Türkiye-Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu VII. Dönem Protokolü"nün onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 2/3/2007 tarihli ve ALGY/85218 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 11/4/2007 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	M. A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	B. ATALAY Devlet Bakanı
A. BABACAN Devlet Bakanı	M.AYDIN Devlet Bakanı	N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	K. TÜZMEN Devlet Bakanı
C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	M. V.GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	A.AKSU İçişleri Bakanı	K. UNAKITAN Maliye Bakanı
H. ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı	R.AKDAĞ Sağlık Bakanı	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
M. M. EKER Tarım ve Köyişleri Bakanı	M. BAŞESGİOĞLU Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	
M.H.GÜLER Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	A. KOÇ Kültür ve Turizm Bakanı	O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı	

TÜRKİYE-KÜBA TİCARET, EKONOMİK VE SINAİ İŞBİRLİĞİ KARMA KOMİSYONU VII. DÖNEM PROTOKOLÜ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında 29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan "Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türk - Küba Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu, Yedinci Toplantısını 7-8 Şubat 2007 tarihlerinde Havana'da gerçekleştirmiştir.

Türk Heyetine, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek ve Küba Heyetine, Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Sayın Marta Lomas Morales başkanlık etmiştir.

Türk ve Küba heyeti üyeleri sırasıyla, Ek I ve Ek II'de yer almaktadır.

Sayın Cemil Çiçek ziyareti sırasında, Sağlık Bakanı Sayın José Ram'on Balaguer, Dış Ticaret Bakanı Sayın Ra'ul De la Nuez Ram'irez ve Ulaştırma Bakanı Sayın Jorge L. Sierra ile görüşmelerde bulunmuştur. Sayın Cemil Çiçek, Milli Su Kaynakları Enstitüsü Başkanı Bakan Sayın Jorge Luis Aspiolea, Dışişleri Bakanı Birinci Yardımcısı Sayın Bruno Rodríguez Parrilla ve Adalet Bakan Yardımcısı Sayın Miguel A. Pérez Martín ile biraraya gelmiştir.

İki heyet arasındaki görüşmeler, iki ülke arasındaki dostane ilişkileri ve ticari ve ekonomik ilişkilerini karşılıklı yarar esası çerçevesinde güçlendirmek ve daha da geliştirmek arzusunu yansıtan karşılıklı anlayış ortamında gerçekleştirilmiştir.

Karma Komisyon'un sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

I. Ticari İlişkiler

1. Taraflar, önceki yıllar ile karşılaştırıldığında, 2006 yılında iki ülke arasındaki ticaretin, önemli bir artış gösterdiğini not etmişlerdir. Taraflar, ikili ticaret hacminin halen, mevcut potansiyellerin gerisinde olduğuna işaret etmişlerdir.

2. Taraflar, ticaretin çıkar ve yarar esasına dayalı olarak, iki yönde artırılmasının devamını sağlamak amacıyla, ticari usuller ve finansal araçların bulunması hususunda bankacılık ve ticari müesseselerini teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

3. Taraflar, Türk firmalarının 2006 yılında "XXIV. Havana Uluslararası Ticaret Fuarı"na ve "Su Fuarı (Expoagua)"na iştirakini; aynı şekilde, Küba'dan resmi bir heyetin 75. İzmir Uluslararası Ticaret Fuarı 2006'ya katılımını memnuniyetle not etmişlerdir.

4. Taraflar, Türk firmalarının, 2007 yılında Küba'da düzenlenecek 7. Uluslararası İnşaat Fuarı FECONS'07'ye ve "Havana Uluslararası Ticaret Fuarı'nın 25. Yıldönümü"ne katılımının teşvik edilmesi hususunda anlaşmışlardır.

5. Türk Tarafı, "2007 Türkiye Fuar Rehberi"ni Küba tarafına sunmuş ve Küba firmalarını 2007 yılında Türkiye'de düzenlenecek fuar ve sergilere katılım sağlamaya davet etmiştir.

6. Küba Cumhuriyeti Ticaret Odası, Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm ticaret odalarını, ekonomik birliklerini ve iş çevrelerini 7-10 Mayıs 2007 tarihlerinde Havana, Küba'da gerçekleştirilecek Tarafsızlar Harekatı 2. İş Forumu'na katılmaya davet etmiştir.

7. Taraflar, Küba işletmeleri ile Türk küçük ve orta ölçekli işletmeleri arasındaki işbirliğinin ekonomileri için önemini vurgulayarak, KOSGEB tarafından 2007 yılında Küba Cumhuriyeti'ne bir iş heyeti programı düzenlenmesi

hususunda anlaşmışlardır.

8. Taraflar, Türk ve Kübalı işletmeler arasındaki temasları ve işbirliğini artırmak amacıyla, Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından geliştirilen modele paralel olarak, bir mekanizma kurulması imkanının araştırılmasını kararlaştırmışlardır.

Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası Arasında İşbirliği

9. Taraflar, Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası arasındaki "Kredi İmkanı Anlaşması"nın uygulamasından duydukları memnuniyeti ifade etmişler ve kredinin Türk ürünlerinin, özellikle hidrolik tekniği ve elektrik sanayi ile ilgili olanların ithalatını, kapsadığını belirtmişlerdir.

10. Taraflar, ikili ticari mübadelenin artışının yukarıda sözü edilen imkanın sağlanması ile doğrudan bağlantılı olduğunu ve kredinin iki ülkenin mevcut ve keşfedilmemiş potansiyelinin gelecekteki gelişimi açısından belirleyici faktör olduğunu onaylamıştır.

11. Türk Tarafı, mevcut imkanın tam olarak kullanımının ardından, geri ödemelerin zamanında yapılması koşuluyla, konuyu tekrar değerlendireceğini ifade etmiştir.

II. Ekonomik İşbirliği

Ulaştırma ve Denizcilik Sanayi

12. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı arasındaki "İşbirliği Protokolü"nün sonuçlandırılmasının önemini vurgulayarak, müzakerelere 2007 yılında başlanmasını kararlaştırmıştır.

13. Taraflar, iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin güçlendirilmesi ve artırılmasında deniz ulaştırması sektörünün önemini kabul ederek, kuruluşlarını ve ilgili firmalarını birbirleriyle daha yakın temaslar kurmaları hususunda teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

14. Taraflar, aşağıdaki alanlarda işbirliğini görüşmek üzere, 2007 yılında uzman düzeyinde bir toplantı düzenlemeye hazır olduklarını belirtmişlerdir:

- Mevcut gemilerin ve makine ekipmanının havuzlanması,
- Gemilerin ve deniz ulaşım araçlarının inşası,
- Bakım ve onarım hizmetleri.

15. Taraflar, otomotiv sektöründe geniş bir yelpazede yer alan konularda, özellikle aşağıdaki alanlarda, ilgili kuruluşları arasında tecrübe değişimi yapılması hususundaki ilgilerini belirtmişlerdir:

- Kanunlar ve yönetmelikler,
- Araç güvenliği sertifikaları,
- Yol güvenliği,
- Trafik ışıklandırma sistemi.

Sağlık, Bio-Teknoloji, Tıp ve İlaç Sanayi

16. Taraflar, farmakovijilans, bio-teknoloji, ilaç ve doğal ürünler alanlarındaki işbirliği imkanlarının araştırılmasını teminen, iki ülkenin ilgili Bakanlık ve kurumlarının katılımıyla, karşılıklı ziyaretler düzenlemeye hazır olduklarını belirtmişlerdir.

17. Taraflar, ilaç ticaretinin, ortak yatırımlarının ve ortak üretiminin artırılması imkanlarının araştırılmasını teminen, 2007 yılında Türkiye'ye bir iş heyeti programı düzenlenmesi hususunda anlaşmışlardır.

18. Taraflar, ilaçların ruhsatlandırılması alanında teknik destek sağlamaya istekli olduklarını ifade etmişlerdir.

Turizm

19. Taraflar, ülkelerinin turizm mahalli olarak teşvik edilmesi amacıyla, birlikte hareket etme imkanlarının değerlendirilmesi hususunda anlaşmıştır.

20. Taraflar, Küba'nın 2006 Doğu Akdeniz Uluslararası Seyahat ve Turizm Fuarı (EMITT)'na katılımını memnuniyetle not etmişlerdir.

Bilim ve Teknoloji

21. Taraflar, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile Küba bilimsel enstitüleri arasında, bu alandaki işbirliği imkanlarının belirlenmesi amacıyla tecrübe ve bilgi değişimi yapılması hususunda istekli olduklarını ifade etmişlerdir.

Çevre

22. Taraflar, korunma altına alınmış bölge sistemleri planlanması ve yönetimi, doğal kaynakları kirletici kaynakların dökümü, kirlilik seviyelerinin kontrolü, ve havzaların kapsamlı yönetimi alanlarında uzman değişimi yapmayı kararlaştırmışlardır.

Müteahhitlik ve Müşavirlik Hizmetleri

23. Taraflar, Kübalı uzmanlar için baraj inşaa teknolojisi ve hafriyat makinesi alanlarında bir eğitim programı düzenlemeyi kararlaştırmışlardır.

24. Taraflar, 2007 yılında yol tasarımı ve inşaası, taşımacılık, toplu konut, su kaynakları, eğitim, sağlık, madencilik ve enerji altyapısı alanlarında işbirliğini geliştirmeyi kararlaştırmışlardır.

Eğitim

25. Taraflar, Havana Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi arasında 17 Mart 2003 tarihinde imzalanan İşbirliği Anlaşması'nı yeniden canlandırmak hususunda anlaşmışlardır.

26. Taraflar, Türkiye'nin tarihi ve kültürü çalışmalarında referans hizmeti vermek üzere, Havana Üniversitesi bünyesinde bir kürsü kurulmasını memnuniyetle kaydetmişlerdir.

27. Taraflar, Havana'daki Türk tarihi ve kültürü çalışmaları kürsüsünü, matbu malzemeler ve kitaplar temin ederek, tarih, kültür ve dil ile ilgili konularda konferanslar ve seminerler vermek üzere öğretim görevlisi değişimi gerçekleştirerek desteklemek hususunda anlaşmışlardır.

Kültür

28. Taraflar, kültürel işbirliği programını yakın bir gelecekte sonuçlandırmayı kararlaştırmışlardır.

29. Taraflar, Havana'da bir Türk kültür haftası geliştirilmesinin yanı sıra, Türkiye'de bir Küba kültür haftası kutlanmasını teşvik edeceklerdir.

30. Taraflar, ikili kültürel değişimlerin desteklenmesi ve Küba Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti'nde kültür festivallerinin kutlanmasını teşvik etmek hususunda anlaşmışlardır.

Spor

31. Taraflar, 2004 yılında imzalanan Spor İşbirliği Anlaşması'nın uygulanmasını desteklemeye devam etmek hususunda anlaşmışlardır.

III. Yasal Altyapı

32. Taraflar, Küba tarafının mevcut taslağını gözden geçirme sürecini tamamlamasının ardından, Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması müzakerelerine devam edilmesi hususunda anlaşmışlardır.

33. Taraflar, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TIKA) ile Küba Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı (MINVEC) arasında bir işbirliği anlaşmasına ilişkin olarak 2007 yılında öneri teatisinde bulunulması hususunda anlaşmışlardır.

*

**

Taraflar, Karma Komisyonun Sekizinci Dönem Toplantısı'nın, diplomatik kanallardan belirlenecek tarihte Ankara'da gerçekleştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Havana'da, 8 Şubat 2007 tarihinde, İngilizce iki orijinal nüsha olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA	**KÜBA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA**
Cemil ÇİÇEK Adalet Bakanı	Marta LOMAS MORALES Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanı

Ek I

Türk Heyeti

1. Cemil ÇİÇEK	Adalet Bakanı, Türk Heyeti Başkanı.
2. Yüksel AKÇA	Anlaşmalar Genel Müdür Yardımcısı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Teknik Heyet Başkanı.
3. Alev ARKAN	Genel Müdür Yardımcısı, Türk Eximbank
4. Atilla BASTIRMACI	Daire Başkanı, Dış Ticaret Müsteşarlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

Ek II

Küba Heyeti

1. Marta Lomas Morales	Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanı, Küba Heyeti Başkanı
2. Ricardo Guerrero Blanco	Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakan Yardımcısı, Teknik Heyet Başkanı
4. Irma Martínez	Küba Ulusal Bankası Başkanı
5. José Rosado Amador	Avrupa Bölümü Müdürü, Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
6. Felix Loaces Ramos	Müdür, Dış Ticaret Bakanlığı
7. Aleida Gonzalez Mexidor	Küba Ulusal Bankası Başkan Yardımcısı
8. Angel Socarrás	Müdür, Ulaştırma Bakanlığı
9. Nancy Batard	Müdür, Metal ve Makina Sanayii Bakanlığı
10. Irelis Doménech	Avrupa Bölümü Müdür Yardımcısı, Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
11. Belkis Barnet Izquierdo	Memur, Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
12. Julio Sarracent	Memur, Dışişleri Bakanlığı
Kıdemli Memurlar Heyeti	
13. Dinorah Méndez Leyva	Bölge Müdürü, Küba Ulusal Bankası
14. Irmina Perojo	Memur, Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
15. Juan Carlos Oliva	Memur, Dışişleri Bakanlığı
16. Víctor M. Rodríguez Guevara	Memur, Uluslararası İlişkiler Dairesi, Kamu Sağlığı Bakanlığı

EK 30

Türk-Küba Ticari, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu VIII. Dönem Protokolü

Türü: İki Taraflı
Tipi: Protokol
Konusu: Gümrük, Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği
Taraf Devletler (Ülke veya Uluslararası Kuruluşlar): Küba Cumhuriyeti
Dili: İngilizce
İmza Yeri: Ankara
İmza Tarihi: 26.03.2008
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Sayısı: 2008/13790
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin Tarihi: 02.06.2008
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Sayısı: 26920
Yürürlülüğe Giriş Kararnamesinin R.G. Yayın Tarihi: 28.06.2008

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı : 2008/13790

26 Mart 2008 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türk-Küba Ticari, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu VIII. Dönem Protokolü"nün onaylanması: Dışişleri Bakanlığının 22/5/2008 tarihli ve HUMŞ/992 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 2/6/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C. ÇİÇEK Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	H. YAZICI Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	N. EKREN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	M. AYDIN Devlet Bakanı
M. BAŞESGİOĞLU Devlet Bakanı	K. TÜZMEN Devlet Bakanı	N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	M. ŞİMŞEK Devlet Bakanı
M. S. YAZICIOĞLU Devlet Bakanı	M. A. ŞAHİN Adalet Bakanı	M. V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	B. ATALAY İçişleri Bakanı
A. BABACAN Dışişleri Bakanı	K. UNAKITAN Maliye Bakanı	H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskân Bakanı
R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı	M. M. EKER Tarım ve Köyişleri Bakanı	F. ÇELİK Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı
M. Z. ÇAĞLAYAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	M. H.GÜLER Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı

TÜRK-KÜBA TİCARİ, EKONOMİK VE SINAİ İŞBİRLİĞİ KARMA KOMİSYONU VIII. DÖNEM PROTOKOLÜ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında 29 Ağustos 1996 tarihinde imzalanan "Ticari, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması"nın 7. Maddesi uyarınca kurulan Türk-Küba Ticari, Ekonomik ve Sınai İşbirliği Karma Komisyonu, Sekizinci Toplantısı'nı 25-26 Mart 2008 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirmiştir.

Türk Heyetine, Türkiye Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Sayın Cemil Çiçek ve Küba Heyetine, Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Sayın Marta Lomas Morales başkanlık etmiştir. Türk ve Küba heyeti üyeleri sırasıyla, Ek I ve Ek II'de yer almaktadır.

Sayın Marta Lomas Morales ziyareti sırasında, Devlet Bakanı Sayın Mustafa Said Yazıcıoğlu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi Güler, Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım, Çevre ve Orman Bakanı Sayın Veysel Eroğlu ile görüşmelerde bulunmuştur. Sayın Marta Lomas Morales, aynı zamanda, Ankara Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Nusret Aras, Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı Başkanı Sayın Musa Kulaklıkaya, Türkiye Toplu Konut İdaresi Başkanı Sayın Erdoğan Bayraktar ve Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Sayın Erdal Eren'e nezaket ziyaretinde bulunmuştur.

İki heyet arasındaki görüşmeler, iki ülke arasındaki dostane ilişkileri ve ticari ve ekonomik ilişkilerini karşılıklı yarar esası çerçevesinde güçlendirmek ve daha da geliştirmek arzusunu yansıtan karşılıklı anlayış ortamında gerçekleştirilmiştir.

Karma Komisyon'un sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

I. Ticari İlişkiler

1. Taraflar, ikili ticaretin 2007 yılında oldukça artırıldığını memnuniyetle not etmişlerdir.

2. Taraftar, Türk firmalarının "25. Havana Uluslararası Fuarı"na etkin katılımından ve Küba heyetinin "76. İzmir Uluslararası Fuarı"na iştirakinden duydukları memnuniyeti not etmişlerdir.

3. Taraflar, 2008 yılının ikinci yarısında Türk ve Küba tıbbi ürünlerine ilişkin ortaklıklar, mevzuat, kayıt ve pazarlama konularında Türkiye'de bir çalıştay düzenlenmesini kararlaştırmıştır.

4. Türk Tarafı, dış ticaretten sorumlu Küba işletmelerinin üst düzey temsilcilerini, ilgili Türk firmaları ile temaslarda bulunmak üzere Türkiye'ye davet etmiştir. Küba Tarafı, bu öneriyi memnuniyetle karşılamış ve Türkiye'ye bu tür ziyaretler düzenlenmesine yardımcı olmayı kabul etmiştir.

5. Taraflar, özellikle kimya sanayi, elektrik, petrokimya, eczacılık ve diğer mutat sanayi sektörlerinde ticaret heyetleri düzenlenmesine karar vermiştir.

6. Küba Tarafı, Küba'nın 2008 yılında 77. İzmir Uluslararası Fuarı'na "Onur Konuğu" ülke olarak ve bir iş heyeti ile katılacağını teyid etmiştir.

7. Taraflar, her iki ülke firmalarının, Türkiye ve Küba'da gerçekleştirilecek uluslararası fuarlara katılmalarını teşvik etmeyi kararlaştırmıştır.

8. Türk Tarafı, Küba Tarafı'nı Türkiye'deki "uygunluk değerlendirme kuruluşları" hakkında bilgilendirmiş ve AB ülkeleri ile ticaret yaparken gerekli sertifika ve akreditasyon ile ilgili diğer hizmetlerin temin edilmesinde bu kuruluşlara başvurulmasını önermiştir.

9. Taraflar, Türkiye Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın desteğiyle Türkiye'de yatırım ve işbirliği seminerleri düzenlemeyi kararlaştırmıştır.

II. Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası Arasında İşbirliği

10. Taraflar, Türk Eximbank ve Küba Ulusal Bankası arasında 2005 yılında imzalanan ve iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin gelişmesinde etkili bir unsur olan "Kredi İmkanı Anlaşması"nın uygulanmasından duydukları memnuniyeti vurgulamıştır.

11. Küba Tarafı, yukarıda bahsi geçen Anlaşma kapsamında doğan ödeme yükümlülüklerini bu zamana kadar yerine getirdiklerini ve kalan ödemelerin de bu şekilde tamamlanacağını bildirmiştir.

12. Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası arasında 2 Temmuz 1999 yılında imzalanan 25 milyon Avro'luk İhracat Kredisi Sigorta İmkanı Anlaşması'na atıfla Küba Tarafı, sözkonusu Anlaşma kapsamında sağlanan kredinin 15 milyon Avro tutarındaki henüz kullanılmamış bölümünün, tüketim malları ve ara mallar için kullanılmak üzere 18 ay vadeli ihracat finansman kredisine çevrilmesini talep etmiştir.

13. Türk tarafı, ikili ticaret hacminin artırılması ve ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesi için finansal imkanların taşıdığı önemin altını çizerek, bu talebi karşılamaya hazır olduğunu belirtmiştir. Taraflar, bu yeni kredi kolaylığının ilke ve şartlarının Türk Eximbank ile Küba Ulusal Bankası arasında yapılacak müzakereler ile belirlenmesini kararlaştırmıştır.

III. Teknik İşbirliği

14. Taraflar, 25 Mart 2008 tarihinde Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) ve Küba Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı arasında İşbirliği Anlaşması imzalanmasından duydukları memnuniyeti dile getirmiştir.

15. Küba tarafı, 2008 yılında gerçekleştirilebilecek projeleri değerlendirilmek üzere TİKA'ya sunmuştur.

16. Taraflar, içme suyu, tarım, hayvancılık, sulama sistemleri, sağlık ve enerji gibi çeşitli alanlarda teknik işbirliği ve eğitim programları uygulanmasına karar vermiştir.

IV. Bilim ve Teknoloji

17. Taraflar, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilim ve Teknoloji İşbirliği Anlaşması"nın en kısa zamanda imzalanması hususundaki isteklerini dile getirmiştir.

18. Taraflar, biyo-teknoloji, bilgi ve haberleşme teknolojileri, nano-teknoloji ve çevre alanlarında işbirliği başlatmak konusunda istekli olduklarını ifade etmiştir.

V. Enerji

19. Taraflar, Türkiye'de, Küba'da ve diğer ülkelerde gaz ve petrolün tespit edilmesi ve üretimi konusunda işbirliği yapmaya karar vermiştir.

20. Taraflar, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, rüzgâr enerjisi, güneş enerjisi ve biyo-gaz alanlarında işbirliği başlatmak yönündeki isteklerini dile getirmiştir.

21. Taraflar, enerji konularında bir işbirliği anlaşması yapılmasını teminen müzakerelerin başlatılması konusunda ilgili kurumlarını teşvik etmeye karar vermiştir.

VI. Müteahhitlik ve Müşavirlik Hizmetleri

22. Türk Tarafı, 2008 yılında gerçekleştirilecek olan "Havana Uluslararası Fuarı" sırasında Küba'ya bir ticaret, müteahhitlik ve turizm iş seyahati düzenlenmesine yönelik isteğini ifade etmiştir. Küba Tarafı ise, yukarıda anılan etkinliğin başarılı bir şekilde organize edilebilmesi için gerekli desteği sağlayacağını ifade etmiştir.

VII. Sağlık

23. Taraflar, anne-çocuk sağlığı ve aile doktorları için temel sağlık programı alanlarında işbirliği yapmaya yönelik isteklerini tekrar etmiştir.

VIII. Tarım

24. Taraflar, biyo-gübreler, organik tarım ve su kültürü konularında işbirliği yapmaya karar vermiştir.

IX. Eğitim ve Kültür

25. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında, Türkiye ve Küba Hükümetleri arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat, Basın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Programı imzalanmış olmasından duydukları memnuniyeti dile getirmiştir.

26. Taraflar, Türkiye Milli Kütüphanesi ile Küba "Jose Marti" Milli Kütüphanesi arasında imzalanmış olan İşbirliği Protokolü'nden duydukları memnuniyeti dile getirmiştir.

27. Taraflar, eğitim alanındaki bağların, Ankara Üniversitesi ile Havana Üniversitesi arasında, 17 Mart 2003 tarihinde

imzalanmış olan İşbirliği Anlaşması çerçevesinde yürütülen değişimlerin artırılması yoluyla güçlendirilmesi konusunda karşılıklı isteklerini dile getirmiştir.

28. Bu çerçevede, Taraflar, Ankara Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ile Küba Üniversitesi Felsefe Fakültesi arasında sağlanacak temaslar yoluyla Havana'daki Türk tarihi ve kültürü kürsüsünün desteklenmesi konusunda anlaşmıştır.

X. Yasal Altyapı

29. Küba Tarafı Türk Tarafı'na, her İki ülkede Mahkumiyet Cezalarının Uygulanması'na ilişkin Anlaşma Taslağı tevdi etmiştir.

30. Taraflar, Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı zarfında, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) ile Küba Radyo ve Televizyon Kuruluşu (ICRT) arasında imzalanan İşbirliği Protokolü'nden duydukları memnuniyeti dile getirmiştir.

31. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı ve Küba Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı arasındaki "İşbirliği Protokolü"nün sonuçlandırılmasının önemine değinerek, 2008 yılında görüşmelere yeniden başlamaya karar vermiştir.

32. Taraflar, İkili Denizcilik Anlaşması müzakerelerine yeniden başlamak konusunda mutabık kalmıştır.

33. Küba Tarafı, Deniz Adamlarının Sertifikalarının Karşılıklı Tanınması Anlaşması'nın görüşmelerine yeniden başlanmasına yönelik ilgisini tekrar etmiştir.

34. Taraflar, Türkiye'nin Anadolu Haber Ajansı ile Küba Prensa Latina Ajansı arasında bir İşbirliği Anlaşması imzalanmasının desteklenmesi hususunda görüş birliğine varmıştır.

*

**

Taraflar, Karma Komisyon'un Dokuzuncu Dönem Toplantısı'nın, diplomatik kanallarla belirlenecek bir tarihte Havana'da gerçekleştirilmesi hususunda mutabık kalmıştır.

Ankara'da, 26 Mart 2008 tarihinde, İngilizce iki orijinal nüsha olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

Cemil ÇİÇEK
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

KÜBA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

Marta LOMAS MORALES
Yabancı Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanı

Ek I

Türk Heyeti

Cemil Çiçek	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı, Türk Heyeti Başkanı
Yüksel Akça	Anlaşmalar Genel Müdür Yardımcısı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Teknik Heyet Başkanı
Ersin Elçin	Elçi, Amerika Genel Müdür Yardımcısı, Dışişleri Bakanlığı
Alev Arkan	Genel Müdür Yardımcısı, Türk Eximbank
Ece Öztürk Çil	Daire Başkanı, Amerika Genel Müdür Yardımcılığı, Dışişleri Bakanlığı
Ateş Yurttaş	Daire Başkanı, Türk Eximbank

Ek II

Küba Heyeti

Marta Lomas Morales	Dış Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanı, Küba Heyet Başkanı
Ernesto Gómez Abascal	Küba Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi
Lázaro Hernández Polledo	Küba Milli Bankası Müdürü

Teresita Vicente Sotolongo	Avrupa Bölümü Müdürü, Küba Dışişleri Bakanlığı
Jorge Luis Crespo	Ticaret Ataşesi, Küba Ankara Büyükelçiliği
Belkis Barnet Izquierdo	Müdür Yardımcısı, Dış Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı, Teknik Heyet Başkanı
Leticia Betancourt	Bakan Danışmanı, Dış Yatırım ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı
Dr. Manuel Raíces Pérez - Castañeda	İş Geliştirme Grubu, Genetic Mühendisliği ve Biyoteknoloji Merkezi
Carlos Rafael Gómez Garvey	Uzman, Dış Ticaret Dairesi, Temel Sanayi Bakanlığı

ÖZET

Günümüzde Küba ile Türkiye arasındaki ilişkilerin, Cumhuriyet dönemindeki geçmişini incelemek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri'nden ve Dışişleri Bakanlığı'nın web sitesinden alınan belgelerin ışığında hazırlanan bu tezde, sırasıyla her iki ülkenin tarihi üzerinde durulmuş ve tarihsel kronolojileri hazırlanmıştır. Bu bölümlerin araştırılacak ilişkiler açısından ışık tutar nitelikte olması hedeflenmiştir.

Araştırma XX. yüzyıl ilişkilerinin konu almasına karşın, tarihsel süreç ele alınırken İspanyol sömürge dönemine ve bağımsızlık mücadelelerine kısa bir şekilde değinilmiş, daha sonra Amerika Birleşik Devletleri işgali, son olarak devrim süreci Fidel Castro'nun başkanlıktan çekilişine dek aktarılmaya çalışılmıştır. Benzer şekilde Türkiye Cumhuriyeti tarihinden bahsederken Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışından Atatürk'ün ölümüne ve günümüze kadar olan tarihsel süreç ortaya konmaya çalışılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri taranarak Türkiye Cumhuriyeti ile Küba Cumhuriyeti arasındaki ikili ilişkiler ortaya konmaya çalışılmıştır. Elde edilen belgeler tarandıkça dünyadaki siyasal ve ekonomik konjonktüre uygun olarak Küba Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin zamana göre değiştiği saptanmıştır. Taranan belgeler ile 1926 yılında İstanbul'da var olan bir Küba Konsolosluğu'ndan ve konsolosun belgelerini sunmasından söz edilmesi, bu konsolosluğun Osmanlı döneminde kurulmuş olduğunu, dolayısıyla bu dönemde diplomatik personelin bulunduğunu ve ikili ilişkilerin başlamış olup kesintisiz devam ettiğini bizlere düşündürmüştür. Soğuk

Savaş döneminde ise farklı kutuplarda bulunan iki ülke ilişkilerinin azalmaya başladığı erişilebilen belge sayısından ve belgelerin içeriklerinden anlaşılmaktadır.

XX. yüzyılın ikinci yarısından sonra ise ilişkiler yeniden canlanmaya başlamış, gerek ekonomik, gerek kültürel, gerekse de eğitim alanında birçok anlaşma imzalanmıştır. Yapılan tarihsel, kronolojik ve belgesel çalışmanın sonucunda, iki ülke arasındaki ilişkilerin tahmin edilenden daha eskiye dayandığı ve günümüzde ilişkilerin giderek güçlenmekte olduğu ortaya konmuştur.

SUMMARY

This work aims at studying the relations between Cuba and Turkey in the period enclosing the birth of the Republic of Turkey and present time. To achieve this goal documents from the Archives of the Prime Ministry of Turkey and from the web site of the Ministry of Foreign Affairs of Turkey have been analyzed according to the history of the two countries.

In spite of the fact that the topic of this work is the study of the bilateral relations in the Twentieth Century, it's been necessary to refer to the Spanish Colonialism in Cuba and the struggle of its people for the independence; to continue with its occupation by the United States until the triumph of the Cuban Revolution and Castro's delegation of powers to Raúl Castro. Also the history of the Republic of Turkey was analyzed, from the fall of the Ottoman Empire to the death of Atatürk up to present time.

The relations between Cuba and Turkey in the Twentieth Century were put forward after a thorough research in the Archives. By analyzing the content of the documents according to their political conjuncture it's been stated that that a consulate had been established during the Ottoman Empire and relations started and continued without interruption. During the Cold War relations have weakened by the opposite positions the two countries held. After the second half of the Twentieth Century the relations started to recover and continue to develop nowadays.